Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1923-1924

## BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

## USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

## VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

---

TYVENDE AARGANG

FRA DEN 1. JULI 1923 TIL DEN 30. JUNI 1924

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL F. MADSEN

TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1924

Apk 17.

# INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)


**Adressefortegnelser.**

Adressefortegnelse over Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark 121, 142. Fagforbundene, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund 107.

**Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.**

Fortegnelse over Antal Fagforeninger og Medlemmer 346.

**Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasserne.**

Arbejdsløshedens Omfang i Juni (1922) 22; Juli 52; August 84; September 106; Oktober 133; November 179; December 197; Januar (1924) 230; Februar 257. Henvendelse til Indenrigsministeren fra et Mindretal i C-Nævnet 85. Henvendelse til do. 157. Rigsdagsudvalgenes Møde 197. Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 21. December 159; af 1. Februar 203; af 1. April 259. Socialministeriets Bekendtgørelse af 29. April 305; do. af 31. Maj 332. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed i Regnskabsaaret 1922—23 150. Den nye Arbejdsløshedslov 253.

Arbejdsløsheden i forskellige Lande 123. Arbejdsløsheden i England 94. Det tyske Arbejdsmarked og Arbejdsløsheden i September 146.

**Arbejdstiden.**

Kampen om 8-Timersdagen 135. International Kamp imod 8-Timersdagen (Resolution fra Den internationale faglige Central) 194. Hvordan anvender Arbejderne deres Fritid? 95.

Amerika: 8-Timersdagen for Staalværksarbejdere 100; for Staalindustriens Arbejdere 162.

Belgien: Kampen om 8-Timersdagen 250. 8-Timersdagen for Hotel-, Restaurations- og Beværtningspersonalet 147.

England: Arbejdstiden 271. 8-Timersdagen 94. Ratificeringen af Konventionen om 8-Timersdagen 227.

Frankrig: 8-Timersdagen og Alkoholforbruget 5.

Holland: Demonstration for Gennemførelse af 8-Timersdagen 93.

Luxemborg: Kampen om 8-Timersdagen 271.

Schweiz: Arbejdstiden i Schweiz 6. Kampen om 8-Timersdagen 184, 227.

Sverige: De svenske Arbejderes Anvendelse af Fritiden 278.

Tyskland: Overenskomsten angaaende Overarbejdet ved Bjergværkerne i Ruhrdistriktet 167. 8-Timersdagen i Tyskland 200. Krav om 8-Timersdagen 148. Den tyske Arbejderklasses Modstand mod 8-Timersdagens Afskaffelse 237. Kampen om 8-Timersdagen 277. Skotøjarbejderne og 8-Timersdagen 251.

Østrig: Det første Angreb paa 8-Timersdagen 227.

**Generalforsamlinger, Kongresser, Konferencer m. m.**

I. *Danmark.*

De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde (16. og 17. Maj) 252, 298, 307, 317, 334. Bageri- og Konditoriarbejderforbundet 70. Bogbinderforbundet 23. Børsteindustriarbejderforbundet 37. Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund 333. Dansk Hatte- og Buntmagerforbund 27. Dansk Karetmagerforbund 16. Malerforbundet 79. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 24. Træindustriarbejderforbundet 29. Dansk Typograf-Forbund 42.

II. *Skandinavien.*

Sverige: Landsorganisationens 25-aarige Jubilæum 184.

III. *Øvrige Udland.*

Amerika: Beklædningsarbejderne danner Kartel 100.

Belgien: Den faglige Landsorganisations 25-aarige Jubilæum 47.

Frankrig: Bjergarbejder-Kongres 100.

England: Den engelske Fagforeningskongres i Plymouth 168.

Italien: Jernbanearbejder-Kongres 131.
Rumænien: Den rumænske Fagforeningskongres 88.
Ungarn: Den faglige Landsorganisations Kongres 298.

IV. *Internationale.*
Den internationale faglige Central i Amsterdam: Hovedbestyrelsesmøde (August) 17, 39; November 104, 129. Fællesmøde mellem Arbejdernes faglige og politiske Internationale (Bryssel, Oktober) 104. Fælleskonference mellem den internationale faglige Central og de internationale Fag-Sekretariater (Amsterdam, November) 118. Organisatorisk Forbindelse do. do. 129, 131. International Fagforeningskongres i Wien 104, 130, 224, 276. Arbejdsmændenes internationale Kongres 25. International Kommunalarbejder-Kongres 24. International Kvinde-Kongres 17. International Levnedsmiddelarbejder-Kongres 25. International Læderarbejder-Kongres 93. International Maskinmester-Kongres 25. Den internationale Socialist-Kongres i Hamborg 45, 53, 60, 67.

V. *Det internationale Arbejdsbureau i Genf.*
5. Konference 112, 165, 173, 181, 335; 6. Konference 315, 327. Forvaltningsraadets Møde 225. Bureauets arbejdsretslige Beslutninger 280. Hvad er Den internationale Arbejdsorganisation? 143. Organiseringen af Fabrikstilsynet 19.

### Kassererkontorets Meddelelser.

Om Indbetalingen af Administrationsbidrag 272.

### Kassererskifte.

E. Svendsen nedlægger sit Hverv som Kasserer 160. Alfr. Christiansen konstitueres som Kasserer 160.

### Krig.

International Anti-Krigsdag 228. International Demonstration mod Krig- og Krigsrustninger 131. Manifest til Arbejderne i alle Lande 279.

### Litteratur.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser, afsagt i 1922, 232. De samvirkende Fagforbunds Jubilæumsskrift 38. En Bog om Lovgivning om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring 120. Den moderne Socialisme 232. Et interessant Arbejde om Fabrikstilsynet i de forskellige Lande 261. »Den internationale Fagbevægelse« 195. Den internationale faglige Centrals Aarbog 196, 228. »International Arbeiterbildung« 196. Det internationale Arbejdsbureaus Produktionsundersøgelse 231.

### Lærlingeforhold.

Oprettede Lærekontrakter 73.

### Lønbevægelser og Konflikter.

I. *Danmark.*
Arbejdsgiverforeningen varsler Storkonflikt 219, 223. Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelses Vedtagelse (Decbr.) 149. Fagforbundene bør tage Augustreguleringen 15. De forestaaende Overenskomstforhandlinger (September) 59. Den faglige Situation (Marts) 233, 241, (Maj) 285. Overblik over Fagbevægelsen i Damark 217.
Arbejdsmænd: *København:* Fabrikarbejdere paa Blaakilde Mølle 104; paa Carl Lunds Fabrikker (Visitationsforhold, samtlige Arbejdere) 247; paa Danske Farve- og Lakfabrikker 268; hos Jacob Holm & Sønner 343; hos Otto Mønsted 344; paa Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabrik 344; hos Petersen & Albeck 82. Garveri-, Hud-, og Skindarbejdere 341. Havnearbejdere ved Losning af høvlet og pløjet Træ 104; Trælastlosning fra S/S »Hulda« og »Energi« 132; Sortering af Trælast 199; Kutyme ved Trælastlosning 111; Omladning af Splitved 199; Losning af S/S »Invernes« 161; do. af S/S »Naima« 177; do. af S/S »Nautilus« 230; do. af S/S Nautik« 199; Kulindgivning i S/S »Trude Bremer« 124; do. i S/S »Svendborgsund« 83; Ventepenge hos C. K. Hansen 161; do. for Søndage 161; Overarbejde ved S/S »Gullfoss« og »Kresmann« 125. Jord- og Betonarbejdere, København 325; hos N. C. Monberg, Saabye & Lerche 186. Kuske hos Brdr. Rosendahl 125; hos Vognmand A. Duchwaider 161. Løsarbejdere paa København-Slangerupbanen 115. Remisearbejdere samme Sted 283. Støberiarbejdere hos A/S Burmeister & Wain 160; hos forskellige Ovnfirmaer 177; hos Matthiessen & Dittmann 187. Tagpap- og Asfaltarbejdere 341. Trælagerarbejdere hos A/S Baltisk Trælasthandel 115.
*Provinsen:* Aarhus: Havnearbejdere ved Losning af S/S »Louise« 230, ved Rutebaadene 283; Jord- og Betonarbejdere hos R. N. Jespersen 58, do. hos Brdr. Justesen 125; Kuske 8; ved Sporvejene 276, 325. Aalborg: paa Godthaab Teglværk 104; Havnearbejdere 82, 91, 116, 343; Spørgsmaal om Winchmand 116; Murarbejdsmænd 83; paa Portland Cementfabrik 112. Allingaabro: paa Kartoffelmelsfabrikken 96. Bornholm: paa Kaolin- Kalk- og Teglværkerne 247. Fredericia: Havnearbejdere ved Losning af S/S »K. Hay« 125. Frederikssund: hos Vognmand O. Olsen 138. Gørlev: paa Sukkerfabrikken »Vestsjælland« 216. Hedehusene: paa Kaffesurrogatfabrikken »Danmark« 244. Horsens: Chauffører 66. Kastrup: Havnearbejdere

18. Korsør: hos Entreprenørerne Højgaard & Schultz 155. Middelfart: Havnearbejdere ved Losning af S/S »Falkvik« 116; paa Nordisk Kabel- og Traadfabrikker 132. Møen: hos A/S Møens Stenminer 326. Nykøbing Mors: ved Losning af »Vaterrat« 178. Et Winchmann-Spørgsmaal 178. Næstved: Havnearbejdere ved Losning fra Pram 126. Odense: Chauffører 26; Lager- og Pakhusarbejdere ved Vejning af Skibsladninger 126. Randers: Droske-Chauffører 274; hos Entreprenør Jensen 274. Svendborg: Havnearbejdere ved Losning og Lastning for Dampskibsselskabet »Thor« 83, 112; hos Tømrermester Jørgensen 96. Thorslunde: Murarbejdsmænd ved Vandværket 58. Tønder: hos Entreprenør A. Berntsen 18, 116. Vejle: Havnearbejdere ved Losning af S/S »Jægersborg« 91; ved den nye Kulkran 99. Vordingborg: Murarbejdsmænd 83. Arbejdsmænd hele Landet 241, 257; i forskellige Havnebyer 8. Nævnskendelse angaaende 2- og 3-Holds Drift i Havnebyerne 206.

Bagere: Hele Landet 241.

Bogbindere: Hele Landet 341; i Aalborg hos A/S Ad. Holst og Bogbindermester Christensen 132; i Horsens hos Fr. Schur & Co. 247; i København paa De forenede Protokolfabrikker 222; i Nyborg hos C. Schönemann 132.

Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere: Hele Landet 274.

Brolæggere: Aarhus, Esbjerg, Odense og Randers 288; København 66; København og Nordre Birk 44; i Odense 83.

Bødkere: Paa Cementfabrikkerne 241.

Børsteindustriarbejdere: Hele Landet 233, 241, 242.

Drejere: Hele Landet 345.

Formere: I Hillerød hos P. Nordsten 44, 66; i Odense hos A/S Brandt & Co. 96; i Provinsen 49.

Glasarbejdere: Hos Glasliber-mestrene 233, 268; paa Holmegaard Glasværk 274.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere: Hele Landet 233, 268; i København paa A/S Gerofabrikken 178; paa Fabrikken »Victoria« (et Formandsspørgsmaal) 26; hos A/S C. M. Cohr 92.

Handskemagere: Hele Landet 269.

Hatte- og Buntmagere: København: Modister hos Axel E. Tafdrup 14; Pelsberedere 92, 334; Straa- og Filthattesyere 138.

Karetmagere (med flere Fag): Paa Dansk Karosserifabrik 117, 275.

Kedel- og Maskinpassere: Hele Landet (Landsoverenskomsten) 233, 241, 242; hos Entreprenørerne 247.

Keramikere: Paa Porcellænsfabrikkerne 283; paa Fabrikken »Norden« 117; hos Pottemagermestrene 283.

Kvindelige Arbejdere: I København hos Jacob Holm & Sønner 325; i Jern-, Metal- og Kludebranchen 241; paa Sukkerraffinaderiet »Phønix« 248; i Aalborg paa Halmvarefabrikken 216; i Hadsund hos Axel og Johan Hornbech 248; i Hedehusene og Hillerød paa Teglværkerne 248; i Lyngby paa Sukkerraffinaderiet 248; paa Møen i Stenminerne 333; i Nykøbing Falster paa Sukkerfabrikken 248; i Odense paa Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder 283; hos A/S Fyns Konservesfabrik 248.

Landarbejdere: I Kolindsund, Sympatiblokade 103, 111; i Nykøbing Falster og Vestsjællands Sukkerfabrikker 109; i Odense, Vejrupgaard, hos Godsejer Perch-Nielsen, 115, 126, 342.

Litografer: Hos A/S Kruckow-Waldorff 117; paa Reproduktionsanstalterne 222, 233, 242, 243.

Læder- og Skindarbejdere: I Lyngby paa Dansk Garveri 216; hele Landet 342.

Malere: I Jernindustrien 275.

Møllerіarbejdere: Aalborg paa den ny Dampmølle 26; København paa Handelsmøllerne 92, 345; Svendborg paa Boghvede- og Havremøllen 138.

Papirindustriarbejdere: Hele Landet 222, 243.

Rebslageriarbejdere: Paa danske Rebslagerier 344.

Sadelmagere og Tapetserere: Hele Landet 326; København paa Dansk Karosserifabrik 249; hos Linoleumsfabrikanterne 8; hos Joh. F. Poulsen 14; hos Otto Piper 96; hos Rejsetøjsfabrikanterne 241.

Skibstømrere: I Korsør ved et Brobygningsarbejde 138.

Skotøjarbejdere: Paa de mekaniske Reparationsværksteder 284.

Skræddere: Hele Landet 270.

Smede- og Maskinarbejdere: København hos A/S Burmeister & Wain 334; Kranførere hos Alf. Christensen 32; paa A/S P. M. Knudsens Barnevognsfabrik 270; Rørlæggere 270.

Snedkere: Hele Landet 284; i København hos Snedkermester Christoffersen 26.

Soigneрings-, Toilet- og Sanitetsarbejdere: København hos Barbermester E. C. Schmidt 96.

Stenindustriarbejdere: København hos Brdr. Larsen paa Illums Bygning i Gothersgade 178, 316; hos Maag, Müller & Krog 83; hos E. Nielsen 14; hos A. Sodes Eftflg. 126; hele Landet 345.

Stukkatører: København hos H. C. Berg & Flyge 244; ved Arbejdet paa Politigaarden 117.

Tekstilarbejdere: Hele Landet 220, 233, 241, 244; i Odense paa A/S Roulunds Fabrikker 216; i Silkeborg paa N. Hauges Trikotagefabrik 334.

Træindustriarbejdere: Paa Aarhus Dampdrejeri og Møbelfabrik 14; paa Køge Trævarefabrik 58; paa Silkeborg Emballagefabrik 117.

Typografer: I København, Spørgsmaal om August- og Februar-Regulering 14; hos Hasselbalchs Bogtrykkeri 99; hos »Mercantil« 100.

II. *Udlandet.*

England: De engelske Lønkonflikter 282. Sporvejsstrejke i London 271.

Norge: Den faglige Situation i Norge 222. Storkonflikten 267, 291, 315. Papirindustrien 20.

**Maj-Demonstrationen.**

Maj-Demonstrationen 260, 293. Manifest fra Den internationale faglige Central 273.

**Ministerier.**

Socialministeriet 323.

**Oplysningsarbejde.**

Arbejdernes Oplysningsforbund 198.

**Prisniveauet.**

Prisniveauet Juli (1923) 33; Februar (1924) 211. Detailpriserne Juli 35; Oktober 154; Januar 214. Prisbevægelsen i Danmark og andre Lande 245.

**Retsforhold.**

Spørgsmaal om Stempelafgift af kollektive Overenskomster 209.

**Statistik.**

Arbejdslønnen i Industrien, Januar Kvartal 1923 75; April Kvartal 189; Juli Kvartal 294.

**Udlandet.**

Den internationale Fagforeningsbevægelse 288. Thomas udtaler sig om do. 162.

Amerika: De forenede Staters nye Indvandringspolitik 163. Hvorfor bliver der nægtet Indvandrere Adgang til De forenede Stater? 186. Arbejdstid og Arbejdsløn 249. Oplysninger om amerikanske Fagforbunds organisatoriske Principper 6.

Belgien: Regeringen og Sociallovgivningen 271.

Bosnien: Arbejdsvilkaar ved de bosniske Bjergværker 162.

Czekoslovakiet: Fagforeningsbevægelsen 271. Den faglige Landsorganisation i 1922 31.

England: Arbejdstid og Arbejdspræstation 249. Lønningsnævn 118.

Grækenland: Regeringen opløser Fagforeningerne 131.

Holland: Regeringen og det romerskkatolske Tjenestemandsforbund 118.

Italien: Kollektive Overenskomsters Registrering 93.

Japan: Arbejdsvilkaarene i Japan 25.

Kanada: De kanadiske Fagforeninger i 1922 55.

Jugoslavien: Arbejdsforholdene 228.

Kina: En Forordning om Fagforeningerne i Kina 282.

Lettland: Fagbevægelsens Stilling 100.

Norge: Arbejdernes Kontrol med Industrien 13. Stillingen til Moskva-Internationale 101.

Polen: Den polske Lov om Ferie med fuld Løn 95.

Rusland: Russisk Indbydelse til den svenske faglige Landsorganisation 64. Den russiske Fagbevægelse 249. Fastsættelse af Lønninger 101.

Schweiz: Fagorganisationerne i Schweiz 185.

Spanien: De spanske Arbejdere 250.

Sverige: Landsorganisationens Medlemsantal 277.

Tyskland: Advarsel mod at rejse til Ruhrdistriktet 65. Besættelsen af Ruhrdistriktet 1. Skotøjarbejderne i Tyskland 251. Sammenslutning mellem Buntmagernes og Beklædningsarbejdernes Forbund 95. Afstemning om Sammenslutning mellem det tyske Skibstømrer- og Metalarbejderforbund 41. Internatioal Hjælp til de tyske Fagforeninger 131, 153, 162, 209.

Østrig: Oprettelse af Karteller indenfor de tysk-østrigske Fagforeninger 6. Medlemstallet i de tysk-østrigske Fagforeninger 7.

Ungarn: De ungarske Fagforeninger i 1922 42.

*

Lønnede Fridage 21. Er Lønningerne stigende eller faldende 7.

**Voldgift.**

*Den faste Voldgiftsret.*

Valg af Dommere og Suppleanter 119. Den faste Voldgiftsrets Kendelser (1922) 232.

Arbejdsmænd: *København:* Havnearbejdere ved Losning af S/S »Inverness« (Sag Nr. 683) 10; do. ved Losning af M/S »Svendborgsund« (Sag Nr. 699) 89; do. ved

Trælastlosning (Opsigelse af Kutyme) (Sag Nr. 714) 128; do. (Sag Nr. 732) 187; do. ved Losning om Omladning af 4 Skibe (Sag Nr. 738) 262. Oliearbejdere hos Sadolin & Holmblad (Sag Nr. 693) 43. Jord- og Betonarbejdere hos N. C. Monberg, Saabye & Lerche (Sag Nr. 736) 238. Kuske hos Vognmand A. Duchwaider (Sag Nr. 737) 240; do. hos Brdr. Rosendahl (Sag Nr. 729) 179. Murarbejdsmænd (Sag Nr. 710) 120; do. (Sag Nr. 711) 133; do. hos Murermestrene Carl Thiel & Søn (Sag Nr. 731) 210. *Aalborg:* Havnearbejdere (Sag Nr. 696) 81; do. hos A/S N. K. Strøyberg (Sag Nr. 686) 12; do. ved Losning af Hørfrøkager fra S/S »Timann« (Sag Nr. 719) 141. Et Winchmann-Spørgsmaal (Sag Nr. 718) 140. Murarbejdsmænd hos Murermester Therkildsen (Sag Nr. 697) 57. *Bøgeager:* Teglværksarbejdere (Sag Nr. 700) 73. *Haslev:* Hos Murermestrene (Sag Nr. 748) 258. *Næstved:* Havnearbejdere ved Losning fra Pram (Sag Nr. 717) 139. *Nykøbing Mors:* Et Winchmann-Spørgsmaal (Sag Nr. 725) 237. *Odense:* Chauffører (Sag Nr. 682) 10. Lager- og Pakhusarbejdere ved Vejning af hele Skibsladninger (Sag Nr. 725) 156. *Svendborg:* Havnearbejdere hos Dampskibsselskabet »Thor« (Sag Nr. 698) 82. *Tønder:* Hos Entreprenør A. Berntsen (Sag Nr. 691) 50; do. do. (Sag Nr. 723) 155. Vestsjællands Sukkerroedyrkerforening (Sag Nr. 713) 127.

Bogbindere: Aalborg: Hos A/S Ad. Holst (Sag Nr. 715) 139. København: Arbejdsstandsning 1. Maj (Sag Nr. 688) 12. Nyborg: Hos C. Schönemann (Sag Nr. 734) 188. Svendborg: Hos Heinr. Meyer & Co. (Sag Nr. 703) 91; do. do. (Sag Nr. 740) 251.

Brolæggere: Odense: Hos Entreprenør I. L. Nielsen (Sag Nr. 730) 180.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere: Fredericia: Hos A/S Carl M. Cohr (Sag Nr. 742) 251.

Keramikere: København: Paa Porcellænsfabrikken »Norden« (Sag Nr. 708) 119.

Landarbejdere: Assens og Omegns Sukkerroedyrkerforening (Sag Nr. 747) 278. Hjallese, Lindved, hos Godsejer Andersen (Sag Nr. 727) 164. Karlebygaard hos Proprietær Munch (Sag Nr. 709) 148; do. do. (Sag Nr. 746) 257. Koldingegnens Sukkerroedyrkerforening (Sag Nr. 721) 163. Maribo Amts Sukkerroedyrkerforening (Sag Nr. 702) 102. Vestsjællands Sukkerroedyrkerforening (Sag Nr. 704) 97; do. (Sag Nr. 749) 272.

Litografer: København: Hos Kruckow-Waldorff (Sag Nr. 712) 126; do. do. (Sag Nr. 720) 134.

Murere: Odense (Sag Nr. 726) 156. Taastrup hos Murermester Rasmussen (Sag Nr. 733) 187.

Sadelmagere og Tapetserere: Fredericia: Hos Tapetserermester Christensen (Sag Nr. 679) 9. København: Hos Otto Piper (Sag Nr. 706) 107.

Skibstømrere: Helsingør: Paa Jernskibs- og Maskinbyggeriet (Sag Nr. 695) 57.

Smede- og Maskinarbejdere: København: Hos Alfr. Christensen (Sag Nr. 694) 43.

Stenarbejdere: Bornholm (Sag Nr. 685) 11. København: Hos Brdr. Larsen, Illums Bygning (Sag Nr. 743) 252; hos Firmaet A. Sode (Sag Nr. 722) 164.

Telefonarbejdere paa Fyn (Sag Nr. 739) 265.

Tekstilarbejdere: Brønderslev: Paa A/S Carstensens Klædefabrik (Sag Nr. 752) 306. Fredericia: Paa Fiskenetfabrikken (Sag Nr. 692) 21. Hørsholm: Paa Klædefabrikken (Sag Nr. 753) 306.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 * KØBENHAVN DEN 7. JULI 1923 * 20 AARGANG

## Besættelsen af Ruhromraadet.

Af J. OUDEGEEST.

II.

Vi har allerede nævnt, at vi vilde komme tilbage til Spørgsmaalet om, hvorvidt Proklameringen af Generalstrejken er at betragte som et formaalstjenligt Middel mod Ruhrbesættelsen. Indmarschen i Ruhromraadet skete for storste Delen ved Hjælp af Tropper, som allerede forud befandt sig i Rhinlandet. Da man næppe regnede med Muligheden af større Kampe, havde man ikke Brug for større Mængder Ammunition. Det samme gælder med Hensyn til det øvrige Krigsmateriale. Hele det militære Apparat skulde muligst forblive intakt. Ogsaa af den Grund, at der ikke fandt nogen Mobilisering Sted, idet der kun benyttedes de under Vaaben staaende Tropper, maatte en Generalstrejke lades ude af Betragtning. I Forbindelse med Troppetransporten kunde der maaske have været Tale om en Generalstrejke ved Jernbanerne. Som enhver véd, kan Regeringerne dog i saadanne Tilfælde benytte det under Vaaben staaende Jernbanepersonale, saa at ogsaa et saadant Skridt vilde have været ret virkningsløst og ikke kunde have forhindret Troppernes Opmarsch.

I Tilfælde af en virkelig Krig, naar for og særlig under Fjendtlighederne Forraadene af Krigsmateriale med feberagtig Hast bliver forøgede, er Forholdene selvfølgelig ganske andre. En Generalstrejke vil da have den storste Indflydelse paa alle Industrier. I den paagaaende Konflikt vilde en Generalstrejke højst være at betragte som en Protestaktion, for derigennem at udøve et Tryk paa de paagældende Landes Regeringer.

Overfladiske Mennesker og saadanne, som ikke kender Fagbevægelsens Teknik, er genemgaaende af den Anskuelse, at Arbejderne i enhver Situation er i Stand til at paabegynde en Strejke. Der findes vistnok ikke nogen Betragtning, som er mere udbredt end netop denne. Og dog er den fuldstændig falsk. En Strejkes Gennemførelse er yderst vanskelig. Enhver Fagforeningsmand véd, hvilket Organisationsarbejde Etableringen af en Strejke i et bestemt Land og Fag kræver, selv om det f. Eks. kun drejer sig om 1000 Mand. Enhver kender det Kæmpearbejde, som Ledelsen maa yde under en saadan Strejke. Med en Generalstrejke er først rigtig uovervindelige Vanskeligheder forbundne.

Organiseringen og Gennemførelsen af en Valgkampagne er heller ikke nogen Bagatel, men i Sammenligning med en Landsgeneralstrejke dog meget simpel. Bortset fra de med en Generalstrejke forbundne tekniske Vanskeligheder findes der ogsaa andre Faktorer, som ogsaa maa tages i Betragtning, forinden man kan skride til Anvendelse af et saadant Middel. At vore tyske Kammerater ved flere Lejligheder var i Stand til at anvende Generalstrejken med et saa godt Resultat, er efter min Mening et Bevis for deres Organisationers Styrke. Dernæst maa dog den særlig gunstige Situation, der forelaa ved disse Generalstrejkers Iværksættelse, tages med i Betragtning. Jeg tænker i denne Forbindelse hovedsagelig paa to store Faktorer, som i høj Grad er bestemmende for en Strejkes Forløb.

1) Forholdene paa Arbejdsmarkedet og 2) den offentlige Menings Stilling. En Fagforeningsbevægelse, som f. Eks. den engelske, der i nogle Aar har

maattet regne med en Arbejdsløshedsprocent af 20 til 25, er ikke i Stand til at erklære Generalstrejke. Det samme gælder for Frankrig og Italien. I Frankrig er Arbejderbevægelsen splittet, i Italien er den ødelagt af Regeringen. En Fagbevægelse, der ikke har den offentlige Mening paa sin Side, er heller ikke i Stand til med Udsigt til et godt Resultat at gennemføre en Generalstrejke.

Hvordan stiller nu den offentlige Mening sig til det foreliggende Spørgsmaal? Enhver er vel enig med sig selv om, at den franske og belgiske Regerings Handlemaade maa fordømmes. Thi disse Regeringers Optræden betyder ny Forvirring i Europas Forhold, betyder Bortødsel af kostbare Goder og saaledes ogsaa af Penge, styrker Nationalismens og Chauvinismens Magt og forhindrer Tilnærmelsen og Samarbejdet mellem Folkene. Paa den anden Side er i alle Lande og i alle Befolkningskredse den Mening stærkt udbredt, at Tyskland paa Grund af Industrimagnaternes Holdning med Hensyn til Genoprejsningsspørgsmaalet ikke har ydet saa meget, som det med god Vilje kunde have ydet. I al Almindelighed indrømmer vore tyske Kammerater ogsaa, at Tyskland ikke i enhver Henseende har opfyldt sine Forpligtelser. Vi véd, at den tyske Arbejderklasse ikke har nogen Skyld heri, og at den til enhver Tid har erklæret sig beredt til at gøre sit muligste for at opfylde de indgaaede Reparationsforpligtelser. Ligeledes har den ogsaa gjort alt for at beskytte den tyske Republik. Til Trods herfor er dog den Mening fremherskende, at hverken den tyske Regering eller den tyske Arbejderklasse var eller er i Stand til at tvinge de tyske Storkapitalister til at opfylde deres Pligt med Hensyn til Skadeserstatningen.

Hvordan skulde det altsaa under disse Omstændigheder være muligt at bearbejde den offentlige Mening, at fremskaffe den for en resultatrig Strejke nødvendige Stemning?

Arbejderklassen er saaledes i Virkeligheden ikke altid i Stand til at etablere Generalstrejke. Denne Sandhed er almindelig bekendt.

*

Fremfor alt havde enkelte Førere indenfor Transportarbejderne forventet, at en Generalstrejke skulde iværksættes i Tilfælde af Ruhrområdets Besættelse. Som allerede fremhævet, er der hverken i Resolutionen angaaende Ruhrområdets Besættelse eller i den Debat, der førtes paa Kongressen i Tilknytning til Resolutionens Vedtagelse, mælet et Ord om, at en Generalstrejke skulde erklæres i Tilfælde af, at Besættelsen fandt Sted. Man maa derfor undre sig over, at denne Mening kunde opstaa i visse Kredse, men endnu større Forundring vakte det Faktum, at der findes Fagforeningsledere, der fuldtud kender de med en Generalstrejke forbundne Vanskeligheder og dog har tænkt paa at foretage en saadan Aktion. Hvad angaar vort Forretningsudvalg maa jeg konstatere, at der gentagne Gange officielt er bleven henvist til disse Vanskeligheder.

Saaledes bliver der f. Eks. i den af os udgivne Brochure af Edo Fimmen: »Det Internationale Fagforeningsforbund, et Overblik over dets Udvikling og Maal«, paa Side 15, 16 og 17 udtrykkeligt fremhævet, at Spørgsmaalet angaaende Organiseringen og Iværksættelsen af en Generalstrejke bliver undersøgt af en dertil særskilt nedsat Kommission. Denne skal senere offentliggøre Resultatet af sin Undersøgelse med Hensyn til Mulighederne for og den praktiske Gennemførelse af en international Generalstrejke. Denne Passus har følgende Ordlyd:

»Det betydeligste Fremskridt paa dette Omraade er, at mens man tidligere indskrænkede sig til Vedtagelsen af Resolutioner, har man nu skabt en Organisation, som har at prøve den tekniske Side af Krigens Bekæmpelse og som i Tilfælde af Generalstrejkens Proklamering er fortrolig med de Hindringer, der er til Stede for Gennemførelsen. Denne Kommission kan, saafremt den finder tilstrækkelig Understøttelse hos de faglige Landscentraler og de store internationale Organisationer, blive af grundlæggende Betydning for Tekniken i den faglige Kamp mod Krigen. Den kan bidrage meget til at virkeliggøre den i London fordrede »Fagforbundenes størst mulige En-

hed med det Formaal for Øje at løse en konkret Opgave«.

Det vedtoges at vende sig til alle Organisationer, som er beredte til en virkelig Bekæmpelse af Krig og Militarisme.«

Endnu tydeligere har vi fremsat vort Standpunkt i Nr. 2 af vor Revue, II Aargang. Paa Side 69 og 70 skrev vor Sekretær Edo Fimmen bl. a.:

»Men denne ligesom uvilkaarlige Bekæmpelse af Krigen er ikke nok. Arbejderklassen maa være gennemtrængt af Viljen til selv indenfor det bestaaende kapitalistiske System ikke længere at ville taale imperialistiske Krige.

For denne Kamps Førelse maa der udarbejdes et nøje gennemtænkt Program. Det er en Utopi, simpelthen at ville bekæmpe *Krigen*. Thi *Krigen* eksisterer ligesaalidt som *Sygdommen*. Det, det kommer an paa, er en maalbevidst og planmæssig Bekæmpelse af de særlige, her og der optrædende Krigsfarer.

Paa samme Maade, som Soldaterne uddannes for Krigen, maa Arbejderne og da særlig de faglig organiserede Arbejdere skoles for Fredens Bevarelse. Paa samme Maade, som Generalstaben i de kapitalistiske Stater i Forvejen udkaster strategiske Planer for Krigsførelsen og derved gaar ud fra nøje overvejede Muligheder for fremtidige Krige, maa der i hvert Land findes en Generalstab for de organiserede Arbejdere, som har at udarbejde de tekniske Planer for Krigsfarers Afværgelse. Mobiliseringen mod Krigen maa organiseres med samme Præcision som den Mobilisering, der i 1914 forvandlede Landene til Hærlagre. Man maa dog derved ikke nøjes med almindelige Talemaader, men gaa ud fra nøje overvejede Situationer. Saafremt Regeringerne truer med Krig, maa Arbejderne i de kemiske Fabrikker, der fremstiller de dræbende moderne Vaaben, forlade Arbejdet; Jernbanemændene maa nægte at transportere Tropperne og Bjergværksarbejderne nægte at levere Kul til Rustningsindustrien. Hele det økonomiske Liv maa, forsaavidt Krigsførelsen er afhængig deraf, i Løbet af faa Dage sættes nøjagtig saaledes ud af Virksomhed, som det indtil nu af de kapitalistiske Regeringer kan sættes i Krigsberedskab.

Den i 1914 indtraadte Katastrofe for den internationale Solidaritet bør ikke gentage sig. Men for at forhindre en Gentagelse maa der ydes et mægtigt organisatorisk Arbejde. For at lægge Grunden til dette Arbejde har det Internationale Fagforeningsforbund i November Maaned forrige Aar i Amsterdam indkaldt Fagforeningernes Afvæbningskonference, hvis Beslutninger jo er bekendt.

Den Tvivl med Hensyn til disse Beslutningers Alvor, som her og der og ogsaa i Arbejderkredse er opstaaet, kan ikke fjernes ved blotte Ord.

Det vilde ogsaa være ganske forfejlet at overvurdere Arbejderklassens Kræfter, dens nationale og internationale Modstandskraft og Disciplin. Men naar saa mange af Arbejderkonferencernes Resolutioner kun er blevet Papirer, beror dette fornemmelig paa den Skepsis, den Mistillid til egen Aktionskraft, som oftest grunder sig paa manglende Beslutsomhed til at gaa nye Veje. I hvert Land bør Førerne forskaffe sig den nødvendige Klarhed over de konkrete Forholdsregler, som der bør gribes til i Tilfælde af en truende Krig, de bør forstaa, at Bærerne af Modstanden mod Krigen ikke kan være Parlamenterne, men derimod kun selve den organiserede Masse. Hvis dette ikke sker, vil Arbejderklassen blive overrumplet af den næste Krig nøjagtig paa samme Maade som i 1914.

Paa dette Omraade har Arbejderbevægelsen og ganske særlig Fagbevægelsen uudtømmelige Kræfter til sin Raadighed. De sidste Aar har bevist, at man kan tilkæmpe sig Sejre med denne frivillige Armé.

Fagforeningsinternationalens provisoriske Komité til Bekæmpelse af Krig og Militarisme kan dog kun paabegynde Arbejdet for en resultatrig Løsning af denne omfattende Opgave, som er blevet tildelt den af Konferencen, naar alle faglige Landscentraler, alle de store Landsforbunds

Bestyrelser, alle internationale Fagsekretariater hver paa sit Omraade paabegynder Forberedelserne, naar de lader Resolutionerne blive til Kendsgerninger. Da, og kun da vil Proletariatets Klassekamp føre til Arbejdets Befrielse, naar dets Soldater samtidig er veldisciplinerede Medkæmpere. Kampen mod Krigen afgøres ikke paa Konferencer. Hverken vel udtænkte Overenskomster eller blotte Resolutioner kan slaa denne Modstander ned. Freden maa forberedes og tilkæmpes med den samme sejge Udholdenhed som Krigen.

Kun det internationale Proletariats Fredsvilje og dets kampberedte Arbejderarméer er i Stand til uden Sværdslag at afvæbne de kapitalistiske Staters Arméer.«

Af ovenstaaende fremgaar det, at vi allerede fra Begyndelsen af har erkendt de med en Generalstrejke forbundne Vanskeligheder. Derfor har vi ogsaa paa Haag-Kongressen, da vore franske og belgiske Kammerater fremsatte den nye Resolution angaaende Ruhrbesættelsen, undladt at foreslaa skarpere Midler end anført. Naar man derfor nu i visse Kredse føler sig mer eller mindre skuffet, kan dette kun tilskrives overdrevne Forventninger hos enkelte Folk, der ikke som vi er underrettet om Fagbevægelsens Stilling og derfor ikke klart kan bedomme de med en Generalstrejke eller Boykot forbundne Vanskeligheder.

*

Vi har endnu at undersøge, om Haag-Kongressens Beslutning er blevet udført, d. v. s. om der er foretaget alt for at foranledige Folkeforbundets Intervention.

Med Hensyn til denne Intervention kommer to Muligheder i Betragtning; for det første en Mæglingsaktion fra Folkeforbundets Side før Besættelsen. Dette vilde have haft til Forudsætning, at den franske Regering havde været villig til at afstaa fra Besættelsen, saafremt det lykkedes Folkeforbundet at bringe et Kompromis i Stand mellem Tyskland og de tidligere Ententelande angaaende Skadeserstatningsspørgsmaalet. I anden Række bestod den Eventualitet, at Folkeforbundet gennem en Mæglingsaktion kunde foranledige Frankrig til at rømme Ruhromraadet.

Lad os først betragte den politiske Situation i Januar Maaned efter Afbrydelsen af Konferencen i Paris. Denne Konference bragtes til Fald, fordi den engelske Regering aabent fremlagte sine Forslag, der vel var fordelagtige for England, men af den franske Regering blev afvist som ganske uantagelige. Endskont det var almindelig bekendt, at Forholdet mellem Frankrig og England ikke var det bedste, kom dette pludselige Brud sikkert overraskende for de fleste.

Ruhromraadets Besættelse fandt Sted ca. en Uge senere, saa at der ikke forinden Besættelsen kunde være Tale om at paakalde Folkeforbundets Mellemkomst. Der var saaledes ikke andet at gøre for vor Bestyrelse end at søge Midler og Veje for at muliggøre det for Frankrig at finde en Udvej ud af den Blindgyde, det var kommet ind i. Thi der hersker vistnok ingen Tvivl om, at hvis en Regering nogen Sinde uden Grund har grebet til uforsvarlige Forholdsregler, saa er det i dette Tilfælde den franske. Og dertil kommer endda, at den har undladt at drage Omsorg for, at den med Anstand kan foretage et Tilbagetog, saafremt dette skulde blive nødvendigt og ønskeligt for dets Prestiges Skyld. Historien melder jo om forskellige Hærførere, som har brændt deres Skibe bag sig, men det er vistnok aldrig sket saa grundigt som Poincaré og hans Ministre i dette Tilfælde har gjort det. Den, der kender de tyske Arbejdere og deres Organisationer, maatte forud vide (og dette er ogsaa eftertrykkelig sagt den franske Regering), at denne Aktion ikke vilde binge nogen Gevinst, men kun medføre Tab. Selv om den offentlige Mening i dette Øjeblik endnu er tavs og følgende Begivenhedernes Udvikling indtager en afventende Holdning, kan man ikke være i Tvivl om, at en saa vanvittig Politik vil blive fordømt, naar først dens Fejlgreb bliver aabenlys.

*

Til Slut vil jeg endnu henvise til de Fremskridt, som takket være den i de fleste Lande opretholdte Enighed er

gjort siden Sommeren 1914. Dengang forblev det ved en eneste Resolution, vedtaget af den politiske Internationale, og ved Afsendelsen af nogle Telegrammer fra enkelte Fagforbund til deres Landes Regeringer. Nu derimod finder i alle Lande, ganske bortset fra de skandinaviske Lande, England og Holland, særlig i Frankrig og Belgien, af Arbejderbevægelsen foranstaltede Protestkundgørelser Sted med det Formaal at henlede Arbejdernes Opmærksomhed paa den truende Krigsfare. Saavidt de paagældende Regeringer tillader det, har endvidere de politiske Partier i Parlamenterne henvist til Frankrigs Voldsgerninger. I Aaret 1914 stillede den overvejende Del af Arbejderne sig bag deres Regeringer. Nu derimod følger de fleste i Betragtning kommende Arbejdermasser deres egen Politik og er i langt højere Grad, end Tilfældet var i 1914, internationalt samlede. I Virkeligheden staar vi saaledes ved Udgangspunktet for en virkelig international Bevægelse.

Naar der efter en otteaarig Periode, i hvilken fra kapitalistisk Side intet Middel har været uforsøgt for at hidse de forskellige Landes Arbejdere op mod hinanden, mens Kommunisterne paa den anden Side har gjort alt for at bryde Arbejderbevægelsens Enhed, er saa store Fremskridt at optegne, kan vi med oprigtig Glæde fastslaa, at Samhørighedsfølelsen, den internationale Solidaritet, har gjort større Fremskridt end i nogen tidligere Periode af Arbejderbevægelsen. Med Rette er vi derfor besjælede af Haab og Tillidsfuldhed i vor fremtidige Kamp mod Militarismen og Imperialismen.

# Udlandet.

## 8-Timersdagen og Alkoholforbruget.

Et stadigt tilbagevendende Argument mod 8-Timersdagen er den Paastand, at Fritidens Forøgelse forleder Arbejderklassen til større Alkoholnydelse.

Paastanden staar i skarpeste Modstrid til selve Kendsgerningerne. Netop i disse Dage har det franske Arbejdsministerium fuldendt en Enquete, som undersøger de franske Arbejderes Anvendelse af den gennem 8-Timersdagen indvundne Fritid. Heri bliver ogsaa Sammenhængen mellem 8-Timersdagen og Alkoholforbruget indgaaende behandlet. Med Hensyn til dette Spørgsmaal kommer Enqueten til Resultater, som i Sandhed kan virke opmuntrende paa Arbejderklassen. Alkoholforbruget er i betydelig Tilbagegang og endda i langt højere Grad, end Drikkevarernes Fordyrelse betinger.

»De indgaaende Undersøgelser,« hedder det i Beretningen, »bekræfter de statlige og retslige Statistikker og beviser, at Arbejderklassens Alkoholforbrug er i effektiv Tilbagegang.«

Dette Resultat er ogsaa i Overensstemmelse med de af en fransk Læge foretagne Undersøgelser. Denne havde paa sine Studiers Vegne taget Arbejde i en større Fabrik i Seine-Distriktet og i flere Uger levet sammen med Arbejderne. I hans Beretning, som ligeledes findes i ovennævnte Enquete, erklærer han bl. a.: »Det lader ikke til, at de frie Timer og Arbejdsfortjenesten sættes til i Knejperne. Vel er Beværtningernes Antal forøget i høj Grad, men der omsættes langt mindre end tidligere, og man faar ogsaa Indtrykket af, at de bliver langt mindre besøgte end tidligere.«

Som sit Syn paa de indenfor Arbejderklassen raadende Stemninger fremsætter den franske Læge følgende Udtalelser: »Et stærkt Ønske om Arbejde og Sikkerhed, megen Alvor og megen Taalmodighed og Maadehold. Stor Nogternhed og sluttelig Forventningen om en endelig og virkelig befriende Løsning: det er, hvad vi har konstateret.«

Det er ikke til at betvivle, at objektive Undersøgelser i andre Lande vilde føre til samme Resultater som i Frankrig. Overalt vilde det ikke blot vise sig, at 8-Timersdagen ikke har haft alle de skændige kulturelle Følger, som dens Modstandere søger at paadigte den, men at den tværtimod har været af den største Betydning for det kulturelle Fremskridt og for Menneskedens Højnelse.

## Arbejdstiden i Schweiz.

Den schweiziske Regerings reaktionære Politik og Arbejdsgivernes fortsatte Angreb paa 8-Timersdagen har foranlediget de schweiziske Fagforeninger til at danne et særligt Fond til Forsvar for 8-Timersdagen. Hvert Forbund er forpligtet til at bidrage til dette Fond med mindst 20 Franc pr. Medlem.

## Oplysninger om det amerikanske Fagforbunds organisatoriske Principper.

Næstformanden for det amerikanske Fagforbund offentliggører en Artikel i den amerikanske Arbejderpresse om denne Organisations Historie. Vi gengiver følgende Uddrag af denne Artikel:

Det amerikanske Fagforbund blev oprettet i Pittsburg i Aaret 1881. Det er — selv om dette Princip ikke almindeligvis overholdes — fornemmelig en Sammenslutning af selvstændige Fag og Arbejderorganisationer, sammensat af 130 internationale Forbund. Det samlede Medlemsantal i disse Organisationer beløber sig til omtrent 4 Millioner.

De enkelte Organisationer betegnes som internationale, fordi deres Medlemmer fordeler sig over de forenede Stater, Kanada og Meksiko. Hvad den økonomiske og industrielle Aktion angaar, saa er de fri for nationale Betragtninger. Spørgsmaalene om Race og Religion spiller saaledes ingen Rolle.

Disse Organisationer er, som allerede sagt, helt igennem selvstændige. Det amerikanske Fagforbunds Rettigheder og Autoritet rækker nojagtig saa langt, som de tilsluttede Forbund finder for godt. De enkelte Forbund, som udgør Medlemsskabet i det amerikanske Fagforbund, er ikke betingede af en foreskreven Organisationsform. Metoden og Organisationsformen dannes under Udviklingen. De økonomiske Kræfter og industrielle Tendenser er desuden af afgørende Betydning. For nogle af de internationale Forbund drejer det sig om rene Fagorganisationer, andre organiserer mere eller mindre alle Lønarbejdere i en bestemt Industri, uden at holde sig til bestemte Fag.

Forholdet til det amerikanske Fagforbund bestaar egentlig deri, at de enkelte Organisationer frit sammenslutter sig i denne Landscentralisation. Det amerikanske Fagforbunds Styrke afhænger fuldstændig af dets upartiske og retmæssige Forhold til den enkelte Organisation.

Naar man siger, at det amerikanske Fagforbund i sin Form og i sine Organisationsprincipper er opbygget paa det samme Grundlag som de Forenede Staters Regering, saa maa der paa den anden Side henvises til den Hovedforskel, at det amerikanske Fagforeningsforbund ikke kan sætte sine Beslutninger i Kraft ved Tvang, men at det i sine Bestræbelser med Hensyn til Opretholdelsen af de enkelte Organisationers Medlemsskab maa indskrænke sig til at øve moralsk Indflydelse. Dets Kraft og Indflydelse afhænger af Anerkendelsen af Maximen: Enhed er Sejr. Splittelse Nederlag.

## Oprettelse af Karteller indenfor de tysk-østrigske Fagforeninger.

Som meddelt i det Tysk-Østrigske Fagforbunds Beretning om Virksomheden for Aaret 1922 har Sammensmeltningen af fagbeslægtede Forbund i Løbet af Aaret gjort yderligere Fremskridt.

Saaledes har Billedhuggerne sluttet sig sammen med Træarbejderne. I Begyndelsen af 1923 har Boghandlermedhjælperne sluttet sig sammen med Ansatte indenfor Handelen og Trykkeriarbejderne med Typografernes Forbund.

En Bevægelse fra Forbundets Side for at samle Funktionærerne indenfor den grafiske Industri, der staar adsplittet i forskellige Organisationer, i een Organisation — Faktorforbundet

— og knytte dette til det grafiske Kartel kunne desværre ikke gennemføres paa Grund af Modstand og Vanskeligheder af forskellig Art.

Med Hensyn til Dannelse af Kârteller indenfor flere Fagforbund kan der paapeges glædelige Fremskridt.

Saaledes har Rigsforbundet for »Kommunal-Funktionærer« og Forbundet for »Offentlig-Ansatte« afsluttet en Karteloverenskomst, fremdeles har Handels- og Transportarbejderforbundet, Forbundet for Sygeplejepersonalet og Forbundet for Offentlig-Ansatte dannet et Kartel. Gods-Funktionærer og Arbejdere ved Land- og Forstvæsen har dannet en Sammenslutning. Arbejdere ved Scenen, Skuespillere og Musikere har dannet et Kartel, for hvilket en Repræsentant fra Fagforbundet er Formand. Henimod Slutningen af 1922 blev der dannet endnu et Kartel, idet alle Forbund, hvis Medlemmer staar i Kommunens Tjeneste, har sluttet sig sammen. Desværre blev Dannelsen af dette Kartel misforstaaet af en Del af Medlemmerne, men den fortsatte Bestaaen af dette meget vigtige Kartel blev dog sikret efter at man havde indhente overensstemmende Oplysninger.

## Medlemsantallet i de tysk-østrigske Fagforbund.

Angaaende den talmæssige Styrke indenfor den tysk-østrigske Fagbevægelse fremfører det tysk-østrigske Fagforbunds Beretning om Virksomheden for Aaret 1922 følgende Tal.

| Det androg i Aaret | Antallet paa Heltbetalende. | Tilbagegang. | Forøgelse. |
|---|---|---|---|
| 1917 | 142.295 | — | 11.598 |
| 1918 | 262.808 | — | 120.513 |
| 1919 | 378.381 | — | 115.573 |
| 1920 | 771.585 | — | 393.204 |
| 1921 | 641.659 | 129.926 | — |
| 1922 | 850.394 | — | 208.735 |

Til Grund for Tilbagegangen i Antallet paa de heltbetalende Medlemmer i 1921 angives, at der er udestaaende Afregninger med 11 Forbund, hvis effektive Medlemsantal med et rundt Tal anslaas til 120.000. I Henhold hertil maa der derfor antages at have været 761.659 Heltbetalende.

I Aaret 1922 viser der sig trods en i det sidste Kvartal stærkt indtrædende Krise en Forøgelse af de heltbetalende Medlemmer paa 78.735. Deraf vil det ses, at Arbejdsgiverne efter Offentliggørelsen af Beretningen for 1921 for tidligt har jublet over en Svækkelse af de frie Fagforeninger, idet det viser sig, at Fagforeningerne urokkeligt har holdt Stand trods den svære Krise, som allerede kunde spores frygteligt i September 1922.

## Er Lønningerne stigende eller faldende.

Man sporger ofte, om Lønningerne i de Forenede Stater virkelig er højere end i England, eller om Arbejderen i Italien er bedre stillet end hans Kammerat i Frankrig. Det er yderst vanskeligt at svare paa saadanne Spørgsmaal, dels fordi Lønsatserne i de fleste Lande efter Krigen har undergaaet mer eller mindre hurtige Forandringer, dels fordi Lønnens virkelige Købeevne afhænger af den særlige økonomiske Situation i hvert Land.

Nogle interessante Tal angaaende nye Forandringer i Lønsatserne findes i »International Labour Review«, hvorfra de følgende almindelige Slutninger er dragne:

Af Vesteuropas Lande har Frankrig og Belgien efter de seneste Oplysninger ens Lønvilkaar, og Reduktionen i Lønningerne, som i disse Lande i 1921 mærkedes mindre end i England for Eksempel, gav i 1922 Plads for en forholdsvis Stabilitet, som fortsattes hele Aaret igennem.

I England, Danmark og Holland fortsattes ifølge de seneste Oplysninger den Nedgang i Lønningerne, som begyndte almindeligt i 1921, gennem hele Aaret 1922. Der var imidlertid ved Udgangen af 1922 og Begyndelsen af 1923 Tegn til, at Nedgangen vilde blive afløst af mere stabile Forhold.

I Tyskland har Lønbevægelsen i de

sidste Aar vist en hurtig Stigning, og Tallene for Efteraaret 1922 og op til Februar 1923 viser, at denne Bevægelse fortsættes, kun at der har været Variationer fra Maaned til Maaned, fra Industri til Industri i Stigningsgraden. I Østrig, som indtil September 1922 havde Pris- og Lønbevægelser, der svarede til Tysklands, har Situationen forandret sig som Følge af de Foranstaltninger, som Folkeforbundet har taget. Priserne faldt stadigt fra September 1922 indtil Aarets Udgang, medens Lønningerne steg indtil Midten af Oktober, forblev i det væsentlige uforandrede indtil Midten af November og begyndte at gaa ned i December.

Lønningerne i de Forenede Stater, som gik betydeligt ned fra Udgangen af 1920 til Begyndelsen af 1922, var forholdsvis stabile i Foraaret og Sommeren 1922. I Aarets sidste Maaneder viste imidlertid Lønningerne en betydelig Tendens til Stigning.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd i forsk. Provinshavne.

Efter at de gældende Timelønssatser i Henhold til Februarreguleringen var reduceret med 6 pCt., konstaterede Dansk Arbejdsmandsforbund, at Arbejdsgiverne i en Række Havnebyer havde benyttet den Fremgangsmaade, at man multiplicerede den før Februar gældende Timeløn med det i en Uge udførte Antal Arbejdstimer og derefter reducerede hele Beløbet med 6 pCt. Herved led Arbejderne et Tab, og Arbejdsmandsforbundet krævede, at det skulde være selve Timelønssatsen, der skulde nedsættes med 6 pCt., og at eventuelle Brøker enten bortkastedes eller gjordes til en hel.

Da der ikke kunde opnaas Enighed herom ved Forhandling med Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer, kom Sagen til Behandling paa et Fællesmøde den 29. Maj. Her opnaaedes der Enighed om, at Reduktionen skal foretages paa den af Arbejdsmandsforbundet krævede Maade.

### Linoleumspaalæggerne i København.

Ovennævnte Arbejdere, der er organiserede i en Afdeling under »Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund«, har en Overenskomst med Foreningen af Arbejdsgivere i Linoleumsbranchen, der var udløben den 1. Maj. I Løbet af April Maaned førtes nogle Forhandlinger mellem Parterne om Overenskomstens Fornyelse, men da disse ikke førte til et for Arbejderne tilfredsstillende Resultat, varslede Forbundet Strejke til Ikrafttræden den 7. Maj.

Der kom saa et Fællesmøde i Stand under Hovedorganisationernes Medvirken den 3. Maj, og her opnaaedes under Forbehold af Sanktion Enighed om en ny Overenskomst. Sanktionen blev givet paa et Møde Dagen efter, og den til den 7. Maj varslede Strejke bortfaldt.

Der foretoges en gennemgribende Revision og Komplettering af den gamle Overenskomst, og der opnaaedes et Løntillæg af ca. 6 pCt. Den hidtidige Udløbstid 1. Maj forandredes saaledes, at Overenskomsten blev gældende til 1. April 1924.

### Kuske hos Aarhus Vognmandsforening.

Ved et Fællesmøde den 29. Maj behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Kuske i Aarhus og Aarhus Vognmandsforening angaaende en af Vognmandsforeningens Medlemmer foretagen Reduktion af visse overenskomstmæssige Tillæg til de for Kuskene gældende Lønninger. Forbundet har bestridt Retten hertil, idet man hævder, at disse Tillæg ikke har lønmæssig Karakter og derfor ikke falder ind under de almindelige Reguleringsbestemmelser. Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet har derefter indbragt Klage til Den faste Voldgiftsret.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 * KØBENHAVN DEN 14. JULI 1923 * 20 AARGANG

## Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 679.
Sadelmagerne og Tapetsererne hos Tapetserermester Christensen i Fredericia.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 27. Juni 1923 i *Sag Nr. 679:* De samvirkende Fagforbund paa Skandinavisk Sadelmager- og Tapetserer-Forbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyns og denne igen paa Fredericia Stolefabriks Vegne.

Mellem Skandinavisk Sadelmager- og Tapetserer-Forbunds Fredericia-Afdeling og Tapetserermester Christensen, der udførte Tapetsererarbejdet for Fredericia Stolefabrik, bestod i nogle Aar en særlig Priskurant, hvorefter Arbejderne skulde udføre det nævnte Arbejde til Priser, der laa ca. 20 pCt. under Priserne i Fagets almindelige Priskurant. Paa et vist Tidspunkt ophørte Christensen at udføre Stolefabrikkens Arbejde, og Fabrikken antog to Tapetsererssvende, der skrev under paa, at de vilde arbejde efter den mellem Forbundet og Christensen aftalte Priskurant. Fra Forbundets Side blev der protesteret herimod, idet man gjorde gældende, at man ikke overfor Stolefabrikken var bundet ved den mellem Afdelingen og Christensen aftalte Priskurant. Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyn, hvoraf Stolefabrikken er Medlem, gjorde derimod gældende, at Christensen ved Aftalen om Priskuranten var optraadt som Repræsentant for Stolefabrikken, og at denne derfor stadig maatte kunne kræve Arbejdet udført efter de aftalte Priser. Man enedes om at lade Tvisten afgøre ved faglig Voldgift. Formanden for Voldgiftsretten henstillede imidlertid, at Parterne optog en ny Forhandling om Spørgsmaalet, og den 21. November 1922 afsluttedes der herefter mellem Forbundet og Centralforeningen en Overenskomst, hvorefter »den mellem Fredericia Stolefabrik og de paa Fabrikken arbejdende Tapetsererssvende hidtil benyttede Priskurant« med visse Ændringer, der var i Favør af Arbejderne, skulde være gældende til 1. April 1924.

Den almindelige Overenskomst mellem Forbundet, Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyn og Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne er afsluttet den 19. April 1922. Den indeholder bl. a. følgende Bestemmelse:

»Saafremt enten Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund eller Centralforeningerne inden en 1. August — første Gang inden 1. August 1922 — fremsætter Forslag om at forlænge denne Overenskomst et Aar fra dens Udløbstid, iøvrigt uden andre Ændringer end dem, man ved fri Forhandling kan enes om, og dette Forslag tiltrædes fra Modpartens Side, bortfalder Augustreguleringen, og der indtræder fra og med den Lønningsuge, i hvilken den paafølgende Februar-Statistik offentliggøres, en Regulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned.«

I Henhold til denne Bestemmelse er Overenskomsten forlænget til den 1. April 1924. Februar-Reguleringen har medført en Nedgang i Lønningerne paa 6 pCt.

Fredericia Stolefabrik har fra Februar-Reguleringens Ikrafttræden fradraget 6 pCt. i de ved Overenskomsten af 21. November 1922 fastsatte Lønninger, Dette har Forbundet protesteret

imod, og under denne Sag har De samvirkende Fagforbund paastaaet Fabrikken kendt uberettiget til at gøre det nævnte Fradrag.

De Indklagede procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at Overenskomsten af 21. November 1922 maa behandles som et Led i Fagets almindelige Overenskomst.

Det er oplyst, at de af Overenskomsten af 21. November 1922 omfattede Arbejder har Hensyn til fabrikmæssig Produktion af visse Artikler, som ikke fremstilles fabrikmæssigt af andre danske Virksomheder end Fredericia Stolefabrik. Efter det oplyste maa det endvidere antages, at de ved Overenskomsten fastsatte Priser skal kunne give Arbejderne en Indtægt, der omtrent svarer til, hvad andre Arbejdere i Faget kan opnaa paa Grundlag af Priserne i Fagets almindelige Overenskomst. Allerede som Følge heraf maa det have Formodningen for sig, at det har været Meningen, at Overenskomsten af 21. November 1922 med Hensyn til Lønreguleringer skulde dele Skæbne med den almindelige Overenskomst. Til dette Resultat kommer man ogsaa i Kraft af Vedtagelsen om, at den paa Fabrikken hidtil benyttede Priskurant skulde være gældende med visse Ændringer. Thi den hidtil benyttede Priskurant var den mellem Forbundets Fredericia-Afdeling og Christensen aftalte Priskurant, og i denne hed det udtrykkeligt, at »Priskuranten er sideløbende med Overenskomsten og opsiges sammen med denne« — hvorved det maa antages bl. a. at have været Meningen at fastslaa, at Priskuranten skulde være undergivet de samme Lønreguleringer som Fagets almindelige Overenskomst.

Efter det Udviklede vil de Indklagede da være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med 150 Kr. hver.

*Kendelse.*

*De Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

**Sag Nr. 682.**
**Havnearbejderne i Odense.**
*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 6. Juni 1923 i Sag Nr. 682: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Chaufførernes Fagforening for Odense's Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og denne igen paa Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Handelsstanden i Odense's Vegne.

Den 31. Juli f. A. afsluttedes der under Forbehold af Dansk Arbejdsgiverforenings Godkendelse en Overenskomst mellem Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Handelsstanden i Odense og Chaufførernes Fagforening i Odense. Dansk Arbejdsgiverforening nægtede at godkende Overenskomsten. Den 18. Januar d. A. optoges der en ny Forhandling mellem Repræsentanter for de lokale Organisationer og for Dansk Arbejdsmandsforbund; man enedes om at ændre nogle af de Punkter i den ældre Overenskomst, som Dansk Arbejdsgiverforening havde gjort Indsigelse imod, medens man paa andre Punkter enedes om at blive staaende ved den tidligere Overenskomst.

Dansk Arbejdsgiverforening har ogsaa nægtet at godkende Overenskomsten af 18. Januar d. A., og Spørgsmaalet om Berettigelsen heraf er nu indbragt til Rettens Paakendelse. Klagerne hævder, at den sidste Overenskomst ikke blev afsluttet under Forbehold af Dansk Arbejdsgiverforenings Godkendelse. De Indklagede hævder derimod, at et saadant Forbehold blev taget.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det antages at have været Meningen, at Arbejdsgiverforeningens Godkendelse af Overenskomsten af 18. Januar d. A. skulde indhentes. De Indklagede vil derfor være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med 150 Kr. hver.

*Kendelse.*

*De Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

**Sag Nr. 683**
**Havnearbejderne hos Firmaet Werner og Jørgensen i København.**
*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A.* 5. Side 275—277.

Aar 1923 den 8. Juni Kl. 1¾ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 683:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Firmaet Werner & Jørgensens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn Bestyrelsesmedlem, Overforvalter Mammen, Kontorchef Joh. Schrøder, Mægler Chr. Thomsen, for Firmaet Werner & Jørgensen Entreprenør Jørgensen og Forvalter Lykke.

*For Indklagede mødte:* Sekretær ved De samvirkende Fagforbund Hr. Vilh. Nygaard, Forretningsfører Vald. Petersen (Dansk Arbejdsmandsforbund), Hr. M. Darup, Formand for Havnearbejdernes Fællesforbund, og Sekretær Axel Jørgensen.

*Der fremlagdes* Klage af 24. Maj d. A. og Tilsvar af 31. Maj 1923.

Sagen forhandledes med Parterne. Klagerne erkender, at Spørgsmaalet om Berettigelsen af Kravet om 1 Mand udover det Antal, Arbejdsgiveren havde sat til Losning af S/S »Inverness«, bedst kunde finde sin Afgørelse ved faglig Voldgift ,og de tilbød at gaa med til en saadan. Uanset Resultatet af denne mente Klagerne imidlertid, at der forelaa en ulovlig Standsning af Arbejdet fra de Indklagedes Side, og de vilde ikke fraskrive sig Retten til eventuelt at indbringe Spørgsmaalet herom for Den faste Voldgiftsret.

De Indklagede kunde ligeledes gaa med til faglig Voldgift, men maatte — efter det fremkomne — ogsaa forbeholde sig eventuelt paa et senere Stadium at indbringe Spørgsmaalet om Arbejdsgiverens Fremgangsmaade for Den faste Voldgiftsret.

Paa Grundlag af de saaledes førte Forhandlinger enedes man om at søge Spørgsmaalet om Berettigelsen af Kravet om den 7. Mand og dermed Spørgsmaalet om Berettigelsen af Klagernes Tilbagesøgnings Krav afgjort ved faglig Voldgift.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

*K. Sindballe.*

/ P. E. Müller.

### Sag Nr. 685.

**Stenindustriarbejderforbundet kontra Stenhuggermesterforeningen paa Bornholm.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5.* Side 283—284.

Aar 1923 den 27. Juni Kl. 1. Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 685:* De samvirkende Fagforbund paa Dansk Stenindustriarbejderforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Stenhuggermesterforeningen paa Bornholms Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard og for Dansk Stenindustriarbejderforbund Formanden Janus Ipsen og Hovedbestyrelsesmedlemmerne Louis Heising og Carl Nyboe.

*For Indklagede mødte:* For Dansk Arbejdsgiverforening Kontorchef C. Plum og for Stenhuggermesterforeningen paa Bornholm Bestyrelsesmedlem, Direktør P. M. Nielsen.

*Der fremlagdes* Klage af 12. Juni 1923 og Tilsvar af 21. Juni 1923 med 1 Bilag.

Sagen forhandledes mellem Parterne og forligtes saaledes:

Fra og med Lønningsugen 29. Juni til 6. Juli forandres det nuværende 13 pCt.s Afdrag til et 12 pCt.s Afdrag. Forsaavidt Overenskomsten forlænges i Henhold til Forlængelsesbestemmelsen, ændres Afdraget fra og med 15. Februar, næste Aar, til 10 pCt. under Københavns Priskuranter. Forlænges Overenskomsten ikke, forandres Afdraget til 10 pCt. fra og med 1. April næste Aar, dog kun hvis Overenskomsten ikke opsiges. Opsiges Overenskomsten, skal Parterne være frit stillede.

Parterne er enige om, at den trufne Ordning ikke berører Timelønningerne.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

*K. Sindballe.*

/ Johs. Marcussen, kst.

Sag Nr. 686.
Havnearbejderne hos
A/S N. K. Strøyberg i Aalborg.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 282—283.*

Aar 1923 den 23. Juni Kl. 1 Em. holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af *Sag Nr. 686:* De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling Havnearbejdernes Fagforening i Aalborgs Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa A/S N. K. Strøyberg & Co.s Vegne, i hvilken Sag forberedende Møde var afholdt den 22. ds.

*Som Dommere fungerede* Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe samt de Herrer J. P. Nielsen, Trolle, Martin Petersen, Elmquist, Johansen og Cl. Olsen.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Forretningsfører Vald. Petersen og Sekretær Niels Hansen og for Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg Formanden Søren Jacobsen.

*For Indklagede mødte:* For Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark Mægler Chr. Thomsen og for Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne Formanden Direktør Spodsberg.

Parterne forligte Sagen saaledes, at Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne for de to i Klagen omtalte Lastninger henholdsvis af Motorskibet »Carl« og Motorskibet »Vidar«, med Hensyn til hvilke det nu var oplyst, at Befragtning var sket i Aalborg, indgik paa at betale 250 Kr., hvorhos de indgik paa, at Overenskomsten af 1. April 1920 fremtidig skulde opfyldes, uanset, hvor Befragtningen maatte ske.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 1,50 Em.

*K. Sindballe.*

/ Johs. Marcussen, kst.

Sag Nr. 688.
Bogbinderlauget kontra Bogbinderforbundet.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 27. Juni 1923 i *Sag Nr. 688:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Bogbinderlaugets Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Bogbinderforbundet i Danmarks og dettes københavnske Afdelings Vegne.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening paa Bogbinderlaugets Vegne paastaaet De samvirkende Fagforbund ikendt Bod paa Bogbinderforbundets og dettes københavnske Afdelings Vegne, fordi de københavnske Bogbindersvende i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning har nedlagt Arbejdet hele Dagen den 1. Maj d. A.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Det er oplyst, at der i en Række faglige Overenskomster findes Bestemmelser om Ret for Arbejderne til at holde fri for at deltage i 1. Maj-Demonstrationen. I nogle Overenskomster er det vedtaget, at Arbejderne kan holde fri fra Kl. 12, i andre, at hele Dagen den 1. Maj er Fridag. I Bogbinderfagets Overenskomst findes der ingen Bestemmelse om Spørgsmaalet, og det samme gælder mange andre Overenskomster. Det har imidlertid igennem en lang Aarrække, nemlig fra Begyndelsen af 90'erne i forrige Aarhundrede, været almindeligt, at Arbejderne i de forskellige Fag har deltaget i den paa en international, socialdemokratisk Kongres vedtagne 1. Maj-Demonstration. Klagerne har heller ikke under denne Sag villet bestride Arbejdernes Ret hertil, omend de paa den anden Side ikke positivt har villet erkende, at Arbejderne har en saadan Ret, hvor udtrykkelig overenskomstmæssig Hjemmel ikke foreligger. Derimod har Klagerne gjort gældende, at Arbejderne i hvert Fald maa være pligtige at arbejde til Kl. 12, hvor modstaaende Aftale ikke er truffet. Med Hensyn hertil findes det nu at maatte være afgørende, hvilken Kutyme der har udviklet sig. Oplysningerne herom er noget mangelfulde, men det maa antages, at det gennem Aarene har været ret almindeligt, at Arbejdet i de forskellige Virksomheder har været standset hele den 1. Maj, ogsaa i Fag, hvor ingen særlig Overenskomst har været truffet om Spørgsmaalet. Ogsaa i Bogbinderfaget maa dette antages at have været ret almindeligt, saaledes at

det særlige, der er sket i Aar, kun er, at Standsningen — som Følge af mere energiske Henstillinger til Arbejderne fra Organisationens Side — har været gennemført i et større Antal Virksomheder end tidligere. Efter det saaledes foreliggende findes det ikke at kunne statueres, at de Indklagede har handlet ulovligt ved at standse Arbejdet som sket, og de Indklagede vil derfor forsaavidt være at frifinde. Retten finder dog Grund til at bemærke, at Arbejderne i det foreliggende Tilfælde, hvor de agtede at gennemføre Arbejdsstandsningen paa mere effektiv Maade end hidtil sket, burde have givet Meddelelse derom i saa god Tid, at Arbejdsgiverne havde kunnet træffe alle fornødne Dispositioner derefter. Dette har de Indklagede forsømt. De har imidlertid til deres Undskyldning anført, at Bogbinderlauget tidligere har afvist Meddelelser om, i hvilket Omfang man agtede at standse Arbejdet den 1. Maj, som sig uvedkommende, og under disse Omstændigheder findes der ikke at burde paalægges de Indklagede Ansvar for den skete Forsømmelse.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med 150 Kr. hver.

*Kendelse.*

*De Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

## Arbejdernes Kontrol i Industrien i Norge.

En i Norge gældende Lov bestemmer, at Arbejderraad skal oprettes, naar $^1/_4$ af Arbejderne forlanger det, i industrielle og visse andre Virksomheder, der i Almindelighed beskæftiger i det mindste 50 Arbejdere Aaret rundt. Disse Arbejderraad kan drøfte Foretagendets Forhold, for saa vidt de staar i Forbindelse med følgende Punkter: 1) Vigtige Ændringer i Ledelsen, som vil kunne berøre Arbejdsvilkaarene, 2) almindelige Lønreguleringer, Akkordarbejde, Arbejdstiden, Overarbejde, Arbejdsplanen i Tilfælde af Virksomhedens Indskrænkning, Helligdage og andre Arbejdsvilkaar, Værkstedsregler, Tilvejebringelse eller Ledelse af Velfærdsforanstaltninger til Fordel for Arbejderne.

Det samlede Antal af Virksomheder, udenfor hvilke Arbejderraad kunde indføres efter Lovens Regler, er, efter hvad man officielt har anslaaet, omkring 800, men kun i 160 à 170 af disse har man benyttet sig af Retten til at oprette saadanne Raad. En af Kongen nedsat Kommission har nylig overvejet, hvilke Ændringer der burde foretages i denne Lov. Kommissionen kom til det Resultat, at en af Grundene til, at Loven ikke havde fundet større Anvendelse, er den, at Raadene alene bestaar af Arbejdere. I Overensstemmelse hermed har man udarbejdet et Lovforslag efter det Princip, at Kapital og Arbejde i disse Raad skulde mødes paa lige Fod.

Ifølge en Artikel, som Højesteretsdommer K. F. Dahl, Kristiania, har skrevet i »Industrial and Labour Information«, Arbejdsbureauets ugentlige Tidsskrift, skal ifølge dette Forslag et Arbejdsraad oprettes i industrielle, Haandværks-, Handels- og Transportvirksomheder, der i Almindelighed beskæftiger mindst 20 Lønarbejdere. Raadet skal som Regel dannes af Repræsentanter for Arbejdsgiveren og for saavel Krops- som ikke kropslige Arbejdere.

Raadet skal deltage i Kontrol med Virksomheden i den Udstrækning, som lovmæssige eller administrative Regler og kollektive Aftaler tillader, og skal ordne Uddannelsen og Arbejdsvilkaarene for Lærlinge og unge Arbejdere.

Kommissionens Flertal anser det ogsaa for ønskeligt, at saavel de kropslige som de ikke kropslige Arbejdere skal have Lejlighed til at udøve en vis Indflydelse paa den almindelige Styrelse af Landets økonomiske Forhold. Det anbefaler derfor Oprettelsen af et »Raad for Industri og Handel« paa 125 Medlemmer, med 31 Repræsentanter hver, for Arbejdsgiverne, ikke kropslige Arbejdere, Kropsarbejdere og Forbrugere, med en uafhængig Formand.

Dette Raad skulde repræsentere Samfundets industrielle og økonomiske Interesser, og dets Opgave skulde være at afgive Betænkninger og gøre Henstillinger. Det vilde ogsaa i Almindelighed faa Lejlighed til at fremsætte sin Mening om Lovforslag af industriel og økonomisk Karakter.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Modisterne hos Axel E. Tafdrup.

I Anledning af en Klage fra Dansk Hatte- og Buntmagerforbund over, at Firmaet Axel E. Tafdrup omgik den bestaaende Akkordlønordning ved at give Syerskerne Maanedsløn af en saadan Størrelse, at den langt fra dækker den Timefortjeneste, Akkorderne bygges paa, afholdtes et Fællesmøde den 30. Maj. Paa Grund af forskellige Forhold blev Sagen udsat, og der skal finde nogle Forhandlinger Sted mellem Organisationerne, forinden Sagen eventuelt paany kommer til Behandling af Hovedorganisationerne.

### Stenhuggerne hos Firmaet E. Nielsen, København.

Den 25. Maj blev der afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Stenhuggermesterforeningen og Stenhuggerforbundet. Anledningen til Mødet skyldtes en Strid mellem Forvalteren og Svendene, som var resulteret i, at disse uden Varsel havde forladt Arbejdet.

Mødet resulterede i følgende Overenskomst:

Fagforeningen foranlediger Arbejdet genoptaget omgaaende af de samme Arbejdere, som har nedlagt Arbejdet, og saafremt der saa er Forhold paa vedkommende Værksted, man føler sig brøstholden over, kan Fagforeningen fremsætte Klage over disse Forhold paa organisationsmæssig Maade.

### Tapetserere hos Joh. F. Paulsen, København.

Efter Afslutningen af Strejken i Tapetsererfaget forlangte Joh. F. Poulsen af en strejkende Syerske, at hun for at blive genantaget skulde indgaa paa at udmelde sig af Fagforeningen og oprette en Kontrakt med Firmaet.

Fagforeningen protesterede herimod, og Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 14. Juni, hvor der opnaaedes Enighed om, at baade Forbudet mod Medlemsskab i Fagforeningen og Kravet om Kontrakt var uberettiget.

Firmaet frafaldt derefter det opstillede Krav.

### Træindustriarbejdere paa A/S Aarhus Dampdrejeri og Møbelfabrik.

I Løbet af en halv Snes Dage omkring Midten af April ophørte 6 Maskinsnedkerne med Arbejdet hos ovennævnte Firma efter lovlig Opsigelse. Da det ikke lykkedes Firmaet at skaffe sig anden Arbejdskraft, opfattede Arbejdsgiverne det skete som en Affolkning af Virksomheden og klagede herover.

Den 8. Maj afholdtes et Fællesmøde om denne Sag, og her erklærede Træindustriarbejderforbundets Repræsentanter ikke at have lagt eller ville lægge Firmaet Hindringer i Vejen for at faa den Arbejdskraft, det ønsker, medens Arbejdsgiverne forlangte, at Forbundet skulde garantere for, at Firmaet fik den ønskede Arbejdskraft. Herpaa kunde Forbundet ikke indlade sig, hvorfor Mødet sluttede, uden at Enighed opnaaedes, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Typografer i København.

Mellem Dansk Typograf-Forbunds københavnske Afdeling og Københavns Bogtrykkerforening var der opstaaet en Uoverensstemmelse angaaende August- og Februarreguleringen, idet Københavns Bogtrykkerforening krævede, at de ved Reguleringen i August 1922 og Februar 1923 tiloversblevne Points skulde opspares til senere Regulering, hvilket Typografforbundet modsatte sig. Denne Uoverensstemmelse kom til Behandling paa et Fællesmøde den 31. Maj, hvor der imidlertid ikke opnaaedes Enighed.

Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig derefter at indbringe Stridsspørgsmaalet til Afgørelse i Den faste Voldgiftsret.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 * KØBENHAVN DEN 21. JULI 1923 * 20 AARGANG

## Fagforbundene bør tage Augustreguleringen.

Som bekendt findes der i Overenskomsten af 4. April 1922, mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, et Afsnit angaaende eventuel Forlængelse af de løbende Overenskomster af følgende Ordlyd:

»Saafremt et under De samvirkende Fagforbund staaende Forbund eller en under Dansk Arbejdsgiverforening staaende Organisation eller Enkeltvirksomhed inden en 1. August — første Gang inden 1. August 1922 — fremsætter Forslag om at forlænge den gældende Overenskomst et Aar fra dens Udløbstid, iøvrigt uden andre Ændringer end dem, man ved fri Forhandling kan enes om, og dette Forslag tiltrædes fra Modpartens Side, bortfalder Augustreguleringen, og der indtræder fra og med den Lønningsuge, i hvilken den paafølgende Februarstatistik offentliggøres, en Regulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den foregaaende Februar Maaned.

Hvis den modstaaende Arbejdsgiverorganisation eller Enkeltvirksomhed ikke tiltræder Forslaget om Forlængelse af Overenskomsten paa ovennævnte Vilkaar, indtræder Augustreguleringen opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet i August er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned, dog saaledes at der intet tillægges eller fradrages for de første 6 Points, Pristallet i August er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned. Er det den modstaaende Arbejderorganisation, der ikke tiltræder Forslaget om Forlængelse, indtræder Augustreguleringen opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned. Hvis ingen af Parterne rejser Spørgsmaal om Forlængelse, indtræder Augustregulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned.

Har der fundet en Augustregulering Sted, finder der ingen yderligere Regulering Sted, men Fagene er frit stillede med Hensyn til den kommende Overenskomst.«

I Henhold til dette Afsnit af Overenskomsten forlængedes i August 1922 det langt overvejende Antal faglige Overenskomster til 1924, men da Spørgsmaalet om en yderligere Forlængelse til 1925 snart er aktuelt, vil det være rigtigt at gøre opmærksom paa Indholdet og Forstaaelsen af nævnte Afsnit.

Som man vil se, finder der ingen Lønregulering Sted i August i Aar, men derimod til Februar 1924, *hvis* man enes om at forlænge Overenskomsten til 1925. Hele dette Forhold er imidlertid saa velbekendt fra i Fjor, at vi ikke behøver at komme nærmere ind herpaa, da det blot er en Gentagelse af, hvad der da skete.

Man vil ligeledes erindre, at Arbejdsgivere, som nægtede at indgaa paa et af en Arbejderorganisation inden 1. August 1922 fremsat Forslag om at forlænge Overenskomsten, vel havde Ret til i August 1922 at reducere Lønnen, men kun med 3 pCt., skønt Pristallet var 6 pCt. lavere, idet de første 6 Points, som Pristallet i August var lavere end i Februar, i dette Tilfælde var fritagne for Regulering.

Da der nu synes at være en Tendens til, at Pristallet igen er opadgaaende,

er der Anledning til at pege paa, at saaledes som det ovenciterede Afsnit af Overenskomsten af 4. April 1922 er formuleret, gælder Fritagelsen for Lønregulering, med Hensyn til de første 6 Points, *ogsaa* naar Pristallet i August er *højere* end i Februar, *naar Arbejdsgiverne* nægter at tiltræde et af en Arbejderorganisation fremsat Forslag om Forlængelse af Overenskomsten. Man kan saaledes komme i den Situation, at Arbejdsgiverne ikke skal give Løntillæg for de første 6 Points, som Pristallet i August 1923 eventuelt er højere end i Februar 1923, *saafremt en Arbejderorganisation stiller Forslag om at forlænge Overenskomsten og Arbejdsgiverne siger Nej hertil.*

Hvis det derimod er *Arbejdsgiverne*, der stiller Forslag om Forlængelse, og Arbejderorganisationen, der siger Nej, reguleres Lønnen i August med det fulde Procenttal, og det samme er Tilfældet, hvis ingen af Parterne stiller Forslag om Forlængelse.

For at faa Klarhed paa, hvorledes Fagforbundene burde stille sig med Hensyn til Spørgsmaalet om en Forlængelse af Overenskomsterne paa de Vilkaar, som indeholdes i Forliget af 4. April 1922, eller om der burde tages en Augustregulering, havde Forretningsudvalget indkaldt Forretningsførerne for de tilsluttede Forbund til Møde den 2. Juli.

Efter at Formanden havde redegjort for Sagen, blev der efter en kort Forhandling opnaaet Enighed om at tilraade Forbundene at tage Lønreguleringen i August Maaned, og at der derefter skulde gives Hovedbestyrelserne Adgang til at overveje Betimeligheden af at opsige Overenskomsterne eller forlænge dem igen paa et Aar. Bestemmer Forbundene sig til at opsige Overenskomsterne, maa der i Henhold til Septemberforliget gives Modparten Meddelelse herom 3 Maaneder forinden Overenskomsten kan opsiges til Ophør. Parterne maa derefter træde i Forhandling for at søge tilvejebragt Enighed om en ny Overenskomst om Løn- og Arbejdsforholdene.

Saafremt Overenskomsten derimod ikke opsiges af nogen af Parterne, og ikke i sig selv indeholder nogen Bestemmelse i modsat Retning, vil den vedblive at være gældende med det Indhold, den har, efter at Augustreguleringen har fundet Sted (altsaa bl. a. med de regulerede Lønsatser), men uden at der efter Overenskomsten er Hjemmel til nogen fremtidig Regulering af Lønningerne efter Pristallet.

Naar det Tidspunkt nærmer sig, da Spørgsmaalet om Overenskomsternes Opsigelse bliver aktuelt, nemlig i Oktober Maaned, samles Forbundenes Forretningsførere atter med Forretningsudvalget for at se lidt nærmere paa den da foreliggende Situation, eventuelt vil Repræsentantskabet blive indkaldt, hvis Stillingen skulde nødvendiggøre det.

# Kongresser.

## Dansk Karetmagerforbund

afholdt sin 12. ordinære Kongres den 11., 12. og 13. Juni i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40.

Paa Kongressen var 23 af Forbundets Afdelinger repræsenterede ved 48 Delegerede, hertil kommer Forbundets Hovedbestyrelse og to Gæster, nemlig Forretningsfører Rude fra Dansk Træarbejder-Sekretariat og Sekretær Hans Jacobsen fra De samvirkende Fagforbund, ialt ca. 60.

Til Kongressen var udarbejdet en udførlig trykt Beretning for den forløbne 5-aarige Periode, og Forretningsføreren supplerede denne med en mundtlig Beretning.

Den forløbne Periode har været meget bevæget, idet der jo har været Lønbevægelse hvert Aar. Forretningsføreren omtalte hver enkelt af disse og ofrede ligeledes Gennemførelsen af 8-Timersdagen og dens store Betydning for Faget samt de Bestræbelser, der fra Arbejdsgivernes Side udfoldes for at fravriste Arbejderne dette Kulturgode, er særlig Omtale.

Der har i Kongresperioden været ført adskillige Strejker, ligesom Forbundet for en Del af sine Medlemmer var med i Lockouterne 1921 og 1922. Den samlede Udgift til Strejker og Lockouter har været godt 100.000 Kr.

Efter en rolig og saglig Diskussion

om Beretningen godkendtes denne enstemmigt.

Regnskabet godkendtes ligeledes enstemmigt.

Kongressen gik derefter over til at behandle Lovene, hvortil der var stillet en Del Ændringer, der dog ikke var af større Betydning. Den vigtigste af de vedtagne Ændringer gik ud paa, at Hovedbestyrelsen for at skaffe de Arbejdere, som arbejder paa Statens Jernbaneværksteder, en fyldigere Repræsentation i denne, udvidedes med to Medlemmer fra 7 til 9.

Kongressen behandlede derpaa et Forslag fra Vejle Afdeling om, at Forbundet skulde udmelde sig af De samvirkende Fagforbund. Efter en udførlig Fremstilling af Forretningsføreren af De samvirkende Fagforbunds Opstaaen, Udvikling og Virkemaade, hvori han slog kraftig til Lyd for at bevare Samarbejdet med de øvrige Arbejdere, og efter en kort Debat, hvori alle Deltagere talte imod Forslaget, forkastedes dette enstemmigt.

Angaaende den kommende Lønbevægelse i 1924 førtes en indgaaende Diskussion, der resulterede i, at Hovedbestyrelsen fik Mandat til at handle i Henhold til de faldne Udtalelser.

Efter at Kongressen enstemmigt havde vedtaget at bemyndige Hovedbestyrelsen til at tegne en Aktie i Arbejdernes Landsbank, fastsattes Lønninger og Diæter.

Endelig foretoges Valg af Tillidsmænd.

Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation Em. Olsen.

Viceforretningsfører blev Carlsen (København).

Til Hovedbestyrelsesmedlemmer for København valgtes: Frandsen, Th. Hansen og Ev. Hansen.

Suppleanter blev: Jørgensen, L. Hansen og Madsen.

Til Hovedbestyrelsesmedlemmer for Provinsen valgtes: Isaksen (Aarhus), Christensen (Randers), P. Johansen (Aarhus) og Andersen (Odense).

Suppleanter blev: Hansen (Odense), Plegdrup (Skive), P. K. Hansen (Randers) og Thomsen (Kolding).

Til Revisorer valgtes: Mathisen (København) og Christiansen (Træarb. fagl. Klub).

Efter at man havde vedtaget at afholde næste Kongres i Sommeren 1928 i København, tog Forretningsføreren Ordet for at prise den Enstemmighed, som havde raadet paa Kongressen.

Han takkede de Delegerede for den loyale Maade, hvorpaa de havde røgtet deres Hverv, og bragte de afgaaende Hovedbestyrelsesmedlemmer en Tak for de mange Aars Arbejde.

Forretningsføreren sluttede med at udbringe et Leve for Forbundet.

Efter at Gæsterne havde takket for Samværet, afsluttedes Kongressen med Afsyngelsen af Internationale.

## Den internationale Fagforenings Central i Amsterdam.

Hovedbestyrelsen er indkaldt til Møde i Amsterdam den 3. og 4. August.

Paa Mødets Dagsorden er opført følgende Punkter:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Den finansielle Stilling.
3. Samarbejde mellem den politiske og den faglige Internationale.
4. Vort Forhold til Kommunisterne.
5. Anti-Krigs-Agitation.
6. Agitation mod Reaktion i Almindelighed og Fascisme i Særdeleshed.
7. Ratificering af Washington-Overenskomsten om 8-Timersdagen.

## International Kongres af Arbejderkvinder.

Det internationale Kvindeforbund har indkaldt til international Kvindekongres i Dagene fra den 14. til 18. August paa Slottet »Schönbrün« ved Wien.

Paa Dagsordenen staar følgende Punkter:

Den første Dag aflægges Beretning om Forbundets Virksomhed siden Kongressen i Genf i Oktober 1921. Beretning om Kvindernes Virksomhed for Fredens Bevarelse. Beretning om den internationale Arbejderlovgivning. Valg af Udvalg til Undersøgelse af Forbundsforfatningen, samt andre Spørgsmaal.

Paa den anden Dag holdes to offentlige Konferencer, den ene om Kvinder-

nes faglige Organisering, den anden om Lønordning for Hjemmearbejdersker.

Den tredie Dag har den internationale Fagforenings-Central i Amsterdam fastsat en Privatkonference, hvori deltager Ledelsen for det internationale kvindelige Arbejderforbund, Repræsentanter for de Landsorganisationer, der er tilsluttet Amsterdam-Internationale og Repræsentanter for Ledelsen af denne, og man vil her behandle følgende Spørgsmaal:

»Hvorledes kan Kvinderne mere end hidtil interesseres for den faglige Bevægelse«.

Den fjerde Dag er helliget en offentlig Konference med følgende Thema: Ydelse af Tilskud til Familieforsørgere udover Lønsatserne.

Paa Konferencens sidste Dag aflægges Beretning fra de forskellige Udvalg, hvorefter der foretages Valg til Bestyrelsen.

Meningerne om Ønskeligheden af en international faglig Sammenslutning af Kvinder er meget delte, og af den Grund har flere Landsorganisationer nægtet at deltage i Kongressen.

Da der stadig raader Uklarhed og Misforstaaelse angaaende Hensigten og Formaalet med Kvindernes Internationale, har Forretningsudvalget for den internationale faglige Central i Amsterdam besluttet at afholde en faglig Konference i Wien den 16. August paa Kongressens tredie Dag og til Deltagelse i denne indbudt Bestyrelsen for det internationale Kvindeforbund.

Til Konferencen kan hver af de tilsluttede faglige Landsorganisationer sende indtil 3 Repræsentanter, hvoraf mindst den ene skal være en Kvinde. De samvirkende Fagforbund vil paa Konferencen blive repræsenteret ved Fru Sofie Rasmussen, Villiam P. Arup og Carl F. Madsen.

* * *

Vi har senere modtaget Meddelelse om, at Den internationale Fagforeningscentral har faaet Anmodninger fra flere faglige Landsorganisationer om at udsætte den planlagte Konference i Wien den 16. Aug., til næste Aar, til hvilken Tid den næste internationale Fagforeningskongres skal afholdes. Det er navnlig de valutasvage Lande der mener, at det vil blive for bekosteligt at afholde Konferencen i Aar, naar man alligevel skal samles i 1924.

Spørgsmaalet om Konferencens Udsættelse vil blive behandlet af den internationale Fagforenings Forretningsudvalg paa dettes Møde i Amsterdam den 2. August d. A.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Arbejdsmænd ved et Kloakeringsarbejde i Tønder.

I Anledning af bristede Forhandlinger om Akkordpriser ved et Kloakeringsarbejde, som Entreprenørfirmaet A. Berntsen har i Tønder, havde Dansk Arbejdsmandsforbund varslet Strejke til den 21. Juni. Arbejdsgiverne protesterede imod Strejkens Lovlighed og bebudede Klage indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Om denne Sag afholdtes et Fællesmøde den 20. Juni, hvor man enedes om at forsøge en ny Forhandling optaget i Tønder, og at udsætte Strejken, indtil Den faste Voldgiftsrets Kendelse eventuelt foreligger. Sagen skulde indbringes for Retten med det samme, men saavel denne som den varslede Strejke skulde selvfølgelig bortfalde, hvis de nye Forhandlinger førte til Enighed.

## Arbejdsmændene ved Kastrup Havn.

Den 19. Juni afholdtes et Fællesmøde i Anledning af, at nogle lokale Forhandlinger om en Overenskomst for Havnearbejde i Kastrup Havn mellem »Foreningen af Arbejdsgivere ved Kastrup Havn« og Arbejdsmændenes Forbund for Kastrup og Omegn var endt uden Resultat.

Man enedes om, at der paany skal forsøges en Forhandling mellem de to Organisationer, og enes man om en Overenskomst, skal denne ogsaa gælde for A/S Kastrup Glasværk fra det Tidspunkt, Selskabets Overenskomst af 26. Juni 1922 er bragt til Ophør.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 * KØBENHAVN DEN 28. JULI 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juli 1923.**
**Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1923.**
*Forretningsudvalget.*

## Udlandet.

### Det internationale Arbejdsbureau.

*Organiseringen af Fabrikstilsynet.*

Direktøren for det internationale Arbejdsbureau har meddelt Regeringerne i de 55 Stater, der er Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation, at den næste Konference vil blive afholdt den 22. Oktober 1923 i Genéve, og at den vil beskæftige sig med Spørgsmaalet om »Almindelige Principper for Organiseringen af Fabrikstilsynet«.

Direktøren henleder Regeringernes Opmærksomhed paa Betydningen af denne Konference og udtaler, at det sandsynligvis vil være ønskeligt — i Betragtning af Fabrikstilsynets ret indviklede Karakter — at der mellem de teknisk Sagkyndige findes Repræsentanter for det lægekyndige Tilsyn samt Kvinder, som er sagkyndige paa Fabrikstilsynets Omraade.

Fredstraktaten bestemmer, at naar Konferencen beskæftiger sig med Spørgsmaal, som særlig vedrører Kvinderne, skal i det mindste en af de Sagkyndige være en Kvinde. En anden Artikel i Fredstraktaten fremsætter det Princip, at Kvinder skal deltage i Fabrikstilsynet.

Oprindelig var det Meningen, at denne Konference ogsaa skulde beskæftige sig med Spørgsmaalet om Udviklingen af Muligheder for Anvendelsen af Arbejdernes Fritid, Ensartethed i Behandlingen af Landets egne og udenlandske Arbejdere for saa vidt angaar Erstatning i Ulykkestilfælde samt den ugentlige Indstilling af Arbejdet i et Døgn i Glasindustrien, hvor Tank-Smelteovne benyttes.

Paa Styrelsens Møde i April blev det imidlertid bestemt, at Behandlingen af disse Spørgsmaal skulde udsættes til Konferencens 6te Sammentræden i Juni 1924.

Motiveringen til denne Beslutning maa søges i økonomiske og andre praktiske Grunde. Den internationale Arbejdsorganisations almindelige finansielle Stilling gjorde det ønskeligt, at Institutionens Udgifter i 1923 blev væsentlig indskrænkede. Styrelsen fandt tillige, at det i Almindelighed vilde være heldigst at holde Konferencen i Maj eller Juni i Stedet for i Oktober.

*

Det internationale Arbejdsbureaus Ledelse har nylig holdt Møde i Genéve. Af de Spørgsmaal, som behandledes, skal nævnes Kravet om en Indskrænkning af Budgettet. Dette Krav, som foranledigede stærke Spaltninger paa det foregaaende Bestyrelsesmøde, var væsentlig fremdraget af den engelske Regering, understøttet af Arbejdsgivergruppen. Man har imidlertid fra engelsk Side maatte mindske adskilligt paa Reduktionskravet; man havde oprindelig begæret et Budget paa 6 Mill., men Bestyrelsen blev nu staaende ved 7 Mill. I visse Henseender har Indskrænkningen kunnet foretages ved Afskedigelse af en Del Funktionærer.

Paa det foregaaende Bestyrelsesmøde nedsattes en Komité til at undersøge

Mulighederne for Ottetimers-Konventionens Ratificering. Denne Komité afgav nu sin Betænkning, som i Korthed udmunder i et Forslag om hos Regeringerne at erholde en Udtalelse om Aarsagerne til, at Konventionen ikke er ratificeret. Fra Arbejderside stillede man sig imidlertid tvivlende overfor dette Forslag, som man mente aabnede Døren paa vid Gab for Englands Krav om en Revision af 8-Timers-Konventionen. Der blev derfor ikke truffet nogen Afgørelse. Paa Forslag fra Arbejdernes Repræsentanter henlagdes Spørgsmaalet. Ogsaa indenfor Arbejdergruppen er Meningerne noget delte.

Den svenske Arbejderrepræsentant, Arvid Thorberg, havde for sit Vedkommende paapeget Faren ved altfor meget at lægge Armene over Kors overfor en saa vigtig Sag som at beskytte Arbejdstidens Ordning ved internationale Garantier. Man kunde idetmindste søge fjernet de Vanskeligheder af ren teknisk Natur, som rejser sig for at tillæmpe Washington-Konventionen efter de forskellige Forhold i de forskellige Lande.

Bestyrelsen har taget Beslutning om visse Specialkonferencer. Der skal saaledes afholdes en international Jordkonference i Genéve den 9. Juli med Repræsentation fra det internationale Arbejdsbureau og Internationalt Landbrugsinstitut i Rom.

Dagsordenen for denne Konference er saaledes:

1. Fagundervisning.
2. Kooperation.
3. Kampen mod Miltbrand.

Endvidere skal der den 29. Oktober i Genéve afholdes en Konference til Behandling af Arbejdsstatistik. Denne Konferences Dagsorden er saaledes:

1. Klassificering af Industrier og Fag i Arbejdsstatistiken.
2. Løn- og Arbejdsstatistiken.
3. Ulykkesstatistiken.

Endelig skal der den 11. September, ligeledes i Genéve, afholdes et Møde af en Kommission for Industriel Hygiejne. Denne Kommission skal behandle:

1. Organisering af Undersøgelsen af Læder og Huder, som er smittede af Miltbrand, samt
2. Undersøgelse af de Studier, der er sat i Gang angaaende Arbejder, som bør betragtes som sundhedsfarlige.

Næste Bestyrelsesmøde skal afholdes den 15. Oktober.

## Arbejdssituationen i Norge.

### Papirindustrien.

Siden den af Arbejdsgiverforeningen til den 6. Juli proklamerede Lockout har der været ført Forhandlinger hos Rigsmæglingsmanden for at søge Fløterkonflikten løst. Som meddelt i »Arbejderen« Nr. 52 f. Aarg. var Konflikten Aarsagen til den af Papirarbejderforbundet erklærede Sympatistrejke, der igen var Aarsagen til den af Arbejdsgiverne proklamerede Lockout. Den 3. Juli fandt der Møde Sted hos Rigsmæglingsmanden, efter hvilket Møde der udsendtes følgende Kommuniqué:

»Rigsmæglingsmanden fremlagde i Mødet Forslag til Løsning af Konflikten vedkommende Fløterne i Drammensvasdraget.

Parternes Repræsentanter meddelte, at de førstkommende Mandag vil kunne give Svar, om Forslaget er vedtaget. Samtidig med Vedtagelsen af Rigsmæglingsmandens Forslag hæves Sympatistrejken i Papirindustrien. Dermed vil i saa Tilfælde ogsaa Lockouten bortfalde «

Som Følge af den Udsigt, der gennem disse Forhandlinger viste sig til en Løsning af Fløterkonflikten, besluttede Norsk Arbejdsgiverforening den 4. Juli at udsætte Lockoutens Iværksættelse til Torsdag den 12. Juli, for at der muligen inden denne Tid kunde opnaas en Løsning paa Fløterkonflikten og dermed paa Sympatistrejken.

Efter et hos Rigsmæglingsmanden den 9. Juli Aften afholdt Møde er der den 10. Juli blevet udsendt følgende Kommuniqué:

»I Møde hos Rigsmæglingsmanden i Gaar Aftes meddelte Parternes Repræsentanter, at Rigsmæglingsmandens Forslag til Bilæggelse af Fløterkonflikten i Drammensvasdragene var vedtaget.

Derved ophører Sympatistrejken i Papirindustrien, og den varslede Lockout bortfalder. Mæglingen angaaende Papirindustriens nye Tariffer fortsættes.«

## Lønnede Fridage.

Siden Krigen er den Praksis bleven indført indenfor visse Industrier og i adskillige Lande at tilstaa Kropsarbejderne lønnede Fridage. I »Industrial and Labour Information«, det internationale Arbejdsbureaus ugentlige Meddelelser, findes Underretning om lovmæssige Foranstaltninger, der allerede er i Kraft, eller som er bragt i Forslag, og om kollektive Overenskomster, der giver Hjemmel for aarlige lønnede Fridage.

I England har Arbejdsministeriet Kendskab til omkr. 100 Tilfælde af kollektive Aftaler eller mindre formelle Ordninger, som hjemler et vist Antal aarlige lønnede Fridage. Flertallet af de kollektive Aftaler bestemmer, at der skal udbetales Lønning for de faste offentlige Fridage og yderligere for en vis Periode, der i de forskellige Tilfælde varierer fra 3 til 12 Dage hvert Aar. Betalingen for denne Periode er i Almindelighed betinget af, at Arbejderen har gjort Tjeneste i 6 eller 12 Maaneder; i nogle Tilfælde varierer Antallet af saadanne Fridage, efter hvor længe den pagældende har gjort Tjeneste. I Tyskland indeholdt 72 pCt. af det samlede Antal Aftaler, omfattende 86 pCt. af det samlede Antal Arbejdere, Bestemmelser om Fridage i 1921. Det gennemsnitlige Antal af lønnede Fridage (Arbejdsdage) var 3 i ca. 50 pCt. af Aftalerne og fra 3 til 6 i 41 pCt.

I Østrig er ifølge Arbejdernes Ferielov visse Klasser af Arbejdere hvert Aar sikret en uafbrudt Ferie paa 1 Uge efter 1 Aars fortsat Tjeneste og 2 Ugers Ferie efter 5 Aars Tjeneste.

I Italien er Systemet med lønnede Fridage i Kraft i de fleste af Industriens Hovedgrene. Feriens Længde varierer fra 6 Dage i de kemiske Industrier, Metal- og Tekstilindustrierne, til 12 eller 15 Dage i Gas- og Elektricitetsværker og Bogtrykkerier. I de fleste Tilfælde faar Arbejderne en saadan Ferie efter 1 Aars Tjeneste, i et Par Tilfælde efter $^1/_2$ Aars Tjeneste.

I Czekoslovakiet vil inden længe et Lovforslag om Arbejdernes Ferie komme til Forhandling i Nationalforsamlingen. Forslaget bestemmer, at Industriens Arbejdere, Tjenestefolk og Lærlinge, som har gjort Tjeneste uafbrudt 1 Aar, skal have en aarlig, lønnet Ferie. Feriens Længde skal være 6 Arbejdsdage for Arbejdere med ikke under 1 Aars Tjeneste og ikke over 10 Aars Tjeneste, og 12 Arbejdsdage for Arbejdere med mer end 10 Aars Tjeneste.

# Den faste Voldgiftsret.

### Sag Nr. 692.
### Tekstilarbejdere paa Fiskenetfabriken i Fredericia.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A.* 5. Side 287—288.

Aar 1923 den 13. Juli Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 692:* De samvirkende Fagforbund paa Dansk Tekstilarbejderforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Tekstilfabrikantforeningens Vegne og denne igen paa Andelsselskabet De danske Fiskeres Fællesindkøbs Fiskenetfabrik i Fredericias Vegne.

Retsformanden, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Tekstilarbejderforbundet Formanden Chr. Nielsen og Sekretær Carl Larsen og for Fredericia Afdelingen Formanden Th. Jørgensen og Tillidsmand H. Rasmussen.

*For de Indklagede mødte:* For Dansk Arbejdsgiverforening Kontorchef C. Plum, for Tekstilfabrikantforeningen Formanden Fabrikant Sebbelov og Sekretær Langballe og for Fiskenetfabrikken Bestyrelsens Formand Laurits Pedersen og Fabrikkens Direktør Jens Chr. Pedersen.

*Der fremlagdes Klage* af 29. Juni 1923 med 4 Bilag og Tilsvar af 7. Juli 1923.

Sagen forhandledes med Parterne og forligtes sluttelig saaledes, at de fire Arbejdere, der nu har en Timeløn af 139 Øre, erholder et personligt Tillæg af 9 Øre til Overenskomstens Sats (102 Øre), de to Arbejdere, der nu har en Timeløn af 127 Øre, erholder et personligt Tillæg af 5 Øre, og den Arbejder, der nu har en Timeløn af 119 Øre, erholder et personligt Tillæg af 3 Øre.

Disse ny Lønninger træder i Kraft fra og med den Lønningsuge, som begynder i Morgen Lørdag den 14. Juli. Parterne er enige om, at Forliget ikke skaber Præcedens.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage. Retten hævet Kl. 5,5 Em.

*E. Tybjerg.*

/ Johs. Marcussen, kst.

# Arbejdsløsheden i Juni 1923.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Juni Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Ved Udgangen af Juni Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 8,1 mod 9,1 pCt. ved Udgangen af Maj. For Hovedstaden alene var Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Juni 9,1 mod 9,5 ved Udgangen af Maj, altsaa næsten uforandret. I Provinsen er der derimod en Nedgang fra 8,8 pCt. ved Udgangen af Maj til 7,3 pCt. ved Udgangen af Juni:

| Juni 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 1. Juni | 8. Juni | 15. Juni | 22. Juni | 29. Juni |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygn.-Industri | 11539 | 9,5 | 9,4 | 9,7 | 9,8 | 9,7 |
| Anden Industri | 57998 | 10,8 | 10,8 | 10,8 | 10,7 | 10,8 |
| Handel..... | 7280 | 8,2 | 8,5 | 8,3 | 8,2 | 7,8 |
| Arbejdsmænd. | 30377 | 8,8 | 8,1 | 7,0 | 7,6 | 6,0 |
| Ialt... | 107194 | 9,9 | 9,6 | 9,4 | 9,6 | 9,1 |
| Provinserne: | | | | | | |
| Bygn.-Industri | 18610 | 5,5 | 5,0 | 4,9 | 5,0 | 4,9 |
| Anden Industri | 53967 | 9,4 | 9,1 | 9,5 | 9,6 | 9,7 |
| Handel..... | 8405 | 6,5 | 6,5 | 6,4 | 6,4 | 6,3 |
| Arbejdsmænd. | 64030 | 7,8 | 6,9 | 7,4 | 6,4 | 6,2 |
| Ialt... | 145012 | 8,1 | 7,5 | 7,8 | 7,4 | 7,3 |
| Hele Landet. | 252206 | 8,9 | 8,4 | 8,5 | 8,3 | 8,1 |

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløsheden ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Januar | Maaned | 1920 . . . | 13,2 pCt. |
| Februar | — | — . . . | 9,6 — |
| Marts | — | — . . . | 6,7 pCt. |
| April | Maaned | 1920 . . . | 3,5 — |
| Maj | — | — . . . | 2,8 — |
| Juni | — | — . . . | 2,1 — |
| Juli | — | — . . . | 2,1 — |
| August | — | — . . . | 2,4 — |
| September | — | — . . . | 2,7 — |
| Oktober | — | — . . . | 3,6 — |
| November | — | — . . . | 6,1 — |
| December | — | — . . . | 15,1 — |
| Januar | — | 1921 . . . | 19,7 — |
| Februar | — | — . . . | 23,2 — |
| Marts | — | — . . . | 23,6 — |
| April | — | — . . . | 21,7 — |
| Maj | — | — . . . | 18,6 — |
| Juni | — | — . . . | 16,8 — |
| Juli | — | — . . . | 16,7 — |
| August | — | — . . . | 17,7 — |
| Septbr. | — | — . . . | 16,6 — |
| Oktober | — | — . . . | 18,3 — |
| November | — | — . . . | 20,8 — |
| December | — | — . . . | 25,2 — |
| Januar | — | 1922 . . . | 28,9 — |
| Februar | — | — . . . | 33,1 — |
| Marts | — | — . . . | 27,9 — |
| April | — | — . . . | 24,0 — |
| Maj | — | — . . . | 16,1 — |
| Juni | — | — . . . | 13,2 — |
| Juli | — | — . . . | 12,5 — |
| August | — | — . . . | 11,1 — |
| September | — | — . . . | 10,6 — |
| Oktober | — | — . . . | 11,3 — |
| November | — | — . . . | 15,2 — |
| December | — | — . . . | 20,3 — |
| Januar | — | 1923 . . . | 21,5 — |
| Februar | — | — . . . | 23,2 — |
| Marts | — | — . . . | 16,0 — |
| April | — | — . . . | 11,5 — |
| Maj | — | — . . . | 9,1 — |
| Juni | — | — . . . | 8,1 — |

Arbejdsløshedsprocenten var ved Udgangen af Juni Maaned betydelig lavere end paa det tilsvarende Tidspunkt i de to foregaaende Aar, men ligger dog stadig noget højere end i Aarene før 1914, da den i Gennemsnit for Juni Maaned var 5—6 pCt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 * KØBENHAVN DEN 4. AUGUST 1923 * 20 AARGANG

## Kongresser.

### Bogbinderforbundets 10. Kongres.

Bogbinderforbundet afholdt sin 10. Kongres i Nationals Selskabslokaler i København den 24., 25. og 26. Juni.

Kongressen bestod af 40 Delegerede med Stemmeret og 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer uden Stemmeret.

De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Sekretær *Vilh. Nygaard*, det svenske Forbund ved *Karl Eriksson* og det norske Forbund ved *Asbjørn Olsen.*

Kongressen aabnedes af Fagets Sangkor, der under stærkt Bifald afsang nogle Sange.

Til Kongressen var udarbejdet en udførlig trykt Beretning.

Efter en indgaaende Debat godkendtes Beretningen enstemmigt.

Regnskaberne for Kongresperioden godkendtes ligeledes enstemmigt.

Man behandlede derefter en Række Forslag til Lovændringer.

*Overenskomsternes Fornyelse.*

Efter Udtalelser af Formanden, *P. Hansen*, og *Vilh. Nygaard* om Stillingen til Overenskomsternes Forlængelse vedtoges følgende af P. Hansen stillet Resolution enstemmigt:

»Da Oplysningerne angaaende Augustpristallet endnu mangler, tager Kongressen ikke nogen Bestemmelse om en Fornyelse af Overenskomsterne, men overlader til Hovedbestyrelsen at tage Bestemmelse herom, efter at et af De samvirkende Fagforbund berammet Møde for Forbundenes Formænd har været afholdt i Juli Maaned.«

*Hjemmearbejdet.*

Kongressen drøftede indgaaende Hjemmearbejdet ved Posefabrikation.

Følgende Resolution vedtoges enstemmigt:

»Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen ved de kommende Forhandlinger om Overenskomsten for Papirvareindustrien at søge optaget en Bestemmelse i Overenskomsten om, at Hjemmearbejdet forbydes. Endvidere paalægges det Hovedbestyrelsen gennem Pressen og vore politiske Repræsentanter at søge Hjemmearbejdet forbudt ved Lov.«

Efter at have behandlet Bogbinderlærlingenes Deltagelse i Akkord og bevilliget et Administrationstilskud til Københavns Afdeling samt fastsat Lønninger og Diæter foretoges Valg.

Til Formand genvalgtes med Akklamation P. Hansen. Bernhard Rasmussen oplyste, at han ikke mere kunde modtage Valg til Hovedkasserer og begrundede dette indgaaende. P. Hansen takkede Bernh. Rasmussen for hans Arbejde i Forbundet, som Kongressen tilsluttede sig ved at rejse sig.

Ved skriftlig Afstemning blev Chr. Eriksen (København) valgt til Hovedkasserer med 24 Stemmer, Carl Nielsen (Aalborg) fik 16 Stemmer.

Til Hovedbestyrelse valgtes: Carl Nielsen (Aalborg), Th. Nielsen og Vald. Petersen (Aarhus), Frk. Larsen (Odense), Anna Schmidt (København), V. Østerberg (København), Aage Jespersen (København), F. Melvang (København), Chr. Christensen (København), Th. Nielsen (København).

Suppleanter: Severin Olsen, Georg Petersen, Matt. Jensen, H. Boesgaard, Meyer (Kolding), Eriksen (Randers), Rasmussen (Nykøbing), Sørensen (Vejle).

Til Revisorer valgtes: Chr. Schaltz, Mathias Jensen, H. Boesgaard.

Suppleanter: N. Kjær, Georg Petersen.

Til Tarifudvalg genvalgtes med Akklamation: Carl Jensen, Severin Olsen, Th. Andersen, Aage Jespersen.

Til Voldgiftsret: O. Rasmussen, V. Østerberg, Chr. Christensen.

Det vedtoges enstemmigt paa Forslag af Formanden at tegne 4 nye Aktier i Arbejdernes Landsbank.

Næste Kongres afholdes i Vejle om 3 Aar.

## Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 19. Kongres.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund afholdt sin 19. Kongres fra 4.—8. Juli i »Folkets Hus«, Enghavevej.

Kongressen, der aabnedes af Forbundets Formand *J. A. Hansen*, bestod af 210 Delegerede, 27 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 2 Hovedrevisorer.

Fra udenlandske Organisationer var mødt 13 Gæster.

De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Sekretær *Vilh. Nygaard*. Fra indenlandske Organisationer, med hvilke Forbundet staar i Forbindelse, var mødt 8 Repræsentanter.

Efter at Kongressen var konstitueret, aflagde Formanden en udførlig Beretning, om hvilken der udspandt sig en lang Debat. Af Beretningen fremgik det bl. a., at Medlemstallet den 1. April d. A. var 22.083, og at de Arbejdsløses Antal den 1. Juni d. A. endnu var 3854.

Beretningen godkendtes med alle Stemmer mod 8.

Regnskaberne for den forløbne Kongresperiode godkendtes enstemmigt.

Angaaende Spørgsmaalet om Forlængelse af Overenskomsten førtes en kort Diskussion, hvorefter Spørgsmaalet henvistes til den kommende Hovedbestyrelse.

Kongressen drøftede derefter Spørgsmaalet om Lærlingenes Organisering under Forbundet.

Ved Navneopraab vedtoges følgende Resolution med 117 Ja mod 102 Nej:

»Kongressen vedtager i Princippet at slutte sig til Aarhus Afdelings Forslag om at optage Lærlingene som Underafdelinger i Forbundet, og paalægger den kommende Hovedbestyrelse inden den 1. Januar 1924 at udarbejde Love og Vedtægter for Optagelsen.«

Angaaende Industriforbund vedtoges følgende af Odense-Afdelingen stillet Resolution:

»Det paalægges Hovedbestyrelsen at søge samlet alle Organisationer, der nu beskæftiges indenfor Jern- og Metalindustrien, i én Organisation og under Navnet Dansk Metalarbejder Industriforbund. Det foreslaas endvidere at søge indført de samme Former og Skalaer som i tysk Metalarbejderforbund.«

Fra en Række Afdelinger og fra Hovedbestyrelsen var stillet Forslag til Ændring af Lovene. Efter en Udvalgsbehandling vedtoges Lovene med forskellige Ændringer.

Spørgsmaalet om Stillingen til Optagelse af Medlemmer fra »Københavns Metalarbejderforbund« gav Anledning til nogen Diskussion og endte med Vedtagelse af følgende Resolution:

»Medlemmer af »Københavns Metalarbejderforbund«, der ønsker at genindtræde i deres gamle Rettigheder i D. S. og M. F., kan genoptages, naar den Afdelingsbestyrelse, under hvis Omraade Vedkommende arbejder eller sidst har arbejdet, anbefaler det, mod at betale det Forbundskontingent, der siden Overgangen til »Københavns Metalarbejderforbund« er paaløbet — dog ikke over 125,00 Kr., — naar Anmodningen om Genoptagelse sker inden den 1. Januar 1924.

Hovedbestyrelsen skal dog godkende Optagelsen og kan under særlige Forhold dispensere fra Beslutningen baade i opad- og nedadgaaende Retning.«

Walther foreslog, at man genvalgte Formanden, Hovedkassereren og de to Sekretærer med Akklamation, hvilket skete.

Derefter foretoges Valg af Hovedbestyrelse ved skriftlig Afstemning.

Sluttelig vedtoges det at afholde næste Kongres i København i 1926.

# Udlandet.

(I. G. B.) *Kommunalarbejdere.*

I Dagene fra 17. til 21. September afholder det Internationale Forbund for Arbejdere i offentlige Virksomheder sin Kongres i Haag. Kongressen skulde oprindelig afholdes i Bryssel, men paa Grund af Pasvanskelighederne blev den forlagt til Haag. Paa Dagsordenen staar bl. a.: Strejkeretten for Arbejdere i offentlige Virksomheder, Spørgs-

maalet om Samfundshjælpen samt Fag- eller Bedriftsorganisationer. Indtil nu har Forbundene i følgende Lande anmeldt Repræsentanter: England, Frankrig, Tyskland, Belgien, Holland, Sverige, Schweiz, Danmark, Lettland, Østrig og Czekoslovakiet.

(I. G. B.) *Arbejdere i Levnedsmiddelindustrien.*

Den Internationale Union for Arbejderne i Levnedsmiddelindustrien afholder sin anden Kongres den 30. September og følgende Dage i Hamborg.

(I. G. B.) *Maskinmestrene.*

I Forbindelse med det tyske Skibsingeniør- og Sømaskinistforbunds 15. Kongres i Hamborg afholdtes en international Konference, hvori deltog Repræsentanter for Forbundene i Holland, Belgien, Sverige, Norge, Danmark, Finland og Tyskland. Det vedtoges at oprette en international Fagsammenslutning, og der blev nedsat en Komité, som skal træffe de nødvendige Forberedelser til Indkaldelsen af en international Konference til Efteraaret. Forbundene i de ovennævnte Lande tæller over 20.000 Medlemmer; dertil kommer saa Forbundet i Spanien, der ikke havde sendt nogen Repræsentant, men havde ladet sig repræsentere ved Formanden for det tyske Forbund. Ifølge det tyske Forbunds Organ skal den nye Internationale arbejde i Overensstemmelse med Fagbevægelsens Grundsætninger.

(I. G. B.) *Arbejdsmænd.*

Den 16. Juli aabnedes i Wien det Internationale Arbejdsmandsforbunds anden Kongres. I Kongressen deltog 48 Delegerede, som repræsenterede 12 Organisationer med 1.066.107 Medlemmer. I sin Beretning meddelte den internationale Sekretær, at Forbundene i Lettland og Jugoslavien nu havde anmeldt deres Indtræden i det internationale Forbund. Kontingentspørgsmaalet blev løst paa den Maade, at Holland og de skandinaviske Lande betaler 30 Gylden, Belgien 10 Gylden, Czekoslovakiet 7 og Østrig 2 Gylden aarlig pr. 1000 Medlemmer. Tysklands Kontingent skal fastsættes efter særlige Regler, det samme gælder for de Lande, som senere tiltræder det internationale Forbund. Til Behandling paa Kongressen kom bl. a. Spørgsmaalet om Arbejdernes Medbestemmelsesret i Industrien og Oplysningsarbejdet blandt Bedriftsraadsmedlemmerne. Det russiske Forbund for Arbejderne i den kemiske Industri havde henvendt sig til det Internationale Forbund med Anmodning om Optagelse. I den Anledning vedtoges med alle Stemmer mod én en Resolution, hvori der udtaltes, at de internationale Fagsammenslutninger ikke kan optage de russiske Forbund, saalænge den russiske Fagbevægelse indtager en fjendtlig Stilling overfor det Internationale Fagforeningsforbund. Det Internationale Arbejdsmandsforbund kan ikke optage det paagældende russiske Forbund, saalænge dette ikke har sagt sig fri fra den Røde Fagforeningsinternationale og dermed udtalt, at det principielt slutter sig til det Internationale Fagforeningsforbunds Grundsætninger. Til Forhandlinger angaaende Oprettelsen af den saakaldte Enhedsfront er kun det Internationale Fagforeningsforbund kompetent.

## Arbejdsvilkaarene i Japan.

Den internationale Arbejdskonference har ifølge Fredstraktatens Artikel 405 den Opgave at søge at fremskaffe en verdensomfattende Forbedring af Arbejdsvilkaarene, idet det er en Forudsætning, at der tages passende Hensyn til de Lande, i hvilke særlige klimatiske Forhold, ufuldstændig Udvikling af den industrielle Organisation eller andre Omstændigheder gør Forholdene indenfor Industrien væsentlig forskellige fra andre Landes.

I Overensstemmelse hermed har adskillige af den internationale Arbejdskonferences Konventioner indeholdt Bestemmelser, der sigtede til at imødegaa de særlige Tilfælde i saadanne Lande. Det er af Interesse, at nogle af disse Lande har vist sig meget fremskredne i Henseende til at afpasse deres nationale Lovgivning efter de Bestemmelser, som indeholdtes i Konventionerne.

For Eksempel har man i Japan truffet følgende Foranstaltninger: Ved en Lov af 8. April 1921 gav Japan Bestem-

melserne i Konventionen om Arbejdsløshed Lovkraft; disse Bestemmelser gaar ud paa Etablering af gratis offentlige Arbejdsanvisningskontorer og paa Gensidighed i Behandlingen af Indvandrede i Henseende til Arbejdsløshedsforsikring. Ved Sygeforsikringsloven af 1920 indførte man i Japan Beskyttelse for Kvinder før og efter Barnefødsel.

Ved Sømandsloven af 1922 indførte Japan — i Overensstemmelse med den derom vedtagne Konvention — Bestemmelser om Afskaffelse af private Hyrekontorer og Indførelse af offentlige Arbejdsanvisningskontorer for Sømænd.

Udover disse vedtagne Love har man forberedt to vigtige Love, der vedrører vedtagne Konventioner, nemlig en Fabrikslov, der regulerer Arbejdstiden, forbyder Kvinders og unge Menneskers Natarbejde og fastsætter en Minimumsalder for Arbejde i Industrien, samt en Lov, som giver Hjemmel for samtlige de af Arbejdsorganisationen vedtagne Bestemmelser vedrørende Arbejde i Landbruget.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Et Formandsspørgsmaal paa Metalvarefabriken „Victoria".

I Anledning af en Klage fra Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund over en ny Formandsansættelse paa Metalvarefabrikken »Victoria« afholdtes et Fællesmøde den 6. Juli.

Efter at det paa Mødet var oplyst, at den omhandlede Formand kun skulde føre selvstændigt Tilsyn med et Nathold, enedes man om at frafalde Klagen.

Bliver Forholdet forandret saaledes, at de to Formænd beskæftiges samtidigt, forbeholdt Forbundet sig at rejse Sagen paany.

### Chauffører i Odense.

I Odense har der i lang Tid hersket nogle højst uheldige Forhold vedrørende Chaufførernes Lønninger. Der har herom været ført en Mængde Forhandlinger, og to Gange er man lokalt enedes om en Overenskomst, som Arbejdsgiverforeningen hver Gang har nægtet at godkende.

Sidste Gang, dette skete, paaklagede Dansk Arbejdsmandsforbund Arbejdsgiverforeningens Handlemaade ved Den faste Voldgiftsret, men Rettens Kendelse gik Forbundet imod, og der blev derefter vaslet Strejke hos de Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Handelsstanden i Odense, som beskæftiger Chauffører.

I den Anledning blev der den 4. Juli afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor det endelig lykkedes at opnaa en for de paagældende Chauffører tilfredsstillende Overenskomst, hvorefter der fra og med den 15. November d. A. bliver ensartede Lønforhold for samtlige Chauffører i Odense.

Den varslede Strejke blev derefter aflyst.

### Mølleriarbejderne paa Aalborg ny Dampmølle.

Paa ovennævnte Mølle beskæftiges undertiden løse Arbejdere til Arbejde paa Pakhuset, og disse lønnes da med en mindre Løn end den, der er fastsat i Møllernes Overenskomst, idet de betales efter den med Dansk Arbejdsmandsforbund bestaaende Overenskomst.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde den 10. Juli uden Resultat. Forbundet forbeholdt sig at forlange Sagen voldgiftsretlig behandlet.

### Snedkere hos Snedkermester Christoffersen — En Formandssag.

Snedkerforbundet har rejst Klage over, at Snedkermester Christoffersen, København, der kun beskæftiger 3 Svende og 2 Lærlinge, har antaget en Snedker Hansen som Formand.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 9. Juli og Resultatet af Mødet blev, at Lauget frafaldt Kravet om, at Hansen betragtes som Formand i Septemberforligets Forstand, dog bliver han i sin nuværende Stilling til 1. Oktober. Skulde Forholdene paa Værkstedet forandre sig, er Parterne enige om at optage Sagen paany.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 * KØBENHAVN DEN 11. AUGUST 1923 * 20 AARGANG

## Kongresser.

### Dansk Hatte- og Buntmagerforbund

afholdt sin 7de Kongres i Forsamlingsbygningen, Koldinggade 4, i Dagene 13.—15. Juli.

I Kongressen deltog 31 Delegerede, hvoraf flere var Kvinder. Som Gæster var til Stede fra Tyskland Albert Regge og Fritz Straub, den sidste repræsenterede Internationalt Hattemagerforbund, fra Sverige Thune Hanell og fra De samvirkende Fagforbund Kasserer Em. Svendsen.

Forretningsfører Thor Sundby bød i hjertelige Ord de Delegerede og Gæsterne velkommen.

Efter at Gæsterne havde takket og bragt Hilsen fra de Organisationer, som de repræsenterede, valgtes Dirigenter og Sekretærer.

*Beretning.*

Forretningsføreren fik saa Ordet for at aflægge Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres i 1918.

Paa denne blev der spaaet, at den nys opnaaede Sammenslutning mellem de forskellige Brancher indenfor Hatte- og Buntmagerfaget ikke vilde forløbe godt. Denne Spaadom er imidlertid slaaet fejl. — Sammenslutningen har tværtimod bragt gode Resultater. Den nuværende Organisationsform har vist sig at være saa anvendelig, at Tanken om Tilslutning til Industriforbund for Tiden ikke er aktuel.

Forretningsføreren gik over til en Omtale af Arbejdet paa at faa Modisterne ind i Organisationen. Dette Arbejde har bragt mange Skuffelser; men Taleren var overbevist om, at det ikke nyttede at give op, men at arbejde videre paa Spørgsmaalets Løsning. Før Modisterne er organiserede, kan det ikke siges, at Forbundets Rammer er sluttede.

Taleren gav en detailleret Oversigt over Lønbevægelsen i Overgangsaarene. Der opnaaedes i disse Aar betydelige Lønforbedringer for Medlemmerne indenfor alle Brancher. Af varige Goder, som er tilkæmpet, kan nævnes 8-Timers Arbejdsdagen.

I Slutningen af Aaret 1920 kom Nedslaget. Det var de forskellige Fags Arbejdsgivere, som tog Offensiven, støttet af Arbejdsgiverforeningen. Vi kom naturligvis ogsaa ud for forskellige Lønnedsættelser; men Taleren syntes dog ikke, at Perioden var saa begrædelig, som mange syntes. En Række af de Angreb, der i denne Periode har været rettet mod os, gælder 8-Timers Arbejdsdagen og Feriespørgsmaalet. Disse Anslag er det dog hidtil lykkedes at afslaa.

Om Fængselsarbejdet, der omfattede Tilvirkningen af Uniformshuer, udtalte Forretningsføreren, at der har været ført Forhandlinger med Direktøren for Nyborg Straffeanstalt, De samvirkende Fagforbund og et Par Rigsdagsmænd om en Ordning af denne Sag; men uden Resultat.

Samarbejdet med Udlandet, som Krigen greb forstyrrende ind i, er nu igen kommen ind i et fast Leje, endda i udvidet Betydning.

Den 1. April 1918 bestod Forbundet af 6 Afdelinger med 281 mandlige og 903 kvindelige Medlemmer, ialt 1184. Den 1. April i Aar talte Forbundet 966 Kvinder og 321 Mænd, ialt 1287 Medlemmer. Afdelingernes Antal er 11.

*Diskussionen.*

Der udspandt sig derefter en længere

Diskussion om Beretningen og Virksomheden. Til Slut godkendte Kongressen enstemmig denne Beretning.

Kongressen vedtog en Række Resolutioner, som gengives nedenfor:

*Hjemmearbejdet.*

»Idet Kongressen understreger de paa en tidligere Kongres vedtagne Udtalelser om Hjemmearbejdets Skadelighed, erkender den dog samtidig, at Hjemmearbejdets Afskaffelse er et Problem, der vanskelig kan løses ved Forbundets egen Hjælp.

Kongressen paalægger derfor Hovedbestyrelsen, ved Henvendelse til saavel vor faglige som til vor politiske Hovedorganisation, at skabe Opmærksomhed om Sagen og i Samarbejde med disse Faktorer søge naaet en for Faget tilfredsstillende Løsning af dette vigtige Spørgsmaal.«

*Industriforbund.*

»Kongressen er indforstaaet med, at store Industriforbund er det næste Led i den faglige Organisations Udviklingsface, og erklærer sig i Princippet enige heri.

Imidlertid er Forholdene indenfor vort Forbund af en saadan Natur, at nærmere Tilknytning til et større Forbund for Tiden ikke vil kunne finde den fornødne Tilslutning indenfor vore Rækker.

Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til at indhente nærmere Oplysninger om Sagen samt at føre Forhandlinger med Dansk Skrædderforbund.

Resultatet af disse Forhandlinger skal forelægges næste Kongres.«

*Resolution angaaende Modisterne.*

»Kongressen udtaler sin levende Beklagelse over den Stilling, en stor Del af de i Hattebranchen beskæftigede Syersker (Modister) indtager overfor Organisationen.

Modisterne bør forstaa, at deres Plads er indenfor Forbundets Rammer, saafremt de ikke vil se deres Lønnings- og Arbejdsforhold trykkede yderligere.

Men ogsaa Forbundets øvrige Medlemmer maa give nøje Agt paa dette Forhold.

En proletariseret og tildels uorganiseret Arbejdergruppe indenfor Faget frembyder den største Fare for vor Bevægelse og for vort Forbunds Maal.

Kongressen erklærer derfor, at det er en uafviselig Nødvendighed for Forbundets Fremtid, at disse Kvinder organiseres, og retter en indtrængende Opfordring til organiserede mandlige og kvindelige Kolleger i alle Brancher om ved hver given Lejlighed at søge at bibringe Modisterne Forstaaelsen af, at de hører hjemme i Organisationen.

Kongressen paalægger endvidere Hovedbestyrelsen at anvende ethvert lovligt Middel til at gennemføre Organiseringen af Modisterne.«

Endvidere vedtoges en Resolution, der gik ud paa, at der bør dannes Fabriksklubber, og det overdroges Forretningsudvalget at udarbejde Regler og Love for saadanne Klubber samt iøvrigt at føre Tanken ud i det praktiske Liv.

*Regnskabet.*

Hovedkassereren gennemgik Regnskabet, som godkendtes efter nogen Diskussion.

Derefter tog Kongressen fat paa at behandle Lovændringsforslagene.

*Valg af Tillidsmænd.*

Efter at Kongressen havde fastsat Lønninger og Diæter, foretoges Valg af Tillidsmænd. Til Forretningsfører og Hovedkasserer genvalgtes med Akklamation Th. Sundby og Jens Jensen.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes følgende: A. Johnsen, Jul. Petersen, A. Sørensen (Aarhus), Lund Jensen (Aalborg), Bogholt (Odense), E. Jørgensen, Carl Nielsen, Fru Paludan, Fru Svensson, Fru Martinussen og Stolpe.

*Næste Kongres.*

Det vedtoges i Anledning af Forbundets 25 Aars Jubilæum den 1. Oktober 1926 at afholde næste Kongres om 3 Aar i København.

*Arbejdsløshedskassen.*

Kongressen tilsluttede sig derpaa efter anbefalende Udtalelser af Forretningsføreren et Udkast til Vedtægter for Arbejdsløshedskassen. Disse Ændringer er nødvendiggjort af Arbejdsløshedslovens Revision.

*Kongressens Afslutning.*

Kongressens Dagsorden var hermed udtømt. Gæsterne tog derpaa i hjertelige Ord Afsked, takkende for de 3 Dages Samvær. Den genvalgte Forretningsfører, Sundby, fik Ordet som sidste Taler og udtalte bl. a. Haabet om, at Modisterne maatte være organiseret, naar Forbundet igen afholdt Kongres.

Med et Leve for Dansk Hatte- og Buntmagerforbund afsluttedes Kongressen.

## Træindustriarbejderforbundet i Danmark

afholdt sin ordinære Kongres (der afholdes hvert 3. Aar) i Forsamlingsbygningen Rømersgade 22. i Dagene 29,—31. Juli.

Paa Kongressen var 78 Afdelinger repræsenterede ved 92 Deltagere. Endvidere var 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer tilstede og som Gæster Kasserer Em. Svendsen fra De samvirkende Fagforbund, Martin Petersen, Træarbejdernes Sekretariat, August Svensson og A. J. Østlund fra Sverrige, Hans Eriksen og Asbjørn Holm Eriksen fra Norge samt Karl Jahn, Tyskland.

*Kongressens Konstituering.*

Formanden V. S. Petersen aabnede Kongressen og bød de Delegerede og Gæsterne velkommen, hvorefter Kongressen konstituerede sig med Jul. Jensen, Nakskov, og J. V Bentzen, København som Dirigenter og O. Olsen, Sakskøbing og Herman Larsen, København som Sekretærer.

Efter at de forskellige Gæster alle havde haft Ordet for at takke for Indbydelsen og efter at have overbragt Hilsen fra de Organisationer, som de repræsenterede, fik Formanden Ordet, for at aflægge Beretning om Virksomheden i de 3 sidst forløbne Aar.

*Beretning.*

Han henviste til den trykte Beretning, og fremhævede at Kongressens Afholdelse nu skyldes Ønsket om, at Kongressen kan træffe Afgørelsen af Spørgsmaalet, som opstaar ved Bestemmelsen om, at Forslag om Overenskomstens Forlængelse eventuelt skal fremkomme inden 1. August hvilket er afgørende for hvilken Betydning det nye Pristal faar.

Taleren meddelte, at Medlemstallet desværre var gaaet ned, men dette skyldtes ikke Frafald, men Medlemmernes Overgang til andre Industrier.

Med Hensyn til Lønbevægelsen udtalte Taleren, at Nedgangen ikke giver Ret til at haane Arbejdernes Organisationer og paastaar at deres Fremmarsch er standset. Vi maa sætte Kræfterne ind paa at hindre, at Tilbagegangen bliver absolut, men en relativ Tilbagegang var naturligvis uundgaaelig.

Og vil man heroverfor indvende, at Lønnen jo nu daler procentvis imod Pristallets Procentdalen, og at Arbejderne som Følge heraf jo saa, dersom Pristallet kom ned paa 100, atter vilde staa paa det gamle Lønniveau fra 1914, saa gælder det kun for de Fag eller Grupper af Fag, der, den kortere Arbejdstid taget med i Betragtning, ikke har eller kun lige har faaet Dækning for Prisstigningen.

Heraf følger ikke, at vi vil nøjes i det lange Løb med en Løn, der svinger avtomatisk med Pristallet. Vi kræver naturligvis, at de 9 Aar siden 1914 skal have bragt Arbejderne et reelt Fremskridt.

Formanden omtalte Lønkonflikterne og den meningsløse Lockout, som Træarbejderne blev kastet ud i. Han haabede, at vi vilde staa samlede om det Krav, at de enkelte Fag skal respektere Landsorganisationens Afgørelse i de store Fællesinteresser. Naar vi selv gør det, har vi Ret til at protestere imod, at andres Vægring derved paafører os meningsløse Kampe og Tab.

*Feriespørgsmaalet.*

Formanden dvælede ved Arbejdsgivernes Kamp mod 8-Timersdagen og Opsigelse af den generelle Overenskomst. Naturligvis gælder 8-Timersdagen uanfægtet heraf, saalænge vi har den i vor Overenskomst.

Naar man imidlertid har fulgt Arbejdsgiverforeningens anmassende Optræden siden sidste Valg og set den kraftige Støtte, den faar af den nuværende Regering, forstaar man Vanskelighederne ved at gennemføre Feriespørgsmaalet — her skal sikkert to Faktorer samvirke: en bedre økonomisk Situation for Arbejderklassen og en anden, Arbejderklassen mere venligsindet Regering.

*Det daglige Arbejde.*

Den skete Lønbevægelse er naturligvis ikke foregaaet alene gennem de store Forhandlinger, der har fundet Sted ved Overenskomstens Opsigelse og derefter følgende Fornyelse.

Hvor Forholdene paa nogen Maade har tilladt det, har Forbundet støttet Medlemmernes lokale Krav om bedre

Løn- og Arbejdsvilkaar. Vilkaarene for saadannes Gennemførelse har været ugunstigere end i den forrige Kongresperiode, men noget er der dog naaet paa forskellige Arbejdspladser. Af og til har vi maattet ty til den faste Voldgiftsret for at faa Arbejdsgivere til at respektere den gældende Overenskomst, til andre Tider, oftest naar det drejede sig om uorganiserede Arbejdsgivere, har vi maattet tage vor Tilflugt til Strejken.

Formanden nævnte en Række illustrerende Eksempler og sluttede med en varm Tak til Hovedbestyrelsen, Afdelingernes Ledelser og Medlemmerne for kammeratligt og godt Samarbejde i den svundne Periode.

*Diskussionen.*

Efter at Formanden havde endt sin Beretning udspandt der sig en Diskussion, hvorunder man drøftede Muligheden af at udgive et Fagblad i Fællesskab med de øvrige Træarbejderfag under Træarbejdersekretariatet. Endvidere drøftedes Feriespørgsmaalet, Industriforbundstanken og en Del lokale Forhold.

Beretningen godkendtes enstemmig.

*Regnskabet.*

Kassereren O. Madsen-Terner, som samtidig fejrede 25 Aars Jubilæum som Forbundets Tillidsmand, idet han, før han valgtes til Forbundets Kasserer, havde været dets Formand indtil han afløstes af V. S. Petersen, gennemgik det reviderede Regnskab for de 3 sidste Aar.

Ogsaa Regnskabet godkendtes enstemmigt.

*Lærlingespørgsmaalet.*

Paa Forslag af Formanden vedtoges enstemmigt følgende Resolution:

I Tilslutning til Vedtagelse paa De samv. Fagforbunds Generalforsamling paalægger Kongressen Hovedbestyrelsen ved Cirkulære til Afdelingerne at skaffe en Oversigt over Antallet af Lærlinge i Faget samt deres Lønforhold og at forelægge det indkomne Materiale paa næste Kongres, hvor man da kan tage endelig Stilling til Spørgsmaalet om Oprettelse af Lærlingeafdelinger indenfor Træindustrien.

*Overenskomstens Forlængelse.*

Om dette Spørgsmaal vedtoges følgende Resolution:

Kongressen godkender, hvad der hidtil er sket i Spørgsmaalet om Forlængelse af Overenskomsten og bemyndiger Hovedledelsen til at indgaa paa videre Forhandlinger om denne Sag saaledes, at det Resultat af disse, der eventuelt maatte fremkomme, udsendes til Afstemning blandt Forbundets Medlemmer.

Kongressen vedtog endelig nogle Ændringer i Lovene hvorefter der foretoges

*Valg af Tillidsmænd.*

Formanden V. S. Petersen, Hovedkasserer Madsen Terner og Sekretær J. Jensen genvalgtes alle med Akklamation.

Til Hovedbestyrelsen valgtes for København A. Lundgren, O. Johansen og P. Fr. Rasmussen, for Jylland Bertel Sørensen, Vejle, August Sørensen, Aalborg, og Ludvig Sørensen, Aarhus, og for Østifterne Otto Jørgensen, Odense, og Julius Jensen, Nakskov.

Det vedtoges sluttelig at afholde næste Kongres i København.

*Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.*

Efter at Kongressen havde endt sit Arbejde konstituerede den sig som Fagets Arbejdsløshedskasses Delegeretmøde.

Delegeretmødet lededes af de samme Dirigenter som Kongressen havde valgt.

Ordet blev straks givet til Hovedkasserer Madsen-Terner, der gjorde Rede for Arbejdsløshedskassens Regnskabsforhold, som har været stærkt prægede af den uhyggelige store Arbejdsløshed og af den nuværende Regerings manglende Forstaaelse af Sagens sociale Betydning. Taleren paapegede den store Interesse, Træindustriarbejdernes saa vel som andre Arbejdsløshedskassemedlemmer har i, at der ved næste Valg skaffes Flertal for en Regering med større social Forstaaelse.

Arbejdsløshedskassens Regnskab for 1920—23 balancerede med 2,213,543 Kr. I ordinær Understøttelse er udbetalt 1,279,408 Kr., Lønninger, Møder, Arbejdsanvisning osv. har kostet 47,659 Kr., og til Arbejdsløshedsfonden er ydet 5,119 Kr.

I ordinært Kontingent er indgaaet 270,503 Kr. og i Ekstrakontingent 419,671 Kr. I ordinært Statstilskud er modtaget 208,832 Kr., i ekstra Stats-

tilskud 10,109 Kr. og i Kommunetilskud 81,420 Kr.

Efter Regnskabsaflæggelsen fik Sekretæren J. Jensen Ordet og paaviste at den forløbne Periode har været den vanskeligste i Kassens Historie. Overfor alle Angreb paa »den fordringsfulde Arbejderklasse« stillede han Henvisningen til de mægtige Ofre, som Arbejderne selv har bragt. Frk. Black er blevet erstattet af en »Direktør« uden ringeste Føling med Arbejderklassen og uden social Forstaaelse. Han passer godt for den nuværende Regering. Indenrigsminister Kragh har benyttet den Ret til Fortolkning, som Loven giver ham, til en Række arbejderfjendtlige Overgreb. Trods den betydelige Arbejdsløshed har han fra den 15. Juni afskaaret vor Arbejdsløshedskasses Medlemmer fra ekstraordinær Understøttelse.

Efter supplerende Udtalelser af Formanden godkendtes Beretning og Regnskab enstemmigt.

*Afslutningen.*

Samtlige Gæster havde Ordet og takkede i begejstrede Ord for Samværet og efter at Formanden havde rettet en Tak til de afgaaede Hovedbestyrelsesmedlemmer, Dirigenter og Sekretærer udbragte han et med begejstrede Hurraraab besvaret Leve for Forbundet, hvorefter Kongresdeltagere og Gæster afsang Socialisternes Marsch.

# Udlandet.

## Den czekoslaviske faglige Landorganisation i 1922.

Forretningsudvalget for den czekoslaviske Landsorganisation har nylig udsendt Beretning om Virksomheden i 1922. I Indledningen berettes om de urolige Økonomi- og Organisationsforhold, om den stadige Kamp mod Fordyrelsen og om Lønkampene og Arbejdsløsheden.

I Beretningen hedder det:

Efter Opgivelse fra Statens statistiske Departement beløb Antallet af Arbejdsløse — efter hvad der var anmeldt ved Arbejdsanvisningskontorerne — sig til 113.015 i Januar, 125.070 i April, 107.702 i Juni, 141.380 i August og i September endog til 232.394.

Følgerne af denne Arbejdsløshed har Fagforeningerne kunnet spore, idet de foruden Understøttelsen til deres Medlemmer under de økonomiske Kampe ogsaa har maattet udbetale forhøjede Arbejdsløshedsunderstøttelser.

Udgifterne til Arbejdsløse, som i Aaret 1921 var 6.094.861 Kr., beløb sig i 1922 til over 9 Millioner.

Organisationslivet har lidt følelig under det kommunistiske Partis adsplittende Agitation, som har gjort sig Anstrengelse for at vinde Organisationerne for dets egne Formaal og netop paa et Tidspunkt, hvor der udkæmpes haarde økonomiske Kampe, lokket Organisationerne og søgt at afvende deres Opmærksomhed fra deres egentlige Maal. Det har her vist sig, at denne Agitations Formaal ikke har været at styrke og samle Fagforeningsbevægelsen, men snarere Grundlæggelsen af et eget Central, for derved at beherske Bevægelsen. Den czekoslaviske Landsorganisation og de af den repræsenterede Organisationer er kommen godt over denne Krise, navnlig efter at den i Januar afholdte faglige Kongres har vedtaget faste Grundlinjer, som Hovedledelsen ogsaa er gaaet frem efter.

De czekoslaviske Fagforbunds Stilling har som Følge af disse Foreteelser gennemgaaet større Forandringer i 1922 end i andre Aar. I Begyndelsen af Aaret var der indenfor Landscentralen 55 Forbund og enkeltstaaende Foreninger med 650.601 Medlemmer; ved Udgangen af 1922 var der 49 Forbund med ca. 400.000 Medlemmer. Dette er imidlertid kun foreløbige Tal, da de udførlige Spørgeskemaer endnu ikke er udfyldte. Paa Grundlag af de Bidrag, der er tilgaaet Landscentralen, var det gennemsnitlige Medlemsantal i Aaret 1922 349.591 imod 646.212 Aaret forud. Denne Tilbagegang er regnskabsmæssig og opstaaet derved, at enkelte Forbund endnu staar til Restance med Bidrag.

Den czekoslaviske Landscentral har i Aaret 1922 haft en Tilgang af 6 Organisationer. Følgende Forbund er enten udtraadte eller er ophørte med deres Forpligtelser overfor Landscentralen:

Træarbejderforbundet, Forbundet for Arbejdere i den kemiske Industri og Byggeindustrien, Læderarbejdernes Forbund, Skotøjarbejderforbundet, Haandskomagernes Forbund, Tømrerforbundet og Musikernes Forbund.

En vigtig Del af Beretningen omfatter Lønbevægelserne, af hvilke Bjergarbejdernes, Metalarbejdernes og Glasarbejdernes var de betydeligste. I Bjergarbejdernes Kamp i Februar d. A. deltog 115.000 Arbejdere, og Metalarbejderne havde i Maj 32.000 Mand i Kamp. I Anledning af sidstnævnte Lønkamp foretoges i Prag en almindelig Strejke, som dog kun varede én Dag.

I den socialpolitiske Del gøres der rede for en Række Aktioner, som Landscentralen har foranstaltet imod den Aager med Næringsmidler og den yderligere Prisfordyrelse, som har fundet Sted, samt mod Arbejdsløsheden. Disse Aktioner har ikke været resultatløse. Navnlig er der opnaaet en mere liberal Udlægning af Loven om Understøttelse til Arbejdsløse. Landscentralen har ogsaa haft Opmærksomheden henvendt paa de nyoprettede Bedriftsraad og har udgivet en oplysende Brochure paa tysk, czekisk og slovakisk, desuden er man skredet til Udgivelsen af et Blad for Bedriftsraad.

Hvad de internationale Forbindelser angaar, har Landscentralen navnlig været virksom med Hensyn til den russiske Hjælpeaktion og har tilsendt Fælleskommissionen 1.656.014 Kr. i 1921 og 220.400 Kr. i 1922. Endvidere deltog Landscentralen i den internationale Fagforeningskongres i Rom i April Maaned f. A., ligesom den har været repræsenteret paa Fredskongressen i Haag og Arbejderkonferencen i Genf.

Landscentralens finansielle Stilling er ugunstigere for Aaret 1922 end i 1921. Indtægterne viser en betydelig Nedgang, idet disse i 1921 var 2.385.266 mod 1.511.483 i 1922. Men ogsaa Udgifterne er ringere, idet disse i 1921 var 2.657.713 mod 2.308.918 i 1922. Indtægten er i Sammenligning med forrige Aar gaaet ned med 873.783 Kr. og Udgifterne med 348.852 Kr. Grunden hertil ligger dels i den store Arbejdsløshed, som man ikke før har kendt til, og dels i de økonomiske Kampe indenfor de tilsluttede Organisationer.

Beretningen anfører ogsaa, at Landscentralen i Aaret 1922 har overflyttet sine Kontorer til Fagforeningshuset i Bartolomejska 14, hvilken Ejendom ejes af det af Landscentralen oprettede »Byggeselskabet Fagforeningshuset«.

Beretningen beviser, hvor usædvanlig Aaret 1922 har været saavel i økonomisk som i faglig Henseende. Erfaringen har paany konstateret: Fagforeningsbevægelsens afstukne Maal kræver Kundskab til Historien og Folkesamfundets Love.

Jo bredere og dybere denne Kundskab bliver, jo mere resultatrig bliver ogsaa Fagorganisationernes Virksomhed.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Kranførere hos Firmaet Alfr. Christensen.

Ved et Fællesmøde den 20 Juli behandledes en af Arbejdsgiverne fremsat Klage, over at Kranførernes Organisation havde ekskluderet en Kranfører, hvilket havde haft til Følge at Firmaet havde set sig nødsaget til at suspendere ham fra Arbejdet, da det ellers befrygtedes en Arbejdsstandsning. Det hævdedes at den paagældende Kranfører, efter hvad der er oplyst for Fagforeningen, havde arbejdet som Samfundshjælper under Konflikten i Foraaret 1922.

Den paagældende Kranfører bestred dette.

Arbejdsgiverne krævede at Fagforeningen, uanset Eksklussionen, skulde garantere for, at ingen Hindringer blev lagt i Vejen for Samarbejde mellem den ekskluderede Kranfører og Fagforeningens Medlemmer.

Da dette Krav afsloges anlagte Arbejdsgiverne Sag for Den faste Voldgiftsret mod Kranførernes Organisation.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 18. AUGUST 1923 ❋ 20 AARGANG

## Prisniveauet Juli 1923.

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Det statistiske Departement har siden Juli 1915 foretaget Beregninger over Prisstigningens Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget. Den sidste Beregning foretoges i Januar 1923, og Resultatet blev offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 4, 1923. Beregningerne er nu ført op til Juli 1923.

Ved Beregningerne er man gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var før Krigen, og man har derefter beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter gældende Priser. Det Forbrug, som er benyttet ved Beregningerne, er opstillet i Overensstemmelse med Statistikken over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa gennemsnitlig 5 Personer og med en samlet Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2000 Kr.

Ved Lov om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 blev der fastsat bestemte Regler for Beregningen af Prisniveauets Bevægelser til Brug ved Fastsættelse af Dyrtidstillæg for Statens Tjenestemænd. Beregningen skal omfatte Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig, altsaa Hovedposterne i et almindeligt Husholdningsbudget. Efter Lovens § 90 skal de ved Udgifternes Beregning anvendte Varepriser tages som et Gennemsnit af de to Sæt Kvartalspriser, som indsamles i hvert Halvaar. For det Pristal, der nu fastsættes, er det saaledes de i April 1923 og i Juli 1923 indsamlede Kvartalspriser, der skal anvendes, og det er altsaa Gennemsnittet af Prisniveauet paa disse to Tidspunkter, der faar Udtryk i de nu foretagne Beregningers Resultater. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Indsamlingen af Prisoplysninger, der foregaar gennem Kommunalbestyrelserne, har Departementet i April Maaned i Aar anmodet hver enkelt Kommune om en Redegørelse for, hvorledes Indsamlingen af Priser foregik. De paa denne Foranledning modtagne Oplysninger har givet Departementet det Indtryk, at de Regler, som er fastsat for Indsamlingen, følges, og at der i Kommunerne anvendes betydelig Omhu ved Fremskaffelsen af Prismaterialet, saavel med Hensyn til at fremskaffe saa mange Oplysninger som muligt som med Hensyn til at kontrollere de modtagne Oplysningers Overensstemmelse med de faktisk betalte Priser i de enkelte Kommuner.

Udgiftstallene skal efter Loven beregnes paa Grundlag af Gennemsnitspriser for Hovedstaden, Provinsbyerne og mindst 100 Landkommuner med større bymæssige Bebyggelser, og der er herved skabt et saa bredt prisstatistisk Grundlag for Beregningerne som praktisk muligt.

Da Beregningen til Brug ved Fastsættelse af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg iøvrigt skal foregaa efter de samme Principper, som anvendes ved det almindelige Pristal, er Resultatet deraf indgaaet i Beregningerne for det samlede Husholdningsbudget, og for de Poster, som ikke indgaar under de nævnte Hovedposter, er der foretaget en særskilt Beregning.

Omstaaende tabellariske Oversigt indeholder Tal for Udgifternes Størrelse i det anvendte Normalbudget, der i 1914 var paa 2000 Kr., efter de til de forskellige Tidspunkter foretagne Beregninger over Prisstigningens Indflydelse. Ved Beregningen i Juli Maaned

*Udgifterne i et Husholdningsbudget for en Arbejderfamilie, beregnet efter Priserne ved hver af de foretagne Undersøgelser.*

| Fødevarer: | Juli 1914 Kr. | Juli 1916 Kr. | Juli 1917 Kr. | Juli 1918 Kr. | Juli 1919 Kr. | Juli 1920 Kr. | Juli 1921 Kr. | Juli 1922 Kr. | Jan. 1923 Kr. | Juli 1923 Kr. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Flæsk, Kød og Paalæg | 234 | 420 | 370 | 483 | 569 | 684 | 648 | 441 | 449 | 450 |
| Mælk, Ost og Æg | 290 | 424 | 496 | 499 | 612 | 358 | 299 | 222 | 250 | 232 |
| Margarine, Smør og Fedt | | | | | | 349 | 264 | 212 | 214 | 209 |
| Fisk, fersk og salt | 30 | 38 | 42 | 42 | 60 | 50 | 51 | 40 | 39 | 38 |
| Brød | 153 | 194 | 284 | 264 | 269 | 317 | 391 | 310 | 288 | 293 |
| Mel, Gryn og lign. | 33 | 59 | 80 | 82 | 85 | 116 | 101 | 67 | 63 | 67 |
| Kartofler, Grønsager, Frugt | 54 | 65 | 82 | 120 | 143 | 183 | 163 | 151 | 97 | 148 |
| Sukker, Urtekram, Øl m. v. | 156 | 186 | 226 | 287 | 277 | 351 | 325 | 302 | 309 | 348 |
| Tilsammen | 950 | 1386 | 1580 | 1777 | 2015 | 2408 | 2242 | 1745 | 1709 | 1785 |
| Klæder, Fodtøj, Vask | 270 | 432 | 513 | 702 | 837 | 959 | 669 | 587 | 594 | 644 |
| Bolig | 285 | 292 | 300 | 307 | 322 | 371 | 403 | 443 | 443 | 456 |
| Brændsel og Belysning | 100 | 175 | 220 | 275 | 292 | 563 | 401 | 301 | 277 | 282 |
| Skatter, Kontingenter og lign. | 210 | 210 | 210 | 210 | 340 | 476 | 632 | 535 | 564 | 533 |
| Andre Udgifter | 185 | 223 | 271 | 364 | 415 | 457 | 396 | 376 | 376 | 381 |
| Tilsammen | 1050 | 1332 | 1514 | 1858 | 2206 | 2826 | 2501 | 2242 | 2254 | 2296 |
| I alt | 2000 | 2718 | 3094 | 3635 | 4221 | 5234 | 4743 | 3987 | 3963 | 4081 |

*Udgiftsstigning, beregnet i Procent af Udgiften i Juli 1914* (Udgiften i Juli 1914 = 100):

| | Juli 1914 | Juli 1916 | Juli 1917 | Juli 1918 | Juli 1919 | Juli 1920 | Juli 1921 | Juli 1922 | Jan. 1923 | Juli 1923 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Fødevarer | 100 | 146 | 166 | 187 | 212 | 253 | 236 | 184 | 180 | 188 |
| Klæder, Fodtøj, Vask | 100 | 160 | 190 | 260 | 310 | 355 | 248 | 217 | 220 | 239 |
| Bolig | 100 | 102 | 105 | 108 | 113 | 130 | 141 | 155 | 155 | 160 |
| Brændsel og Belysning | 100 | 175 | 220 | 275 | 292 | 563 | 401 | 301 | 277 | 282 |
| Skatter, Kontingenter og lign. | 100 | 100 | 100 | 100 | 162 | 227 | 301 | 255 | 269 | 254 |
| Andre Udgifter | 100 | 121 | 146 | 197 | 224 | 247 | 214 | 203 | 203 | 206 |
| I alt | 100 | 136 | 155 | 182 | 211 | 262 | 237 | 199 | 198 | 204 |

1923 var Udgifterne paa et saadant Budget 4081 Kr. Efter Beregningen i Januar 1923 var Udgifterne 3963 Kr., og der har saaledes været en Stigning i Udgiftstallet.

Oversigten indeholder tillige Tal for den procentvise Prisstigning for de enkelte Varegrupper, idet hver enkelt Udgiftspost efter Priserne i Juli 1914 er sat lig 100, og Udgiftstallene til de forskellige Tidspunkter er sat i Forhold hertil.

Herefter har Stigningen siden Juli 1914 været: for Fødevarer 88 pCt., for Klæder, Fodtøj og Vask 139 pCt., for Bolig 60 pCt., for Brændsel og Belysning 182 pCt., for Skatter, Kontingenter o. s. v. 154 pCt., for andre Udgifter 106 pCt., og den samlede Stigning for hele Budgettet udgør 104 pCt. Siden Januar 1923 er Indekstallet for Prisstigningen (Pristallet) stedet med 6 Points.

Med Hensyn til Prisbevægelsen indenfor de enkelte Varegrupper og Udgiftsposter siden Januar 1923 skal gøres følgende Bemærkninger.

For Fødevaregruppen som Helhed har der været en Stigning i Udgiften, nemlig fra 1709 Kr. til 1785 Kr. Udgiftsstigningen fremkommer som Resultat af en noget forskellig Bevægelse paa de enkelte Budgetposter. Stærkest har Stigningen været for Sukker, Urtekram m. v. og for Grønsager. De sidstnævnte Varer har i indeværende Sommersæson været ret dyre, og den Gennemsnitspris, som fremkommer af April- og Juli-priserne, er hyppigst højere end den tilsvarende Pris i Fjor. For Grupperne Mælk, Ost, Æg og Margarine, Smør, Fedt er Udgiftstallene gaaet noget ned.

Prisbevægelsen for Klæder, Fodtøj og Vask er for de Varer, for hvilke der ikke haves direkte Prisoplysninger, beregnet paa Grundlag af Oplysninger, som Departementet har modtaget fra forskellige Organisationer og en Del større Handels- og Produktionsfirmaer med særlig Sagkundskab paa disse Omraader. Det bemærkes, at der er lagt Vægt paa at faa Oplysninger ikke alene fra Hovedstaden, men ogsaa fra det ov-

rige Land. For Manufakturvarer har de indsamlede Oplysninger vist Opgang i Priserne, og man er som samlet Resultat af Beregningerne naaet til en Stigning i Udgiftstallet for Manufakturvarer paa ca. 50 Kr. Udgiften til Fodtøj har været lidt nedadgaaende, medens Vask (Sæbe) er blevet lidt dyrere.

Udgiften til Bolig er beregnet paa Grundlag af Oplysninger fra Huslejestatistikken i Slutningen af 1922 for Hovedstaden, Provinsbyerne og 110 Landkommuner. Denne sidste Undersøgelse af Huslejeniveauet viste en gennemsnitlig Stigning fra 1916 paa ca. 45 pCt. i Hovedstaden og 57—58 pCt. i Provinsbyerne. Fra 1914 er Huslejen regnet at være steget gennemsnitlig 60 pCt.

For Brændsel og Belysning er Udgifterne steget fra 277 Kr. til 282 Kr. Stigningen skyldes højere Priser for Kul og Koks.

De samlede Udgifter til Kontingenter, Skatter o. s. v. er gaaet ned fra 564 Kr. til 533 Kr. Nedgangen skyldes Skattebeløbet, idet denne Udgiftspost for indeværende Finansaar er beregnet paa Budgettets Gennemsnitsbeløb for Aaret 1922, medens de to foregaaende Beregninger over Skattebeløbet foretoges paa Grundlag af Budgettets Gennemsnitsbeløb i 1921. Indsamlede Oplysninger fra Provinsbyerne og Landdistrikterne viser, at der gennemsnitlig er sket en Forhøjelse af Ligningsprocenterne, og dette har i nogen Grad modvirket den Nedgang, som de lavere Indtægtsbeløb ellers vilde give i Skattebeløbet. De ordinære Kontingentydelser, som indgaar i Beregningerne, er opført med samme Beløb som ved den foregaaende Beregning.

Den sidste Gruppe, Aandre Udgifter, rummer en Række forskellige Poster, bl. a. Vedligeholdelse af Inventar m. m., Tobak, Fortæring udenfor Hjemmet, Aviser m. m. Der har været nogen Tendens til Prisstigning paa Husholdningsartikler og lign., og dette har bevirket en mindre Stigning af det samlede Udgiftsbeløb i denne Gruppe.

For den Del af det samlede Budget, der indgaar i Beregningerne af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg (Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig). d. v. s. alle Udgiftsposterne i det omhandlede Husholdningsbudget undtagen de to sidste (Skatter, Kontingenter o. s. v. og Andre Udgifter), var Udgiften i Juli 1919 3466 Kr.

Efter Tjenestemandsloven blev Dyrtidstillægget fastsat til 702 Kr. aarlig for Gifte (fra Oktober 1919), og dette Tillæg skal for hvert Halvaar pr. 1. Oktober og pr. 1. April forhøjes eller nedsættes med 54 Kr. aarlig for hver fulde 3 pCt., Udgiftstallet ændres i Forhold til Udgiftstallet i Juli 1919. Ugifte Tjenestemænd faar to Tredjedel af Dyrtidstillægget for gifte Tjenestemænd.

Siden den første Fastsættelse af Dyrtidstillægget har Udgiftstallet og dermed Dyrtidstillægget forandret sig paa følgende Maade:

| | Udgiftstal | Stigning | | Dyrtidstillæg pr. Aar | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | Gifte | Ugifte |
| | Kr. | i pCt. | | Kr. | Kr. |
| Juli 1919 ..... | 3466 | — | 1/10 19—31/3 20 | 702 | 360 |
| Januar 1920 .... | 4020 | 16,0 | 1/4 20—30/9 20 | 972 | 648 |
| Juli 1920 ..... | 4302 | 24,1 | 1/10 20—31/3 21 | 1134 | 756 |
| Januar 1921 .... | 4363 | 25,9 | 1/4 21—30/9 21 | 1134 | 756 |
| Juli 1921 ..... | 3716 | 7,2 | 1/10 21—31/3 22 | 810 | 540 |
| Januar 1922 .... | 3220 | ÷ 7,1 | 1/4 22—30/9 22 | 594 | 396 |
| Juli 1922 ..... | 3076 | ÷ 11,2 | 1/10 22—31/3 23 | 540 | 360 |
| Januar 1923 .... | 3023 | ÷ 12,8 | 1/4 23—30/9 23 | 486 | 324 |
| Juli 1923 ..... | 3167 | ÷ 8,6 | 1/10 23—31/3 24 | 594 | 396 |

Den sidste Beregning giver altsaa en Nedgang i Udgiftstallet fra Juli 1919 paa 299 Kr. eller 8,6 pCt., og Dyrtidstillægget bliver herefter for Halvaaret Oktober 1923—Marts 1924 at beregne efter et aarligt Beløb af 594 Kr. for gifte og 396 Kr. for ugifte.

## Detailpriserne i Juli 1923

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Ved Indberetninger fra Kommunalbestyrelserne i København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, fra samt-

## *Gennemsnits-Detailpriser for Juli og Apil 1923, samt Januar 1923.*

| | | Hoved-staden | | Køb-stæderne | | 110 Landkomm. | | Gennemsnit for hele Landet | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Juli 1923 | April 1923 | Juli 1923 | April 1923 | Juli 1923 | April 1923 | Juli 1923 | April 1923 | Jan. 1923 |
| | | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre |
| Rugbrød | 4 kg | 105 | 109 | 109 | 110 | 107 | 107 | 107 | 109 | 106 |
| Sigtebrød | kg | 58 | 58 | 55 | 55 | 54 | 54 | 56 | 56 | 55 |
| Franskbrød | — | 81 | 81 | 82 | 82 | 80 | 80 | 81 | 81 | 79 |
| Flormel | — | 47 | 45 | 47 | 46 | 45 | 44 | 46 | 45 | 43 |
| Byggryn, danske | — | 49 | 48 | 48 | 47 | 46 | 46 | 48 | 47 | 45 |
| Havregryn, danske | — | 92 | 90 | 87 | 87 | 84 | 84 | 88 | 87 | 84 |
| Semoulegryn | — | 67 | 67 | 69 | 69 | 68 | 67 | 68 | 68 | 66 |
| Kartoffelmel | — | 57 | 57 | 54 | 55 | 52 | 52 | 54 | 55 | 55 |
| Risengryn | — | 88 | 88 | 80 | 81 | 78 | 77 | 82 | 82 | 79 |
| Sagogryn | — | 111 | 99 | 109 | 97 | 105 | 91 | 108 | 96 | 78 |
| Gule Ærter, Victoria, afskallede | — | 121 | 120 | 113 | 113 | 104 | 103 | 113 | 112 | 104 |
| Hugget Melis Nr. 1 | — | 116 | 103 | 118 | 108 | 116 | 105 | 117 | 105 | 83 |
| Farin, lyst, Nr. 1 | — | 102 | 91 | 104 | 94 | 104 | 92 | 103 | 92 | 70 |
| Kaffe | — | 445 | 446 | 419 | 414 | 404 | 402 | 423 | 421 | 403 |
| Te, alm. Kongo | — | 880 | 878 | 831 | 804 | 831 | 825 | 847 | 836 | 798 |
| Tørrede, amerik. Æbler, ringede | — | 202 | 214 | 199 | 220 | 197 | 202 | 199 | 212 | 235 |
| Tørrede Abrikoser | — | 395 | 418 | 396 | 417 | 384 | 393 | 392 | 409 | 409 |
| Svedsker m. Sten | — | 157 | 170 | 123 | 138 | 113 | 133 | 131 | 147 | 161 |
| Rosiner, Valencia | — | 221 | 231 | 185 | 203 | 179 | 188 | 195 | 207 | 225 |
| Fiskeboller, færøiske | 1/2 kg | 87 | 90 | 90 | 90 | 90 | 89 | 89 | 90 | 92 |
| Henkogte Ærter, grove | — | 82 | 84 | 87 | 85 | 85 | 87 | 85 | 85 | 86 |
| Hvidtøl, Nr. 1 | 1/1 Fl. | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 |
| Bajersk Øl | 1/2 Fl. | 29 | 29 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 |
| Smør, lurmærket | kg | 413 | 498 | 403 | 474 | 401 | 468 | 406 | 480 | 496 |
| Margarine (animalsk) | — | 259 | 245 | 221 | 213 | 206 | 198 | 229 | 219 | 205 |
| Plantefedt (Palmin) | — | 177 | 160 | 181 | 169 | 180 | 171 | 179 | 167 | 160 |
| Vegetabilmargarine | — | 189 | 180 | 181 | 173 | 176 | 169 | 182 | 174 | 167 |
| Mejeri-Ost | — | 230 | 208 | 153 | 147 | 157 | 152 | 180 | 169 | 155 |
| Æg, nylagte, danske | Snes | 304 | 323 | 251 | 230 | 234 | 207 | 263 | 253 | 453 |
| — præserverede | — | — | — | 200 | 185 | — | 150 | — | 168 | 347 |
| Sødmælk | Liter | 37 | 43 | 31 | 34 | 29 | 32 | 32 | 36 | 35 |
| Helskummet Mælk | — | 12 | 16 | 12 | 12 | 10 | 11 | 11 | 13 | 12 |
| Kærnemælk | — | 20 | 24 | 14 | 14 | 12 | 12 | 15 | 17 | 16 |
| Oksekød (Forkød) | kg | 238 | 202 | 207 | 173 | 202 | 171 | 216 | 182 | 160 |
| — (skært Kød) | — | 383 | 353 | 288 | 261 | 280 | 253 | 317 | 289 | 264 |
| Kalvekød (Forkød) | — | 240 | 212 | 206 | 180 | 190 | 163 | 212 | 185 | 170 |
| Fersk Svinebov | — | 202 | 238 | 254 | 260 | 252 | 258 | 236 | 252 | 248 |
| Svine-Rygben, fra Slagteri | — | 50 | 67 | 51 | 57 | 58 | 67 | 53 | 64 | 58 |
| Mørbrad | — | 373 | 510 | 417 | 426 | 411 | 424 | 400 | 453 | 432 |
| Saltet Brystflæsk | — | 298 | 321 | 294 | 300 | 286 | 293 | 293 | 305 | 307 |
| Islandsk Lammekød, Forbov | — | — | 160 | 173 | 173 | 147 | 155 | 160 | 163 | 159 |
| Røget, benløs Skinke | — | 443 | 458 | 475 | 477 | 487 | 499 | 468 | 478 | 470 |
| Svinefedt, krydret, dansk | — | 265 | 264 | 207 | 214 | 206 | 211 | 226 | 230 | 221 |
| Spegepølse | — | 592 | 595 | 442 | 437 | 432 | 432 | 489 | 488 | 481 |
| Ferske Sild | — | 123 | 72 | 85 | 69 | 84 | 72 | 97 | 71 | 84 |
| Torsk | — | 69 | 75 | 57 | 58 | 62 | 65 | 63 | 66 | 69 |
| Rødspætter | — | 261 | 244 | 165 | 140 | 156 | 129 | 197 | 171 | 190 |
| Klipfisk | — | 152 | 151 | 152 | 152 | 143 | 144 | 149 | 149 | 153 |
| Hvidkaai | — | — | 13 | — | 19 | — | 19 | — | 17 | 15 |
| Gulerødder | — | (169) | 18 | (125) | 20 | (148) | 18 | (147) | 19 | 18 |
| Kartofler, i større Partier | 50 kg | — | 666 | — | 540 | — | 470 | — | 559 | 494 |
| — i mindre Partier [1] | kg | 24-56 | 17 | 19-65 | 14 | 18-50 | 13 | 20-57 | 15 | 14 |
| Køkkensalt | — | 19 | 19 | 18 | 19 | 18 | 17 | 18 | 18 | 18 |
| Amerikansk Vaskesoda | — | 15 | 15 | 17 | 17 | 16 | 17 | 16 | 16 | 17 |
| Brun Sæbe, prima | — | 102 | 102 | 101 | 101 | 99 | 96 | 101 | 100 | 82 |
| Petroleum, Water white | Liter | 31 | 31 | 29 | 29 | 29 | 29 | 30 | 30 | 30 |
| Skotske Nøddekul | hl | 472 | 449 | 472 | 466 | 479 | 458 | 474 | 458 | 391 |
| Knuste Koks, leveret | — | 376 | 359 | 370 | 358 | 380 | 379 | 375 | 365 | 319 |
| Elektricitet | kwt. | 50 | 50 | 67 | 68 | 69 | 71 | 62 | 63 | 64 |
| Gas | m³ | 30 | 30 | 37 | 37 | 40 | 40 | 36 | 36 | 37 |
| Optændingsbrænde | kg | 13 | 12 | 10 | 10 | 9 | 10 | 11 | 11 | 11 |
| Herrestøvler, Boxcalf, gennems. | Par | 2504 | 2506 | 2416 | 2432 | 2427 | 2473 | 2449 | 2470 | 2493 |
| Forsaaling og Bagflikning af do. | — | 846 | 850 | 838 | 845 | 796 | 795 | 827 | 830 | 860 |

[1]) Det første Tal angiver Prisen for gl. Kartofler, det sidste Tal Prisen for nye Kartofler.

lige Købstadkommuner og fra noget over 100 Landkommuner er der for Juli Maaned 1923 — paa samme Maade som for de foregaaende Kvartaler — fremskaffet Oplysninger til Beregning af Gennemsnits-Detailpriser for Landets forskellige Dele. Oplysningerne er indsamlede i første Uge af Juli.

I omstaaende Tabel er meddelt Resultaterne af de foretagne Gennemsnitsberegninger, og til Sammenligning er anført de tilsvarende Gennemsnitspriser for Januar og April Maaneder 1923.

Ved Prisundersøgelsen i April Maaned viste der sig en Tendens til Prisstigning i Forhold til Prisniveauet i den forudgaaende Januar Maaned. De nu i Juli Maaned indsamlede Prisoplysninger viser for en Del Varers Vedkommende en Fortsættelse af denne Stignings-Tendens, men Bevægelsen opad har som Helhed kun været svag, og en Del Varer viser nedadgaaende Priser. Saaledes kan anføres, at Smør, Mælk og Flæskevarer havde lavere Priser i første Uge af Juli end i April.

Af Kolonialvarer er særlig Sukker blevet dyrere, og af andre Varer med Prisstigning kan nævnes Margarine, Kød og Fisk samt Brændsel. Endelig er Grønsagerne som sædvanlig i Sommermaanederne væsentlig dyrere end i Foraarskvartalet. De modtagne Oplysninger om disse Varer giver som Helhed Udtryk for, at Priserne er en Del højere end paa det tilsvarende Tidspunkt i Fjor, hvad der formentlig skyldes den relative Knaphed i Aar for disse Varer paa Grund af den senere Fremkomst.

# Kongresser.

## Børsteindustriarbejderforbundets Kongres

afholdtes i Forsamlingsbygningen, Koldinggade 4, i Dagene 8.—10. Juli.

Denne Kongres var den 10de i Rækken siden Forbundets Stiftelse i 1898 og var saaledes tillige Forbundets 25-Aars Jubilæumskongres.

Paa Kongressen var mødt 28 Repræsentanter for Forbundets 12 Afdelinger og som Gæster Carl F. Madsen for De samvirkende Fagforbund og M. Arnsfelt, der repræsenterede baade Drejerforbundet i Danmark og Dansk Træarbejdersekretariat.

Formanden for Forbundets københavnske Afdeling, H. Jung, bød de Delegerede og Gæsterne velkommen, hvorefter Fagets Sangforening afsang et Par Arbejdersange, der lønnedes med stærkt Bifald.

Efter at Mandatudvalget havde indstillet samtlige Mandater til Godkendelse, erklærede Forbundets Forretningsfører, V. B. Jørgensen, Kongressen for aabnet og lod foretage Valg af Dirigenter og Sekretærer. Til Dirigenter valgtes Jespersen, København, og Tanggaard, Randers.

De indbudte Gæster fik saa Ordet for at bringe Kongressen en Tak for Indbydelsen og Hilsen fra de Organisationer, som de repræsenterede.

Efter en kort Pavse fik Forretningsføreren Ordet for at aflægge

*Beretning*

om de i Tiden siden sidste ordinære Kongres ordnede Sager angaaende forskellige Forhold indenfor Børstenbinderfaget. Den i 1922 stedfundne Lockout varede kun i 10 Dage og bilagdes som bekendt ved Forlig mellem Hovedorganisationerne. Endvidere var der af Bestyrelsen ordnet en Del Forhold vedrørende Spørgsmaalet om Akkord- eller Timeløn. Grundet paa de mange forskellige Sager havde Hovedbestyrelsen afholdt en lang Række Møder. Samarbejdet mellem Hovedorganisationen og de enkelte Afdelinger havde som sædvanlig været det bedste.

Efter Beretningens Aflæggelse udspandt der sig en kort Diskussion, hvorefter Virksomheden siden sidste Kongres enstemmig godkendtes.

Derefter behandledes Dagsordenens Punkt 5,

*Regnskabet.*

Efter dettes Forelæggelse udspandt der sig en ret langvarig, men i alt væsenligt absolut tilsluttende Diskussion. — Regnskabet godkendtes ligeledes enstemmigt.

Dagsordenens Punkt 6,

*Ændringer i Lovene,*

blev efter nogen Diskussion overladt til

Behandling af et Udvalg, der skulde fremkomme med Forslag.

Efter Diskussionen om Punktet *Priskuranten* fastsattes Lønninger, Diæter o. s. v.

*Valg af Tillidsmænd.*

Efter at Lovudvalget havde aflagt Beretning og fremsat Forslag til Ændringer, der alle vedtoges, foretoges Valg af Forbundets Tillidsmænd:

Resultatet af Valg af Voldgiftsmænd faldt saaledes ud: Person og Gertsen, København, samt for Provinsen Petersen, Skive, og Madsen, Horsens. Resultatet af Valget til Hovedbestyrelsen blev, at hele den gamle Hovedbestyrelse med Akklamation genvalgtes. Dennes Medlemmer er: V. B. Jørgensen, København, Forretningsfører, Th. Nielsen, København, Kasserer, M. Person, København, og E. M. Nielsen, Randers.

*Afslutningen.*

Derpaa tog Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, Ordet og takkede i en kort Tale Kongressen for den udviste Gæstfrihed. Iøvrigt talte Carl F. Madsen om det gode Samarbejde, der altid havde eksisteret mellem Børstenbindernes Hovedorganisation og de enkelte Afdelinger, og berørte Arbejdsgiverforeningens Forhold til Arbejderklassen og dens Organisationer og omtalte navnlig Forholdene under den nuværende Verdenskrise med dens Nedgangsperiode og Arbejdsløshed i Danmark som i hele Verden.

Forretningsfører Jørgensen takkede derpaa Carl F. Madsen for hans Tilstedeværelse ved Kongressen og endte med et med kraftige Hurraraab besvaret Leve for De samvirkende Fagforbund og deres Formand.

Dermed var Dagsordenen afsluttet, og man gik over til Afholdelsen af

*Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.*

Til Ordstyrere valgtes Person, København, og Petersen, Skive.

Efter at Formanden havde budt de 17 Delegerede velkommen, begyndte Behandlingen af Dagsordenens 10 Punkter. Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt, og Hovedbestyrelsen genvalgtes ligeledes enstemmigt.

En Del af Punkterne gav Anledning til Diskussion om Forbundets indre Forhold, Udbetaling af Understøttelse o. s. v.

Da Dagsordenen var udtømt, holdt Forretningsfører Jørgensen en afsluttende Tale, hvori han omtalte det i Anledning af Forbundets Jubilæum udarbejdede smukke Mindeskrift, og takkede alle Deltagerne for de 3 Dages gode Samarbejde. Til Slut udbragte han et Leve for Forbundet, som besvaredes med kraftige Hurraer.

## De samvirkende Fagforbunds Festskrift.

Som det vil erindres, lod Forretningsudvalget udarbejde et Festskrift i Anledning af De samvirkende Fagforbunds 25aarige Jubilæum den 3. Januar d. A.

Dette store og rigt illustrerede Værk, som giver et fortrinligt Billede af Landsorganisationens og de tilsluttede Fagforbunds Arbejde gennem Aarene, blev gratis tilsendt de tilsluttede Forbund, disses Hovedbestyrelsesmedlemmer, Arbejdernes lokale Fællesorganisationer, Partipressen samt en Række Institutioner og Private, som Landsorganisationen gennem Aarene har staaet i Forbindelse med, og Restoplaget blev stillet til Salg for en Pris af 5 Kroner — en Pris der ligger ikke saa lidt under Fremstillingsprisen.

Da det viste sig, at der var god Efterspørgsel efter dette Festskrift, lod Forretningsudvalget trykke et Ekstraoplag, og da vi endnu har nogle Eksemplarer tilbage af dette Oplag, tillader vi os at at henlede Forbundenes Opmærksomhed paa, at deres Medlemmer ved Henvendelse til De samvirkende Fagforbunds Kassererkontor vil kunne faa Festskriftet — saa langt Oplaget strækker til den foranførte Pris — 5 Kr. Vi henstiller til de ærede Forbund, at meddele ovenstaaende i deres respektive Fagblade.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 * KØBENHAVN DEN 25. AUGUST 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for August 1923.**
**Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. September 1923.**
*Forretningsudvalget.*

## Den internationale faglige Central i Amsterdam.

*Hovedbestyrelsesmødet den 3. og 4. August 1923.*

(I. F. C.) Tilstede paa Hovedbestyrelsesmødet var Næstformændene Jouhaux (Frankrig) Mertens (Belgien) Leipart (Tydskland) Sekretærerne Fimmen, Oudegeest, Sassenback og Brown samt følgende Hovedbestyrelsesmedlemmer Dumoulin, (Frankrig) Caballero, (Spanien) Dürr (Schweiz) Grasmann (Tyskland) Jaszai (Ungarn) Carl F. Madsen (Danmark) Mories (Lettland) Solau (Belgien) Tayerle (Czekoslovakiet) og Williams (England)

Dagsordenen var saalydende:

1. Beretning om Virksomheden
2. Den finansielle Stilling
3. Samarbejde med de politiske og kooperative Internationale
4. Vort Forhold til Kommunisterne
5. Antikrigsagition
6. Agitation mod Reaktionen i Almindelighed og Facismen i Særdeleshed
7. Ratificeringen af Washington-Overenskomsten om Otte-Timersdagen

ad 1. Forretningsudvalget forelagde en udførlig Beretning om Virksomheden, hvis enkelte Afsnit mundtlig forklaredes af de paagældede Sekretærer.

Efter en indgaaende Diskussion godkendtes Beretningen.

ad 2. Om den finansielle Stilling forelaa Beretning fra Sekretæren og fra Kontrolkommissionen. Paa Grundlag af denne Beretning diskuteredes den finansielle Stilling og der vedtoges enstemmigt følgende:

1.) at Indsamlingen til et Anti-Krigs-Fond skal fortsættes.

2.) paa Grund af Pengenes synkende Værdi indtrængende at anbefale Landscentralerne at yde et frivilligt Bidrag for Aaret 1921, og indtil den internationale Fagforeningskongres næste Aar.

3.) at Landscentralerne i de valutasvage Lande skal stræbe efter at bringe Bidragene til den internationale faglige Central op til det samme Procentforhold til deres egne Indkomster, saaledes som Tilfældet var i 1919.

ad 3. Forhandlingerne med det politiske og kooperative Internationale er indledet. Der blev aflagt Beretning om Resultatet af de hidtil førte Forhandlinger og Bestyrelsen godkendte de indgaaede Overenskomster.

ad 4. Om Forholdet til Kommunisterne med Hensyn til deres Indbydelse til Dannelse af en Enhedsfront førtes en indgaaende Diskussion; i hvilken alle Hovedbestyrelsesmedlemmer deltog.

Med alle Stemmer mod 1 vedtoges følgende Resolution, i hvilken man endnu en Gang præciserede den internationale faglige Centrals principielle Stilling og hvori man fastslog Forudsætningen for at gaa sammen med de russiske Fagforeninger, ligesom man med samme Resultat vedtog den principielle Erklæring.

*Resolution.*

Bestyrelsen for den internationale faglige Central er den 3. og 4. August 1923 traadt sammen i Amsterdam og

har diskuteret Forslaget angaaende Dannelsen af en Enhedsfront og ganske særlig i Sammenhæng med det alrussiske centrale Fagforenings-Raads Skrivelse af 11. Juni 1923 det Internationale Transportarbejderforbunds Skrivelse af 21. Juni samt den af det internationale Transportarbejderforbunds Hovedledelse paa Mødet den 17. og 18. Juni 1923 vedtagne Resolution.

Under de nuværende Omstændigheder, i det Øjeblik hvor Reaktionen løfter Armen til det afgjørende Slag for at bryde den faglige Arbejderorganisations Magt, er den faglige Enhed af allerstørste Vigtighed for den organiserede Arbejderklasse.

Denne faglige Enhed maa virkeliggøres inden for enhver af de til den internationale faglige Central hørende Landsorganisationers Rammer og indenfor det internationale faglige Centrals Rammer, naar den skal naa sit Maal.

Den internationale faglige Central bekræfter derfor paany sit oprigtige Ønske om i Henhold til Beslutningerne paa de internationale Fagforeningskongresser i Amsterdam, London og Rom at se de russiske Fagforeninger forenede med hele Verdens organiserede Arbejderklasse.

Den fagorganisatoriske Enhed kan imidlertid kun være af virkeligt Nytte og Værdi naar der kan skaffes en gensidig Agtelsens og Tillidens Aand.

Til dette Formaal maa Fjendtlighederne og Angrebene paa den internationale faglige Central, dens tilsluttede Organisationer og dens Ledere ophøre en Gang for alle.

De russiske Arbejdere saavelsom de organiserede Arbejdere i de andre Lande maa erklære sig rede til i deres eget Land at bekæmpe Krigen og Reaktionen i alle dens Former.

Hovedbestyrelsen for den internationale faglige Central bekræfter Forretningsudvalgets tidligere tagne Beslutninger og erklærer sig villig til at træde i Forhandling med Repræsentanter for den russiske Fagforeningscentral, saasnart disse kan betragtes som virkelige Befuldmægtigede for de russiske Fagorganisationer, har antaget de ovennævnte Betingelser og omsat disse i Gerning.

Hvad Samarbejdet mellem den internationale faglige Central og de internationale Fagsekretariater angaar udtaler Hovedbestyrelsen:

I Overensstemmelse med den af Hovedbestyrelsen paa den i Zürich i Aaret 1913 indledede Taktik og i Overensstemmelse med den mellem den internationale faglige Centrals Forretningsudvalg og de internationale Fagsekretariater i Rom trufne Overenskomst anerkender Hovedbestyrelsen Nødvendigheden af en fælles og af alle ovennævnte Faktorer understøttet Aktion. Den anser det for ønskeligt, at Fagsekretariaterne ikke uden forudgaaende Konference med Ledelsen for den internationale faglig Central foretager nogen Aktion, der kan betvivles at være i Overensstemmelse med de paa de internationale Fagforeningskongresser tagne Beslutninger.

For fremtidig at undgaa saadanne Vanskeligheder, som de der har vist sig i den sidste Maaned, paalægger Hovedbestyrelsen Forretningsudvalget saa snart som muligt at foranstalte et Møde med Repræsentanter for samtlige Fagsekretariater.

*Principiel Erklæring.*

I Overensstemmelse med ovenstaaende Resolution fortsætter den internationale faglige Central sin Kamp mod Militarismen, Kapitalismen og Reaktionen i alle dens Former og for den internationale Arbejderklasses Sejr og for Freden. Den er rede til Samarbejde med alle virkelige Arbejderorganisationer, som anerkender dette Program og som stiller sig paa den faglige Uafhængigheds Grundlag.

Den internationale faglige Central bekender sig til Klassekampen; dens Ideal er Lønslaveriets Afskaffelse og Arbejderklassens Befrielse. Men den staar paa det Standpunkt, at Demokratiets Grundsætning er den væsentlige Forudsætning for alles Fremskridt i denne Retning. Den ser i Reformer og i sociale Fremskridt en sikrere Vej til Folkemassernes aandelige og materielle Befrielse end demagogiske Udtalelser, der kun tjener som Argumenter for Reaktionen til at indjage Samfundet Frygt og som resultere i, at dette modsætter sig Fremskridtet.

Det internationale Proletariats Sejr kan kun virke befriende for alle, naar

der indføres et Regimente, hvor Produktionsmidlerne ikke er Privateje og hvor de almindelige Menneskeinteresser er traadt i Stedet for Privatinteresserne.

Paa dette Omraade og for dette Maal føres den internationale faglige Central sin Kamp, den internationale Arbejderklasses Kamp. I Erkendelse af disse proletariske Idealer har den internationale faglige Central Retten til under Kampen om den skridtvise Erobring og Forberedelsen af den umiddelbare Omordning at kræve Medarbejde af alle Arbejder i alle Lande og det er disses Pligt at yde Støtte dertil. Uden Hensyn til Tendenser og Personligheder og mod alle kapitalistiske, militaristiske og nationalistiske Interesser kæmper den internationale faglige Central for Virkeliggørelsen af det kommunistiske Manifest:

*Arbejdere i alle Lande forener Eder!*

* * *

Efter indgaaende Diskussion om den internat. Fagl. Centrals financielle Stilling og efter Konference med Revisorerne besluttede Hovedbestyrelsesmødet:

1. Det paalægges Forretningsudvalget at foretage en yderligere Indskrænkning af Personalet forsaavidt dette kan ske uden at Den internationale faglige Centrals Virksomhed forringes og derved svækker dens Indflydelse.

2. Forretningsudvalget skal endvidere drage Omsorg for at Administrationen bliver saa sparsom som mulig. Da selv en Indskrænkning af Personalet og en vidtgaaende Sparsommelighed indenfor Administrationen ikke kan hidføre Ballance i Budgettet besluttedes endvidere:

3. De tilsluttede Landscentraler anmodes om saavidt det ikke allerede er sket, uopholdelig at indsende Bidraget for 1923, samt de endnu ikke afleverede Beløb for solgte Anti-Krigs mærker til den internationale faglige Central.

4. Indsamlingen til Fordel for Anti-Krigsfonden skal fortsættes.

5. Det anbefales indtrængende Landscentralerne at yde et frivilligt Bidrag for Aaret 1923 og for Tiden indtil Internationale Fagforeningskongres næste Aar.

I Lande med lav Valuta skal der stræbes hen til at Bidragene til den internationale faglige Central bringes i Samklang med Forbundenes Bidrag til Landscentralerne i Aaret 1919. (Til Oplysntng) Naar i Aaret 1919. Landscentralens Indtægter fra de tilsluttede Organisationer beløb sig til 1000 Mk. og Bidraget til den internationale faglige Central beløb sig til 50 Mk., saa blev der betalt 5%, der skal da ogsaa for Aaret 1923 betales 5% af Aarsindtægterne. Ved denne Ordning kan den endelige Fastsættelse af det samlede Bidrag i Lande med synkende Valuta først foretages ved Aarets Udgang, indtil da maa der betales passende Forskud.

6. Det overdrages Forretningsudvalget uopholdelig at opstille en finansiel Oversigt over den internationale faglige Centrals Stilling med Hensyn sil Fremskaffelse af Ballance mellem Indtægter og Udgifter for den fremtidige Administration.

Oversigten skal tilstilles de tilsluttede Landscentraler sammen med Indflydelse til at deltage i Fremskaffelsen af de nødvendige Midler ved Tegning af et Gylden-Laan til den internationale faglige Central, for hvis Tilbagebetaling samtlige tilsluttede Forbund maa hefte.

7. Det overdrages Forretningsudvalget i Fællesskab med Kontrolkommissionen at undersøge Spørgsmaalet om Indførelse af den mest hensigtsmæssige Bog- og Kasseføring og fremkomme med dertil egnede Forslag.

## Fra de tyske Fagforbund.

(I. F. C.) Det tyske Skibstømrerforbund har nylig foretaget en Urafstemning om Forbundets Sammenslutning med Tysk Metalarbejderforbund. Af Forbundets 4465 stemmeberettigede Medlemmer deltog 2984 (66,8 pCt.) i Afstemningen, der forkastede Sammenslutningen med 1539 St. mod 1418.

## De ungarske Fagforeninger i 1922.

(F. I. C.) Tiltrods for den under hele forrige Aar herskende Arbejdsløshed og tiltrods for de Kampe, som Fagforeningerne har været tvungne til at føre for deres fortsatte Bestaaen, er Medlemsantallet steget i al Almindelighed. Det beløb sig i 1921 til 152.771 mod 202.956 i 1922. Da Forbundene beregner deres Medlemsantal efter de indbetalte Bidrag, og Arbejdløse og Syge ikke medtages — en Undtagelse danner dog Typograferne — saa er Antallet af indskrevne Medlemmer naturligvis større. Det største Forbund er Jern- og Metalarbejderforbundet med 49.601 Medlemmer, derefter følger Bygningsarbejderne med 18.542 Medlemmer og Træarbejderne med 15.025. Særlig stærk Tilvækst har Bygningsarbejderne haft, nemlig 10.994 (145,9 pCt.). Men den største Fremgang har dog Jordarbejdernes Forbund haft, tiltrods for at man mange Steder med de utroligste Begrundelser har forhindret disse Arbejderes Organisering. Medlemsantallet steg her fra 3814 til 8608 (Tilvækst 170,35 pCt.).

Af de 202.956 Medlemmer var 181.693 Mænd og 21.263 Kvinder. I Budapest og Omegn arbejdede 135.171 Personer, i Provinsen 67.785.

Disse Tal viser et Billede af glædelig Fremgang til Trods for Reaktionen, som i Ungarn er fulgt efter Raadsherredømmet.

# Kongresser.

## Dansk Typograf-Forbunds 9. ordinære Delegeretmøde.

Dansk Typograf-Forbund afholdt sit 9. Delegeretmøde i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Aarhus den 3.—5. August.

Kongressen bestod af 147 Delegerede, 16 Hovedbestyrelsesmedlemmer, 5 Forretningsudvalgsmedlemmer og 2 Revisorer.

Kongressens Gæster var *O. A. Nymann*, Finland, *Baldani*, Norge, *Sigv. Cruse*, Sverrig, og *Vilh. Nygaard*, De samvirkende Fagforbund.

Formanden, *Jul. Schrøder*, aflagde Beretning.

Efter en længere Diskussion godkendtes Beretningen med alle Stemmer mod 1.

Et Forslag om, at Styrelsen skulde overveje Oprettelsen af et Forbunds-Trykkeri og fremlægge Resultatet i Løbet af et halvt Aar, blev forkastet med 65 St. mod 50.

Forbundets Funktionærers Lønninger fastsattes til 140 Kr. pr. Uge.

Man behandlede derefter en Række Lovændringer.

De fleste af de stillede Ændringer angaar indre Foreningsforhold og har ikke almen Interesse.

Antallet af Forbundets Styrelsesmedlemmer vedtoges det at udvide fra 12 til 13. Det ny Medlem faar Trykkerne i København.

Det vedtoges ,at mandlige Hjælpearbejdere betaler halvt Kontingent og kun faar halv Understøttelse. Kvindelige Hjælpearbejdere kan optages paa samme Betingelser efter 1 Aars Arbejde.

Et Forslag fra Ervig om, at Medlemmerne er pligtige til hver Uge til Forbundskassen at afgive 25 pCt. af i Ugens Løb eventuelt erhvervet Overarbejdsfortjeneste til Understøttelse af Arbejdsløse, fraraadede Forretningsføreren paa Styrelsens Vegne. Forslaget fremkalte en længere Forhandling, som resulterede i, at det forkastedes med stort Flertal.

Følgende Ændring vedtoges: »Hvor der arbejdes paa to eller flere Hold, er Medlemmerne, hvor Huset (Arbejdsgiveren) ikke modsætter sig dette, pligtige at skifte.

Københavns Maskinsætterklub havde stillet følgende Forslag til Lovene:

»Paa ethvert Arbejdssted, hvor mindst 6 Arbejdere er beskæftiget, dannes en Værkstedsklub. Hvor Virksomheden omfatter ogsaa andre Arbejdere end Bogtrykfagets, bør Værkstedsklubben søges udvidet til at omfatte ogsaa disse.

Værkstedsklubbens Formaal er:

1) at varetage alle Fællesinteresser paa Arbejdspladsen;
2) at søge den størst mulige Indflydelse

paa Antagelse og Afskedigelse af Arbejdere og Arbejdsledere;
3) at søge Indflydelse paa Virksomhedens tekniske og økonomiske Ledelse.«

Efter en lang Diskussion forkastedes Forslaget med 77 St. mod 37.

*Stillingen til De samvirkende Fagforbund.*

Køge-Afdelingen stillede Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund.

Efter nogen Diskussion forkastedes Forslaget med stort Flertal, ligesom Kongressen nægtede at sende Forslaget til Urafstemning.

Et Forslag om at foreslaa ved forstkommende Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund at give Fællesorganisationerne en betydelig større Repræsentation paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling forkastedes ligeledes.

*Industriforbund.*

Fra flere Afdelinger var stillet Forslag om Industriforbund. Efter nogen Diskussion vedtoges følgende af Forbundsstyrelsen stillet Forslag:

»Delegeretmødet bemyndiger Forretningsudvalget til at undersøge Betingelserne for Oprettelsen af et grafisk Industriforbund. Beretning om Forhandlingernes Resultat aflægges paa næste Delegeretmøde.«

Næste Delegeretmøde afholdes i København 1926.

# Den faste Voldgiftsret.

**Sag Nr. 693.**
**Arbejdsmænd hos Firmaet Sadolin & Holmblad.**
(Spørgsmaal om Overholdelse af den effektive Arbejdstid.)

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5.* Side 289—290.

Aar 1923 den 2. August Kl. 10,40 Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 693:*

Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af danske Farve- og Lakfabrikanters Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Olie-, Sæbe- og Farveindustriarbejdernes Fagforenings Vegne.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe ledede Mødet.

*For Klagerne* mødte: Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist og for Foreningen af danske Farve- og Lakfabrikanter og A/S Sadolin og Holmblad Fabrikant K. Sadolin samt Sekretær Klahn.

*For de Indklagede* mødte: Sekretær Alfr. Christiansen for de samvirkende Fagforbund og for Dansk Arbejdsmandsforbund Forretningsfører Soph. Mortensen, Formand Sophus Larsen og Repræsentant Vald. Hansen.

*Der fremlagdes* Klage af 13. Juli 1923 med Overenskomst og 1 Bilag og Tilsvar af 21. Juli med 1 Bilag.

Sagen forhandledes og forligtes derefter saaledes:

De foreliggende Stridsspørgsmaal henvises til en faglig Volgiftsret efter Regler for Behandling af faglig Strid.

Der var Enighed om, at de af Parterne valgte Voldgiftsmænd skulde træde sammen til Behandling af Sagen og gøre et alvorligt Forsøg paa at naa til en Afgørelse uden Mellemkomst af nogen Opmand.

Klagen var dermed taget tilbage.

Retten hævet Kl. 11,35 Fm.

*K. Sindballe.*
/E. Steincke.

**Sag Nr. 694.**
**Kranførere hos Firmaet Alfr. Christensen.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5.* Side 290—292.

Aar 1923 den 2. August Kl. 12 Middag holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 694:*

Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havns Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds og Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, Afdeling 11's Vegne.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe ledede Mødet.

*For Klagerne* mødte: Sekretær i

Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist, Kontorchef Schrøder i Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Forvalter Lang-Hansen for Firmaet Alfred Christensen & Co.

*For de Indklagede* mødte: Sekretær i De samvirkende Fagforbund Alfred Christiansen, Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. Hansen, Sekretær i Forbundet P. Andersen, Formand for Afdeling 11 S. A. Svendsen og Repræsentant Frederiksen.

*Der fremlagdes* Klage af 26. Juli 1923 med et Eksemplar af den sidste Overenskomst og Tilsvar af 31. Juli 1923.

De Indklagede bemærkede, at Axel Nielsens Optræden som »Samfundshjælper« efter det nu oplyste maatte antages at have været af en væsentlig anden og mindre betydningsfuld Karakter end Arbejderne tidligere havde tænkt sig. Der har imidlertid ogsaa paa andre Punkter været en Del Misfornøjelse blandt Kammeraterne med Axel Nielsens Optræden. Dette vilde dog antagelig ikke være til Hinder for, at Axel Nielsen kunde faa sit Forhold til Organisationen ordnet, hvis han desangaaende henvender sig til sin Afdeling. De Indklagede havde iøvrigt aldrig nægtet at arbejde sammen med Axel Nielsen og vilde heller ikke i Fremtiden lægge Hindringer i Vejen for, at Firmaet beskæftiger ham.

Idet Klagerne tog Forbehold overfor Rigtigheden af de Indklagedes ovenanførte Anbringender og endvidere forbeholdt sig at undersøge, hvorvidt Sagen vilde medføre Tab for Firmaet, i hvilket Fald man vilde søge Tabet dækket hos Fagforeningen, bemærkede Klagerne, at de bl. a. for Axel Nielsens egen Skyld fandt det mest hensigstmæssig, at han paany blev optaget i sin Fagforening. De vilde derfor tilraade Axel Nielsen at henvende sig til Fagforeningen desangaaende. I Forventning om, at Sagen herefter vilde vise sig at være i Orden, vilde Klagerne trække Klagen tilbage.

Sagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 1¼ Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Brolæggere i København.

Ved et Fællesmøde den 14. Juli behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at en Entreprenør Ahrenkilde ikke kunde faa Svende til Paabegyndelse af et Arbejde paa Frederiksborgvejen i Nordre Birk, medmindre Entreprenøren vilde yde Svendene Godtgørelse for Transporten fra Københavns Bygrænse, hvilket Krav man hævdede ikke havde nogen Hjemmel i Overenskomsten.

Forbundet hævdede, at de to Svende, som var blevet tilbudt Arbejdet, havde det ingen Beføjelse til at tvinge i Arbejde, men det modsatte sig ikke at andre paabegyndte Arbejdet, og vilde medvirke til Fremskaffelse af Arbejdskraft, naar saadan blev ledig.

Dette tilfredsstillede ikke Arbejdsgiverne, som derefter bebudede at vilde indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

## Formere hos P. Nordsten, Hillerød.

I Anledning af en Lønstrid havde Formerne hos Firmaet P. Nordsten, Hillerød, nedlagt Arbejdet, og Arbejdsgiverne havde som Følge heraf under 30. Juni fremsendt Boycottingsvarsel overfor de strejkende.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 11. Juli, hvor man enedes om at afslutte Striden paa følgende Maade: Arbejdet genoptages den 12. Juli, hvorefter Arbejdsgiverforeningen tilbagekalder det udstedte Boycottingsvarsel. Der afholdes derpaa Mæglingsmøde paa Stedet senest den 16. Juli om Akkorderne.

For Arbejdet betales, indtil Mæglings-, eventuelt Timandsmøde, har været afholdt, efter den hidtil gældende Akkordpris.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 * KØBENHAVN DEN 1. SEPTEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Udlandet.

### Den internationale socialistiske Kongres i Hamborg.

I.

Som bekendt bevirkede Verdens-Krigens Udbrud en Spaltning af det internationale Socialdemokrati, idet der opstod en Organisation med Hovedsæde i Wien under Betegnelsen 2½ Internationale, der trods Meningsforskel med 2. Internationale stadig stod paa Demokratiets Grundlag, i Modsætning til Kommunisterne, som dannede en Organisation under Navnet 3. Internationale med Hovedsæde i Moskva og som staar paa Diktaturets Grundlag.

Mellem de ledende Mænd indenfor de to førstnævnte Organisationer er der i de seneste Aar arbejdet energisk paa at faa en Sammenslutning i Stand.

Disse Bestræbelser resulterede omsider i, at der blev nedsat en Timands Komite, med den Opgave at faa en Kongres afholdt, hvor den endelige Sammenslutning kunde finde Sted. Af denne Komitè var Th. Stauning Medlem.

Denne Enighedskongres afholdtes saa i Hamborg den 21-26 Maj og bestod af 426 Delegerede og 194 Gæster fra 30 forskellige Lande.

Vi giver her et kort Resumè af Kongressens Forløb og derefter de vedtagne Resolutioner og Love, samt Resultatet af Valgene.

Fra Danmark mødte 50 Delegerede, hvilket var Maksimum for de enkelte Lande, og ved Overenskomst med Socialdemokratisk Forbund var det bestemt, at De samvirkende Fagforbund kunde vælge de 15 af de 50 Delegerede.

De samvirkende Fagforbund valgte Næstformanden Alfr. Christiansen og Sekretærerne Vilh. Nygaard og Hans Jacobsen, Dansk Arbejdsmandsforbund M. C. Lyngsie, Kvindeligt Arbejderforbund Fru Alvilda Andersen, Dansk Kommunal-Arbejderforbund Hans Palbo, Dansk Jernbaneforbund Portør M. K. Sørensen Vejen, Malerforbundet Rudolf Poulsen, Skrædderforbundet Villiam P. Arup, Smedeforbundet A. Johansen, Snedkerforbundet H. M. Hansen, Tekstilarbejderforbundet Chr. Nielsen, Tobaksarbejderforbundet Chr. Jensen, Træindustriarbejderforbundet V. S. Petersen, og Typografforbundet Julius Schrøder.

Kongressen afholdtes i den store Sal i »Gewerkschaftshaus« og der var opsat følgende Dagsorden:

1. Den imperialistiske Fred og Arbejderklassens Opgaver.
2. Den internationale Kamp mod den internationale Reaktion.
3. De socialistiske Partiers Aktion for 8 Timers Dagen.
4. Det internationale Proletariats Organisation.

Aabningshøjtideligheden var meget storslaaet. Den begyndte med en Festmarsch af et 60 Mands Orkester fra Hamburger Statteater, hvorefter et stort Sangkor sang en Velkomsthymne til Kongressen og af en kvindelig Partifælle fremsagdes en Prolog for Verdensfreden.

Den egentlige Aabningstale holdtes af Otto Wells, Formanden for det tyske socialdemokratiske Parti, og efter at nogle af Kongressens Gæster, bl. a. Formanden for Partiet i Hamborg, Leuterritz og Hamborgs Borgmester, Stolten havde overbragt Hilsener og udtalt Ønsker for et heldigt Forløb af Kongressen, gav Fr. Adler fra Wien en Række Meddelelser.

Om Eftermiddagen afholdtes en stor Demonstrationsfest i Anlæget »Moorweide«. Trods det ikke helt heldige Vejr var der sikkert langt over 100,000 Mennesker til Stede. Der taltes fra 10 Talerstole af mange kendte udenlandske Partifæller, hvoraf flere Danske.

Før Kongressens Forhandlinger aabnedes næste Dag, holdt de forskellige Landes Delegationer Møder, hvor der valgtes Repræsentanter til de Kommissioner der skulde nedsættes om de forskellige Punkter paa Dagsordenen.

Den danske Delegation valgte følgende Kommissionsmedlemmer: Til P. 1. Borgbjerg og Bramsnæs. Til P. 2. H. P. Petersen, Odense. Til P. 3. Hans Jacobsen og Til P. 4. Fru Nina Bang og Alsing Andersen. Som Medlem af Timands-Komiteen havde Stauning Adgang til alle Kommissionsmøderne.

I den danske Delegations Møde gav Stauning en Del interessante Meddelelser om den paatænkte ny Ordning af den internationale Partiorganisations Rammer.

Punkt 1 paa Dagsordenen indledes af Englænderen Sidney Webb, og efter ham talte Tyskeren Hilferding, Franskmanden Blum og endelig Belgieren Vandervelde. Alle Talerne udtalte sig for en Revision af Fredstraktaten i demokratisk Aand.

Dagsordenens P. 2 indledes af Østrigeren Bauer der i en stort anlagt Tale behandlede den internationale Reaktion navnlig for Ruslands, Tysklands, Østrigs og Italiens Vedkommende, og konkluderede i, at denne kun kunde bekæmpes af den Organisation, vi her var i Færd med at bringe i Stand.

I Tilslutning hertil talte Abramowitsch, de russiske Socialdemokraters Leder, Modigliani, Italien og Otto Wells, Tyskland, der rettede en indtrængende Appel til alle Jordens Arbejdere om at være med til at muliggøre Bevarelsen af den tyske Republik, der trues fra saavel nationalistisk som kommunistisk Side. Dette er ikke blot et tysk Spørgsmaal men et internationalt Spørgsmaal, som den bedste Garanti for Fredens Bevarelse.

Punkt 3 angaaende Partiets Aktion for 8 Timersdagen indledes af Formanden for Den internationale faglige Central i Amsterdam, Englænderen Thomas, der i kraftige Ord fremholdt 8 Timersdagens Nødvendighed og advarede imod at forringe dens Betydning ved at udføre unødvendigt Overarbejde selv for en højere Pris. 8 Timers Arbejde maa være Maksimum, Millioner af Arbejdere, navnlig i England, arbejder mindre end 48 Timer ugentlig. Alle Kræfter maa sættes ind for den lovfæstede 8 Timersdag.

Kongressen gik derefter over til at behandle det sidste Punkt paa Dagsordenen, det der oprindelig var dens første Formaal, nemlig Den internationale Organisation og dens Love.

Fr. Adler, Wien, holdt en Tale der strakte sig over et Par Timer. Om noget Referat kan her af Pladshensyn ikke blive Tale, vi maa nøjes med nogle faa af de vigtigste Enkeltheder.

I Internationale forenes alle socialistiske Arbejderpartier, som erkender, at Maalet maa være at erstatte den kapitalistiske Produktionsmaade med den socialistiske. Om dette Punkt kan hele det internationale Proletariat med den allerbedste Samvittighed samles. I en anden betydningsfuld Paragraf fastslaas, at det maa være en Nødvendighed at Internationales Beslutninger er bindende for alle socialistiske Partier i alle internationale Spørgsmaal.

Internationale skal ikke alene være et Instrument til Brug for Fredens Opgaver, men i lige saa høj Grad et uundværligt Instrument før eller under en Krig. Vi har gennem blodige Erfaringer lært, hvad det vil sige under en Krig at være berøvet dette Instrument. Hvad vi i saa Henseende har oplevet, maa aldrig nogensinde gentages.

Ved Konflikter mellem Nationer, maa Internationale betragtes som højeste Instans for de Partier, der slutter sig til den. Det har ikke hidtil været Tilfældet, men maa gennemføres i Fremtiden for at den ny Internationale skal være i Stand til at afværge alle Farer og løse alle de Opgaver, der kommer til at at hvile paa den.

Adler understreger videre, at der er adskillige vigtige Problemer, som endnu staar aaben. I de ny Statuter er kun Retningslinierne for Fremtidens Arbejde givet. Til de uløste Opgaver

hører bl. a. Militærspørgsmaalet og Spørgsmaalet om Socialdemokraters Indtræden i en borgerlig Regering. Foreløbig har vi kun fastslaaet, at naar et Medlem af Exekutivkomiteen bliver Minister, glider han automatisk ud af Komiteen. Det betyder ikke, at vi principielt har taget Stilling til Spørgsmaalet om Koalitionsregering, men er blot en praktisk Forholdsregel, som vil bevirke, at Exekutivkomiteen forskaanes for at beskæftige sig med Problemet om socialistiske Ministre.

Fra kommunistisk Side har man opfordret os til Forhandling om en Sammenslutning, men vi har ikke været i Stand til at give et imødekommende Svar. Den første Betingelse maa være, at der skaffes Klarhed over, hvorledes man har tænkt sig den ny Enhedsfront. Vi kan ikke forhandle eller komme til en Overenskomst med Kommunisterne, saa længe de ikke anerkender, at det er Flertallet, der maa bestemme Udviklingen, og ikke et lille Mindretal gennem Diktatur.

Adler slutter med indtrængende at opfordre til at vedtage de ny Statuter uden Ændringer. De danner et Hele, og det vil være uheldigt, om man nu forsøger at pille en Sten ud af Bygningen her og der.

En fransk Delegeret meddelte at den franske Delegation havde besluttet at tiltræde Lovene uden Diskussion og han opfordrede alle til at gøre det samme.

Dette skete ogsaa under en vældig Begejstring, og hermed var Arbejderklassens nye socialistiske internationale Organisation en Kendsgerning.

Stauning der var en af de første der forsøgte at bringe den ved Krigen foraarsagede Splittelse af 2. Internationale ud af Verden var Leder af dette historiske Møde.

Ved Kongressens Afslutning udtalte Wells en Tak til Hamborgs Befolkning for den udviste Venlighed og sluttede med følgende Udtalelse:

Den ny Internationale vil forhaabentlig blive præget af den Endrægtighed og den faste Vilje til at gennemføre vore Krav, som har præget denne Kongres. Der har været Uoverenstemmelser, men vi har lykkeligt overvundet dem. Nu gaar vi ud i Kampen for Proletariatets Frigørelse. Det internationale Socialdemokrati er Fremtidens Folkenes Forbund. Leve Internationale — det folkeførende Socialdemokrati.

Forsamlingen afsang staaende Internationale, og Danskerne stemte da i med Socialisternes Marsch, hvorefter Franskmændene afsang »Maseilliasen« derefter følger Tyskerne, Østrigerne o. s. v. indtil Klokken lyder fra Dirigenten at Kongressen er sluttet.

* * *

I de følgende Numre bringer vi saa Kongressens Vedtagelser af Lovene og Resolutioner samt Resultatet af Valgene.

## Den faglige Landsorganisation i Belgien

fejrede sit 25-Aars Jubilæum i Slutningen af Juli Maaned.

I Aaret 1898 blev der paa det socialdemokratiske Arbejderpartis Kongres i Verviers taget Beslutning om at danne et fagligt Udvalg indenfor Partiet og i Slutningen af Juli samme Aar konstitueredes Landsorganisationen sig i det gamle Folkets Hus i Bryssel. Før denne Tid ligger en lang Periode af Organisationsbestræbelser, i hvilken Fagforeningernes Aktivitet paa en uopløselig Maade sammenfletted es med de politiske Organisationers. I Broderskab og Enighed havde man kæmpet Side om Side og naar der for et kvart Aarhundrede siden dannedes et fagligt Sekretariat, saa var det kun paa Grundlag af Forstaaelsen af det soleklare Forhold, at Organisationen derigennem skulde blive baade smidigere og stærkere.

Ved sin Oprettelse havde Landsorganisationen 13,727 Medlemmer, nu er Antallet over 600,000. Fremmarschen har altsaa under de forløbne 25 Aar været enorm, og Landsorganisationen kan da ogsaa med Stolthed sige, at selv om der før 1898 bestod et ikke ringe Antal Fagforeninger i Belgien saa har dog dens Virksomhed baaret Frugt i Grundlæggelsen af det store Flertal af dem.

Landsorganisationens Arbejdslinjer klarlagdes allerede fra Begyndelsen. Det gjaldt at opbygge stærke Hjælpe-

organisationer for Arbejderklassen, at grundlægge Kasser til Understøttelse paa forskellige Omraader, mod Sygdom, Ulykkestilfælde, Arbejdsløshed o .s. v. Men man helligede sig ogsaa energisk for. Oplysningsarbejdet. Cornelius Mertens, Landsorganisationens nuværende Formand, som i det belgiske Tidsskrift for Arbejderbevægelsen har givet nogle Uddrag af Organisationens Historie, bemærker ogsaa at Forretningsudvalget i de første Aar frem for alt var en Studiegruppe og i betydelig mindre Grad en Ledelse for Arbejderklassens Kamphær. Men alt efter som Bevægelsen udvikledes har Forretningsudvalget helt naturligt forstaaet at forene begge disse Opgaver og at lægge nye til dem.

Som en Ejendommelighed fortjener det at anføres, at den belgiske Landsorganisation raadede over meget smaa Midler. Kontingentet der til en Begyndelse kun var 2 Centimer pr. Aar pr. Medlem, forhøjedes i 1902 til 5 Centimer i 1907 til 10, i 1911 til 16 og senere til 60 Centimer, Ved denne Forhøjelse af Kontingentet har Landsorganisationen faaet en hel anden Karakter og er stillet paa en mere central Plads i de belgiske Arbejderes faglige Kamp. Samtidig er Organisationsformerne forandrede, saaledes at Tilslutningen til Landsorganisationen ikke sker gennem lokale Fagforeninger, men gennem Fag- og Industriforbund.

I Aarene efter Krigen har den belgiske Fagforeningsbevægelse været udsat for særlig stærke Prøvelser, f. Ekspl. den nylig tilendebragte Jernbanestrejke.

Straks efter Krigen fik Jernbanefunktionærerne deres Organisationsret anerkendt, som de umiddelbart efter benyttede sig af. Det nye Forbund opnaaede snart et Medlemsantal paa 90,000. Som endnu ganske nyt og uprøvet blev Forbundet i dette Foraar tvunget ud i en Storkamp, som blev bilagt, uden at man kunde konstatere hverken Sejr eller Nederlag.

Der gøres nu i Rigsdagen voldsomme Anstrængelser for paany at fratage Jernbanefunktionærerne deres Strejkeret. Der er rejst Tiltale mod deres Ledere.

De seneste Aar kan imidlertid ogsaa kendetegnes ved livlige Bestræbelser for en Centralisering indenfor Arbejderbevægelsen. Der er saaledes indenfor Byggeindustrien dannet et mægtigt Industriforbund, som nu omfatter ikke mindre en 120,000 Arbejdere.

Landsorganisationen fejrede sit 25-Aars-Jubilæum i Forbindelse med sin Kongres som afholdtes i Bryssel den 27. og 28. Juli. I denne Kongres deltog Repræsentanter for de faglige Landsorganisationer i en Række Lande. Bl. a. var De samvirkende Fagforbund repræsenteret af Formanden Carl F. Madsen.

Vi gengiver nedenfor, som en Stikprøve paa de Problemer som de belgiske Kammerater har at kæmpe mod, de forskellige Resolutioner der vedtoges paa Kongressen.

*Resolution angaaende 8-Timersdagen.*

Kongressen minder Arbejderne om, at den Lov, hvorved 8-Timersdagen blev indført, kun kom i Stand, takket være Styrken hos de faglige Organisationer, som er tilsluttede Landsorganisationen.

Kongressen konstaterer, at Arbejdsgivernes forskellige Organer: Den centrale Industrikomité, Arbejdskamrene, Handelskamrene, de store Bankers Bestyrelser og hele den Presse, som staar i Bourgeoisiets Sold, tilsammen fører en uafbrudt Kamp imod denne Arbejderklassens vigtige Erobring i den Hensigt at ophæve den eller ophæve dens for Arbejderne fordelagtige Virkninger.

Kongressen anser 8-Timersdagen for at være et af de nødvendige Hovedelementer for Opnaaelse af normale Lønninger og som Forsvar for de Lønninger, Fagorganisationerne har tilkæmpet sig i aaben Kamp, samt at den indeholder en af de bedste Garantier mod Genindførelsen af et Slaveri- og Udmattelsesregimente.

I Betragtning af at Loven af 14. Juni 1921 ikke bliver effektiv med mindre at de faglige Organisationer selv er stærke nok til at bringe den i Anvendelse,

udtaler Kongressen, at Arbejderne nu mere end nogensinde er forpligtede til at forsvare 8-Timersdagen imod Arbejdsgivernes Angreb og energisk maa bekæmpe ethver uretfærdigt Krav om Undtagelser ved at støtte og styrke deres Organisationer.

Kongressen protesterer imod det Forhold, at de kongelige Forordninger, som forinden den 1. Oktober 1922 skulde have udstrakt Lovens Gyldighed til at omfatte flere Kategorier, endnu ikke er udfærdiget af Regeringen, med Hensyn til Handelsmedhjælpere, Kontorpersonale undtaget.

Kongressen konstaterer, at Arbejdsministerens lange Tøven med at udføre Bestemmelserne i Lovens første Paragraf overensstemmende med den Parole, som er givet af Bourgeoisiet om Sabotage af alle Arbejderreformer og specielt Otte-Timersdagen.

Kongressen henstiller til Forretningsudvalget, at det gennem Rigsdagsgruppen anmoder Regeringen om en Erklæring vedrørende denne Sag.

Med stor Majoritet vedtog Kongressen følgende

*Resolution angaaende Forbundenes Grænselinjer.*

Kongressen bekræfter paany de Resolutioner som tidligere er vedtaget angaaende den faglige Koncentrering og opfordrer de Organisationer, som omfatter Arbejdere, der hører til samme Industri, til snarest muligt at træffe Overenskomst om fuldstændig Gennemførelse af Industriforbundsprincipet, og at det med de faglige Grupperingers nuværende Form, ikke tilkommer Forbundene at modificere deres Virkefelt eller deres Rekruttering paa andre Organisationers Bekostning, uden at der paa Forhaand træffes en Overenskomst mellem de paagældende Forbund og med Forretningsudvalgets Billigelse.

Med alle Stemmer imod 5 vedtoges en saalydende

*Udtalelse angaaende Spørgsmaalet om Enhedsfronten.*

I Betragtning af at Spørgmaalet om Enheden indenfor Fagforeningsverdenen har været en af Fagforeningsinternationalens hovedsagelige Opgaver og at de internationale Fagforeningskongresser alt fra Aaret 1919 har givet Udtryk som deres helt igennem oprigtige Ønsker at se de russiske Fagorganisationer forenede med hele Verdens organiserede Arbejdere,

i Betragtning af, at Arbejderklassens Enhed maa fuldbyrdes i Oprigtighedens og den gensidig Agtelses Aand,

paalægger Kongressen de belgiske Kammerater, som har Sæde i Fagforeningsinternationalens ledende Organer, at understøtte enhver Foranstaltning som træffes af Internationale for, under Overholdelse af de Resolutioner, der er vedtaget paa Kongresserne i Amsterdam, London og Rom, at søge at virkeliggøre Enheden indenfor den internationale Fagforeningsbevægelse.

Kongressen vedtog endvidere med alle Stemmer mod 4 en Resolution angaaende det i Belgien yderst ømfindtlige Spørgsmaal om højere Løn for Familieforsørgere.

Formanden, C. Mertens's Beretning om Virksomheden blev godkendt saagodt som enstemmig og hele den gamle Ledelse genvalgtes med Akklamation.

I Forbindelse med Kongressen afholdtes en smuk og stilfuld Festlighed, hvori alle Kongressens Deltagere og Repræsentanterne fra de fremmede Landsorganisationer deltog.

Ved denne Festlighed, hvor navnlig de gamle Veteraner blev hyldede, overbragte De samvirkende Fagforbunds Formand, Carl F. Madsen, den belgiske Landsorganisation en smuk Lykønskningsadresse i det franske Sprog.

Dens Ordlyd i dansk Oversættelse er saaledes:

»De samvirkende Fagforbund i Danmark hilser sin belgiske Broderorganisation paa Højtidsdagen I det lille Danmark fik vi den Lykke at staa udenfor Krigens Rædsler, omend vi fik Krigens økonomiske og sociale Følger at føle. Vi har imidlertid en levende Forstaaelse af, hvad den belgiske Arbejderklasse har maattet gaa igennem. Saa meget større er vor Beundring for de faglige Organisationer, der holdt sammen under Uvejret, kæmpede sig gennem Ulykkerne og bevarede en lys og frejdig Tro paa, at Arbejdets Ret og Ære tilsidst vil sejre.

Belgiske Kammerater!

Vi er stolte af at tælle Eder blandt den internationale Arbejderbevægelses Kærnetropper. Vi beundrer Eders Resultater, vi glæder os over Eders Sammenhold og vi giver Eder Haandslag i fortsat Kamp for Frihed, Lighed og Broderskab i Verden.«

Jubilæet blev iøvrigt fejret ved en pragtfuld Masseudfoldelse, og der fandt om Søndagen en Kæmpeprocession Sted. Brüssel er en gammel Fæstning, og paa det sløjfede Terræn er anlagt en Ring af brede Boulevarder om den gamle Bydel. Processionen udgik fra den sydlige Station og mundede ud ved den nordlige. Den var delt i to lige vældige Folkebølger, der rullede gennem sideløbende Boulevarder, der mødtes paa de aabne Pladser, skiltes og mødtes igen, de var smykkede med mægtige Bannere, der var 200 store Musikkorps, Afdelinger af hvidklædte kvindelige Gymnaster og Børn, Blomsterdekorationer, ridende Herolder, kort sagt en ualmindelig festlig Procession. Partibladet i Brüssel anslog Deltagernes Antal til 150,000. Det var ikke blot Arbejdere fra selve Brüssel, men overfyldte Tog havde bragt Masser af Partifæller ind fra andre Byer og Pladser.

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Formere i Provinsen.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund havde opsagt Akkordpriskuranterne med følgende Virksomheder

i Provinsen: A/S Brandt & Co., A/S M. P. Allerups Efterflg., A/S H. Rasmussen & Co., Maskinfabriken »Phønix«, alle i Odense; Vald. Birn & Brdr., Holstebro; A/S De forenede Jærnstøberier, Næstved; A/S Nyborg Jærnstøberi og Maskinfabrik, Nyborg; A/S Anker Heegaard, Frederiksværk; A/S C. M. Hess's Fabrikker, Vejle; A/S Holstebro Jærnstøberi og Maskinfabrik, Holstebro; Kerteminde Jærnstøberi, Kerteminde; A/S Ernst Voss, Fredericia, og fremsat Krav om Forhøjelse af samtlige Akkordsatser. Ved de afholdte Mæglings- og Timandsmøder havde Arbejdsgiverne indtaget det Standpunkt, at de kun paa ganske enkelte og ret uvæsentlige Punkter vilde gøre smaa Indrømmelser.

Forbundet varslede derefter Strejke hos samtlige Virksomheder, hvilket Jern- og Metalindustriens Sammenslutning besvarede med et Lockoutvarsel. Under disse Omstændigheder afholdtes der, under Medvirkning af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, et Fællesmøde den 3 August.

Ved dette Møde var Arbejdsgivernes Tilbud vel større end ved de tidligere Forhandlinger, men var dog ganske uantageligt for Forbundet.

Der varsledes da Arbejdsstandsning fra den 11. August og Arbejdsgiverforeningen varslede Lockout for samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund som beskæftigedes hos Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, dog med enkelte nærmere angivne Undtagelser. Lockouten skulde iværksættes Tirsdag den 14. August ved normal Arbejdstids Ophør.

Forligsmanden, Hr. Kontorchef J. Dalhoff, tog nu Affære og henstillede til Forbundet at de varslede Strejkers Ikrafttræden udsattes til den 14. August, og da Forbundet indvilligede heri indkaldte Forligsmanden til Møde den 13. August.

Her opnaaedes der Enighed om en Overenskomst, hvorefter der gives en Forhøjelse af en Række Akkordsatser samt et generelt Tillæg paa 3%.

De udstedte Strejke- og Lockoutvarsler toges derefter tilbage.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 691.
Arbejdsmænd ved et Kloakeringsarbejde i Tønder.
(Strid om Arbejdets Udførelse i Akkord eller for Timeløn.)

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 14. August 1923 i Sag Nr. 691: Dansk Arbejdsgiverforening paa Entreprenørforeningens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne.

Mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund har der i Aarenes Løb gentagne Gange været forhandlet om Afslutning af en almindelig Landsoverenskomst, men disse Forhandlinger har ikke ført til noget Resultat. Man har navnlig ikke kunnet blive enig om, hvorvidt Arbejderne skulde have Ret til at kræve Arbejder udført i Akkord. Fra Arbejdernes Side har man krævet fastslaaet, at Arbejder, der egnede sig dertil, skulde gives i Akkord. Fra Entreprenørforeningens Side har man ikke i al Almindelighed villet indgaa herpaa. Senest har man forhandlet Spørgsmaalet paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 15. Maj 1922. Her naaede man vel ikke til en Løsning af Hovedspørgsmaalet, men man enedes om en »Vedtagelse« angaaende Arbejdsforholdene i Aalborg, Helsingør, Holbæk, Horsens, Kallundborg, Odense, Randers, Svendborg og de sønderjyske Landsdele. Denne Vedtagelse fastslaar bl. a. Regler om Arbejdstid, Timeløn, Overarbejde og Dyrtidsregulering. Den normale Timeløn er i Henhold hertil — efter Februarreguleringen 1923 — 105 Øre. Om Arbejdernes Adgang til at kræve Akkord indeholder Vedtagelsen intet.

Entreprenørfirmaet A. Berntsen, København, der er Medlem af Entreprenørforeningen, har faaet i Entreprise at udføre Kloakanlæg i Byen Tønder, hvor man hidtil ikke har haft Kloak. Arbejdet er indtil nu aflønnet efter Timeløn. Kort Tid efter Arbejdets Paabegyndelse fremsatte Arbejderne Krav om Forhøjelse af Timelønnen. Dette nægtede Entreprenøren at gaa ind paa. Arbejderne har derefter kræ-

vet Arbejdet givet i Akkord, og da der heller ikke kunde opnaas Enighed herom, har Dansk Arbejdsmandsforbund under 1. og 8. Juni d. A. varslet Strejke overfor Firmaet A. Berntsen, Dansk Arbejdsgiverforening har protesteret mod Lovligheden af disse Varsler. Der har derefter været ført fornyede Forhandlinger mellem Parterne, men heller ikke disse har ført til noget Resultat, og Spørgsmaalet om Lovligheden af at iværksætte den varslede Strejke foreligger nu under denne af Dansk Arbejdsgiverforening anlagte Sag til Paakendelse af den faste Voldgiftsret.

Klagerne gør gældende, at Vedtagelsen af 15. Maj 1922 hjemler dem Ret til at kræve Arbejdet udført til den aftalte Timeløn.

De Indklagede, der er indgaaet paa at udsætte Strejkens Ikrafttræden, til Rettens Kendelse foreligger, hævder, at Retten til at kræve Akkord og til i fornødent Fald at søge dette Krav gennemført ved Arbejdsstandsning, ikke kan være frataget dem ved Vedtagelsen af 15. Maj 1922, da denne intet indeholder om dette Spørgsmaal. De har stadig tilkendegivet, at de ikke vilde fraskrive sig denne Ret. At de er gaaet med til en for de nævnte otte Byer og de sønderjyske Landsdele gældende overenskomstmæssig Fastlæggelse af en Timeløn, beror paa særlige Omstændigheder. For de otte Byer forelaa der i Forvejen Priskuranter, saaledes at det Spørgsmaal om Adgangen til at kræve Akkord, der havde været en Hindring for, at man kunde naa til en almindelig Landsoverenskomst, efter de Indklagedes Mening var løst for disse Byers Vedkommende. Og for de sønderjyske Landsdeles Vedkommende var Forholdet det, at der allerede den 14. Juni var afsluttet en Overenskomst, der foruden en Bestemmelse om Dyrtidsregulering indeholdt følgende Bestemmelse:

»Alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds-, og Akkordlønninger nedsættes fra og med indeværende Lønningsuge med 13 Øre pr. Time i Lighed med, hvad der har fundet Sted i den øvrige Del af Provinsen.

Timelønnen nedsættes saaledes fra Kr. 1,63 til Kr. 1,50.«

Denne Overenskomst hørte til dem, der forlængedes i Henhold til Forliget mellem Hovedorganisationerne af 4. April f. A., og dette alene var, efter hvad de Indklagede videre anbringer, Grunden til, at de sønderjyske Landsdele kom med ind under Vedtagelsen af 15. Maj 1922. Og da Overenskomsten af 14. Juni 1921 umuligt kunde afskære de sønderjyske Arbejdere fra at kræve Arbejde givet i Akkord, hævder de Indklagede, at Vedtagelsen af 15. Maj 1922 heller ikke kan have nogen saadan Følge.

Retten skal ikke komme ind paa at afgøre, hvad Indflydelse paa Spørgsmaalet om Arbejdernes Adgang til at kræve Akkord en Overenskomst som den foreliggende af 15. Maj 1922 maatte anses at have, hvis der ikke forelaa særlige Oplysninger angaaende Overenskomstens Tilblivelse. I det foreliggende Tilfælde er der mellem Parterne Enighed om, at Arbejderne under Forhandlingerne om en Landsoverenskomst bestemt har nægtet at fraskrive sig Adgangen til at kræve Akkord, og det er ikke af nogen af Parterne paastaaet, at det under de Forhandlinger, der førte til Vedtagelsen af 15 Maj 1922, udtrykkeligt har været paa Tale, at Følgen af denne Vedtagelse skulde blive den, Klagerne nu søger fastslaaet. Under disse Omstændigheder findes det mod de Indklagedes Benægtelse og under Hensyn til den af de Indklagede givne Fremstilling af Vedtagelsens Forhistorie betænkeligt at fastslaa, at Vedtagelsen i al Almindelighed skulde afskære Arbejderne fra at kræve Akkord eller fra at søge et saadant Krav gennemført ved Arbejdsstandsning. Herved er dog at bemærke, at Arbejder, der ikke egner sig til at gives i Akkord, af Arbejdsgiverne maa kunne kræves udført mod den aftalte Timeløn, og at mulige Tvistigheder, om hvorvidt et Arbejde egner sig for at udføres i Akkord, maa søges løst efter de mellem Parterne gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

Sagens Omkostninger, der fastsættes til 300 Kr., findes Parterne at burde betale med Halvdelen hver.

*Kendelse.*

*Vedtagelsen af 15. Maj 1922 afskærer ikke de Indklagede fra at kræve*

*Arbejde, der egner sig dertil, udført i Akkord. Spørgsmaal om, hvorvidt et Arbejde egner sig til at udføres i Akkord, vil være at afgøre efter de mellem Parterne gældende Regler for Behandling af faglig Strid.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

# Arbejdsløsheden i Juli 1923.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Juli Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Ved Udgangen af Juli Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 7,4 mod 8,1 pCt. ved Udgangen af Juni Maaned. Der har i de tre første Uger af Juli indenfor de forskellige Hovedgrupper af Arbejdere været stadig Nedgang i Arbejdsløsheden fra Uge til Uge. I den sidste Uge var der i Provinsen en mindre Opgang, der navnlig skyldes en forøget Arbejdsløshed indenfor Tekstilindustrien.

| Juli 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 6 Juli | 13. Juli | 20. Juli | 27. Juli |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygningsindustri | 11499 | 10,1 | 10,2 | 10,2 | 10,6 |
| Anden Industri.. | 57972 | 11,4 | 10,7 | 10,6 | 10,3 |
| Handel ..... | 5622 | 10,4 | 10,3 | 9,9 | 9,8 |
| Arbejdsmænd ... | 30379 | 5,9 | 5,4 | 5,3 | 5,7 |
| Ialt... | 105472 | 9,6 | 9,1 | 9,0 | 9,0 |
| Provinserne: | | | | | |
| Bygningsindustri | 18316 | 4,7 | 4,4 | 4,2 | 4,4 |
| Anden Industri.. | 55372 | 8,8 | 8,7 | 8.1 | 8,7 |
| Handel ..... | 6661 | 8,0 | 8,0 | 7,8 | 7,6 |
| Arbejdsmænd ... | 64032 | 5,6 | 4,4 | 4,2 | 4,4 |
| Ialt... | 144381 | 6,8 | 6,2 | 5,9 | 6,2 |
| Hele Landet... | 249853 | 8,0 | 7,4 | 7,2 | 7,4 |

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløsheden ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Januar | Maaned | 1920 ... | 13,2 pCt. |
| Februar | — | — ... | 9,6 — |
| Marts | — | — ... | 6,7 — |
| April | — | — ... | 3,5 — |
| Maj | — | — ... | 2,8 — |
| Juni | — | — ... | 2,1 — |
| Juli | — | — ... | 2,1 — |
| August | — | — ... | 2,4 — |
| September | — | — ... | 2,7 — |
| Oktober | — | — ... | 3,6 — |
| November | — | — ... | 6,1 — |
| December | — | — ... | 15,1 — |
| Januar | — | 1921 ... | 19,7 — |
| Februar | — | — ... | 23,2 — |
| Marts | — | — ... | 23,6 — |
| April | — | — ... | 21,7 — |
| Maj | — | — ... | 18,6 — |
| Juni | — | — ... | 16,8 — |
| Juli | — | — ... | 16,7 — |
| August | — | — ... | 17,7 — |
| Septbr. | — | — ... | 16,6 — |
| Oktober | — | — ... | 18,3 — |
| November | — | — ... | 20,8 — |
| December | — | — ... | 25,2 — |
| Januar | — | 1922 ... | 28,9 — |
| Februar | — | — ... | 33,1 — |
| Marts | — | — ... | 27,9 — |
| April | — | — ... | 24,0 — |
| Maj | — | — ... | 16,1 — |
| Juni | — | — ... | 13,2 — |
| Juli | — | — ... | 12,5 — |
| August | — | — ... | 11,1 — |
| September | — | — ... | 10,6 — |
| Oktober | — | — ... | 11,3 — |
| November | — | — ... | 15,2 — |
| December | — | — ... | 20,3 — |
| Januar | — | 1923 ... | 21,5 — |
| Februar | — | — ... | 23,2 — |
| Marts | — | — ... | 16,0 — |
| April | — | — ... | 11,5 — |
| Maj | — | — ... | 9,1 — |
| Juni | — | — ... | 8,1 — |
| Juli | — | — ... | 7,4 — |

Arbejdsløshedsprocenten var ved Udgangen af Juli Maaned kun ca. halv saa stor som paa det tilsvarende Tidspunkt i de to foregaaende Aar.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ✻ KØBENHAVN DEN 8. SEPTEMBER 1923 ✻ 20 AARGANG

## Udlandet.

### Den internationale socialistiske Kongres i Hamborg.

II.

**Vedtægter for Socialistisk Arbejder-Internationale.**

A. *Den socialistiske Arbejder-Internationale.*

1. Socialistisk Arbejder-Internationale (S. A. I.) er en Sammenslutning af socialistiske Arbejderpartier, hvis Maal er det kapitalistiske Produktionssystems Afløsning af det socialistiske, og som anerkender Klassekampen, der giver sig Udtryk i den politiske og økonomiske Aktion — som Middel til Arbejderklassens Frigørelse.

2. S. A. I. har til Opgave at tilvejebringe fælles Retningslinjer for de tilsluttede Partiers Virksomhed og samle dem til fælles Aktioner. Den tilstræber en absolut Enhed i den internationale Arbejderbevægelse i Overensstemmelse med disse Vedtægters Grundsætninger.

De i S. A. I. forenede Partier forpligter sig til ikke at tilhøre nogen uden for denne bestaaende politisk international Sammenslutning.

3. Den socialistiske Arbejder-Internationale er kun for saa vidt levende Virkelighed, som dens Beslutninger i alle internationale Spørgsmaal er bindende for alle dens Dele. Enhver Beslutning af den internationale Organisation betyder derfor en frivillig Indskrænkning af de enkelte Partiers Selvstyre.

4. S. A. I. er ikke blot et Redskab for Fredens Opgaver, men i lige Maade et uundværligt Redskab under enhver Krig.

Ved Konflikter mellem Nationer anerkendes S. A. I. af de tilsluttede Partier som deres højeste Instans.

5. Organer til at føre disse Opgaver ud i Livet er: 1) Den internationale Kongres; 2) Eksekutivkomitéen; 3) Bureauet; 4) Forretningsudvalget; 5) Sekretariatet.

B. *Den internationale Kongres.*

6. Kongressen indkaldes af Eksekutivkomitéen, naar de politiske Begivenheder kræver det, men mindst 1 Gang hvert 3. Aar. Den næste Kongres skal finde Sted senest i Aaret 1925. Eksekutivkomitéen skal bekendtgøre Tid og Sted for Kongressen mindst med 4 Maaneders Varsel, med mindre tvingende Grunde hindrer dette. Eksekutivkomitéen er forpligtet til med kortest muligt Varsel at indkalde en international Kongres, naar mindst 10 tilsluttede Partier, der mindst repræsenterer en Fjerdedel af samtlige Kongresstemmer, forlanger det.

7. I Kongressen kan der kun deltage Partier, der er tilsluttede S. A. I. Spørgsmaal om, hvorvidt de hører til S. A. I., afgøres af Eksekutivkomitéen under Forbehold af Kongressens Tilslutning.

8. For hver 3000 Medlemmer faar et Parti én Delegeret. Det største Antal Delegerede for et Parti er 50.

9. Af Eksekutivkomitéen tildeles der hvert paa Kongressen repræsenteret Parti et vist Stemmetal til Afstemninger i Plenarforsamlingen. Til Grund for Udmaalingen af dette Stemmetal lægges Partiets Medlemsantal og det organiserede Proletariats samlede Styrke i vedkommende Land (Fagforeninger, kooperative Foretagender, Partipresse, Vælgerantal o. s. v.). Det største Antal Stemmer, et Parti kan have, er 30.

Afstemning efter Kongresstemmer i Stedet for ved Haandsoprækning finder Sted, naar det forlanges af mindst 30

Kongresmedlemmer, der repræsenterer mindst 5 forskellige Lande.

C. *Eksekutivkomitéen.*

10. Eksekutivkomitéens Medlemmer vælges af de tilsluttede Partier. Eksekutivkomitémedlemmernes Antal fastsættes i Overensstemmelse med Repræsentationen paa de internationale Kongresser. I Lande, hvor der lever flere Nationer, foretages Beregningen for hver Nation for sig. Om nationale Smaagruppers Henføring til andre Lande træffer Eksekutivkomitéen Afgørelse.

11. Lande (Nationer), der har mere end 20 Kongresstemmer, har Ret til tre Medlemmer i Eksekutivkomitéen. Lande (Nationer) med 11—20 Kongresstemmer har Ret til to Medlemmer, og Lande (Nationer) med mere end to og indtil ti Kongresstemmer har Ret til ét Medlem i Eksekutivkomitéen.

Lande (Nationer), der har mindre end 3 Kongresstemmer, kan slutte sig sammen til Grupper, som faar én Repræsentant i Eksekutivkomitéen for hver tre Kongresstemmer.

Findes der i et Land (en Nation) flere tilsluttede Partier, fastsættes Antallet af Eksekutivkomitémandater paa Basis af deres Kongresstemmers samlede Sum, og Mandaterne fordeles paa Partierne efter Forholdstal i Overensstemmelse med deres Kongresstemmer. I Lande (Nationer), som kun raader over ét Mandat, tilfalder dette det stærkeste Parti.

12. Eksekutivkomitéen varetager Kongressens Funktioner mellem Kongresserne. Mod Eksekutivkomitéens Afgørelser kan der appelleres til Kongressen.

13. Naar mindst en Femtedel af Eksekutivkomitémedlemmerne forlanger det, stemmes der i Eksekutivkomitéen ikke ved Haandsoprækning, men efter de Kongresstemmer, der tilkommer Partierne efter deres Styrke (§ 9).

14. Partierne har Ret til, naar et Eksekutivkomitémedlem er forhindret, at delegere en Suppleant til Mødet.

15. Naar et Eksekutivkomitémedlem indtræder i et Ministerium, bortfalder Vedkommendes Medlemsskab i Eksekutivkomitéen af sig selv. Naar Vedkommende er udtraadt af Regeringen, kan han straks igen indvælges i Eksekutivkomitéen.

D. *Bureauet.*

16. Eksekutivkomitéen vælger af sin Midte et Bureau paa 9 Medlemmer, der i paatrængende Tilfælde hurtigt kan indkaldes, og som træder sammen til foreløbig Behandling af de Eksekutivkomitéen paahvilende Sager.

I Bureauet skal der være repræsenteret saa mange Lande som muligt; dog skal der tages Hensyn til, at dets Medlemmer med kortest muligt Varsel kan samles til Møder.

Bureauet skal afgive Indberetning til Eksekutivkomitéen og er ansvarlig over for denne.

17. Forretningsudvalget (§ 19) har i saadanne Tilfælde, hvor der behandles Problemer fra et Land, hvis Partier ikke er repræsenterede i Bureauet, Ret til at indbyde Repræsentanter for disse Partier til Deltagelse i Forhandlingerne, dog uden Stemmeret.

E. *Forretningsudvalget og Sekretariatet.*

18. Eksekutivkomitéen bestemmer, hvor S. A. I.'s Sekretariat skal have sit Sæde, og vælger en eller flere Sekretærer og en Kasserer.

19. I det Land, i hvilket Sekretariatet har sit Sæde, indsættes der af Eksekutivkomitéen et Forretningsudvalg, hvortil hører: Sekretæren eller Sekretærerne og Kassereren for S. A. I., endvidere Eksekutivkomitémedlemmerne fra dette Land og tre af Eksekutivkomitéen valgte Medlemmer med Bopæl i vedkommende Land. Medlemmerne af dette Forretningsudvalg kan deltage i Eksekutivkomitéens og Bureauets Møder, for saa vidt som de ikke allerede i Forvejen tilhører disse Korporationer, dog uden Stemmeret.

20. Forretningsudvalget har til Opgave at overvaage Sekretariatets Virksomhed, at antage Assistance for Sekretariatet, i paatrængende Tilfælde at foretage foreløbig Behandling af den politiske Situation og at indkalde Eksekutivkomitéen og Bureauet til Møder.

21. Der paahviler Sekretariatet:

a) Forberedelse af Eksekutivkomitéens og Bureauets Møder saavel som af de internationale Kongresser;

b) Tilvejebringelse af en Forbindelse

imellem de tilsluttede Partier, Udveksling af Oplysninger mellem disse indbyrdes, bl. a. specielt ved Udgivelse af en lejlighedsvis udkommende Bulletin for S. A. I. paa tre Sprog, der fremfor alt skal publicere Beretninger om Eksekutivkomitéens og Bureauets Møder og tillige skal afgive Beretninger om principielt vigtige Beslutninger og Aktioner inden for de tilsluttede Partier;

c) Aflæggelse af periodiske Kasseberetninger til Eksekutivkomitéen;

d) Udgivelse af de internationale Kongressers Protokoller;

e) Anlæggelse af et Arkiv for den internationale Arbejderbevægelse.

F. *Finansiering.*

22. Til Bestridelse af de Omkostninger, der forvoldes ved S. A. I.s Arbejde, udredes der af de tilsluttede Partier et Aarsbidrag, hvis Størrelse beregnes efter Medlemsantallet. Bidraget skal, saa vidt muligt, tilpasses de specielle Valutaforhold. Det fastsættes pr. Medlem til 1 Schweizer-Centime efter dennes Værdi før Krigen multipliceret med det Multiplum, hvormed Lønningerne er stegne fra Tiden før Krigen.

23. Foruden de regelmæssige Aarsbidrag bidrager de tilsluttede Partier til Kongresomkostningerne, idet de for hver Delegeret, som de sender, betaler et Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Eksekutivkomitéen ved Kongressens Indkaldelse.

G. *Forhold til Fagforenings-Internationale og De kooperative Foretagenders Internationale.*

24. S. A. I. ser i Fagforeningsbevægelsens Enhed, saaledes som denne repræsenteres af Det internationale Fagforeningsforbund (Amsterdam), en ufravigelig Betingelse for en heldig Førelse af Klassekampen.

S. A. I. ser i den kooperative Bevægelses Enhed, saaledes som denne repræsenteres af De kooperative Foretagenders internationale Forbund (London), et overordentlig værdifuldt økonomisk Støttepunkt for Arbejderklassen i Førelsen af Klassekampen.

S. A. I. vil derfor bevare stadig Føling med Det internationale Fagforeningsforbund (Amsterdam) og De kooperative Foretagenders internationale Forbund (London) og er rede til i Forening med disse internationale Organisationer at afholde Sammenkomster og Fælleskongresser for Arbejderklassen til Behandling af alle for disse Organisationer fælles Problemer.

*

S. A. I. maner alle Arbejdere til Samling af den socialistiske Bevægelse i de enkelte Lande og i Internationale. S. A. I. er fast besluttet paa med alt muligt Eftertryk at arbejde paa Virkeliggørelsen af denne Samling paa Basis af de vedtagne Beslutninger og Resolutioner. Socialisterne i alle Lande opfordres til at understøtte disse Bestræbelser, idet de paa virksom Maade stræber efter at tilvejebringe Proletariatets Enhedsfront imod Kapitalismen og Imperialismen saavel i deres eget Land som ogsaa inden for Proletariatets internationale Klasseorganisation.

## De kanadiske Fagforeninger i Aaret 1922.

(Efter den tyske Landsorganisations »Korrespondenzblatt«).

I Kanada gjorde Fagforeningerne under de sidste Krigsaar og endnu i 1919 betydelige Fremskridt. Det højeste Medlemsantal 378.047 naaedes i det nævnte Aar. Siden da er der indtraadt en Tilbagegang, og fra 1920 til 1922 sank Memlemsantallet med 101.426. Alene i Aaret 1922 gik det ned fra 313.320 til 276.621. Arbejdsløsheden har siden 1920 været meget stor og er vel ogsaa Hovedaarsagen til dette Medlemstab. Desuden er i det samme Tidsrum den radikale Enhedsorganisation »One Big Union« svunden ind til en lille Klat Medlemmer.

Den officielle kanadiske Statistik angiver Fagforeningernes Styrke i dette Land paa omstaaende Maade.

Langt de fleste af Kanadas fagligt organiserede Arbejdere er Medlemmer af 91 Landsforbund, der har deres Sæde i De forenede Stater, og som betegnes som »Internationale Forbund«. Af disse 91 Forbund tilhører de 79 det amerikanske Arbejderforbund, de amerikanske Fagforeningers Landscentral,

| | Antal Afdelinger | | Antal Medlemmer | |
|---|---|---|---|---|
| | 1921 | 1922 | 1921 | 1922 |
| Internationale Forbund | 2.223 | 2.108 | 222.896 | 206.150 |
| Selvstændige kanadiske Forbund | 189 | 272 | 11.113 | 22.973 |
| Selvstændige Fagforeninger | 102 | 25 | 29.011 | 9.069 |
| Sammenslutninger af katolske Arbejdere | 120 | 106 | 45.000 | 38.335 |
| One Big Union | 34 | 1 | 5.300 | 100 |
| Tilsammen | 2.668 | 2.512 | 313.320 | 276.627 |

der udstrækker sin Virksomhed til Kanada. Til Varetagelse af Arbejderlovgivning og Ledelsen af rent kanadiske økonomiske Anliggender bestaar den »Kanadiske Fagforenings- og Arbejderkongres«, som kan tilsluttes af Afdelinger af Forbund, som hører under det amerikanske Arbejderforbund, ligesaa andre Grupper af organiserede Arbejdere i Kanada, for hvilke der ikke bestaar et til Arbejderforbundet tilsluttet Centralforbund. Medlemsantallet indenfor Kanadiske Fagforenings- og Arbejderkongres var i 1921 173.778 og i 1922 132.071.

Nedenstaaende Oversigt viser, hvorledes de kanadiske Fagforeningsmedlemmer ved Udgangen af 1922 fordeler sig paa de enkelte Industrigrene eller Faggrupper:

| | Antal Medlemmer | Procent af alle Medlemmer |
|---|---|---|
| Jernbanemænd | 78.929 | 28,5 |
| Andre Transportarbejdere | 19.676 | 7,1 |
| Bygningsarbejdere | 27.715 | 10,0 |
| Arbejdere i offentlig og personlig Tjeneste | 26.373 | 9,5 |
| Metalarbejdere | 21.694 | 7,8 |
| Bjergarbejdere | 23.404 | 8,5 |
| Beklædningsarbejdere | 17.115 | 6,2 |
| Grafiske Industri | 8.100 | 2,9 |
| Andre og forskellige Industrier | 53.615 | 19,5 |
| | 276,621 | 100,00 |

I 56 Byer har Lokalforeningerne indenfor de forskellige »Internationale Forbund« sluttet sig sammen til Fagforeningsraad for i Fællesskab at ordne de Anliggender, som angaar alle eller de fleste af de paa Stedet bestaaende Organisationer. Af disse 56 Fagforeningsraad befandt de 31 sig i Provinsen Ontario, 6 i Provinsen Quebec, 4 i British Kolumbien og Alberta o. s. v.

I hver af Kanadas Byer fandtes ved Udgangen af 1922 30 eller flere faglige Lokalforeninger, som omfattede 42 pCt. af det samlede Medlemsantal. Montreal, Toronto og Vancover er de Byer, der forholdsvis har det største Antal organiserede Arbejdere.

Det største Flertal af de kanadiske Fagforeninger er neutrale i politisk og religiøs Henseende. En Undtagelse danner begge de kommunistiske Organisationer »Industrial Workers of the World« og »One Big Union« samt de katolske Arbejderes Sammenslutning og nogle kristelige nationale Foreninger, som ikke er tilsluttet dette Forbund.

I den i Hull (Provins Quebec) i Aaret 1921 af Kanadas katolske Fagforeninger afholdte Kongres deltog Repræsentanter for 89 Organisationer og 15 Stedfortrædere.

Ligesom de katolske Fagforeninger tilstræber ogsaa en anden mindre Gruppe af Organisationer den kanadiske Arbejderbevægelses Løsrivelse fra De forenede Staters Arbejderbevægelse. Denne sidste Gruppe har allerede i 1902 sluttet sig sammen i »Canadian Federation of Labour«, men den har ikke gjort store Fremskridt. Denne Central tilhører »Canadian Federation of Bricklayers (Murere), »Commercial Telegraphers Union of Canada« (Telegrafister), »Canadian Electrical Trade Union« og et Antal Lokalforeninger.

Ved siden af de ovennævnte kommunistiske Grupper har ogsaa den i Begyndelsen af 1922 oprettede »Trade Union Eductional League« gjort sig bemærket paa kanadisk Omraade, dens Opgave er indenfor Fagforeningerne at agitere for de kommunistiske Grundsætninger. Den kanadiske Fagforeningskongres i 1922 har energisk taget Stilling mod disse Bestræbelser og har derfor forkastet at yde noget som helst

Pengebidrag til Anskaffelse af Næringsmidler og Saasæd til Russerne.

En fuldstændig Opgivelse af de kanadiske Fagforeningers Understøttelsesvæsen forefindes ikke. De internationale Centralforbund meddeler ikke noget særligt om deres Medlemsskab i Kanada. Udover de lovmæssige Understøttelser yder mange stedlige Fagforeninger ogsaa lokale Understøttelser. 660 stedlige Fagforeninger har givet Oplysninger om saadanne Understøttelser i 1922. De udgav tilsammen 535.450 Doll. og heraf til Understøttelse af Strejker 123.693 Doll., til Syge 201.107 Doll., ved Dødsfald 121.278 Doll., til Arbejdsløse 48.643 Doll. og til andre Understøttelser 40.729 Doll.

Den kanadiske Fagforeningskongres udgiver som officielt Organ Maanedsskriftet »Canadian Congress Journal«. »Canadian Federation of Labour« udgiver ligeledes et Maanedsskrift (»Canadian Trade Unionist«). Foruden disse udgives i Kanada 10 Blade af Fagforbundene og 12 almindelige Arbejder- og Fagblade.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 695.

**Skibstømrere paa Helsingør Jernskibs og Maskinbyggeri.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5.* Side 293—294.

Aar 1923 den 10. August Kl. 10 Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 695:*

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Skibstømrerforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Jern- og Metalindustriens Sammenslutnings Vegne og denne igen paa dens Medlem A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeris Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: For De samvirkende Fagforbund Sekretær Alfr. Christiansen, for Dansk Skibstømrerforbund Forretningsfører G. Sigurdssen og for Forbundets Helsingør Afdeling Formanden A. Adolphsen.

*For Indklagede mødte:* For Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark Direktør Charles Hansen og Sekretær Vald. Jensen og for A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri Direktør Andersen og Værftsingeniør Jørgensen.

*Der fremlagdes* Klage af 26. Juli 1923 og Tilsvar af 6. August med 3 Bilag.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Efter at der var givet Parterne Lejlighed til udenretslig Forhandling, mødte de paany og erklærede, at de var blevet enige om følgende Forlig:

Under Hensyn til, at Retsformanden under Sagens Forhandling udtalte, at en Reduktion af Forskudsudbetalingen ved Akkord var berettiget i Henhold til Nævnskendelsen af 19. September 1922, indgik Arbejdernes Repræsentanter paa at akceptere Værftets Tilbud paa Timandsmødet den 26. April d. A.

Herefter vilde Timelønnen være blevet forhøjet med 3 Øre, hvorved den paa det daværende Tidspunkt for de højstlønnede Skibstømrere vilde være bleven 113 Øre, som med Augustreguleringens 3% Tillæg, nu bliver 116 Øre.

Klagen blev herefter taget tilbage, og Sagen var bortfaldet.

Retten hævet Kl. 11¼ Fm.

*Poul Hansen.*

/Johs. Marcussen. kst.

Sag Nr. 697.

**Arbejdsmænd hos Murermester Therkildsen, Aalborg.**

*Udskrift af den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5.* Side 295.

Aar 1923 den 10. August Kl. 11¼ Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 697:*

Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen af Murermestre i Jylland mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa dets Aalborg Afdelings Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: For Dansk Ar-

bejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Centralforeningen af Murermestre i Jylland Murermester Teil og for Aalborg Murermesterforening Formanden Murermester Therkildsen og Murermester Svendsen.

*For Indklagede mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Forretningsfører Jens Larsen og Sekretær Georg Hansen og for Aalborg Afdelingen Formanden Chr. Larsen.

Der fremlagdes Klage af 4. August 1923 og Tilsvar af 9. August 1923.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Retsformanden foreslog følgende Forlig:

De Indklagede erkender Arbejdsstandsningens Ulovlighed. Aalborg Afdelingen betaler til Klagerne et Beløb af 500 Kr., som betales senest en Uge fra Dato.

Dette Forlig tiltraadtes af Parterne, hvorefter Klagen blev trukket tilbage, og Sagen var bortfaldet.

Retten hævet Kl. 12½ Em.

*Poul Hansen.*

/Johs Marcussen.
kst.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Jord- og Betonarbejdere i Aarhus.

Den 7. August nedlagde 20 Jord- og Betonarbejdere Arbejdet hos Entreprenør R. N. Jespersen paa dennes Arbejdsplads ved Frederiksbroen i Aarhus.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 20. August i Arbejdsgiverforeningen, hvor man enedes om følgende:

Arbejdet genoptages straks i det Omfang, som Arbejdets Natur tillader.

Der optages straks Forhandling mellem de direkte interesserede Parter angaaende Erstatningsspørgsmaalet til Entreprenør Jespersen i Anledning af den ulovlige Arbejdsstandsning. For saa vidt denne Forhandling ikke har ført til et Resultat inden Udgangen af indeværende Uge, forbeholder Arbejdsgiverne sig at indbringe Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret, og man er i saa Fald enige om at betragte Mødet i Dag som det, forinden Sagens Indbringelse for Retten fornødne Møde mellem Hovedorganisationerne.

## Træindustriarbejdere paa Køge Trævarefabrik.

Efter at en Forhandling om Akkordpriserne paa Køge Trævarefabrik ikke havde ført til et for Arbejderne tilfredsstillende Resultat, har 10 Kapskoarbejdere Mandag den 20. August forladt Arbejdet efter 4 Dages forudgaaende Opsigelse.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. August enedes man om følgende:

Arbejdet paa Køge Trævarefabrik genoptages straks i det Omfang, hvori Fabrikken er i Stand til at beskæftige Arbejderne, og inden 5 Dage i fuldt Omfang, hvorefter de ved Arbejdsstandsningens Iværksættelse afbrudte Forhandlinger mellem Træindustriens Fabrikantforeninger og Træindustriarbejderforbundet fortsættes ogsaa for Køge Trævarefabrik.

## Murarbejdsmænd ved Thorslunde Vandværk.

Murermester Rasmussen, København, der har et Arbejde paa Thorslunde Vandværk, har haft Konflikt med de der beskæftigede Murersvende. Efter denne Konflikts Ophør forlangte Murarbejdsmanden Spadserepenge samt et Forskud, og da dette blev nægtet, paabegyndte han ikke Arbejdet.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. August enedes man om følgende:

Arbejdet genoptages fra og med Tirsdag den 21. ds.

De foreliggende Uoverensstemmelser afgøres snarest i Henhold til Fagets Regler for Behandling af faglig Strid.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 * KØBENHAVN DEN 15. SEPTEMBER 1923 * 20 AARGANG

## De forestaaende Overenskomstforhandlinger.

Paa et Møde den 2. Juli med Formændene for de tilsluttede Forbund blev det som bekendt besluttet at tilraade Forbundenes Hovedbestyrelse at tage Augustreguleringen og derefter overveje, om det vil være betimeligt at opsige Overenskomsterne, eller om disse burde forlænges.

I Overensstemmelse med den saaledes tagne Beslutning har de fleste Forbund undladt at forlænge Overenskomsterne og har som Følge heraf faaet en Regulering i August, der som bekendt gav et Tillæg af 3 pCt. til samtlige Lønninger.

Nogle Forbund har besluttet sig til at forny Overenskomsterne, og Enighed er tilvejebragt med de modstaaende Arbejdsgiverorganisationer. Saaledes har Dansk Former- og Støberiarbejderforbund, Gørtler- og Metalarbejderforbundet, Dansk Jern- og Metalsliberforbund, Dansk Metaltrykkerforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *forlænget* Overenskomsten med *Jern- og Metalindustriens Sammenslutning.*

Dansk Mølleriarbejderforbund med *Københavns Brødfabrikker* og Træindustriarbejderforbundet med *Træindustriens Fabrikantforeninger.*

Fornyelsen er sket paa Grundlag af Forliget af 4. April 1922, dog saaledes, at der foretages en Augustregulering i Aar og en Lønregulering i Februar Maaned 1924, beregnet efter Forskellen i Pristallet fra August til Februar. Overenskomsterne er dog først afsluttet efter, at der var tilvejebragt Enighed om nogle paakrævede Ændringer i de bestaaende Overenskomster.

*Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.*

Mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer var der opstaaet en Uoverensstemmelse angaaende 4. April-Forligets Bestemmelser vedrørende Overenskomsternes Forlængelse.

Arbejdsgiverforeningen hævdede som sin Opfattelse, at naar Organisationerne havde besluttet sig til at tage Augustreguleringen, havde de dermed tilkendegivet, at de ikke vilde forlænge Overenskomsten, og denne maatte derfor betragtes som opsagt.

Denne Opfattelse har vi ikke kunnet tiltræde, men hævder, at hvis man vilde frigøre sig for Overenskomsterne, maatte det, i Henhold til Septemberforliget, ske ved en Opsigelse med 3 Maaneders Varsel.

Desuden har vi gjort gældende, at saafremt Overenskomsterne ikke opsiges af nogen af Parterne, og de ikke i sig selv indeholder nogen Bestemmelse i modsat Retning, vil de vedblive at være gældende med det Indhold, de har, efter at Augustreguleringen har fundet Sted (altsaa bl. a. med de regulerede Lønsatser), men uden at der efter Overenskomsten er Hjemmel til nogen fremtidig Regulering af Lønningerne efter Pristallet.

For mulig at faa dette Spørgsmaal bragt ud af Verden, fandt der den 11. ds. et Fællesmøde Sted mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer.

Mødet resulterede i, at vort Standpunkt godkendtes, og i en Overenskomst om, at man vil anbefale Organisationerne at træde i Forhandling straks med det Formaal, at søge tilvejebragt Enighed om Betingelserne for en Forlængelse af de i 1924 udløbne Overenskomster. Da Fristen for at tilendebringe saadanne Forhandlinger imidlertid er meget kort, idet de fleste Over-

enskomster skal opsiges inden Udløbet af Oktober, enedes man om at forkorte Opsigelsesfristen til en Maaned. Overenskomster, som skal opsiges til Ophør 1. Februar 1924, behøver herefter ikke at opsgies før i Slutningen af December d. A. Der er dermed givet Parterne fornøden Tid til at tilendebringe de nødvendige Forhandlinger og Organisationerne Adgang til at tage Stilling til Resultaterne af Forhandlingerne.

Saafremt der ikke opnaas Enighed om en Forlængelse af Overenskomsten, kan den altsaa opsiges med kun en Maaneds Varsel, og hvis der ingen Opsigelse foretages, løber den uforandret videre et Aar.

Den saaledes indgaaede Overenskomst har følgende Ordlyd:

Ved et Fællesmøde Tirsdag mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg traf man med Hensyn til de forestaaende Overenskomstforhandlinger følgende Aftale:

Hovedorganisationerne enes om at anbefale Underorganisationerne, at der straks optages Forhandlinger om en Forlængelse af de i 1924 udløbende Overenskomster, idet der samtidig træffes Aftale om, at hvis der ikke senest en Maaned forinden de respektive Overenskomsters Udløbstid er opnaaet Enighed om Forlængelse, kan Overenskomsterne paa det Tidspunkt opsiges, saaledes at de udløber ved deres almindelige Udløbstid. Hvis ingen Opsigelse sker, bestaar de uforandret til næste Udløbstermin.

København, 11. September 1923.

For De samvirkende Fagforbund:
sign. *Carl F. Madsen.*

For Dansk Arbejdsgiverforening:
sign. *H. Langkjær.*

# Udlandet.

## Den internationale socialistiske Kongres i Hamborg.

III.

Resolutioner.

Til Dagsordenens Punkt 1.

*Den imperialistiske Fred og Arbejderklassens Opgaver.*

I.

Den Krig, som Imperialismen har ført om Herredømmet over Verdens Rigdomme, er endt med en Ødelæggelse af disse Rigdomme. Paa Krigens frygtelige Ødelæggelser og Hærgninger er der fulgt en verdensøkonomisk Krise, en Krise af uhørt Varighed og Intensitet. Den har lagt Millioner af Arbejdskræfter øde, reduceret Produktionen og Verdenshandelen til deres halve Omfang og skruet Massernes Elendighed op til et Maksimum.

Fredstraktaterne har øvet Vold mod det økonomiske Grundlag og derved forlænget og tilspidset Krisen og hemmet Genopbyggelsen af de ødelagte økonomiske Forhold. De har i de besejrede Lande skabt Utryghed og stadig Fare for nye Voldshandlinger; de har derved ødelagt disse Landes Kreditforhold og vanskeliggjort Ordningen af deres Statsfinanser og deres Pengevæsen i en ganske overordentlig Grad. Massernes Nedsynken i Elendighed i de besejrede Lande ved den stadig fremadskridende Forringelse af Valutaen og i de sejrende og de neutrale Lande ved Ødelæggelse af Verdensmarkedet, Tab af Afsætningsmarkeder, Arbejdsløshed og trykkede Lønninger, Voldshandlinger og Overmod i Sejrherrernes Lejr og hadefulde Hævntanker i de Besejredes Lejr og frihedsfjendsk Nationalisme hos begge Parter: det er Resultaterne af Kapitalismens imperialistisk-militaristiske Fase.

En grænseløs Protektionisme, der tror at kunne beskytte de enkelte Landes Økonomi imod Sammenbruddets Virkninger, balkaniserer det politisk søndersplittede Europa ogsaa rent økonomisk og gør saaledes Katastrofen større.

De militaristiske Rustninger antager de mest uhyrlige Dimensioner. De staaende Hære er større end nogensinde.

De store Kolonialmagters Kappestrid om Verdens Kul-, Olje- og Malmskatte er blevet til en staaende Kamp, for hvilken hele Folkeslags Eksistens ofres, og som stadig fremkalder ny Krigsfare. De vaagnende, undertrykte Folks Befrielseskampe misbruges af Imperialismen til dennes imperialistiske Udbyttelsesformaal.

Saaledes truer de herskende Kapitalistklassers Imperialisme med at

styrte Menneskeheden ud i nye Krige, hvis det internationale Proletariat ikke er stærkt nok til at skride ind, og disse Krige kan, idet de føres med en sig daglig udviklende Ødelæggelsestekniks Vaaben, ikke ende paa anden Maade end med Ødelæggelse af al menneskelig Civilisation.

Disse Resultater af den imperialistiske Politik er bestemmende for Arbejderklassens Opgaver. Befriet for Zarismens Tryk, styrket ved, hvad der opnaaedes ved Revolutionerne i 1918, som har styrtet de mellemeuropæiske Kejsermagter og givet Mellemeuropas Proletariat det republikanske Demokratis Vaaben i Hænde, og underbygget ved Arbejderorganisationernes mægtige Udvikling, i Særdeleshed ved det britiske Arbejderpartis mægtige Opsving, stiller Proletariatet Fredens, Folkefrihedens og Socialismens Politik op imod den imperialistiske Politik, og alene denne Proletariatets Politik kan sikre Verdensfreden.

En af de vigtigste Opgaver for Arbejderklassen i alle Lande er det at overvaage Regeringernes Udenrigspolitik, med al Kraft at modsætte sig enhver Forholdsregel, som truer med at tilspidse Modsætningerne imellem Folkene og bringe Freden i Fare, at forfægte den uindskrænkede Selvbestemmelsesret som Modvægt mod voldelig Undertrykkelse af fremmede Folkeslag og overfor alle internationale Konflikter at kræve en fredelig Løsning og Udjævning ved upartiske Voldgiftsdomstole. Denne Kamp, som det internationale Proletariat skal føre mod den imperialistiske Politik, vil være af største Virkning, naar Arbejderklassen i hvert enkelt Land med alle sine parlamentariske og ikke-parlamentariske Midler fremfor alt gør Front imod sit eget Lands imperialistiske Bourgeoisi, og naar denne Kamp i stadig voksende Grad føres efter fælles Retningslinjer.

Arbejderklassen maa tragte efter at udrydde de farligste internationale Konflikter med Rode, idet den bekæmper al voldelig Politik imod nationale og religiøse Minoriteter og kræver, at disse skal stilles tilfreds ved at faa et demokratisk Selvstyres Institutioner, og idet den modsætter sig Kolonialrigernes Udvidelse, Kolonialfolkenes Udbytning og den voldelige Ødelæggelse af deres Samfundsformer og haandhæver Kravet om Selvstyre for Kolonialfolkene eller, hvor Forudsætningerne dertil endnu mangler, kræver en planmæssig og hurtig Forberedelse af dette Selvstyre, idet den bekæmper Protektionismen og træder i Skranken for en Etablering af den frie Vareudveksling og for fri Ind- og Udvandring.

En varig Fred kan Arbejderklassen kun sikre, naar den fremtvinger almindelig Afrustning til Lands, til Vands og i Luften. Den ensidige Afvæbning af de besejrede Folk forøger Farerne for imperialistisk Voldsherredømme, den almindelige Afrustning ophæver disse Farer. Arbejderklassen maa i hvert enkelt Land til Stadighed udøve et Pres paa Regeringen for at tvinge den til at foreslaa de øvrige Lande almindelig Afrustning.

Arbejderklassen maa bekæmpe alle Militæralliancer, idet disse kan udvide enhver lokal Konflikt, saa at den bliver til et almindeligt Sammenstød; den maa tilbagevise alle hemmelige Traktater, som sætter Folkenes Liv og Gods paa Spil til Fordel for Formaal, der er dem ganske ubekendte.

Folkenes Forbund truer med enten at blive absolut betydningsløst eller med at udarte til at blive et Redskab i Reaktionens og Imperialismens Haand; det er Arbejderklassens Pligt at bekæmpe denne skæbnesvangre Udvikling og at benytte sin Magt i hvert enkelt Land til at sætte igennem, at Folkenes Forbund ved Optagelse af alle Nationer, ved Demokratisering af sin Organisation og ved Arbejderklassens afgørende Kontrol med sit Lands Delegeredes Virksomhed i Forbundet bliver omformet paa en saadan Maade, at det bliver til et virksomt Redskab til at værne Freden og Folkenes Ret og til at faa de bestaaende internationale Traktater revideret.

Idet den nyopstaaede Socialistiske Arbejder-Internationale paany samler Arbejderpartierne i alle Lande, gør det Kampen mod den til Krig hidsende Kapitalisme til sin højeste Opgave. Den holder fast ved Haager-Verdensfredskongressens Resolution (1922) angaaende »Arbejderklassens Opgave« og erkender Nødvendigheden af at komme til absolut Klarhed med Hensyn til de

proletariske Partiers Stilling under en Krig. Studiet af dette Spørgsmaal vil være en Pligt for Internationale. Internationale opfordrer Arbejdernes Masser i alle Lande til at gøre en Ende paa de fordærvelige Splittelser og forene alle deres Kræfter til samlet og sluttet Kamp mod Imperialismen.

Det første Krav i denne Kamp er, at Arbejderpartierne i alle Lande modsætter sig enhver Understøttelse af en imperialistisk Krig, og at deres parlamentariske Repræsentanter stemmer imod Militær- og Krigsbevillinger, der tjener imperialistiske Formaal.

II.

Idet Kongressen bekræfter de ødelagte Landomraaders Krav paa Genoprejsning og fornyer den enstemmige Protest imod Militærbesættelsen af Ruhrdistriktet, erklærer den:

Genopbyggelsen af de ødelagte Landomraader er og bliver en af de væsentligste Betingelser for, at Europa kan blive materielt og moralsk tilfredsstillet, og det er ubestridt, at denne Genopbyggelses Byrder maa bæres af Tyskland, da Genopbyggelsen er en moralsk Pligt for Tyskland, en Pligt, der for øvrigt frivilligt er blevet udtalt af de tyske Fagforeninger og socialistiske Organisationer i Amsterdam (April 1921) og i Frankfurt (Februar 1922). Disse Organisationer har forpligtet sig til med al mulig Energi og alle Midler at arbejde med derpaa.

Men den virkelige Gennemførelse af Reparationerne er i første Række begrænset ved de økonomiske Muligheder. Frankfurter-Konferencen havde allerede slaaet fast, at i saa Henseende alle de Forudsætninger, hvorpaa Versailles-Traktatens Forfattere byggede, navnlig hvad angaar Udviklingen af Tysklands Eksportevne og dets Valutas Stabilitet, vår blevet kastet over Ende af selve Begivenhederne. Tilstanden har siden tilspidset sig fra Dag til Dag for til sidst at ende i den nuværende, i Sandhed katastrofale Situation.

Paa den anden Side kan Reparationsværket praktisk talt kun gennemføres, naar der finder en fuldkommen og oprigtig Overenskomst Sted mellem Tyskland og dets Kreditorer, og naar der samtidig gives Afkald paa Voldshandlingerne og Landsbesættelserne og saaledes skabes Mulighed for en Genoprettelse af normale Tillidsforhold mellem Nationerne, og naar der skaffes Verden Sikkerhed for en lang Hvile- og Fredsperiode.

Og endelig maa den tyske Reparationsforpligtelse reduceres til den virkelig lidte materielle Skade og Betalingerne til Militærpensioner stryges.

Det er derfor Internationales Pligt gennem de mest direkte interesserede Parter med Eftertryk at indvirke paa de allierede Regeringer, ganske specielt paa den franske og belgiske, for at endelig engang den paa Fornuft, Forstaaelse og internationalt Samarbejde beroende Løsning kan træde i Stedet for de taagede Illusioner, hvis umulige Opfyldelse ikke kan gennemføres med Tvang eller Magt. Ligeledes maa der udøves et energisk Pres paa den tyske Kapitalistklasse og den tyske Regering, da hin ved sin egoistiske Modstand og denne ifølge sin Svaghed hidtil i høj Grad har bidraget til at hindre Tysklands finansielle og valutapolitiske Genoprejsning, af hvilken til syvende og sidst enhver Reparationspolitik saavel som bedre Eksistensmuligheder og en mere tidssvarende Aflønning af Arbejderklassen er afhængig.

Problemets positive Løsning maa bæres af Frankfurter-Resolutionernes Aand, som Kongressen slutter sig til i alle Enkeltheder, og som, uden at deres Principper ændres, med Lethed kan tilpasses Øjeblikkets Krav og Muligheder.

Derfor kræver Kongressen:

1. En endelig Fastsættelse af den Sum, som Tyskland endnu er skyldig, til et Beløb, der efter sin Nutidsværdi svarer til de materielle Reparationers virkelige Beløb.

2. Fastsættelse af en Betalingsplan, der ved Hjælp af internationale Kreditoperationer hurtigst muligt befrier Tyskland for dets Gæld og straks stiller de til Reparationen nødvendige Summer til Raadighed for Kreditormagterne.

3. Afslutning af Overenskomster mellem de allierede Regeringer, som gør det muligt at anvende den samlede Sum af de omtalte Betalinger til de egentlige Genopbyggelser. Dette forudsætter fra de allierede Magters og Nordamerikas Forenede Staters Side:

a) Eftergivelse af deres Krav paa Tysk-

land, hvad Militærpensioner angaar;

b) almindelig Udslettelse af deres gensidige Fordringer og Gæld.

Den tyske Regerings nyeste Forslag og Svarene derpaa fra Frankrig og Belgien paa den ene Side og England og Italien paa den anden Side maa kunne frembyde Anledning til Optagelse af Forhandlinger, som kan føre til en Overenskomst. Kongressen brændemærker overfor Arbejderklassen paa Forhaand enhver Regering, ved hvis Halsstarrighed Optagelsen af Underhandlinger kunde forspildes.

Men medens hele Verden længselsfuldt imødeser en Løsning af Reparationsproblemet, har dette Spørgsmaal i det industrielle Europas Hjerte fremkaldt en overordentlig alvorlig Krise, der hviler som en Byrde paa hele Verdens økonomiske Liv og truer Freden i dens Grundvold.

Kongressen gør med størst mulig Energi endrægtig Front mod Ruhrdistriktets militære Besættelse.

Det er ikke sandt, at Ruhrbesættelsen kunde sikre Reparationerne. Tværtimod svækker den fra Dag til Dag Tysklands Betalingsevne. De paakrævede Reparationer og Kreditoperationer kan kun gennemføres ved Arbejde og Tillid, d. v. s. i Endrægtighed og Fred.

Det er ikke sandt, at Ruhrbesættelsen kunde garantere Frankrigs og Belgiens Sikkerhed. Tværtimod blæser den, som enhver Militærbesættelse, Liv i Hadets Aand og fremmaner Faren for nye Konflikter.

Den forlænger Modsætningen mellem de Nationer, hvis Samarbejde er den væsentligste Betingelse for Europas Genrejsning. Allerede gennem den Kendsgerning, at den saarer og foruroliger Nationalfølelsen, styrker den i Tyskland saa godt som i andre Lande de Partier, der planmæssigt misbruger Nationalfølelsen til Fordel for den militaristiske og monarkistiske Reaktion. Den bringer den tyske Republik i Fare, og dennes Fald vilde uvægerligt indvikle Europa i nye Rystelser og nye Krige.

Kongressen udtaler, at Besættelsen af Ruhrdistriktet krænker Folkenes højeste Ret, Retten til at leve og arbejde i Fred, skærmet mod enhver fremmed Voldshandling. Ingen Traktat kan retfærdiggøre dette ubegrænsede Misbrug af Magten til Fordel for Sejrherren. Kongressen gør Front imod enhver Forholdsregel, som i aaben eller tilsløret Form kunde udmunde i en Anneksion af tysk Landomraade eller en Splittelse af den tyske Enhed. Den protesterer imod et Tilbagefald til Barbari, der kunde tillade Kreditorstaterne at bemægtige sig nogle Millioner Arbejdere som levende Pant i Stedet for de materielle Sikkerheder, som den tyske Stat og den tyske Kapital skulde skaffe til Veje.

Kongressen tilsiger de Arbejdere, der samtidig forstaar at modsætte sig en fremmed Militarismes Tryk og Ophidselsen gennem deres eget Lands Nationalisme, sin broderlige Solidaritet. Den hilser deres passive Modstand som et Bevis paa Arbejdets Uundværlighed, som et Tegn paa den organiserede Arbejderklasses Magt og just derfor som et Varsel om Proletariatets kommende Sejre.

III.

Kongressen bekræfter 2. Internationales og Wiener-Internationales Beslutninger angaaende det georgiske Spørgsmaal og kræver, at Sovjettropperne skal rømme Georgien, og at det georgiske Folks Suverænitet skal genoprettes.

IV.

Kongressen protesterer imod det blodige Voldsherredømme, som Armenien er blevet underkastet af Tyrkiet og af Rusland og kræver Selvbestemmelsesret for det armenske Folk.

V.

Kongressen henleder Arbejdermassernes Opmærksomhed paa, at Folkenes Selvbestemmelsesret bliver traadt under Fødder ikke blot i Vesten, men ogsaa i Østen.

Inden for de fra Rusland og Tyskland løsrevne Folkeslag fra Østersøen til det Sorte Hav, paa Balkanhalvøen og i Mellemeuropa er mange af de nye Statsgrænser ikke blevet draget i Overensstemmelse med Folkenes Selvbestemmelsesret, men dikteret af Magten. Kongressen forpligter de socialistiske Arbejderpartier til at træde i Skranken for alle disse Folks Selvbestemmelsesret. Den Socialistiske Arbejder-Internationales Eksekutivkomité

skal ved særlige Konferencer mellem de interesserede socialistiske Partier forberede en ensartet Politik for Arbejderklassen til fredelig, demokratisk Løsning af disse nationale Stridsspørgsmaal.

## Russisk Indbydelse til den svenske faglige Landsorganisation.

Den 9. August modtog Landssekretariatet i Stockholm via Berlin følgende Skrivelse fra den russiske Landsorganisations Ledelse.

Højtærede Kammerater!

Takket være den mangeaarige Blokade overfor Sovjet-Rusland er det ikke lykkedes os at træde i umiddelbar Forbindelse med Fagforbundene i Eders Land. De borgerlige Regeringer i alle Lande frygter russiske Fagforeningsmedlemmer som Pesten, og paa Grund deraf har det ikke været os muligt gennem vore Repræsentanter at gøre os bekendt med den faglige Bevægelses Tilstand i evropæiske Lande i Almindelighed og i Særdeleshed i de Lande som ligger Rusland nærmest. Vi har ikke destomindre altid tilstræbt at træde i Forbindelse med Fagforbundene i andre Lande for gennem gensidige Informationer at udnytte de Erfaringer, som Arbejderklassen har indsamlet i hvert enkelt Land i Kampen mod Bourgeoisiet. Vi lukker ikke Øjnene for de mellem os bestaaende Meningsforskelligheder, der faar sit Udtryk deri, at I tilhører Amsterdam-Internationale, medens de russiske Fagforbund tilhører (røde) Fagforenings-Internationalen. Vi mener imidlertid, at disse Meningsforskelligheder ikke bør lægge Hindringer i Vejen for gensidig Information og fælles Kamp imod den internationale Kapitalisme.

Nu da Handels- og økonomiske Forbindelser mellem Sovjet-Rusland og Sverrige snart skal fornyes, viser der sig Mulighed for at fremskaffe en nærmere Forbindelse mellem Fagforbundene i vore Lande. Den 25. September indkaldes Fagforbundenes allrussiske Centralraad (Repræsentanter for Distrikterne, Fagforbundenes Guvernementsraad og Centralkomitéerne) til Plenarmøde, og vi skulde blive meget glade ved at se Eder repræsenterede paa dette Plenarmøde.

Naar I er vel ankomne til Rusland kunde I ogsaa gøre Eder bekendt med den allrussiske Landbrugsudstilling, som aabnes i Moskva de første Dage i September.

Med kammeratlig Hilsen
Allrussisk Fagforbunds Centralraads
Sekretær *A. Dogadov.*

Landssekretariatet har imidlertid besluttet ikke at deltage i Plenarmødet, og har som Grund hertil sendt Russerne nedenstaaende udførlig motiveret Skrivelse, som vi fuldt ud kan give vor Tilslutning.

Stockholm, den 29. August 1923.
*Fagforbundenes Allrussiske Centralraad*
*Moskva.*

Eders ærede Skrivelse af 1. ds. med Indbydelse til at deltage i Eders Kongres den 25. September har vi modtaget. Vi vurderer tilfulde Betydningen af et Samarbejde mellem Fagorganisationerne i forskellige Lande og indser Nødvendigheden af, at Fagforeningsrepræsentanter studerer andre Landes Forhold og knytter personlige Venskabsbaand mellem Arbejdernes Kamporganisationer, og beklager derfor meget, at tredie Internationale og dens faglige Sektion, hvortil Eders Organisation er knyttet, gennem sine fjendtlige Angreb paa Vestlandenes Fagorganisationer og deres Internationale i Amsterdam gør det umuligt for os nu at modtage Eders Indbydelse til at sende Repræsentanter til Eders Kongres.

Amsterdams Internationales Ledelse har i disse Dage udtalt det ønskelige i, at Fagbevægelsens Enhed realiseres, og virkeliggøres baade nationalt og internationalt i hele Verden. Ledelsen indser dog, »at den faglige Enhed ikke kan udvikles uden gennem gensidig Agtelse og Tillid, at den ikke kan skabes, med mindre Angrebene og Fjendtlighederne mod Amsterdams Internationale, de Organisationer, der er sluttede hertil, og deres Repræsentanter een Gang for alle ophører. De russiske Arbejdere maa erklære sig beredvillige til, i Lighed med de organiserede Arbejdere i de øvrige Lande, at bekæmpe Krigen og Reaktionen indenfor deres eget Land i alle dens Former.«

Vi deler fuldt ud denne Opfattelse og er enige med vor Internationales Udtalelser og finder det tillige rigtigt set ud fra et rent Organisationssynspunkt, at de enkelte Landsorganisationer hver for sig handle overenstemmende med de Retningslinier, hvorom man i Fællesskab blive enige i Internationale.

Den svenske Fagforeningsbevægelse er bygget paa demokratisk Grundlag og har udviklet sig under stadige Stridigheder med Arbejdsgivere og politisk Reaktion. Alle Medlemmer har altid under Bevægelsens 40-aarige Virksomhed kunnet faa deres Meninger hørte og deres Forslag prøvede, og Retningslinierne for Organisationernes Arbejde bestemmes af Majoriteten af Medlemmerne. Fagforeningsbevægelsen i Sverrige er derfor Arbejdernes eget Værk og et Udtryk for Folkets Kultur og økonomiske Liv samt dets Karakter og Sædvaner. Det er derfor vi maa vogte paa vore Fagforeningers Enhed og Sammenhold samt bekæmpe ethvert Forsøg paa at paatvinge dem nogle fremmede doktrinære Teorier.

Efter vor Opfattelse bør Fagorganisationerne frit udvikle sig i ethvert Land. Forholdene kan være ulige i forskellige Lande og nødvendiggøre Anvendelsen af forskellige Kampmetoder indenfor Arbejdernes Organisationer, alt efter hvad Erfaringerne lærer. Men dette maa forstaas og respekteres af Arbejderne i andre Lande, dersom noget Samarbejde med dem skal komme i Stand. Det er tredie Internationales store Fejlgreb, at den, enten paa Grund af at den ikke tilstrækkeligt kender Fagorganisationerne og Vestlandenes Arbejderes Friheds- og Selvstændighedsfølelse, eller paa Grund af at den ikke vil respektere Retten for de forskellige Landes Arbejdere til selvstændigt at faa Lov til at udvikle det bedste i sig, tror, at den skal kunne formaa Fagorganisationer med mangeaarig Erfaring indenfor det Stridsfelt, de har liggende for sig, til at stille sig under Centralstyrelsens Diktatur for Udbredelse af dets politiske Maal. Vi føler os over beviste om, at tredie Internationale ikke skal komme til at vinde nogen Fremgang gennem Anvendelse af sine illoyale Midler. Som illoyale Propaganda-Midler betragter vi Forsøgene paa gennem Cellebygning at underminere Fagforeningsbevægelsens indre Sammenhæng og gennem løgnagtig og svigefuld Propaganda at splitte Solidariteten og Tilliden mellem Arbejderne. For os staar det som den bærende Hjørnesten, at ingen Folkebevægelse kan bygges uden gennem aabent og ærligt Arbejde, som kan kontrolleres af alle Medlemmer; thi Tilliden kan ikke skabes og bevares, uden at alle er delagtige i Ansvaret og er med til at bedømme Sandheden.

Vi drister os til at haabe, at I vil komme til at dele vort Grundsyn paa Organisationsarbejdet og i Overensstemmelse dermed medvirke til, at tredie Internationale og dens faglige Sektion forandrer den Politik, der føres nu, og som ikke kan accepteres af Vestlandenes Fagorganisationer. Derfor skal I medvirke til en Tilnærmelse til den internationale faglige Central i Amsterdam, hvilket er Forudsætningen for, at et Samarbejde mellem Eder og os kan komme i Stand, et Samarbejde, som vi gerne ønsker og vilde glædes ved, hvis det kan bygges paa det foranførte Grundlag.

Med Hilsen
For Landssekretariatet
*Arvid Thorberg.*

## Advarsel mod at rejse til Ruhrdistriktet.

Fra Den internationale faglige Central i Amsterdam har vi modtaget følgende Henvendelse:

Til
De tilsluttede Landsorganisationer.
Ærede Kammerater!

Den internationale faglige Centrals Bureau har paa sit Møde den 23. Aug. besluttet at anmode Fagforbunds-Centralerne i alle Lande om at forhindre Indvandring af Arbejdsvillige til Ruhrdistriktet.

Det internationale Fagforbund har allerede paa sin Kongres i London i 1920 betegnet den Besættelse, der allerede dengang truede Ruhrdistriktet, som en uretfærdig Voldsakt, og har opfordret alle organiserede Arbejdere til med alle Midler at modsætte sig en Voldshandling af den Art og forhindre,

at Arbejderne i Ruhrdistriktet underkastes et militært Aag. Efter at Besættelsen har fundet Sted, har Arbejderstanden i hele Verden ikke undladt at tilkendegive den skarpeste Protest, og de har i Ord og Handling bevidnet de kæmpende Ruhrarbejdere deres Sympati.

Besættelsesmyndighederne bestræber sig nu for ogsaa at undertvinge de kæmpende Ruhrarbejdere ved at hente Strejkebrydere fra andre Lande, som skal udføre det Arbejde, Arbejderne i Ruhr har nedlagt. Hidtil er det kun lykkedes at faa uorganiserede Pjalteproletarer til Ruhr; men Fagforbunds-Centralerne maa i hvert Fald anvende alle Midler for ogsaa at forhindre Tilgang af disse Elementer.

Vi tvivler ikke om, at de faglige Organisationer hele Verden over er beredte til at yde deres kæmpende tyske Brødre Solidaritet.

Med faglig Hilsen

*J. Sassenbach.*

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Chauffører i Horsens.

I Marts Maaned henvendte Kuskenes Fagforening i Horsens sig til Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens for at søge oprettet en Overenskomst for Chauffører, men den stedlige Arbejdsgiverforening nægtede at forhandle herom. En Henvendelse til Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark hjalp ikke, idet denne hævdede, at det paagældende Forhold var ordnet ved en Overenskomst af 4. Januar 1921.

Dansk Arbejdsmandsforbund varslede da Strejke til Ikrafttræden den 24. August, og den 22. August afholdtes et Fællesmøde, hvor man enedes om følgende:

Repræsentanterne for Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens lover at forespørge deres Generalforsamling, om Foreningen fra og med den 22. November d. A. vil tiltræde Nykøbing F.-Overenskomsten af 15. September 1920 med senere Ændringer og Tilføjelser, gældende for Chauffører.

Skulde Generalforsamlingen nægte dette, er Parterne enige om at betragte den hidtil gældende Ordning for Chauffører som opsagt fra den 22. November d. A. at regne.

Den varslede Strejke aflyses.

## Brolæggere i København.

Ved et Fællesmøde den 14. Juli behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at en Entreprenør Ahrenkilde ikke kunde faa Svende til Paabegyndelse af et Arbejde paa Frederiksborgvejen i Nordre Birk, medmindre Entreprenøren vilde yde Svendene Godtgørelse for Transporten fra Københavns Bygrænse, hvilket Krav man hævdede ikke havde nogen Hjemmel i Overenskomsten.

Forbundet hævdede, at de to Svende, som var blevet tilbudt Arbejdet, havde det ingen Beføjelse til at tvinge i Arbejde, men det modsatte sig ikke, at andre paabegyndte Arbejdet, og vilde medvirke til Fremskaffelse af Arbejdskraft, naar saadan blev ledig.

Dette tilfredsstillede ikke Arbejdsgiverne, som derfter bebudede at ville indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

## Formere hos P. Nordsten, Hillerød.

I Anledning af en Lønstrid havde Formerne hos Firmaet P. Nordsten, Hillerød, nedlagt Arbejdet, og Arbejdsgiverne havde som Følge heraf under 30. Juni fremsendt Boycottingsvarsel overfor de Strejkende.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 11. Juli, hvor man enedes om at afslutte Striden paa følgende Maade: Arbejdet genoptages den 12. Juli, hvorefter Arbejdsgiverforeningen tilbagekalder det udstedte Boycottingsvarsel. Der afholdes derpaa Mæglingsmøde paa Stedet senest den 16. Juli om Akkorderne.

For Arbejdet betales, indtil Mæglings- eventuelt Timandsmøde har været afholdt, efter den hidtil gældende Akkordpris.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 * KØBENHAVN DEN 22. SEPTEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Udlandet.

### Den internationale socialistiske Kongres i Hamborg.

(IV.)

Resolutioner til Dagsordenens Punkt 2.

*Den internationale Kamp imod den internationale Reaktion.*

Krigen har overalt i Verden som en af sine mest skæbnesvangre Virkninger efterladt en Tilbøjelighed til at afgøre politiske og økonomiske Spørgsmaal med Magt. De Klasser, der føler sig truet af Arbejderklassens voksende Magt, opgiver den demokratiske Regeringsform og tager deres Tilflugt til Magten for at forskyde Magtforholdet imellem Klasserne til egen Fordel. Imod disse Bourgeoisiets Voldsmetoder skal Arbejderklassen forsvare Demokratiet. Kongressen rejser paa ny Krav om Asylret for politiske Flygtninge, kræver Befrielse af alle dem, der smægter i Fængsel for den socialistiske Idés Skyld, og kalder Arbejderbevægelsen i hele Verden til resolut og sluttet Kamp imod den internationale Reaktion.

I.

Kongressen er af den Mening, at Arbejderklassen i hvert enkelt Land til syvende og sidst maa kæmpe sin egen Kamp for sin politiske og faglige Frigørelse. Den vender sig med Eftertryk imod enhver tilsigtet militær Intervention, mod enhver Blokade og enhver Boykotning, ganske specielt naar disse Midler rettes imod Stater, som har paadraget sig de herskende Klassers Mishag. Den fordømmer den russiske Regerings fortsatte Anvendelse af terroristiske Metoder og Ophævelsen af de principielle demokratiske Rettigheder som en Fare ikke blot for de russiske Arbejdere, men for det internationale Proletariats vigtigste Interesser; men den opfordrer tillige Arbejderbevægelsen til at gøre Modstand imod enhver Form for Intervention fra de kapitalistiske Regeringers Side over for Rusland. En Intervention under deres Førerskab vilde ikke fjerne Fejlene ved den russiske Revolutions nærværende Fase, men derimod selve Revolutionen. Langt fra at skabe et virkeligt Demokrati, vilde den kun etablere den blodige Kontrarevolutions Herredømme, som vilde blive til et Redskab for Udbytning af det russiske Folk gennem Vestens Imperialisme. Kongressen opfordrer derfor alle socialistiske Partier, i Særdeleshed Partierne i de allierede Lande og i Ruslands Nabostater, til ikke blot at modsætte sig enhver Intervention, men til med Eftertryk at virke for en fuldstændig retslig Anerkendelse af den russiske Regering og en snarlig Genoprettelse af de diplomatiske Forbindelser og Handelssamkvemmet med Rusland.

II.

Kongressen opfordrer Arbejderklassen i alle Lande til agtpaagivende at følge de herskende Klassers Udenrigspolitik, for at den ikke skal føre til Fremme af den politiske og sociale Reaktion uden for vedkommende Landes Grænser. Den gentagne Anvendelse af Magt fra de Allieredes Side mod Tyskland driver store Skarer af det tyske Folk i Armene paa den nationalistiske og monarkistiske Reaktion, der vilde ødelægge Verdensfreden, ringeagte de Forpligtelser, som det tyske Folks store Masser har anerkendt, og slippe Reaktionen løs i hele Mellemeuropa. Derved bringes Republikken i Fare, derved opmuntres Militarismen, og den tyske Arbejderklasse trues med voldeligt at

blive slaaet til Jorden. Kongressen opfordrer den tyske Arbejderklasse til resolut Modstand mod Kontrarevolutionen og de tyske Kapitalisters Sabotage, disse Folk, som nægter at bringe de Ofre, som de bør bringe for at lette Tysklands Forpligtelser. Den opfordrer de socialistiske Partier i de allierede Lande til virksomt at understøtte deres tyske Partifæller, idet de i deres eget Land modsætter sig en Regeringspolitik, som bringer frie Arbejdere under den militære Despotismes Aag og krænker den tyske Republiks Suverænitet, dens Landsomraades Integritet og Folkets økonomiske Livsinteresser og Værdighed.

III.

Kongressen opfordrer de socialistiske Arbejderpartier til i alle Lande at arbejde paa Udryddelse af det nationalistiske Had. Dette er i Særdeleshed deres Pligt i saadanne Lande, hvor der nægtes nationale Mindretal fuld politisk Ret og kulturelt Selvstyre. De nationale Mindretals Utilfredshed udnyttes af de reaktionære Partier til deres Formaals Fremme og skærper Faren for Krig og Reaktion. I nogle af disse Lande har Fascismen antaget Antisemitismens Skikkelse og er blevet til en Fare, som maa bekæmpes af den samlede Arbejderklasse. Kongressen opfordrer derfor de socialistiske Arbejderpartier i alle Lande, hvor der findes saadanne Mindretal, i Særdeleshed i de ved Fredstraktaterne nyskabte Stater, til at sætte al Kraft ind paa en Virkeliggørelse af det demokratiske Selvstyres og den kulturelle Friheds Principper. Kun en Anvendelse af disse Principper er i Stand til at forsone nationale Mindretal med den Stat, hvori de er indlemmede.

IV.

Kongressen henleder Arbejderklassens Opmærksomhed paa de kapitalistiske Regeringers Forsøg paa at tilvejebringe en tilsløret Form for Intervention gennem Finanskontrol og gennem andre økonomiske Forholdsregler. Saaledes begunstiger i Østrig Finanskontrollen den kapitalistiske og monarkistiske Reaktion og er en Fare for Arbejderklassens Magt. Saaledes hviler de kapitalistiske Regeringers økonomiske Tryk tungt paa de nydannede Staters ydre og indre Politik. Derfor opfordrer Kongressen alle socialistiske Partier til resolut Kamp imod disse lumske Former for international Reaktion.

V.

Kongressen er af den Anskuelse, at Oplysning af den offentlige Mening i hele Verden er et yderst virkningsfuldt Vaaben for Internationale til at forsvare Partifæller i de Lande, hvor den voldelige Reaktion hersker. Den hvide Terror i Ungarn, det fascistiske Diktatur i Italien, Forfølgelserne af Armenierne i Tyrkiet har ikke blot ødelagt Demokratiet og forfulgt de organiserede Arbejdere i disse Lande, men er et farligt Eksempel, som blot er altfor velegnet til at forgifte det politiske Liv i de andre Lande.

Kongressen opfordrer de socialistiske Arbejderpartier til efter Evne at udnytte de Oplysninger, som de faar fra Eksekutivkomitéen, til at drage Fascismens Udskejelser frem for den civiliserede Menneskeheds Domstol. Den Socialistiske Arbejder-Internationale er de undertrykte Folks naturlige Beskytter. Men saa længe Ungarn ikke skænker sin Arbejderklasse Demokrati og Frihed, vil Internationale nægte dette Land enhver Støtte og udøve et Pres paa de Allieredes Regeringer, for at de ikke skal behandle det kontrarevolutionære Ungarn gunstigere, hvad Afrustning angaar, end det demokratiske Østrig, Tyskland og Bulgarien.

Kongressen maner Arbejderklassen i alle Lande til at samle al deres Styrke til en resolut Kamp imod den internationale Reaktion, til at slaa Kapitalismens voldelige Angreb tilbage, til at genoprette Demokratiet i hele Verden og saaledes skabe de Betingelser, der er en Garanti for Socialismens Sejr.

Resolution angaaende Rusland.

Kongressen betragter det stadig som en Pligt for Arbejderne i hele Verden af alle Kræfter at kæmpe imod de imperialistiske Magters Bestræbelser for at intervenere i Ruslands indre Anliggender eller fremkalde en ny Borgerkrig i Rusland, og erklærer paa de Millioner socialistiske Proletarers Vegne,

der staar bag Kongressen, og i den russiske og den hele internationale Arbejderklasses Interesse at ville stille det internationale Proletariats moralske Indflydelse op som et Værn imod en voldelig Intervention fra Imperialismens Side. Men for at bevare Rusland som en Støtte for Revolutionen og ikke lade det blive til et Arnested for Verdensreaktionen tiltræder Kongressen følgende Krav fra de russiske Socialister, idet den samtidig minder Sovjetregeringen om dens proletariske Oprindelse:

1) Øjeblikkelig Indstilling af Forfølgelserne mod Socialister og anderledes tænkende Arbejdere og Bønder i Rusland og det af russiske Tropper okkuperede Georgien. Øjeblikkelig Frigivelse af alle Personer, der er bleven dømt, arresteret eller forvist paa Grund af Propaganda for deres politiske Overbevisning.

2) Fuldkommen Opgivelse af det terroristiske Partidiktaturs System og Overgang til politisk Frihed og demokratisk Selvstyre for Folket.

*

Kongressen udtaler sin varmeste Sympati for alle de socialistiske Ofre for den bolsjevikiske Terror i Rusland og Georgien og betegner det som en Pligt for alle Socialister og Arbejderpartier at yde de russiske Socialister, der virker i denne Resolutions Aand, al mulig moralsk og materiel Støtte.

Resolution til Dagsordenens Punkt 3.

*Otte Timers Arbejdsdagen og den internationale Socialreform.*

Kongressen tilkendegiver sin fuldkomne Overensstemmelse med det Internationale Fagforeningsforbunds Virksomhed paa den sociale Politiks Omraade og udtaler den Overbevisning, at denne Virksomhed er til Bedste for og til Værn for Arbejderne i alle Lande. Den opfordrer de tilsluttede Partier til paa det politiske og faglige Omraade at sætte al deres Kraft ind paa at realisere disse Bestræbelser, navnlig dem, der gaar ud paa at opretholde Otte Timers Arbejdsdagen.

Kongressen fordømmer paa det skarpeste de Staters Holdning, der vel har paataget sig Forpligtelser, men har undladt at føre dem ud i Livet ad Lovgivningens Vej, og opfordrer de tilsluttede Partier til at udøve ethvert Pres paa deres Regeringer for at tvinge dem til at ratificere samtlige Konventioner fra de internationale Arbejderkonferencer. Disse Konventioner repræsenterer efter Kongressens Mening Arbejdernes Minimalkrav paa den sociale Lovgivnings Omraade.

Kongressen opfordrer endvidere Arbejderne til at gøre Modstand imod de mange fordærvelige Anslag, som i forskellige kapitalistiske Interessers Tjeneste gøres mod det internationale Arbejdsbureaus Virksomhed, hvilke Interesser stedse modsætter sig en Forbedring af Arbejdernes sociale Kaar. Kongressen udtaler som sin ubøjelige Vilje, at ville opretholde de sociale Fremskridt, som er Resultatet af det store Offer, som Arbejderklassen har bragt under Krigen og efter Krigen.

Beslutning til Dagsordenens Punkt 4.

*Angaaende Tjekoslovakiet.*

Kongressen paalægger Eksekutivkomitéen at nedsætte en Kommission, som skal underkaste Konflikterne mellem de socialistiske Partier i Tjekoslovakiet en Prøvelse og snarest muligt afgive Beretning til Eksekutivkomitéen angaaende Resultatet og fremkomme med dertil svarende Forslag. Valg til Kommissionen skal ske, endnu medens Eksekutivkomitéen er samlet i Hamborg.

III.

**S. A. I.s Eksekutivkomitè.**

fik af Delegationerne paa Hamborgkongressen følgende provisoriske Sammensætning:

England: Henderson, MacDonald, Thomas.
Tyskland: Crispien, Müller, Wels.
Frankrig: Brake, Longuet.
Belgien: De Brouckère, Vandervelde.
Østrig: Bauer, Skaret.
Italien: Modigliani, Treves.
Rusland: Abramowitsch, Suchomlin.
Sverige: Branting, Möller.
Danmark: Stauning, Carl F. Madsen.
Amerika: Berger, Hillquit.
Polen: Diamand.
Tjekoslovakiet (Tjekkerne): Nemec.
— (Tyskerne): Czech.

Holland: Troelstra.
Finland: Wiik.
Rumænien: Voinea.
Norge: Magnus Nilssen.
Georgien: Tseretelli.
Armenien—Paole Zion: Varandian (Kaplansky).
Estland—Letland: Zeelens.
Jugoslavien—Bulgarien—Tyrkiet: Topalovic (Sakassof).
Polens U. S. P.—Polens Tyske S. P.—Det tjekkiske Socialistiske Forbund: Drobner (Vrbensky).

*Eksekutivkomitéen* konstituerede sig og valgte til Formand: *Henderson* (England), til Kasserer: *Gosling* (England) og til Sekretærer: *Friedrich Adler* og *Thom Shaw.*

Sekretariatet har Sæde i London.

Eksekutivkomitéen valgte endvidere *Bureauet,* bestaaende af:

Abramowitsch (Rusland),
Bauer (Østrig),
Bracke (Frankrig),
Branting (Sverige),
Henderson (England),
Modigliani (Italien),
Troelstra (Holland),
Vandervelde (Belgien),
Wels (Tyskland).

*Forretningsudvalget* bestaar af Sekretærerne: Adler og Shaw, Kassereren Gosling, Englands Repræsentanter i Eksekutivkomitéen Henderson, Mc. Donald, Thomas og følgende af Eksekutivkomitéen valgte (i England bosiddende) Medlemmer: Allen, Wallhead, Sidney Webb.

# Kongresser.

## Bageri- og Konditoriarbejdernes 12. Kongres

afholdtes i Dagene d. 7.—10. August paa »Gimle« Grundtvigsvej 14.

Der var mødt 64 Delegerede samt 15 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Ved de Delegeredes Indtræden i Salen hilstes de af Bagernes Orkester med Socialdemokratiets gamle Slagsang »Socialisternes Marsch«.

Forretningsfører Z. Friis aabnede Kongressen med at byde de Delegerede og de fremmede Gæster Velkommen. Fra Norge var mødt Nygaard og Johansen. Fra Sverige Joh. Rosenberg og Lagergreen. Fra Svejts den internationale Unions Sekretær Wilhelm. Fra »De samv. Fagforbund.« Sekretær H. Jakobsen, og fra »Social-Demokraten« Journalist F. K. Madsen.

Efter at Orkestret havde spillet »Internationale« fik Gæsterne Ordet og overbragte Hilsner fra de Organisationer de repræsenterede.

Til Dirigenter valgtes Baunsgaard, København, og Aggerholm, Holbæk.

Til Sekretærer valgtes P. Nielsen og Arnesen.

Dirigenten oplæste de Delegeredes Navne, hvorefter Kongressens Forretningsorden vedtoges.

*Beretning.*

Forretningsfører Z. Friis aflagde derpaa en udførlig Beretning om den Virksomhed, som Forbundet havde udfoldet i de 3 Aar, der var forløbet siden sidst afholdte Kongres. Det var under triste Forhold denne blev afholdt, idet Kassen paa Grund af den store Arbejdsløshed og Lønbevægelse var tom.

Paa det Tidspunkt skyldte vi endda 130,000 Kr. til Statskassen.

Efter Kongressens Afslutning i 1920 gjaldt det om at rette Opmærksomheden paa en Rekonstruering af Forbundet i Almindelighed og det økonomiske Forhold i Særdeleshed.

I den forløbne Periode var dette nogenlunde opnaaet. Tiden før 1920 med Rationeringen havde trykket Faget haardt. Krigen havde medført Dyrtid og stor Arbejdsløshed samt Lønbevægelser. Dette medførte, at vore Kasser tømtes. Vi maatte begynde paa bar Bund, men Regnskaberne viser nu, at det gaar i den rigtige Retning.

I 1920 havde Forbundet 43 Afdelinger med 3643 Medlemmer. Nu tæller Forbundet 45 Afdelinger med 3597 Medlemmer.

Den økonomiske Krise har nu varet i 3 Aar, og den har bevirket stor Arbejdsløshed ikke alene i vort Fag, men i alle andre Fag. Dette har medført mindre Forbrug af Brød, hvad der atter skabte mere Arbejdsløshed i Bagerfaget.

I 1920 kulminerede Lønfremgangen. For mange Fagforeninger dalede Lønnen allerede i 1921, men for Bagerne var det dog først sket i 1922. Den dalede da 1. April med fra 17 til 18½ Kr. ugentlig. Man opsagde ikke Overenskomsten, men forlængede den i August Maaned 1922.

Efter Overenskomsten skete der fra 1. Februar 1923 et Fradrag i Lønnen paa 6 pCt. Siden 1920 er der altsaa 2 Gange sket Nedsættelser i Lønnen.

Spørgsmaalet om Opsigelse af Overenskomsten har Hovedbestyrelsen ment det var bedst, at dette fandt sin Afgørelse paa Kongressen.

Medens der er Overenskomst med alle Bagermestre, har man ingen Overenskomst med Konditorforeningen i København, men ingen Svend maa arbejde i Konditorierne, uden at de oppebærer samme Løn og samme Arbejdstid som Bagersvendene.

Friis omtalte derpaa hvorledes Loven om Natarbejdets Afskaffelse havde virket. Selv om man i enkelte Bagerier var gaaet uden om Loven og enkelte Mestre var idømt Bøder, har Loven som Helhed dog virket tilfredstillende.

Medlemmerne maa imidlertid overalt virke for, at Loven bliver overholdt, da det er den største Reform, der er gennemført i Bagerfaget.

Friis gik derefter over til at omtale Lærlingeuddannelsen i Faget. Der maa træffes Bestemmelse om, hvorvidt der maa uddannes Lærlinge i de Fælles- og Brugsforeningsforretninger, som nu i stor Stil oprettes, og sluttede med en Omtale af det internationale Samarbejde. Bagernes Forbund er tilknyttet det internationale Levnedsmiddelarbejderforbund, som har Bureau i Svejts, og den i 1921 oprettede skandinaviske Bageri-Union.

For Kongressen forelaa en kort trykt Beretning af hvilken det bl. a. fremgik at Lønninger som Helhed taget var steget med 181 % siden 1914. Paa de kooperative Fællesbedrifter er Lønnen betydelig højere end i de private Bedrifter, ligesom der er længere Sommerferie og andre Goder. (Sygepenge og Indflydelse paa Antagelsen af Arbejdere.)

Arbejdstiden var før Krigen gennemsnitlig 54 Timer pr. Uge nu 48 Timer.

I Diskussionen om Beretningen deltog en stor Del af de Delegerede, og denne drejede sig fortrinsvis om Bagerilovens Overholdelse og de i Bagerfaget saa uheldige Lærlingeforhold, der er Skyld i den store Arbejdsløshed, som i en lang Aarrække har hærget Bagerfaget. Man var stærkt inde paa, at det, som det hidtil har været Tilfældet, ogsaa i Fremtiden skulde søges undgaaet at der antoges Lærlinge i de kooperative Fintbrødsbagerier, af hvilke der allerede findes 23 spredt over hele Landet. Fra Forretningsførerens Side faldt der Udtalelser om, at det vil være vanskeligt at opretholde dette Krav i Fremtiden.

Fra alle Sider blev der rettet Tak til Hovedledelsen for det udmærkede Arbejde, der er bleven udført i den 3 aarige Kongresperiode.

Bereretningen blev enstemmig godkendt.

Efter en Debat om »Fagbladet« hvor de faldne Udtalelser toges til Efterretning gik man over til at behandle

*Regnskabet.*

Hovedkasserer J. P. Nielsen aflagde en udførlig Beretning vedrørende Forbundets Regnskab. Det havde været en meget vanskelig Tid, idet de ulykkelige Tilstande havde bevirket, at man før Kongressen i 1920 var kommet i en meget betydelig Gæld. Takket være Medlemmernes Offervillighed var ikke alene Gælden bleven betalt, men han kunde endog fremlægge et meget fint Forbundsregnskab.

Der udspandt sig en kort Diskussion, hvorunder der blev rettet enkelte Spørgsmaal.

Efter at Hovedkasserer J. P. Nielsen havde besvaret disse, blev Regnskabet enstemmig godkendt.

*Lovændringer.*

Til Kongressen var der stillet en Del Lovændringer, som man derefter tog fat paa at diskutere.

Der udspandt sig herunder en lang Diskussion om Dannelsen af Industriforbund.

Blandt de mange Talere havde flere af de udenlandske Gæster Ordet.

Forretningsfører Friis gennemgik de forskellige sidestillede Fags Anker mod Dannelsen af Industriforbund,

og Hovedkasserer J. P. Nielsen hævdede, at der manglede Lyst hos de sidestillede Fag til at være med ved Dannelsen af Industriforbund.

Fra flere Sider blev det iøvrigt hævdet, at alle Fagene først og fremmest maatte ind i Landsorganisationen, før der kan blive Tale om Dannelsen af Industriforbund.

Der nedsattes et Lovudvalg, som kom til at bestaa af følgende:

Forretningsfører Z. Friis, Rosenkrantz, København, Konditor Madsen, København, Madsen, Roskilde, Mathiesen, Nyborg, Granding, Aalborg, og Joh. Nielsen, Randers.

Det var ikke særlig vigtige Forandringer i Lovene der forelaa og Lovudvalgets Indstillinger vår paa et enkelt Punkt nær enstemmige og vedtoges uden synderlig Diskussion.

Af »Særskilte Forslag« var der indsendt en Del fra Afdelingerne. Herunder blev der truffet Beslutninger eller vedtaget Udtalelser bl. a. om Forbundets Stilling overfor Kompagniskabsforhold, slettede Medlemmers Genoptagelse, Bagerilovens Overholdelse, Overgang fra Bager- til Konditorfaget og omvendt, og en Henstilling til Lovgivningsmagten vedrørende Lærlingeuvæsenet.

Endvidere forelaa to Forslag vedrørende Fællesbagerierne. Det ene, der gik ud paa at Forhandlingerne om Arbejdsforhold fremtidig skulde føres med de enkelte Bagerier særskilt, blev forkastet, hvorimod det andet, der lød paa, at der ikke maa antages Lærlinge i de kooperative Bagerier, vedtoges.

*Arbejdsløshedskassen.*

Paa dette Tidspunkt afbrød man Kongressen og konstituerede sig som Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen.

Formanden, I. P. Nielsen, aflagde en udførlig Beretning, hvorunder han skarpt kritiserede den Hensynsløshed, hvormed Indenrigsminister Kragh var faret frem mod de Arbejdsløse. Han gennemgik derpaa det forelagte Regnskab fra Arbejdsløshedskassen.

Beretning og Regnskab blev uden Diskussion enstemmig godkendt.

Dirigent Aggerholm bragte I. P. Nielsen en Tak for den udmærkede Maade, hvorpaa han i Rigsdagen havde forsvaret de Arbejdsløses Sag. De Delegerede sluttede sig hertil ved at rejse sig.

I. P. Nielsen omtalte derpaa Arbejdsanvisningspørgsmaalet. Bagersvendenes Opgave maa være alene at anvise Arbejdskraft, thi det er disse, der sælger Arbejdskraften.

Det paalagdes Ledelsen fremdeles at arbejde hen til, at det blev Arbejderne selv, der alene anviser den ledige Arbejdskraft Plads i Bagerierne.

Der foretoges derpaa enkelte Lovændringer.

*Valg af Tillidsmænd.*

Man gik derefter over til at foretage Valg af Hovedledelsen der fik følgende Udfald.

Til Forretningsfører genvalgtes Z. Friis med Akklamation.

Paa samme Maade genvalgtes Hovedkasserer I. P. Nielsen og Sekretær Laurits Andersen.

Til Forretningsudvalget valgtes Chr. Nielsen. Konditor Einer Jensen, Jacob Larsen og Lyng, alle af København.

Til Hovedbestyrelse valgtes:

For Jylland: Bloch, Aarhus, Bonde, Haderslev, H. C. Hansen, Aalborg.

For Fyn: P. Madsen.

For Sjælland og Lolland-Falster: Aggerholm, Holbæk, P. Madsen, Roskilde, og Clausen, Nykøbing F.

For København: Baunsgaard.

Til Revisorer valgtes J. Lyng, Arnesen og Petersen.

Dermed var Kongressens Dagsorden udtømt.

*Kongressens Afslutning.*

De fremmede Gæster tog Afsked, og der udbragtes Leveraab for Bagernes Forbund.

Kongressen sluttede med Afsyngelsen af »Internationale«

I. P. Nielsen var i Anledning af at han havde været Hovedkasserer for Forbundet i 25 Aar, Genstand for megen Anerkendelse og fik af Kongressen, som Tak for sit udmærkede Arbejde som Kasserer, overrakt et Guldur med Inskription.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 700.
Teglværksarbejdere paa Bøgeager Teglværk.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5.* Side 300.

Aar 1923 den 24. August Kl. 3,20 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 700:* De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Teglværksejer J. Grand, Bøgeager Teglværk pr. Vejle.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Forretningsfører Sophus Mortensen og Fabrik- og Lagerarbejdernes Fagforening i Vejle ved Formanden Jens Nielsen.

*Indklagede* Teglværksejer J. Grand var mødt personlig.

*Der fremlagdes:* Klage af 13. August 1923 med 1 Bilag (Overenskomst af 11. Oktober 1922) og Tilsvar af 21. August 1923.

Sagen drøftedes mellem Parterne og forligtes paa følgende Maade:

Saaledes som Sagen nu er oplyst, erklærer Indklagede at være bundet ved Overenskomsten af 11. Oktober 1922, indtil den lovlig opsiges, samt at være pligtig til at betale enhver, der for Teglværket udfører Arbejde af den i Overenskomsten omhandlede Art efter de der fastsatte Betalingsregler. Dog er der — efter hvad Indklagede og Fagforeningsformand Jens Nielsen nu oplyser — dem imellem truffet den Aftale, at Kuskene lønnes med 3 Øre pr. Time udover den tarifmæssige Løn, mod at Overarbejdsprocenter først ydes fra og med den 11. Arbejdstime (50 pCt. og for hver følgende Time 100 pCt.).

Indklagede lover senest 10 Dage fra i Dag at berigtige det økonomiske Mellemværende, der herefter foreligger med Hensyn til de to faste Karle (Kuske), hvorom Sagen nu alene drejer sig. Herom vil Indklagede kunne aftale det fornødne med Fagforeningsformanden, og Sagen udsættes indtil videre og er bortfaldet, hvis Retten ikke 14 Dage fra Dato har modtaget Meddelelse om, at den atter skal genoptages:

Retten hævet Kl. 4 Em.

*Poul Hansen.*

/ E. Steincke.

*

Forinden ovennævnte Tidspunkts Udløb forelaa der Meddelelse fra Dansk Arbejdsmandsforbund om, at Forholdene paa Teglværket var ordnet ved lokal Forhandling, og Klagen blev derefter taget tilbage.

# Oprettede Lærekontrakter.

(Statistiske Efterretninger.)

I Hovedstaden er der i Tidsrummet fra 1. Januar 1922 til 1. Juli 1923 godkendt ialt ca. 3300 Lærekontrakter for Haandværk og Industri og noget over 1500 Lærekontrakter for Handels- og Kontorfag. For Provinsens Vedkommende har man i samme Tidsrum Oplysning om ca. 4000 indgaaede Lærekontrakter for Haandværk og Industri og ca. 1700 Lærekontrakter i Handels- og Kontorfag. Foretager man en Beregning med Hensyn til Folketallet og Befolkningsforholdene i de Politikredse, hvorfra der foreligger Oplysninger, og de Politikredse, som ikke har indsendt Oplysninger kommer man til det Resultat, at Antallet af Lærekontrakter for Provinsen skulde forhøjes med ca. 40—50 pCt., men en saadan Beregning er naturligvis for usikker til at kunne give et blot nogenlunde paalideligt Resultat.

For Handels- og Kontorfagenes Vedkommende maa det antages, at en Del af de i Begyndelsen af den omhandlede Periode godkendte Lærekontrakter ikke angaar nyoprettede Læreforhold, idet Lærlingeloven af 6te Maj 1921, der inddrog adskillige Erhverv, der ikke tidligere havde været undergivet Lærlingelovens Bestemmelser, krævede Oprettelse af Lærekontrakter for bestaaende Læreforhold i saadanne Erhverv.

Nedenstaaende gives en Fortegnelse over, hvorledes de indgaaede Lærekontrakter, hvorom Indberetning foreligger, fordeler sig efter Fag henholdsvis i Hovedstaden og i Provinsen.

Tallene for de enkelte Fag viser, at

det særlig er Metalindustrien, der har haft stærk Tilgang af Lærlinge i de halvandet Aar, Undersøgelsen omfatter. I Møbel- og Bygningsindustrien synes kun Snedkerfaget at have rigelig Tilgang af Lærlinge, medens Tallene for de egentlige Byggefag er forholdsvis smaa. I Næringsmiddelindustrien viser Bager- og Konditorfaget rigelig Lærlingetilgang, og af andre Fag med forholdsvis stor Lærlingetilgang er der Grund til at nævne Barber- og Frisørfaget.

For Handels- og Kontorfagenes Vedkommende har man søgt at samle de forskellige Erhvervsspecialiteter i nogle Hovedgrupper og faar derved foranstaaende Tal for Lærlingetilgang i de enkelte Brancher.

Det vil ses, at det navnlig har været vanskelig at faa Fagene tilstrækkelig specificerede for Provinsens Vedkommende, men Tallene giver dog formentlig Hovedlinjerne i Erhvervstilgangen til de forskellige Brancher indenfor Handels- og Kontorfagene.

*Industri og Haandværk.*

| | Hovedstaden | Provinsen | I alt |
|---|---|---|---|
| Bagere og Konditore | 257 | 296 | 553 |
| Mejerister | — | 7 | 7 |
| Møllere | 1 | 4 | 5 |
| Slagtere | 50 | 83 | 133 |
| Sukkervarearbejdere | 10 | 7 | 17 |
| Tobaksarbejdere | 42 | 66 | 108 |
| Hattemagere | 3 | 2 | 5 |
| Buntmagere | — | 7 | 7 |
| Possementmagere | 1 | — | 1 |
| Skomagere og Skotøjsarbejdere | 68 | 57 | 125 |
| Skræddere | 59 | 106 | 165 |
| Farvere | 7 | 4 | 11 |
| Billedskærere | 8 | 3 | 11 |
| Brolæggere | 5 | 7 | 12 |
| Baadebyggere | 23 | 41 | 64 |
| Glarmestere | 22 | 8 | 30 |
| Malere | 60 | 156 | 216 |
| Murere | 27 | 106 | 133 |
| Sadelmagere og Tapetserere | 33 | 58 | 91 |
| Skiltemalere | — | 2 | 2 |
| Skorstensfejere | — | 12 | 12 |
| Snedkere | 251 | 345 | 596 |
| Stukkatører | 8 | 1 | 9 |
| Forgyldere | 9 | 5 | 14 |
| Tømrere | 40 | 157 | 197 |
| Bødkere | 5 | 12 | 17 |
| Børstenbindere | 4 | 5 | 9 |
| Drejere | 9 | 6 | 15 |
| Karetmagere | 9 | 46 | 55 |
| Korkskærere | 1 | 2 | 3 |
| Kurvemagere | 6 | 5 | 11 |
| Garvere | 7 | 4 | 11 |
| Glasarbejdere | — | 1 | 1 |
| Keramikere | 4 | — | 4 |
| Pottemagere | 3 | — | 3 |
| Stenhuggere | 8 | 15 | 23 |
| Blikkenslagere | 69 | 68 | 137 |
| Bøssemagere | 1 | — | 1 |
| Elektrikere | 152 | 197 | 349 |
| Formere | 28 | 12 | 40 |
| Guldsmede | 36 | 77 | 162 |
| Sølvsmede | 49 | | |
| Elektropletarbejdere | 9 | — | 9 |
| Instrumentmagere | 68 | — | 68 |
| Kobbersmede | 5 | 3 | 8 |
| Mekanikere | 327 | 250 | 577 |
| Nittere | — | 24 | 24 |
| Smede og Maskinarbejdere | 1019 | 1066 | 2085 |
| Jern- og Metalslibere | 5 | — | 5 |
| Metaltrykkere | 18 | — | 18 |
| Gørtlere | 33 | 15 | 48 |
| Urmagere | 11 | 44 | 55 |
| Rørlæggere | 14 | — | 14 |
| Gas- og Vandmestre | 24 | — | 24 |
| Bogbindere | 49 | 18 | 67 |
| Fotografer | 10 | 21 | 31 |
| Kemigrafer | 21 | — | 21 |
| Litografer | 34 | — | 34 |
| Tegnere | 1 | — | 1 |
| Typografer | 163 | 125 | 288 |
| Barberer og Frisører | 89 | 117 | 206 |
| Gartnere | — | 16 | 16 |
| Sejlmagere | — | 3 | 3 |
| Tandteknikere | 1 | — | 1 |
| Vaadbindere | — | 1 | 1 |
| Uden Fagdeling | — | 250 | 250 |
| I alt | 3276 | 3943 | 7219 |

*Handels- og Kontorfagene.*

| | Hovedstaden | Provinsen | I alt |
|---|---|---|---|
| Bog- og Papirhandel | 139 | 66 | 205 |
| Isenkramhandel | 88 | 88 | 176 |
| Handel med kemiske og tekniske Artikler | 47 | — | 47 |
| Kolonialhandel | 231 | 510 | 741 |
| Korn- og Foderstofhandel | 11 | — | 11 |
| Læderhandel | 26 | — | 26 |
| Manufakturhandel | 390 | 225 | 615 |
| Maskiner og Automobilhandel | 62 | — | 62 |
| Restauratørfaget | 206 | 38 | 244 |
| Stormagasiner | 177 | — | 177 |
| Tobak- og Vinhandel | 28 | — | 28 |
| Tømmerhandel | 31 | — | 31 |
| Viktualiehandel | 27 | — | 27 |
| Andre Handelsbrancher | 33 | 22 | 55 |
| Kontorfag i Almindelighed | 48 | 220 | 268 |
| Uden Fagangivelse | — | 553 | 553 |
| Tilsammen | 1544 | 1722 | 3266 |

F.E.BORDING KØBENHAVN.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 * KØBENHAVN DEN 29. SEPTEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Septbr. 1923. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Oktober 1923.**

*Forretningsudvalget.*

## Arbejdslønnen i Industrien.

Januar Kvartal 1923.

Siden April 1918 har der paa Grund lag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, i Statistiske Efterretninger været meddelt kvartalsvise Opgørelser af Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Efter de for Januar Kvartal 1923 foreliggende Lønoplysninger er Gennemsnitsfortjenesten pr. Time paa sædvanlig Maade beregnet efter den samlede Udbetaling i Kvartalet eller — for visse Fag — i Marts eller Marts—April Maaned, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet, uanset om der er arbejdet i Timeløn eller i Akkord.

Lønstatistikken omfatter denne Gang ca. 97.000 Arbejdere, beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen; i April, Juli og Oktober Kvartaler 1922 omfattede Statistikken meget nær det samme Antal Arbejdere, medens det Antal Arbejdere, for hvilke der forelaa Lønoplysninger i de forskellige Kvartaler i 1921 var 85—90.000, men i 1920 ca. 110.000. Bevægelsen i Tallene skyldes hovedsagelig Forandringer i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere.

En Sammenligning af Lønstatistikkens Arbejdertal i Oktober Kvartal 1922 og Januar Kvartal 1923 viser som Følge af Aarstiden en betydelig Nedgang i Antallet af Arbejdere i Byggefagene og Sukkerfabrikkerne, medens Antallet af Arbejdere i Jernindustrien viser en ikke ubetydelig Stigning.

En Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og for kvindelige Arbejdere henholdvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles nedenfor. Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det haves i Erindring, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gnneemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Oversigtens Tal er fremgaaet af store Arbejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at Gruppen »Formænd« er udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i Januar Kvartal 1923 i Hovedstaden 221 Øre, i Provinsen 173 Øre og i hele Landet 197 Øre. Deres Antal er imidlertid saa forholdvis lille, at Udeladelsen af deres Lønninger kun betyder en ringe Ændring i de samlede Gennemsnit.

Af Oversigten fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under ét i Januar Kvartal 1923 var 134 Øre. For faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 166 Øre, for Arbejdsmænd

## Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

| Fag | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Ant. Arb. pr. 31/3 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Okt. Kvt. 1922 | Ant. Arb. pr. 31/3 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Okt. Kvt. 1922 |
| | | Øre | Øre | | Øre | Øre |
| *Næringsmiddelindustrien:* | | | | | | |
| Bagerier, Svende | 906 | 172 | 180 | 96 | 152 | 158 |
| Møllere, — | 68 | 155 | 163 | 198 | 125 | 133 |
| Chokoladefabr., fagl. Arb. | 54 | 172 | 186 | 28 | 148 | 152 |
| — ufagl. Arb. | 64 | 133 | 143 | 19 | 130 | 136 |
| — Kvinder | 425 | 81 | 88 | 86 | 72 | 76 |
| Margarinefabr., ufagl. Arb. | 59 | 120 | 128 | 365 | 118 | 126 |
| — Kvinder | 37 | 65 | 69 | 165 | 65 | 69 |
| Slagterier, ufagl. Arb. | 228 | 143 | 144 | 1248 | 125 | 125 |
| — Kvinder | 16 | 74 | 76 | 131 | 69 | 70 |
| Bryggerier, ufagl. Arb. | 1778 | 144 | 157 | 484 | 137 | 144 |
| — Kvinder | 750 | 111 | 117 | 420 | 91 | 99 |
| Spritfabrikker, ufagl. Arb. | 36 | 143 | 151 | 256 | 143 | 150 |
| — Kvinder | 59 | 108 | 117 | 13 | 109 | 115 |
| Sukkerfabr., ufagl. Arb. | 489 | 156 | 159 | 674 | 120 | 138 |
| — Kvinder | 185 | 82 | 85 | 37 | 65 | 74 |
| Div. Fag, ufagl. Arb. | 107 | 143 | 146 | 226 | 121 | 123 |
| — Kvinder | 98 | 83 | 87 | 249 | 81 | 81 |
| *Tobaksindustrien:* | | | | | | |
| Cigarfabr., Cigarmagere | 773 | 142 | 146 | 775 | 139 | 141 |
| — ufagl. Arb. | 98 | 142 | 142 | 144 | 123 | 125 |
| — Kvinder | 2215 | 98 | 100 | 1413 | 81 | 83 |
| *Tekstilindustrien:* | | | | | | |
| Tekstilfabr., Mænd | 690 | 127 | 135 | 2013 | 122 | 128 |
| — Kvinder | 1984 | 91 | 98 | 2994 | 81 | 86 |
| Rebslagerier, Svende | 13 | 119 | 123 | 31 | 119 | 123 |
| — ufagl. Arb. | 25 | 115 | 122 | 54 | 110 | 113 |
| — Kvinder | 127 | 73 | 77 | 95 | 61 | 63 |
| Possementfaget, Svende | 20 | 141 | 157 | — | — | — |
| — Kvinder | 21 | 80 | 79 | — | — | — |
| Sejlmagersvende | 13 | 218 | 230 | 16 | 142 | 146 |
| *Beklædningsindustrien:* | | | | | | |
| Skræddersvende | 341 | 171 | 178 | 38 | 151 | 161 |
| Syersker | 1189 | 86 | 90 | 456 | 69 | 72 |
| Skomagersvende | 51 | 151 | 156 | 7 | 126 | 131 |
| Skotøjsarbejdere, Mænd | 1095 | 163 | 169 | 105 | 134 | 139 |
| — Kvinder | 838 | 93 | 96 | 61 | 71 | 74 |
| *Læderindustrien:* | | | | | | |
| Garverier, Svende | 149 | 187 | 192 | 85 | 161 | 168 |
| — ufagl. Arb. | 148 | 160 | 163 | 200 | 142 | 146 |
| *Bygningsindustrien:* | | | | | | |
| Blikkenslagersvende | 221 | 200 | 212 | 153 | 137 | 143 |
| Bygningssnedkersvende*) | 752 | 194 | 197 | 961 | 136 | 144 |
| Glarmestersvende | 110 | 157 | 162 | 65 | 122 | 124 |
| Malersvende | 1303 | 192 | 213 | 355 | 134 | 150 |
| Murersvende | 1011 | 247 | 266 | 1773 | 139 | 146 |
| Murarbejdsmænd | 671 | 195 | 203 | 1620 | 119 | 128 |
| Stukkatørsvende | 53 | 190 | 210 | — | — | — |
| Tømrersvende | 571 | 222 | 240 | 1305 | 140 | 147 |
| Arbmd. hos Tømrere | 39 | 141 | 145 | 75 | 114 | 129 |
| Linoleumspaalæggere | 59 | 152 | 178 | — | — | — |
| Isoleringsmontører | 51 | 198 | 217 | 12 | 179 | 193 |

* Herunder for Provinsen tillige andre Snedkersvende.

## Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

| Fag | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Ant. Arb. pr. 31/3 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Okt. Kvt. 1922 | Ant. Arb. pr. 31/3 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Okt. Kvt. 1922 |
| | | Øre | Øre | | Øre | Øre |
| *Træ- og Møbelindustrien:* | | | | | | |
| Bødkersvende | 124 | 186 | 189 | 289 | 149 | 156 |
| Børstenbindersvende | 35 | 170 | 156 | 22 | 138 | — |
| Billedskærersvende | — | — | — | 14 | 134 | 145 |
| Drejersvende | 28 | 156 | 159 | 52 | 140 | 145 |
| Forgyldere | 18 | 183 | 191 | 27 | 155 | 163 |
| Karetmagersvende | 18 | 191 | 199 | — | — | — |
| Kurvemagersvende | 26 | 128 | 136 | — | — | — |
| Møbelsnedkersvende | 586 | 168 | 173 | 59 | 138 | 146 |
| Maskinsnedkere | 352 | 158 | 167 | 1068 | 126 | 132 |
| Træindustriarbejdere, ufagl. | 251 | 127 | 133 | 456 | 108 | 114 |
| Træindustri, Kvinder | 112 | 83 | 85 | 52 | 80 | 82 |
| Pianoarbejdere | 225 | 185 | 186 | 12 | 146 | 164 |
| Piskearbejdere | — | — | — | 21 | 133 | 140 |
| Sadelmager- og Tapetserersvende | 209 | 166 | 177 | 110 | 137 | 142 |
| *Ler-, Sten- & Glasindustrien:* | | | | | | |
| Jord- og Betonarbejdere | 973 | 171 | 190 | 1358 | 115 | 120 |
| Andre Arbmd. ved Jordarb. | 153 | 150 | 185 | 98 | 118 | 127 |
| Brolæggersvende | 49 | 248 | 291 | 33 | 131 | 172 |
| Stenhuggerier, Svende | 107 | 174 | 184 | 271 | 118 | 127 |
| — ufagl. Arb. | 57 | 140 | 151 | 73 | 111 | 116 |
| Grus- og Skærvefabr., Arbmd. | — | — | — | 296 | 117 | 121 |
| Teglværker — | — | — | — | 2214 | 115 | 126 |
| Cementfabrikker — | — | — | — | 1336 | 127 | 138 |
| Keram. Industri, fagl. Arb. | 146 | 171 | 172 | 50 | 125 | 130 |
| — ufagl. - | 206 | 140 | 143 | 84 | 107 | 110 |
| — Kvinder | 408 | 105 | 111 | 43 | 73 | 76 |
| Terrazzoarbejdere | 45 | 161 | 167 | 12 | 123 | 136 |
| *Jern- o. a. Metalindustri:* | | | | | | |
| Blikkenslagersvende | 149 | 176 | 188 | 94 | 154 | 160 |
| Elektrikere | 563 | 163 | 165 | 522 | 151 | 156 |
| Formere | 318 | 197 | 208 | 575 | 161 | 167 |
| Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere | 296 | 154 | 160 | 95 | 130 | 137 |
| Gørtlere | 104 | 166 | 172 | 48 | 146 | 152 |
| Kobbersmede | 63 | 189 | 206 | 60 | 168 | 195 |
| Malersvende | 142 | 188 | 186 | 211 | 155 | 170 |
| Metalslibere | 141 | 175 | 182 | 67 | 132 | 141 |
| Metaltrykkere | 78 | 190 | 205 | 20 | 164 | 162 |
| Skibstømrere | 205 | 194 | 200 | 290 | 152 | 165 |
| Smede- og Maskinarbejdere | 5014 | 180 | 193 | 4503 | 150 | 159 |
| Trærarbejdere | 374 | 175 | 185 | 674 | 154 | 160 |
| Div. fagl. Arbejdere | 56 | 173 | 185 | 61 | 156 | 156 |
| Arbejdsmænd | 3046 | 139 | 145 | 3824 | 124 | 129 |
| Kvinder | 1634 | 78 | 83 | 387 | 72 | 77 |
| *Kemisk Industri:* | | | | | | |
| Farversvende | 34 | 149 | 158 | — | — | — |
| Oliemøller, Arbmd. | 501 | 137 | 140 | 721 | 135 | 132 |
| Svovlsyrefabr. - | 86 | 148 | 150 | 482 | 144 | 134 |
| Tændstikfabr., Arbmd. | 81 | 150 | 155 | — | — | — |
| — Kvinder | 173 | 84 | 86 | — | — | — |
| Forsk. Industrier, Arbm. | 834 | 135 | 140 | 208 | 118 | 137 |
| — Kvinder | 755 | 77 | 78 | 235 | 65 | 70 |

## Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

| Fag | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Ant. Arb. pr. 31/3 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvtr. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Okt. Kvt. 1922 | Ant. Arb. pr. 31/3 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvtr 1923 | Gennemsn. Timefortj. Okt. Kvt. 1922 |
| | | Øre | Øre | | Øre | Øre |
| *Grafisk Industri:* | | | | | | |
| Papirfabrikker, Arbmd. | 161 | 131 | 135 | 763 | 120 | 124 |
| — Kvinder | 39 | 91 | 92 | 274 | 75 | 76 |
| Bogtrykkerier m. v.: | | | | | | |
| Typografer | 1487 | 199 | 201 | 1037 | 182 | 182 |
| Stentrykkere | 126 | 185 | 193 | 87 | 152 | 162 |
| Kemigrafer | 80 | 176 | 179 | — | — | — |
| Ufagl. Arb. | 139 | 150 | 149 | 47 | 145 | 145 |
| Kvinder | 305 | 96 | 96 | 114 | 80 | 80 |
| Litografiske Etabl., ufagl. Arb. | 34 | 136 | 144 | 20 | 112 | 118 |
| — Kvinder | 60 | 93 | 94 | 29 | 74 | 77 |
| Bogbinderier, Svende | 257 | 190 | 199 | 134 | 137 | 141 |
| — Kvinder | 332 | 99 | 101 | 39 | 70 | 72 |
| Papirvareindustri, ufagl. Arb. | 51 | 132 | 136 | — | — | — |
| — Kvinder | 267 | 83 | 88 | 78 | 76 | 76 |
| Æskefabrikker, Kvinder | 166 | 88 | 91 | 127 | 79 | 81 |
| *Handel og Transport:* | | | | | | |
| Lager- og Pakhusarbejdere | 1041 | 122 | 132 | 2105 | 118 | 122 |
| Havnearbejdere | — | 217 | 226 | — | 196 | 203 |
| Kvinder | 103 | 74 | 78 | 42 | 81 | 78 |
| *Forskelligt:* | | Kr. pr. Uge. | | | Kr. pr. Uge. | |
| Formænd | 636 | 102.72 | 107.20 | 636 | 80.26 | 82.12 |
| Fyrbødere | 384 | 70.07 | 74.00 | 713 | 64.64 | 67.92 |
| Chauffører | 657 | 65.35 | 69.46 | 315 | 57.44 | 61.15 |
| Kuske | 1160 | 62.69 | 66.19 | 982 | 54.63 | 58.00 |

133 Øre og for Kvinder 85 Øre. For de i København beskæftigede 48.000 Arbejdere udgjorde Timefortjenesten 145 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 182 Øre, for Arbejdsmænd 145 Øre og for Kvinder 90 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistikken 49.000 Arbejdere, hvis gennemsnitlige Timefortjeneste var 124 Øre; for faglærte Arbejdere i Provinsen var Lønnen 146 Øre, for Arbejdsmænd 125 Øre og for Kvinder 78 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 36 Øre for faglærte Arbejdere, 20 Øre for Arbejdsmænd, 12 Øre for Kvinder og 21 Øre for samtlige Arbejdere. Det maa dog fremhæves, at de for København og Provinsen beregnede Gennemsnitslønninger paavirkes af Arbejdertallets forskellige Fordeling mellem faglærte og ufaglærte Arbejdere og mellem Mænd og Kvinder, og indenfor disse Grupper over den forskellige Fordeling mellem Fagene Indflydelse paa Gennemsnitstallene.

Sammenlignet med Lønningerne i Juli og Oktober Kvartaler 1922, da Lønningerne var næsten ens, viser Lønnen i Januar en Nedgang paa gennemsnitlig ca. 6 Procent.

Denne Lønnedgang svarer ganske til Nedgangen i Pristallet for Tiden fra Februar 1922 til Februar 1923, i hvilket Tidsrum Pristallet faldt fra 212 til 198 eller ca. 6 Procent.

Efter Overenskomsten af 4. April 1922 mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Hovedorganisationer og efter forskellige andre Overenskomster af lignende Indhold skulde Arbejdslønningerne nedsættes eller forhøjes i samme Forhold som Pristallet, saaledes at første Regulering vilde finde Sted i Februar 1923, for saa vidt der i Sommeren 1922 blev Enighed mellem Organisationerne om at forlænge Over-

enskomsterne indtil 1924. Da dette var Tilfældet for næsten alle Fags Vedkommende, indtraadte i Februar 1923 den ved Overenskomsten af 4. April 1922 fastsatte Regulering, der i Henhold til Forandringen i Pristallet blev en Nedsættelse med 6 Procent.

særlige Forhold gør sig gældende. Naar saaledes f. Eks. Lønnen for Slagteriarbejderne og Typograferne m. v. i Januar Kvartal har været næsten den samme som i Oktober Kvartal 1922, skyldes det, at Slagteriarbejdernes Lønninger paa Grund af, at deres Overens-

| | Ant. Arb. 31. Marts 1923 | Gennemsn. Timefort. Januar Kvartal 1923 | Oktbr. Kvartal 1922 | Oktbr. Kvartal 1921 | Oktbr. Kvartal 1920 | Aaret 1914 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| *København* | | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre |
| Faglærte Arbejdere..... | 19428 | 182 | 193 | 229 | 263 | 67,1 |
| Ufaglærte » ..... | 15120 | 145 | 156 | 183 | 214 | 47,5 |
| Ialt Mænd ..... | 34548 | 165 | 177 | 208 | 242 | 61,0 |
| Kvindelige Arbejdere... | 12955 | 90 | 95 | 110 | 136 | 32,3 |
| Samtlige. Arbejdere .... | 47503 | 145 | 154 | 182 | 216 | 54,4 |
| *Provinsen* | | | | | | |
| Faglærte Arbejdere..... | 16771 | 146 | 152 | 179 | 218 | 54,8 |
| Ufaglærte. » ..... | 24624 | 125 | 132 | 162 | 186 | 40,8 |
| Ialt Mænd..... | 41395 | 133 | 140 | 169 | 200 | 48,2 |
| Kvindelige Arbejdere... | 7782 | 78 | 81 | 95 | 122 | 25,7 |
| Samtlige Arbejdere..... | 49177 | 124 | 131 | 158 | 190 | 44,9 |
| *Hele Landet* | | | | | | |
| Faglærte. Arbejdere .... | 36199 | 166 | 174 | 205 | 242 | 61,3 |
| Ufaglærte » .... | 39744 | 133 | 141 | 169 | 197 | 45,5 |
| Ialt Mænd..... | 75943 | 147 | 156 | 186 | 219 | 55,0 |
| Kvindelige Arbejdere... | 20737 | 85 | 90 | 104 | 131 | 29,6 |
| Samtlige Arbejdere..... | 96680 | 134 | 142 | 169 | 203 | 50,2 |

Af den Tabel, der viser Gennemsnitsfortjenesten i de enkelte Fag henholdsvis i Januar Kvartal 1923 og Oktober Kvartal 1922 samt Antallet af Arbejdere vde Udgangen af Januar Kvartal, vil man se, at der i langt de fleste Fag er sket en Nedgang i Lønnen, der ret nøje svarer til Nedgangen i Gennemsnitstallene for samtlige Fag. Hvor der er Afvigelser, drejer det sig som Regel enten om Fag, i hvilke Antallet af Arbejdere er saa forholdsvis ringe, at tilfældige Forhold kan paavirke Tallene, eller det drejer sig om Fag, for hvilke komst udløb 1. April 1923, blev nedsat allerede i August 1922 i Stedet for som i de fleste andre Fag i Februar 1923, og at der i Typografernes Arbejdsoverenskomst er fastsat særlige Bestemmelser for Lønregulering, der afviger fra den almindelige Ordning.

Siden Januar Kvartal er Lønnen i de fleste Fag i Henhold til Overenskomsten af 4. April 1922 i August 1923 forhøjet med 3 pCt., saaledes at man for Tiden kan regne med en gennemsnitlig Timefortjeneste for alle Arbejdere og i hele Landet af ca. 138 Øre.

# Kongresser.

## Malerforbundets 12. Kongres

afholdtes i Dagene den 13.—18. August i Romersgade 22.

Formanden, Rudolf Poulsen, bød paa Hovedbestyrelsens Vegne de Delegerede velkommen, idet han følte sig overbevist om, at alle var mødt med den bedste Vilje til at søge det bedste Resultat opnaaet for Malerforbundets Medlemmer.

Rudolf Poulsen bød endvidere de fremmede Gæster velkommen: Streine, Tyskland, Otto Ljungquist, Sverrig, K.

Kristoffersen, Norge, H. Lansink, Holland, Hausmann, Czekoslovakiet, og Hans Jacobsen fra De samvirkende Fagforbund.

Formanden sluttede sin Velkomsttale med en Tak til Gæsterne, fordi de var rejst den lange Vej, og en Tak til Organisationerne, der havde sendt dem.

Til Delegeretmødets Dirigenter valgtes P. Slunt, København, og Lorenz Jensen, Aarhus.

Til Sekretærer valgtes Sophus Christiansen og Th. E. Frederiksen, København.

Kongressens Gæster fik nu Ordet. I glimrende Taler fandt de Udtryk for den Samhørighedsfølelse, der er Arbejderorganisationens Fundament.

De udenlandske Gæster gav en Fremstilling af Forholdene for Malerne og deres Organisationer i de Lande, de repræsenterede, og alle Gæsterne udtalte deres Tak for Indbydelsen til Kongressen og de bedste Ønsker for, at dennes Arbejde og Vedtagelser maatte blive til størst mulig Gavn for Fagets Udøvere og i Kontakt med den øvrige faglige Bevægelse saavel i Indland som i Udland.

Paa Mandatudvalgets Vegne afgav Formanden for Københavns Afdeling, Alfred Larsen, Beretning, der udviste, at der paa Kongressen var repræsenteret 68 Afdelinger med 98 Delegerede foruden Hovedbestyrelsen og Gæsterne. Samtlige Mandater godkendtes.

*Beretning om Virksomheden*

aflagdes af Formanden. Han udtalte sig dog meget kortfattet og henviste iøvrigt til den trykte Beretning, Kongressens Deltagere havde faaet tilstillet. Af denne, der er meget detailleret, fremgaar det vedrørende Medlemstallet, at der i Kongresperioden fra 1920 har været en Nedgang paa 883 Medlemmer = 14,6 pCt. Nedgangen har været forholdsvis større i Provinsen end i København. Medlemsnedgangen synes nu næsten at være ophørt, de saakaldte »Krigsmedlemmer« er udskilte. Forbundets samlede Medlemstal er 5252.

Et særligt Afsnit af Beretningen omhandler Lønbevægelsen, der tages op til grundig Belysning. Beretningen omhandler fremdeles Arbejdstiden og slutter med en Bedømmelse af Organisationsformen, der konkluderer deri, at Arbejderne ikke har Raad til at eksperimentere med deres Organisationer.

I Diskussionen deltog en stor Del Talere. Denne drejede sig navnlig om Organisationsformen, og fra de enkelte Kommunister, der var paa Kongressen, hævdedes det, at Hovedledelsen ikke havde efterlevet en paa sidste Kongres fattet Beslutning om at arbejde for Oprettelse af et Bygningsindustriarbejderforbund. Der stilledes et Forslag om at indbyde Repræsentanter for de andre Byggefag, men dette Forslag forkastedes.

Fra kommunistisk Side kritiseredes ogsaa, at der var bevilget for mange Penge til socialdemokratisk Valgagitation, og om dette Punkt stilledes der senere paa Kongressen et Forslag, der gik ud paa, at der af Kongressen fastsættes et Maksimumsbeløb til dette Formaal, men Kongressen forkastede med stort Flertal dette Forslag.

Vedrørende Arbejdstiden vedtoges følgende Resolution enstemmigt:

> Det paalægges Hovedbestyrelsen at søge 8-Timers Arbejdsdagen lovfæstet som Maksimalarbejdsdag.

Fra flere Delegerede fremkom et Forslag om, at Malerforbundet betaler den Bod, som Randers-Afdelingen er idømt.

Dette Forslag forkastedes. Det vedtoges derimod at yde Beløbet som Laan.

Delegeretmødet vedtog fremdeles at opsige samtlige Overenskomster, forsaavidt der ikke forinden Opsigelsesfristens Udløb er optaget nye Forhandlinger med Arbejdsgiverne.

Med stor Majoritet blev Beretningen godkendt. Kun ganske enkelte stemte for et Forslag, der gik ud paa at tage Beretningen til Efterretning.

*Regnskabet.*

Hovedkasserer H. Rasmussen forelgade det reviderede Regnskab, der ligeledes blev godkendt af Delegeretmødet.

*Lovændringer.*

Herunder vedtoges en Del af Hovedbestyrelsen foreslaaede Ændringer og et af Odense Afdeling stillet Forslag vedrørende Begravelseshjælpen, der

gaar ud paa, at Enker efter afdøde Medlemmer vedblivende kunde fortsætte Medlemsskabet mod at betale Kontingent til Bgravelseskassen.

*Særlige Forslag.*

Dette Punkts mest brændende Spørgsmaal var et Forslag fra Esbjerg om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Dette blve dog trukket tilbage. Fra Odense og Aarhus var stillet Forslag om, at Spørgsmaalet om Udmeldelse blev udsendt til Urafstemning. Dette Forslag blev forkastet med 66 Stemmer mod 44.

Et Forslag fra Odense og København om at kræve Ekstrabetaling for Helligdagsarbejde og et Forslag om at kræve Stigetillæg og Tillæg for Spændlister ved næste Prislisterevision vedtoges.

Efter en lang Debat blev et Forslag fra Skive om Afskaffelse af obligatorisk Akkord i Provinsen trukket tilbage.

En Resolution, stillet af Høft, Lemvig, om det samme Spørgsmaal blev forkastet.

Der vedtoges en Henstilling til Afdelingerne om at søge Fagets Lærlinge organiseret.

Sluttelig vedtoges det enstemmigt og uden Diskussion paa Forslag af Hovedledelsen at skænke det tyske Malerforbund, der paa Grund af Valutaforholdene befinder sig i Vanskeligheder, et Beløb paa 5000 Kr.

*Valgene.*

Forbundets Formand Rud. Poulsen, Hovedkasserer Hans Rasmussen og Næstformanden Ernst Carlsen genvalgtes med Akklamation.

For København genvalgtes endvidere følgende: Peter Bredsgaard, Alfred Larsen og Slunt, og nyvalgtes Fjerdingstad.

For Jylland valgtes: Fr. Jensen, Viborg, L. C. Sørensen, Aarhus, Hvidberg, Aalborg, og Henriksen, Aarhus. For Fyn: Aug. Henriksen, Odense. For Lolland-Falster: Jørgensen, Holeby. For Sjælland: Larsen, Slagelse, og Nielsen, Helsingør. Revisorerne Fr. Nielsen og Vedel genvalgtes.

Det vedtoges at afholde det næste Delegeretmøde i København.

*Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.*

Saavel Formandens Beretning som Regnskabet blev enstemmig godkendt.

Af de vigtige Beslutninger kan nævnes, at Delegeretmødet vedtog at hæve de aarlige Arbejdsløshedsunderstøttelsesdage fra 70 til 100 Dage. Desuden forandredes de 6 ugentlige Dage til 7. Et Forslag fra Aarhus om Oprettelse af en Arbejdsløshedskasse uden Statstilskud blev trukket tilbage.

Til Hovedledelse valgtes de samme som i Forbundet.

Efter at de sædvanlige Afskedshilsner var vekslede mellem Kongressens Gæster og Forbundets Formand, sluttede de 6 Dages Samvær med Afsyngelsen af Socialisternes Marsch.

# Den faste Voldgiftsret.

**Sag Nr. 696.**

**Havnearbejdere i Aalborg.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 296—297.*

Aar 1923 den 17. August Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde i Anledning af *Sag Nr. 696*:

Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havnes Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Havnearbejdernes Fagforening i Aalborgs Vegne.

Næstformand Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark ved Mægler Chr. Thomsen, Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne ved dens Formand Direktør Ørum Petersen og dens tidligere Formand Direktør Spodsbjerg.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Sekretær Niels Hansen og Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg ved dens Formand Søren Jacobsen.

*Der fremlagdes* Klage af 26. Juli 1923 med Eksemplar af Overenskomst

og 1 Bilag og Tilsvar af 16. August 1923 med 1 Bilag.

Sagen forhandledes mellem Parterne.

Fagforeningens Formand Søren Jacobsen afgiver den Erklæring, at han paa ingensomhelst Maade har støttet Standsningen. Tværtimod er han straks, da han Kl. ca. 10½ Fm. blev bekendt med Standsningen, gaaet i Gang med at formaa Arbejderne til at genoptage Arbejdet.

De Indklagede erkender, at Arbejdsstandsningen i det foreliggende Tilfælde har været ulovlig.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4,10 Em.

*Poul Hansen.*

/ E. Steincke.

Sag Nr. 698.

Havnearbejdere i Svendborg hos Dampskibsselskabet »Thor«.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 297—299.*

Aar 1923 den 17. August Kl. 4¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 698*:

Dansk Arbejds iverforening for Svendborg Importørforening og Dampskibsselskabet »Thor« mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Forbundets Svendborg Afdelings Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær Elmquist, Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark ved Mægler Chr. Thomsen og Svendborg Importørforening ved Mægler R. P. Petersen, Repræsentant for Dampskibsselskabet »Thor«.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Sekretær Niels Hansen og Arbejdsmændenes Fagforening i Svendborg ved Bestyrelsesmedlem Chr. Larsen.

*Der fremlagdes* Klage af 4. August 1923 med den deri paaberaabte Overenskomst og Tilsvar af 15. August 1923 med 1 Bilag samt Skrivelse af 11. August 1923 fra De samvirkende Fagforbund med Anmodning om Udsættelse med Afgivelse af Tilsvar til den 14. s. M.

Sagen forhandledes mellem Parterne, og forligtes saaledes:

Repræsentanter for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund foretager i Forening paa Stedet en Undersøgelse af, om Dampskibsselskabet »Thor«s Losning og Ladning i Svendborg kan sidestilles med den Losning og Ladning, som foretages af D. F. D. S.s Damper »Falken«, sammesteds. Denne Undersøgelse skal finde Sted inden 14 Dage fra Dato. Skulde Enighed herefter ikke opnaas, optages der Forhandling mellem Organisationerne. Denne Forhandling skal være tilendebragt inden 1 Maaned fra Dato. I den Maaned betales de hidtidige Satser med de almindelige Fradrag af 6 % og Tillæg af 3 %. Efter denne Maaneds Forløb glider Dampskibsselskabet »Thor« ind under samme Forhold som »Falken« forudsat at Undersøgelsen viser at Arbejdet paa de to Baade kan ligestilles.

Sagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 5,20 Em.

*Poul Hansen.*

/ E. Steincke.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmændene hos Petersen & Albeck.

Den 14. Juni afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Klage fra Arbejdsgiverne over, at 142 Arbejdere hos Firmaet Petersen & Albeck havde nedlagt Arbejdet uden Varsel den 13. Juni. Anledningen hertil var en af Firmaet foretagen Afskedigelse.

Arbejdsgiverne fastholdt Afskedigelsen, men var villige til at tage Mægling paa Stridsspørgsmaalet og frafalde Sagsanlæg, hvis Arbejdet genoptoges den 15. Juni om Morgenen. Paa et Møde samme Aften vedtog Arbejderne dette med 92 Stemmer mod 28.

### Havnearbejdere i Aalborg.

I Anledning af at Arbejdet havde været nedlagt ved Losningen af forskellige Skibe i Aalborg Havn, af-

holdtes der et Fællesmøde den 18. Juli, hvor Arbejdsgiverne hævdede at have lidt et Tab ved disse Arbejdsstandsninger. Det lidte Tab krævedes erstattet. Der opnaaedes ikke Enighed paa Fællesmødet, og Arbejdsgiverforeningen har derefter indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Havnearbejdere i København.

Ved et Fællesmøde den 28. Juli behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at Havnearbejderne, ved Losning af Trælast fra M/S. »Svendborgsund«, havde nægtet at sortere Trælasten, foruden efter Længder og Dimensioner, ogsaa til de forskellige Ladningsmodtagere. Forbundet hævdede, at man ikke havde nægtet at foretage den krævede Sortering, men man vilde have Ekstrabetaling herfor, hvad man mente at have Hjemmel for i Overenskomsten.

Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, og Arbejdsgiverforeningen har derfor nu indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Havnearbejdere i Svendborg.

For Lastning og Losning af Rutedamperen »Thor« har der altid bestaaet en særlig mundtlig Aftale. Nu har Rederiet indmeldt sig i Svendborg Importørforening, og denne kræver, at den med Organisationen bestaaende Overenskomst nu skal være gældende ogsaa for »Thor«.

Dette har Arbejderne modsat sig og kræver stadig en særlig Overenskomst for dette Arbejde.

Den 1. August afholdtes et Fællesmøde herom, men da dette endte uden at nogen af Parterne vilde fravige deres principielle Standpunkt, har Arbejdsgiverne indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Murarbejdsmænd i Aalborg.

Den 18. Juli nedlagde 7 Murarbejdsmænd hos Murermester L. Therkildsen, Aalborg, Arbejdet uden Varsel paa Krav om en højere Timeudbetaling.

Efter at Sagen var paaklaget af Arbejdsgiverne afholdtes et Fællesmøde den 2. August, man hvor enedes om, at der Dagen efter skulde forsøges en lokal Forhandling, men da denne ikke bragte Enighed tilveje og Arbejdet derfor ikke blev genoptaget, indbragte Arbejdsgiverne Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Brolæggerne i Odense.

I Anledning af at en Entreprenør J. L. Nielsen have antaget en Lærling paa 37 Aar ved et Stykke Chaussebrolægning truede Brolæggerne med Arbejdsstandsning, hvis han paabegyndte Arbejdet med denne Lærling. Entreprenøren undlod da dette, men Odense Entreprenørforening rejste da Klage over dette af Brolæggerne i Odense udviste Forhold.

Ved et Fællesmøde den 4 August tog Forbundet Afstand fra den bebudede Arbejdsstandsning men fastholdt sin Protest mod Lærlingeantagelsen.

Mødet endte uden Resultat, og begge Parter forbeholdt sig at klage til Den faste Voldgiftsret; Arbejderne, hvis den paagældende Lærling paabegynder Arbejdet, og Arbejdsgiverne af principielle Grunde.

### Murarbejdsmænd i Vordingborg.

Mellem Murermesterforeningen i Vordingborg og Murarbejdsmændene var opstaaet en Strid om Betaling for Opbæring af Vand ved en Bygning i Vordingborg. Parterne enedes derefter om at nedsætte en lokal Voldgiftsret til Afgørelse af Striden. Opmanden afsagde en Kendelse, væsentligst i Arbejdernes Favør, men nu forbød Centralforeningen af Murermestre de stedlige Murermestre at rette sig efter Kendelsen, idet man hævdede at Voldgiftsrettens Nedsættelse som lokal Voldgiftsret, var i Strid med Overenskomsten.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 19 Juli, og da der ikke opnaaedes Enighed paa Mødet, bebudede Arbejdsmandsforbundet at vilde indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret med Paastand om, at den afsagte Kendelse skal respekteres.

### Stenhuggere hos Firmaet Maag, Müller & Krog.

Ved et Arbejde paa Politigaarden i København opstod en Uoverensstemmelse mellem Stenhuggersvendene og Firmaet Maag, Müller & Krog angaaende Betalingen for nogle Vanger. Svendene hævdede, at der ved Udførelsen af et andet Arbejde var truffet en Aftale, hvorefter Prisen for dette

Arbejde var afgjort i Principet. Dette benægtede Firmaet og betalte Arbejdet efter andre Regler. Arbejdet blev derefter nedlagt den 16 Juli og der afholdtes den 26 Juli et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Her opnaaedes der Enighed om, at det nedlagte Arbejde skulde genoptages straks. Saavel Arbejdsgiverne som Arbejderne forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret. Arbejdsgiverne i Anledning af den iværksatte Arbejdsstandsning. Arbejderne i Anledning af deres Paastand om, at Stenhuggermester Krog har brudt en mellem ham og Arbejderne truffen Aftale.

# Arbejdsløsheden i August 1923.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i August Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Ved Udgangen af August Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 7,6 mod 7,4 pCt. ved Udgangen af Juli Maaned. Bevægelsen fra Uge til Uge har for de forskellige Hovedgrupper af Arbejdere været ringe hele Maaneden igennem. Den lille Stigning i Arbejdsløsheden, der indenfor Bygningsfagene i Hovedstaden fandt Sted midt i Maaneden, skyldes Afslutningen af en Del Reparationsarbejder (bl. a. Skolerne).

| August 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 3. Aug. | 10. Aug. | 17. Aug. | 24. Aug. | 31. Aug. |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygn.-Industri | 11532 | 10,2 | 10,6 | 11,1 | 12,0 | 11,8 |
| Anden Industri | 56909 | 10,5 | 10,9 | 10,7 | 10,7 | 10,6 |
| Handel..... | 5715 | 9,6 | 9,9 | 9,8 | 9,8 | 9,9 |
| Arbejdsmænd. | 30126 | 5,8 | 5,9 | 5,9 | 6,5 | 6,2 |
| Ialt... | 104282 | 9,1 | 9,4 | 9,3 | 9,6 | 9,4 |
| Provinserne: | | | | | | |
| Bygn.-Industri | 18870 | 4,4 | 4,3 | 4,2 | 4,0 | 3,9 |
| Anden Industri | 54932 | 8,5 | 8,4 | 8,8 | 8,6 | 8,6 |
| Handel..... | 6881 | 7,4 | 7,5 | 7,4 | 7,2 | 7,3 |
| Arbejdsmænd. | 63032 | 4,8 | 4,5 | 5,0 | 4,9 | 5,0 |
| Ialt... | 143715 | 6,3 | 6,1 | 6,5 | 6,3 | 6,3 |
| Hele Landet. | 247997 | 7,5 | 7,5 | 7,7 | 7,7 | 7,6 |

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløsheden ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Januar | Maaned | 1920 | 13,2 pCt. |
| Februar | — | — | 9,6 — |
| Marts | — | — | 6,7 — |
| April | — | — | 3,5 — |
| Maj | — | — | 2,8 — |
| Juni | — | — | 2,1 — |
| Juli | — | — | 2,1 — |
| August | — | — | 2,4 — |
| September | — | — | 2,7 — |
| Oktober | — | — | 3,6 — |
| November | — | — | 6,1 — |
| December | — | — | 15,1 — |
| Januar | — | 1921 | 19,7 — |
| Februar | — | — | 23,2 — |
| Marts | — | — | 23,6 — |
| April | — | — | 21,7 — |
| Maj | — | — | 18,6 — |
| Juni | — | — | 16,8 — |
| Juli | — | — | 16,7 — |
| August | — | — | 17,7 — |
| Septbr. | — | — | 16,6 — |
| Oktober | — | — | 18,3 — |
| November | — | — | 20,8 — |
| December | — | — | 25,2 — |
| Januar | — | 1922 | 28,9 — |
| Februar | — | — | 33,1 — |
| Marts | — | — | 27,9 — |
| April | — | — | 24,0 — |
| Maj | — | — | 16,1 — |
| Juni | — | — | 13,2 — |
| Juli | — | — | 12,5 — |
| August | — | — | 11,1 — |
| September | — | — | 10,6 — |
| Oktober | — | — | 11,3 — |
| November | — | — | 15,2 — |
| December | — | — | 20,3 — |
| Januar | — | 1923 | 21,5 — |
| Februar | — | — | 23,2 — |
| Marts | — | — | 16,0 — |
| April | — | — | 11,5 — |
| Maj | — | — | 9,1 — |
| Juni | — | — | 8,1 — |
| Juli | — | — | 7,4 — |
| August | — | — | 7,6 — |

Arbejdsløshedsprocenten har gennem de forløbne Maaner af 1923 stadig været betydelig lavere end i de tilsvarende Maaneder i 1922.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 * KØBENHAVN DEN 6. OKTOBER 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheden.

### Henvendelse til Indenrigsministeren fra et Mindretal i C-Nævnet.

*Fællesorganisationen i København protesterer mod den Adfærd som Regeringen udviser mod de Arbejdsløse.*

Arbejdsdirektoratet oplyser, at der den 21. September ved samtlige Anvisningskontorer var anmeldt 19.751 Arbejdsledige, deraf 10.866 i København og 8885 i Provinserne. Skønt det maa erkendes, at Arbejdsløsheden i Sommerens Løb har været i glædelig Tilbagegang, er Forholdet ikke desmindre saaledes, at det maa betegnes som unormalt, baade fordi Arbejdsløsheden i sig selv er altfor stor, og fordi den med sin Langvarighed rammer saa usigelig haardt i de mange Hjem. Hvad vilde nu være rimeligere, end at Regeringen erkendte det som Pligt for Samfundet at træde hjælpende til ved at give de Arbejdere, som gennem langvarig Arbejdsløshed er blevet særlig haardt ramt, en Hjælp, saa de dog kunde friste Tilværelsen paa en menneskelig Maade. Men en saa human Tankegang ligger langt fra Regeringen; i Stedet for at hjælpe, støder den de Arbejdsledige fra sig ud i den dybeste Elendighed. Regeringen bekymrer sig ikke om, de Arbejdsledige har noget, hvormed de kan stille Sulten, eller om de er i Stand til at skaffe Føde og Klæder til Hustruen og de hungrige Børn. Med haard Haand har Regeringen frataget det ene Fag efter det andet Anerkendelsen som berettiget til ekstraordinær Understøttelse og dermed overladt Kasserne at klare Resten, som de bedst kan. Ja saa overlegent tages der paa Sagen, at man næppe nok værdiger de Kasser et Svar, som ansøger om at faa Anerkendelse som kriseramte.

Til de arbejdende Medlemmers Ros maa det siges, at de har afset meget af deres Fortjeneste for at holde deres nodlidende Kammerater oven Vande, men der er Grænser for, hvor langt man kan gaa, og denne Grænse er naaet for de fleste Fags Vedkommende.

Paa et Tidspunkt syntes der at være ligesom et lille Lyspunkt at skimte, men ogsaa dette er blevet slukket. Ved et Møde i Rigsdagsudvalget i Juni Maaned fremkom der fra Medlemmer, tilhørende Regeringspartierne, Antydninger, der lod forvente, at man i hvert Fald vilde stille sig forstaaende overfor Tanken om at udvide Grænsen for de Fag, der havde Anerkendelse som kriseramte, udover de fastsatte 90 Dage. Arbejdsdirektoratet lod ogsaa hos Hjælpekasserne foretage en Undersøgelse af, hvor mange af de ledige Medlemmer i disse Kasser, der havde modtaget over 90 Dage i ekstraordinær Understøttelse. Det blev ved den Undersøgelse konstateret, at ca. 70 pCt. ved Inddragningen af den tidligere givne Dispensation havde mistet enhver Understøttelse. Efter at disse Oplysninger var indhentede, blev der i *C-Nævnet* forhandlet om Muligheden af en fælles Indstilling til Indenrigsministeriet om at dispensere fra 90 Dages Grænsen for Fag, som var anerkendte som kriseramte. Paa et vist Tidspunkt syntes der at være Mulighed for at naa til Enighed, men Spillet blev slaaet over Ende, vistnok ved Indgriben fra Arbejdsgiverforeningens Side. Herefter er der af et Mindretal i C-Nævnet sendt Indenrigsministeren Anmodning om, at den siden Juli 1922 gældende Dispensation, der ikke blev fornyet den 1. Maj d. A., atter sættes i

Kraft. Andragendet til Indenrigsministeren er saalydende:

»Efter at Nævnet for ekstraordinær Understøttelse i 2 Møder har haft Spørgsmaalet om Forlængelse af Dispensation fra den i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 21. Marts 1922 fastsatte Tidsgrænse af 90 Dage for Nydelse af »Fortsat Hjælp« til Behandling, uden at der har kunnet opnaas Tilslutning fra Flertallet af Nævnets Medlemmer til en Indstilling om en saadan Forlængelse, skal undertegnede Mindretal herved indstille til Indenrigsministeriet, at den siden Juli 1922 gældende Dispensation, der ikke blev fornyet pr. 1. Maj d. A., ufortøvet atter sættes i Kraft.

Vi skal til Støtte herfor anføre:

1. at der af Indenrigsministeren efter Forhandling med det paagældende Rigsdagsudvalg er anerkendt at være ekstraordinær Arbejdsløshed i en Række af Fag, senest ved Bekendtgørelse af 9. Juni d. A.;
2. at Arbejdsløsheden i disse Fag foruden sit Omfang har en indtil flere Aar rækkende Varighed for de paagældende arbejdsløse Medlemmer;
3. at der ogsaa i de fleste af de Fag, der ikke har Anerkendelse for ekstraordinær Arbejdsløshed, findes saa stort et Antal ledige Medlemmer, at der ikke fra førstnævnte Fag kan ske nogen Aflastning af Arbejdsløsheden til disse andre Fag;
4. at de arbejdsløse Medlemmer i de Fag, hvor den ekstraordinære Arbejdsløshed af Indenrigsministeriet erkendes at være til Stede, efter Udløbet af vedtægtsmæssig Understøttelse plus 90 Dage er henviste til i ca. et halvt Aar at skulle eksistere uden nogen Art af Hjælp og uden Udsigt til Arbejde i eget eller andre Fag eller overhovedet indenfor nogen Art af Erhverv, hvilket under Hensyn til Arbejdsløshedens Langvarighed viser, at selve Forudsætningen for 90 Dages Reglen er bristet;
5. at Spørgsmaalet om den nævnte Dispensations Forlængelse nu 2 Gange af Indenrigsministeriet er forlangt optaget til Behandling i Nævnet, hver Gang med Tilvejebringelsen af nye Oplysninger, og
6. at disse Oplysninger fuldt ud fastslaar, at den tilstedeværende Arbejdsløshed skyldes en saa absolut Mangel paa Beskæftigelsesmuligheder, at selv fuldstændig Standsning af Understøttelsen ingen Indflydelse har paa Tallet af de paagældende Arbejdsløse, samt
7. at Arbejdsløsheden saavel i de omhandlede Fag som taget under et ikke længere synker, men holder sig paa et i Forhold til normale Tider uhyggelig stort Tal for indeværende Aarstid.

Vi henviser til de i Nævnet fremlagte Oplysninger, hvorefter ca. 70 pCt. af de Arbejdsløse, der indtil 1. Maj var berettigede til Understøttelse, ved Dispensationens Inddragning mistede enhver Understøttelse, og at denne Procent ogsaa gælder for de senest indhentede Oplysninger.

Da Indenrigsministeriets Skrivelse af 9. Juni d. A. til Arbejdsdirektoratet udtrykkelig henstiller, at Spørgsmaalet om Dispensationens Forlængelse »gøres til Genstand for fornyet Overvejelse«, efter at der forinden er indhentet »Oplysninger om Virkninger af Reglen om 90 Dages Grænsen«, og da der henvises til den under 8. Juni d. A. stedfundne Forhandling i det paagældende Rigsdagsudvalg, hvor Indenrigsministeren lovede at tage Hensyn til Resultatet af de Undersøgelser, der skulde iværksættes, ligesom Indenrigsministeren ogsaa ses at have afgivet lignende Erklæring overfor et af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab nedsat Udvalg, gaar vi ud fra, at Resultatet af de foretagne Undersøgelser ikke maa forblive upaaagtet, og at de Arbejdsløse, der nu i 3 Maaneder har været afskaaret fra Understøttelse af Arbejdsløshedsfonden og stadig haabet paa, at de mange Foranstaltninger maatte føre til et Resultat, ikke længere skal udsættes for den elendige og uudholdelige Stilling, hvori de nu befinder sig.

Under Henvisning til foranstaaende samt til, at Arbejdsløshedsfonden nu maa anses for at være tilstrækkeligt funderet til at kunne bære den dermed forbundne Udgift, maa vi indtrængende anbefale, at vor Indstilling maa blive taget til Følge, saaledes at Bekendtgørelse om Dispensation fra 90 Dages

Grænsen hurtigst mulig bliver udsendt til Hjælpekasserne.«

*Ivar Berendsen. J. Jensen.*
*A. Johansen. Martin Olsen.*

Uagtet der er hengaaet ca. 6 Uger, siden ovenstaaende Andragende blev indsendt til Ministeren, har han dog ikke fundet Anledning til at beskæftige sig dermed, i hvert Fald har han ikke ladet høre fra sig, uagtet Forholdene for hver Dag, der gaar, bliver mere og mere kritiske for Tusinder arbejdsledige Medlemmer.

Det er imidlertid paa høje Tid, at Regeringen træffer Foranstaltninger til Nødens Afhjælpning; thi ellers vil mange Hjem, som hidtil har kæmpet en Heltekamp for at holde sig oven Vande, gaa til Grunde. Men vil Regeringen ændre sin Stilling over for de Arbejdsledige? Med den Erfaring, vi hidtil har indhøstet, er Udsigterne ikke de bedste. Det nytter imidlertid ikke at lægge Hænderne i Skødet, der maa arbejdes saa længe og saa kraftigt, til Regeringen tvinges til at tage Hensyn til Raabet fra de Tusinder Struber, som raaber om Hjælp.

Det af De samvirkende Fagforbund, Socialdemokratisk Forbund m. fl. nedsatte *Fællesudvalg angaaende Arbejdsløsheden*, som stadig beskæftiger sig med Arbejdsløshedsspørgsmaalet og med at finde Veje og Midler for at skaffe de Arbejdsløse Hjælp, paatænker en fornyet Henvendelse til Indenrigsministeren med Anmodning til ham om at aabne Krisefonden for de Fag, hvis Medlemmer er særlig haardt ramte. For at underbygge dette Krav, maa der imidlertid skaffes nøjagtige Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang, hvor mange Medlemmer der oppebærer vedtægtsmæssig Understøttelse, og hvor mange der faar fortsat Hjælp, samt hvor mange der er uden Understøttelse m. m. Materiale til Belysning af disse Spørgsmaal er udsendt til Arbejdsløshedskasserne og disse Afdelinger og vil blive behandlet af De samvirkende Fagforbunds statistiske Afdeling, saasnart det i udfyldt Stand er kommet tilbage.

*Møde i Arbejdernes Fællesorganisation i København.*

Fællesudvalget har ligeledes foranlediget afholdt et Møde i Arbejdernes Fællesorganisation i København med Spørgsmaalet om Arbejdsløsheden paa Dagsordenen. Paa Mødet gjorde Hovedkasserer A. Johansen Rede for den Virksomhed, som Arbejdsløshedsudvalget havde udfoldet for at skabe Mulighed for Hjælp til de Arbejdsledige og for Regeringens fortsatte Angreb paa de Arbejdsledige.

*Følgende Udtalelse og Beslutning vedtoges:*

»Ved Indgangen til den fjerde Vinter under Erhvervskrisen, og en i disse Aar uafbrudt vedvarende omfattende Arbejdsløshed, henleder de københavnske Fagforeningers Bestyrelse paany Opmærksomheden paa den Nød, der med denne Tilstand paaføres Tusinder af Arbejderfamilier, og paa den moralske Ødelæggelse, som Arbejdsløsheden medfører.

Mødet opfordrer derfor Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe til fortsat Virksomhed for at skaffe Arbejde saavel ved Statsarbejder som ved ekstraordinære midlertidige Foranstaltninger, der imødegaar Spekulationen i Udlandets syge Valuta.

Da det imidlertid kan befrygtes, at en betydelig Arbejdsløshed fortsat vil bestaa, kræver Bestyrelserne fornøden Hjælp til de Arbejdsløse.

Det besluttes at rette en Henvendelse til Indenrigsministeriet med Protest imod den Adfærd, der er udvist overfor en Række Fags Arbejdsløse, ved Standsningen af den fortsatte Understøttelse og i andre Tilfælde ved dennes Begrænsning til et, under de herskende Forhold, altfor ringe Antal Dage. — Saa længe de ekstraordinære Forhold vedvarer, med uafbrudt Arbejdsløshed baade Vinter og Sommer for mange Tusinde Arbejdere, maa det være disses Ret, naar Arbejde ikke kan skaffes, at erholde en saa stor Understøttelse, at den værste Nød kan holdes udenfor Hjemmene.

Det overdrages Forretningsudvalget, eventuelt i Forbindelse med De samvirkende Fagforbund, at overbringe Indenrigsministeren Fagforeningernes Protest og Fordringer om en grundig Revision af de Understøttelses-Principper, som i Løbet af det sidste Aar har

foroget Arbejderklassens Vanskeligheder og de Arbejdsløses Lidelser.«

En Række Repræsentanter fra forskellige Fag gav Udtryk for den voldsomme Harme over de politiske Magthaveres hensynsløse Adfærd overfor Arbejderklassen, som for Tiden er raadende. De skildrede den forfærdelige Nød, der hersker i Tusinder af Arbejderhjem, og fremhævede Nødvendigheden af effektive Foranstaltninger nu, da en Vækst i Arbejdsløsheden ventes i forskellige Fag.

# Udlandet.

**(Efter den internationale faglige Centrals Pressemeddelelser.)**

*Rumænien.*

Fra den 16. til 18. September afholdtes i Klausenburg i Siebenbürgen en ekstraordinær Fagforeningskongres. Det vigtigste Punkt paa Dagsordenen var Spørgsmaalet om Tilslutningen til Amsterdam-Internationalen. D. I. F. C. var repræsenteret ved sin Sekretær J. Sassenbach.

Fagforeningerne i det gamle Rumænien med sine 7 Millioner Indbyggere talte umiddelbart før Krigen 7000 Medlemmer, mens de paa et tidligere Tidspunkt allerede havde været oppe paa 14.000 Medlemmer. Efter Indlemmelsen af de nye Landomraader, som bragte en betydelig Tilvækst af Industri og industrielle Arbejdere, steg Medlemsantallet til omtrent 200.000, i Betragtning af de kun $16^1/_2$ Million Indbyggere og ca. 700.000 industrielle Arbejdere en betydelig Procentsats.

En Generalstrejke, der iværksattes paa Kommunisternes Initiativ og brød sammen efter 6 Ugers Forløb, førte imidlertid til Fagforeningernes Sammenbrud. Regeringen havde bedre Kendskab til Fagbevægelsens virkelige Styrke end selve Fagbevægelsens Ledere. Nogle Tusinde Arbejdere blev fængslet. Arbejdernes Kontor- og Forsamlingslokaler blev afspærrede og besat, Regeringen udstedte en Forordning, ifølge hvilken Fagforeningerne maatte indhente Myndighedernes Tilladelse til at fortsætte deres Virksomhed, den udstedte Strejkeforbud for bestemte Fag og militariserede Jernbanerne og andre Statsvirksomheder. Selv Arbejderne ved et privat Foretagende i Arad, som udførte Statsarbejder, blev militariserede. Gennem Regeringens og Politiets brutale Fremgangsmaade gik Medlemsantallet betydeligt tilbage. Ved Fagforeningskongressen i Aaret 1921 talte man kun 26.000 Medlemmer; saa indtraadte der atter en Stigning, og i 1922 fandtes der 41.000 Medlemmer, medens det samlede Medlemsantal ved den nu afholdte Kongres beløb sig til 52.000.

Paa Grund af den fra Moskva stærkt understøttede kommunistiske Agitation kunde Fagforeningerne imidlertid ikke komme til et fornuftigt Arbejde. Den paa Kongressen af Fagforbundets tidligere Sekretær aflagde Beretning indeholdt interessante Oplysninger om den fra Moskva udgaaende ødelæggende Virksomhed indenfor Fagforeningerne. En særlig stor Forbitrelse over Kommunisternes Splittelsesarbejde raadede blandt Arbejderne i de tidligere ungarske Omraader, som var vant til et fornuftigt Fagforeningsarbejde. Disse var da ogsaa kommen til Kongressen med det faste Forsæt, under alle Omstændigheder at gøre en Ende paa disse ulidelige Tilstande og, for endelig at have et bestemt Maal, at tilslutte sig Amsterdam.

Kongressens Sammensætning var ikke særlig gunstig for rolige Forhandlinger. Ikke alene Centralforbundene, men ogsaa de enkelte Lokalafdelinger og de fritstaaende Fagforeninger samt de enkelte lokale Fællesorganisationer havde Ret til at sende Delegerede. Derfor var der mange Delegerede til Stede, som kun repræsenterede faa Medlemmer, blandt andet Sagførerne og andre saakaldte Intellektuelle, som for den overvejende Del tilhørte den kommunistiske Retning og gjorde sig mest mærkbar. Udvalget til Mandaternes Prøvelse stillede Forslag om at kassere 60 Mandater af de af 217 Delegerede repræsenterede 292 Mandater. Dette Forslag forkastedes, hvorefter Dirigenten paa Fagforeningsraadets Vegne erklærede Mødet for hævet og samtidig indkaldte til et nyt Møde, hvortil kun de Delegerede kunde faa Adgang, som

erklærede sig for Tilslutning til Amsterdam.

Denne Fremgangsmaade kan i første Øjeblik synes brutal og udemokratisk, og under normale Forhold maatte den ogsaa betegnes saaledes. Man var imidlertid af den Opfattelse, at det var nødvendigt at handle saaledes for at komme til et fornuftigt fagforeningsmæssigt Arbejde, navnlig i Betragtning af, at man havde faaet Kendskab til nogle hemmelige Instruktioner, som befalede Kommunisterne, under alle Omstændigheder, og hvad Beslutning Kongressen end maatte tage, at forblive i Fagforeningerne for at fortsætte med deres ødelæggende og opløsende Virksomhed.

Medens Kongressens Forhandlinger forinden Kommunisternes Udvisning havde taget et temmelig stormende Forløb, herskede der ved de senere Møder en mønstergyldig Ro og Saglighed, tiltrods for de bestaaende Sprogvanskeligheder. Det var nemlig nødvendigt at føre Forhandlingerne paa tre Sprog, Rumænsk, Ungarsk og Tysk, hvad der jo vanskeliggjorde Forhandlingerne, trods de fremragende Oversættere, der var til Stede blandt Kongressens Delegerede. Efter at Adskillelsen havde fundet Sted konstateredes, at Flertallet af de Delegerede, repræsenterende 28.423 Medlemmer, deltog i Kongressens Forhandlinger. Blandt disse var Repræsentanterne for de fleste større Forbund med Undtagelse af Beklædningsarbejderne, Træarbejderne og Læderarbejderne. Dog deltog ogsaa nogle af disse Forbunds Delegerede i Forhandlingerne. Dette Resultat maa betragtes som tilfredsstillende, og man haaber, gennem en hensigtsmæssig Agitation og Oplysningsarbejde ogsaa at vinde den største Del af de udenforstaaende Forbund.

*Det vedtoges enstemmig at tilslutte sig Fagforenings-Internationalen i Amsterdam.*

For i Fremtiden at kunne arbejde paa en mere praktisk Maade, vedtoges det endvidere at forlægge Fagforeningsraadets Sæde fra Bukarest til Landets Industricentrum Klausenburg, hvor de fleste Fagforbund allerede nu har deres Hovedsæde, og hvor der paa Grund af det mere udbredte Kendskab til det tyske og ungarske Sprog er muligt at holde bedre Forbindelse med den mellemeuropæiske Fagbevægelse. Ved Fagforeningsraadets Sammensætning blev der taget Hensyn til, at de store Forbund fik Repræsentanter i dette, for saaledes at faa en bedre Støtte hos disse Forbund, hvad der ikke tidligere var Tilfældet.

Det nye Fagforeningsraad fik Bemyndigelse til at forandre Forbundets Love i Overensstemmelse med de nye Forhold. Den fremtidige Sekretær vælges af Fagforeningsraadet.

# Den faste Voldgiftsret.

**Sag Nr. 699.**
**Havnearbejderne i København ved Losning af M/S »Svendborgsund«.**

*Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 12. September 1923 i Sag Nr. 699: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Den 6. Juli 1923 indkom M/S »Svendborgsund« til Københavns Havn med en Trælast af ca. 273 Stdr. Losningen tog ca. 11 1/2 Arbejdsdag og var først færdig den 19. Juli. Ifølge Certepartiet skulde Losning ske saa hurtig, som Skibet kunde levere, og med Støtte i Skøn, optaget af Mænd, udmeldte af Sø- og Handelsretten, har Skibet fordret og faaet betalt Liggedagspenge for den Tid, der er medgaaet udover 7 1/2 Dag, ialt 1750 Kr.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, af hvilken Forening saavel vedkommende Ladningsmodtager som Losningsentreprenøren, Firmaet Werner & Jørgensen er Medlem, gjort gældende, at Forsinkelsen skyldes, at Lossearbejderene har haft et utilfredsstillende Arbejdstempo, specielt ikke har overholdt den overenskomstmæssig fastsatte effektive Arbejdstid af 8 Timer, men har holdt saa mange Hvile- og Drikkepavser, at der kun er ydet 6 à 6 1/2 Times Arbejde pr. Dag. Da det i den gældende

Overenskomst § 21 er fastsat, at »Havnearbejdernes Fællesforbund... er ansvarlig for, at Bestemmelserne i nærværende Overenskomst overholdes i alle deres Ord og Punkter,« paastaar Klagerne Fællesforbundet ikendt en Bod, der kan tjene til Erstatning for det betalte Liggedagsbeløb.

De Indklagede paastaar Frifindelse. De benægter, at Arbejderne har forset sig og hævder, at Organisationen i al Fald maa være uden Ansvar.

Ved det paagældende Tidspunkt var der Brug for megen Arbejdskraft til Trælastlosning i Havnen, og af det Hold paa nogle og tredive Arbejdere, som Losningsentreprenøren antog var, efter hvad Forbundets Formand har forklaret, ca. Halvdelen ikke fortrolig med Lossearbejde, og kun ca. 5 Mand var kendt med Trælastlosning. Der opstod straks den 6. Juli en Uenighed derved, at der forlangtes Sortering efter Konnossementer til 7 forskellige Modtagere, medens Arbejderne henholdt sig til, at Overenskomsten kun taler om »Sortering efter Længder, Dimensioner og Mærker.« Arbejderne krævede et Beløb i Godtgørelse for de »ekstraordinære Forhold«, der formentes at foreliggé dels paa Grund af denne Sortering, dels paa Grund af Dækslastens særlige Karakter og visse andre Forhold. Den 7. Juli var Arbejdet standset nogle Timer, medens der forhandledes. Forbundsformanden fremsatte et Forslag om, at Uenigheden skulde bringes ud af Verden ved, at der betaltes hver Mand af Holdet ekstra 25 Kr. Dette Forslag blev dog ikke gennemført, og Uenigheden blev ej heller forelagt en faglig Voldgiftsret. Under Arbejdets Gang i de følgende Dage mente Arbejdsgiverne at konstatere Obstruktion fra Arbejdernes Side. Der afholdtes den 9. Juli et Møde om Sagen mellem Organisationerne, og der er senere ført Brevveksling, under hvilken Forbundet bl. a. har fremhævet, at det ikke kan være ansvarligt for de enkelte Arbejderes Arbejdsevne, og at det organisationsmæssig intet har med Arbejdstempoet at gøre.

Det maa antages at en Last af ca. 273 Stdr. Træ i Almindelighed kan losses i væsentlig kortere Tid end det er sket i nærværende Tilfælde, men naar henses *dels* til Lastens Beskaffenhed og den forlangte Sorteringsmaade, *dels* til den Omstændighed, at Lossearbejderne har været delvis uøvede og for faa i Antal, kan selve den medgaaede Tid ikke afgive tilstrækkeligt Bevis for et forsætlig nedsat Arbejdstempo. Sagens Oplysninger tyder nu vel hen paa, at Holdet har forset sig mod Bestemmelsen i Overenskomstens § 14, ifølge hvilken Arbejdstiden skal være effektiv, og Arbejdet ikke maa standses udenfor Spisetiderne, men der mangler Grundlag for at statuere, at dette er sket under saadanne Forhold og i et saadant Omfang, at der — selv forudsat at § 21 overhovedet kan paaberaabes i denne Forbindelse — kan paalægges Organisationen Erstatningspligt for de betalte Liggedagspenge, og der vil altsaa ikke kunne paalægges Forbundet nogen Ladningsmodtageren tilfaldende Bod.

Det maa derimod fastslaas, at Forbundsledelsen har været uberettiget til som sket uden videre at afvise de fremkomne Klager over Arbejdstempoet m. v. Forbundsledelsen maatte være klar over, at hvis de Forhold, hvorover der klagedes bl. a. ved Mødet den 9. Juli, forholdt sig som angivet, forelaa der overenskomststridig Adfærd fra Holdets Side, og det var derfor Ledelsens Pligt at foranstalte fornøden Undersøgelse iværksat, give Vejledning og eventuelt gribe ind med passende Foranstaltninger. For denne Forsømmelse, for hvilken Forbundet maa anses ansvarligt, findes der at burde paalægges det en Dansk Arbejdsgiverforening tilfaldende Bod, der bestemmes til 200 Kr. Det skal herved bemærkes, at naar de Indklagede under Domsforhandlingen har fremført, at et betydeligt Antal af de paagældende Arbejdere maa antages ikke have været Medlemmer af Forbundet kan dette, hvis Rigtighed iøvrigt maa staa ved sit Værd, ikke fritage Forbundet for Ansvar, da Forbundsledelsen, medens Begivenhederne foregik, maa være gaaet ud fra, at det drejede sig om Forbundsmedlemmer.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 300 Kr.

*Kendelse.*

*Havnearbejdernes Fællesforbund bør til Dansk Arbejdsgiverforening i Bod betale 200 Kr.*

*Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales af De samvirkende Fagforbund paa Fællesforbundets Vegne.*

Sag Nr. 703.

**Bogbindere hos Heinrich Meyer & Co., Svendborg.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 4—5.

Aar 1923 den 7. September Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 703:* Heinrich Meyer & Co. af Svendborg mod De samvirkende Fagforbund paa Bogbinderforbundets Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*Klageren:* Firmaet Heinrich Meyer & Co. mødte ved sine Indehavere Fabrikanterne Ernst Meyer og Frede Meyer.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Bogbinderforbundet ved Formanden P. Hansen samt Tillidsmændene i Svendborg L. Uglebjerg og Fru Else Madsen.

*Der fremlagdes* Klage af 25. August 1923 og Kontinuations-Klage af 27. s. M. med 6 Bilag og Tilsvar af 4. September 1923.

Sagen forhandledes mellem Parterne og afgjordes ved følgende Forlig:

Parterne er enige om, at de af Firmaet underskrevne Overenskomster er gensidig forbindende.

Den i Overenskomsten af 3. Juni 1922 § 10 omhandlede Prisbog indføres saaledes, at vedtagne Prisakkorder underskrives af Firmaet og vedkommende Tillidsmand.

Parterne er i Dag enedes om de Priser, om hvilke der har været Strid.

Fremdeles er Parterne enige om, at den i ovennævnte Overenskomsts § 11 sidste Stk. omhandlede Timeløn skal forstaas som Minimal-Timeløn med Tillæg af 20 pCt., og at denne Timeløn skal anvendes, indtil der opnaas Enighed om Prisakkorder om nyt Arbejde.

Strejken hæves, og Arbejdet genoptages Mandag den 10. ds.

Sagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet.

*Poul Hansen.*

/E. Steincke.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Havnearbejdere i Aalborg.

I Anledning af, at Arbejdet havde været standset ved Losningen af forskellige Skibe i Aalborg Havn, afholdtes der et Fællesmøde den 18. Juli, hvor Arbejdsgiverne hævdede, at have lidt et Tab ved disse Arbejdsstandsninger. Det lidte Tab krævedes erstattet. Der opnaaedes ikke Enighed paa Fællesmødet, og Arbejdsgiverforeningen har derefter indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

## Havnearbejdere i København.

Ved et Fællesmøde den 28. Juli behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at Havnearbejderne ved Losning af Trælast fra M/S »Svendborgsund« havde nægtet at sortere Trælasten, foruden efter Længder og Dimensioner ogsaa til de forskellige Ladningsmodtagere. Forbundet hævdede, at man ikke havde nægtet at foretage den krævede Sortering, men man vilde have Ekstra-Betaling herfor, og man mente at have Hjemmel herfor i Overenskomsten.

Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, og Arbejdsgiverforeningen bebudede derefter at ville indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

## Havnearbejdere i Vejle.

Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer har klaget over, at Havnearbejdere i Vejle Lørdag den 21. Juli nægtede at arbejde over ved Losningen af S/S »Jægersborg«, hvorfor Skibet maatte overtage ca. en Snes Tons Kul, der var tilbage af Lasten.

Klagen behandledes paa et Fællesmøde den 23. August, hvor Sagen afsluttedes med følgende Udtalelse:

Angaaende Overarbejdsnægtelsen ved S/S »Jægersborg« den 21. Juli d. A. udtaler Arbejdernes Repræsentanter, at Nægtelsen i det foreliggende Tilfælde ikke burde have fundet Sted.

### Guld- Sølv- og Elektropletarbejderne hos Firmaet A/S Carl M. Cohrs Sølvvarefabrikker i Kbhvn. og Fredericia.

Den 27. August anmodede Guld-, Solv- og Elektropletarbejdernes Forbund om Sanktion til at sende Strejkevarsel overfor A/S Carl M. Cohrs Sølvvarefabrikker saavel i København som i Fredericia. Anledningen hertil var, at et i Henhold til Fagets Løfteparagraf fremsat Krav om Timelønstillæg for nogle Arbejdere ved den københavnske Virksomhed paa de derom afholdte Mæglings- og Timandsmøder ikke havde ført til et for Forbundet tilfredsstillende Resultat, idet Firmaet kun tilbød et Tillæg af 42 Øre til Fordeling blandt 9 Mand. Den ønskede Sanktion blev givet, og Strejken blev varslet til Ikrafttræden den 14. September.

Arbejdsgiverforeningen protesterede imod det afgivne Varsels Lovlighed og anmodede om, at det til Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret fornødne Møde maatte blive berammet. Dette Møde fandt Sted den 12. September, og her lykkedes det at faa Striden bilagt, idet der opnaaedes Enighed om følgende:

Den overfor Aktieselskabet Carl M. Cohrs Sølvvarefabrikkers Virksomheder i København og Fredericia varslede Arbejdsstandsning aflyses.

A/S Carl M. Cohrs Sølvvarefabrikker, København, yder et Timelønstillæg paa 32 Øre til ligelig Fordeling mellem de 4 lavest lønnede Bestikarbejdere og Filere, udgaaede fra Bestikfaget, og et Beløb af 50 Øre pr. Time til Fordeling mellem 9 ufaglærte Arbejdere efter nærmere Aftale.

Den aftalte Akkordforhandling for Sliberne skal være tilendebragt inden 1. Oktober d. A. Er Enighed ikke tilvejebragt inden nævnte Dato, forbeholder Forbundet sig at rejse Timelønskrav efter Fagets Regler.

### Møllere og Mølleriarbejderne paa Københavnske Handelsmøller.

Overenskomsten mellem Dansk Mølleriarbejderforbund og Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening udløb den 1. April efter at være opsagt af Arbejdsgiverne. Ved nogle Forhandlinger mellem Parterne opnaaedes ikke Enighed, da Arbejdsgiverne krævede Ugelønningerne nedsat med ca. 10 Kr. og samme Resultat fik et den 15. Marts afholdt Fællesmøde hvor Arbejdsgiverne dog halverede deres Krav om Nedsættelserne.

Overenskomsten løb saa videre uforandret, og efter at Augustreguleringen var indtraadt for de øvrige af Mølleriarbejderforbundets Medlemmer udtalte Forbundet Ønske om at faa Forhandlingerne genoptagne og et nyt Fællesmøde afholdtes da den 29. August. Her opnaaedes under Forbehold af Medlemmernes Sanktion Enighed om at forlænge Overenskomsten til 1. April 1924 med de hidtil gældende Lønninger. Disse er for Møllere Kr. 72,69 pr. Uge og for Pakhusarbejdere Kr. 69,78 pr. Uge.

Begge Parter sanktionerede den trufne Overenskomst, og denne er gældende uden Reguleringer indtil den med 3 Maaneders Opsigelse opsiges til Ophør til en 1. April.

### Pelsberederne i København.

Den imellem Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og Pelsberedernes Arbejdsgiverforening bestaaende Overenskomst udløb den 1. Marts 1923. Efter at Forhandlinger mellem Parterne var endt uden Resultat, afholdtes der et Fællesmøde den 21. Marts, der ogsaa endte uden Resultat paa Grund af, at Arbejdsgiverne krævede Akkordsatserne meget stærkt nedsat.

Efter nogen Tids Forløb fandt igen en Partsforhandling Sted, uden at der opnaaedes Enighed og et nyt Fællesmøde fandt da Sted den 28. August, og her enedes man under Forbehold af Sanktion om en Forlængelse af Overenskomsten til 1. Marts 1924. En enkelt Akkordsats, Behandlingen af islandske Faareskind nedsattes fra Kr. 1,42 til 1,30 og Augustreguleringsbestemmelsen fra Overenskomsten af 4. April 1922 udgik. Begge Parter sanktionerede den nye Overenskomst, og denne løber saaledes uforanderlig videre indtil den opsiges til en 1. Marts.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 * KØBENHAVN DEN 13. OKTOBER 1923 * 20 AARGANG

## Udlandet.

(Efter den internationale faglige Centrals Pressemeddelelser.)

*Læderarbejdernes faglige Sekretariat.*

Det Internationale Læderarbejderforbund afholdt i Dagene fra den 16. til 18. September sin Kongres i Dresden. Nærværende var 50 Delegerede fra 11 Lande. Efter at den internationale Sekretær Simon havde aflagt sin Beretning om Virksomheden i den forløbne Kongresperiode, behandledes et af det schweiziske Forbund stillet Forslag om Optagelse af det franske kommunistiske og det russiske Læderarbejderforbund. Til dette Punkt havde den internationale Centralkomité stillet en Resolution, der fastsatte følgende Betingelser for de Forbund, der søger Optagelse i Internationalen:

1) Ubetinget Anerkendelse af det Internationale Læderarbejderforbunds Love og Kongresbeslutninger. Undladelse af ethvert Forsøg paa at gennemføre Beslutninger, som er vedtaget af Organisationer eller Instanser, der ikke er tilsluttet Internationalen. Undladelse af Celledannelsen indenfor Internationalen og de til denne tilsluttede Forbund.
2) Indstillelse af Lognekampagnen mod Amsterdam-Internationalen og de denne tilsluttede Sekretariater og Organisationer. Eventuelle Meningsstridigheder skal bilægges paa saglig Maade og med Udeladelse af personlige Angreb.
3) Undladelse og Bekæmpelse af ethvert Forsøg paa at spalte den internationale Organisation. Saafremt Spaltninger allerede har fundet Sted, skal alt sættes ind paa at hidføre en Genforening.

Det første Afsnit af denne Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 4 Stemmer, de andre to Afsnit mod 14 Stemmer. Imod stemte de engelske Delegerede, som i og for sig var imod Russernes Optagelse, samt de oppositionelle Delegerede.

Derefter refererede Roux, Paris, over Angrebene paa 8-Timersdagen. Han opfordrede Arbejderne til at besvare Angrebene med Fordringen om den 44-Timers Arbejdsuge.

*Holland.*

Den 23. September foranstaltede det socialdemokratiske Parti og den faglige Landsorganisation et stort Arbejderstævne i Amsterdam for at demonstrere for Arbejdernes Medbestemmelsesret ved Bedrifternes Ledelse, for Bevarelsen henholdsvis Gennemførelsen af 8-Timersdagen og mod den nye Flaadelov, som fordrer en ekstra Udgift af 300 Millioner Gylden for Forøgelsen af den hollandske Krigsflaade. Til denne Demonstration var der kommen Deltagere fra hele Landet, og selv de borgerlige Blade maatte tilstaa, at det var den største Demonstration, som hidtil har fundet Sted i Holland. Demonstrationstogets Forbimarsch tog fire Timer. »Het Volk«, Socialdemokratiets Organ, anslaar de demonstrerende Arbejderes Antal til 70—80.000.

*Italien.*

Den italienske Landsorganisations Generalraad var fornylig samlet til Mode for at tage Stilling til det af Mussolini i Ministerraadet forelagte Dekret angaaende Kollektiv-Overenskomsternes Registrering. Efter en indgaaende Diskussion og oplysende Meddelelser af Formanden d'Aragona med Hensyn til Rækkevidden og Betydningen af dette Dekret, bemyndigede Ge-

neralraadet Landsorganisationens Forretningsudvalg til, under Hensyn til de af Generalraadets Medlemmer fremsatte Ønsker, at udarbejde de nødvendige Forslag for en Modificering af Dekretet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Reglerne for Kollektiv-Overenskomsterne indeholder Dekretet hovedsagelig følgende Bestemmelser:

De mellem Arbejdsgiverne og Arbejdernes Organisationer afsluttede Overenskomster er bindende for de paagældende Organisationers Medlemmer. Overenskomsten saavel som et Bevis for det Beløb, der eventuelt bliver deponeret i en Bank som Garanti for Overenskomstens Overholdelse, skal inden 30 Dage indsendes til Registrering hos Præfekturet i den Provins, for hvilken Overenskomsten er gældende. Ved Dokumenternes Deponering eller inden 14 Dages Forløb skal begge Parter foretage Valg af Medlemmer til Voldgiftsretten. Der skal oprettes en Voldgiftsret i Hovedstaden for ethvert Præfektur.

Voldgiftsretten dømmer i alle Konflikter og Stridigheder angaaende Overenskomstens Overholdelse. Som Formand i Retten fungerer en Dommer; mens begge Parter vælger et Medlem hver. Saafremt en af Parterne nægter at vælge et Medlem eller at medvirke ved Rettens Forhandlinger, erstatter Formanden det manglende Medlem med en anden Dommer eller med Præfekten. Saafremt Retten konstaterer Brud paa Overenskomsten, kan den foruden de af Forholdene dikterede Forholdsregler ogsaa træffe Bestemmelse om Anvendelse af det deponerede Beløb som Skadeserstatning.

Dekretet skal træde i Kraft med det første og endnu forinden, det er vedtaget af Rigsdagen. Særlig interessant er Bestemmelserne om de finansielle Klausuler i Forbindelse med Bestemmelserne vedrørende Fremgangsmaaden ved Valget af Voldgiftsrettens Medlemmer.

Hvad angaar den for kort Tid siden af Regeringen vedtagne Bestemmelse angaaende 8-Timersdagen, har Generalraadet opfordret de tilsluttede Organisationer til at forelægge Sekretariatet deres Indvendinger og Erfaringer i saa Henseende.

I Mellemtiden forbereder Regeringen et nyt Anslag paa Arbejderklassens Rettigheder. I det sidste Ministerraad meddeltes det, at et nyt Dekret var under Forberedelse, ifølge hvilket de Selskaber, hvis Underhold helt eller delvis bestrides af Arbejdernes Bidrag og har til Formaal i en eller anden Form at understøtte disse enten moralsk eller økonomisk, skal stilles under Myndighedernes Kontrol og Opsigt. Af de hidtil foreliggende Meddelelser fra Ministerraadets Møde fremgaar det ikke klart, om de paatænkte Forholdsregler hovedsagelig skal rettes mod de af Arbejdernes Foretagender, som bestaar i Form af Brugsforeninger, men som dog ikke helt efterkommer Lovens Bestemmelser, eller om man hermed ogsaa paatænker at ramme Arbejdernes faglige Organisationer. »Battaglie Sindacali« bringer en Artikel desangaaende, hvori Bladet opstiller det Spørgsmaal, om denne Forordning skal have Gyldighed for alle Arbejderorganisationer, fra Brugsforeningerne til det mindste Fagforbunds Lokalafdeling, fra Oplysningsinstitutionerne og til de mindste Hjælpeforeninger. Hvis dette er Tilfældet, hedder det i Artiklen, »vilde dermed Fagbevægelsen være berøvet enhver Bevægelsesfrihed«.

*Arbejdsløsheden i England.*

I England begynder nu ogsaa Regeringen og Arbejdsgiverne at blive urolige over Arbejdsløshedens store Omfang og Langvarighed. Ifølge de officielle statistiske Opgørelser er Antallet af Arbejdsløse procentualt større end i andre Lande og overstiger allerede siden lang Tid den ene Million. Den 6. August var ialt 1.191.800 Personer arbejdsløse, deraf var 900.600 Mænd, 213.700 Kvinder og 77.500 unge Arbejdere af begge Køn. Ikke uden Grund ser man med Bekymring den kommende Vinter i Møde.

*Otte-Timers-Arbejdsdagen i England.*

I det engelske Parlament har Socialdemokraten Buxton indbragt et Lovforslag angaaende Ottetimersdagen. For Tiden udgør Arbejdstiden for omkring 3.500.000 engelske Arbejdere 48 eller færre Timer ugentlig. I engelske Arbejderkredse forventer man, at Modstanden mod den lovfæstede Otte-

timersdag af den Grund ikke vil være saa stærk som tidligere.

*Tysklands Buntmagerforbund.*

Ved en Urafstemning har det tyske Buntmagerforbund med 4656 Stemmer mod 1037 vedtaget at slutte sig sammen med det tyske Beklædningsarbejderforbund. I Urafstemningen deltog kun 46 pCt. af alle Forbundets Medlemmer.

*Hvordan anvender Arbejderne deres Fritid?*

I Forbindelse med den i Juni 1924 stedfindende Internationale Arbejdskonference har det Internationale Arbejdsbureau i Genf til de 55 Stater, som deltager i denne Konference, udsendt et Spørgeskema angaaende ovenstaaende Spørgsmaal. Til Spørgeskemaet er vedføjet en Beretning om den Maade, hvorpaa Arbejderne tilbringer deres Fritid. Ligeledes anstilles nogle Betragtninger om, hvorvidt Arbejdskonferencen ogsaa skal befatte sig med Udarbejdelsen af et Udkast til en Resolution angaaende dette Spørgsmaal. Herved tænker man særlig paa Bestemmelser, som skulde tage Sigte paa at forhindre Arbejderne i at udføre lønnet Arbejde i deres Fritid, saavel i deres eget som i et andet Fag.

Endvidere beskæftiger Beretningen sig med den i visse Kredse ytrede Frygt for, at den generelle Gennemførelse af 8-Timersdagen vilde faa moralske og kulturelle Følger. »Man har ytret Frygt for,« hedder det herom i Beretningen, »at Arbejderne, som ikke er vant til aandelig Adspredelse, nu ikke vilde være i Stand til at opbringe den nødvendige Energi for at tilpasse sig en rationel Anvendelse af den forøgede Fritid og sluttelig vilde anvende denne til Værtshusbesøg. I det store og hele maa denne Frygt dog siges at være ubegrundet, og det maa konstateres, at Erfaringerne beviser det modsatte.«

Denne Udtalelse, som jo kun er en Bekræftelse af de i alle Lande med 8-Timersdagen høstede Erfaringer, skulde Reaktionens Haandlangere tage sig til Efterretning.

## Den polske Lov om Ferie med fuld Løn.

(Efter Meddelelser fra Socialraadets Sekretariat.)

Ved en Lov af 16. Maj f. A. bestemtes det, at alle Arbejdere, der er beskæftigede i industrielle og kommercielle Foretagender samt i velgørende og offentlige Virksomheder har Ret til at faa en aarlig Ferie med fuld Løn.

Efter Loven skal enhver ved *manuelt* Arbejde beskæftiget Person efter ét Aars uafbrudt Arbejde i samme Bedrift have Ret til 8 Dages Ferie og til 15 Dage efter 3 Aars Arbejde. Unge Mennesker under 18 Aar har Ret til 14 Dages Ferie efter 1 Aars Tjeneste i samme Virksomhed.

*Intellektuelle* Arbejdere har Ret til 14 Dages Ferie efter 6 Maaneders Beskæftigelse og til 1 Maaneds Ferie efter 1 Aars Beskæftigelse. Udenfor Lovens Omraade falder dog Haandværksvirksomheder, i hvilke der ikke er beskæftiget mere end 4 Arbejdere, undtagen saadanne, hvori unge Mennesker under 18 Aar beskæftiges.

Ved et af Arbejdsministeren i Juni Maaned d. A. udstedt Dekret er de nærmere Regler for Lovens Anvendelse blevet fastsatte. I dette bestemmes bl. a., at Arbejdere i Industrier med Sæsonarbejde, der udstrækker sig over mindst 10 Maaneder aarligt, har Krav paa Ferie med Løn. Med Hensyn til Haandværksbedrifterne er det ikke afgørende, om de midlertidig beskæftiger 4 Arbejdere eller derunder, Arbejderne i disse Bedrifter vil alligevel have Ret til Ferie efter Loven, saafremt der har været beskæftiget mere end 4 Arbejdere i over Halvdelen af det foregaaende Aar.

Saafremt der ikke i de individuelle Arbejdskontrakter maatte være aftalt andet, skal Arbejdsgiveren ved Feriens Slutning udbetale Arbejderen, hvad denne vilde have fortjent, saafremt han havde arbejdet. Arbejdsgiveren kan ikke nægte at betale Løn for Ferien, medmindre han kan bevise, at Arbejderen i dette Tidsrum har udført betalt Arbejde i en anden Virksomhed.

Ferielisterne skal udarbejdes af Repræsentanter for Arbejderne og for Ledelsen i Forening, og der kan som Regel ikke ske Forandringer deri uden begge Parters Samtykke.

Medens det som almindelig Regel gælder, at Ferierne skal fordeles over hele Aaret, er der dog nogle Arter af Virksomheder, for hvis Vedkommende der er truffet særlige Bestemmelser, saaledes Virksomheder, der beskæftiger sig med Reparationer af Landbrugsmaskiner, forskellige Arbejder, der staar i Forbindelse med Byggeindustrien og Olieindustrien, Virksomheder i Næringsmiddelindustrien samt Handels- og andre Virksomheder ved Kur- og Sommeropholdssteder, for disse Virksomheder bestemmes det, at Ferierne kan lægges saaledes, at de alle falder i Tiden mellem 1. Oktober og 30. April.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### A/S Allingaabro Kartoffelmelsfabrik.

*Ophævet Blokade.*

Efter Anmodning fra Landarbejderforbundet vedtog Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Oktober f. A. at iværksætte en almindelig Blokade overfor Produkter fra A/S Allingaabro Kartoffelmelsfabrik, da dette Selskabs Ledelse nægtede at indlade sig i Forhandling med Forbundet om Oprettelse af en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for de hos Selskabet beskæftigede Arbejdere.

Denne Blokade har virket efter sin Hensigt og har generet Selskabet i saa høj Grad, at det har søgt Forhandling med Forbundet, og ved et Fællesmøde den 2. Oktober d. A. er der oprettet en Overenskomst for Kampagnen 1923—24, hvori Arbejdstiden fastsættes til 8 Timer daglig og Timelønnen til 105 Øre. Selskabet forpligter sig til kun at beskæftige organiserede Arbejdere, og naar Fabrikken kommer i Gang, optages lokal Forhandling om Akkordsatser.

Som Følge heraf er den overfor Selskabet iværksatte Blokade hævet.

### Arbejdsmænd hos Tømrermester Jørgensen, Svendborg.

Dansk Arbejdsmandsforbund har afgivet Strejkevarsel overfor Tømrermester Jørgensen, Svendborg, fordi J. nægter at betale et Vandpengetillæg.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. September, hvor Parterne enedes om, at Tømrermester Jørgensen betaler de 3 Arbejdsmænd et samlet Beløb paa 100 Kr., hvorefter Strejkevarslet blev taget tilbage.

### Formere hos A/S Brandt & Co., Odense.

I Henhold til et den 14. August indgaaet Forlig stillede de hos A/S Brandt & Co., Odense, beskæftigede Haandformere Krav om Ændringer i Akkordpriserne for Rundstykker og Gryder. Da det af Firmaet givne Tilbud var utilfredsstillende, forlod Formerne Arbejdet.

I denne Anledning afholdtes der den 13. September et Fællesmøde, hvor man enedes om, at der ydes et Tillæg paa ca. 15 pCt. til de tidligere Akkordpriser, og at de Arbejdere, som havde forladt Arbejdet, genoptager dette.

### Dansk Soignerings,- Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, og Barbermester E. C. Schmidt.

Ved en faglig Voldgiftsretskendelse af 18. Juni er Barbermester E. C. Schmidt idømt en Bod paa 500 Kr.

Det har imidlertid været umuligt for Forbundet at faa Pengene inddrevet. Henvendelser til Barberlauget har heller ikke frugtet.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde den 10. September, men uden Resultat.

Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

### Tapetserere hos Firmaet Otto Piper. Et Formandsspørgsmaal.

Firmaet Otto Piper, Raadhuspladsen, har forlangt at have 2 Formænd i Septemberforligets Forstand, hvad Forbundet har protesteret imod, idet Firmaet kun beskæftiger 7 Svende og 1 Syerske.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 31. August. Ved Mødet tilbød Forbundet Firmaet, at man vil gaa med til én Formand, saaledes at Firmaet selv bestemte, hvilken af de omstridte Formænd det ønskede at beholde.

Firmaet fastholdt sit Krav om 2 For-

mænd, og da Arbejdsgiverforeningen støttede Firmaets Krav, endte Mødet uden Resultat.

Klage er senere indbragt for Den faste Voldgiftsret.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 704.

**Landarbejdere og Sukkerroedyrkere.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 27. September 1923 i Sag Nr. 704: De samvirkende Fagforbund mod 1) De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger, 2) Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« og 3) Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening.

Da den mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet bestaaende Landsoverenskomst, der bl. a. indeholdet Arbejds- og Betalingsvilkaar for Pasning og Optagning af Sukkerroer, var bleven opsagt til Udløb den 1. Maj 1922, fandt der fra Begyndelsen af Februar Maaned 1922 paa Foranledning af nævnte Arbejdsgiverforening efter Tilskyndelse af Sukkerroedyrkerne og deres Foreninger en Del Forhandlinger Sted, for at Enighed om saadanne Vilkaar for det kommende Aar kunde naas, inden Sukkerroedyrkerne skulde træffe deres Aftaler med Sukkerfabrikkerne om Betingelserne for Sukkerroedyrkning.

I Forhandlingerne deltog Repræsentanter for ovennævnte Arbejdsgiverforening, Landarbejderforbundet og De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger. Ifølge Aftale deltog derhos i alt Fald i et Møde den 7. Februar 1922 Repræsentanter for Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« og Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening.

Den 18. Marts 1922 forelaa en Overenskomst, der var bestemt til at glide ind som Led af den sædvanlige samlede Overenskomst angaaende Landbrugsarbejde, naar saadan kom til at foreligge, hvilket ogsaa er sket. Overenskomsten af 18. Marts 1922 blev underskrevet af ovennævnte Arbejdsgiverforening og Landarbejderforbundet og derhos, — da Landarbejderforbundets Repræsentanter forlangte, at der skulde underskrives fra Sukkerroedyrkernes Side — forsynet med følgende Paategning:

»Ovenstaaende Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet tiltrædes.

København, den 18. Marts 1922.

For De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger

F. W. Larsen-Badse. Hans Godsted.«

I Betalingsvilkaarene var bl. a. fastsat det nye, at der ved Lugning, Optagelse m. v. skulde betales Arbejderne 90 Kr. pr. Td. Ld., medens yderligere Vederlag først skulde erlægges til det Tidspunkt, da Fabrikkernes Aarsregnskab maatte foreligge (Juni 1923) og efter nærmere vedtagne Regler.

Denne Efterbetalings Størrelse er bleven ret betydelig; og da Sukkerroedyrkerne i Vestsjælland og paa Falster overfor deres Arbejdere nægtede at have Pligt til at yde Efterbetaling, kom Landarbejderforbundets Ledelse til Kundskab om, at hverken Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« eller Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening var Medlemmer af De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger.

Da disse to Foreninger derhos har nægtet at tiltræde Overenskomsten af 18. Marts 1922 og benægter, at denne er bindende for deres Medlemmer, samt da tillige visse Medlemmer af De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger skal have vægret sig ved at betale efter Overenskomsten, har De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne under denne Sag paastaaet De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger kendt ansvarlige for, at Overenskomsten af 18. Marts 1922 overholdes af samtlige deres Medlemmer og tillige af Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland«s og Nykøbing F.s Sukkerroedyrkerforenings Medlemmer, uanset at disse to Foreninger nu har vist sig ikke at være Medlemmer af De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger. Subsidiært paastaas »Vestsjælland« og Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening hver for sig kendt ansvarlig for, at Overenskomsten overholdes og efterleves af deres Medlem-

mer. De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger paastaas derhos paalagt Bod for deres Forhold.

Klagerne gør gældende, at Landarbejderforbundet under Forhandlingerne — og iøvrigt ogsaa i de tidligere Aar — har faaet bibragt den bestemte Opfattelse, at De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger optraadte og underskrev paa samtlige Sukkerroedyrkerforeningers Vegne, hvilken Opfattelses Rigtighed derhos paa afgørende Maade formenes bestyrket ved, at Arbejdsbetalingen overalt saavel i Vestsjælland som paa Falster skal være bleven reduceret netop til de 90 Kr.

De Indklagede procederer principalt til Sagens Afvisning, subsidiært til Frifindelse.

Hvad nu først *de samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger* angaar, bliver der for deres Vedkommende ikke Spørgsmaal om Afvisning af Sagen, hvis Behandling ved Den faste Voldgiftsret har tilstrækkelig Hjemmel i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 § 4 B 1 og 2, jfr. § 17, 1. Stk. Det fremgaar saavel af den ovenfor gengivne Paategning af 18. Marts 1922 som af de Forklaringer, der her for Retten er afgivet bl. a. af Folketingsmand F. W. Larsen-Badse og fhv. Gaardejer Hans Godsted, at disse for Foreningerne fremmødte Repræsentanter paa Foreningernes Vegne har indgaaet den ovennævnte kollektive Overenskomst, indeholdende Arbejds- og Betalingsvilkaar for Pasning og Optagning af Sukkerroer. Denne Overenskomst maatte herefter anses paa sædvanlig Maade bindende for De samvirkende Sukkerroedyrkerforeningers Medlemmer, og naar Foreningerne til Støtte for et modsat Resultat har paaberaabt sig, at de ovennævnte Repræsentanter den 18. Marts 1922 savnede Bemyndigelse til at forpligte Foreningerne saaledes, er en saadan Indvending betydningslos allerede af den Grund, at Repræsentanternes Handlemaade maa antages senere at være godkendt af rette Vedkommende.

Det vil herefter være at fastslaa, at Overenskomsten binder De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger og samtlige deres Medlemmer.

Derimod savnes der Grundlag for at statuere, at der paahviler disse Foreninger noget Ansvar med Hensyn til *Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland«* og *Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening* og disses Medlemmer. Det er uomtvistet, at disse to Foreninger hverken er eller har været Medlemmer af De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger, og der ses ikke oplyst saadant Forhold fra sidstnævnte Foreningers Ledelses eller Repræsentations Side, at der kan paalægges Foreningerne Bod for at have vildledt Landarbejderforbundet eller at have brudt noget dette givet Tilsagn, om Garanti for, at »Vestsjælland« og Nykøbing Foreningerne blev bundne ved Overenskomsten.

De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger vil altsaa forsaavidt være at frifinde.

Med Hensyn dernæst til den subsidiære overfor »Vestsjælland« og Nykøbing Foreningerne direkte nedlagte Paastand bemærkes, at, da det ikke overfor den fremsatte Benægtelse tor statueres, at de har tiltraadt Overenskomsten af 18. Marts 1922 som forpligtende for dem og deres Medlemmer, og der altsaa for deres Vedkommende ikke foreligger nogen kollektiv Overenskomst, vil Sagen forsaavidt være at afvise fra Den faste Voldgiftsret.

Sagens Omkostninger, 500 Kr., findes at burde betales af De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger.

*Kendelse.*

*De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger og samtlige deres Medlemmer er bundne ved den ovenfor omhandlede Overenskomst. Iøvrigt bør disse Foreninger være fri for Klagernes Tiltale i denne Sag.*

*Forsaavidt angaar Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« og Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening afvises denne Sag fra Den faste Voldgiftsret.*

*Sagens Omkostninger, 500 Kr., betales af De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ✻ KØBENHAVN DEN 20. OKTOBER 1923 ✻ 20 AARGANG

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Havnearbejdere i Vejle.

Mellem Havnearbejderne i Vejle og Kulimportfirmaet Thisted & Warre var opstaaet Uenighed om Timebetalingen for Lempning til Kulkran. I den gældende Overenskomst findes ingen Timelønssats for dette Arbejde, fordi der ikke tidligere har været Kulkran i Vejle.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 23. August, men uden Resultat.

Arbejdsgiverne krævede derefter Sagen afgjort ved faglig Voldgift. Da her ikke var Spørgsmaal om Forstaaelse af en bestaaende Overenskomst, men Strid om Betalingen for et nyt Arbejde, nægtede Arbejdernes Organisationer at lade Sagen afgøre af en faglig Voldgift.

Sagen kom derefter til Behandling paa et nyt Fællesmøde den 12. September, hvor man enedes om følgende Tillæg til den bestaaende Overenskomst:

For Lempning i Skib til Kulkran betales Kr. 1,78 pr. Time, gældende indtil Udløbstiden i 1924 for den nugældende Overenskomst mellem Vejle Arbejdsgiverforening og Arbejdsmændenes Fagforening for Vejle, derefter ansættes Timelønnen til den i Aarhus for tilsvarende Arbejde gældende.

Der garanteres Arbejderne en Mindstebetaling for 3 Timer.

For Overarbejde ydes de i Vejle gældende Tillæg.

Naar Haandkraft benyttes i Forbindelse med Kranlosning, betales pr. Gang pr. Luge:

For indtil 900 Maal Dobbelttakst.
For indtil 1125 Maal 75 pCt.
For indtil 1350 Maal 50 pCt.
Derover almindelig Takst.

Alt for hele Partiet, der er losset med Haandkraft.

Selv om Kranen ikke er beskæftiget i hver enkelt Luge af et Skib, gælder ovenstaaende Betingelser for al Losning i Skibe, hvor Kranen har været benyttet.

### Typografer paa Firmaet Hasselbalchs Bogtrykkeri samt Bogtr. „Mercantil".

Paa et Fællesmøde den 19. September behandledes 2 Stridsspørgsmaal i Typograffaget.

I den første Sag var Københavns Bogtrykkerforening Klager, idet man beklagede sig over, at Trykkerne hos Firmaet Hasselbalch nægtede at arbejde under et af Firmaet indført nyt Kontrolsystem.

Der opnaaedes Enighed om følgende:

Den verserende Konflikt paa Hasselbalchs Bogtrykkeri afgøres saasedes:

Dansk Typograf-Forbund kan ikke anerkende det i Hasselbalchs Bogtrykkeri indførte Kontroltegn som værende et effektivt Kontrolsystem overfor Forbundets Medlemmer, jfr. Tarifens § 5, medens Københavns Bogtrykkerforening fastholder saavel Berettigelsen af som Effektiviteten i Kontrolsystemet.

Man enes om at henvise til Bogtrykfagets Voldgiftsret saavel Spørgsmaalet om Arbejdsgivernes Ret til at indføre det omstridte Kontrolsystem som Spørgsmaalet om Arbejdernes Ret til at reagere overfor Indførelsen paa den Maade, som sket er gennem Arbejdsvægring, og endelig Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Anledning af denne Arbejdsvægring skal udredes Erstatning og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse.

Arbejdet paa Hasselbalchs Bogtrykkeri genoptages straks, og indtil Voldgiftsrettens Afgørelse er truffet, erstattes de af Bogtrykkeriet krævede Kontrolbogstaver med Romertal.

I den anden Sag havde Typograf-Forbundet beklaget sig over, at Bogtrykkeriet »Mercantil« har tilsidesat Overenskomsten ved at oplære kvindelig Arbejdskraft uden at opfylde Fordringerne i Tarifens § 110, som betinger Udlæring paa saavel Hurtig- som Diegeltrykpresse. De hos Firmaet udlærte Kvinder har kun lært paa de sidste.

Erstatningsspørgsmaalet overfor »Mercantil« afgøres paa følgende Maade:

Københavns Bogtrykkerforening drager Omsorg for, at de 3 Paalæggersker, hvorom der er Tale, gennemgaar en supplerende Uddannelse i 4 Uger, i hvilken Tid der betales fuld tarifmæssig Løn, hvorefter Organisationerne anerkender dem som uddannede Paalæggersker.

# Udlandet.

(Efter den internationale faglige Centrals Pressemeddelelser.)

*Frankrig.*

Paa det franske Bjergarbejderforbunds Kongres, som afholdtes fra den 27. til 29. September, blev Spørgsmaalet om Enhedsfronten, som dannede et vigtigt Punkt paa Dagsordenen, behandlet af en særlig Kommission. Denne tog ogsaa Stilling til de af det kommunistiske Forbund stillede Forslag og forkastede disse. Den udtalte, at selv om den størst mulige Enhed er ønskelig, saa maa man dog ikke forveksle Dannelsen af en Enhedsfront med Genoprettelsen af den »organiske Enhed«, som maatte danne Grundlaget for den fremtidige Enhed. Den af Kommissionen foreslaaede Resolution samt Udkastet til en Svarskrivelse til Kommunisterne vedtoges enstemmigt. Under højlydt Bifald vedtog Kongressen ligeledes en Resolution, der kræver Udstedelsen af Amnesti for de Bjergarbejdere i Ruhrområdet, som er blevet fordrevet fra deres Hjem eller fængslede paa Grund af deres Vægring ved at arbejde under de franske Bajonetter. Forbundsledelsen vil bringe denne Resolution til Regeringens Kendskab.

*Forenede Stater.*

Fem forskellige Forbund indenfor Beklædningsindustrien med ialt 400.000 Medlemmer har dannet et Kartel for at fremme Solidariteten, den gensidige Hjælp og Samarbejdet mellem disse Forbund. Endvidere har man sat sig til Opgave, at yde hinanden moralsk og pekuniær Understøttelse i Tilfælde af Strejke eller Lockout.

Tre af disse Organisationer, Skræder-, Buntmager- og Beklædningsarbejderforbundet, tilhører Landsorganisationen, mens de to andre, selv om de ikke tilhører Landsorganisationen, i lang Tid har opretholdt venskabelige Forbindelser med de andre Forbund.

*

Ifølge Meddelelser i den amerikanske Presse har Indførelsen af 8-Timersdagen i Stedet for den hidtidige 12-Timersdag ved de amerikanske Staalværker medført en Forøgelse af Produktionen og en Forringelse af Produktionsomkostningerne. Arbejdsydelsen pr. Arbejdstime er med faa Undtagelser steget i alle Produktionsgrene indenfor Staalindustrien.

*Lettland.*

Under et Ophold i Lettland havde den bekendte belgiske Socialdemokrat Camille Huysmans en Samtale med Sekretæren for den faglige Landsorganisation, som bl. a. gav følgende Oplysninger om Fagbevægelsens Stilling i dette Land: Før Krigen var det næsten umuligt at samle Arbejderne i Fagforeninger, da Organisationerne opløstes umiddelbart efter deres Dannelse, og Lederne sendtes til Sibirien. Af de 100.000 i Betragtning kommende Arbejdere tilhørte dengang kun 10.000 vore Grupper. Under Krigen blev alt vort Arbejde tilintetgjort. Vi oplevede de forskelligste politiske Konstellationer. Efter den russiske Regering kom den tyske Besættelse, Sovjetherredømmet og sluttelig Borgerkrigen. Reorganisationen dateres egentlig først fra 1920, thi endnu i Aaret 1919 maatte vi tage vor Tilflugt til Vaabnene. 1921 indtraf den af Kommunisterne hidførte Spaltning af Arbejderbevægelsen, som styrkede Reaktionen og gjorde Arbejderne modløse. Det maa i denne Forbindelse tages i Betragtning, at Flertallet af de Arbejdere, som dengang strømmede til Fagforeningerne, ikke

før havde deltaget i Arbejderbevægelsen og nu tiltraadte Organisationerne med store Forhaabninger og, da disse blev skuffede, atter forlod Fagorganisationen. Nye Spaltninger indtraadte, Partiets højre Fløj forlod os. Disse Partifæller havde organiseret Landarbejderne. Efter at de tyske Godsejeres store Godser var blevet delte, fik disse Arbejdere tildelt smaa Jordlodder. De blev Smaabønder, og da de trængte til Kredit, og de kunde faa denne hos de store Grundbesidderbanker, lod de foreløbig deres Organisation i Stikken. Hvor mange Medlemmer denne Organisation nu tæller, er os ikke nøjagtig bekendt, vi anslaar Medlemsantallet til 4000. Ogsaa Statstjenestemændene fandt, at Fagforeningerne var for røde, og blev delvis staaende udenfor. Alt dette har medført, at vore Fagforeninger nu kun tæller 14.000 Medlemmer, mens vore Sygekasser har 80.000 Medlemmer. Trods dette lille Antal var vi dog i Stand til at gennemføre en Lønforhøjelse af 15 pCt., da Industrien er forholdsvis godt beskæftiget. Ogsaa hos os er Arbejdsgiverne reaktionær sindede og bekæmper ethvert socialt Fremskridt som til Eks. 8-Timersdagen, Sygeforsikringen, de kommunale Arbejdsanvisninger o. s. v. Vi har ligeledes oprettet et Kampfond, af hvilket vi understøtter Ofrene for Arbejdsgivernes Angreb. Vi kæmper nu for Gennemførelsen af en Ulykkesforsikringslov og for Indførelsen af Alders- og Invalideforsikring samt for at Loven om 8-Timersdagen ogsaa kommer til at omfatte Transportvæsenet, som hidtil ikke er underkastet Lovens Bestemmelser. Vort Lands økonomiske Genopbygning skrider rask fremad, og naar Arbejderne opfylder deres Pligt, skal det snart lykkes os at blive Herre over Reaktionen og saaledes gaa bedre Dage i Møde.

*Norge.*

Landsstyrelsen for det kommunistiske Arbejderparti vedtog paa sit sidst afholdte Møde i Kristiania med 15 Stemmer imod 13 et Forslag, hvori der siges, at man for Tiden ikke bør stille Krav til Fagforeningerne om at tilslutte sig den røde Fagforenings-Internationale i Moskva. Der anføres ingen Grunde for denne Beslutning, saa det maa antages, at Partistyrelsen endnu besidder saa meget klart Omdømme, at den indser, at den saakaldte Røde Fagforenings-Internationale aldrig vil komme til at spille nogen anden Rolle indenfor Arbejderbevægelsen, end for en Tid at splitte Arbejdernes Kræfter og saaledes styrke Arbejdsgiverne og Reaktionen i deres Kamp imod Fagbevægelsen.

## Fastsættelse af Lønninger i Rusland.

I »Industrial and Labour Information«, et Ugeskrift, der udgives af det Internationale Arbejdsbureau, findes en interessant Artikel om Sovjetregeringens Stilling til Lønreguleringer, af hvilken det fremgaar, at Lønningerne fastsættes paa to forskellige Maader.

Først bestemmer Staten en Tvangsminimalløn for alle Bedrifter og Institutioner, og hertil kommer Lønreguleringer gennem Overenskomster mellem de interesserede Parter.

De af Staten fastsatte Minimallønninger gælder i alle Arter af Bedrifter, saavel for Stats- og andre offentlige Bedrifter som i Privatforetagender. I de sidstnævnte kan Minimallønningerne dog hæves baade kollektivt og ved enkeltvis Aftale. I Statsvirksomheder er dette kun muligt kollektivt, og hvor dette ikke sker, betales der kun mere i ganske særlige, enkelte Tilfælde.

Tvangsnaturalforplejningen af Arbejderne gennem Staten afskaffedes i Oktober 1922, og siden den Tid betales kun Pengeløn.

Fastsættelse af Minimallønningerne sker gennem et saakaldt Lønkammer, der er tilsluttet Arbejdskommissariatet. Med Tilvejebringelse og Fordeling af Lønningerne har dette intet at gøre. For de af Staten med Raamaterialer og Penge forsynede Virksomheder er det Finanskommissariatets Opgave, medens alle øvrige Foretagender selv maa sørge herfor.

Den forhaandenværende Statistik udviser, at i de Foretagender, der arbejder for det frie Marked og er mindre afhængige af Staten, nærmer Lønningerne sig stærkere til Standpunktet før Krigen end i de øvrige Erhvervsgrene.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 702
Landarbejdere og Sukkerroedyrkere i Maribo Amt.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 15—17 og 19.

Aar 1923 den 28. September Kl. $1^1/_2$ Em. holdt Retten et kontinueret forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 702:* De samvirkende Fagforbund for Landarbejderforbundet i Danmark mod Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt og De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger paa forskellige Enkeltmedlemmers Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaar og Landarbejderforbundet ved Formanden Oskar Levinsen og Sekretær Fr. Hansen samt Afdelingsformand for Midtlolland Søren Christensen.

*For de Indklagede mødte:* Overretssagfører S. Engelhardt med Direktør Holten-Andersen for begge de indklagede Foreninger og endvidere Stamhusbesidder Grandjean som Formand for Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt samt Gaardejer Chr. Olsen som Bestyrelsesmedlem og Branddirektør C. Schou som Sekretær i sidstnævnte Forening, hvorhos Godsejer Ziersen, Vilhelmshøj pr. Søllested, var mødt personlig.

Efter at Sagen paany var gennemgaaet med Parternes Repræsentanter, og disse havde anmodet Retsformanden om at stille et Mæglingsforslag til Afgørelse af Sagen, stillede Retsformanden følgende Forslag til

»*Forlig.*

De i Klagen under Nr. 1, 3 og 7 krævede Beløb indestaar Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt for bliver betalt fuldt ud til Landarbejderforbundet senest 1 Uge fra Dato med ialt 608 Kr. 95 Øre samt til samme Tid Halvdelen af det under 6 krævede Beløb med 19 Kr. 19 Øre og Halvdelen af det under 9 krævede Beløb med 95 Kr. 82 Øre.

De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger indestaar for, at de i Klagen under Nr. 5 og 8 krævede Beløb bliver betalt Landarbejderforbundet til ovennævnte Tidspunkt med 257 Kr. 56 Øre.

Iøvrigt tager Klagerne Klagen tilbage.«

Dette Forslag tiltraadtes af Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt og Landarbejderforbundet.

Overretssagfører Engelhardt bemærkede, at han bestemt vilde anbefale De samvirkende Sukkerroedyrkerforeninger at antage det og begærer Sagen udsat derefter.

Landarbejderforbundets Formand bemærker, at han forsaavidt Sukkerroedyrkerforeningerne ikke tiltræder det, naturligvis forbeholder sig sin Stilling overfor disse Foreninger med Hensyn til Sagens Fortsættelse.

Sagen udsat.

*

Aar 1923 den 29. September Kl. $3^1/_4$ Em. afholdtes efter Anmodning af Overretssagfører Engelhardt paa De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeningers Vegne et kontinueret forberedende Møde i *Sag Nr. 702.*

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*Mødt var for Klagerne:* de Herrer Formand for Landarbejderforbundet Oskar Levinsen og Sekretær Axel Hansen.

*For de Indklagede mødte:* de Herrer Formanden for De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger Gaardejer A. V. Lund, Godsejer Olsen, Vintersborg, Gaardejer N. Chr. Petersen, Nøjsomhed, Gaardejer Bernhard Thorsen, Hjælpetrang, og Gaardejer P. Jørgensen, Ellemosegaard.

Parterne bemærker, at det i Gaar indgaaede Forlig, med hvilket de er bekendt, tiltrædes ogsaa af De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger, dog saaledes, at Beløbet for deres Vedkommende ikke bliver 257 Kr. 56 Øre, men efter en i Dag truffet Overenskomst 140 Kr. 19 Øre.

Hr. Levinsen tog derefter paa Klagernes Vegne Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. $3^3/_4$ Em.

*Poul Hansen.*

/E. Steincke.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 * KØBENHAVN DEN 27. OKTOBER 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktbr. 1923. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November 1923.**

*Forretningsudvalget.*

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Sympatiblokade overfor Kolindsund Lodsejerlaug og 14 større Gaarde.

I Anledning af en Strid mellem Kolindsund Lodsejerlaug og Landarbejderforbundet samt Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har De samvirkende Fagforbund under 24. Oktober tilstillet Dansk Arbejdsgiverforening følgende Skrivelse:

*Anbefalet.*

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforenig.

Fra Landarbejderforbundet og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har vi modtaget en Indberetning om, at der mellem de to nævnte Forbund og Kolindsund Lodsejerlaug er opstaaet en Strid, som Følge af at Lodsejerlauget nægter at indgaa paa at forhandle om en Overenskomst med Landarbejderforbundet om Løn- og Arbejdsforhold.

Nævnte Lodsejerlaug er en Sammenslutning af de Landbrugere, der ejer Jord i det udtørrede Kolindsund Areal, og Ejerlauget beskæftiger Aaret rundt en Del Folk, dels ved Oprensning og lignende af Kanalerne, og dels som Fyrbødere paa Sundets to Pumpestationer og et Par Muddermaskiner. Disse Folk er dels organiseret i Landarbejderforbundet og dels i Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Der har ikke hidtil været nogen Overenskomst mellem de to Organisationer og Ejerlauget, men kun private Aftaler mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne. Da Lønforholdene m. v. blev mere og mere usikre, ønskede Arbejderne disse private Aftaler afløst af en kollektiv Overenskomst, hvilket Ejerlauget nægtede at forhandle om for Landarbejderforbundets Vedkommende.

Der blev derefter iværksat Arbejdsstandsning hos Ejerlauget og 14 større Lodsejere, saavel af Landarbejderforbundets som af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Medlemmer.

For at gøre denne Strejke mere effektiv har Landarbejderforbundet og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund fremsat Begæring overfor de samvirkende Fagforbund om, at der iværksættes en Sympatiblokade overfor Kolindsund Lodsejerlaug og følgende 14 Gaarde: Sivested-Odde; Bentzonshøj; Ellegaard; Pognæs; Engsvang: Skarnæs; Gl. Dæmning; Næsgaard; Rorholm; Enghavegaard; Søholm; Koustruplund; Proprietær Mogensen, Fannerup og Precht, Aalsø; forsaavidt angaar Tilførsler af Kul og Olie til Ejerlaugets 2 Pumpestationer samt Modtagelse, Befragtning, Losning, Ladning og Transport af Produkter fra de ovennævnte 14 Gaarde, og da det er sandsynligt at adskillige af Dansk Arbejdsgiverforening Medlemmer, som Leverandører, Modtagere, Befragtere, Losnings- eller Ladningsentreprenører, har eller faar med Tilførsler eller Aftagning af Produkter at gøre, skal vi ved nærværende tillade os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi agter at forelægge en kompetent Forsam-

ling Forslag om, at der fra Onsdag den 7. November iværksættes en almindelig Blokade, saaledes at intet Medlem af De samvirkende Fagforbund fra denne Dato maa udføre noget Arbejde, som vedrører Tilførsler til Kolindsund Lodsejerlaug eller Aftagning af Produkter fra de ovennævnte 14 Gaarde.

P. F. V.
Alfr. Christiansen.
/Hans Jacobsen.

### Havnearbejdere i København.

*Betaling for Losning af høvlet og ploejet Træ og Ventepenge under Forhaling.*

Mellem Havnearbejdernes Fællesforbund, Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn og Havnesammenslutningen var opstaaet Strid om Betalingen for Losning af høvlet og ploejet Træ, samt om Ventepenge under Forhaling.

Sagerne forhandledes paa et Fællesmøde den 18. September. Efter nogen Forhandling henvistes begge Spørgsmaal til Forhandling mellem Sammenslutningen og Havnearbejdernes Fællesforbund.

### Oliemøllerne hos A/S Blaakilde Mølle.

Ved et Fællesmøde den 17. September droftedes Forstaaelsen af den under 28. Maj d. A. trufne Vedtagelse saalydende:

»Saafremt Fabrikken i mindre travle Perioder kan ofre disponibel Arbejdskraft blandt sine Arbejdere, indgaar den paa ligesom forhen at lade Arbejdet paa Nørrebro Station udføre af eget Mandskab. Til nærmere Orientering angaaende dette Punkt finder der en Konference Sted mellem Fabriksledelsen og Fagforeningsformanden.«

Der opnaaedes ikke Enighed om Forstaaelsen af Bestemmelsen, og Mødet endte derfor med, at man fra Arbejdsgivernes Side imødekom det af Oliemøllernes Fagforening rejste Krav om, at Spørgsmaalet om Forstaaelsen af den omhandlede Bestemmelse tages op efter Regler for Behandling af faglig Strid med Mægling, Møde mellem Organisationerne og eventuelt faglig Voldgift.

### Teglværksarbejdere paa Godthaab Teglværk.

Ledelsen af Godthaab Teglværk havde udarbejdet en Plan om et forandret Vagtskifte for Brænderne paa nævnte Teglværk, som de krævede indført.

Arbejderne modsatte sig Indførelsen af det ændrede Vagtskifte, og der forhandledes derefter mellem Organisationerne om Sagen i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid.

Da disse Forhandlinger forløb, uden at Enighed opnaaedes, krævede Teglværksforeningen, at Spørgsmaalet skulde afgøres ved en faglig Voldgiftsret. Dette modsatte Dansk Arbejdsmandsforbund sig under Henvisning til, at den foreliggende Strid ikke angik Forstaaelsen af en foreliggende Overenskomst.

Under disse Omstændigheder behandledes Sagen paa et Fællesmøde den 12. September, hvor Parternes Stilling til Spørgsmaalet var den samme som hidtil, hvorefter Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Spørgsmaalet om Forbundets Berettigelse til at nægte at deltage i en faglig Voldgiftsret for Den faste Voldgiftsret.

## Udlandet.

### (I. F. C.)

*Hovedbestyrelsen* er indkaldt til Møde den 8. November i Amsterdam.

*De internationale Fagsekretærer.* Fællesmøde mellem de internationale Sekretærer og Hovedbestyrelsen for Den internationale faglige Central vil blive afholdt den 9. November i Amsterdam.

*International Fagforeningskongres.* Den næste internationale Kongres vil blive afholdt i den anden Uge i Juli Maaned 1924.

*Fællesmøde af Repræsentanter for Den internationale faglige Central og Den socialistiske Arbejder-Internationale.*

Den 3. og 4. Oktober 1923 samledes i Folkets Hus i Brüssel Repræsentanterne for Den socialistiske Arbejder-Inter-

nationale i London og Den internationale faglige Central i Amsterdam for i Fællesskab at raadslaa om og tage Stilling til den gennem de sidste Begivenheder opstaaede internationale Situation.

Paa Forslag af de franske og belgiske Repræsentanter vedtog Konferencen enstemmig følgende Resolution:

1) I deres vedvarende Bestræbelser for at hidføre en sikker og varig Fred i Europa har Proletariatets faglige og politiske Organisationer fra Begyndelsen af bestræbt sig for at finde en retfærdig og virksom Løsning af Reparationsspørgsmaalet. De engelske, franske og belgiske Arbejdere er kommen til fuldstændig Enighed og Forstaaelse med de tyske Arbejdere vedrørende dette Spørgsmaal. Navnlig de i Amsterdam og Frankfurt vedtagne Resolutioner har givet denne gensidige Forstaaelse en præcis Form, og Værdien af dette Forslag til en Løsning af Spørgsmaalet er yderligere blevet bevist gennem den Kendsgerning, at dette Forslag har fundet en stadig større Tilslutning ikke blot hos alle velmenende Folk fra de forskellige Befolkningsklasser, men ogsaa hos de officielle Sagkyndige paa de internationale Regeringskonferencer.

Konferencen erindrer om, at dette Forslag navnlig baserer paa:

a) at Tyskland til Grænsen af sin Ydeevne forpligtes til at genopbygge de krigshærgede Egne, hvorved dets Ydeevne fastsættes af en upartisk Autoritet.
b) Annulering af Tysklands Forpligtelser med Hensyn til den det paabyrdede Betaling af de Allieredes Krigspensioner, som staar i Strid med Wilsons 14 Punkter, der dannede Grundlaget for Vaabenstilstandens Afslutning.
c) Almindelig Annulering af den interallierede Krigsgæld.
d) Indførelsen af et Betalingssystem gennem Natural- og Arbejdsydelser indenfor Anvendelsesmulighedernes Grænser.
e) Optagelse af et internationalt Laan for at muliggøre en hurtig Reparationsydelse og Omforvandling af Tysklands Gæld til de Allierede til en almindelig Gæld uden politisk Karakter.

2) De i Betragtning kommende Stater har dog ikke kunnet beslutte sig til at føre en saadan Politik, som vilde have haft en varig Fred og en virkelig Genopbygning til Følge. Medens Arbejderne er kommen til indbyrdes Forstaaelse, vægrer Regeringerne sig ved at indgaa en gensidig Overenskomst. De allierede Magters Repræsentanter kan ikke blive enige om, hvad Tyskland skal betale, og denne indbyrdes Strid forværrer Europas i Forvejen saa kritiske Stilling.

Endelig er Regeringerne i Frankrig og Belgien, paa Trods af Folkerettens Bestemmelser, skredet til Anvendelsen af brutale Voldsmidler, til en formelig Krigsakt, idet de, under det Paaskud, at Tyskland har undladt at efterkomme visse Bestemmelser af ganske underordnet Betydning, har ladet deres Tropper besætte Ruhrområdet, har undertrykket de elementareste Borgerrettigheder, fordrevet over Hundredtusinder af Proletarer fra Hus og Hjem og paa brutal Maade skilt Tyskland fra dets økonomisk vigtigste Landsområder og saaledes fremkaldt et økonomisk Kaos, Elendighed, Nød og den frygteligste sociale Desorganisation.

I Overensstemmelse med begge Internationalers samtlige Sektioner har de franske og belgiske Arbejdere aldrig ophørt med af al Kraft at protestere imod dette Attentat paa Folkeretten og Arbejderklassens elementareste Rettigheder. De har ikke ophørt med at oplyse den offentlige Mening om, at denne Handlemaade ikke blot er fordømmelig, men ogsaa en daarlig Forretning. Kendsgerningerne viser, i hvor høj Grad deres Paastande har været berettigede.

Den af Poincaré førte Politik, som er gaaet Haand i Haand med den belgiske Regerings Politik, har ikke frembragt Reparationer. De »Produktive Panter« har vist sig at være ufrugtbare, Voldssystemet har som altid ikke bragt andet end Ulykke. Tysklands Elendighed har skudt Muligheden for en Løsning langt i Baggrunden og forværrer de økonomiske Vanskeligheder i alle Lande. Den politiske Krise i Tyskland og det Kaos, som truer dette Land, er en Fare for hele Europa. Endnu har vi aldrig staaet overfor en saa frygtelig Krise, som

truer Europas Kultur med fuldstændig Undergang.

4) Arbejderorganisationerne advarer Proletariatet i alle Lande imod disse Farer. Vold avler ny Vold, og saafremt Proletariatet tillader, at der forøves Vold mod de tyske Arbejdere, løber det selv Fare for ikke blot at blive et Offer for nye Krige, men ogsaa for et brutalt fascistisk Diktatur i dets eget Land.

De opfordrer Proletariatet til at fordoble deres Anstrengelser for at sikre Freden og hidføre en international Forstaaelse. De retter en indtrængende Appel til de Forenede Stater om at tage fuld Andel i Europas finansielle og økonomiske Genopbyggelse og i Genoprettelsen af Freden. Arbejderorganisationerne fordømmer paa det skarpeste den af Poincaré og dennes Meningsfæller førte Politik, som efter Ophævelsen af den passive Modstand gaar ud paa Tysklands politiske Sønderdeling og dets økonomiske Tilintetgørelse, og som gør en Optagelse af nye Forhandlinger afhængig af stadig nye og skarpere Bestemmelser.

I denne kritiske Stund opfordrer de Verdensproletariatet til at udvise den højeste Vagtsomhed og særlig kræve Gennemførelsen af følgende nødvendige Bestemmelser:

1) Tilladelse for de fra Ruhromraadet Udviste til at vende tilbage til deres Hjemsted og Amnesti for alle dem, som er blevet dømte, fordi de har vægret sig ved at efterkomme de af Besættelsesmyndighederne udstedte Befalinger.
2) Genoprettelse af frie og uhemmede Forbindelser mellem de besatte og ubesatte Dele af Tyskland.
3) Tilbagetagelse af den de tyske Statstjenestemænd paalagte Forpligtelse til at aflægge en Troskabsed til Besættelsesmyndighederne.
4) Øjeblikkelig Optagelse af Forhandlinger mellem Tyskland og de allierede Magter uden yderligere nye Betingelser.

# Arbejdsløsheden i September 1923.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i September Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

| September 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 7. Sep. | 14. Sep. | 21. Sep. | 28. Sep. |
| Hovedstaden: | | pCt | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygningsindustri | 11532 | 11,3 | 11,1 | 10,1 | 9,9 |
| Anden Industri.. | 56909 | 10,6 | 10,4 | 10,4 | 10,1 |
| Handel ..... | 5715 | 10,4 | 10,5 | 10,1 | 9,9 |
| Arbejdsmænd ... | 30126 | 7,0 | 6,3 | 6,9 | 7,0 |
| Ialt... | 104282 | 9,6 | 9,3 | 9,3 | 9,2 |
| Provinserne: | | | | | |
| Bygningsindustri | 18870 | 3,8 | 4,1 | 3,2 | 3,3 |
| Anden Industri.. | 54932 | 8,7 | 8,2 | 8.0 | 8,0 |
| Handel ..... | 6881 | 7,1 | 7,5 | 7,4 | 7,3 |
| Arbejdsmænd ... | 63032 | 5,5 | 3,6 | 4,4 | 5,3 |
| Ialt... | 143715 | 6,6 | 5,6 | 5,8 | 6,2 |
| Hele Landet... | 247997 | 7,9 | 7,2 | 7,3 | 7,4 |

Ved Udgangen af September Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 7,4 mod 7,6 pCt. ved Udgangen af August Maaned. Bevægelsen fra Uge til Uge har for de forskellige Hovedgrupper af Arbejdere været ringe hele Maaneden igennem.

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløsheden ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Januar Maaned | 1920 | . . . | 13,2 pCt |
| Februar — | — | . . . | 9,6 — |
| Marts — | — | . . . | 6,7 — |
| April — | — | . . . | 3,5 — |
| Maj — | — | . . . | 2,8 — |
| Juni — | — | . . . | 2,1 — |
| Juli — | — | . . . | 2,1 — |
| August — | — | . . . | 2,4 — |
| September — | — | . . . | 2,7 — |
| Oktober — | — | . . . | 3,6 — |
| November — | — | . . . | 6,1 — |
| December — | — | . . . | 15,1 — |
| Januar — | 1921 | . . . | 19,7 — |
| Februar — | — | . . . | 23,2 — |
| Marts — | — | . . . | 23,6 — |
| April — | — | . . . | 21,7 — |
| Maj — | — | . . . | 18,6 — |
| Juni — | — | . . . | 16,8 — |
| Juli — | — | . . . | 16,7 — |

| | | | |
|---|---|---|---|
| August Maaned | 1921 | . . . | 17,7 pCt. |
| Septbr. — | — | . . . | 16,6 — |
| Oktober — | — | . . . | 18,3 — |
| November — | — | . . . | 20,8 — |
| December — | — | . . . | 25,2 — |
| Januar — | 1922 | . . . | 28,9 — |
| Februar — | — | . . . | 33,1 — |
| Marts — | — | . . . | 27,9 — |
| April — | — | . . . | 24,0 — |
| Maj — | — | . . . | 16,1 — |
| Juni — | — | . . . | 13,2 — |
| Juli — | — | . . . | 12,5 — |
| August — | — | . . . | 11,1 — |
| September — | — | . . . | 10,6 — |
| Oktober — | — | . . . | 11,3 — |
| November — | — | . . . | 15,2 — |
| December — | — | . . . | 20,3 — |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Januar Maaned | 1923 | . . . | 21,5 pCt. |
| Februar — | — | . . . | 23,2 — |
| Marts — | — | . . . | 16,0 — |
| April — | — | . . . | 11,5 — |
| Maj — | — | . . . | 9,1 — |
| Juni — | — | . . . | 8,1 — |
| Juli — | — | . . . | 7,4 — |
| August — | — | . . . | 7,6 — |
| September — | — | . . . | 7,4 — |

Arbejdsløshedsprocenten har i de sidste 4 Maaneder stadig været 7—8 pCt., d. v. s. betydelig lavere end i de to foregaaende Aar, men meget højere end i 1920. I Aarene før 1914 var den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent for de tilsvarende Maaneder 5—6 pCt.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 706.
(Et Formandsspørgsmaal hos Sengeudstyrsgrosserer Otto Piper.)

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 11-12.*

Aar 1923 den 21. September Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 706.*

De samvirkende Fagforbund for Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds og dettes Afdeling: Tapetserernes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sadelmager- og Tapetsererlauget og dette igen for Firmaet Otto Piper.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard og Tapetserernes Fagforening ved Formanden A. Olsen.

*For de Indklagede mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Sadelmager- og Tapetsererlauget Laugsbestyrelsesmedlem H. Kristiansen og for Firmaet Otto Piper Prokurist Wilken.

*Der fremlagdes* Klage af 7. September 1923 og Tilsvar af 18. s. M. med 2 Bilag.

Sagen forhandledes mellem Parterne bl. a. under Henvisning til Rettens tidligere Kendelser om Formandsspørgsmaal.

De Indklagede erklærer at ville undersøge Muligheden af en af dem paatænkt Ordning, som vil føre til Forlig, og begærer derfor Sagen udsat.

Klagerne samtykkede i en saadan Udsættelse indtil 1 Uge.

Sagen udsat.

Retten hævet Kl. 4 ¼ Em.

*Poul Hansen.*

/ E. Steincke.

Under 29 September tilskrev Dansk Arbejdsgiverforening Den faste Voldgiftsret, at man var kommet til det Resultat, at man kunde frafalde Kravet om at opretholde den ene af de 2 hos Firmaet Otto Piper etablerede Formandsstillinger og derefter toges Klagen tilbage.

# Adressefortegnelse

## over Forbundene, der er tilsluttede De samvirkende Fagforbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk. M. C. Lyngsie, H. C. Andersensgade 14. Telf. 2140.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Falkonerallé 122, St. Telf. Nora 3451.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund. Knud V. Jensen, Gyldenrisvej 6, Valby. Telf. Valby 1258 y.

Bogbinderforbundet. Rosengaarden 12, K. Telf. Byen 4293, 10761.

Brolæggerforbund, Dansk. A.

Bjerregaard, Munkensvej 9, 3. Sal, L. Telf. Taga 1418 y.

Bødkerforbundet. Aabenraa 33, 1. Sal, K. Telf. Byen 2919.

Børsteindustriarbejderforbundet i Danmark. V. B. Jørgensen, Ahornsgade 5 A, 1., N.

Drejerforbundet. M. Arnsfelt, Colbjørnsensgade 20, St., B. Telf. Vester 1875.

Forgylderforbundet. Aug. Torgersen, Arresøgade 27, 2. Sal, N.

Former- og Støberiarbejderforbund, Dansk. Vester Søgade 2, B. Telf. Byen 2125.

Funktionærforbund, Dansk. Fr. Hagengaard, Guldbergsgade 71, St., N. Telf. Nora 4539 x.

Gartnerforbund, Dansk. Todesgade 1, N. Telf. Nora 2720 x.

Glasarbejderforbund, Dansk. C. J. Olsen, Søvangs Allé 17, Kastrup. Telf. Kastrup 153.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. C. Schou, Rømersgade 22, 4. Sal o. G., K. Telf. Byen 605 y.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen, Vester Søgade 2, B. Telf. Byen 1002 y.

Handskemagerforbundet. Carl Johnsson, Ryesgade 43, 3. Sal.

Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk. Th. Sundby, Smedegade 19, St. Telf. Nora 3534 y.

Husassistenternes Forbund. Frk. Marie Christensen, Rosengaarden 14, K. Telf. 6774.

Jernbaneforbund, Dansk. Charles Petersen, Halmtorv 4. Telf. 4482.

Jern- og Metalsliberforbund, Dansk. Vester Søgade 2, B. Telf. Byen 197 y.

Karetmagerforbund, Dansk. Thuresensgade 6, St., K. Telf. 1904 x og Godth. 479 y.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. Larsbjørnstræde 9, 2 Sal, K. Telf. Byen 1728 y.

Keramisk Forbund. Allégade 15. Telf. Godth. 4039.

Kommunalarbejderforbund, Dansk. Th. Thomsen, Colbjørnsensgade 5, 1. Telf. Vester 2735.

Korkskærernes- og Sortererskernes Forbund. V. Nørregaard, Mysundegade 22, St. Telf. Roskilde 170.

Kurvemagerforbundet i Danmark. Hjalmar Schønstrøm, Birkegade 27 A, 1. Sal, N.

Kvindeligt Arbejderforbund. Fru A. Andersen, Ryesgade 122 A, St. Telf. 5123.

Landarbejderforbundet. Oskar Levinsen, Azaleavej 22, Valby. Telf. Valby 1601, 1602.

Litografisk Forbund, Dansk. Larslejstræde 1. Telf. Byen 3575.

Læder- og Skindarbejderforbund, Dansk. C. F. Petersen, Horsensgade 5. Telf. Øbro 3386 x.

Malerforbundet. Rømersgade 24, 1. Sal, K. Telf. 10385.

Metaltrykkerforbund, Dansk. Vilh. T. Stege, Hedebygade 4 A., 1. Sal.

Møllerіarbejderforbund, Dansk. J. M. Johansen, Chr. Svendsensgade 3, 4. Telf. Amager 3216 y.

Papirindustriarbejderforbundet. Martin Olsen, Lisbjergbakken, Næstved. Telf. Næstved 856.

Privatbanefunktionærernes Forbund. N. Th. Brix, Nykjærvej, Aalborg.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Charles Andersen, Adelgade 18, Horsens.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Graabrødretorv 13. Telf. Byen 206.

Skibstømrerforbund, Dansk. G. Sigurdsen, Dronningholmsvej 58.

Skorstensfejersvendenes Forbund. R. Lindahl, Bredegade 24, F. (Sekretær Nyboe. Telf. Nora 1692).

Skotøjarbejderforbund, Dansk Rømersgade 22, 2. Sal, K. Telf. Byen 8368.

Skrædderforbund, Dansk. Hauserplads 14, 1. Sal, K. Telf. 10518.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. Vester Søgade 2, B Telf. 5121, 8221.

Snedkerforbundet. Rømersgade 22, 4. Sal. Telf. 4215.

Soigneрings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, Dansk. Nansensgade 82. Telf. 11518.

Stenindustriarbejderforbund, Dansk. Janus Ipsen, Vang pr. Hasle.

Stukkatørernes Forbund. Otto Jensen, Hjorth-Lorenzensgade 8, 2. Telf. Nora 5003.

Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbund. Tibirkegade 18, St. Telf. Nora 789 y.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Julius Blomsgade 4, 2. Sal, L. Telf. Taga 1066.

Tobaksarbejderforbundet. Rømersgade 22, 3. Sal, K. Telf. Byen 606

Træindustriarbejderforbundet. »Axelborg«, Axeltorv, B. Telf. Byen 3250.

Typograf-Forbund, Dansk. Vestergade 5, B. Telf. 4331.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 * KØBENHAVN DEN 3. NOVEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Sukkerroedyrkerforeningerne og Landarbejderforbundet.

Mellem Landarbejderforbundet og Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug afsluttedes der den 18. Marts 1921 en Overenskomst om Betalingen for Pasning og Optagning af Sukkerroer.

Ifølge denne Overenskomst (hvis Enkeltheder det vil føre for vidt at komme ind paa her) blev den hidtil ydede Betaling for Arbejde i Sukkerroemarkerne nedsat betydeligt, men til Gengæld sikredes der Arbejderne en Efterbetaling, som skulde staa i et vist Forhold til den Betaling som Dyrkerne fik for Roerne, hvilken Betaling igen var afhængig af den i Regnskabsaaret gældende Pris for Sukker.

Alle Sukkerroedyrkere, uanset om de var Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, eller kun af en af de mange Sukkerroedyrkerforeninger, tog den Fordel der for dem laa i de nedsatte Arbejdspriser, og Landarbejderforbundet følte sig overbevist om, at de ogsaa ansaa sig for bundne af Resten af Overenskomsten, der kunde blive — og blev — til Fordel for Arbejderne.

Imidlertid viste det sig, at Efterbetalingen blev forholdsvis høj, idet der i Efterbetaling til Arbejderne, af Roeleverandører til De danske Sukkerfabrikker skulde ydes 92 Kr. pr. Td. Land, medens den forskudsvise Udbetaling kun havde andraget 90 Kr. pr. Td. Land, (For de andre Fabrikker »Nykøbing, F.« og »Vestsjælland« blev Efterbetalingen noget mindre.)

Men Sukkerroedyrkerforeningernes Medlemmer vægrede sig nu ved at udrede Efterbetalingen, under Paaberaabelse af, at de ikke havde tiltraadt Overenskomsten.

Landarbejderforbundet anlagde da Sag ved Den faste Voldgiftsret mod De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger, Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« og »Nykøbing, F.« Sukkerroedyrkerforening, med Paastand om, at disse Foreningers Medlemmer kendtes pligtige til at respektere den nævnte Overenskomsts Bestemmelse om Efterbetaling.

Ved Rettens Kendelse fastsloges det, at De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger havde tiltraadt Overenskomsten, hvorfor disse Foreningers Medlemmer er bundne af den, medens Retten ikke, overfor »Vestsjælland« og »Nykøbing, F.« Sukkerroedyrkerforeningers Benægtelse, tør statuere, at de har tiltraadt Overenskomsten som forpligtende for dem og deres Medlemmer, hvorfor Sagen for disse 2 Foreningers Vedkommende afvises fra Den faste Voldgiftsret.

Stillet overfor den Kendsgærning, at disse 2 Foreningers Medlemmer ikke kunde dømmes til at yde den ommeldte Efterbetaling, varslede Landarbejderforbundet Strejke for sine Medlemmer hos Roedyrkerne, og for at støtte Landarbejderne i deres Krav, varslede Dansk Arbejdsmandsforbund Sympatistrejke for sine Medlemmers Vedkommende overfor Sukkerfabrikkerne »Nykøbing, F.« og »Vestsjælland«, hvilke Fabrikker aftager og oparbejder Roerne fra de Dyrkere, som ikke vilde respektere Overenskomsten, og ikke ved Retten var dømt til at gøre dette. Hensigten med Sympatistrejken var selvfølgelig, at gøre

Fabrikkerne interesserede og faa disse til at lægge et Pres paa Dyrkerne.

Da Dansk Arbejdsmandsforbunds Strejkevarsel forelaa, protesterede Dansk Arbejdsgiverforening mod dets Lovlighed, idet de 2 Fabrikker er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, og bebudede Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret.

Paa Foranledning heraf afholdtes der et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor man, uanset at Sagsanlægget opretholdtes, henstillede til de 2 Sukkerroedyrkerforeninger at optage en Forhandling med Landarbejderforbundet om den foreliggende Strid.

En saadan Forhandling optoges ogsaa mellem »Nykøbing, F.« Sukkerroedyrkerforening og Landarbejderforbundet, og der opnaaedes Enighed om et Forslag til en Ordning, hvilket Forslag senere tiltraadtes af baade Roedyrkerforeningen og Landarbejderforbundet, hvorved Strejkevarslet for Nykøbing F. Sukkerfabrik bortfaldt.

Et lignende Forslag forelagdes for en Generalforsamling i Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland«, men forkastedes af denne.

Imidlertid havde Den faste Voldgiftsret behandlet den af Dansk Arbejdsgiverforening indbragte Klage over det af Dansk Arbejdsmandsforbund afgivne Strejkevarsel overfor de 2 Fabrikker, og ved en Kendelse af 24. Oktober fastslaaet, at Varslet er lovligt.

Paa Foranledning af de interesserede Parter afholdtes der den 27. Oktober et nyt Møde mellem Sukkerroedvrkerforeningen »Vestsjælland« og Repræsentanter for Landarbejderforbundet samt Dansk Arbejdsmandsforbund, uden at der dog opnaaedes noget Resultat.

Da saaledes enhver Mulighed for at opnaa en mindelig Ordning med Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« var bristet, anmodede Dansk Arbejdsmandsforbund De samvirkende Fagforbund om, i Henhold til de for Varsling af Sympatistrejker gældendr Regler, at afgive 2det Varsel om Strejke hos og overfor Sukkerfabrikken »Vestsjælland«.

I Henhold hertil tilsendte De samvirkende Fagforbund under 27. Oktober Dansk Arbejdsgiverforening følgende anbefalede Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I anbefalet Skrivelse af 2. Oktober d. A. fremsendte Dansk Arbejdsmandsforbund 1ste Varsel angaaende Arbejdsstandsning overfor Sukkerfabrikken »Nykøbing F.« og A/S Sukkerfabrikken »Vestsjælland«.

Efter 1ste Varsels Afsendelse. har der været afholdt Forhandlingsmøder mellem Roedyrkerforeningerne og Repræsentanter for Landarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund. Disse Forhandlinger har for de Roedyrkere, der leverer Roer til Fabrikken i Nykøbing, ført til en Overenskomst, medens Roedyrkerforeningen ved Fabrikken »Vestsjælland« har forkastet det fremkomne Forslag, endskønt det hviler paa det samme Princip, som er vedtaget baade af De samvirkende Roedyrkerforeninger og af Roedyrkerforeningen »Nykøbing Falster«, og endskønt de vestsjællandske Roedyrkere herefter kun skal yde en Efterbetaling paa 49 Kr. og 20 Øre pr. Td. Land, medens Roedyrkerne paa Falster skal betale 80 Kr. og de Roedyrkere, der er Medlemmer af De samvirkende Roedyrkerforeninger og Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug skal betale 92 Kr. pr. Td. Land i Efterbetaling.

Da det saaledes har været umuligt at opnaa en tilfredsstillende Ordning for Vestsjællands Vedkommende, har vor kompetente Forsamling besluttet at standse alt Arbejdsmandsarbejde hos og overfor Sukkerfabrikken »Vestsjælland« i Gørlev, herunder indbefattet ikke blot Oparbejdning af Roerne, Fabrikation af Roesukker, og hvad dermed staar i Forbindelse, men ogsaa Transport af Roer og andre Varer til og fra Fabrikken, fra Mandag den 5. November ved normal Arbejdstids Begyndelse, indtil det er lykkedes at opnaa en for Landarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund tilfredsstillende Ordning af Striden

med Vestsjællands Roedyrkerforening.

P. F. V. Alfr. Christiansen.
/Vilh. Nygaard.

Umiddelbart efter at dette Varsel var afgivet indkaldte Forligsmanden Parterne til et Møde, som afholdtes Fredag den 2. November.

Mødet blev langvarigt, men endte dog med at Roedyrkerne maatte opgive deres hidtil indtagne afvisende Standpunkt.

Mødets Resultat blev, at Forligsmanden fremsatte følgende:

*Mæglingsforslag*

vedrørende Konflikten mellem Vestsjællands Roedyrkerforening, Landarbejderforbundet i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund.

For Lugning og Optagning af Sukkerroer betaler Vestsjællands Roedyrkerforening for Aarene 1922 og 1923 efter samme Regler, som der er truffet Overenskomst om mellem Landarbejderforbundet og De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger, nemlig pr. Td. Land Værdien af 60 Centner Sukkerroer, men beregnet efter Vestsjællands Sukkerfabriks Betalingsregler. Under Hensyn til at der ikke har været oprettet nogen Overenskomst mellem Parterne om Betalingen for 1922 og 1923, gives der dog et ekstraordinært Afdrag, der beregnes med 7 Kr. pr.Td. Land i Efterbetal. for 1923.

Særaftaler om andre Betalingsvilkaar, som har juridisk Gyldighed, omstødes ikke af denne Overenskomst.

Roedyrkerforeningen har intet økonomisk Ansvar for, at Foreningens enkelte Medlemmer eventuelt ikke opfylder deres Pligt i Henhold til denne Overenskomst.

De af Dansk Arbejdsmandsforbund varslede Strejker aflyses.

sign. J. Dalhoff.

Foranstaaende Mæglingsforslag tiltrædes.

For Vestsjællands Roedyrkerforening
sign. Frederik Olsen.
sign. Jørgen Rasmussen.
sign. P. C. Poulsen.
For De samvirkende Fagforbund
sign. Vilh. Nygaard.
For Landarbejderforbundet i Danmark
sign. Oscar Levinsen.
For Dansk Arbejdsmandsforbund
sign. Chr. Sørensen.

## Sympatiblokade overfor Kolindsund Lodsejerlaug og 14 større Gaarde.

I Tilslutning til den i »Arbejderen« Nr. 17 meddelte Skrivelse, hvori der afgaves 1ste Varsel om Sympatiblokade overfor Kolindsund Lodsejerlaug og 14 større Gaarde, har de samvirkende Fagforbund under 31 Oktober tilstillet Dansk Arbejdsgiverforening følgende Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I Tilslutning til vor Skrivelse af 24. Oktober d. A., hvori vi meddelte at vi agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Iværksættelse af en Sympatiblokade overfor Kolindsund Lodsejerlaug og 14 større Gaarde, skal vi ved nærværende tillade os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at et saadant Forslag har været forelagt en kompetent Forsamling, og det er af denne vedtaget, at intet Medlem af De samvirkende Fagforbund fra Onsdag den 7. November d. Aar., fra normal Arbejdstids Ophør at regne vil udføre noget Arbejde, som angaar Tilførslen af Kul og Olie til Kolindsund Lodsejerlaugs to Pumpestationer, og ejheller noget Arbejde som angaar Modtagelse, Befragtning, Losning, Ladning og Transport af Produkter fra nedennævnte 14 Gaarde:

Sivested-Odde; Bentsonshøj; Ellegaard; Pognæs; Engsvang; Skarnæs; Gl. Dæmning; Næsgaard; Rørholm; Enghavegaard; Søholm; Koustruplund; Propritær Mogensen, Fannerup og Precht, Aalsø.

Denne Blokade vil blive opretholdt indtil der bliver truffet en Ordning med Kolindsund Lodsejerlaug og nævnte 14 Gaarde, som er tilfredstillende for os og de vedrørende Forbund.

P. F. V.
*Alfr. Christiansen.*
/Hans Jacobsen.

## Havnearbejdere i København.

I Anledning af at Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn, ved en for Den faste Voldgiftsret anlagt Sag, havde hævdet, at der i Københavns Havn herskede den Koutume, at Havnearbejderne sorterede Trælast, ikke alene efter Dimensioner og Maal; men ogsaa efter flere Konossementer, opsagde Havnearbejdernes Fællesfor-

bund den saaledes paaberaabte Koutume.

Da Arbejdsgiverforeningen bestred Forbundets Ret til at foretage en saadan Opsigelse i en Overenskomstperiode, kom Sagen til Behandling paa et Fællesmøde, der afholdtes den 26. September. Der opnaaedes ikke Enighed ved Mødet, og Arbejdsgiverforeningen bebudede at den vilde anlægge Sag ved Den faste Voldgiftsret med Paastand om, at den foretagne Opsigelse var ulovlig.

### Arbejdsmandsstrejke paa A/S Aalborg Portland—Cementfabrik.

Den 9. September standsede 68 Arbejdere Arbejdet i Aalborg Portland—Cement—Fabriks Kridtbrud. Arbejdet blev genoptaget den paafølgende Dag.

Angaaende selve Stridsspørgsmaalet lykkedes det at opnaa Enighed ved et Mæglingsmøde den 17. September, men Firmaet fastholdt sit Krav om Erstatning for lidt Tab ved Arbejdsstandsningen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10 Okt. forlangte Fabrikken en Erstatning paa 4,500 Kr.

Sagen afsluttedes med følgende Forlig:

Det erkendes, at den den 9. September d. A. paa A/S. Aalborg Portland— Cementfabrik etablerede Arbejdsstandsning har været ulovlig, og i den Anledning betaler hver af de i Strejken deltagende 68 Arbejdere til Fabriken Kr. 10,00, der tilbageholdes i Arbejdernes Ugeløn med 2 Kr. pr. Uge i 5 paa hinanden følgende Lønningsdage, første Gang Fredag den 12. Oktober d. A.

Arbejdsgiverforeningen frafalder herefter vidre Forfølgning af Sagen.

### Arbejdsmænd i Svendborg hos Dampskibsselskabet »Thor«.

Dampskibsselskabet »Thor« i Svendborg har indmeldt sig i Svendborg Importørforening og er dermed Medlem af Arbejdsgiverforeningen. Selskabet, der hidtil har betalt en højere Timeløn end Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, forlangte nu Ret til at betale samme Løn som Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, men herimod protesterede Havnearbejdere i Svendborg.

Arbejdsgiverforeningen indbragte Sagen for Den faste Voldgiftsret, hvor den behandledes som Sag Nr. 698. Ved et forberedende Møde enedes Parterne om at optage ny Forhandlinger i Svendborg. Disse Forhandlinger førte imidlertid ikke til noget Resultat, hvorefter Sagen paany behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, med det Resultat, at der opnaaedes følgende Forlig:

Timelønnen for Arbejde ved Losning af s/s »Thor« fastsættes fra D. D. til 115 Øre.

Fra 1. Januar 1924 nedsættes denne Timeløn til 108 Øre.

De for s/s »Thor« aftalte Akkordtakster forbliver uforandrede indtil Svendborg Importørforenings Overenskomsts Udløbstid i 1924.

Fra denne Dato falder alt Arbejde ved s/s »Thor« ind under Svendborg Importørforenings Overenskomst.

## Den femte Internationale Arbejdskonference.

Mandag den 22. Oktober aabnedes i Genéve den internationale Arbejdsorganisations femte Generalkonference. Til denne Konference har som bekendt enhver Stat, som er Medlem af Arbejdsorganisationen (for Tiden et Antal af 57), Ret til at sende fire Repræsentanter, — hvoraf to repræsenterer Regeringerne og de to øvrige repræsenterer henholdsvis Arbejdsgivere og Arbejdere — samt desuden et vist Antal Raadgivere. Den danske Delegation til denne Konference bestaar af følgende Personer: Kontorchef i Indenrigsministeriet *Haugen-Johansen*, Fuldmægtig i samme Ministerium, *Jonquiéres* som Regeringsdelegerede, med Kontorchef i Fabrikstilsynet *Trier*, Fabriksinspektrice *Fru Arenholdt* og Landstingsmand *Bramsnæs* som Raadgivere. Som Repræsentant for Arbejdsgiverne: Generalsekretær *H. C. Ørsted* ved de nordiske Arbejdsgiverforeningers Kontor i Bryssel med Sekretær *Østerberg* som Raadgiver. Som Arbejderrepræsentant: Landstingsmand *Carl F. Madsen*. Formand for De samvirkende Fagforbund med Landstingsmand *Peder*

*Hedebol* som Raadgiver. Som Delegationens Sekretær fungerede Sekretær *Schaldemose* fra Indenrigsministeriet.

Dette Aars Konferences Dagsorden er i Sammenligning med tidligere Konferencers meget kortfattet, idet den — foruden visse løbende Forretninger saasom Behandlingen af det internationale Arbejdsburaus Direktørs Aarsberetning etc. — kun omfatter et Punkt, nemlig »Fastsættelsen af de almindelige Principer for Fabriksinspektionssystemet«. Naar man i Aar kun har dette ene Punkt paa Dagsordenen skyldes dette at man har ønsket at forberede Overgangen til at afholde Arbejdskonferencen om Sommeren (i Juni) i Stedet for om Efteraaret, en Forandring som af flere Grunde har vist sig ønskelig og hvorom formel Beslutning blev vedtaget i Fjor. Et Forslag om helt at indstille dette Aars Konference har ikke kunnet tages under Overvejelse, da Fredstraktatens Kapitel XIII, der som bekendt regulerer Arbejdsorganisationens Virksomhed, udtrykkelig foreskriver, at Konferencen skal afholdes mindst en Gang hvert Aar.

Skønt Aarets Arbejdskonference saaledes bliver af kort Varighed og paa Grund af Dagsordenen næppe kan paaregne den samme almindelige Interesse som blev de foregaaende Konferencer til Del, saa bør det dog fremhæves, at Konferencens Diskussionsemne i sig selv er af allerstørste Betydning for det sociale Reformarbejdes sunde Udvikling, baade nationalt og internationalt. At en effektiv Fabriksinspektion egentlig er selve Rygraden i enhver anvendelig Arbejderbeskyttelseslovgivning er bleven bevist ved de i mange Tilfælde mere end hundrede Aar gamle Erfaringer i Europas Industrilande. Det er derfor meget forklarligt at man i Fredstraktatens Kapitel XIII om »Arbejde« ikke blot optog Oprettelsen af et Fabrikstilsyn for Kontrollering af Arbejderbeskyttelseslovgivningens Overholdelse blandt de Principer som opsattes for den nye internationale Arbejderorganisations Virksomhed, men at det ogsaa i Slutningen af Artikel 427 endnu en Gang udtrykkelig erklæredes, at det fremfor alt var gennem en Garanti for den praktiske Gennemførelse af Beskyttelsesregulativerne ved Hjælp af en dertil særlig oprettet Tilsynsmyndighed, at man ventede sig virkelige Fordele for Verdens Arbejdere.

I Overensstemmelse med de saaledes angivne Retningslinier har det internationale Arbejdsbureau lige siden dets Oprettelse, interesseret sig stærkt for Spørgsmaalet om Fabriksinspektionen. I sit videnskabelige Maanedsskrift har det afgivet regelmæssige Oversigter over Fabriksinspektionsrapporterne i de forskellige Lande og en Række Artikler om dette Emne har været offentliggjort heri, og envidere har det allerede for længe siden gennem sin Arbejderbeskyttelsesafdeling (under Ledelse af Dr. Ritzmann) sat en almindelig Undersøgelse i Gang vedrørende Inspektionssystemerne i de forskellige Lande.

Paa den anden Side kom Arbejdsbureauets Styrelse under sine Forhandlinger ofte til at berøre Spørgsmaalet om en effektiv Fabriksinspektion i de forskellige Lande (en Sag hvis Betydning naturligvis blev endnu mere iøjnefaldende efterhaanden som de internationale Arbejderbeskyttelseskonventioner blev ratificerede) og dette i Forbindelse med de fra flere Sider fremsatte Forestillinger havde til Resultat at som omtalt Fastsættelsen af de almindelige Principer for Fabriksinspektionssystemet sattes paa den femte internationale Arbejdskonferences Dagsorden.

I Overensstemmelse med tidligere fulgt Praksis udarbejdede det internationale Arbejdsbureau til Forberedelse af Konferencens Forhandlinger et Spørgeskema, hvorigennem Regeringerne i de forskellige Lande som var Medlemmer af Arbejdsorganisationen opfordredes til at fremsætte deres Meninger vedrørende visse Spørsmaal som ifølge Bureauets Opfattelse var modne til en principiel Regulering.

Allerede da Udarbejdelsen af dette Spørgeskema paabegyndtes blev man stillet overfor en alvorlig Vanskelighed, som opstod derved at den engelske og franske Tekst til Styrelsens Beslutning ikke ganske stemmede overens. Den franske Tekst talte om »inspection du travail«, den engelske om »Fastory

inspection«. For at forhindre at en Diskussion om dette Fortolkningsspørgsmaal skulde komme til at optage for meget af Konferencens allerede knapt tilmaalte Tid (Forhandlingerne menes at kunne føres tilende paa en Uge) havde man i Spørgeskemaet som første Punkt rettet det Spørgsmaal til Regeringerne, om hvorvidt efter deres Mening, almindelige Principer burde opstilles for Kontrol med Overholdelsen af Arbejdsbeskyttelseslovenes Bestemmelser indenfor de forskellige Produktionsomraader. De øvrige Spørgsmaal var fordelt paa tre Hovedgrupper. Den første af disse omhandlede Fabriksinspektørernes Virkeomraade, fremfor alt Spørgsmaalet om hvorvidt Inspektørerne ogsaa bør anvendes til saadanne Hverv af teknisk eller social Natur, som strengt taget ikke kan anses for at høre ind under Overholdelsen af Arbejderbeskyttelseslovgivningerne. Fabriksinspektørernes Opgaver og Myndighed behandles i den anden Hovedgruppe. Herunder hører saadanne Spørgsmaal som Inspektørernes Ret til Adgang til Arbejdspladser og dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal, deres juridiske og administrative Myndigheder og den Fremgangsmaade der skal følges under Udøvelsen af disse Myndigheder, samt endvidere Inspektørernes Hverv i Forbindelse med Undersøgelsesvirksomheden og Oplysningsarbejdet paa Arbejderbeskyttelsesomraadet. Spørgsmaalene vedrørende Forholdet mellem Inspektionens Funktionærer og de retslige Myndigheder, og deres Konpetence naar det gælder Foranstaltninger til Beskyttelse af Arbejdernes Liv og Helse, spiller her en betydelig Rolle. Ligeledes Spørgsmaalet om Muligheden og Nytten af Aarsberetninger til Sammenligninger behandles i den Afdeling. Den tredje Gruppe af Spørgsmaal vedrører Organisationen af Inspektionen. Regeringerne anmodes her om at udtale sig om hvorledes de stiller sig til Problemerne Centralisation eller Decentralisation, Anvendelse af Specialinspektører etc., hvilket Standpunkt de indtager vedrørende Spørgsmaalet om Antagelse og Uddannelse af Personalet, særlig Fabriksinspektricerne, og endelig hvorledes de har tænkt sig Arbejdernes Medvirkning ved Inspektionsvirksomheden. Desuden berørtes Spørgsmaalet om de almindelige Politi- og andre lokale Myndigheders Deltagelse i Inspektionen.

De fra de forskellge Regeringer modtagne Svar paa ovenstaaende Spørgeskema er af Arbejdsbureauet blevet publiseret paa Engelsk og Fransk (og i Sammendrag ogsaa paa et Par andre Sprog) og analyserede. Som Resultat af denne Analyse foreligger der nu et Forslag til »Henstilling« som skal tjene til Grundlag for Arbejdskonferencens Forhandlinger og som i sammentrængt Form behandler alle de Spørgsmaal, som er fremkommet under Bureauets forberedende Arbejde og som man mener maa nærmere belyses.

Foruden dette Forslag har det internationale Arbejdsbureau endvidere ladet udarbejde en Række tekniske Rapporter over de i de forskellige Lande praktiserede Fabriksinspektionssystemer. I disse forøvrigt delvis meget interessante Redegørelser behandles saa vidt muligt fuldstændigt og med Hensyntagen til den historiske Udvikling, Organisationen af Fabriksinspektionen i de 24 Lande hvorfra der forelaa Oplysninger. I en almindelig Indledning fæstes Opmærksomheden paa et Par Spørgsmaal som under de sammenlignende Undersøgelser er kommet til at vise sig at være af væsentlig Betydning og i et særligt Afsnit vedrørende Muligheden af at sammenligne Aarsberetningerne er der blevet gjort et Forsøg paa at tydeliggøre de umiddelbare praktiske Krav, som maa stilles for at gøre det muligt at fortsætte med et sammenlignende Studium af Spørgsmaalet

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 * KØBENHAVN DEN 10. NOVEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Landarbejdere hos Godsejer Perch Nielsen, Vejrupgaard.

I Anledning af en Strid mellem Landarbejderforbundet og Godsejer Perch Nielsen, Vejrupgaard ved Odense, har De samvirkende Fagforbund den 7. November tilsendt Dansk Arbejdsgiverforening følgende anbefalede Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

Ved nærværende tillader vi os at meddele det ærede Forretningsudvalg at der er opstaaet en Strid mellem Landarbejderforbundet og Herr Godsejer Perch Nielser, Vejrupgaard ved Odense, i Anledning af at Godsejeren har nægtet at yde sine Arbejdere Efterbetaling for Pasning, i Aaret 1922, af ca. 30. Td. Land Sukkerroer.

Landarbejderforbundets Forsøg paa at ordne denne Sag i Mindelighed strandede paa Godsejerens Krigslyst, idet denne, da Folkene rejste Kravet om Efterbetaling, besvarede denne Henvendelse med at opsige samtlige Arbejdere til Fraflytning den 1. November.

Landarbejderforbundet iværksatte herefter Strejke hos Godsejer Perch Nielsen, men da denne Strejke ikke har ført til det ønskede Resultat, er der nu ingen anden Vej at gaa, end at søge at hindre Behandlingen af de Sukkerroer som Godsejeren leverer til »Sukkerkogeriet« i Odense, for om mulig ad den Vej at faa Godsejeren i Tale, og søge gennemført, at Godsejer Perch Nielsen indgaaar paa, at betale Landarbejderforbundets Medlemmer deres tilgodehavende Efterbetaling for i Fjor, fremtidig at respektere de mellem Landarbejderforbundet og Arbejdsgiverforeningen eksisterende Overenskomster samt at genantage samtlige strejkende Arbejdere.

Vi tillader os derfor ved nærværende at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at det forbydes Arbejderne paa »Sukkerkogeriet« i Odense at behandle de Sukkerroer der af Godsejer Perch Nielsen, Vejrupgaard, leveres til »Sukkerkogeriet« i Odense, indtil der er opnaaet en for os og Landarbejderforbundet tilfredsstillende Ordning af den foreliggende Strid.

Vi undlader ikke at tilføje, at Godsejer Perch Nielsen ikke er Medlem, hverken af Arbejdsgiverforeningen eller Sukkerroedyrkerforeningen.

P. F. V.

Alfr. Christiansen.

/ Hans Jacobsen.

### Løsarbejdere paa A/S. Slangerupbanen.

Den 2. October afholdtes der et Fællesmøde angaaende Oprettelse af en Overenskomst for Løsarbejderne paa A/S. København- Slangerupbanen.

Det lykkedes ikke at komme til noget endeligt Resultat, men Mødet sluttede med, at man enedes om at henvise Sagen til ny Behandling mellem de direkte interesserede Parter.

### Trælagerarbejdere i København.

I Overenskomsten mellem Trælagerarbejdernes Fagforening i København og Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn findes bl. a. fastsat Akkordpriser for Paalægning og Nedlægning af Tag paa Stabler. Til Trods herfor nægtede A/S Baltisk Trælasthandel at aflønne dette Arbejde efter Akkordtariffen og hævdede, at det var

Firmaet, som alene bestemte, om Arbejdet skulde udføres i Akkord eller Timeløn.

Ved et afholdt Mæglingsmøde stillede Tømmerhandlerforeningen sig paa Aktieselskabets Standpunkt og henviste til Septemberforligets Bestemmelser om Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet. Denne Uoverensstemmelse kom til Behandling paa et Fællesmøde den 13. Oktober, og man enedes her om, at Arbejdet skulde afregnes paa den af Arbejderne krævede Maade, nemlig efter Akkordsatserne i Overenskomsten.

### Havnearbejdere i Aalborg og Nørresundby.

*Strid om Betaling til Winchman fra Land.*

I Skriv. af 19. September klagede Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne har vedtaget, at de ikke under nogen Omstændigheder vil betale winchmen, naar disse tages fra Land.

I Skriv. af 2. Okt. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Havnearbejderne i Aalborg og Nørresundby havde nægtet at udføre Losningsarbejdet, medmindre Kravene om winchman blev imødekommet.

Der blev derefter under Protest udbetalt 952 Kr. 12 Øre i Aalborg og 317 Kr. 40 Øre i Nørresundby.

Begge Klager behandledes ved et Fællesmøde den 5. Okt.

Mødet endte uden Resultat, og Arbejdsgiverforeningen har derefter indgivet Klage til Den faste Voldgiftsret.

### Havnearbejdere i Aalborg ved Losning af S/S „Timan".

Den 22. August opstod Strid om Losning af løse Hørfrøkager til A/S Aalborg Foderstof Import, idet en Del af Lasten maatte anses for Brud, der kun kunde fyldes i Sække.

Striden medførte en Arbejdsstandsning.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 5. Okt. og her paastod Fagforeningsformanden, at det var Forvalteren der bød Arbejderne at gaa i Land.

Ved en Forhandling paa Stedet, hvor Dansk Arbejdsmandsforbund var repræsenteret, var det lykkedes at faa Arbejdet genoptaget.

Man opnaaede intet Resultat paa Fællesmødet og Arbejdsgiverforeningen har nu indbragt Klage til Den faste Voldgiftsret.

### Havnearbejderne i Middelfart.

Efter Beslutning af Bestyrelsen for Arbejdsmændenes Fagforening i Middelfart nægtede Arbejderne den 6. Oktober at paabegynde Losningen af S/S »Falkvik«, der skulde losse Kul til Firmaet C. Michelsens Enke, forinden to navngivne Arbejdere, der begge var slettede af Fagforeningen for store Restancer, enten var afskedigede eller havde ordnet deres Forhold til Fagforeningen.

Den 9. Oktober var der et Møde i Middelfart om Konfliktens Bilæggelse, men da dette ikke lykkedes, afholdtes et Fællesmøde den 11. Oktober, og her enedes man om følgende:

Arbejdet optages straks i Henhold til Overenskomsten.

Arbejdsgiverne forbeholder sig at rejse Spørgsmaal om Arbejdernes Erstatningspligt ved Den faste Voldgiftsret.

Det af Arbejderne rejste Krav henvises til Behandling efter Regler for Behandling af faglig Strid.

### Arbejdsmænd ved et Kloakeringsarbejde i Tønder.

Entreprenør A. Berntsen, København, der er Medlem af Entreprenørforeningen, har et Kloakeringsarbejde i Tønder i Entreprise. Ved Udførelsen af dette Arbejde krævede Dansk Arbejdsmandsforbund, at det skulde udføres i Akkord, hvad Entreprenøren modsatte sig. Forbundet varslede da Strejke, hvad Arbejdsgiverforeningen hævdede var ulovligt, og Sagen gik til Den faste Voldgiftsret. Retten afsagte en Kendelse, hvorefter Forbundet kendtes berettiget til at kræve Akkord, naar det paagældende Arbejde egner sig dertil. Spørgsmaal om, hvorvidt et Arbejde egner sig til at udføres i Akkord, vilde være at afgøre efter de mellem Forbundet og Entreprenørforeningen gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

Da Entreprenøren vedblivende væg-

rede sig ved at give Arbejdet i Akkord, idet han paaberaabte sig, at det ikke egnede sig dertil, krævede Forbundet Spørgsmaalet afgjort af en faglig Voldgiftsret. Dette vægrede Entreprenørforeningen sig ved, og Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 8. Oktober. Ved dette Fællesmøde enedes man om følgende:

Entreprenørforeningen lover omgaaende at spørge Entreprenør A. Berntsen om, hvilke Arbejder af hans Entreprise i Tønder han paa Forhaand maa hævde ikke egner sig for Akkord, samt hans Motivering herfor.

Entreprenørforeningen erkender Dansk Arbejdsmandsforbunds Ret til at indbringe disse Spørgsmaal til Afgørelse ved faglig Voldgift i Overensstemmelse med Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 691.

### Karetmagere, Malere, Sadelmagere og Smede paa Dansk Karosserifabrik.

Den 28. September opstod der en uvarslet Arbejdsstandsning paa Dansk Karosserifabrik omfattende ialt c. 30 Arbejdere tilhørende ovennævnte Fag. Anledningen hertil var en af Direktøren foretagen Afskedigelse af Fælles-Tillidsmanden, som Arbejderne fandt utilstrækkelig begrundet.

Den 1 Oktober afholdtes et Fællesmøde om denne Sag, der resulterede i at Arbejdet skulde genoptages d. 3. Oktober om Morgenen, af den afskedigede Fælles-Tillidsmand, hvilken Stilling han dog fratræder.

### Keramikere paa Porcelænsfabrikken „Norden"

I Anledning af, at Porcelænsfabrikken »Norden« havde indforskrevet 2 tyske Drejere til Trods for, at der var ledig Arbejdskraft disponibel, nedlagde de paa Fabrikken beskæftigede Drejere Arbejdet uden Varsel den 15. September.

Denne Sag behandledes paa et Fællesmøde den 18. September, uden at det dog lykkedes at naa til en Ordning, saa at Arbejdet kunde genoptages.

Arbejdsgiverforeningen har derefter indklaget Forbundet for Den faste Voldgiftsret.

### Litografer hos A/S Kruckow-Waldorff.

I Skrivelse af 25. September paastaar Dansk Arbejdsgiverforening, at Dansk litografisk Forbund i Strid med Overenskomsten blander sig i Fastsættelsen af de personlige Lønninger og forbyder sine Medlemmer at tage Plads til Lønninger, hvorom de enes med vedkommende Arbejdsgiver.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. Okt.

Mødet endte uden Resultat og Arbejdsgiverforeningen har senere indgivet Klage til Den faste Voldgiftsret.

### Stukkatørerne ved Arbejdet paa Politigaarden.

Mellem Stukkatørerne og 3 Stukkaturmestre, som har Arbejdet paa Politigaarden i København, var der opstaaet Strid om Betalingen for en bestemt Akkord.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. September, hvor man enedes om følgende:

Den uvarslede Arbejdsvægring ophører, og Arbejdet paabegyndes den 21. ds. af de samme Folk, der har forladt Firmaerne W. Andersen & Co., Fælledvej 7, C. V. Kreutzer & Co., Emilievej 11, og G. R. Noack, Holger Danskesvej 41, ligesom der ikke maa lægges Hindringer i Vejen for, at andre Svende kan paabegynde Arbejdet.

Spørgsmaalet om Betalingen for det omstridte Arbejde afgøres snarest muligt i Henhold til Fagets Regler angaaende Mægling, eventuelt Voldgift.

### Træindustriarbejdere paa Silkeborg Emballagefabrik.

Ved et Møde den 4. September i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Træindustriens Fabrikantforening for Jylland og Træindustriarbejderforbundet i Danmark vedrørende en Uoverensstemmelse paa Silkeborg Emballagefabrik vedtog Hovedorganisationerne at henvise Sagens Behandling til de i Mødet deltagende Underorganisationer: Fabrikantforeningen og Træindustriarbejderforbundet.

Sidstnævnte Organisationer enedes om følgende:

Savskærerne Carlsen og Haarup af-

lønnes fremtidig med 120 Øre pr. Time, H. Johansen med 110 Øre, Arbejdsmændene Wils, Ernst Jacobsen, Axel Østergaard og Harald Jensen med 97 Øre pr. Time, endelig Baandsavskærer Christensen med 110 Øre pr. Time.

Forbundet tilbagekalder sit Strejkevarsel overfor Virksomheden.

# Udlandet.

## (I. F. C.)

Den 9. November afholdes i Amsterdam en Fælleskonference af Repræsentanter for de Internationale Fagsekretariater og Hovedbestyrelsen for D. I. F. C., der som bekendt bestaar af Repræsentanter for de tilsluttede Landscentraler. Afholdelsen af en saadan Fælleskonference for at drøfte Muligheden for en bedre organisatorisk Forbindelse mellem D. I. F. C. og Fagsekretariaterne blev allerede stillet i Udsigt paa den i Fjor afholdte internationale Fagforeningskongres i Rom. Den sidste Tids Begivenheder, særlig de af Transportarbejderkonferencen i Berlin og Levnedsmiddelarbejder-Kongressen i Brüssel fattede Beslutninger, har foranlediget, at Forretningsudvalget for D. I. F. C. paa sit i Begyndelsen af Oktober afholdte Møde nu vedtog at indkalde til denne Konference, hvis Opgave det skal være at vedtage ensartede Retningslinier og saaledes skabe Betingelserne for et godt fremtidigt Samarbejde mellem de forskellige internationale faglige Organisationer, som er tilsluttet Amsterdam.

*Holland.*

Den hollandske Regering paatænker at nedsætte Statstjenestemændenes Løn med 20 pCt. Alle bestaaende Tjenestemandsorganisationer modsætter sig en saadan Nedsættelse. I denne Forbindelse har Hovedbestyrelsen for det romersk-katolske Tjenestemandsforbund »St. Mattheus« udsendt følgende Skrivelse til alle Forbundets Afdelinger:

»Ærede Kolleger. Som det vil være Dem bekendt, vil der, i Forbindelse med den forestaaende Lønregulering, i den nærmeste Fremtid blive fattet vigtige Beslutninger. Derfor retter Hovedbestyrelsen en Anmodning til alle Forbundets Afdelinger om, paa de tre førstkommende Fredage i indeværende Maaned at lade læse en Messe for Styrkelsen af det romersk-katolske Tjenestemandsforbund i Almindelighed og for Opfyldelsen af vore Ønsker med Hensyn til Lønnen og lignende i Særdeleshed. Ligeledes anmoder vi alle Medlemmer om paa disse Dage eller de kommende Søndage at modtage den hellige Nadver. Vi bringer hermed denne Anmodning til Deres Kendskab og haaber indtrængende, at alle Medlemmer vil efterkomme denne.

I højere Grad end nogensinde tidligere har vi nu Guds Hjælp og Bistand nødig. Og ligesom den gode Hær forinden Slaget paakalder Guds Bistand, bør ogsaa vi vende os til Jesus for at styrke os til den os forestaaende Kamp. Derfor Venner, lad os søge Hjælp hos ham, som er i Besiddelse af al Magt.«

Uden Tvivl vil dette nye faglige Kampmiddel vise sig at være et fortræffeligt Vaaben. Det maa dog haabes, at den kristelige hollandske Regering ikke ogsaa paakalder Vorherres Bistand, thi saafremt, hvad der med Sikkerhed kan antages, den paatænkte Lønnedsættelse dog gennemføres, bliver der da ikke andet at gøre for det kristelige Forbunds Medlemmer end at finde sig i Vorherres Afgørelse.

## Lønningsnævn i Storbritanien.

I visse Erhvervsgrene i Storbritannien bliver Lønningerne regulerede gennem Lønningsnævn, hvis Oprettelse skyldes en i 1918 vedtagen Lov. Forudsætningen herfor er, at der i vedkommende Erhverv ikke findes andre tilstrækkelige Organer til Lønreguleringer.

Ethvert Lønningsnævn bestaar af et lige Antal Repræsentanter fra Arbejdere og Arbejdsgivere, hvortil kommer enkelte uafhængige Personer. Alle Medlemmer af Lønningsnævnene udnævnes af Arbejdsministeren. I Almindelighed lader Ministeren dog de bestaaende Erhvervsorganisationer fra begge Parter

bringe Medlemmer i Forslag, der ogsaa som Regel udnævnes. For de uafhængige Medlemmers Vedkommende er Ministeren alene bestemmende. Loven bestmemer dog, at for de Erhvervs Vedkommende, der beskæftiger mange Kvinder, skal en i det paagældende Erhverv beskæftiget Kvinde have Sæde i Lønningsnævnet. Lønningsnævnets Hovedopgaver er at bestemme den lovlige Mindsteløn. Der udveksles sædvanlingvis Forslag herom, indtil der er opnaaet Enighed. De fastsatte Satser skal godkendes af Ministeren, hvilket sjælden nægtes. Efter Godkendelsen og en passende Bekendtgørelse er Satserne gældende for hele Erhvervet, og ingen Bedriftsindehaver maa betale mindre.

I en Beretning i »International Labour Review« for August 1923 meddeles en Del Enkeltheder om Virkningerne af denne Lovs Gennemførelse. Det fremgaar af denne, at der i Storbritannien og Irland er oprettet 63 Lønningsnævn, hvis Omraade omfatter over 3 Millioner Arbejdere. Udover Fastsættelse af Lønninger øver Lønningsnævnene ogsaa Indflydelse paa Arbejdstiden og øvrige Arbejdsforhold. Et Tillæg til Loven foreligger for Tiden til Behandling i det engelske Parlament.

# Den faste Voldgiftsret.

## Valg af Dommere og Suppleanter.

I Overensstemmelse med Loven om Den faste Voldgiftsret af 4. Oktober 1919, § 1, har De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening foretaget Valg af Dommere og Suppleanter til Retten for de kommende 2 Aar.

De samvirkende Fagforbund har genvalgt de hidtilværende Dommere og Suppleanter, nemlig *Dommerne*: I. A. Hansen, Overretssagfører Oskar Johansen og M. C. Lyngsie og *Suppleanterne*: Viceskattedirektør, cand. jur. V. Buhl, Overretssagfører L. Jessen, Oscar Levinsen, Arnold Nielsen, I. P. Nielsen, Landstingsmand Martin Olsen, Martin Petersen og Chr. Sørensen.

Dansk Arbejdsgiverforening har genvalgt til *Dommere:* Ingeniør Einar Jørgensen, Højesteretssagfører C. B. Henriques og Ingeniør Otto Meyer.

Til *Suppleanter*: Ingeniør R. G. Andersen, Kontorchef Hjalmar W. Elmquist, Oldermand Claus I. Olsen, Ingeniør K. Schøller, Grosserer Hans H. Styhr, Baron Otto Reedtz- Thott og Højesteretssagfører Esbern Trolle. Istedetfor Dampskibsexpeditør N. L. Petersen der er fraflyttet København, er valgt Direktør I. Fr. Bergsøe.

---

Sag Nr. 708.

Keramikere paa Porcellænsfabrikken »Norden«.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 17-18.*

Aar 1923 den 28. September Kl. 4 ½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 708.*

Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industris og dennes Medlem A/S Porcellænsfabriken »Norden« mod De samvirkende Fagforbund paa Keramisk Forbunds Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Direktør S. Agerholm og Sekretær W. Elmquist, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor deu keramiske Industri ved Formanden Direktør Dalgas og Sekretær Georg Hansen samt A/S Porcelænsfabriken »Norden« ved Direktør Simonsen.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Keramisk Forbund ved Formanden A. Flodin og Hovedkasserer Einar Jensen og Keramisk Fagforening ved Formanden N. Olsen og Drejerne Chr. Olsen og S. Hansen.

*Der fremlagdes* Klage af 21. September 1923 med 1 Eksemplar af bestaaende Overenskomst og 1 Bilag og og Tilsvar af 25. September 1923.

Sagen forhandledes mellem Parterne og forligtes saaledes:

Arbejdet genoptages uopholdelig, og al Blokade overfor Fabriken hæves.

Fabriken udtaler, at det altid har været og fremtidig ogsaa vil være dens Ønske at benytte dansk Arbejdskraft i saa stor Udstrækning, som Fabrikens Tarv overhovedet tillader det.

I Anledning af den ulovlige Arbejdsstandsning betaler Keramisk Forbund en Bod af 600 Kr., der tilfalder »Børnenes Kontor«. Kvitteringen for Beløbet tilstilles Dansk Arbejdsgiverforening.

Klagen var hermed tilbagetaget og Sagen bortfaldet.

Retten hævet Kl. 5,55 Em.

*Poul Hansen.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 710.

Murarbejdsmænd i København.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 21-22.*

Aar 1923 den 18. Oktober Kl. 1 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 710:*

Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Mur- og Stenhuggerlavs Vegne Murarbejdsmændenes Fagforening for København og Omegn paa egne og 4 navngivne Murarbejdsmænds Vegne.

Næstformand. Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist og Københavns Mur- og Stenhuggerlav ved Bestyrelsesmedlemmerne Murermester J. P. Arnung og Murermester N. P. Andersen samt Murermester A. G. Hansen.

*For de Indklagede mødte*: Murarbejdsmændenes Fagforening ved Formanden V. Bærentzen, Næstformand F. Christiansen og Assistent C. Henningsen.

*Der fremlagdes* Klage af 2. Oktober 1923 og Tilsvar af 5. s. M.

Klagerne bemærkede, at de erkendte, at den fungerende Formand for Fagforeningen havde gjort sig Umage for straks at bringe Arbejdsstandsningen til Ophør. I Betragtning heraf vilde de trække Sagen tilbage paa følgende Betingelser:

1. *at* de Indklagede erkendte Arbejdsstandsningens Ulovlighed, og at Fagforeningens Bestyrelse gav de paagældende Arbejdere en alvorlig Reprimande i Anledning af det Passerede.

2. *at* det Beløb, der maatte være betalt de paagældende Arbejdere i Ventepenge, indbetaltes til Arbejdsgiverforeningen.

De Indklagede erklærede, at de kunde gaa ind paa de stillede Betingelser.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 1.30 Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

## Boganmeldelse.

Som det første Led i en af Indenrigsministeriet paatænkt samlet Udgave af samtlige nugældende sociale Love, er der ved Fuldmægtig i Indenrigsministeriet Erik Dreyer udarbejdet en Bog om Lov af 22. December 1922 om *Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.* med dertil hørende Bekendtgørelser, Cirkulærer og lignende.

Udgivelsen af denne Bog har afhjulpet et stort Savn, idet de til Loven knyttede Bestemmelser, navnlig om ekstraordinær Arbejdsløshed, har medført Udsendelsen af en meget betydelig Række Bekendtgørelser og Cirkulærer, som det — navnlig da mange af de siden Lovens Ikrafttræden udstedte Bekendtgørelser igen er ophævede og erstattede med nye — har været overordentlig vanskeligt at holde Rede paa.

I den foreliggende Udgave er samtlige de nugældende, i Henhold til Loven udstedte Bekendtgørelser, optaget paa en saadan Maade, at man hurtigt og nemt kan orientere sig i dem.

Indholdsfortegnelsen giver en fuldstændig Fortegnelse over de nugældende Bekendtgørelser og Cirkulærer, og ved de enkelte Lovparagraffer er der Henvisning til den Bekendtgørelse eller det Cirkulære, der er af Interesse for vedkommende Bestemmelse.

Foruden Bekendtgørelser og Cirkulærer indeholder Udgaven ogsaa en Række forskellige Oplysninger af stor

Interesse, og den vil utvivlsomt være til stor Nytte for alle, der har med Administrationen af disse Bestemmelser at gøre.

Selv om man kan rejse den Indvending mod Udgaven, at Prisen er temmelig høj — nemlig 5. Kr. — kan vi dog ikke undlade at anbefale alle Ledelser af Arbejdsløshedskasser at anskaffe Bogen.

## Adressefortegnelse

over

### Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

Aabenraa: Fritz Jørgensen, Lavgade 12.

Aalborg: Cigarmager M. Willumsen, Valdemarsgade 30.

Aarhus: Typograf Marthin Petersen, Strandvej 30 A [2].

Aars: Skrædder J. S. Sørensen, Gislumvej.

Assens: Laur. Petersen, Ramsherred 47.

Assens pr. Mariager: N. Løkke, »Nutiden«.

Bogense: Snedker Andreas Hansen, Torvet.

Brabrand: Johannes Holm, Truevej 30.

Brønderslev: Tømrer A. P. Jensen, Vestergade 12.

Ebeltoft: A. Kruse.

Esbjerg: Typograf L. Eickhardt, Nørregade 108 [2].

Faaborg: Jacob Hansen, Grønnegade 21.

Faxe: Viggo Hansen, Dæmningshuset, Stubberup pr. Faxe.

Faxe Ladeplads: Hans Hansen, Fredensvej.

Fredericia: Snedker Frantz Hansen, Kongensgade 71 [1].

Frederikshavn: Anton Nielsen, Frederikshavns Soc.-Dem.

Frederikssund: Hans Steffen Larsen, Lundevej. (Telf. 206).

Frederiksværk: Redaktør L. Bram, Nørregade 20.

Glamsbjerg: Inspektør P. H. Nielsen, Villa »Welitta«.

Glostrup: H. Ejlersen, Soc.-Dem.s Ekspedition.

Grenaa: Forretter Zacho Børresen, Grønland 32.

Grindsted: Murer Jørgensen, Vestergade.

Græsted: Fodtøjshandler P. Clausen.

Gørlev: Maskinarbejder N. F. Larsen, Vandværksvej.

Haarlev: Husmand Niels Olsen, Himlingsøje pr. Vallø.

Haderslev: Maskinarbejder Peter Mortensen, Lindedal 34.

Hadsund: Tømrer Christian Poulsen, Skovvejen.

Hadsten: P. Hansen, Klammose pr. Hadsten.

Hammel: Redaktør N. A. Fagerlund.

Haslev: Arbm. Martin Mortensen, Snogen.

Havdrup: H. P. Hansen, Skomager, Havdrup St.

Helsingør: Snedker Jens Petersen, Stengade 37.

Herning: Tømrer A. Andersen, Th. Nielsensgade 60.

Hillerød: Maskinarbejder C. V. Carlsen, Margrethevej 14.

Hinnerup: Martin Petersen.

Hjerm: Joh. Christensen.

Hjørring: Typograf Hans Fr. Bjørn, Fredensgade 1.

Hobro: Murer Vilh. Veirsø, Frihedsvej.

Holbæk: Savskærer J. P. L. Jensen, Fasanvej 9.

Holbæk Amts 2den Valgkreds: Fisker Niels Peter Pedersen, Gundestrup pr. Grevinge.

Holeby: Maler Ad. Jørgensen.

Holstebro: Murersvend Alfred Nielsen, Ørstedvej 3, Sønderport.

Hornslet: Tømrer Chr. M. Andersen, Hornslet.

Horsens: Skatteopkræver M. Jonassen, Kjeldsensgade 18.

Hørsholm: F. Nielsen. Nordsj. Soc.-Dem.

Kalundborg: Th. Wilstrup-Olesen.

Kerteminde: Chr. F. Mogensen, Fiskergade 56.

Kjellerup: I. C. Jensen, Brogade.

Kolding: H. Herløvsen, Losbygade 81.

Kolind: Søren S. Jensen, Korupskov pr. Ryomgaard.
Korinth: Savskærer Vilh. Andersen.
Korsør: Knud Christiansen, Engvej 6.
København: Carl F. Madsen, Frederiksborggade 41 ², K.
Køge: Kusk Chr. Christiansen, Vestergade.
Langaa: Former C. Rasmussen.
Lemvig: O. V. Høft, Vesterbrogade 27.
Lyngby: Jens Jensen, Villa Pax, Stengaardens Allé.
Løgstør: Chr. Jensen, Teknisk Skole.
Maribo: H. P. Hansen, Refshalevej 8.
Marstal: G. Geil, Toldbodgade 31.
Middelfart: H. Chr. Hansen, Frederiksgade 2.
Mørke: Portør H. Rasmussen.
Nakskov: Fattiginspektør Nielsen, Rødbyvej 10.
Nyborg: Kristoffer Hvidtfeldt, Slotsgade 1.
Nykøbing F.: Forretningsfører I. Larsen, Skolegade 18.
Nykøbing M.: M. C. Andersen, Vejrmøllehøj.
Nykøbing S.: I. Chr. Sørensen, Egebjergsvej 5.
Nysted: Holger Jochumsen, Adelgade 82.
Næstved: Snedker Carl Hansen, Lille Fredensvej 1.
Nørre Aaby: P. Wamberg.
Nørresundby: Carl Jensen, Rolighedsvej 24.
Odder: Tømrer I. Iversen, Rørthvej 11.
Odense: Snedker Niels Madsen, Th. Overskousgade 2.
Præstø: Rasm. Hansen, Skibbinge pr. Præstø.
Randers: Arbejdsmand S. Simonsen, Viborgvej 18.
Ribe: Typograf Julius Larsen, Sønderportsgade.
Ringkøbing: Togbetjent J. M. Andersen, Østerstrandsgade 23.
Ringe: Tømrersvend Jens Olsen, Jernbanegade.
Ringsted: Murer Emil Christensen, Dagmarsgade 71.
Roskilde: Pottemager Fr. Poulsen, Skovbogade 37.
Rudkøbing: Assistent Marinus Larsen, Nørrebro.
Rødby: Blikkenslager E. Dibbern, Fælandsvej 11, Rødby Havn.
Rønne: H. Kürstein, Lille Madsegade 139.
Sakskøbing: Otto Petersen, Soc.-Dem.
Silkeborg: F. Mikkelsen, Frederiksberggade 30.
Sindal: Adolf Jørgensen, Amagergade 6.
Skagen: F. Rasmussen, Konditoriet.
Skanderborg: Maskinarbejder L. Andersen, Vestergade.
Skelskør: Arbmd. N. P. Jørgensen, Sorøvej 23.
Skive: Snedker Chr. Nielsen, Grønnegade 20.
Skjern: Chr. Skaarup, Østergade 46.
Slagelse: Johs. Madsen, Bredegade 62.
Sorø: A. P. Christiansen, Søndergade 18.
Søllerød Sogn: Entreprenør F. Hübenbecker, Holte.
Stege: Valdemar Nordbo, Udby pr. Stege.
Store Heddinge: Arbejdsmand Carl Madsen.
Struer: Kedelsmed Holm, Østerby.
Stubbekøbing: Tømrer E. Svava, Vestergade 31.
Svendborg: Cigararbejder F. Nikolajsen, Vestergade 33.
Sæby: A. Nielsen, Vestergade 7.
Sønderborg: Arbmd. J. Philipsen, Bjerggade 7.
Thisted: Arbejdsmand Chr. Iversen, Kastet 25.
Thureby: A. Hansen, Tollerød pr. Thureby St.
Trustrup: N. Rasmussen.
Tønder: Tømrer P. Jespersen, Nørregade 53.
Tørring: J. Marius Arp.
Varde: Skrædder J. Olsen Nielsen.
Vejen: Stenhugger Jens Chr. Jensen, Baungaardsvej 6.
Vejle: H. Bressendorf, Vardevej 36.
Viborg: Drejer W. Bergstrøm, Fredensgade 4.
Viby: Emil Sørensen.
Vordingborg: Arbmd. Otto Pedersen, Nyraad 8.
Vraa: Arbdm. Helfred Nielsen, Østergade 21.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 * KØBENHAVN DEN 17. NOVEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Udlandet.

*Arbejdsløsheden i forskellige Lande.*

Medens Arbejdsløsheden under Sommermaanederne er aftaget ganske betydeligt i de fleste Lande, er denne Nedgang med Begyndelsen af den koldere Aarstid nu ophørt. Den med denne Aarstid sædvanlig følgende Opgang i Arbejdsløsheden er indtraadt. I Sammenligning med Forholdene paa Arbejdsmarkedet paa samme Tid i Fjor kan man dog — med Undtagelse af Tyskland — konstatere en mærkbar Tilbagegang i Antallet af Arbejdsløse. I enkelte Lande nærmer Tallene sig stærkt den før Krigen sædvanlige Procentsats, eller, som det hedder i forskellige Landes ministerielle Sprog, Arbejdsløsheden begynder atter at blive »normal«. Herved maa det dog tages i Betragtning, at den offentlige Arbejdsloshedsunderstøttelse i de fleste Lande enten er blevet betydeligt nedsat eller helt er ophørt, hvad der igen har haft til Følge, at de Arbejdsløse, som har mistet deres Understøttelse, nu ikke mere opføres paa Listerne som Arbejdsløse. Til Gengæld maa der imidlertid ogsaa tages Hensyn til, at Arbejdsløshedstællingerne nu i Almindelighed er baade nøjagtigere og mere omfattende end før Krigen.

Faldet i den belgiske Valuta har tilsyneladende haft en Opblomstring af dette Lands Industri til Følge. Arbejdsløsheden er yderligere aftaget. Det samlede Antal helt eller delvis Arbejdsløse udgjorde den 1. September 12.368 eller 1,9 pCt. af de mod Arbejdsløshed forsikrede Arbejdere imod 2,2 pCt. i den foregaaende Maaned og 4,4 pCt. i September Maaned i Fjor. Denne gunstige Stilling skyldes tildels ogaa den stærke Udvandring af belgiske Arbejdere til Nordfrankrig, som har været meget omfattende og givet Anledning til bevægede Klager fra de belgiske Arbejdsgiveres Side over Arbejdermangel.

Ogsaa i Frankrig er de økonomiske Forhold meget gunstige. Nøjagtige Oplysninger om det samlede Antal Arbejdsløse foreligger ikke, derimod meddeles det, at der i Januar 1923 fandtes 2665 understøttede Arbejdsløse, i September derimod kun 1363 og i September i Fjor 2800.

I Holland er Forholdene paa Arbejdsmarkedet forblevet temmelig uforandret i de sidste Maaneder. Den 13. Oktober var der ved Arbejdsanvisningerne i Kommuner med over 5000 Indbyggere indtegnet ialt 47.147 helt Arbejdsløse, endvidere var der indtegnet 33.075 arbejdssøgende Mænd, som dog kun for en Dels Vedkommende var arbejdsløse. Den 15. September var der indtegnet henholdsvis 47.683 og 33.429 Personer. Af de mod Arbejdsløshed forsikrede var den 1. September 1923 9,9 pCt. helt og 3 pCt. delvis arbejdsløse, medens de paagældende Tal den 1. Oktober var 10,2 pCt. og 2,9 pCt. I Oktober Maaned 1922 var det samlede Antal Arbejdsløse derimod kun 8,4 pCt.

I Italien er Arbejdsløsheden siden Begyndelsen af indeværende Aar i stadig Tilbagegang. De Arbejdsløses Antal udgjorde den 1. Januar 1923 381.968, den 1. Maj 243.928 og den 31. Juli 231.590. Den største Nedgang opviser Landbruget.

I England fandtes der den 1. Januar 1923 165.342 eller 13,7 pCt. arbejdsløse Fagforeningsmedlemmer, i September derimod kun 129.245 eller 11,4 pCt. I Oktober Maaned i Fjor var der 180.589 eller 14 pCt. arbejdsløse Fagforeningsmedlemmer. Det samlede Antal Arbejdsløse i England udgjorde den 1.

Oktober 1923 1.285.000 eller 11,4 pCt. mod 12,2 pCt. ved samme Tid i Fjor. Den 22. Oktober 1923 var de Arbejdsløses Antal dalet til 1.249.500.

Af Fagforeningernes Medlemmer i Kanada var i Juli 1923 2,2 pCt. arbejdsløse, i Juni 1923 2,9 pCt. og i Juli 1922 4,1 pCt.

De Arbejdsløses Antal i Polen, eksklusive de tidligere tyske Omraader og Østgalicien, udgjorde i Slutningen af Maj 87.000 mod 120.000 i Begyndelsen af indeværende Aar og 128.916 ved samme Tid i Fjor.

I Danmark fandtes ved Udgangen af Oktober 20.754 Arbejdsløse mod 33.000 i samme Maaned i Fjor. Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et var: September 1923 7,4 pCt., Januar 1923 21,5 pCt. og September 1922 10,6 pCt.

I Norge steg de Arbejdsløses Antal i September Maaned med ca. 3000 og udgjorde den 10. Oktober 1923 12.840 mod 9880 den 10. September og 7600 eller 6,4 pCt. den 10. August. I Oktober 1922 var Antallet af Arbejdsløse 21.400. Desuden var i Oktober 1923 7000 Personer beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde mod 12.500 i samme Maaned i Fjor.

For Sverige er de foreliggende Oplysninger endnu gunstigere. Ved Udgangen af September var af Fagforeningernes Medlemmer 11.009 eller 8,7 pCt. arbejdsløse mod 21,4 pCt. ved Begyndelsen af Aaret og 34,9 pCt. i Januar 1922.

Arbejdsløsheden i Schweiz er i de sidste Maaneder i stadig Tilbagegang. Antallet af fuldstændig Arbejdsløse udgjorde i April 35.512, i August 22.554 og ved Udgangen af September 1923 22.830. Antallet af delvis Arbejdsløse var for de paagældende Maaneder henholdsvis 17.767, 13.507 og 14.422.

For Czekoslovakiet foreligger der kun nøjagtige Oplysninger om Antallet af de direkte af offentlige Midler understøttede og de indirekte — gennem Bedrifterne — understøttede Arbejdsløse. Med offentlige Midler understøttedes den 15. September 57.000 og gennem selve Bedrifterne 41.700 Personer. Arbejdsløsheden er dog i Virkeligheden langt større, end det fremgaar af disse Tal. Man anslaar for Tiden de Arbejdsløses Antal i Czekoslovakiet til ca. 300.000.

Ogsaa i Østrig gaar Arbejdsløsheden bestandig tilbage. Medens der i Slutningen af Marts 1923 endnu fandtes 152.828 Arbejdsløse, var der i Juli 1923 87.349, i Slutningen af September 79.956 og i Midten af Oktober kun 77.923 Arbejdsløse.

I Tyskland foregaar Udviklingen i modsat Retning. Ifølge Rigsarbejdsbladets Meddelelser bliver Forretningsgangen indenfor alle Industrier stadig daarligere. Antallet af de understøttede fuldstændig Arbejdsløse var den 15. Oktober 660.788 og Antallet af understøttede Arbejdere med forkortet Arbejdstid 1.379.499. Det er desværre at befrygte, at de Arbejdsløses Antal vil stige yderligere i de kommende Maaneder.

Ifølge de officielle Oplysninger udgjorde Antallet af Arbejdsløse i 52 russiske Byer i Begyndelsen af Maj 1923 443.000 eller 14 pCt. mere end i den foregaaende Maaned. Alene i Moskva fandtes der 102.000 Arbejdsløse. Størst er Arbejdsløsheden blandt Stats- og Kommunefunktionærerne, Beklædningsarbejderne og blandt Arbejdsmændene.

Som det fremgaar af ovenstaaende Oversigt, er Oplysningerne fra de enkelte Lande endnu meget mangelfulde, og da Tællingerne foretages efter forskellige Systemer, er det ikke muligt at drage nøjagtige Sammenligninger. Det skal dog forsøges fra Tid til anden i Pressemeddelelserne at give en Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i de forskellige Lande. (I. F. C.)

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Havnearbejdere Københavns Havn.

*Uoverensstemmelse ved Indgivning af Kul i S/S »Trude Bremer«.*

A/S. Københavns Bunkerkul Depot skulde den 31. August foretage Indgivning af Kul til S/S »Trude Bremer«. Der skulde anvendes 16 Mand, men der mønstredes kun 12 Havnearbejdere, som man saa suplerede med 4 af Skibets Fyrbødere.

Efter at der var indgivet ca. 9 Tons Kul, standsede Formanden for Havnearbejdernes Fællesforbund Arbejdet under Henvisning til, at det var ulovligt at benytte Skibets eget Mandskab ved Indgivningen.

Efter at det var lykkedes at faa mønstret endnu en Havnearbejder blev Arbejdet tilendebragt, hvorefter de 13 Mand afregnedes med 16 Mands Betaling.

Klagen over Arbejdsstandsningen behandledes paa et Fællesmøde den 19 Oktober, hvor man enedes om følgende Udtalelse:

Havnearbejdernes Fællesforbunds Formand udtaler, at han, da han hindrede de 4 Fyrbødere i at arbejde med under Kulindgivningen, ikke var bekendt med, at Arbejdsgiveren forgæves havde søgt at faa mønstret det tilstrækkelige Antal Folk.

Under disse Omstændigheder beklager man den skete Standsning.

*Overarbejdsvægring.*

Paa samme Fællesmøde behandledes en Klage over, at Havnearbejderne havde nægtet at udføre Overarbejde ved Damperne »Gullfoss« og »Kresmann«.

Sagen ordnedes ved følgende Udtalelse:

Havnearbejdernes Fællesforbund erkender, at de stedfundne Overarbejdsvægringer ved ovennævnte 2 Skibe har været ulovlige.

## Kuske hos Flyttefirmaet Brdr. Rosendahl i København.

Den 20. Oktober klagede Arbejdsgiverforeningen over, at to Repræsentanter for Kuskenes Fællesforbund Dagen før ved Trusel om Arbejdsstandsning havde tvunget Firmaet Brdr. Rosendahl til at afskedige nogle, andre Organisationer tilhørende, allerede antagne Arbejdere og i Stedet antage Medlemmer fra Kuskenes Fællesforbund.

Den 26. Oktober afholdtes et Fællesmøde om denne Sag, og her nægtede Kuskenes Repræsentanter, at der var truet med Arbejdsstandsning, idet man kun havde erindret Firmaet om et tidligere givet Tilsagn, om fortrinsvis at beskæftige Medlemmer af Kuskenes Fællesforbund, og der blev ogsaa den paagældende Dag beskæftiget Arbejdere, der var Medlemmer af andre Organisationer.

Fællesmødet endte uden Resultat og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at klage til Den faste Voldgiftsret.

## Arbejdsmænd hos Brdr. Justesen Aarhus.

I Anledning af, at Firmaet Brdr. Justesen har nægtet at aflønne et bestemt Stykke Arbejde efter Akkord, indrykkede Arbejdsmændenes Fagforening en Meddelelse i »Demokraten« om, at Arbejdssøgende hos Firmaet først skulde henvende sig paa Arbejdsmændenes Kontor.

Da Annoncen havde den tilsigtede Virkning, klagede Arbejdsgiverforeningen over ulovlig Blokade af Brdr. Justesens Forretning, og der kom da et Fællesmøde i Stand den 13. Oktober, hvor man enedes om følgende:

Den paaklagede Annonce i »Demokraten« tages ud.

De mellem Firmaet Brdr. Justesen og Arbejdsmændenes Fagforening i Aarhus verserende Uoverensstemmelser optages til lokal, organisationsmæssig Forhandling.

## Havnearbejdere i Fredericia. Strid om Bordarbejdet.

Mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Fredericia og Havnearbejdernes derværende Fagforening er opstaaet en Uoverensstemmelse angaaende Losning af Kali fra A/S. »K. Hay«.

Skibet ønskede selv at udføre det indenbords Arbejde, og der antoges kun 2 Mand blandt Havnearbejderne til Udførelse af Arbejdet i Land. Disse 2 Mand tilbød A/S. Fredericia Svovlsyre og Superphosfatfabrik, der var Ladningsmodtager, $^2/_5$ af den i Overenskomsten fastsatte Betaling for det samlede Bord- og Landarbejde, hvilken Betaling omfatter 5 Mand.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Oktober, hvor man vedtog følgende Henstilling fra Hovedorganisationerne:

Hovedorganisationerne henstiller til Parterne i god Tid at optage Forhandling om en almindelig Ordning til Afgørelse af Stridsspørgsmaal om Bordarbejde, saaledes at det vil være

muligt at tilendebringe Forhandlingerne herom under de nu forestaaende Overenskomstforhandlinger.

### Arbejdsmænd ved Trælastlosning i Næstved.

Arbejdsgiverforeningen har i en Skrv. af 29. September paa Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationers Vegne paastaaet, at Arbejdsmændene i Næstved har nægtet at rette sig efter en faglig Voldgiftsrets Kendelse.

Ved et Fællesmøde den 19. Okt. hvor Sagen behandledes protesterede Formanden for Næstved Afdeling mod den fremsatte Klages Rigtighed.

Da Enighed ikke opnaaedes, forbeholdt Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Klagen er senere indgivet.

### Lager og Pakhusarbejderne i Odense.

I Odense har adskillige Arbejdsgivere indenfor Handelsbranchen fundet paa at benytte deres Lager- Pakhusarbejdere til at udføre Vejning af Varer ombord paa Skibe. Dette har Arbejderne ogsaa været villige til, men har krævet samme Timeløn herfor som betales af den kongelige Vejer og Maaler. Da Arbejdsgiverne nægtede dette, har Arbejderne meddelt Arbejdsgiverne, at de fra og med 15. Oktober ikke længere vil udføre dette Arbejde.

Efter en Klage fra Arbejdsgiverne afholdtes et Fællesmøde den 1. November, hvor Arbejdsgiverne foreslog at lade Striden afgøre af en faglig Voldgiftsret, men da Arbejderne ikke ønskede at gaa med hertil, endte Mødet uden Resultat, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret herover.

### Landarbejderne hos Godsejer Perch Nielsen, Vejrupgaard Blokadevarsel overfor Sukkerkogeriet i Odense.

I Tilslutning til den i »Arbejderen« Nr. 19 meddelte Skrivelse, hvori der afgaves 1ste Varsel om Sympatistrejke paa Sukkerkogeriet i Odense med Hensyn til de af Godsejer Perch-Nielsen, Vejrupgaard, leverede Sukkerroer, har De samvirkende Fagforbund under 14. November tilstillet Dansk Arbejdsgiverforening følgende Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I Tilslutning til vor anbefalede Skrivelse af 7. ds., hvori vi meddelte, at vi i Anledning af en Strid mellem Landarbejderforbundet og Hr. Godsejer Perch-Nielsen, Vejrupgaard ved Odense, vilde forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at det forbydes Arbejderne paa Sukkerkogeriet i Odense at behandle de Sukkerroer, der af Godsejer Perch-Nielsen, Vejrupgaard, leveres til Sukkerkogeriet, skal vi ved nærværende tillade os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at et saadant Forslag har været forelagt for vor kompetente Forsamling, og det er af denne vedtaget, at det fra Onsdag den 21. November d. A. fra normal Arbejdstids Ophør at regne forbydes Arbejderne paa Sukkerkogeriet i Odense at behandle, derunder at aflæsse, de Sukkerroer, der af Hr. Godsejer Perch-Nielsen, Vejrupgaard, leveres til Sukkerkogeriet i Odense, saafremt der ikke forinden er opnaaet en for os og Landarbejderforbundet tilfredsstillende Ordning af den foreliggende Strid.

P. F. V.
*Alfr. Christiansen.*
/ Hans Jacobsen.

### Stenarbejdere hos Firmaet A. Sodes Eftf. København.

I Anledning af en Formands uheldige Optræden har 7 Stenhuggersvende nedlagt Arbejdet hos Firmaet A. Sodes Eftf. København.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 30. Okt. men uden Resultat. Arbejdsgiverforeningen har derefter indbragt Klage for den faste Voldgiftsret.

## Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 712.

Litografer hos A/S Kruckow-Waldorff.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 24—25.*

Aar 1923 den 18. Oktober Kl. 2. 40 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 712:*

Dansk Arbejdsgiverforening paa Dansk litografisk Principalforenings

Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk litografisk Forbunds Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Dansk litografisk Principalforening ved Formanden Ingeniør Kock og Bestyrelsesmedlemmerne Litograf J. P. Jensen og Litograf Andreas Hansen samt Sekretær Levin og endelig A/S Kruckow-Waldorff ved Direktør Winther.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard og Litografisk Forbund ved Formanden Sophus Frederiksen og Hovedbestyrelsesmedlem Chr. Juul.

*Der fremlagdes* Klage af 5. Oktober 1923 med Eksemplar af Fagets Overenskomst og 6 Bilag og Tilsvar af 15. s. M. samt Skrivelse af 10. s. M. fra De samvirkende Fagforbund om Udsættelse med Afgivelse af Tilsvar.

Efter nogen Forhandling, hvorunder det oplystes, at Firmaet Nobel havde faaet den Arbejdskraft, det skulde bruge, afsluttede Parterne følgende

*Forlig.*

Forbundet lover at drage Omsorg for, at de to Overtrykkere, der i den seneste Tid har fratraadt deres Pladser hos A/S Kruckow-Waldorff, genindtræder i deres Pladser, og at den ene Overtrykker, der har opsagt sin Plads hos A/S Kruckow-Waldorff til Fratræden imorgen, forbliver i Pladsen.

Der optages mellem Organisationerne en Mægling om Lønforholdene hos A/S Kruckow-Waldorff.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4¼ Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 713.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Varsel om Sympatistrejke overfor Sukkerfabrikkerne »Vestsjælland« og »Nykøbing F.«.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 24. Oktober 1923 i *Sag Nr. 713:*

Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne.

Efter at det ved Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 704 var fastslaaet, at der ikke bestod nogen kollektiv Overenskomst mellem Landarbejderforbundet paa den ene Side og Sukkerroedyrkerforeningen »Vestsjælland« og Nykøbing F. Sukkerroedyrkerforening paa den anden Side, i Kraft af hvilken Landarbejderforbundets Medlemmer kunde kræve en Efterbetaling for det i 1922 udførte Arbejde med Pasning og Optagning af Sukkerroer, har Landarbejderforbundet varslet Strejke overfor de to Roedyrkerforeninger for paa denne Maade at søge Kravet om Efterbetaling gennemført. Endvidere har Dansk Arbejdsmandsforbund under 2. Oktober d. A. fremsendt første Varsel om Sympatistrejke overfor A/S Sukkerfabrikken »Vestsjælland« og Sukkerfabriken »Nykøbing F.«, hvilke Fabriker modtager de nævnte Sukkerroedyrkerforeningers Roer til Oparbejdelse.

Under denne Sag paastaar Dansk Arbejdsgiverforening nu paa de 2 Fabrikers Vegne det fremsendte Varsel om Sympatistrejke kendt ugyldigt. De paaberaaber sig, at de nævnte Roedyrkerforeninger staar udenfor Arbejdsgiverforeningen og slet ikke kan betragtes som Arbejdsgiverorganisationer, idet det angives ikke at ligge indenfor deres Formaal at afslutte kollektive Overenskomster med Arbejdere. De har derimod givet Afkald paa at gøre den formelle Indsigelse gældende, at Varslet om Sympatistrejke ikke — i Overensstemmelse med det under Den faste Voldgiftsrets Sag Nr. 108 afsluttede Forlig — er fremsendt af De samvirkende Fagforbund.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Da der maa antages at foreligge en lovlig Arbejdskonflikt mellem Landarbejderforbundet og Roedyrkerforeningerne, og da Hovedorganisationerne ved Septemberforligets Punkt 2 har forbeholdt sig Ret til at gribe ind i løbende Konflikter ved Iværksættelse af Sympatiaktioner, findes de Indklagede at maatte frifindes. Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med 150 Kr. hver.

*Kendelse.*

*De Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

Sag Nr. 714.

Arbejdsmænd ved Trælastlosning i København.

(Opsigelse af en Kutyme.)

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 31. Oktober 1923 i Sag Nr. 714: Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og denne igen paa Tømerhandlerforeningen for København og Omegns Vegne mod De samvirkende Fagforbunds og dette igen paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Den gældende Overenskomst angaaende Losning af Trælast i Københavns Havn fastsætter Akkordsatser for »Oplosning, Udlægning og Sortering efter Længder, Dimensioner og Mærker.« For nogen Tid siden opstod der mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Tømrerhandlerforeningen for København og Omegn Strid om, hvorvidt Arbejderne er pligtige til for den fastsatte Pris ogsaa at foretage Sortering efter Konnossementer, naar samme Ladning indeholder Træ til forskellige Modtagere. Dette Spørgsmaal har i den seneste Tid faaet større Betydning, end det havde tidligere, idet det er blevet almindligere, at der er mere end een Modtager til samme Ladning, og idet tilmed Antallet af Modtagere til den enkelte Ladning har været stigende. Arbejdsgiverne har gjort gældende, at det altid har været Kutyme, at Arbejderne sorterer ogsaa efter Konnossementer for de i Overenskomsten fastsatte Priser. Havnearbejdernes Fællesforbund har erkendt, at dette er sket i en Række Tilfælde. Under 25. August d. A. har Forbundet imidlertid opsagt den af Arbejdsgivere paaberaabte Kutyme til Ophør fra og med den 3. September d. A. Arbejdsgiverne har protesteret mod Lovligheden af den skete Opsigelse under Paaberaabelse af, at en Kutyme som den omhandlede maatte betragtes som et Led i Overenskomsten, og at den derfor ikke særskilt kunde opsiges. Forbundet har ikke villet tage Arbejdsgivernes Protest til Følge, og Spørgsmaalet om Opsigelsens Lovlighed er derefter under denne af Dansk Arbejdsgiverforening anlagte Sag indbragt til Paakendelse af Den faste Voldgiftsret.

Retten maa give Klagerne Medhold i, at en Kutyme som den af dem paaberaabte, hvis den eksisterer, ikke kan opsiges særskilt. Det kan ikke ventes, at en faglig Overenskomst altid skal kunne give en paa alle Punkter udtømmende Beskrivelse af, hvad det er for Arbejder, Overenskomstens Lønsatser har for Øje, men ved Afgørelsen heraf maa der kunne ses hen til Sædvaner i Faget. Hvor saadanne Sædvaner kan paavises, maa de da betragtes som Led i Overenskomsten, og Følgen heraf maa være, at de ikke særskilt kan opsiges. Om der i det foreliggende Tilfælde eksisterer en Sædvane af det af Arbejdsgiverne paaberaabte Indhold, og hvilken Rækkevidde en saadan Sædvane i bekræftende Fald maatte have, skal Retten ikke komme ind paa at afgøre, idet Spørgsmaalet herom om fornødent findes at burde henvises til Fagets Voldgiftsret. Men i det Omfang, i hvilket en saadan Kutyme faktisk forefindes, kan den som nævnt ikke opsiges særskilt, og det maa derfor statueres, at den af Havnearbejdernes Fællesforbund foretagne Opsigelse ikke har været lovlig.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med 150 Kr. hver.

*Kendelse.*

*Den af Havnearbejdernes Fællesforbund under 25. August d. A. foretagne Opsigelse af en overfor dem paaberaabt Kutyme har ikke været lovlig.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 * KØBENHAVN DEN 24. NOVEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Udlandet.

### Den internationale faglige Centrals Hovedbestyrelsesmøde i Amsterdam, 8.—9. November.

Den 8. November d. A. har Hovedbestyrelsen for Den internationale faglige Central været samlet til Møde i Amsterdam. Til Behandling forelaa en Række Spørgsmaal af vigtig Betydning. Fra Forretningsudvalget forelaa der saaledes et Forslag til Udtalelse med Hensyn til Stillingen overfor den røde faglige Internationale i Moskva. Grunden til, at dette Spørgsmaal atter blev taget op til Behandling, skyldes de idelige Anstrengelser, der gøres fra den saakaldte »Røde Gewerkschafts Internationale« for at splitte de faglige Organisationer og for selv at vinde Terræn indenfor disse og for at faa afstukket faste Rammer for Samarbejdet mellem de til Den internationale faglige Central tilsluttede Landsorganisationer og de internationale faglige Sekretariater, navnlig med Henblik paa Stillingen overfor de af Kommunisterne planlagte Overfald paa vore Organisationer. Endvidere blev der under denne Sags Behandling diskuteret Spørgsmaalet om, hvorvidt der burde indledes Forhandling med Ledelsen for den russiske Landsorganisation for at forsøge, om der er Mulighed for at opnaa Enhed i den internationale Arbejderbevægelse. Under Hensyn til, at der gentagne Gange er taget Stilling til den *Røde Fagforenings Internationale*, blev det besluttet at henvise til disse Beslutninger, idet Hovedbestyrelsen vedtog følgende Udtalelse:

Hovedbestyrelsen for den internationale faglige Central, samlet til Møde den 8. November i Amsterdam, bekræfter paany de Resolutioner, som er vedtaget paa den intnationale Fagforeningskongres i London 1920, paa Hovedbestyrelsesmødet i Amsterdam den 18. Maj 1921, paa den internationale Fagforeningskongres i Rom April 1922 og paa Hovedbestyrelsesmødet den 3. og 4. August 1923 i Amsterdam angaaende Spørgsmaalet om den I. F. C. og de internationale Fagsekretariaters Stilling til den Røde Fagforenings-Internationale og de denne tilsluttede Organisationer.

Hovedbestyrelsen bemyndiger Forretningsudvalget til, under Udelukkelse af den Røde Fagforenings-Internationale, at indlede Forhandlinger med Ledelsen for den russiske Landsorganisation, for paa Grundlag af den I. F. C.s Love og Program at gøre et Forsøg paa at gennemføre Arbejderbevægelsens internationale Enhed.

*Den organisatoriske Forbindelse mellem Den internationale faglige Central og de internationale Fagsekretariater.*

Paa Hovedbestyrelsesmødet behandledes ogsaa Spørgsmaalet om en fastere, paa et organisatorisk Grundlag hvilende Forbindelse mellem I. F. C. og de internationale Fagsekretariater. Det blev enstemmig vedtaget at forelægge Repræsentanterne for de internationale Fagsekretariater følgende Forslag:

1) De internationale Fagsekretærer deltager som Gæster i de internationale Fagforeningskongresser. De har fuld Talefrihed paa Kongressen, men har dog ingen Stemmeret.
2) Hvert andet Aar afholder Forretningsudvalget for I. F. C. en Konference med de internationale Fagsekretærer. Konferencen finder Sted umiddelbart forinden Afholdelsen

af den i Henhold til Lovene hvert andet Aar stedfindende internationale Fagforeningskongres.

Konferencen skal hovedsagelig behandle følgende Spørgsmaal:

a) Paa hvilken Maade kan Forbindelsen med den I. F. C. gøres stærkere, og hvilke Forandringer af de organisatoriske Forbindelser er det ønskeligt at foretage i Sammenhæng med den industrielle Udvikling i forskellige Lande eller af andre Grunde.
b) Gennemførelsen af I. F. C.s Kongresbeslutninger.
c) Paa hvilken Maade kan I. F. C. medvirke til at udbygge og forbedre de internationale Fagsekretariaters Presse. Differenser, som eventuelt opstaar i Tiden mellem Konferencerne, afgøres af Hovedbestyrelsen for I. F. C.

3) Konferencen vælger en Kommission, bestaaende af tre Repræsentanter for de internationale Fagsekretariater. Disse tre Medlemmer repræsenterer de internationale Fagsekretariater i den I. F. C.s Hovedbestyrelse. De deltager i dennes Møder med de samme Rettigheder som de øvrige Hovedbestyrelsesmedlemmer.
4) De internationale Fagsekretariater forpligter sig til ikke at fatte bindende Beslutninger i Spørgsmaal, som gaar ud over de særlige Faginteressers Ramme, samt om særlige Spørgsmaal, som ogsaa berører de andre Fagorganisationers Interesser, uden forinden at have raadført sig med Forretningsudvalget for den I. F. C.
5) For Optagelsen af Forbund gælder som Grundsætning, at de internationale Fagsekretariater kun kan optage saadanne Forbund, som:
   a) staar tilsluttet en faglig Landsorganisation, der tilhører I. F. C.;
   b) ikke paa nogen Maade er tilsluttet en anden Internationale (t. Eks. Forbund, der tilhører den norske Landsorganisation, som ikke er tilsluttet nogen Internationale);
   c) tilhører en Landsorganisation, der ikke er tilsluttet I. F. C., dog under Forudsætning af, at denne ikke fører nogen Kamp imod I. F. C. (t. Eks. Organisationer, som er tilsluttet American Federation of Labour);
   d) ikke tilhører en Landsorganisation, som er tilsluttet en I. F. C. fjendtligsindet Fagforeningsinternationale.

I et Fællesmøde af Repræsentanter for de internationale Fagsekretariater og Hovedbestyrelsen, som fandt Sted den 9. og 10. November, blev Afsnittene 1 til 4 vedtaget efter en kort Diskussion; derimod gav Afsnit 5 Anledning til en længere Debat. Ved Navneopraab stemte 14 af de paa Konferencen repræsenterede Sekretariater for og 6 imod de opstillede Betingelser.

Denne Afstemning er dog kun at betragte som foreløbig, idet den egentlige Afgørelse træffes af den næste internationale Fagforeningskongres og den i denne Forbindelse stedfindende Konference af de internationale Fagsekretærer. Indtil den Tid har Bestyrelserne for de internationale Fagsekretariater Lejlighed til at tage Stilling til de af Hovedbestyrelsen stillede Forslag.

*International Fagforeningskongres 1924.*

Hovedbestyrelsen vedtog, at den næste Aar stedfindende internationale Fagforeningskongres skal afholdes i Tiden fra 2. til 7. Juni i Wien. Dagsordenen er fastsat som følger:

1) Velkomsttale af Formanden.
2) Valg af Mandatudvalg og andre Udvalg.
3) Beretning om Virksomheden, Regnskabet og Revisionsberetning.
4) Lovændringer.
5) Den organisatioriske Forbindelse mellem I. F. C. og de internationale Fagsekretariater.
6) Indsendte Forslag.
7) Den internationale faglige Centrals Stilling i den internationale Arbejderbevægelse.
8) Den internationale Sociallovgivning.
9) International Bekæmpelse af Krig og Militarisme.
10) Regeringernes og Arbejdsgivernes internationale Angreb paa Arbejderklassens Opnaaelser og særlig paa Otte-Timers-Arbejdsdagen.
11) Ind- og Udvandringen.

12) a) Valg i de Lande, som skal vælge Repræsentanter til Hovedbestyrelsen.
b) Valg af Medlemmer til Hovedbestyrelsen.
c) Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget.
d) Valg af internationale Sekretærer.
13) Valg af det Land, hvor den næste internationale Fagforeningskongres skal afholdes.

Indlederne til de forskellige Punkter paa Dagsordenen skal anmodes om at indsende deres Beretninger saa tidligt til I. F. C.s Forretningsudvalg, at de kan blive oversat og tilsendt de Delegerede forinden Kongressens Afholdelse. Endvidere paatænkes det straks ved Kongressens Aabning at nedsætte forskellige Kommissioner, som sammen med Indlederne skal gennemgaa Beretningerne, som derefter med eventuelle Ændringsforslag skal forelægges Kongressen.

*International Hjælp til de tyske Fagforeninger.*

De frygtelige Tilstande, der for Tiden er raadende i Tyskland, berører i meget høj Grad Fagforeningsbevægelsen dernede. Under de fortvivlede Forhold er det næsten ikke muligt for Medlemmerne at afse de Bidrag, der skal udredes i Kontingent, og uden dette kan hverken Fagforeningerne, Fagforbundene eller Landsorganisationen udfører de Funktioner, der skal udføres. Hovedbestyrelsen vedtog derfor at træde støttende til overfor de faglige Organisationer i Tyskland og at bevillige et større Beløb til de tyske Fagforeningers Raadighed og samtidig at rette en indtrængende Henstilling til de tilsluttede Landsorganisationer om at bevillige et bestemt Beløb af deres Kassebeholdninger, samt foranledige, at de tilsluttede Fagforbund ligeledes yder et Bidrag til dette Formaal.

*International Demonstration mod Krig og Krigsrustninger.*

I Aaret 1924 er der hengaaet 10 Aar siden Verdenskrigens Udbrud. I den Anledning har Hovedbestyrelsen vedtaget paa den tredje Søndag i September 1924 at foranstalte store Demonstrationer i alle Lande mod Krigen og Krigsrustningerne.

*Møde med Bestyrelserne for de internationale faglige Sekretariater.*

I Dagene den 9. og 10. November d. A. blev der afholdt et Fællesmøde mellem Hovedbestyrelsen for Den internationale faglige Central og Bestyrelserne for de internationale faglige Sekretariater, hvor der blev gjort rede for de af Hovedbestyrelsen tagne Beslutninger, og der rettedes en Opfordring til Sekretariaterne om, at slutte sig til disse. Efter en indgaaende Diskussion, der i høj Grad kom til at dreje sig om de ulykkelige Forhold i Tyskland, blev samtlige Beslutninger tiltraadt saaledes, som de var vedtaget af Hovedbestyrelsen.

*

*Italien.*

Det italienske Jernbaneforbund vedtog paa sin Kongres i Rom den 22. og 23. Oktober at tilslutte sig Landsorganisationen. I den herom vedtagne Resolution hedder det bl. a. I Betragtning af de indenfor Arbejderbevægelsen bestaaende kritiske Forhold, som nødvendiggør en Sammenslutning af alle paa Klassekampens Grund staaende Arbejderorganisationer, vedtager Kongressen at tilslutte sig den italienske Landsorganisation. Da de italienske Jernbanemænd og Trafikpersonalet befinder sig i en ret udsat Stilling overfor Mussolinis Regering, er denne Beslutning af stor Betydning. Dette fremgaar ogsaa af ovennævnte Resolution, hvori det til Slut hedder: Naar alle Arbejderes Interesser skal varetages paa virksom Maade, er det nødvendigt, ogsaa at tage Hensyn til de Fordringer som rejses af Landes største Arbejderorganisation.

*Grækenland.*

Officielle Beretninger fra Grækenland melder om et Dekret fra den græske Regering af 20. August 1923, hvori alle faglige Arbejderorganisationer erklæres for opløste. Fagforeningernes Bøger, Arkiv og Medlemsfortegnelser skal beslaglægges af Retsmyndighederne og Kassebeholdningerne skal deponeres hos den græske National-

bank og anvendes til Fordel for Arbejdernes Understøttelsesfond.

I Anledning af denne Beslutning er det nødvendigt at henvise til, at Grækenland er Medlem af den Internationale Arbejdsorganisation i Genf, hvis Oprettelse som bekendt kan føres tilbage paa Kapitel XIII i Fredstraktaten, hvori det bl. a. hedder:

»Retten til Sammenslutning for saavel Arbejdere som Arbejdsgiverne til Fremme af Formaal, som ikke er lovstridige, anser de høje overenskomstsluttende Parter for at være af særlig Vigtighed«.

I Betragtning af at den reaktionære Bevægelse i Grækenland og andre Lande hovedsagelig retter sig mod den faglige Bevægelse, maa man med Interesse imødese Resultatet af den Undersøgelse, som det Internationale Arbejdsbureau paa Forslag af Arbejderrepræsentanterne i denne Instutions Forvaltningsraad skal foretage.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd hos A/S Nordisk Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart.

Dansk Arbejdsmandsforbund har afgivet 1. Varsel om Strejke overfor A/S Nordisk Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart i Anledning af, at Aktieselskabet nægtede at rette sig efter en paa et Mæglingsmøde den 18. September truffen Ordning. Da Arbejdsgiverforeningen protesterede imod Strejkens Lovlighed, afholdtes den 1. November et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.

Det lykkedes ikke at faa Aktieselskabet til at efterleve Mæglingsresultatet, hvorfor Strejkevarslet blev opretholdt. Arbejdsgiverforeningen vil nu indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret angaaende Strejkevarslets Gyldighed. Parterne er dog enige om at anmode Den faste Voldgiftsret om ogsaa at dømme om selve Stridsspørgsmaalet.

### Havnearbejdere i København.

Mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Tømmerhandlerforeningen er opstaaet et Par Uoverensstemmelser angaaende Betalingen for Trælastlosning fra Skibene »Hulda« og »Energi«, der begge har losset ved Hjælp af Motorspil.

Uoverensstemmelsen behandledes paa et Fællesmøde den 29. Oktober, uden at der opnaaedes Enighed.

Havnearbejdernes Fællesforbund vil nu indbringe Spørgsmaalet for en faglig Voldgiftsret.

### Bogbindere hos A/S Ad. Holst og Bogbindermester Christensen, Aalborg.

Ved et Fællesmøde den 16. Oktbr. behandledes 2 Klager fra Arbejdsgiverforeningen over Bogbinderforbundets Aalborg Afdeling.

Den første Sag angik en uvarslet Strejke overfor Firmaet A/S Ad. Holst. Anledningen til Strejken var, at Firmaet havde afskediget Afdelingsformanden, der tillige var Tillidsmand paa Virksomheden.

Det lykkedes ikke at faa Sagen bilagt ved Fællesmødet. Forbundets Formand har senere været i Aalborg og faaet Strejken hævet.

Arbejdsgiverforeningen har senere indbragt Klage over Arbejdsstandsningen for Den faste Voldgiftsret.

I den anden Sag paastod Centralforeningen, at Bogbindermester Fred. Ch. Christensen, Aalborg, var boycottet af Bogbinderforbundet.

Forbundet benægtede at C. var boycottet, hvorefter man enedes om følgende:

Arbejderne anerkender Bogbindermester *Fr. Christensens* Ret til at anvende den Arbejdskraft, han ønsker, og Forbundet forpligter sig til at skaffe Hr. Christensen den Arbejdskraft, han mangler.

### Bogbindere hos C. Schønemann i Nyborg.

Fra Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne er der klaget over, at de hos Firmaet C. Schønemann, Nyborg, beskæftigede Bogbindersvende har nægtet at udføre et bestemt Arbejde, der tidligere er udført af en afskediget Svend. Paa et Fællesmøde den 16. Okt. blev det oplyst,

at den afskedigede Svend var Formand for Afdelingen og tillige Tillidsmand paa Virksomheden.

Mødet endte uden Resultat. Arbejdsgiverne har senere indbragt Sagen for Den faste Voldgiftsret.

# Arbejdsløsheden i Oktober 1923.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Oktober Maaned er en Fortsættelse af de for de tidligere Maaneder meddelte Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Ved Udgangen af Oktober Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 7,6 mod 7,4 pCt. ved Udgangen af September. Arbejdsløshedsprocenten har i Oktober Maaned været nogenlunde ens hele Maaneden igennem, kun har der været en mindre Stigning i den sidste Uge af Maaneden.

| Oktober 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 5. Okt. | 12. Okt. | 19. Okt. | 26. Okt. |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygningsindustri | 11493 | 9,5 | 10,2 | 10,9 | 11,3 |
| Anden Industri.. | 57436 | 9,9 | 10,0 | 9,8 | 9,6 |
| Handel ..... | 5696 | 10,3 | 10,5 | 10,3 | 10,2 |
| Arbejdsmænd ... | 30166 | 7,1 | 7,6 | 7,5 | 8,1 |
| Ialt... | 104791 | 9,1 | 9,3 | 9,3 | 9,4 |
| Provinserne: | | | | | |
| Bygningsindustri | 19160 | 3,4 | 3,5 | 3,7 | 4,0 |
| Anden Industri.. | 55269 | 7,9 | 7,8 | 7,9 | 8,1 |
| Handel ..... | 6696 | 7,5 | 7,5 | 7,8 | 7,7 |
| Arbejdsmænd ... | 63670 | 5,0 | 5,0 | 4,6 | 5,4 |
| Ialt... | 144795 | 6,0 | 6,0 | 5,9 | 6,3 |
| Hele Landet... | 249586 | 7,3 | 7,4 | 7,3 | 7,6 |

For hele Landet under et udgjorde Arbejdsløsheden ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

| | 1920 pCt. | 1921 pCt. | 1922 pCt. | 1923 pCt. |
|---|---|---|---|---|
| Januar ..... | 13,2 | 19,7 | 28,9 | 21,5 |
| Februar ..... | 9,6 | 23,2 | 33,1 | 23,2 |
| Marts ..... | 6,7 | 23,6 | 27,9 | 16,0 |
| April ..... | 3,5 | 21,7 | 24,0 | 11,5 |
| Maj ..... | 2,8 | 18,6 | 16,1 | 9,1 |
| Juni ..... | 2,1 | 16,8 | 13,2 | 8,1 |
| Juli ..... | 2,1 | 16,7 | 12,5 | 7,4 |
| August ..... | 2,4 | 17,7 | 11,1 | 7,6 |
| September ..... | 2,7 | 16,6 | 10,6 | 7,4 |
| Oktober ..... | 3,6 | 18,3 | 11,3 | 7,6 |
| November ..... | 6,1 | 20,8 | 15,2 | — |
| December ..... | 15,1 | 25,2 | 20,3 | — |

Arbejdsløshedsprocenten har i Aar i alle Sommer- og Efteraarsmaaneder været 7—8 pCt., d. v. s. betydelig lavere end i de to foregaaende Aar.

Arbejdsløshedsprocenten for Oktober 1923 var for samtlige Fag under et kun lidt højere end i Aarene før 1914, da den gennemsnitlig var ca. 7 pCt. Indenfor de enkelte Hovedgrupper af Arbejdere er der derimod betydelig Forskel paa Arbejdsløsheden nu og i Aarene før 1914. Fabrikfagene har betydelig større Arbejdsløshed end normalt, for hele Landet 8,9 pCt. i Oktober 1923 mod $4^1/_2$ à 5 pCt. i Tiden før 1914. Derimod er Arbejdsløsheden for Arbejderne i Byggefagene mindre nu end paa den tilsvarende Aarstid i Tiden før 1914, nemlig for hele Landet under et 6,8 pCt. i 1923 mod ca. 10 pCt. i Aarene før 1914.

For enkelte Fag kan det anføres, at det store Industrifag Smede- og Maskinarbejderne ved Slutningen af Oktober 1923 havde en Arbejdsløshedsprocent paa ca. 18 pCt. mod normalt (d. v. s. samme Aarstid før 1914) ca. 6 pCt. For Byggefagene var Forholdet det omvendte: Murersvendene 1,5 pCt. Arbejdsløse i Oktober 1923 mod normalt ca. 10 pCt., Tømrersvendene 6,3 pCt. i Oktober 1923 mod normalt ca. 11—12 pCt.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 711.

**Murarbejdsmænd i København.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 22-23.*

Aar 1923 den 18. Oktober Kl. 1,35 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 711*:

Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Mur- og Stenhuggerlavs Vegne mod Murarbejdsmændenes Fagforening for København og Omegn.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist og Københavns Mur- og Stenhuggerlav ved Bestyrelsesmedlemmerne Murermester J. P. Arnung og Murermester N. P. Andersen.

*For de Indklagede mødte*: Murarbejdsmændenes Fagforening ved Formanden V. Bærentzen, Næstformand F. Christiansen og Assistent C. Henningsen.

*Der fremlagdes* Klage af 2. Oktober 1923 med 4 Bilag og Tilsvar af 6. Oktober 1923.

Efter nogen Forhandling forligtes Sagen paa følgende Maade:

De Indklagede erkendte, at Iværksættelsen af den i Klagen omhandlede Skovtur havde været ulovlig og forpligtede sig til fremtidig ikke at iværsætte saadanne Hverdagsskovture uden forud opnaaet Overenskomst med Lavet derom. De Indklagede indgik endvidere paa at betale 200 Kr. til »Børnenes Kontor« i Anledning af det Passerede.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage. Retten hævet Kl. 2,30 Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 720.

Litografer hos A/S Kruckow-Waldorff.

(Se ogsaa Sag Nr. 712).

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 29—30.*

Aar 1923 den 26. Oktober Kl. 4 3/4 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 720:*

Dansk Arbejdsgiverforening paa Dansk litografisk Principalforenings Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk litografisk Forbunds Vegne.

Næstformand. Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Dansk litografisk Principalforening ved Formanden Ingeniør Koch og Bestyrelsesmedlemmerne J. P. Jensen og Andreas Hansen samt Sekretær Levin og endelig for A/S Kruckow-Waldorff Direktør Winther.

*For de Indklagede mødte*: De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Litografisk Forbund ved Formanden Sophus Frederiksen og Hovedbestyrelsesmedlem Chr. Juul samt Mæglingsmand Ejner Lange.

*Der fremlagdes* Klage af 24. Oktober 1923 samt Genparter af Klage med 6 Bilag og Tilsvar med 1 Bilag i Sag Nr. 712 og Udskrift af Forliget af 18. s. M. i denne Sag samt endvidere Tilsvar af 25. Oktober 1923 i nærværende Sag.

Efter nogen Forhandling forligte Parterne Sagen paa følgende Maade:

Sophus Hansens Ugeløn forhøjes fra 87 Kr. 04 Øre til 88 Kr.

Oluf Andersens Ugeløn forhøjes fra 90 Kr. 64 Øre til 92 Kr.

De af Firmaet Kruckow-Waldorff tidligere tilbudte Lønforhøjelser til samlet Beløb 24 Kr. ugentlig indskrænkes til at omfatte et Beløb af 21 Kr. 68 Øre, hvilket Beløb fordeles efter Firmaets Skøn, dog at Emanuel Jensens Løn i Overenstemmelse med tidligere Løfte skal sættes op fra 83 Kr. 95 Øre. til 88 Kr.

De Indklagede garanterede Arbejdsro hos Firmaet Kruckow-Waldorff for Resten af indeværende Overenskomstperiode.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 6.30 Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 * KØBENHAVN DEN 1. DECEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1923. Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December 1923.**

*Forretningsudvalget.*

## Udlandet.

### Kampen om Otte-Timersdagen.

I Juni-Numret af den belgiske Landsorganisations officielle Organ, som helt er helliget Spørgsmaalet om Otte-Timersdagen, siges indledende i en af Artiklerne, at endnu er aldrig en Lov blevet angrebet, bagtalt og forvansket paa en mere hadefuld Maade end netop Loven om Otte-Timersdagen. De siden den Tid indtraadte politiske og økonomiske Omvæltninger samt den Kendsgerning, at de i denne Forbindelse af Kapitalistklassen førte Fremstød, som delvis er blevet understøttet af venligsindede Regeringer, altid ufejlbarlig gjaldt 8-Timersdagen, bekræfter denne Paastand, og ikke med Urette kan man drage den Slutning, at de i de sidste fire Aar fra Arbejdsgivernes Side indledede Aktioner først og fremmest tog Sigte paa Bekæmpelse af Otte-Timersdagen, denne Hjørnesten i de senere Aars sociale Opnaaelser.

I Begyndelsen, efter Konferencen i Washington i 1919, da Otte-Timersdagen blev officielt indført i flere Stater, var Angrebene endnu svage og spredte, Dengang førtes Kampen indenfor selve Bedrifterne og drejede sig nærmest om Fagforeningernes Bestræbelser for Gennemførelsen og Overholdelsen af Lovens Bestemmelser. Tilmed var Jordbunden endnu ikke tilstrækkeligt forberedt fra Modstandernes Side for Foretagelsen af afgørende Aktioner. De økonomiske Forhold var endnu ikke bragt i tilstrækkeligt Vildrede eller, for at benytte en Arbejdsgivers Ord paa den fornylig afholdte internationale Konference for Arbejdsgivere i Byggeindustrien, Arbejdsløsheden var endnu ikke saa stor, at man kunde begynde med Aktionen for Gennemførelsen af de nødvendige Forringelser af Otte-Timersdagen. Dette var den første Fase i Kampen om Otte-Timersdagen.

Den af de kapitalistiske Regeringer i Europa førte Politik skabte imidlertid snart Forudsætningerne for et almindeligt Angreb. Siden Otte-Timersdagens Indførelse var der nu ogsaa forløbet en vis »Anstandsfrist«, saaledes at man nu kunde anse Tidspunktet for kommet til at gaa over til Angrebet paa den stærkeste Stilling, Loven om Otte-Timers Arbejdsdagen.

Endskønt det i denne Forbindelse kan siges, at Otte-Timersdagens almindelige Udbredelse hovedsagelig kan føres over til den Omstændighed, at Arbejderne allerede i mange Lande af egen Kraft havde erobret dette Gode, maa man paa den anden Side heller ikke undervurdere Betydningen af den Faktor, som den lovlige Fastsættelse af dette Princip i Virkeligheden er. Dette, at Otte-Timersdagen internationalt er fastlagt i en Konvention, som nationalt ad Lovgivningens Vej er blevet bekræftet i mange Lande, har i høj Grad bidraget til at lette Arbejderklassens Forsvar af denne Hovedstilling. Som allerede anført, rettes nu ved alle afgørende Aktioner fra Arbejdsgivernes Side det første Slag mod denne Lov.

Lovgivningens Vej er lang og besværlig. Denne tilsyneladende Ulempe kan imidlertid ogsaa i det lange Løb øve en gunstig Indflydelse paa Tingenes Udvikling. Er et Element engang ad organisk Vej indlemmet i Statsorganismen og blevet til Lov, er det i Reglen vanskeligt atter at fjerne dette Element. Dette gælder for enhver Lov, og Historien opviser talrige Eksempler paa denne Udholdenhed i Lovmaskineriets Funktionering, en Faktor, som mange Gange, alt efter Lovens Art, har virket til Gavn eller til Fordærvelse for et helt Folk.

Drejer det sig, som i dette Tilfælde, tilmed om en Lov, hvis Princip er forankret i Folkets store Masse, saa har Modstanderne i det hele taget kun Udsigt til et Resultat under Anvendelsen af brutale Midler, og ethvert paa denne Maade opnaaet Resultat kan kun være af forbigaaende Natur.

Den anden Fase i Kampen om Otte-Timersdagen er Forsøgene paa at gennemføre Revisionsbestemmelser. Overalt hed det pludselig, at det af økonomiske Grunde var ganske nødvendigt at fastsætte visse Undtagelsesbestemmelser, uden at man dog vilde angribe selve Lovens Princip. Det skulde udelukkende dreje sig om saadanne Forholdsregler, som skulde forhindre »den nationale Industris Ruin«. Dette Omkvæd blev istemt overalt, i Belgien, Frankrig, England, Schweiz, Skandinavien o. s. v. Fagforeningerne, som vel var vidende om, at det i den nu forestaaende Kamp drejede sig om deres Hovedstilling, stod paa deres Standpunkt med Hensyn til Otte-Timersdagens fuldstændige Opretholdelse, selv om de erklærede sig rede til at billige Overtidsarbejde i saadanne Tilfælde, hvor der forelaa en virkelig Nødvendighed herfor.

I Betragtning af denne Sagernes Stilling gik Modstanderne snart over til en anden Taktik. Den tredje og afgørende Fase indtraadte: Den aabne og hensynsløse Kamp mod Loven om den Otte-Timers Arbejdsdag. Med andre Ord: Fascismen kom til Udfoldelse, der skete et Tilbagefald til Middelalderens eventyrlige Metoder; Vold og Statskup.

At Modstanden mod Otte-Timersdagen og Fascismen saa at sige er identisk, bevises bedst gennem den Kendsgerning, at Raabet: »Først og fremmest bort med Otte-Timersdagen!« lød efter hvert fascistisk Fremstød, ja endnu forinden den fjendtlige Stilling var indtaget. Mussolinis Sejr betød den øjeblikkelige Ophævelse af Otte-Timersdagen og Udstedelse af en Forordning om Arbejdstiden. Primo de Revera havde knapt stukket Sværdet i Skeden, forinden han udstedte en Proklamation, i hvilken han henviste til Manglerne ved den bestaaende Arbejdstid. Særlig betydningsfuld i denne Sammenhæng er Forholdenes Udvikling i Tyskland. Allerede før Krigen havde de tyske Arbejdere en forholdsvis kortere Arbejdstid end Arbejderne i andre Lande. Indtil for kort Tid siden var Otte-Timersdagen Reglen. Saa kom det fornylig foretagne reaktionære Kup. Ogsaa her gjaldt det første Fremstød Otte-Timersdagen, og saafremt de tyske Fagforeninger ikke paa afgørende Maade havde budt de reaktionære Bestræbelser Holdt, vilde et af de stærkeste Støttepunkter være faldet. Thi en Forandring af Arbejdstiden i et af de vigtigste Industrilande i Europa, i et Land, hvor Otte-Timersdagen i større Omfang end i noget andet er blevet til et Fællesgode, vilde have haft uberegnelige Følger. Under de nuværende Forhold kan Otte-Timersdagen i Tyskland betegnes som et europæisk Problem.

Dette viste sig ogsaa ved Kampens Fortsættelse. Da Anslaget ikke lykkedes i selve Tyskland, satte de tyske Kapitalister deres Forhaabninger til de franske Bajonetter. Den nyeste Kombination hedder: Poincaré og Stinnes mod Otte-Timersdagen.

Faren er endnu ikke overstaaet. Maaske har man kun ladet en Kamppavse indtræde, indtil de Arbejdsløses Antal er steget yderligere.

I de Lande, hvor Forholdene endnu ikke er saa forstyrrede, at man uden videre tør skride til Anvendelsen af Voldsmidler, gør Kampens tredje Fase sig dog mærkbar. Arbejdsgiverne tager ikke Bladet for Munden. Den af dem nylig afholdte internationale Konference for Arbejdsgiverne i Byggeindustrien vedtagne Resolution om Otte-Timersdagen er i saa Henseende

symtom. I denne opstilles to Grundsætninger:

1) Konferencen afviser grundsætlig og betingelsesløst Princípet om Otte-Timers Arbejdsdagen.
2) Den opfordrer alle Stater, som har antaget Washingtoner-Overenskomsten og ratificeret de paagældende Love, til at forelægge og gennemføre Vedtagelsen af Tillægslove.

Regeringerne har tilegnet sig Arbejdsgivernes Argumenter og taler ligeledes om Faren for den nationale Industris Undergang.

Naar man vil gøre sig klar over Følgerne af Otte-Timersdagens Afskaffelse, er det bedst at se sig om i de Lande, hvor Fascismen først kom til Magten, og hvor Udviklingsprocessen allerede er saa langt fremskreden, at dens Tilbagevirkninger begynder at vise sig. Det fornylig af det italienske Ministerium vedtagne Dekret for Anvendelsen af Loven om Otte-Timersdagen viser, hvad Otte-Timersdagens Modstandere i de Lande, hvor man endnu ikke er naaet saa vidt, mener, naar de siger: Otte-Timersdagens Princip skal ikke ophæves, men kun tilpasses de Virksomheder og Erhvervsgrene, hvor det er ubetinget nødvendigt. Disse Virksomheder og Erhvervsgrene er næsten de samme i alle Lande. De krævede Forringelser skal i første Række ramme Trafikpersonalet, Statsfunktionærerne, Arbejderne i offentlige Virksomheder, Søfolkene o. s. v. Det er betegnende, at den italienske Forordning bestemmer, at Reglementet, som i og for sig ikke er særlig gunstigt for Arbejderne, overhovedet ikke skal gælde for disse Arbejdergrupper. For de andre Industrier indeholder det et Utal af Undtagelsesbestemmelser, saasom Ikke-Iberegning af Hvilepavserne, af Gangen til og fra Arbejdsstedet, af Arbejdsafbrydelserne af tekniske Grunde, særlige Definitioner af forberedende og afsluttende Arbejde, Bestemmelser angaaende Maskinernes Renholdelse, Arbejdsproduktionernes Borttransportering, de ubetinget nødvendige Arbejdsydelser og m. m.

Dette er de endelige Maal. Og naar det stadig hedder i den borgerlige Presse, at det er Pedanteri fra Arbejderførernes Side til Stadighed at staa paa Otte-Timersdagens fuldstændige Overholdelse, saa viser dog den nøgne Virkelighed, at dette Standpunkt er rigtigt. Thi de er sig fuldt bevidste, hvad der staar paa Spil.

De bestyrkes i denne deres Holdning ved Visheden om og Sikkerhed for, at Otte-Timersdagen ikke mere lader sig bringe ud af Verden. Økonomiske Kriser som de nuværende kan for en Tid bringe den i Fare, dog dens Sejrsgang er sikret, fordi den er et Produkt af den organiske Udvikling. Paa Aktion følger Reaktion, og allerede nu kan vi konstatere, at den tilbageløbende Bevægelse er begyndt hos det ældste Medlem af den fascistiske Familie, Italien. Den nylig stedfundne anden Sammenkomst mellem d'Aragona og Mussolini er et Bevis herfor. Ved denne Lejlighed viste det sig, at forskellige Forordninger, som ved en vis Interpretion vilde have betydet et haardt Slag for Arbejderbevægelsen, i Praksis ikke mere lod sig gennemføre i en saa skarp Form, som oprindelig paatænkt.

At Otte-Timersdagen ikke lader sig afskaffe, bevises bedst gennem Udviklingen i Amerika. Medens man kan notere Tilbageslag i Europa, begynder netop i det Land, hvor kun praktiske Grunde giver Udslaget, og hvor man stiller sig paa Standpunktet om den højeste Arbejdsydelse og den størst mulige Udnyttelse og Anvendelse af Arbejdskraften, Otte-Timersdagen sit Sejrstog. Overalt, hvor der er anstillet Undersøgelser om Følgerne af Otte-Timersdagens Indførelse, er Resultatet forøget Produktion. Fornylig offentliggjorde det amerikanske Ingeniør-Forbund en Beretning om en i 40 forskellige Industrier foretagen Undersøgelse. I denne Beretning konstateres, at Arbejdsydelsen siden Indførelsen af Otte-Timersdagen gennemsnitlig er steget med 25 pCt. »International Nickel Co.« har ligeledes meddelt, at dens Produktion er steget med 21 pCt. siden Indførelsen af Treskiftesystemet. »Corning Glass Works« kunde notere en Stigning af 20 pCt., »Tenesse Copper Company« 28 pCt. o. s. v. Lignende Eksempler lader sig ogsaa anføre for andre Lande.

Otte-Timers Arbejdsdagen vil sejre, fordi dens Princip allerede har slaaet dybe Rødder i det arbejdende Folks Bevidsthed, og fordi selve Industri-

virksomhederne i stadig større Grad vil opbygge deres Praksis paa Grundlag af dette Princip. En almindelig Gennemførelse af Otte-Timersdagen vil kun bekræfte dens Hensigtsmæssighed og gode Egenskaber. (I. F. C.)

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd hos Vognmand O. Olsen, Frederikssund.

I Anledning af en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Vognmand O. Olsen i Frederikssund havde nægtet at betale den med Centralforeningen af Murermestre i Provinserne gældende Timeløn for Nedbrydningsarbejde ved et af ham foretaget Nedbrydningsarbejde, afholdtes et Fællesmøde den 14. November. Dette sluttede med, at Arbejdsgivernes Repræsentanter lovede at henstille til O. Olsen, at han betaler det manglende Beløb, og Dansk Arbejdsmandsforbund vil saa afvente, om dette sker, forinden der indbringes Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Mølleriarbejderne og Svendborg Boghvede- og Havremølle.

Den 16. November afholdtes et Fællesmøde, i hvilket der deltog Repræsentanter fra Dansk Mølleriarbejderforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og de to Hovedorganisationer. Anledningen var en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over, at Mølleriarbejderne paa Svendborg Boghvede- og Havremølle havde standset Arbejdet ved Losning af S/S »Bredow« den 20. Oktober.

Firmaet havde først antaget Havnearbejdere, men da Skibets Kaptajn fastholdt at ville lade Skibets Besætning udføre Arbejdet ombord, nægtede disse, der ingen Overenskomst har med Møllen, at udføre Arbejdet, og Firmaet forlangte saa Mølleriarbejderne til at udføre Arbejdet, i hvis Overenskomst der findes en Bestemmelse herom.

Arbejdet blev ogsaa paabegyndt, men da Mølleriarbejderne blev bekendt med, at der var Strid med Havnearbejderne, standsede de Arbejdet efter at have konfereret med deres Forbund herom, og Firmaet maatte saa indgaa paa Havnearbejdernes Krav.

De herved fremkomne Merudgifter ved Losningen kræver Firmaet nu erstattet af Mølleriarbejderforbundet, hvilket dette selvfølgelig nægtede, hvorfor Fællesmødet endte uden Resultat, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at klage til Den faste Voldgiftsret, eventuelt ogsaa over Dansk Arbejdsmandsforbund.

### Skibstømrere ved et Brobygningsarbejde i Korsør.

Dansk Skibstømrerforbund rejste i September Maaned Krav om et 25 pCt.s Tillæg til Timelønnen ved et Brobygningsarbejde i Korsør, som haves i Entreprise af Entreprenørfirmaet Højgaard & Schultz. Da Firmaet nægtede at indgaa herpaa, søgte Forbundet om Sanktion til at varsle Strejke paa Kravet overfor Firmaet, og denne Sanktion blev givet i et Forretningsudvalgsmøde den 26. September.

Strejken blev saa varslet til Ikrafttræden den 12. Oktober ved Arbejdstidens Ophør, men blev ikke iværksat, da der forinden blev en Ordning af Sagen mellem de paagældende Skibstømrere og Firmaet, og Varslet tilbagetoges.

### Syerskerne paa Straa- og Filthattefabrikkerne.

Dansk Hatte- og Buntmagerforbund klagede den 8. November over, at Foreningen af danske Straa- og Filthattefabrikanter nægtede at yde deres Syersker Overtidsbetaling i Henhold til en den 27. April 1921 truffet Vedtagelse, idet de paastod, at denne kun var gældende for Svende, og Foreningen nægtede at lade Striden afgøre ved en faglig Voldgift.

Den 13. November afholdtes et Fællesmøde herom, og Fabrikanterne indgik her paa at underkaste sig en faglig Voldgiftskendelse, og man enedes straks om Tidspunktet for Voldgiftsrettens Konstituering.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 715.

**Bogbindere hos A/S Adolph Holst i Aalborg.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 27.*

Aar 1923 den 26. Oktober Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 715*:

Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Bogbinderforbundet i Danmarks og Forbundets Afdeling i Aalborgs Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen ved Formanden Bogbindermester Erik Eriksen og for A/S Adolph Holst Ingeniør Schultz.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Bogbinderforbundet i Danmark ved Formanden P. Hansen og Forbundets Aalborg Afdeling ved Formanden Chr. Sørensen.

*Der fremlagdes* Klage af 18. Oktober 1923 med et Eksemplar af Fagets Overenskomst og Tilsvar af 24. Oktober 1923 med 1 Bilag.

Efter nogen Forhandling indgik de Indklagede paa at betale 800 Kr. til Dansk Arbejdsgiverforening i Anledning af det Passerede.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4.25 Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 717.

**Havnearbejdere i Næstved.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 14. November 1923 i Sag Nr. 717: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Arbejdsmændenes Fagforening i Næstved's Vegne.

Den 3. September 1923 blev der i en Sag mellem Næstved Handelsstands Arbejdsgiverorganisation og Arbejdsmændenes Fagforening for Næstved afsagt en Opmandskendelse, hvorefter Losning af Trælast skal betales med en Timeløn af 1 Kr. 30 Øre, forsaavidt angaar Arbejde i Pram eller i Skib, og med en Timeløn af 1 Kr. 8 Øre, forsaavidt angaar Arbejde i Land. Da der den 18. s. M. til Firmaet L. P. Olsens Eftfl., C. Ravn i Næstved ankom nogle Pramme med Trælast, søgte man at monstre Mænd henholdsvis paa Prammen og i Land til de i Kendelsen fastsatte Lønninger. Det viste sig imidlertid, at Arbejderne stillede Krav om en Timeløn af 1 Kr. 30 Øre ogsaa for de Arbejdere, der i Land skulde tage Trælasten fra det delvis ud over Prammen anbragte Stillads. Da Ravn ikke ønskede Losningen paabegyndt, før Betalingsspørgsmaalet var ordnet, skete der Henvendelse til Opmanden, og ved dennes Medvirkning sluttedes der Lørdag den 22. s. M. et af Formændene for de stedlige Organisationer underskrevet Forlig, hvorefter man for at undgaa Ulemperne ved den dobbelte Takst for Arbejdere, der arbejdede sammen, enedes om, at Betalingen for Udlosning af Trælast skulde være 1 Kr. 19 Øre saavel for Arbejderne i Land som for Arbejderne paa Pram. Ravn søgte derefter at faa Arbejdet paabegyndt Mandag den 24. September om Morgenen paa disse Vilkaar, men dette lykkedes ikke, hvorfor han henvendte sig til den stedlige Arbejdsgiverforenings Formand, der Tirsdag den 25. rettede en Opfordring til Fagforeningsformanden om dennes Bistand til at skaffe Arbejdere. Det lykkedes dog ikke at skaffe det efter Ravns Mening til Arbejdets Paabegyndelse nødvendige Antal Arbejdere — 4 à 5 — før Havnevæsenet, der betaler 1 Kr. 30 Øre Timen, Fredag den 28. September greb ind og overtog Losningen for Firmaets Regning.

Arbejdsgiverforeningen har nu for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Næstved Handelsstands Arbejdsgiverorganisation indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Næstved Afdelings Vegne og paastaaet disse sidstnævnte Organisationer paalagt en Bod, der er

stor nok til at dække dels det Merbeløb af 32 Kr. 72 Øre, som Ravn har maattet betale Havnevæsenet, dels den Værdiforringelse, som Trælasten har lidt ved at henligge i Prammene fra den 18. til den 28. September, og som af Klagerne skønsmæssig er anslaaet til 5000 Kr.

De Indklagede paastaar sig frifundne, idet de gør gældende, *at* det er Ravns egen Skyld, naar Losningen ikke blev begyndt allerede den 18., *at* der Tirsdag den 25. var mødt 3 Mand, som godt kunde have begvndt Losningen, og *at* der efter Henvendelsen til Fagforeningsformanden den 25. fra dennes Side er gjort, hvad der var ham muligt, for at skaffe Arbejdere.

Under de her foreliggende Omstændigheder maa nu det den 22. September indgaaede Forlig afskære Klagerne fra at paaklage den mellem den 18. og 22. September foreliggende Forsinkelse af Losningen. Endvidere var Forholdet, som anført, det, at der først den 25. skete Henvendelse til Fagforeningsformanden om hans Bistand til Forligets Gennemførelse. Og vel viser det oplyste, dels at der blandt Arbejderne har været en Misstemning ikke blot overfor Opmandskendelsen, men ogsaa overfor Forliget, dels at der ikke fra Fagforeningsformandens Side er udvist nogen virksom Bestræbelse for at modvirke denne Misstemning og derved lette Forligets Gennemførelse; men paa den anden Side er det ikke tilstrækkeligt oplyst, i hvilken Grad de faa Dages Forsinkelse fra den 25. til den 28. September skyldes denne Fagforeningsformandens Passivitet, og i hvilken Grad den skyldes tilfældige Forhold. Under disse Omstændigheder maa det anses betænkeligt at paalægge Fagforeningen nogen Bod. Derimod findes den at burde betale Sagens Omkostninger.

*Kendelse.*

*De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.*

*Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsmandsforbund paa Arbejdsmændenes Fagforening i Næstved's Vegne med 300 Kr.*

**Sag Nr. 718.**
**Havnearbejde i Aalborg og Nørresundby.**
**(Et »Winchman-Spørgsmaal«.)**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 14. November 1923 i Sag Nr. 718: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Fagforeninger i Aalborg og Nørresundby's Vegne.

I de mellem Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne og Havnearbejdernes Fagforeninger henholdsvis i Aalborg og i Nørresundby indgaaede Overenskomster af 1. Juli 1920 findes saalydende Punkt 5:

»Winchmænd. Ladningsmodtageren er pligtig til i Forening med en Repræsentant for Havnearbejderne at forlange og søge gennemført, at Winchmanden, uanset hvem der skal betale denne, ansættes af dertil kyndige Mænd blandt Havnearbejderne og drage Omsorg for Betalingen af disse, som skal være i Overensstemmelse med, hvad paagældende Hold tjener.

Saafremt Skibet bestemt nægter at indgaa herpaa og skulde ansætte en uøvet eller beruset Mand ved et Spil, eller Sprogvanskeligheder skulde være Hindring for tilfredsstillende Samarbejde mellem Winchmanden og Lossearbejderne, har disse Ret til at standse Arbejdet og forlange, at der antages en paalidelig Winchmand fra Land.«

Den 12. Juli 1923 indkom S/S »Jessie Mærsk« til Aalborg Havn med en Ladning Oliekager. Kaptajnen forlangte selv at stille Winchmænd; men Havnearbejdernes Fagforening tvang ham ved Trusel om Arbejdsvægring til at tage Winchmænd blandt Havnearbejderne. Fra Arbejdsgivernes Side forlangtes Spørgsmaalet indbragt for en faglig Voldgiftsret, og ved dennes Kendelse af 14. September 1923 tilpligtedes Fagforeningen at godtgøre Losnings-Entreprenøren dennes Udgifter til Winchmænd med 149 Kr. 28 Øre.

Medens denne Sag var til Behandling og senere, er der til Aalborg og Nørresundby indkommet nedennævnte danske Skibe, ved hvis Losning Havnearbejdernes Fagforeninger under ganske tilsvarende Forhold mod Skibets Protest har fremtvunget Antagelse af Winchmænd fra Land, til hvis Betaling der er medgaaet nedennævnte Beløb:

Til Aalborg:

| | | |
|---|---|---|
| S/S »Danery« | Kr. | 245,38 |
| » »Bartels« | » | 123,74 |
| » »Eleonora Mærsk« | » | 205,99 |
| » »Daneholm« | » | 216,14 |
| » »Norma« | » | 99,38 |
| » »Farø« | » | 61,49 |
| Tilsammen | Kr. | 952,12 |

Til Nørresundby:

| | | |
|---|---|---|
| S/S »Bartels« | Kr. | 154,58 |
| » »Danebod« | » | 162,82 |
| Tilsammen | Kr. | 317,40 |

Arbejdsgiverforeningen har i denne Anledning for Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og de nævnte Fagforeningers Vegne og paastaaet dem dels paalagt at erstatte de nævnte Beløb, dels paalagt Bod for Overenskomstbrud.

De Indklagede har nedlagt Paastand om Frifindelse, idet de forstaar Punkt 5 saaledes, *at* Ladningsmodtageren om fornødent altid maa betale Winchmænd fra Land, samt *at* Skibet kun kan nægte Anvendelse af Winchmænd fra Land, naar dets Winchers særlige Indretning eller anden saadan speciel Grund kræver Anvendelse af Skibets egen Besætning ved Wincherne. Desuden hævder de Indklagede, *at* Rederierne som Medlemmer af den samme Hovedorganisation som den lokale Arbejdsgiverforening er uberettigede til at udstede en Ordre, som kan berøve Punkt 5 dets Betydning.

Klagerne gør heroverfor gældende, *at* de ikke har opfattet det i Punkt 5 allerede i Overenskomsten af 1919 optagne Indskud »uanset hvem der skal betale denne« som medførende en Pligt for Ladningsmodtagerne til at betale Winchmanden fra Land, naar Skibet vel vil modtage en saadan, men blot ikke vil betale ham, samt *at* det altid maa staa Skibet frit for, om det overhovedet vil modtage Winchmænd fra Land.

Retten maa nu give de Indklagede Ret i, at Punkt 5, 1. Stykke maa forstaas derhen, at Bestræbelserne for at faa Skibet til at tage Winchmand fra Land ikke skal strande paa Betalingsspørgsmaalet, og at Betalingen altsaa, om fornødent, maa erlægges af den Arbejdsgiverorganisation, der er Part i Overenskomsten.

Paa den anden Side maa der gives Klagerne Medhold i, at de mellem Havnearbejdernes og Ladningsmodtagernes Organisationer sluttede Overenskomster ikke kan begrænse Rederiernes Ret til selv at bestemme, om de vil have Winchmænd fra Land eller ej.

Forholdet er altsaa dette, at naar den i Punkt 5, 1. Stykke omhandlede Fælleshenvendelse til Skibet fører til, at Skibet vil tage Winchmænd fra Land, naar det blot ikke skal betale dem, skal Winchmænd tages fra Land. Hvis Skibet derimod nægter overhovedet at tage Winchmænd fra Land, maa Fagforeningen, bortset fra de i Punkt 5, 2. Stk. omtalte særlige Tilfælde, finde sig i, at Skibets egne Folk betjener Wincherne.

Under nærværende Sag er der fremlagt Erklæringer fra samtlige de Rederier, der ejer de fornævnte Skibe, alle gaaende ud paa, at de har paalagt deres Kaptajner at nægte Antagelse af Winchmænd fra Land, uanset om dette kan ske uden Udgift for Skibet.

De Indklagede maa herefter dømmes til at betale de fornævnte Beløb, hvorimod der ikke findes Grund til at paalægge nogen Bod derudover.

Sagens Omkostninger findes at burde paalægges de Indklagede.

*Kendelse.*

*Til Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havnes Vegne bør Dansk Arbejdsmandsforbund paa Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg's Vegne betale 952 Kr. 12 Øre og paa Havnearbejdernes Fagforening i Nørresundby's Vegne betale 317 Kr. 40 Øre.*

*Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsmandsforbund med 300 Kr.*

### Sag Nr. 719.
### Havnearbejdere i Aalborg.
### (Losning af Hørfrøkager fra S/S »Timann«).

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 14. November 1923 i Sag Nr. 719: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg's Vegne.

Dansk Arbejdsgiverforening har for Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne indklaget

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg's Vegne i Anledning af en den 22. August 1923 ca. Kl. 9 Formiddag uden Varsel iværksat Arbejdsstandsning under Losningen af en Ladning russiske Hørfrøkager fra S/S »Timann«. Der lossedes fra 3 Luger, men Standsningen omfattede kun Losningen fra Luge I. Klagerne gør gældende, at Standsningen skyldtes Paavirkning fra selve den stedlige Fagforeningsformand, Søren Jacobsen, og de søger Grunden til den deri, at man havde nægtet at gaa ind paa et fra Jacobsens Side fremsat Krav om, at der af Hensyn til, at Ladningen indeholdt meget »Brud«, skulde gives højere Betaling end den overenskomstmæssige for *hele* Skibets Losning, skønt der efter Arbejdsgivernes Anbringende kun i Skibets Forende fandtes noget mere Brud end sædvanligt.

Efter et den 22. August afholdt forgæves Møde paa Losningsentreprenørens Kontor, under hvilket Fagforeningsformanden forlangte Ventepenge udbetalt og ikke vilde modtage Firmaets Tilbud om Deponering af saadanne, skete der Henvendelse til Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark. Denne søgte straks Dansk Arbejdsmandsforbunds Bistand, og efter at Repræsentanter for disse Organisationer var kommet til Stede, genoptoges Arbejdet i Løbet af Eftermiddagen den 23. August.

Klagerne har paastaaet de Indklagede idømt Bod samt tilpligtet at erstatte dels de ved Standsningen foranledigede Liggedagspenge 534 Kr. 74 Øre, dels et Beløb af 64 Kr. 96 Øre, som var betalt det standsende Hold i Forskud og ikke indtjent af dette, idet Arbejdet fortsattes af andre Arbejdere.

De Indklagede har erkendt deres Pligt til at sørge for Tilbagebetaling af de 64 Kr. 96 Øre og har erklæret at ville tilbagebetale disse uden Kendelse. Iøvrigt paastaar de sig frifundne, idet de benægter, at Arbejdsstandsningen skyldes Fagforeningsformandens Tilstedekomst. Denne vil derimod ved sin Tilstedekomst have forefundet en af Arbejdsgiverne fremkaldt Situation, der faktisk nødvendiggjorde Arbejdets Standsning. Der henvises i saa Henseende dels til, at der manglede Sække (Forholdet er det, at de hele Kager losses i Stropper, Bruddet i Sække), dels til, at Losningsfirmaets Forvalter havde vist Malkonduite ved at stille urimelige Krav til Sortering eller umulige Krav om Ophejsning af Brud i Stropper.

Efter hvad der er oplyst under Proceduren, under hvilken Ladningsmodtagerens Forvalter og Losningsentreprenørens Forvalter er afhørt som Vidner, maa det imidlertid antages, at Paastanden om manglende Sække er urigtig. Endvidere er det oplyst, at Losningsfirmaets Forvalter paatalte, at hele Kager blev hejst op i Sække, hvorimod der under Proceduren intet er fremkommet til Støtte for, at der fra Forvalterens Side skulde være stillet urimelige Krav eller usædvanlige Krav, end sige vist en Adfærd, der kunde begrunde eller undskylde, at Arbejderne uden videre forlod Arbejdet og med Støtte af Fagforeningsformanden nægtede at genoptage det.

Under disse Forhold findes der at maatte paalægges de Indklagede en Bod, der skønnes at burde sættes til 500 Kr. De Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

*Kendelse.*

*Dansk Arbejdsmandsforbund bør paa Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg's Vegne til Dansk Arbejdsgiverforening betale en Bod af 500 Kr. Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsmandsforbund med 300 Kr.*

## Rettelser i Fortegnelsen

**over Adresserne paa Formændene for de lokale Fællesorganisationer.**

Siden den sidst meddelte Fortegnelse over Arbejdernes lokale Fællesorganisationer er der sket følgende Ændringer:

Glamsbjerg: Den nuværende Formand er Arbejdsmand Harald Hvid, Glamsdalen pr. Glamsbjerg.

Struer: Den nuværende Formand er L. B. Larsen, Vestergade 17.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 * KØBENHAVN DEN 8. DECEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Hvad er den internationale Arbejdsorganisation?

Fredstraktaterne i Versailles den 28. Juni 1919, i St. Germain den 10. September 1919, i Neuilly den 27. November 1919 og i Grand Trianon den 4. Juni 1920 mellem de Allierede paa den ene Side og Tyskland, Østrig, Bulgarien og Ungarn paa den anden Side indeholder en Afdeling omhandlende »Arbejde«, som er ganske enslydende i alle fire Traktater.

Denne Afdeling som udarbejdedes af Fredskonferencens Kommité for international Arbejdslovstiftning, danner Grundlaget for den internationale Arbejdsorganisation.

De Principer, hvorpaa denne Organisation hviler, indeholdes i en højtidelig Indledning, hvorved for første Gang i den moderne Tid, Lønarbejdets Ret fastslaas internationalt.

»Da Folkenes Forbund har til Formaal at skabe Grundlaget for en almindelig Verdensfred og da en saadan Fred kun kan komme i Stand naar den bliver bygget paa et socialt Retfærdigheds Grundlag.

»Da der bestaar Arbejdsforhold, der for et stort Antal Mennesker medfører saa megen Uretfærdighed, Elendighed og Savn, at der kan opstaa en for Verdensfreden og Verdensharmonien faretruende Utilfredshed, og da en Forbedring af disse Forhold er paatrængende nødvendig f. Eks. med Hensyn til Regulering af Arbejdstiden, herunder Fastsættelse af en Maksimalarbejdsdag og -uge, Regulering af Arbejdsmarkedet, Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, Fastsættelse af Lønninger, der muliggør passende Livsbetingelser, Arbejdernes Beskyttelse mod Sygdomme og mod Ulykkestilfælde under Arbejdet, Beskyttelse af Børn, mindreaarige og Kvinder, Alderdoms- og Invalideunderstøttelse, Beskyttelse af de i Udlandet beskæftigede Arbejderes Interesser, Anerkendelse af Grundsætningen om Foreningsfrihed og Ordning af den faglige og tekniske Undervisning og andre lignende Forholdsregler, og

»Da endelig en enkelt Nations Undladelse af at indrømme humane Arbejdsvilkaar, lægger Hindringer i Vejen for Bestræbelser i saa Henseende hos andre Nationer, der ønsker at forbedre Arbejdernes Kaar i deres egne Lande, er de høje kontraherende Parter, der er ledet saavel af Retfærdigheds- og Menneskeligheds Følelser som af Ønsket om at sikre en varig Verdensfred, blevet enige om følgende:

Der dannes en permanent Organisation med det Formaal at arbejde paa Virkeliggørelsen af det i Indledningen fremsatte Program. De oprindelige Medlemmer af Folkenes Forbund er oprindelige Medlemmer af denne Organisation og senere indtrædende Medlemmer i Forbundet bliver ved Indtrædelsen ogsaa Medlemmer af Arbejdsorganisation.

Den permanente Organisation bestaar af:

1. En Generalkonference af Repræsentanter for Medlemmerne.
2. Et internationalt Arbejdsbureau under Tilsyn af den i Paragraf 393 omtalte Styrelse.

*Hvorledes arbejder den internationale Arbejdsorganisation?*

Det internationale Arbejdsbureau, der er oprettet som en permanent Institution i Genève, sammenkalder mindst en Gang om Aaret en Generalkonference af Repræsentanter for de Stater, der er Medlemmer af Or-

ganisationen. For Øjeblikket er 57 Stater Medlemmer af Organisationen; de to eneste store Nationer, der endnu ikke staar som Medlemmer, er de Forenede Stater og Rusland.

Alle Stater, store som smaa, er ligeberettigede ved Konferencen; hver Stat repræsenteres af fire Delegerede hvoraf to repræsenterer Regeringen, medens de to øvrige repræsenterer henholdsvis Arbejdsgiverne og Arbejderne i vedkommende Land.

Arbejdsgiver- og Arbejderrepræsentanterne skal ogsaa udnævnes af Regeringerne, men i fuld Forstaaelse med de mest repræsentative industrielle Organisationer i hvert Land. Hver Delegeret har Ret til at stemme for sig selv alene; saaledes kan Arbejderne stemme med Arbejderne og Arbejdsgiverne med Arbejdsgiverne fra alle andre Lande.

Fire Konferencer er allerede blevet afholdt: Den første i Washington i November 1919; den anden, der særlig behandlede Sømændenes Arbejdsforhold, i Genua Juni 1920; den tredje, som særlig havde Arbejdsforholdene indenfor Landbruget paa sit Program, i Genève Oktober 1921 og den fjerde, som beskæftigede sig med den internationale Arbejdsorganisations Virkemaade og de forberedende Arbejder vedrørende Emigrationsproblemerne, i Genève i Oktober 1922.

Dette »Arbejderparlament« kan ikke udfærdige Love. En international Organisation kan naturligvis ikke vedtage en Lovgivning, som er bindende for de forskellige Lande, undtagen hvis disse Lande selv samtykker i delvis at renoncere paa den Ret, de har, til at fastsætte deres egne Love; men intet Land er endnu rede til at gøre dette. Den internationale Arbejdskonference vedtager: 1. Konventionsudkast, hvori Staterne udtrykkelig forpligter sig til at overholde visse Regler og 2. Henstillinger, som tjener til Rettesnor for Vedtagelsen af nationale Love eller Forordninger. Det maa tilføjes, at disse Love eller Forordninger, kan variere i de forskellige Lande, men de skal være byggede paa det samme Princip.

Den første Konference vedtog seks Konventionsudkast:

1. Udkast til Konvention, hvorved Arbejdstiden i industrielle Virksomheder begrænses til 8 Timer om Dagen og 48 Timer om Ugen;

2. Udkast til Konvention angaaende Arbejdsløshed;

3. Udkast til Konvention angaaende Kvinders Arbejde før og efter Barnefødsel;

4. Udkast til Konvention angaaende Kvinders Anvendelse til Arbejde om Natten;

5. Udkast til Konvention, hvorved der fastsættes Lavalder for Børns Arbejde i industrielle Virksomheder;

6. Udkast til Konvention om unge Menneskers Anvendelse til Nattearbejde i Industrien.

Denne Konference vedtog ligeledes seks Henstillinger:

1. Henstilling vedrørende Arbejdsløshed;

2. Henstilling angaaende Gensidighed i Behandlingen af fremmede Arbejdere;

3. Henstilling angaaende Beskyttelse af Kvinder og Børn mod Bly-Forgiftning;

4. Henstilling angaaende Forholdsregler mod Miltbrand;

5. Henstilling angaaende Oprettelse af Lægetilsyn;

6. Henstilling angaaende Forbud mod Brug af hvid (gul) Fosfor i Tændstikindustrien.

Den anden Konference vedtog tre Konventionsudkast:

1. Udkast til Konvention, hvorved der fastsættes Lavalder for Børns Arbejde til Søs;

2. Udkast til Konvention vedrørende Erstatning for Arbejdsløshed i Tilfælde af Skibbrud;

3. Udkast til Konvention om Forhyring.

Denne Konference vedtog ligeledes fire Henstillinger:

1. Henstilling om Begrænsning af Arbejdstiden i Fiskeri-Industrien:

2. Henstilling om Begrænsning af Arbejdstiden i den indenlandske Søfart;

3 Henstilling om Udarbejdelse af nationale Sømandslove;

4. Henstilling vedrørende Sømænds Forsikring mod Arbejdsløshed.

Den tredje Konference vedtog seks Konventionsudkast:

1. Udkast til Konvention angaaende Landarbejdernes Forenings- og Organisationsret;
2. Udkast til Konvention angaaende Landarbejdernes Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde;
3. Udkast til Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde;
4. Udkast til Konvention angaaende Anvendelse af Blyhvidt i Maling;
5. Udkast til Konvention angaaende Fastsættelse af en Minimumsalder for Anvendelsen af unge Mennesker som Kullempere eller Fyrbødere;
6. Udkast til Konvention angaaende tvungen Lægetilsyn med Børn og unge Mennesker beskæftigede ombord paa Skibe;
7. Udkast til Konvention angaaende ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder.

Denne Konference vedtog ligeledes otte Henstillinger:

1. Henstilling angaaende teknisk Landbrugsundervisning;
2. Henstilling om Forholdsregler imod Arbejdsløshed i Landbruget;
3. Henstilling angaaende social Forsikring i Landbruget;
4. Henstilling angaaende Børns og unge Menneskers Anvendelse til Arbejde om Natten i Landbruget;
5. Henstilling angaaende Kvinders Natarbejde i Virksomheder indenfor Landbruget;
6. Henstilling angaaende Beskyttelse af de i Landbruget beskæftigede Kvinder før og efter Barnefødsel;
7. Henstilling angaaende Landarbejdernes Bolig- og Logisforhold;
8. Henstilling angaaende ugentlig Hviledag i Handelsvirksomheder.

Den fjerde Konference vedtog, foruden et vist Antal Ændringer af den internationale ArbejdsorganisationsStatuter, som i Henhold til Erfaring havde vist sig nødvendige, desuden en Henstilling angaaende Indsendelse til det internationale Arbejdsbureau af alle statistiske og andre Oplysninger vedrørende Emigration og Immigration.

Den femte Konference som finder Sted i Genève i Oktober 1923 vil behandle:

Fastsættelse af almindelige Principer for Fabriksinspektionen.

*Hvori bestaar Regeringens Pligter?*

Hver Stat er forpligtet til inden et Aar fra Konferencens Samlings Slutning (eller i Undtagelsestilfælde inden 18 Maaneder) at forelægge Konventionsudkastene for den nationale Myndighed, som har Kompetence til at godkende internationale Traktater d. v. s. i de fleste Tilfælde for Parlamentet.

Parlamenterne er ikke forpligtede til at tiltræde disse Konventioner, men hvis en Regering afslaar at lade dem blive behandlede af den kompetente Myndighed, udsætter den sig for at der anvendes de Forholdsregler af økonomisk Natur, som er fastsat i Fredstraktaten (Nægtelse af Pas, Afbrydelse af Eksporten, økonomisk Blokade etc.). Ved denne saaledes tvungne Fremlæggelse for Parlamenterne, forelægges Konventionsudkastene saa at sige for den offentlige Mening, hvilket er det bedste Middel til at sikre Vedtagelsen deraf.

Naar en Stat har ratificeret et Konventionsudkast eller naar en Henstilling har givet Anledntng til en særlig Lov, er Staten forpligtet til at sørge for at disse overholdes. Enhver Overtrædelse medfører, at den internationale Arbejdsorganisation, dens Undersøgelsesudvalg eller den internationale, permanente Domstol vil træffe diverse Forholdsregler, da speciel Kompetence er blevet tillagt disse med Hensyn til Sikring af Konferencens Bestemmelsers Overholdelse. Økonomiske Forholdsregler kan ligeledes bringes til Anvendelse i dette Tilfælde.

*Den internationale Arbejdsorganisations Resultater.*

I det følgende vil man finde en Oversigt over de Resultater, som Organisationen har naaet, op til 1. Oktober 1923 (saavidt angaar den internationale sociale Lovgivningsvirksomhed — det internationale Arbejdsbureau har jo ogsaa andre Opgaver, saasom internationalt »clearing-house« for Oplysninger i sociale Spørgsmaal):

Antal Ratifikationer indregistrerede

af Folkeforbundets General-Sekretariat 86.

Antal Lande, som siden Washington Konferencen har tilkendegivet deres Tilslutning til Bern-Konventionen vedrørende Forbud mod Anvendelse af hvid (gul) Fosfor 12.

Antal Ratifikationer, som er blevet godkendt af kompetent Myndighed, men endnu ikke meddelt officielt 20.

Antal Forslag til Ratifikation, som Regeringerne har forelagt kompetent Myndighed, men som man endnu ikke ved om er godkendt 126.

Antal Foranstaltninger endeligt vedtagne af de lovgivende Myndigheder og administrative Foranstaltninger, hvorved Forslagskonventionens eller Rekommendationernes Bestemmelser helt eller delvis vil komme til at træde i Kraft 98.

Antal foreslaaeee, men endnu ikke vedtagne lovgivende Foranstaltninger, hvorved Forslagskonventionernes eller Rekommendationernes Bestemmelser helt eller delvis vil komme til at træde i Kraft 72.

Følgende Stater har ratificeret forskellige Konventionsudkast:

Argentina, Australien, Belgien, Britisk Columbia, Bulgarien, Czekoslovakiet, Danmark, Fristaden Danzig, Estland, Finland, Grækenland, Indien, Italien, Japan, Nederlandene, Norge, Polen, Rumænien, Schweiz, Spanien, Sverig, Sydafrika, Tyskland, Østrig.

## Det tyske Arbejdsmarked og Arbejdsløsheden i September.

De i Reichsarbeitsblatt Nr. 20 og 21 offentliggjorte Meddelelser om det tyske Arbejdsmarked og Arbejdsløsheden i September Maaned giver et tydeligt Billede af den Ændring af de økonomiske Forhold i Tyskland i ugunstig Retning, som er blevet indvarslet allerede for flere Maaneder siden, og som synes at ville fortsætte sig med Hast.

Aarsagerne til denne Forværrelse angives at være en aftagende Købekraft hos de paagældende Kredse som Følge af Kapitalmangel og Industriprodukternes høje Priser — disse fastsættes nu saa at sige uden Undtagelse i Guldmark, Dollars eller andre højvalutariske Betalingsmidler og ligger ofte ikke ubetydeligt over Verdensmarkedsniveauet. Der klages ogsaa almindeligt over stor Tilbageholdenhed fra Udlandets Side med Hensyn til Bestillinger, der dels føres tilbage paa sidstnævnte Omstændighed, dels paa de usikre politiske Forhold.

Industriens Beskæftigelse aftog af de anførte Grunde yderligere i September, som det fremgaar af nedenstaaende Tal:

*Industriens Beskæftigelse*
(procentvis af alle indberettende Virksomheder).

| | | *godt* | *middel* | *daarligt* |
|---|---|---|---|---|
| December | 1922 | 35 % | 45 % | 20 % |
| Marts | 1923 | 21 % | 36,9 % | 41,7 % |
| April | — | 15 % | 30 % | 53 % |
| Maj | — | 13 % | 36 % | 51 % |
| Juni | — | 21 % | 42 % | 37 % |
| Juli | 1923 | 23 % | 41 % | 36 % |
| August | — | 18 % | 33 % | 49 % |
| September | — | 12 % | 17 % | 71 % |

Den ovenomtalte Tilbagegang for Industriens Beskæftigelse fik selvfølgelig stor Indflydelse paa Arbejdsmarkedet i ugunstig Retning. Den af Fagforbundene pr. 29. September foretagne Tælling viste, at der i 39 Virksomheder med 5.054.989 Beskæftigede var 501.544 eller 9,9 pCt. (mod 6,3 pCt. i August) arbejdsløse. Størst var Arbejdsløsheden blandt Tobaksarbejderne med 27,5 pCt. og i Beklædningsindustrien med 19,8 pCt. Antallet af Arbejdere, hvis Arbejdstid forkortedes, de saakaldte »Kurzarbeiter«, steg ganske overordentligt. Indenfor 35 Virksomheder, omfattende 4.497.341, arbejdede 1.787.622 eller 39,7 pCt. med forkortet Arbejdstid. Størst var Arbejdstidforkortelsen blandt Skotøjs- og Tekstilarbejdere (henholdsvis 75,9 og 59,6 pCt.); for Metalarbejdere steg den fra 26,5 pCt. i August til 60,2 pCt. i September. Udviklingen belyses nærmere ved følgende Tabel:

*Procentvis Arbejdsløshed*
indenfor de af Fagforeningernes Tælling omfattende Virksomheder.

| | 1913 | 1919 | 1922 | 1923 |
|---|---|---|---|---|
| Januar | 3,2 | 6,6 | 3,3 | 4,2 |
| April | 2,3 | 5,2 | 0,9 | 7,0 |
| Juli | 2,9 | 3,1 | 0,6 | 3,5 |
| August | 2,8 | 3,1 | 0,7 | 6,3 |
| September | 2,7 | 2,2 | 0,8 | 9,9 |

*Procentvis Antal af »Kurzarbeiter«* indenfor de af Fagforeningernes Tælling omfattende Virksomheder.

| | 1913 | 1922 | 1923 |
|---|---|---|---|
| Januar | 7,0 | 1,8 | 12,6 |
| April | 8,9 | 0,7 | 28,5 |
| Juli | 5,2 | 0,8 | 14,5 |
| August | 3,2 | 0,9 | 26,0 |
| September | 2,9 | 2,6 | 39,7 |

Det samme ugunstige Billede viser nedenstaaende Statistik over Arbejdsløse, der nyder offentlig Arbejdsløshedsunderstøttelse, omend disse Tal ikke dækker Tallet af samtlige Arbejdsløse. Fra 1. Januar 1921 faldt de Understøttedes Tal gradvis til 1. Oktober 1922. Fra 1. Januar d. A. gik Tallet atter noget op, men faldt paany, saaledes at Tallet af Hovedunderstøttede den 1. August 1923 udgjorde 138.814, hvorfra det steg til 660.788 Hovedunderstøttede den 15. Oktober. Ved sidstnævnte Tidspunkt udgjorde de Tillægsnydendes Tal 663.469, medens Tallet af understøttede »Kurzarbeiter« naaede 1.379.499.

*Statistik over understøttede Arbejdsløse.*

| | Hovedunderstøttede | Tillægsnydende Paarørende | Understøttede »Kurzarbeiter« |
|---|---|---|---|
| 1. 1. 21 | 410 238 | 458 924 | |
| 1. 10. 22 | 16 678 | 21 028 | |
| 1. 1. 23 | 85 418 | 106 108 | |
| 1. 5. 23[1] | 266 966 | 312 282 | 379 620 |
| 1. 8. 23 | 138 814 | 138 309 | 189 329[2] |
| 15. 8. 23 | 147 408 | 147 177 | 210 732[2] |
| 1. 9. 23 | 249 109 | 248 486 | 526 010[2] |
| 15. 9. 23 | 383 106 | 377 711 | 933 615 |
| 1. 10. 23 | 532 801 | 540 088 | 1 151 578 |
| 15. 10. 23 | 660 788 | 663 469 | 1 379 499 |

[1]) Herfra uden det besatte Omraade.
[2]) Uden Berlin.

Paa det tyske Riges samlede Befolkning faldt der herefter den 15. Oktober d. A. gennemsnitlig 27 Hoved- og Tillægsunderstøttede paa hver 1000 Indbyggere (mod 21,9 ‰ den 1. Oktober og 6 ‰ den 1. Juli). Over dette Gennemsnit laa følgende Stor- og Industribyer: Plauen (55 ‰), Dresden (47), Fürth (41), Altona (39), Hamborg (36), Leipzig (35), Breslau (34).

For Tidsrummet 29. Oktober til 3. November er Arbejdsløshedsunderstøttelsernes Maksimum forhøjet til et Beløb, der varierer mellem 5—21 Milliarder Mark og Dagen, jfr. nedenstaaende

*Bekendtgørelse*
*angaaende de højeste Satser for Erhvervsløses Forsorg af 2. Novbr. 1923.*

Den højeste Sats for Understøttelse til Erhvervsløse beløber sig i Ugen fra 29. Oktober til 3. November 1923 ugentlig til

| | *i Byklasserne* A. | B. | C. | D. E. |
|---|---|---|---|---|
| | i Millioner Mark: | | | |
| 1. for mandlige Personer: | | | | |
| a) over 21 Aar .. | 21,0 | 19,6 | 18,2 | 16,8 |
| b) under 21 Aar .. | 12,6 | 11,8 | 11,0 | 10,2 |
| 2. for kvindelige Personer: | | | | |
| a) over 21 Aar .. | 16,8 | 15,6 | 14,4 | 13,2 |
| b) under 21 Aar .. | 9,8 | 9,2 | 8,6 | 8,0 |
| 3. som Familietillæg for | | | | |
| a) Ægtemagen ... | 7,8 | 7,2 | 6,6 | 6,0 |
| b) Børnene og andre understøttelsesberettigede Paarørende ... | 6,2 | 5,8 | 5,4 | 5,0 |

I besatte og i de dermed ligestillede Omraader kan der som *Hoved*understøttelse (Nr. 1 og 2 i foranstaaende Oversigt) ydes halvanden Gang saa meget som ovenstaaende Satser.

Med Hensyn til Ydelsen af tilstrækkelig Forskud paa den kommende Uges Understøttelsessatser vil der rettidig udgaa særlig Meddelelse.

Berlin, den 2. November 1923.

Rigsarbejdsministeren
(E. B.) Dr. *Greib.*

## Meddelelser fra den internationale faglige Central.

*Den internationale Transportarbejder-Føderation.*

Kammerat Fimmen, der den 1. November fratraadte sin Stilling som Sekretær i Den internationale faglige Central, er valgt til international Sekretær for Sømændene og vil saaledes, som Generalsekretær for Den internationale Transportarbejder Føderation og international Sømandssekretær, om ogsaa paa en anden Plads fortsætte sin Virksomhed i den internationale Fagforeningsbevægelse.

*

*Belgien.* »Moniteur«, den belgiske Statstidende, offentliggjorde den 18. Oktober et kongeligt Dekret angaaende Indførelsen af Otte-Timersdagen for

Hotel-, Restaurations- og Beværtningspersonalet. Loven gælder ikke for det ledende Personale samt for Portierer. Desuden indeholder Loven talrige Undtagelsesbestemmelser.

*Tyskland.* Den 17. Oktober afholdt de tre faglige Hovedorganisationer, Tysk Fagforeningsforbund, Tysk Tjenestemandsforbund og Tysk Privatfunktionærforbund, et fælles Hovedbestyrelsesmøde i Berlin for at tage Stilling til den foreliggende kritiske Situation i Tyskland. Mødet vedtog en Resolution, hvori Kravene til Regeringen formuleredes. Angaaende Otte-Timersdagen hedder det i Resolutionen:

I Bevidstheden om, at det ogsaa indenfor Otte-Timersdagens Ramme ved en fornuftig Ordning af Landets Økonomi vil være muligt ogsaa i Fremtiden at opretholde den nødvendige Produktion, modsætter de fagligt organiserede Arbejdere sig paa det bestemteste ethvert Forsøg paa at afskaffe den lovfæstede Otte-Timersdag. Saavidt det i enkelte Erhvervsgrene skulde vise sig nødvendigt at foretage Overtidsarbejde, er Fagforeningerne beredte til ad overenskomstmæssig Vej at forhandle herom.

I sin Afslutningstale henviste Mødets Dirigent til, at dette Fællesmøde af Repræsentanter for Arbejderne, Funktionærerne og Tjenestemændene var en Advarsel til Regeringen og til de reaktionære Kredse, som tror at kunne afskaffe Republikken.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 709.

**Landarbejdere hos Proprietær Munck, Karlebygaard.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 31—33.*

Aar 1923 den 2. November Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 709:*

De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt paa egne og dens Medlem Proprietær Munck, Karlebygaard pr. Nakskovs, Vegne.

Retsformand Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Landarbejderforbundet ved Formanden Oskar Levinsen og Sekretær Fr. Hansen, Forbundets Maribo Afdeling ved Formanden Søren Christensen og Landarbejder Chr. Villadsen.

*For de Indklagede mødte*: Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, Næstformand Proprietær Overgaard og Bestyrelsesmedlemmerne Gaardejer Olsen, Sæddinge, og Forpagter Meincke, Havlykkegaard, samt Sekretæren Branddirektør Skov, Maribo, og endelig Proprietær Munck, Karlebygaard, hvorhos Overretssagfører Svend Engelhardt derhos gav Møde saavel for den indklagede Organisation som for Proprietær Munck.

*Der fremlagdes*: Klage af 28. September 1923 med 1 Bilag og Eksemplar af Overenskomst af 23. April 1922 og Kontinuationsklage af 3. Oktober 1923 samt Tilsvar af 4. Oktober 1923 med 2 Bilag.

Sagen forhandledes med Parterne.

Man enedes om at lade Spørgsmaalet om Pligten til uden Ekstrabetaling at afhugge Stokløberne afgøre ved faglig Voldgift, og at Betalingsspørgsmaalet derefter eventuelt søges ordnet ved Organisationernes Medvirkning.

Klagerne forbeholdt sig dog, om fornødent, derefter at indbringe Klage paany for Den faste Voldgiftsret.

Sagen var dermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 3.50 Em.

*E. Tybjerg.*

/E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 * KØBENHAVN DEN 15. DECEMBER 1923 * 20 AARGANG

## Overenskomstforhandlingerne.

*Beslutning af Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse.*

Det vil erindres, at det ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer, paa hvilket de forestaaende Overenskomstforhandlinger var til Forhandling, lykkedes at naa til Enighed om, at anbefale de tilsluttede Organisationer at træde i Forhandling straks, med det Formaal at søge tilvejebragt Enighed om Betingelserne for en Forlængelse af de i 1924 udløbende Overenskomster, og at forkorte Opsigelsesfristerne til en Maaned, for derved at give Parterne den nødvendige Tid til at forhandle. Siden den omhandlede Overenskomst blev indgaaet, har der været forhandlet i en Række Fag, men naar lige undtages enkelte smaa Fag, er der saa vidt os bekendt ikke opnaaet Enighed noget Sted. I nogle Tilfælde er Forhandlingerne afbrudte, i andre har man aftalt at genoptage disse senere, og i nogle Fag har man endnu ikke indledet Forhandlingerne.

Forud for Mødet mellem Hovedorganisationerne var der dog afsluttet Overenskomst mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jernindustrien og Centralorganisationen af Metalarbejdere om at forlænge de bestaaende Overenskomster. Dansk Mølleriarbejderforbund har fornyet Overenskomsten med Københavns Brødfabrikker og Træindustriarbejderforbundet med Træindustriens Fabrikantforening.

Hvad var nu Meningen med Overenskomsten af 11. September? Skulde Parterne blot træde sammen for ved deres Underskrift at tilkendegive, at man var enige om at lade Overenskomsterne løbe uforandret videre et Aar, eller kunde der under Forhandlingerne stilles Krav om visse Ændringer i Overenskomsterne. Det sidste er naturligvis Tilfældet; thi ellers vilde der ingen Mening være i at anbefale Organisationerne at optage Forhandling, og give disse den fornødne Tid dertil. Ved de Forhandlinger, der er blevet førte, er der da ogsaa fra nogle Fag fremsat Krav om visse paakrævede Ændringer i Overenskomsten; disse Ændringer anser man som nødvendige, fordi der maa rettes paa de urimelige Forhold, der er opstaaet som Følge af de gentagne generelle Fornyelser af Overenskomsterne. Fra andre Fag kræves der imidlertid ikke blot saadanne Ændringer, men der stilles ogsaa Krav om højere Løn. Det er Stillingen, som den tegner sig for Tiden. Der er imidlertid endnu nogen Tid, inden Overenskomsterne udløber og rigelig Tid til Forhandling, men Arbejdsgiverforeningen synes at være noget nervøs, eller er det dens gamle Trang til at agere, der har givet sig Udslag i en Beslutning, som dens Hovedbestyrelse har taget paa et Møde den 7. December, og som er saalydende:

*Resolution,*
*vedtaget paa Hovedbestyrelsens Møde Fredag den 7. December 1923.*

»Efter at være blevet bekendt med de fra Arbejderorganisationerne fremsendte Forslag til Overenskomster for den kommende Periode og med Forløbet af de hidtil førte Forhandlinger finder Hovedbestyrelsen sig foranlediget til — i Overensstemmelse med de paagældende Arbejdsgiverorganisationer — at udtale, at den under Hensyn til de i Ind- og Udlandet herskende økonomiske Forhold maa anse det for ganske uforsvarligt yderligere at vanskeliggøre og fordyre Produktionen ved Forhøjel-

ser af de nu bestaaende Arbejdslønninger.

Iøvrigt henstiller Hovedbestyrelsen til Underorganisationerne selv at overveje, om det overhovedet vil være muligt at opretholde de hidtil gældende Lønvilkaar, idet man dog indtrængende maa anmode om, at saadanne Overvejelser ikke alene sker under Hensyn til de enkelte Fags Evne i saa Henseende, men ogsaa under Hensyn til den almindelige Samfundsøkonomi.

Hovedbestyrelsen ønsker endelig under den foreliggende Situation at paapege, at det i mange Tilfælde vil være muligt for Arbejderne ikke alene at opretholde det nuværende Lønniveau, men endog at forbedre deres økonomiske Kaar ved en noget længere Arbejdstid end den nugældende, og til Forhandling herom er et stort Antal af vore Organisationer rede.«

Beslutningen gaar kort og godt ud paa, at Lønningerne ikke maa forhøjes, Arbejdsgiverne kan selv beslutte, om de vil opretholde de bestaaende Lønninger eller ikke, og der gives disse Anvisning paa at forsøge at forlænge Arbejdstiden. Dette Indgreb fra Arbejdsgiverforeningens Side i Forhandlingerne mellem de interesserede Parter er ikke egnet til at fremme de fredelige Forhandlinger, som var en Forudsætning for Overenskomsten af 11. September; thi ethvert Krav fra Arbejdsgivernes Side om Lønnedsættelser eller længere Arbejdstid vil uvægerligt straks bringe Forhandlingerne istaa, men der er iøvrigt en Meningsløshed i dette, at der træffes Aftale mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer om, at Underorganisationerne skal forhandle om en Forlængelse af de løbende Overenskomster, naar de dog ikke kan forhandle frit, og imod en saadan Fremgangsmaade maa vi nedlægge en bestemt Indsigelse.

## Arbejdsløshedskassernes Virksomhed i Regnskabsaaret 1922—23

*(Arbejdsdirektørens Beretning paa Aarsmødet 1923)*

Kassernes Antal var den 31. Marts 1923: 66, altsaa det samme Antal, som fandtes den 31. Marts 1922.

Medlemsantallet, der den 31. Marts 1922 var 262.000, er efter en foreløbig Opgørelse gaaet ned til 253.000, hvoraf ca. 214.000 eller 85 pCt. var Mænd og ca. 39.000 eller 15 pCt. Kvinder. Dette betegner en Nedgang i Medlemstallet paa ca. 10.000, svarende til knapt 4 pCt. Nedgangen, der i 1920/21 var ca. 29.000 eller ca. 9 pCt., i 1921/22 23.000 eller ca. 8 pCt., er altsaa fortsat ogsaa i 1922/23 omend med aftagende Styrke.

Med Hensyn til Nedgangen skal iøvrigt bemærkes, at, forsaavidt angaar Kasser med over 1000 Medlemmer, havde følgende en større Nedgang end den gennemsnitlige: 4 pCt. Nedgang havde Tømrerne, Malersvendene, Sadelmagerne og Tapetsererne og Kedel- og Maskinpasserne, 5 pCt. havde Snedkerfaget, 6 pCt. havde Bryggeriarbejdere, Murarbejdsmænd paa Sjælland og Tjenere, 8 pCt. havde Arbejdsledere, 9 pCt. havde Tobaksarbejdere, 10 pCt. havde den keramiske Industri, 13 pCt. havde Skræderfaget, 18 pCt. havde Handels- og Kontormedhjælpere og 21 pCt. havde Landarbejdere.

14 Kasser, nemlig Slagter- og Kødindustriarbejdere, Hatte- og Buntmagerfaget, Tekstilarbejdere, Forgylderfaget, Elektrikere, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Kobbersmede, Papirindustriarbejdere, Brolæggere, Stenhuggere, Husassistenter, Musikere, Sømænd og Telefonstanden med et samlet Medlemstal af 27.023, har haft en gennemsnitlig Stigning af godt 7 pCt.

Med Hensyn til Kassernes økonomiske Forhold i det paagældende Regnskabsaar sammenlignet med Aaret forud bemærkes følgende:

Kassernes samlede Indtægter har udgjort 29,8 Mill. Kr., hvoraf 15,7 Mill. Kr. hidrører fra Medlemmernes egne Bidrag. Dette er det største Beløb, Kassernes samlede Indtægter nogensinde har været oppe paa, og overstiger det nærmestliggende Aar 1921/22 med 2,8 Mill. Kr. Naar det tages i Betragtning, at der i Kassernes Indtægter i 1921/22 er medregnet et ekstraordinært Beløb af 1,9 Mill. Kr., hidrørende fra de overførte Beholdninger i Kassernes nu ophævede Krisefonds, bliver Differencen betydelig større. Paa den anden Side findes i 1922/23 et ekstraordinært Beløb paa ca. 200.000 Kr., som er Tilskud

for Kassernes sønderjydske Medlemmer. Indtægtsfremgangen skyldes udelukkende de stigende offentlige Tilskud, beregnet i Forhold til Kontingentet i 1921/22.

Statstilskudet er saaledes steget fra 4,5 Mill. Kr. i 1921/22 til 9 Mill. Kr. i 1922/23, altsaa til det dobbelte. Kommunetilskudet er steget fra 2,1 Mill. Kr. til 4,5 Mill. Kr., altsaa til godt det dobbelte. Denne forholdsvis stærkere Stigning i Kommunetilskudet maa forklares derved, at medens Statstilskudets Størrelse automatisk bestemmes af det forrige Aars faktisk indbetalte Kontingent, repræsenterer det faktisk indbetalte Kommunetilskud i et enkelt Aar altid med større eller mindre Beløb Tilskud, der er beregnet i Forhold til Kontingent fra forskellige Aar. Dette fremkommer ganske naturligt, idet Opgørelserne tidligst kan tilstilles Kommunerne i Januar Maaned, altsaa i Regnskabsaarets sidste Kvartal. I Tilfælde af Korrespondance sker Indbetalingen derfor ofte først i det næste Kvartal eller senere og bliver følgelig først medtaget i det følgende Aars Regnskab. I nærværende Tilfælde bemærkes yderligere, at Tilskudet er blevet saa stort, fordi Opgørelsen over Tilskudet i Forhold til Kassernes Regnskabsaar 1921/22 var tilendebragt allerede ved Nytaarstid 1923, medens Opgørelserne det foregaaende Aar paa Grund af særlige Forhold først blev tilendebragt paa et noget senere Tidspunkt. Da den samlede Fremgang paa de offentlige Tilskud i 1922/23 ifølge det foregaaende har været 6,9 Mill. Kr., medens den samlede Fremgang paa *hele* Indtægtsregnskabet kun var 2,8 Mill. Kr., maa den samlede Nedgang paa de øvrige Poster altsaa have andraget ca. 4,1 Mill. Kr. Heraf forklares 1,7 Mill. Kr. ved Differencen mellem de fornævnte ekstraordinære Beløb, nemlig 1,9 Mill. Kr. i 1921/22 fra Kassernes Krisefonds og 200.000 Kr. i 1922/23 i Tilskud for Sønderjyderne.

De resterende 2,4 Mill. Kr. repræsenterer Mindreindtægten ved Kontingent. Men medens det ordinære Kontingent i 1922/23 kun er gaaet ned med ca. 200.000 Kr., nemlig fra 8,9 til 8,7 Mill. Kr., nogenlunde svarende til Nedgangen i Medlemsantallet, er der i Ekstrakontingentet en Nedgang paa $2^1/_4$ Mill. Kr., nemlig fra $9^1/_4$ til 7 Mill. Kr. Da kun godt $^1/_4$ Mill. Kr. kan forklares ved Nedgangen i Medlemsantallet, har der altsaa fundet en reel Nedgang Sted paa ca. 2 Mill. Kr., med hvilket Beløb Medlemmernes Ydelser altsaa er blevet nedsat det paagældende Aar. Det svarer til godt 5 Kr. pr. Medlem. Endelig bemærkes, at der i Gennemsnit i det paagældende Regnskabsaar er betalt 61 Kr. i Kontingent pr. Medlem.

Udgiftsregnskabet viser i Sammenligning med 1921/22 en meget betydelig Nedgang, idet de samlede Udgifter er gaaet ned fra 32,7 Mill. Kr. i 1921/22 til 21,7 Mill. Kr. i 1922/23. Nedgangen, der altsaa har udgjort 11 Mill. Kr., svarende til godt en Trediedel, falder udelukkende paa Understøttelseskontoen, der udviser 19,8 Mill. Kr. mod 30,8 Mill. Kr. i 1921/22. Forskydningerne paa de øvrige Poster opvejer omtrent hinanden. Dog bemærkes en Stigning i Udgifterne til Administration fra 1,4 Mill. Kr. til 1,5 Mill. Kr. Indskudet i Arbejdsløshedsfonden har andraget 428.000 Kr.

Endnu bemærkes, at den gennemsnitlige Udgift til Understøttelse i 1922/23 har andraget ca. 77 Kr. pr. Medlem.

Udgiften til Administration har udgjort ca. 6 Kr. pr. Medlem. I Forhold til ordinært Kontingent har Udgiften hertil været 17 pCt.

Kassernes Formueregnskab viser bedst Fremgangen i Kassernes økonomiske Forhold det paagældende Regnskabsaar. Kasserne paabegyndte Aaret med en Beholdning den 1. April 1922 paa 5,6 Mill. Kr. og en Formue paa ÷ 7,1 Mill. Kr. og sluttede Aaret med en Beholdning den 31. Marts 1923 paa 12,5 Mill. Kr. og en positiv Formue paa 1 Mill. Kr. Formuefremgangen har altsaa udgjort 8,1 Mill. Kr., hvilket svarer til en Fremgang paa 31 Kr. pr. Medlem. Formuen er imidlertid endnu kun ca. 4 Kr. pr. Medlem, og Forholdene fra Kasse til Kasse er ret forskellige.

Der findes saaledes endnu 17 Kasser (eller godt en Fjerdedel af samtlige Kasser) med en negativ Formue paa tilsammen 3,9 Mill. Kr. og med en negativ Formue pr. Medlem, der for de

enkelte Kasser varierer fra $^1/_2$ Kr. indtil 253 Kr.

De øvrige 49 Kasser har en gennemsnitlig positiv Formue pr. Medlem af fra 1 til 230 Kr. Det ses heraf, at der indenfor begge Grupper findes betydelige Forskelligheder.

For 6 Kasser var der endog Tilbagegang i Formuen.

Den relativt gode Status, Kasserne som Helhed har ved Udgangen af Regnskabsaaret, er et Resultat af flere forskellige Forhold. Som allerede nævnt ved Gennemgangen af Regnskabet har de store offentlige Tilskud, som er betalt i Forhold til det store Kontingent i 1921/22, i høj Grad bidraget til at hjælpe Kasserne paa Fode. Men efterhaanden som Kontingentet nedsættes, vil disse Tilskud falde i samme Forhold, og allerede i indeværende Regnskabsaar bliver saaledes Statstilskudet alene 1,2 Mill. Kr. mindre end i 1922/23.

Særlig har det naturligvis hjulpet paa Kassernes økonomiske Forhold, at Udgiften til Understøttelse dette Aar gik saa stærkt ned.

Ved Begyndelsen af Regnskabsaaret var Arbejdsløsheden imidlertid endnu udpræget kriseagtig, og en Del nødstedte Kasser kunde derfor kun opretholde deres Virksomhed ved Optagelse af Laan.

Ved Udgangen af Regnskabsaaret 1921/22 havde Kasserne ialt optaget Laan af Statskassen til Beløb Kr. 12.781.176,00. I første Halvdel af 1922/23 optog forskellige nødstedte Kasser Laan til et samlet Beløb af Kr. 829.500,00, saaledes at Kasserne indtil 31. Marts 1923 havde laant ialt 13.610.676,00. Heraf havde Kasserne imidlertid ved Udgangen af Regnskabsaaret afdraget Kr. 2.074.373,69, saaledes at Restgælden til Staten den 31. Marts 1923 androg Kr. 11.536.302,31.

Antal understøttede Medlemmer, der i 1921/22 var 153.000, er i 1922/23 gaaet ned med ca. $^1/_6$ til 124.000.

Samtlige ledige Dage, der i 1921/22 var knap 18 Mill., er i 1922/23 gaaet ned med ca. $^1/_3$ til godt 12 Mill., der altsaa repræsenterer Antallet af tabte Arbejdsdage.

Samtlige vedtægtsmæssigt understøttede Dage, der i 1921/22 var 9,7 Mill., er ligeledes gaaet ned med ca. $^1/_3$ til 6,4 Mill. Saavel ved Nedgangen af samtlige ledige Dage som ved Nedgangen i understøttede Dage maa Nedgangen i Medlemsantallet erindres.

Det fremgaar af Tallene, at Kredsen af understøttede Personer ikke er gaaet saa stærkt ned, som man skulde vente efter Nedgangen i Antal ledige og understøttede Dage, jfr. endvidere Nedgangen i det samlede Medlemstal. Følgelig maa det gennemsnitlige Antal understøttede Dage i Forhold til Antal understøttede Medlemmer være mindre i 1922/23 end i 1921/22. En Udregning viser da ogsaa, at medens det samlede Antal understøttede Dage sat i Forhold til Antal understøttede Personer i 1921/22 gav Gennemsnit 63 understøttede Dage pr. Medlem, var det tilsvarende Tal i 1922/23 kun 51. Dette Forhold peger i Retning af, at den formindskede Arbejdsløshed navnlig har betydet kortere Ledighedsperiode for de enkelte ledige, medens denne Forkortning af Ledighedsperioden ikke har været ledsaget af en tilsvarende Nedgang i Antallet af dem, der overhovedet har været ledige.

I Forhold til det samlede Medlemsantal havde Kasserne i 1922/23 49 ledige Dage pr. Medlem mod i 1921/22 65 ledige Dage. Samtlige understøttede Dage i Forhold til samtlige Medlemmer var i 1922/23 pr. Medlem 25 mod i 1921/22 35. Medens Nedgangen i Antal ledige Dage pr. Medlem har andraget 25 pCt., har Nedgangen i understøttede Dage pr. Medlem udgjort 29 pCt.

Den gennemsnitlige Dagpengeunderstøttelse, der i 1921/22 var Kr. 3,04, er i 1922/23 Kr. 3,05, altsaa næsten uforandret, hvad man forøvrigt kunde slutte af den parallelle Nedgang i Antal understøttede Dage og den faktiske Udbetaling til Understøttelse. Endvidere bemærkes, at der ikke er sket nævneværdige Forandringer i Understøttelsessatsen siden 1921/22.

Antal understøttede Dage og Antallet af ledige Arbejdsdage kan ikke direkte sammenstilles, thi i understøttede Dage indgaar for de fleste Kasser (omfattende ca. $^2/_3$ af Medlemmerne) ogsaa Søn- og Helligdage. Reduceres Tallet paa understøttede Dage med $^1/_7$, ses at

ca. 44 pCt. af ledige Dage er understøttede.

Med Hensyn til Ledigheden indenfor de enkelte Grupper bemærkes navnlig, at Gruppen Læder-, Tekstil- og Beklædningsindustrifag kun har 13 understøttede Dage pr. Medlem, altsaa kun ca. Halvdelen af Gennemsnittet for samtlige Kasser. Omtrent paa samme Maade forholder det sig med Antal ledige Dage pr. Medlem, nemlig 26 i den enkelte Gruppe mod gennemsnitlig for alle Grupper 49. Højst i modsat Retning finder man Metalindustrifagene med 82 ledige Dage og 37 understøttede Dage pr. Medlem. De øvrige Grupper viser ikke store Udsving fra Gennemsnittet; men selvfølgelig kan et Gennemsnit for hele Gruppen godt dække over store Forskelligheder for de enkelte Fag. Nærmere Oplysninger herom har man ikke paa nærværende Tidspunkt. Det bemærkes, at samtlige Taloplysninger for 1922/23 beror paa foreløbige Opgørelser.

*B. Nævnet.*
*Regnskabsaaret 1922/23.*

Nævnet har afholdt 9 Møder. Af Medlemmerne er Ole Hansen udgaaet og erstattet af Folketingsmand Stengaard-Kirkegaard. Foruden de almindelige Klagesager kan af mere specielle Sager anføres bl. a., at Nævnet nægtede at indstille til Anerkendelse Andragende fra henholdsvis Det lollandske Arbejdsmands-Forbund og Kristeligt dansk Fællesforbund om Oprettelse af Arbejdsløshedskasser for disse Forbund, hvorimod man anbefalede et tilsvarende Andragende fra Dansk Farmaceutforening. Andragende fra henholdsvis Stukkatørernes Arbejdsløshedskasse og Søkokkenes Arbejdsløshedskasse om forandret Karenstid kunde ikke tiltrædes. Endvidere har der været nedsat et Udvalg til Behandling af Spørgsmaal om vedtægtsmæssig Understøttelse under nedsat Arbejdstid i Henhold til Lovens § 20, Stk. 1 Nr. 8. Endelig har Nævnet efter en Henvendelse fra Sogneraadene vedtaget, at de Kommuner, der ønsker Medlemsforteg nelser fra Arbejdsløshedskasserne forsynede med Adresser, ved Henvendelse til Direktoratet inden en vis Frist kan sikre sig saadanne. Sluttelig har Nævnet faaet en udarbejdet Forretningsorden godkendt af Ministeriet.

## Nøden blandt Klassefæller og Broderorganisationer.

Under 11. December d. A. har Forretningsudvalgene for Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund udsendt følgende Cirkulære:

Til

*Arbejdernes faglige og politiske Organisationer i Danmark.*

Den beklagelige Udvikling af Forholdene i Tyskland, som er Resultatet af Krigen og af den siden Krigen imod Tyskland førte Politik, har nødvendiggjort en Hjælpevirksomhed, saavel overfor den nødlidende Befolkning som overfor vore Broderorganisationer: Fagforeninger, Partiforeninger og Pressen.

Denne Virksomhed er nu organiseret i Overensstemmelse med Beslutninger af de bestaaende internationale Centralorganisationer, og alle Organisationer og Medlemmer i den socialdemokratiske Arbejderbevægelse i Danmark bør yde deres Bidrag til de Organer, som staar under Arbejderbevægelsens Kontrol.

Hjælpevirksomheden overfor den tyske Befolkning, som er i Nød, er taget op af vore Organisationer for 5 Aar siden og har i stor Udstrækning samlet sig om den Opgave at anbringe Børn i danske Hjem og at yde Bespisningshjælp til Børn i Udlandet.

Opgaven er overtaget af »Den danske Fælleskomité for Hjælp til de krigshærgede Lande«, i hvilken vor Partifælle, Folketingsmand I. P. Nielsen fungerer som Generalsekretær.

Det er en kæmpemæssig Virksomhed, som er udøvet i denne Henseende. Det samlede Offer, der er bragt fra Danmark, opgøres til en *Værdi af 11 Millioner Kroner*, og den langt overvejende Del af dette Beløb er ydet af de danske Arbejdere og deres Organisationer. Hjælpen er ikke alene ydet til Tyskland, men ogsaa Østrig og Nordfrankrig har faaet Del deri.

Komitéen har med Henblik paa de nu herskende fortvivlede Forhold i

Tyskland planlagt Virksomheden for Vinteren og er ogsaa travlt beskæftiget med at skaffe Penge til Bespisningen og Hjem for Børnene. Foreløbig har man paabegyndt en daglig Bespisning af 2000 Børn i Berlin. Dernæst er der sikret Plads for 2500 Børn, der saavidt muligt skal føres hertil og anbringes inden Jul, og endelig aabnes der en Pakkeforsendelse, saaledes at Fødevarer, Beklædning o. s. v. kan komme bestemte Familier til Gode.

For de tyske Fagforeninger er en alvorlig Krise indtraadt ved de økonomiske Omvæltninger, og den internationale faglige Central (Amsterdam), som har foretaget en Undersøgelse af Forholdene, har derfor for kort Tid siden iværksat en international Indsamling til Fordel for de tyske Broderorganisationer, som ikke ved egne Midler kan opretholdes med de nødvendige Funktionærer, Fagblade o. s. v.

Til denne Indsamling har Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund bevilget et Beløb af 10.000 Kr., og fra en Række Forbund er ydet over 100.000 Kr. enten som Gaver eller Laan. Indsamlingen fortsættes nu indenfor Fagforeningerne i Danmark som i andre Lande, og man maa haabe, at det lykkes at tilvejebringe, hvad der er fornødent for at opretholde dette vigtige Værn for Arbejderklassen.

Den anden Side af Arbejderklassens Kamporganer, de politiske Organisationer og Pressen, er paa samme Maade som Fagforeningerne ramt af Nøden. Det gælder det tyske Socialdemokrati og den vidtforgrenede Partipresse, som under de vanvittige Valutaforhold er ude af Stand til at betale Papir, Lønninger, Telegrammer o. s. fr. Men det gælder ogsaa den franske Partiorganisation og Partipresse.

Det socialistiske Arbejderinternationales Sekretariat har udstedt det andet Sted offentliggjorte Opraab om Støtte til dette Formaal, og i dette fremhæves navnlig Betydningen af, at vore franske Partifæller sættes i Stand til at øve Indflydelse paa fransk Politik, saaledes at der efter de snart forestaaende Valg kan ventes Ændringer i Holdningen overfor Tyskland, hvilket selvfølgelig vil være af ganske afgørende Værdi for den tyske Arbejderklasse.

De store internationale Opgaver, som Kapitalismen saaledes har læsset paa Arbejderklassens Skuldre, deler sig altsaa i Øjeblikket i tre, og til Løsningen heraf foregaar nu de tre Indsamlinger, som vi foran har gjort Rede for.

Vi opfordrer Arbejderklassen og dens politiske og faglige Organisationer til atter en Gang at yde den fornødne Haandsrækning til nødstedte Kammerater, Klassefæller og Broderorganisationer, og vi er overbeviste om, at der ikke appelleres forgæves.

Men dernæst advarer vi imod selvbestaltede Komitéer, der ogsaa er traadt frem i den sidste Tid. Personer, der ved flere Lejligheder er faldet Arbejderklassen i Ryggen, har, i Mangel af egne Organisationer, rettet Henvendelse til danske Fagforeninger om Bidrag til en Hjælpeaktion. Da det kun kan øde Kræfterne, at flere Indsamlinger drives, maa vi alene af den Grund advare derimod, men vi maa ogsaa antage, at Organisationer og Partifæller ønsker at yde Bidrag til de Indsamlinger, der ledes af ansvarlige Personer i Arbejderbevægelsen og for hvilke der aflægges behørigt Regnskab.

Bidrag til Fagforenings-Indsamlingen og til den af I. P. Nielsen ledede Hjælpeaktion modtages af Kasserer E. Svendsen, De samvirkende Fagforbund, Nørre Farimagsgade 49, forsaavidt Bidragene ikke sendes direkte til de faglige Sekretariater.

Kasserer C. Klüver, Socialdemokratisk Forbund, Rømersgade 22, modtager Bidrag til den nævnte Indsamling til de socialdemokratiske Organisationer og Partiblade. Begge Kasserere vil til sin Tid aflægge revideret Regnskab for Indsamlingerne.

For Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund
*Carl F. Madsen.*

For Forretningsudvalget for
Socialdemokratisk Forbund
*Th. Stauning.*

## Detailpriserne i Oktober 1923

Ved Indberetninger fra Kommunalbestyrelserne i København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, fra samtlige Købstadkommuner (med Und-

tagelse af Middelfart) og fra noget over 100 Landkommuner er der for Oktober Maaned 1923 — paa samme Maade som for de foregaaende Kvartaler — fremskaffet Oplysninger til Beregning af Gennemsnits-Detailpriser for de vigtigste Livsfornødenheder.

Priserne har som Helhed været ret uforandrede fra Juli til Oktober, naar der ses bort fra de Landbrugsvarer, for hvilke der normalt er nogen Stigning i Løbet af Efteraaret.

Rugbrødsprisen er efter den ny Høst faldet med 8 Øre pr. kg i Hovedstaden, noget mindre i Provinsen. Priserne paa Sigtebrød og Franskbrød er uforandrede.

Priserne paa de forskellige Mel- og Grynsorter er uforandrede, hvorimod der for Sukker er en Prisnedgang paa ca. 8 Øre pr. kg.

Prisen paa Margarine er den samme i Oktober som i Juli.

Smør og Æg viser paa Grund af Aarstiden en meget betydelig Prisstigning fra Juli til Oktober. Mælkepriserne viser navnlig i Hovedstaden en ret betydelig Stigning.

Kødpriserne er nærmest uforandrede, medens Priserne paa de forskellige Flæskeprodukter viser Stigning i Hovedstaden.

For Kartofler og Grønsager er Sommerens høje Sæsonpriser nu afløst af Efteraarspriserne, der er lidt højere end Priserne i April.

Prisen for Kul, Gas og Elektricitet er omtrent som i Juli, medens Koksprisen er steget med ca. 25 Øre pr. hl.

Priserne for nyt Fodtøj og Reparation af Fodtøj er uforandrede fra Juli til Oktober.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd ved et Brobygningsarbejde i Korsør.

Entreprenørfirmaet Højgaard & Schultz, der havde et Brobygningsarbejde i Korsør i Entreprise, nægtede den 21. September at efterkomme et af Dansk Arbejdsmandsforbund fremsat Krav om et Tillæg til Timelønnen af 25 pCt. for Vandbygningsarbejde.

Forbundet varslede derefter Strejke overfor Firmaet ved det paagældende Arbejde fra og med den 13. November. Den 12. November forsøgtes det at opnaa Enighed ved et Fællesmøde, men da dette mislykkedes, blev Strejken iværksat.

# Den faste Voldgiftsret.

### Sag Nr. 723.
### Arbejdsmænd ved et Kloakeringsarbejde i Tønder for Entreprenør Berntsen.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 12—13.

Aar 1923 den 16. November Kl. 4½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 723:* De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Entreprenørforeningens Vegne.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Alfr. Christiansen, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Forretningsfører Axel Olsen, Sekretær Georg Hansen og Afdelingsformand H. L. Jensen.

*For de Indklagede mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Entreprenørforeningen ved Formanden Ingeniør K. Schøller, Kontorchef Carl Cortsen og Entreprenør A. Berntsen.

*Der fremlagdes* Klage af 2. November 1923 med 2 Bilag og Tilsvar af 12. November 1923.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om at etablere en faglig Voldgift til det paagældende Spørgsmaals Afgørelse, saaledes at hver Part betaler sin Voldgiftsmand, og at der til Opmand, hvis Valg overlades til Den faste Voldgiftsret Formand, tages en Tekniker, saa nær Tønder som mulig, samt at Opmanden betales af den, som Kendelsen gaar imod.

Klagen var dermed tilbagetaget.

Retten hævet Kl. 5,40 Em.

*E. Tybjerg.*

/ E. Steincke.

Sag Nr. 725.

Lager- og Pakhusarbejdere i Odense.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 52—53.

Aar 1923 den 30. November Kl. 5,10 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 725:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Handelsstanden i Odenses Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Lager- og Pakhusarbejdernes Fagforening i Odenses Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark ved Kontorchef Joh. Schrøder og Mægler Chr. Thomsen og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Handelsstanden i Odense ved Formanden Grosserer C. Poulsen.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Forretningsfører Vald. Petersen og Sekretær Niels Hansen og Odense Lager- og Pakhusarbejder-Afdeling ved Formanden Therkel Thorsen.

*Der fremlagdes:* Klage af 8. November 1923 med Overenskomst og Tilsvar af 28. November 1923.

Sagen forhandledes med Parterne og forligtes saaledes:

Spørgsmaalet om, hvorvidt den gældende Overenskomst omfatter det omstridte Arbejde (Vejning i eller ved Skibet i Forbindelse med Losning) forelægges for en faglig Voldgiftsret. Opmanden udpeges af Formanden for Den faste Voldgiftsret.

De Indklagedes Opsigelse vedrørende det omstridte Arbejde suspenderes, indtil den faglige Voldgiftsrets Kendelse foreligger.

Klagerne trak hermed Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 5,25 Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 726.

Murere i Odense.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 50—51.

Aar 1923 den 30. November Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 726:* Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen af Murermestre i Østifterne mod Murerforbundet i Danmark for Murersvendenes Fagforening i Odense.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Centralforeningen af Murermestre i Østifterne ved Formanden Murermester Rasmus Hansen og Odense Murermesterforening ved Formanden Murermester A. Schmidt og Bestyrelsesmedlem Arkitekt Fr. E. Andersen.

*For de Indklagede mødte:* Murerforbundet i Danmark ved Formanden Kr. Petersen, Næstformanden M. Madsen og Hovedkasserer J. Jensen og Murersvendenes Fagforening i Odense ved Formanden Chr. Christoffersen.

*Der fremlagdes:* Klage af 16. November 1923 med Eksemplar af Overenskomst og 1 Bilag og Tilsvar af 26. s. M.

Sagen forhandledes med Parterne.

Klagerne bemærkede, at den Opfattelse formentlig havde bredt sig mellem Svendene i Odense, at de overfor Fagforeningen var forpligtede til ved nyt Arbejde at kræve Akkord i videst mulig Udstrækning.

De Indklagede bemærkede hertil, at en saadan Opfattelse ikke fandtes blandt Svendene. Fra Fagforeningens Side var der i hvert Fald ikke og vilde der ikke blive lagt Pres paa Svendene i Retning af, at de skulde kræve Akkord, idet Svendene maa være frit stillede med Hensyn til, om De vil kræve Akkord eller arbejde i Timeløn.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. $3^3/_4$ Em.

*K. Sindballe.*

/E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25-26 * KØBENHAVN DEN 29 DECEMBER 1923 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1923**
**Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1924.**

*Forretningsudvalget.*

## Arbejdsløsheden.

*Henvendelse til Indenrigsministeren.*

I Anledning af den stærke Stigning i Arbejdsløsheden var Fællesudvalget, der omfatter Repræsentanter for den faglige og politiske Bevægelse samt Arbejdsløshedskasserne, samlet til Møde den 17. ds., og efter en indgaaende Drøftelse af hele den fortvivlede Situation vedtoges det at overdrage en Deputation paa 5 Medlemmer at forelægge Indenrigsminister Kragh Oplysninger om den herskende Nød og fremsætte Krav om Hjælp til Lindring i de Arbejdsløses Tilstand.

I Henhold til den saaledes tagne Beslutning havde Deputationen, som bestod af Hovedkasserer A. Johansen, Forretningsfører Martin Petersen, Væver I. I. Møller, Hovedkasserer Johs. Nielsen og Sekretæren i Arbejdernes Fællesorganisation Johs. Hansen, en Sammenkomst med Indenrigsminister Kragh den 18. ds.

Deputationen forelagde Ministeren følgende Skrivelse:

Til Indenrigsministeren.

Under Henvisning til den nu paa 4de Aar eksisterende frygtelige Arbejdsløshedskrise, der med kun en kort Mellemperiode fulgte efter den tidligere store Arbejdsløshedskrise i Aarene 1917—20, samt under Henvisning til, at Arbejdsløsheden nu atter er i en meget stærk Stigning, samtidig med, at den for nødlidende Mennesker saa uhyggelige Vintertid er indtraadt, tillader det af De samvirkende Fagforbund, Det socialdemokratiske Parti, Arbejdernes Fællesorganisation samt af Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne nedsatte Fællesudvalg sig at rette en indtrængende Henvendelse til Landets Regering om at komme de Arbejdsløse til Hjælp.

I saa godt som alle de Fag, der er udelukkede fra ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp, findes der til Stadighed mange arbejdsløse Medlemmer, som er afskaarne fra at finde Beskæftigelse, og som derfor er yderst uheldigt stillede, naar deres vedtægtsmæssige Understøttelse hører op. I den største Del af disse Fag fordeler Arbejdsløsheden sig over hele Fagets Omraade, medens det i andre Fag, t. Eks. Tekstilfaget, er en Del af Arbejdspladserne, der er standsede helt eller delvis.

I de Fag, som har Anerkendelse for at have ekstraordinær Arbejdsløshed, er de Arbejdsløse efter Udløbet af de 90 Dages fortsat Hjælp — for saa vidt de faar denne Understøttelse — stillet paa samme Maade i ca. den halve Del af Aaret, men for alle dem, der er uden Understøttelse, gælder det, at de foruden at kæmpe med de legemlige Savn tillige maa kæmpe med Haabløsheden overfor Muligheden af indenfor overskuelige Tidsrum at finde Beskæftigelse.

Overfor den Modstand, der fra Arbejderrepræsentanternes Side har været

rejst mod Indskrænkningerne af Understøttelsen, har der af de borgerlige Partiers Repræsentanter været hævdet, at Standsningen af Understøttelsen skulde sætte Gang i Bestræbelserne for at faa Arbejde, og at der iøvrigt skulde spares paa Midlerne til Brug for den kommende Vinter, og Regeringen har sluttet sig til disse sidste Betragtninger.

Tiden har vist, at der ikke blev færre Arbejdsløse, fordi Understøttelsen blev taget bort, og til de ca. 3 tilbageværende Maaneder af indeværende Finansaar maa Arbejdsløshedsfonden i alt Fald nu være tilstrækkeligt funderet til uden særlige Tilskud fra Staten at kunne yde Understøttelse til alle de Arbejdsløse, som uden egen Skyld er udelukkede fra Arbejde og Understøttelse.

Gennem de af de kommunale Anvisningskontorer opgivne Tal paa de Arbejdsløse, har man hele Sommeren kunnet konstatere Tilstedeværelsen af en Arbejdsløshed paa 20.000 Mennesker, men dette Tal omfattede endda ikke alle Arbejdsløse, idet i hvert Fald ca. 3000 er konstateret at være arbejdsløse uden at gaa til Kontrol, efter at deres Understøttelse var ophørt. En saadan Arbejdsløshed er større, end hvad man selv under de tidligere saakaldte svære Kriser kendte om Vinteren, hvortil kommer, *at aldrig har nogen Arbejdsløshedskrise været saa langtrækkende som den nuværende.*

Efter en pr. 16. Juni 1922 af Arbejdsdirektoratet foretagen Opgørelse over de Arbejdsløses Fordeling efter Arbejdsløshedens Varighed havde af 35.045 Arbejdsløse 50 pCt. en Arbejdsløshedsperiode paa $^1/_2$ Aar og derover og 25 pCt. en Arbejdsløshedsperiode paa 1 Aar og derover. Til disse Perioder kommer for manges Vedkommende umiddelbart forud liggende Arbejdsløshedsperioder, og i de $1^1/_2$ Aar, der er hengaaet, siden nævnte Opgørelse foretoges, er selvsagt Tallet paa dem, der har lange Arbejdsløshedsperioder blevet stærkt forøget, ligesom Periodernes Varighed er blevet yderligere forlænget.

Dertil kommer, at Lovens Bestemmelse om det 3—4-aarige Maksimum, efter hvilket den vedtægtsmæssige Understøttelse standses, nu ogsaa gør sig gældende og vil gøre det i forstærket Grad, jo længere Tiden skrider frem.

Pr. 14. December d. A. udviste Opgørelsen fra de kommunale Anvisningskontorer over 32.000 Arbejdsløse, men hertil maa alene for et Fag som Arbejdsmændene lægges ca. 7000, som paa Grund af Understøttelsens Ophør ikke gaar til Kontrol, men desuagtet er arbejdsløse.

I Henhold til tidligere foretagen Opgørelse udgør Antallet af dem, der faar vedtægtsmæssig Understøttelse, knapt Halvdelen af det samlede Antal Arbejdsløse. Af den Del, der ikke faar vedtægtsmæssig Understøttelse, faar højst 30 pCt. fortsat Hjælp, saaledes at mindst 70 pCt. er uden nogen Understøttelse. Anslaar man lavt regnet det samled Tal paa Arbejdsløse til 40.000, giver dette 14.000 Arbejdsløse, som tilligemed deres Familier staar uden Hjælp, og dette Tal vil sikkert stige betydeligt i den kommende Tid.

Under Henvisning til de foreliggende Tilstande maa Fællesudvalget indtrængende henstille til Indenrigsministeren ufortøvet at foretage Skridt til Afhjælpning af den herskende Nødstilstand og skal i den Henseende pege paa følgende:

1) En Udvidelse af det Omraade, i hvilket der af Arbejdsløshedsfonden ydes ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse.
2) Suspension af 90 Dages Grænsen for fortsat Hjælp.
3) Forhøjelse af Dagpengesatserne for fortsat Hjælp.

Fællesudvalget har overdraget undertegnede Medlemmer af Udvalget at overbringe Indenrigsministeren foranstaaende Henstillinger.

København, den 18. December 1923.

Ærbødigst

*Martin Petersen. Johs. Hansen.*
*J. J. Møller. A. Johansen.*
*Johs. Nielsen.*

Paa Grundlag af denne Skrivelse førtes en Forhandling, hvorunder saavel A. Johansen som Deputationens øvrige Medlemmer yderligere uddybede Kendsgerningerne.

Indenrigsminister Kragh erkendte, at den stedfundne Stigning i Arbejdsløsheden berettigede Kravene om at faa Vilkaarene for de Arbejdsløse taget op til ny Overvejelse, og han lovede at

handle saa hurtigt, som det paa nogen Maade kan lade sig gøre. Saaledes vilde han sammenkalde Rigsdagsudvalget for at tage Stilling til, hvorvidt flere Fag skal anerkendes som havende ekstraordinær Arbejdsløshed. Desuden vilde Ministeren sammenkalde C-Nævnet, under hvilket Arbejdsløshedsfondet sorterer, for at det kan undersøge, hvad der eventuelt kan gøres i Fag, som er anerkendte, men hvor 90-Dages-Grænsen virker stærkt.

*Indenrigsministerens Bekendtgørelse.*

Som et foreløbigt Resultat af Deputationens Henvendelse er der under 21. ds. af Indenrigsministeren udsendt følgende Meddelelse:

*Tillægs-Bekendtgørelse til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 9. Juni 1923 vedrørende Udbetaling af ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov Nr. 529 af 22. December 1921 m. m.*

Efter at have modtaget nye Oplysninger om Arbejdsløsheden indenfor forskellige Fag og Brancher af Fag fastsætter Indenrigsministeriet herved følgende:

§ 1.

Fra og med den 21. December 1923 at regne vil ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse, foruden til de i § 1 i ovennævnte Bekendtgørelse af 9. Juni 1923 omhandlede arbejdsløse og paa de der fastsatte Betingelser indtil videre kunne ydes til følgende Fag:

1) *Bageri- og Konditoriarbejdere,*
2) *Gartneriarbejdere,*
3) *Kobbersmede,*
4) *Landkokke,* samt
5) *Rebslageriarbejdere.*

§ 2.

Fra og med den 21. December 1923 at regne vil ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse endvidere kunne ydes til *Arbejdsmænd,* der normalt er beskæftigede i efternævnte Brancher af Arbejdsmandsfaget:

*Brændselsafbærere,*
*Havnearbejdere,*
*Jord- og Betonarbejdere,*
*Skibsværftsarbejdere,*
*Trælagerarbejdere,*
*Øl- og Mineralvandsarbejdere,*

samt til *Snedkere,* der normalt er beskæftigede som *Modelsnedkere.*

En Betingelse for at oppebære Understøttelsen er det,

1) *at* den paagældende arbejdsløse dokumenterer, at han den *15. December 1923* havde eller — hvis han da var arbejdsløs — søgte Beskæftigelse som Lønarbejder i en af de angivne Brancher, og
2) *at* endvidere hans Arbejdsløshedskort udviser, at han stadig tilhører en af disse Brancher.

Rigtigheden af den arbejdsløses Dokumentation af det under Punkt 1 omhandlede og af Arbejdsløshedskortets Angivelse af Erhverv (Branche) skal være bekræftet — efter forudgaaende Undersøgelse — af vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor, indenfor hvis Omraade den Arbejdsløshedskasse-Afdeling, som den arbejdsløse tilhører, er beliggende, eller — for Personer, der ikke er arbejdsløshedsforsikrede — af det kommunale Arbejdsanvisningskontor, ved hvilket vedkommende er indtegnet som ledig.

Forssavidt en Arbejdsløs, der *normalt* søger Beskæftigelse som Lønarbejder i en af de angivne Brancher, paa Grund af, at han den 15. December 1923 midlertidigt havde Arbejde *udenfor* vedkommende Branche, hindres i at dokumentere det under Punkt 1 omhandlede, vil Understøttelse dog kunne ydes ham, naar han paa en efter det kommunale Arbejdsanvisningskontors og vedkommende Hjælpekassebestyrelses Skøn fyldestgørende Maade dokumenterer, at han *normalt* søger Beskæftigelse som Lønarbejder i en af de fornævnte Brancher. Det foran under Punkt 2 opstillede Krav skal endvidere være fyldestgjort.

§ 3.

Uanset den i § 1 a i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 21. Marts 1922 indeholdte Bestemmelse — hvorefter *fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør ligesom Tillægshjælp hertil* højst kan ydes i 90 Dage indenfor et Tidsrum af 12 paa hinanden følgende Maaneder — fastsættes herved under Hensyn til derom fra Arbejdsnævnet modtagen Indstilling,

at den omhandlede Hjælp i Tiden fra

og med den 21. December 1923 til og med den 31. Januar 1924 vil være at yde til saadanne arbejdsløse indenfor de til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse berettigede Fag, *som den 1. December 1923 havde opbrugt deres* fortsatte Hjælp, og som ikke i Tiden fra 1. til 21. December 1923 har haft Arbejde af mere end 6 Dages Varighed tilsammen.

§ 4.

Klage over Hjælpekassernes Afgørelse i Henhold til nærværende Bekendtgørelse vil indenfor et Tidsrum af en Maaned kunne forelægges Arbejdsdirektøren, hvis Afgørelse atter kan indankes for Indenrigsministeren.

§ 5.

Denne Bekendtgørelse træder straks i Kraft.

Indenrigsministeriet, den 20. December 1923.

*Kragh.*

/ J. Bülow.

*

Rigsdagsudvalget vil formentlig blive indkaldt til Møde, saasnart Rigsdagen atter træder sammen efter Juleferien, og her vil det nok komme til en alvorlig Drøftelse af hele den foreliggende vanskelige Situation og til Gennemførelse af yderligere Ændringer i Reglerne, som er aldeles paakrævede.

## E. Svendsen nedlægger sit Hverv som De samvirkende Fagforbunds Kasserer.

Paa Forretningsudvalgets Møde den 19. December forelaa til Behandling en Anmodning fra Kasserer E. Svendsen om Fritagelse for sit Hverv som De samvirkende Fagforbunds Kasserer. Anledningen til det fremsatte Ønske skyldtes, at han efter indtrængende Opfordring af Repræsentantskabet for Bryggeriet »Stjernen« har modtaget Valget som Bestyrer for Bryggeriet.

Forretningsudvalget vedtog at imødekomme Anmodningen. Fratrædelsen finder Sted i Begyndelsen af Januar 1924, altsaa umiddelbart efter, at Aarsregnskabet er afsluttet.

*Alfr. Christiansen konstitueret som Kasserer.*

Efter Opfordring fra Forretningsudvalget erklærede Alfr. Christiansen sig villig til at overtage Hvervet som Kasserer fra 1. Januar, og han vil saaledes fra den Tid modtage alle Indbetalinger til De samvirkende Fagforbund samt foretage alle Udbetalinger.

Spørgsmaalet om Valg af Kasserer vil iøvrigt blive optaget til Behandling paa det ordinære Repræsentantskabsmøde.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd hos A/S Burmeister & Wain.

Mellem A/S Burmeister & Wain og de paa Aktieselskabets Støberi paa Christianshavn beskæftigede Arbejdsmænd var der oprettet en Overenkomst, hvorefter der til Arbejderne, foruden Timelønnen, ydedes Bonus svarende til Produktionens Størelse.

Da Aktieselskabet i Juni 1922 overflyttede Støberiarbejdet til sit nye Støberi paa Teglholmen, ophævede det samtidig den hidtil gældende Bonusordning, under Paaberaabelse af, at denne var oprettet under Hensyn til visse uheldige Arbejdsforhold i Støberiet paa Christianshavn, som ikke fandtes paa Teglholmen. Arbejderne for deres Vedkommende hævdede, at Bonusordningen ikke kunde ophæves eller ændres ensidigt af Aktieselskabet, og de maatte derfor betragte det af Aktieselskabet foretagne Skridt som en Lønreduktion, og da de om Spørgsmaalet førte Forhandlinger endte negativt, gav Dansk Arbejdsmandsforbund Strejkevarsler overfor A/S Burmeister & Wains Støberi paa Teglholmen, saaledes at Strejken skulde iværksættes den 24. November ved normal Arbejdstids Ophør.

Forinden Strejkens Ikrafttræden optoges en ny Forhandling ved et Fællesmøde den 21 November i Arbejdsgiverforeningen. Der opnaaedes ikke nogen endelig Afgørelse af Konflikten, men man enedes om, at Strejken ud-

sættes i 8 Dage og at ny lokal Forhandling skulde prøves i denne Tid.

Arbejdsgiverforeningen, der havde bestridt Strejkens Lovlighed, forbeholdt sig at indgive Klage til Den faste Voldgiftsret, hvis Strejken blev iværksat.

Ved et den 28. November afholdt Mæglingsmøde enedes man om at aflyse den varslede Strejke, og at der til fuld Afgørelse af det fra Arbejdernes Side rejste Krav om Godtgørelse for den bortfaldne Bonusordning gives et personligt Tillæg af 3 Øre pr. præsteret Arbejdstime til de for Tiden i Støberiet beskæftigede Arbejdsmænd, at regne fra Timandsmødets Dato — den 6. November.

### Havnearbejdernes Fællesforbund.

*Nægtelse af at rette sig efter en faglig Voldgiftskendelse.*

Den 8. Juni afsluttedes et Forlig i Den faste Voldgiftsret i Sag Nr. 683. Forliget gik ud paa, at Spørgsmaalet om Berettigelsen af Forbundets Krav om én Mand mere pr. Hold, end Arbejdsgiveren havde sat til Losningen af S/S »Invernes«, der er en Damper af en særlig Bygning (Taarnbaad), skulde afgøres ved faglig Voldgift.

Den faglige Voldgift har, med Landsdommer Haack som Opmand, afsagt en Kendelse, der giver Arbejdsgiverne Medhold, samt paalægger Havnearbejdernes Fællesforbund at udrede et under Protest udbetalt Beløb paa 426 Kr. 26 Øre.

Havnearbejdernes Fællesforbund har nægtet at rette sig efter Voldgiftsrettens Kendelse under Paaberaabelse af, at Opmanden ikke ved Selvsyn har undersøgt Sagen.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. November.

Mødet endte uden Resultat, hvorefter Arbejdsgiverforeningen har indbragt Klage til Den faste Voldgiftsret.

### Havnearbejdere i København.

*Ventepenge om Søndagen.*

Mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Havnesammenslutningen er opstaaet Strid om Forstaaelsen af Kul-Overenskomstens Bestemmelse om Ventepenge paa Søn- og Helligdage. Paa Fællesmødet den 21. November enedes man om at henvise Sagen til faglig Voldgift med Hr. M. H. Glarbo som Opmand.

### Havnearbejdere i København.

*Ventepenge hos Firmaet C. K. Hansen.*

Paa samme Fællesmøde behandledes en Klage fra Havnesammenslutningen over, at Havnearbejderne hos C. K. Hansen havde gennemtvunget Ventepenge til et Beløb af ialt 88 Kr. 43 Øre.

Det oplystes under Mødet, at Arbejderne den 30. Oktober paa Grund af Regnvejr ikke havde arbejdet om Formiddagen. Ved 1-Tiden vilde Arbejderne gaa hjem, men Firmaets Repræsentant mente, at man maatte se Tiden an. Da det stadig regnede, blev Arbejderne hjemsendt Kl. 3.

Næste Dag nægtede Arbejderne at paabegynde Arbejdet, forinden Firmaet udbetalte Ventepenge for 2 Timer for den foregaaende Dag.

Arbejdernes Repræsentanter foreslog ny Forhandling mellem Parterne, men dette Forslag blev afvist af Arbejdsgiverne, hvorefter Mødet endte uden Resultat.

Arbejdsgiverne truede med at ville indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

### Kuskenes Fællesforbund.

*Blokade hos Vognmand A. Duchwaider.*

Arbejdsgiverforeningen har paa Københavns Vognmandsforenings Vegne klaget over, at Kuskenes Fællesforbund den 19. November har iværksat Blokade overfor Vognmand A. Duchwaider, Vesterbrogade 68.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 22. November, hvor Arbejdsgiverforeningen krævede en Erstatning paa 232 Kr. 52 Øre.

Paa Mødet hævdede Kuskenes Repræsentanter, at deres Medlemmer ikke var beskæftigede hos Duchwaider, men hos Grosserer Abraham Andersen, der ikke er Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og med hvem man var i Konflikt.

Mødet endte uden Resultat, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig, naar Kendelsen i en faglig Voldgift mellem Kuskenes Fællesforbund og Grosserer Abraham Andersen forelaa, at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

# Udlandet.

## (I. F. C.)

*Hjælpen til de tyske Fagforeninger.*

Den af den internationale faglige Central indledede Hjælpeaktion for at opretholde de tyske Fagforeninger har indtil den 8. December givet følgende Resultat: De af Landsorganisationerne og af de Organisationer, som er tilsluttet de internationale Fagsekretariater for Beklædningsindustriens Arbejdere, Tobaksarbejderne, Hattearbejderne, Buntmagerne, Levneds- og Nydelsesmiddelarbejderne, Malerne, Kommunale Arbejdere, Privatfunktionærerne, Fabrikarbejderne og Tømrerne til Raadighed for den internationale faglige Central stillede Pengebeløb udviser følgende Totalsummer:

Amerika: 1.200 Dollars.
Belgien: 16.300 belg. Frs., 60 Gylden og 3.000 schweiz. Frs.
Danmark: 49.450 danske Kr., 3.820 Gylden og 30.000 schweiz. Frs.
Englang: 605 engl. Pd. og 7.000 schweiz. Frs.
Finland: 8 amerik. Dollars.
Frankrig: 6.250 fransk. Frs.
Holland: 15.500 Gylden og 11.000 schweiz. Frs.
Irland: 50 engl. Pund.
Italien: 5.500 italiensk. Lire.
Lettland: 8.000 lettisk. Rubler.
Luxemburg: 500 luxemb. Frs.
Norge: 2.200 norsk. Kr., 2.900 Gylden og 3.000 schweiz. Frs.
Østrig: 188.000.000 østr. Kr. og 11.0000 schweiz. Frs.
Rusland: 4.000 schweiz. Frs.
Schweiz: 14.100 schweiz. Frs.
Sverige: 68.200 svensk. Kr., 20.000 schweiz. Frs. og 9.300 Gylden.
Czekoslovakiet: 44.100 czekisk. Kr. og 17.000 schweiz. Frs.
Ungarn: 1.500.000 ungarsk. Kr.

Fordelt paa de forskellige Landes Møntsorter bliver det:

120.100 schweiz. Frs.
49.450 danske Kr.
68.200 svenske Kr.
2.200 norske Kr.
188.000.000 østr. Kr.
1.500.000 ung. Kr.
44.100 czek. Kr.
51.580 holl. Gylden.
16.300 belg. Frs.
6.250 franske Frs.
500 luxemb. Frs.
5.500 italienske Lire.
8.000 lett. Rubler.
655 engl. Pd.
1.208 amerik. Dollars.

Hvilke Beløb omsat i amerikansk Mønt giver 77.058 Dollars.

*8-Timersdagen for Staalindustriens Arbejdere i Amerika.*

Det synes, som den fornylig i den amerikanske Staalindustri indførte 8-Timersdag fuldkommen forsvarer sin Berettigelse. Store uafhængige Staalfabrikanter i Cleveland- og Youngstowndistrikterne meddeler, at »Arbejdernes Produktionsevne øges i betydelig Grad«. Næsten alle Staalfabrikker i disse Distrikter konstaterer, at Arbejderne med 8-Timers Arbejdsdag kan producere mere Staal pr. Time end med 12 Timers daglig Arbejdstid. Ved Arbejdstidens Forkortelse med $^1/_3$ af den hidtidige behøver man kun at antage 20 pCt. nye Arbejdere. Tab af Tid og ufordelagtig Afbrydelse af Arbejdet forebygges gennem bedre Organisering.

Desuden deltager for første Gang Hundreder af Staalarbejdere i Kursus i Kommunalkundskab og i det engelske Sprog. Det Faktum, at Staalarbejdernes Organisering gør raske Fremskridt, synes at bevise, at Arbejderne derved ikke alene bliver gode Amerikanere, men ogsaa gode Fagforeningsmedlemmer.

*Arbejdsvilkaarene ved de bosniske Bjergværker.*

Arbejderne ved Statens Gruber i Bosnien har truffet ny Overenskomst, hvorved 8-Timersdagen er garanteret. I Grubegange, hvor der er Fare for Oversvømmelse og Eksplosioner, er Arbejdstiden indskrænket til 6 respektive 4 Timer. Overarbejde betales med et Tillæg af 50 pCt. og Søndagsarbejde med 100 pCt. Der opnaaedes desuden en almindelig Lønforhøjelse.

*I. H. Thomas om den internationale Stilling.*

Under den engelske Valgkampagne

har Formanden for den internationale faglige Central ogsaa talt om den internationale Stilling og den engelske Regerings Udenrigspolitik. »Arbejdsløshedsproblemet,« sagde han, »kan ikke løses, forsaavidt ikke Regeringen ændrer sin Udenrigspolitik. I Udlandet hersker der Uorden. Frankrig har fornylig bevilget Polen et Laan paa 15.000 Mill. Pund Sterling og et til Rumænien paa 6 Mill., udelukkende til Rustningsformaal. England ser til med Armene over Kors og uden at protestere med et eneste Ord, medens det med Hensyn til Rustningerne maa konkurrere med de Folk, som foretager saadanne Operationer i Stedet for at betale deres Gæld til England.«

I sin Tale erindrede Thomas ligeledes om, »at »Daily Mail« har peget hen til det Faktum, at han var Formand for den internationale faglige Central«. Han besvarede dette med følgende Ord: »Jeg er Formand for denne Sammeslutning og skal ikke alene undskylde mig, men medvirke til at udvikle og udbygge denne Internationale. Thi vi er overbevist om, at Arbejderne bedre skal kunne forstaa hverandre, jo oftere de kommer sammen. Vi vil ikke, at Begivenhederne fra Aarene 1914—1918 skal gentage sig, thi vi har kun alt for vel indset, at Krigen ikke efterlod nogen Sejrherre.«

*De forenede Staters nye Indvandringspolitik.*

De forenede Staters Regering beskæftiger sig for Tiden med Udarbejdelse af en ny Indvandringslov. Denne tager Sigte paa, at Indvandrins-Kvotienten beregnes paa Basis af Folketællingen for Aaret 1890 i Stedet for som hidtil for Aaret 1910. Denne nye Ordning skulde formindske Strømmen af Indvandrere fra 350.000 til gennemsnitlig 340.000 pr. Aar.

Herved opnaas yderligere, at Indvandrernes Flertal ikke sammensættes af Balkanstaternes Indbyggere, men mere af Folk fra nordlige Lande, hvis Indbyggere har større Mulighed for at tilpasse sig Forholdene.

Endvidere omfattes et vist Antal Indvandrere — sandsynligvis ca. 2 pCt. — ikke af den samlede Kvotient, forsaavidt angaar Paarørende af naturaliserede Amerikanere eller Personer, som har været bosatte i Amerika i 2 Aar og derover. Endvidere medfører Loven en Nyordning, som foreskriver, at Indvandrere skal være forsynede med et Indvandringsbevis fra amerikanske Konsulater i Indvandrernes Hjemland. Paa denne Maade skulde man kunne undgaa de Vanskeligheder, som de Indvandrere, der kommer fra Lande, hvis Indvandringskvotient allerede er overskredet, er udsatte for. Loven foreskriver endvidere en Registrering af alle i De forenede Stater værende Fremmede. Særlig mod denne sidste Bestemmelse nedlægger den amerikanske Landsorganisation en kraftig Protest. Man mener nemlig i disse Kredse, at det gamle russiske Politispion-System derved vil blive indført. Man frygter endvidere for, at Registreringsbestemmelserne under Strejker skal kunne anvendes som Truselsmiddel mod udenlandske Arbejdere.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr 721.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6. Side 33—34.*

Aar 1923 den 2. November Kl. 4 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 721*:

De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger og Koldingegnens Sukkerroedyrkerforening.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte*: De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard og Landarbejderforbundet ved Formanden Oskar Levinsen og Sekretær Fr. Hansen.

*For de Indklagede mødte*: De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger ved Formanden Gaardejer A. H. Lund og Overretssagfører Svend Engelhardt samt Sukkerroedyrkerforeningen for Koldingegnen ved Formanden Proprietær P. Madsen, Ødis, og Bestyrelsesmedlem Proprietær Lind, Bjærtgaard.

*Der fremlagdes* Klage af 25. Oktober 1923 med Eksemplar af Overenskomst af 18. Marts 1922 og Tilsvar af 1. November d. A. indeholdende Modklage fra De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger og Tilsvar af 30. Oktober 1923 fra Koldingegnens Sukkerroedyrkerforening.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om, at der optages en Forhandling mellem Landarbejderforbundet og Koldingegnens Sukkerroedyrkerforening om Betaling for 1922 og 1923, hvilken Forhandling paabegyndes i Morgen.

Sagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 4. 50 Em.

*E. Tybjerg.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 722.

Stenindustriarbejderne hos Firmaet A. Sode, Kobenhavn.

*Udskrift af Den faste Voldgitfsrets Retsbog A. 6.* Side 11—12.

Aar 1923 den 16. November Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 722:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Stenhuggermesterforeningens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Stenindustriarbejderforbundet i Danmarks Vegne.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Stenhuggermesterforeningen ved Formanden Stenhuggermester P. C. Mohr og Firmaet A. Sodes Eftfl. ved Stenhuggermester V. Handberg og Værkfører Quist.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Stenindustriarbejderforbundet ved Formanden Janus Ipsen, Forbundets Kobenhavns Afdeling ved Formanden Carl Nyboe og Hovedbestyrelsesmedlem Carl Andersen.

*Der fremlagdes* Klage af 31. Oktober 1923 med et Eksemplar af Fagets Overenskomst og 2 Bilag og Tilsvar af 7. November 1923.

Efter nogen Forhandling bemærkede Retsformanden, at efter hans Mening burde Mesteren under de heromhandlede Forhold være kommet til Stede paa Arbejdspladsen og henstillede til Klagerne at tage Klagen tilbage mod, at de Indklagede erkender, at Arbejderne, da Mesteren erklærede sig villig til at komme, saa snart Arbejdet fortsattes, burde have fortsat Arbejdet, og at Arbejdsstandsningen forsaavidt havde været ulovlig.

Parterne erklærede sig enige heri.

Retten hævet Kl. $4^1/_2$ Em.

*E. Tybjerg.*

/E. Steincke.

Sag Nr. 727.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 51—52.

Aar 1923 den 30. November Kl. $3^3/_4$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 727:* De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Godsejer H. J. Andersen, »Lindved« pr. Hjallese.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Landarbejderforbundet ved Formanden Oskar Levinsen og Forbundets Odense-Afdeling ved Formanden Carl Westergaard.

*Indklagede* Godsejer H. J. Andersen var mødt sammen med Overretssagfører Oluf Petersen.

*Der fremlagdes:* Klage af 16. November 1923 med 4 Bilag og Tilsvar af 24. s. M. med 1 Bilag.

Efter nogen Forhandling forligtes Sagen saaledes, at Godsejer Andersen forpligtede sig til at efterbetale i Overensstemmelse med Overenskomsten til de i Klagen nævnte Arbejdere med Undtagelse af Oscar Nielsen samt at betale paa samme Maade til den i Klagen nævnte Sofie Jensen.

Man har fra Klagernes Side intet at indvende imod, at der fradrages, hvad der er betalt i Forskud paa Efterbetalingen for Efteraaret 1923, saaledes at dette Fradrag udbetales sammen med den øvrige Efterbetaling for 1923.

Klagerne trak hermed Klagen tilbage.

*E. Tybjerg.*

/E. Steincke.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 * KØBENHAVN DEN 5. JANUAR 1923 * 20 AARGANG

MED TAK FOR SAMARBEJDET I DET FORLØBNE AAR, ØNSKER VI VORE ORGANISATIONER DEN STØRST MULIGE FREMGANG I DET KOMMENDE AAR.

FORRETNINGSUDVALGET
FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND.

## Den internationale Arbejdsorganisations 5. Konference.

### Geneve 22—29 Oktober 1923.

(Ved *Peder Hedebol.*)

I.

Den internationale Arbejdsorganisation under Folkenes Forbund afholdt sin 5. Aarskonference i Genève i Dagene fra den 22. til den 29. Oktober 1923. Til Konferencen kan hvert af de tilsluttede Lande sende 2 Repræsentanter for Regeringen, 1 Repræsentant for Arbejderne og 1 for Arbejdsgiverne samt et Antal Raadgivere og Suppleanter.

Ifølge Forfatningen drøfter Konferencen efter nærmere fastsatte Regler den af Styrelsesraadet opstillede Dagsorden. Konferencen kan give sine Vedtagelser Form af Konventionsudkast, Henstillinger eller Resolutioner. Den første Form er, som Navnet antyder, den mest forbindende.

Til denne Konference var der kun et enkelt Punkt paa Dagsordenen, nemlig et Forslag om en »Henstilling« angaaende Fabriksinspektion. Det var derfor ventet, og viste sig ogsaa at slaa til, at en Del Lande, navnlig af dem med en Beliggenhed fjernt fra Svejts, vilde sende en talmæssigt noget svagere Delegation, end tidligere har været Tilfældet.

Ialt var der repræsenteret 42 Lande, hvoraf imidlertid 17 kun havde sendt Regeringsrepræsentanter. Repræsentationen bestod af 74 Regerings- samt 24 Arbejder- og 24 Arbejdsgiverrepræsentanter, ialt 122 Repræsentanter. Antallet af Raadgivere var for Regeringsgruppen 37, for Arbejdergruppen 19 og for Arbejdsgiverne 17.

Den danske Delegation bestod af følgende: For Regeringen: Kontorchef i Indenrigsministeriet *Chr. Haugen-Johansen* (Delegationens Formand) og Fuldmægtig i Indenrigsministeriet *Henrik de Jonquières* som Repræsentanter. Raadgivere og Suppleanter var Kontorchef i Fabriksdirektoratet *Sven Trier,* Lektor *C. V. Bramsnæs* samt Fabriksinspektør Fru *Julie Arenholt.* Arbejderrepræsentant var *Carl F. Madsen* med *Peder Hedebol* som Raadgiver og Suppleant. Fra Arbejdsgiversiden mødte paa tilsvarende Maade de Herrer *H. C. Ørsted* og *A. L. Østerberg.* Delegationens Sekretær var Sekretær i Indenrigsministeriet *H. Holck Schaldemose.*

Som alt nævnt var det Konferencens Hovedopgave at behandle Styrelsens Forslag til »Henstilling vedrørende Fabriksinspektion«. Forslaget var delt i en Række Afsnit, nemlig 1. Tilsynets Genstand (Inspektionens Opgaver og Omfang); 2. Den nærmere Karakter af Tilsynets Hverv og Myndighed; 3. Tilsynets Organisation og 4. Beretninger fra Inspektionen.

Afsnittene 1, 3 og 4 blev ved Konferencens Begyndelse henvist til hver sit

Udvalg, medens Afsnit 2 deltes i 2 Underafdelinger og henvistes til 2 tilsvarende Udvalg, ialt altsaa 5 Udvalg, deraf 3 paa hver 24 Medlemmer og 2 paa hver 18. I Udvalgene havde som sædvanlig alle 3 Grupper lige mange Repræsentanter, altsaa 8 og 6 Regerings-, Arbejder- og Arbejdsgiverrepræsentanter. Af den danske Delegation indvalgtes *Haugen-Johansen* i det 2. Udvalg, *Hedebol* i det 3. og *Ørsted* i det 3. og 4. Udvalg. Desuden var i Forvejen 2 danske indvalgt i de staaende konstitutionelle Udvalg, nemlig *Carl F. Madsen* i det saakaldte *Committee of Selection* og *Ørsted* i Mandatudvalget.

En Del af Udvalgsarbejdet forløb uhyre glat, medens der baade i Udvalgene og senere i Plenum opstod ret stærke Divergenser paa 2 Punkter. Det ene var vedrørende det egentlige Sikkerhedsarbejde, Bestræbelserne for at forebygge Ulykkestilfælde. Der fremkom her forskellige interessante Udtalelser, som der maaske kan være Anledning til at se paa i Uddrag i et senere Nummer af »Arbejderen«. Det andet Punkt angik Fabriksinspektionens mere øvrighedsmæssige Side. I sine Bestræbelser for at gøre Inspektionen saa magtfuldkommen som mulig havde Udvalget her indsat Bestemmelser, der kom i Konflikt navnlig med den britiske Opfattelse af »Common Law« (paa dansk vilde man vel sige »Det almindelige Retsgrundlag«).

Da dette Punkt netop er det aller ømmeste i hele den angelsaksiske Retsbevidsthed, ja man kan vel sige hele Folkekarakteren, kom Oppositionen meget kraftigt til Orde fra Konferencens angelsaksiske Deltagere baade fra Moderlandet og de forskellige oversøiske Lande, og nogenlunde lige kraftigt fra saavel Arbejder- og Arbejdsgiver- som Regeringsrepræsentanter.

Alt i alt afviger den endeligt vedtagne »Henstilling« i ikke ringe Grad fra det oprindeligt vedtagne Udkast. Men det er fremdeles et Dokument, som holder sig til Sagens almindelige Principper og lader de praktiske Enkeltheder staa in blanco til Afgørelse i det enkelte Land.

Saa snart Teksten foreligger i officiel dansk Oversættelse, skal den blive aftrykt i »Arbejderen«.

I Tilslutning til denne »Henstilling« vedtog Konferencen 2 Resolutioner.

I den ene opfordres Styrelsesraadet til at undersøge Muligheden for, paa en senere Konferences Dagsorden at optage Spørgsmaalet om et særligt Tilsyn vedrørende Arbejdsforholdene i Koffardiskibe.

Den anden Resolution vedtoges paa Forslag af et af de nedsatte Udvalg og har Forbindelse med Ulykkesforsikringspræmierne. I flere Lande findes en Ordning, som har til Formaal, ved Nedsættelse af Forsikringspræmierne eller paa anden Maade, at opmuntre Arbejdsgiverne til at forbedre Arbejdernes hygiejniske Vilkaar og bestræbe sig for at formindske Antallet af Ulykkestilfælde. I Resolutionen opfordres Bureauet til at foretage en nærmere Undersøgelse af disse Foranstaltninger.

I Tilslutning til Drøftelserne om Fabriksinspektionen blev Konferencen sat grundigt ind i en omfattende Virksomhed, der i De forenede Stater i Nordamerika udfoldes for at mindske det frygteligt store Antal af Arbejds- og Færdselsulykker, som finder Sted derovre.

De forenede Stater staar jo udenfor Folkenes Forbund og udenfor den dertil knyttede »Internationale Arbejdsorganisation«. Der er dog betydelige Kræfter i Staterne, som ønsker dem tilsluttet. Og indenfor Folkenes Forbund og Arbejdsorganisationen hersker naturligvis det mest brændende Ønske om at lukke Rammerne op for dette mægtige Rige, som efter Krigen saa afgjort er det forende i økonomisk Henseende (og — ak desværre — ogsaa synes at blive det mere og mere intellektuelt).

Disse gensidige Ønsker førte til, at Konferencen ved et Foredrag, ved en Filmsfremstilling og ved en omfattende Literaturudstilling blev sat i Kundskab om det Arbejde, der i Staterne udfoldes mod de talrige Ulykker.

Et saadant Arbejde er visselig mere fornødent i Amerika end noget andet Sted. Endnu for 12—15, højst 20 Aar siden fandtes i Amerika praktisk talt ingen Fabrikslovgivning trods Landets kæmpemæssige Industri. Kom Arbejdere ulykkeligt af Dage eller blev lemlæstede, var det naturligvis beklageligt, men at det var noget, der kom Ar-

bejdsgiveren eller Staten ved, faldt ingen ind. Man levede endnu paa den gamle Individualitet fra Prærieskonnerternes Tid. Ønskede nogen at gaa sin Morgentur paa Jernbanelinien, saa var det hans egen Sag; men blev han kørt til Krøbling, var dette ogsaa hans egen Sag. Jernbaneulykker er meget talrige, fordi Niveauoverskæringer er det almindelige, og Afspærring kun sjældent finder Sted selv i Byer af betydelig Størrelse. Og hertil er nu kommen Automobilerne, hvoraf hvert 7. Menneske i Staterne har et. Der er altsaa noget at tage fat paa. Hvor meget kan jeg ikke sige nøjagtigt, da der trods det meget Materiale ikke fandtes nogen samlet Statistik over Ulykkestilfælde i Staterne.

Foredraget holdtes af Mr. *W. H. Cameron*, Forretningsfører for det store »National Safety Council«. Der skal i et følgende Nummer fremkomme nogle Uddrag af det, da det maaske nok kan interessere adskillige af »Arbejderen«s Læsere. De foreviste Films var ægte amerikanske og lidt for naive for et Publikum paa denne Side Atlanten. Den udstillede Literatur, Plakater, Tegninger o. s. v. var ulige mere interessant. Der var lagt megen Vægt paa Billeder og Fyndord, egnede til at indprente Ulykkens Gru og Maaden, hvorpaa Ulykken kunde være undgaaet.

# Udlandet.

## Overenskomsten angaaende Overarbejdet ved Bjergværkerne i Ruhromraadet.

Medens Arbejdsgiverne i Ruhromraadet gennem Masseafskedigelser, det vil sige gennem systematisk Udsultning forsøger at tvinge Arbejderne til at gaa med til en længere Arbejdstid, tager Fagforeningernes Bestræbelser i første Linie Sigte paa at forhindre en yderligere Skærpelse af Arbejdernes Nødstilstand og at søge at træffe saadanne Aftaler, som kan bringe Orden i det bestaaende Kaos og er i Stand til at forhindre, at de uordnede Tilstande yderligere udnyttes af Arbejdsgiverne.

Fagforeningernes Repræsentanter har i Princippet holdt fast ved den lovlig fastsatte Arbejdstid for Bjergværkerne og var kun rede til at gaa med til en tidsbegrænset Overenskomst for Overtidsarbejde under den Forudsætning, at Opsigelserne blev taget tilbage og Overarbejdet blev betalt med de tarifmæssige Tillæg.

De seneste Forhandlinger førte til Afslutning af en officiel Overenskomst med Arbejdsgiverne, hvilken, foruden den allerede bekendte Forlængelse af Arbejdstiden til 8 Timer daglig for de i selve Bjergværkerne beskæftigede (Ind- og Udfarten iberegnet) samt Fastsættelsen af 1 Times Overarbejde for de øvrige Arbejdere, indeholder følgende grundlæggende Bestemmelser:

Genoprettelsen af Fredsproduktionen i Kulbjergværkerne er en ubetinget Nødvendighed. Til Opnaaelsen af dette Formaal vil Arbejdsgiverne benytte alle mulige økonomiske, tekniske og organisatoriske Midler og frem for alt forøge Arbejderantallet.

Den 1. Februar 1924 samles begge Parters Repræsentanter for under Medvirkning af Repræsentanter for Rigsarbejdsministeriet og Økonomiministeriet at fastslaa, om Fredsproduktionen er naaet eller vil blive naaet i den nærmeste Fremtid.

De i Hovedoverenskomsten fastsatte Tillæg for Overtidsarbejde gælder kun for de i selve Bjergværkerne og ved Transporten af Kullene beskæftigede Arbejdere. I den Antagelse, at Arbejdstidsforlængelsen vil have en Forhøjelse af Arbejdsydelsen til Følge, forhøjes Lønnen for de ved Overtidsarbejdet i Betragtning kommende Arbejdere med en Syvendedel. Ved Arbejdets Genoptagelse skal der under Medvirkning af Bedriftsraadets Medlemmer tages fornødent Hensyn til de sociale Interesser (Familieforhold, Hjemsted o. l.).

Denne Overenskomst gælder indtil den 1. Maj 1924. Som det fremgaar af Overenskomstens Tekst og Form er den tænkt som en foreløbig Overenskomst, der er betinget af særlige Forhold, fremfor alt af Frankrigs og Belgiens Tvangsregimente i Ruhromraadet og det endnu ikke ordnede Skadeserstatningsspørgsmaal.

Hvad angaar de andre tyske Indu-

strier, som ikke i samme Grad som Bjergindustrien arbejder under Undtagelsesforhold, er 8-Timersdagen endnu i Kraft, og Afstemningen blandt Metalarbejderne i Ruhromraadet viser, at man med alle til Raadighed staaende Midler er beredt til at forsvare Stillingen.

»Korrespondenzblatt«, den tyske Fagforeningscentrals Organ, skriver i sin Kommentar til ovenomtalte Overenskomst bl. a. følgende: »Selvfølgelig betyder Forlængelsen af Arbejdstiden et Offer, som ikke er helt ubetænkelig i et Øjeblik, hvor Arbejdsgiverne pønser paa at genindføre den før Krigen gældende Arbejdstid. Kun de for Tiden i Ruhromraadet bestaaende ekstraordinære Forhold retfærdiggør Afslutningen af en Overenskomst, hvori der fastsættes Bestemmelser for tidsbegrænset Overarbejde under Betaling af de tarifmæssige Tillæg og under Afvisning af enhver Forlængelse af den regelmæssige Arbejdstid. Den nye Overenskomst er helt igennem i Overensstemmelse med Hovedbestyrelsens Beslutning af September 1922.«

## Den engelske Fagforeningskongres i Plymouth.

(Af Socialattaché Erik Sjøstrand, London.)

Aarets Fagforeningskongres i Plymouth i første Uge af September, den 55. i Rækken, tilhører ikke de mærkelige i sin Slags. En af Bevægelsens skarpeste Hoveder, E. Schimwell, Medlem af Underhuset, betegner den som den mest haabløse, man kan mindes. Om Kongressen imidlertid fortjener nogen Interesse, skulde det være fordi, den traadte sammen paa en for Fagforeningsbevægelsen særlig vanskelig Tid, og det gælder for den saavelsom for andre tilsvarende Foreteelser, at det er i Prøvelsens Tid, at dens virkelige Indhold røber sig.

Det foreliggende Faktum, med hvilket man maa regne, er, at de organiserede Arbejderes Antal er gaaet meget betydeligt ned i Løbet af de sidste to Aar. Paa Kongressen var 4.369.000 Arbejdere repræsenterede, hvilket betyder en Forringelse paa mere end 2 Millioner siden 1921. De Delegeredes Antal udgjorde 702. Sammenholdt med Tiden før Krigen er Fagforeningsbevægelsen dog bestandig meget stærkere, og Kongressen i 1913 repræsenterede ikke mere end 2.232.000 Arbejdere. Maaske kan man for en vis Del sætte Nedgangen i Forbindelse med de Tendenser til slappet Disciplin og Splid mellem forskellige Grupper af Arbejdere, som specielt fremtraadte under Sommerens Havnearbejderstrejke, som jo iværksattes og i nogle Uger opretholdtes i Strid med Transportarbejderforbundets udtalte Vilje. Episoden er stærkt i Slægt med de Tegn paa Opløsning, som fremtraadte i Aarene lige før Krigen, og som tydede paa Svækkelse af Fagforeningsledelsens Autoritet. Det, der skete, kunde da føres tilbage til syndikalistiske Tendenser, og det er ikke udelukket, at en lignende Strømning nu synes at arbejde sig frem.

Det maa hermed ikke forglemmes, at den Oppositionsstemning mod Ledelsen, som gav sig et vidtløftigt Udtryk paa Kongressen, væsentlig er betinget af de herskende vanskelige økonomiske Forhold og den Mistrøstning, som disse ganske naturligt maatte fremkalde. At nogle mere politiske Hensigter skulde klæbe sig til Oppositionen, maa bestrides, i det mindste indtil videre. Ligesom det engelske Arbejderparti vægrede sig mod det kommunistiske Partis Tilslutning, saaledes viste Fagforeningskongressen det magtpaaliggende at holde sig ubesmittet af den med Kommunisterne allierede »Unemployed Workers' Organisation« (De Arbejdsløses Organisation). Under Diskussionen om Arbejdsløshedsspørgsmaalet bevilligedes det ganske vist, at en Deputation fra den nævnte Organisation kom til Stede, men dens Ordfører forsøgte en noget haard Behandling af Kongressens Formand og beklagede sig over manglende Støtte fra Fagforeningsbevægelsen. Ved en aaben Afstemning om et fra kommunistisk Side fremsat Ændringsforslag til en Resolution angaaende Ruhr-Spørgsmaalet meldte der sig ikke mere end et Dusin Stemmer for dette Forslag.

Den Misfornøjelse, som fremtraadte paa Kongressen, og som senere kom frem i Pressen, kan ogsaa føres tilbage til den svævende Stilling, hvori Centralorganisationen bestandig befinder

sig. Man maa her regne med en indgroet Modvilje blandt ældre Fagforeningsfolk mod Centralisation, og efter Debatten at dømme har Minearbejderforbundet endnu ikke kunnet glemme, at de lodes i Stikken af deres Kammerater i den nu opløste Triplealliance den mindeværdige 15. April 1921. Samtidig synes der paa visse Steder at vise sig en voksende Stemning for vidtgaaende Kompetence for Kongressens Bestyrelse, og medens et Forslag i denne Retning forrige Aar forkastedes uden Afstemning om selve Spørgsmaalet, naaedes nu den bemærkelsesværdige Minoritet af 1.225.000 Stemmer for et lignende Forslag.*)

Spørgsmaalet om den centrale Ledelse for Fagforeningerne udvikler sig til at blive en Prøvesten for Sammenholdet indenfor Bevægelsen, og det vil være svært i Længden at forlige de mere fremskridende Elementer med Tingenes nuværende Ordning. Den bestaaende Centralorganisation, det saakaldte »General-Council«, som oprettedes ved Beslutningen paa Kongressen i 1921, maa siges at være af ganske løs Beskaffenhed. Den har ganske vist i sin Instruktion til Opgave at søge tilvejebragt en fælles Aktion af Bevægelsen i almindelige Spørgsmaal angaaende Løn, Arbejdstid m. m. samt at yde sin Støtte til Fagforeninger, mod hvilke der rettes Angreb paa vitale Spørgsmaal, som har principiel Betydning for Fagforeningsbevægelsen. *Men den savner enhver Beføjelse til at udskrive Understøttelse ved Konflikter, af hvad Slags de saa end maatte være.* Paa Kongressen forelaa nu et i forsigtige Vendinger affattet Forslag fra Bygningsarbejdernes Side, gaaende ud paa at give Ledelsen Ret til Udskrivning af Understøttelse under Arbejdsstridigheder. Det skulde paalægges enhver af de tilsluttede Fagforeninger at holde Centralledelsen underrettet om opstaaede Konflikter, særlig saadanne, som berørte et større Antal Arbejdere. Ledelsen burde imidlertid ikke paa eget Initiativ gribe ind, saalænge der fandtes Udsigt til en fredelig Løsning. Hvis Striden derimod skulde komme til at antage alvorlige Former, skulde Ledelsen kunne indkalde Repræsentanter for de af Konflikten berørte Fagforeninger og raadføre sig med disse. Hvis de paagældende Fagforeninger føjede sig herefter og efterkom Ledelsens Raad, skulde denne, hvis Arbejdsgiverne fremtvang aaben Konflikt, kunne forordne den moralske og materielle Understøttelse, som Omstændighederne paakaldte, og om det paakrævedes, tillige kunne udskrive Bidrag fra tilsluttede Fagforeninger i Forhold til deres Medlemsantal. Om dette Forslags Skæbne paa Kongressen er der allerede talt.

Modstanden mod Centralisationsbestræbelserne kommer først og fremmest fra de store og velorganiserede Forbund som Minearbejdernes og Jernbanemændenes. Hvad man fra disse Sider befrygter er, at de skal kunne inddrages i og faa overdraget det økonomiske Ansvar for en Mængde Konflikter af underordnet Betydning for Bevægelsen. Dersom der bevilgedes Understøttelse i ét Tilfælde, vilde man ikke kunne vægre sig i andre Tilfælde, og i hvert Fald skulde man ikke kunne undgaa Misfornøjelse over formentlig uretfærdig Behandling. Denne Udtalelse fremsattes paa Kongressen af Clynes. Hvorledes man iøvrigt ser paa Sagen blandt Fagforeningsfolk af den ældre Skole, fremtræder meget klart af en Udtalelse af Smillie ved forrige Aars Kongres' Behandling af dette Spørgsmaal. Han betvivlede rent ud Nytten af gensidig økonomisk Støtte mellem Fagforeningerne under Konflikter. Selv om man muligvis skulde kunne hjælpe en mindre Organisation, var det af underordnet Betydning for Bevægelsens Fremtid. Denne hvilede paa de store Organisationer, som ikke kunde tænke at faa nogen nævneværdig Hjælp fra de mindre under sine Kampe. Det Organisationsideal, som foresvæver Smillie, synes at være en Slags udvidet Triplealliance, d. v. s. en Sammenslutning uden økonomisk Understøttelsespligt, virkende gennem sin blotte moralske Styrke.

Schinwell, en Mand af radikal Retning, men som alligevel synes at have Kongressens Øre, betegner i »Labour Leader« Majoritetens Holdning i dette Spørgsmaal som »individualism run

*) Ved Kongressen i 1922 vedtoges med 3.576.000 St. mod 1.205.000, at der ikke kunde træffes nogen Afgørelse i Sagen.

mad«. Hvorfor, spørger han, have en Centralledelse, naar der ikke tilkendes den nødvendig Autoritet. Han lover imidlertid, at det ikke skal forblive ved de nu fattede Beslutninger, men at de yngre Elementer, som har besluttet at gennemføre en ny Organisation, paa næste Aars Kongres vil fremlægge positive Forslag. Disse Forslag vil ogsaa komme til at omfatte Centralledelsens Sammensætning. Hermed være ikke sagt, at den for to Aar siden gennemførte Omorganisering af Ledelsen skulde være uden Betydning. I Modsætning til den gamle »parlamentariske Komité« betegner den nuværende Ledelse et afgjort Fremskridt paa Grund af dens mere fuldtallige og for de forskellige Opgaver mere repræsentative Sammensætning samt den Deling, som gennemførtes med Hensyn til Arbejderopgaverne. Bevægelsen raader nu over en fast ansat Stab til Varetagelse af staaende Opgaver og til Iværksættelse af Oplysningsarbejde, selv om ogsaa man paa Ledelsens Kontorer tiltrænger Forstærkning for at kunne opfylde de Krav, som der bør stilles til en Central for den engelske Arbejderbevægelse. Det maa i denne Sammenhæng nævnes, at Kongressen ved Valg af en ny Sekretær (Hr. Fred. Bramley) fastslog, at det ikke var foreneligt med denne Stilling at være Medlem af Parlamentet. Det er i hvert Fald bemærkelsesværdigt, at den engelske Arbejderbevægelse nøjes med en Centralledelse paa saa løst et Grundlag, og at den gamle Fagforeningsindividualisme endnu lever selv blandt yngre Ledere, som f. Eks. Frank Hodges i Minearbejderforbundet og Cramp i Jernbaneforbundet. Det er saa meget mere bemærkelsesværdigt, som Solidaritetsfølelsen indenfor de dybttænkende Arbejderledere her er stærkere end i maaske noget andet Land. Men det maa heller ikke forglemmes, at Forsigtighed altid har været anset som en Dyd indenfor den engelske Fagforeningsverden, og at man vil mærke fast Grund under Fødderne, inden der foretages et saa vigtigt Skridt som det, der her er Tale om.

Endnu mere forbavsende falder det, at der er alvorlig Spørgsmaal om, hvorvidt den engelske Arbejderbevægelse længere økonomisk skal kunne opretholde det eneste Dagblad, som den raader over, nemlig »Daily Herald«. Forrige Aar paatog Kongressen sig i Lighed med Arbejderpartiet det fulde økonomiske Ansvar for Bladet, som da kæmpede med store Vanskeligheder. Prisen paa enkelte Numre nedsattes fra 2 til 1 Penny, og man haabede paa en forøget Udbredelse. Det meddeles nu, at Oplaget paa et Aar er steget fra 138.000 til 317.000 Ekspl., men endda er der ikke fremskaffet finansiel Balance til Trods for, at der foruden de 170.000 Pund, som Foretagendet i den sidste Tid har kostet Bevægelsen, yderligere ved Aarets Slutning er tilkommet et Tab paa 12.500 Pund. Først med et Oplag paa 500.000 Ekspl. anses Bladets Stilling betrygget.

De paa Kongressen repræsenterede Fagforeninger paatog sig efter langvarige Overvejelser at tilskyde, hvad der paakrævedes for de første 3 Maaneder. Bladets fortsatte Bestaaen er saaledes afhængig af, om den Forøgelse af Oplagets Størrelse vil kunne opnaas inden Nytaar.

»Daily Herald«s nuværende Udbredelse maa jo med Hensyn til Arbejderbefolkningens store Antal i England anses for særlig utilfredsstillende. Udbredelsen burde naturligvis være tilstrækkelig til at holde Foretagendet i Live, hvis der kunde paaregnes en lignende Tilgang af Annoncer som den borgerlige Presses. Men man synes indenfor Forretningskredse ikke at sætte videre Værd paa »Daily Herald« som Annonceblad, og paa dette Omraade findes der ganske naturligt megen Konservatisme og mange Fordomme at overvinde. »Daily Mail« anses sikkert i uendelig mange engelske Arbejderhjem som en uundværligere Artikel end Arbejdernes eget Blad, for ikke at nævne de andre Godtkøbsorganer inklusive Sportsbladene. Det maa heller ikke forglemmes, at Arbejderkundekredsen ikke er særlig talrig paa Bladets Udgivningssted, og at den lokale Presse ude i Landet konkurrerer med et friskere Nyhedsstof.

Det Faktum, at den engelske Arbejderbevægelses eneste daglige Organ fører en saa prekær Tilværelse og trues med Ophør, er egentlig tilstrækkelig talende og behøver ingen Kommen-

tarer. Ved Sammenligning med Forholdene i andre Lande maa det imidlertid erindres, at man ikke kan vente nogen mere udbredt Klassebevidsthed indenfor en Bevægelse og et Parti, som for endnu en Snes Aar siden af en Kender, C. D. H. Cole, betegnedes som for Størstedelen bestaaende af Arbejdere med liberal politisk Anskuelse.

Begge de to foran nævnte Spørgsmaal kunde siges at være de vigtigste paa Kongressen. Som sædvanligt lod man ikke Lejligheden ubenyttet til i Resolutionsform at komme ind paa storpolitiske Spørgsmaal, denne Gang af international Rækkevidde, nemlig Ruhrspørgsmaalet og den italiensk-græske Konflikt. Disse Forhandlinger havde dog intet som helst overraskende Moment at byde paa, og man spørger uvilkaarligt, om saadanne Spørgsmaal har nogen Berettigelse paa en Fagforeningskongres.

De fleste af de som sædvanlig talrige Resolutioner paa Sociallovgivningens Omraade indeholdt næppe nok noget nyt for Kendere af de sidste Aars Arbejderbevægelse i England. Der skal kun nævnes Udtalelser til Gunst for fuld Alderdomsforsørgelse uden Hensyn til nugældende Begrænsning ved visse Indkomster fra anden Side, for almindelig Pensionering af Mødre, for Opretholdelse af Lønnævnsinstitutionen i dens nuværende Omfang, for Iværksættelse af Statsarbejder, for Beskæftigelse af Arbejdsløse og Lindring i Kommunernes Byrder for samme Formaal, for lovfæstet 8-Timersdag, for kraftigere Understøttelse af den indenlandske Industri og udstrakt Huslejeregulering, for Natarbejdets Afskaffelse i Bagerier, for en lovmæssig 48-Timers Arbejdsuge i Butikker, for Beskyttelse mod sundhedsfarlige Forhold i Skrædderfaget m. fl. Hjemmeindustrier, for Registrering af Teaterselskaber m. m.

To Vedtagelser paa Lovgivningsomraadet fortjener særlig at fremhæves. En Komité indenfor Ledelsen havde anbefalet paa visse Vilkaar at lovfæste Whitleyraads Beslutning, men Ledelsen henviste Spørgsmaalet til Kongressens Afgørelse, uden selv at udtale sig derom. Stemningen paa Kongressen var afgjort mod Forslaget, og det forkastedes med stor Majoritet. De fremførte Argumenter gik ud paa, at en Lovfæstelse let kunde gøres ueffektiv fra Arbejdsgivernes Side, at det kunde vendes som et Vaaben mod Arbejderne samt specielt, at det kunde komme til at underminere det faglige Organisationsvæsen. Det fortjener imidlertid at noteres, at en saa vidtgaaende Foranstaltning havde vundet Støtte indenfor Ledelsen. Træarbejderforbundet foreslog Kongressen en Udtalelse mod Arbejdsløshedsforsikring paa industrielt Grundlag som værende uretfærdig og »antisocialt« og anførte specielt de praktiske Vanskeligheder ved at foreskrive saadan Forsikring for Sæsonarbejdere og Arbejdere, som ofte overgaar fra en Industri til en anden. Det befrygtedes ogsaa, at industriel Forsikring skulde begunstige Adskillelsen mellem forskellige Industrier og svække Solidaritetsfølelsen. Kongressens Ledelse havde allerede for et Aar siden foranstaltet en Enquête om dette Emne blandt Fagforeningerne, hvorved det viste sig, at Meningerne var i høj Grad delte. Vedtagelsen paa Kongressen gik nu ud paa at vise Sagen tilbage til fornyet Overvejelse i Ledelsen.

En hel Gruppe af Kongressens Opgaver skal til Slut omtales, nemlig dem, som berørte Fagforeningernes gensidige Forhold, alle Slags Organisationsspørgsmaal o. lign. Debatten om disse Spørgsmaal var tydelig nok imødeset med ganske særlig Interesse, og man forstod snart — selv om man ikke vidste det forud — at der bag meget af det, der sagdes, laa Modsætninger af mere personlig Art. Som sædvanlig er der i en Del af Pressen lavet et stort Numer ud af den til Tider hidsige Debat om disse Punkter, men det var sikkert en Misforstaaelse, naar man i nogle enkelte Udtryk af gammel Modvirken saa nogle alvorlige Tegn paa Opløsning indenfor Bevægelsen. Man lægger rigtignok Mærke til den skarpe Aabenhed, med hvilken visse pinlige Forhold bragtes paa Tale, men man forbavses ogsaa over den Tolerance, med hvilken saadanne Episoder optoges af Forsamlingen.

At beskylde en gammel Fagforeningsleder for at »run with the hare and hun twith the hounds«, d. v. s. at spille

under Dække med Arbejdsgiverne, som der blev sagt, forekommer jo alvorligt nok, men Indtrykket formindskes, naar man husker paa, at samme Beskyldning fremsattes ved flere foregaaende Tilfælde, og at det fik forblive derved. Set fra Kongressens Synspunkt opløser Mellemværendet sig som et af disse Rivaliseringsforhold mellem forskellige Fagforeninger, der ikke er en usædvanlig Foreteelse indenfor Bevægelsen. Kongressen viste en ny Prøve paa sin Forsoningsvilje, da den tilbageviste Striden — som fornylig af Ledelsens »Disputes Committée« dømtes til Ugunst for de sidstnævnte Fagforeningsledere — til Ledelsens Afgørelse. Man fik forøvrigt ogsaa hevidnet, at den klagende Part i sidstnævnte Strid beskyldtes for at have fisket i grumset Vand under Havnearbejderstrejken i Sommer ved indirekte at støtte den uansvarlige overenskomstbrydende Strejkeledelse. Beskyldningen fremsattes i en meget alvorlig Form af en kendt Repræsentant for det i det mindste tidligere saa mægtige Transportarbejderforbund Mr. Bevin, som tillige fremdrog andre Eksempler paa Forsøg paa at »stjæle« Medlemmer fra Forbundet. Dette er jo lidet opbyggelige Sager, og selv om det ikke skader, at det drages frem for Dagen, maa det vel nok siges, at Kongressens Tid kunde finde bedre Anvendelse.

Fagforeningernes gensidige Mellemværende kan ofte føres tilbage til det som principielt Synspunkt vigtige Spørgmaal om Organisering paa fagligt eller industrielt Grundlag.

I det sidste Numer af Maanedsskriftet »Labour Magazine« (Arbejderpartiets og Fagforeningsbevægelsens fælles Organ) foreligger en vægtig Udtalelse af Sidney Webb til Fordel for Bibeholdelse af de faglige Foreninger, men dog saaledes, at der paa hver Arbejdsplads eller Virksomhed tillige burde dannes en Slags fælles Organisation, repræsenterende forskellige Faggrupper. En fremragende Repræsentant for Jernbanemændenes Forbund, Mr. Cramp, fremdrager i samme Numer Fordelen ved Organisering paa industrielt Grundlag. Kongressen kunde principielt ikke tage Stilling til dette omstridte Spørgsmaal, men dens Vedtagelse i en foreliggende Sag kan dog paa en vis Maade anses for at være præcedensskabende for dets Stilling til Principspørgsmaalet. Mekanikere og de ved Syd-Wales-Kulgruberne over Jorden arbejdende har oprindelig været sammensluttede i deres egen Fagforening. Siden sluttede de sig til det hele Industrien omfattende Minearbejderforbund, men gik ud igen under den store Bjergarbejderkonflikt i 1921. Som en Erkendelse af, at de atter var vendt tilbage til deres gamle uafhængige Stilling, søgte de nu at faa en egen Repræsentation paa Kongressen. Dette tilstodes dem med stor Majoritet efter en Udtalelse fra Kongressens Ledelse, hvori det principielt hævdedes, at siden Sammenslutningen nu en Gang var kommet i Stand, ønskede man ikke, at nogen brød ud. Denne Beslutning vil i sine Konsekvenser, hvis den opretholdes i Principet, komme til at gavne Udviklingen hen imod Organisering paa industrielt Grundlag.

Noteres maa ogsaa en Resolution til Fordel for Værkføreres og Formænds Optagelse i Fagforeningsbevægelsen samt for en Sammenslutning af Kvindeorganisationerne indenfor Bevægelsen. Om hvorvidt Formændenes Organisering skal ske paa fagligt eller industrielt Grundlag, lod Kongressen være usagt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 * KØBENHAVN DEN 12. JANUAR 1923 * 20 AARGANG

## Den internationale Arbejdsorganisations 5. Konference.

Geneve 22—29 Oktober 1923.

(Ved *Peder Hedebol.*)

II.

Ifølge Arbejdsorganisationens Statutter skal Direktøren udarbejde en trykt Beretning om Bureauets Virksomhed. Desværre hersker den Skik, eller rettere Uskik, at Konferencedeltagerne først paa Stedet modtager denne Beretning og altsaa maa gøre sig bekendt med dens Indhold alt mens det øvrige, til Tider og for manges Vedkommende meget forcerede Arbejde foregaar. Beretningen var iaar af noget mindre Omfang, men dog en Bog paa ca. 100 tættrykte Foliosider.

Debatten om Beretningen var ogsaa meget kortere end ifjor. Det er hovedsagelig Arbejderrepræsentanter som ved den Lejlighed tager Ordet og kritiserer Enkeltheder i Virksomheden eller i al Almindelighed fremfører kritiske Bemærkninger, navnlig over at det Reformarbejde man ventede sig paa Grundlag af den internationale Arbejdsorganisation gaar altfor langsomt fremad. Iaar tog et Par Delegerede Anledning til at kritisere Enkeltheder og Forhold i deres Hjemland, hvilket dog vist maa siges at være mindre praktisk, da jo baade Bureauet og Konferencen savner Midler til at øve Indflydelselse paa det enkelte Lands Politik.

Der holdtes denne Gang interessante Taler af Arbejderrepræsentanterne fra England *Edward Poulton*, Kanada *Tom Moore* og Belgien *Corneille Mertens.*

Der dvæledes ved den Nødstilstand, hvori store Dele af Arbejderklassen befinder sig, man erindrede om de rige Løfter, som blev givet under og efter Krigen, og de store Forhaabninger, som blev sat til denne internationale Arbejdsorganisation som et Middel til at lindre Vilkaarene for det arbejdende Folk. Poulton rettede et bestemt Spørgsmaal vedrørende Kina, hvor en betydelig Industri er ved at vokse frem, og hvor der hersker frygtelige Tilstande. Poulton kaldte det »en af de meget sorte Pletter i Verden.« Han rettede en Appel til Regeringsrepræsentanterne om at virke kraftigt for, at deres respektive Lande ralificerer de internationale Overenskomster, de her giver deres Stemme. Han sagde, at det nu gaar langsomt, ja »pinligt langsomt« med at føre Konferencernes Beslutninger ud i Livet. Tom Moore understregede dette særlig med Henblik paa Konventionen om 8 Timersdagen, som endnu kun er ratificeret af et Faatal af Nationer, og blandt disse er ingen af de førende Industrilande. Han bebrejdede Styrelsesraadet, at det har drøftet Muligheden af at indføre Ændringer i denne Konvention, for bedre at opnaa flere Ratifikationer. Netop denne Drøftelse, sagde han, har givet Regeringerne et Paaskud til at nøle. Han efterlyste imidlertid ogsaa en Redegørelse, ikke blot over de skete formelle Ratifikationer, men ogsaa over den faktiske Tilstand m. H. til Arbejdstiden i de forskellige Lande, altsaa 8 Timersdagens faktiske Udbredelse. Mertens pegede paa den Fare, der kan være for, at de Lande, som har vist god Vilje til at ratificere, ved de andres Tilbageholdenhed kan gøres ængstelige for at fortsætte. Han kritiserede, at mange Lande ikke engang tilsender Bureauet de aarlige Beretninger, som de ifølge Traktaten har forpligtet sig til. Han hævdede, at disse utilfredsstillende Til-

stande bringer selve Arbejdsorganisationens egen Fremtid i Fare. Han fremdrog et Selskab, som er oprettet af forskellige Lande med Interesse i Rhin-Skibsfarten, med Sæde i Strasbourg, som for visse Funktionærer har fastsat en Arbejdstid paa indtil 12—14 Timer og desuden forbyder dem at tilhøre det tyske Transportarbejder-Forbund.

Direktøren, *Albert Thomas* gik — med Undtagelse af Spørgsmaalet om Kina — grundigt ind paa alle de rejste Indvendinger. Han pegede paa, at Arbejdsorganisationens Konstitution ikke giver den nogen Magt og Myndighed til at gribe ind i det enkelte Lands Forhold. Man kan maaske beklage, at Arbejdsorganisationen mangler Vaaben. Men den kan ikke selv tage dem. Giver den Vaaben i Hænde! Han pegede desuden paa de Vanskeligheder, som alt nyt maa møde paa sin Vej. Dette maa vel ogsaa gælde en Organisation, som har faaet den Kæmpeopgave at reformere Arbejdsforholdene Verden over. Han pegede paa de urolige politiske Forhold omkring i Landene og hævdede, at dette gjorde Fremgangen yderligere vanskelig. Han erindrede om, at det selv indenfor langt snevrere Rammer ogsaa er vanskeligt at fremme en selv nok saa god Sag eller blot at opnaa at skyldige Beretninger indsendes præcist og nøjagtigt. Alt afhænger til syvende og sidst af Arbejdet i hvert enkelt Land. Arbejdsorganisationen er i Virkeligheden kun et Barometer, som indregistrerer den faktisk foreliggende Tilstand.

Direktøren pegede endvidere paa hvorledes »talrige Stater. som paa Grundlag af industriel Konkurrence, politiske Forhold, eller tekniske Vanskeligheder ikke formelt har kunnet ratificere vore Konventioner, alligevel befinder sig blandt dem, hvor Princippерne om Forbud med Kvinders Natarbejde, Børns Natarbejde, den lovmæssige Begrænsning af Arbejdstiden finder relativ Anvendelse.«

»Vore Konventioner, vore Henstillinger, vore Resolutioner virker, selv hvor de ikke er ratificerede.«

»Efter den internationale Erfaring, jeg har kunnet opnaa, fremgaar det af en nøje Undersøgelse i de store industrielle Lande, hvad angaar Arbejdstidens Længde, at den ikke er føleligt forskellig. Der kan være visse Forskelligheder i Detailler; men 8 Timersdagen er bleven Standard for Lovgivningen i Flertallet af Lande.«

»Jeg tør endda sige, at dette Princip er nu omtrent uangribeligt.«

Direktøren nævner Eksempler fra en Række Lande, som i denne Forbindelse har været fremme til offentlig Diskussion. Ogsaa Tyskland nævnes, dets diktatorisk udrustede Regering og den Betydning det vil have, ikke blot for Tysklands Arbejdere, men for Arbejderne i hele den øvrige Verden, hvorledes Tingene der udvikler sig. »For to Dage siden har Regeringen forelagt sit Forslag for Rigsraadet. Og hvad er den 1. Artikel? Den regelmæssige daglige Arbejdstid, exclussive Pavserne, er fastsat til 8 Timer. Kun kan man paa visse Dage i Ugen kompensere en Arbejdstidsforkortelse paa andre Dage.«*

Hvad angaar Arbejdstid m. m. vedrørende Sejladsen paa Rhinen pegede Direktøren paa, at Bureauet jo savnede Kompetence til at gribe ind ogsaa her. Iøvrigt omfatter Washington-Konventionen ikke saadan Indlands-Sejlads. Denne er omfattet af en »Henstilling«, som vedtoges 1920 i Genua, og om denne er de paagældende Stater til sin Tid behørigt sat i Kundskab, men har altsaa ikke ønsket at følge Henstillingen. De paaklagede Bestemmelser angaar forøvrigt ikke den egentlige Arbejdstid, men Dispositionstiden, og den er indeholdt i en faglig Overenskomst med den vedkommende faglige Organisation. Forbudet mod at tilhøre det tyske Transportarbejderforbund er formentlig en Følge af de specielle politiske Forhold i disse Egne. »Fremgangsmaaden kan omdisputeres; men dette er ikke min Opgave.«

*) Angaaende 8 Timersdagen fremkom under Debatten om Beretningen ogsaa en interessant Udtalelse fra den polske Regeringsdelegerede *Aleksander Woycicki*. Han erindrede om, at Arbejdstidsloven i Polen endog fastsætter en ugentlig Maximalarbejdstid paa 46 Timer, medens Washington-Konventionen tillader 48 Timer. Men man nøler dog med at ratificere denne Konvention, fordi de store industrielle Lande endnu holder sig tilbage.

Endelig redegjorde Direktøren for de Drøftelser, som paa Foranledning af den engelske Regering har fundet Sted i Styrelsesraadet angaaende Muligheden af, at foretage nogle Ændringer i 8 Timersdags-Konventionen, for at lette dennes Ratifikation i større Udstrækog navnlig fra de førende Industrilandes Side. Drøftelserne var endt med, at man ikke vilde tilraade en saadan Fremgangsmaade.

Med Hensyn til den almindelige Stilling gav Direktøren Udtryk for et optimistisk Syn paa Bureauets Virksomhed. Alle Vanskeligheder tiltrods er der i det sidste Aar opnaaet 42 nye Ratifikationer. Dette er dog alligevel et Resultat, som lader sig høre, og Arbejdet fortsættes stadig.

Hermed er vist, i korte Træk, redegjort for det væsentligste af Debatten om Direktørens Beretning. Det ligner jo paafaldende de Vendinger vi kender fra enhver Generaldebat i vore egne Forsamlinger fra de største til de mindste og bekræfter den gamle Sandhed, at Menneskene er ens allevegne. For den danske Arbejder er der først og fremmest Anledning til at fæstne sig ved den Kendsgerning, at det her endnu engang fra mest kompetente Sted er fastslaaet, at 8 Timersdagen — trods alt — fremdeles er intakt i de moderne Industrilandes Haandværk og Industri.

Paa Forslag af den svejtsiske Arbejderdelegerede, *Ch. Schürch* beskæftigede Konferencen sig med Spørgsmaalet om Indførelse af et System til automatisk Kobling af Jernbanevogne. Der vedtoges en Resolution, som opfordrer Styrelsesraadet til nærmere at undersøge dette Spørgsmaal.

Gennem flere Aar har Konferencen valgt Englænderen Lord *Burnham* til Formand, og hans Ledelse af Forhandlingerne vakte almindelig Tilfredshed. Iaar var han imidlertid ikke til Raadighed, og Valget faldt da paa Japaneren Dr. *Adatci*, som gennem flere Aar har deltaget i Konferencerne og været Formand for det vigtige *Committee of Selection*. Dr. Adatci er en overmaade sympatisk Personlighed, og hans Valg skete ensstemmigt, endskønt der ogsaa iaar forelaa Protest mod den japanske Regering i Anledning af den Maade hvorpaa den havde udpeget sin Arbejderrepræsentation.

Ifølge Statutterne skal Arbejder og Arbejdsgiverrepræsentationerne vel udnævnes af Regeringen; men det skal i hvert enkelt Tilfælde ske i Overensstemmelse med den »mest repræsentative Organisation« paa det paagældende Omraade. Denne Regel har den japanske Regering formentlig aldrig respekteret. I hvert Fald har der hvert Aar været ført Klage. Sagen var Genstand for langtrukne Forhandlinger i Mandatudvalget og tilsvarende lange skriftlige Redegørelser. Sluttelig godkendtes Mandatet, idet dog Konferencens Arbejderrepræsentanter og enkelte andre stemte imod. Forskellige Omstændigheder kunne tyde paa, at dette dog bliver sidste Gang, at den japanske Regering vil udætte sig for denne Strid.

En endnu langt mere bitter Meningskamp rejste sig angaaende Italiens Arbejderdelegerede. Hertil havde *Mussolinis* Regering naturligvis udpeget en Fascist, *E. Rossoni*, Formand for den facistiske »faglige« Landsorganisation. Imod dette var protesteret af de italienske Samvirkende Fagforbund ved en Skrivelse fra Formanden, vor gamle Kammerat *d'Aragona*. Vor Italienske Broderorganisation har lidt meget under det fascistiske Voldsregimente, og det bestrides ikke, at den fascistiske »Landsorganisation« har flere Medlemmer; men det paavises at den optager saavel Arbejdsgivere som Arbejdere og altsaa slet ikke er nogen faglig Organisation, men en blandet Sammenslutning.

Naar der sluttelig blev Flertal for at godkende Mandatet, var dette af Mandatudvalget udtrykkelig baseret paa, at de italienske Regeringsrepræsentanter afgav en Erklæring om, at Sammenslutningen *ikke* optager Arbejdsgivere (Det er højtideligt bleven Udvalget forsikret, at ikke en eneste Arbejdsgiver har modtaget et Medlemskort af de ca. 1.800.000, som er taget i Brug.) Da den lange og heftige Meningskamp var tilende, stemte Arbejderrepræsentanterne imod Mandatets Godkendelse, og et ikke ubetydeligt Antal Regeringsrepræsentanter havde forladt Salen før Afstem-

ningen. Italiens Samvirkende Fagforbund har siden afholdt et Repræsentantskabsmøde, hvor man enstemmigt godkendte Forretningsudvalgets og d' Aragonas Handlemaade i denne Sag og fastslaaet at de italienske Regeringsrepræsentanters fornævnte Erklæring er i fuldstændig Strid med Kendsgerningerne.«

Under Debatten paa Konferencen viste Fascisten Rosonni sig — som det var at vente — baade at være behændig og veltalende. Mest beklageligt er, at han som Fascisterne i Almindelighed, i deres Forsvar kan henvise til en Masse Dumheder, som i Aarene 1919—1920 blev foretaget af italienske Arbejdere under bolsjevikisk Paavirkning, meningsløse Strejker, Fabriksbesættelser og Vold.

Ogsaa paa anden Maade blev man i Genève mindet om Bolsjevismens »Velsignelser«. Der blev tilsendt Arbejderrepræsentanterne en Henvendelse fra det russiske Socialdemokratiske Parti, hvori paapeges en enkelt af Bolsjevikkernes Voldshandlinger overfor anderledes tænkende. Man deporterer nu sine socialdemokratiske Modstandere til Polaregnene ved Det hvide Hav. Paa Øen Salovski, nær ved Polarkredsen er saaledes anbragt flere hundrede Socialdemokrater, unge og gamle, Kvinder og Mænd, endog tuberkuløse, uden Skaansel eller Undtagelse anbringes Bolsjevikernes politiske Modstandere her, helt afskaaret fra den øvrige Verden overgivet til Polarnattens frygtelige Lidelser.

Konferencens Arbejdergruppe modtog en Henvendelse og en Deputation fra Arbejderne i Saaromraadet*)

Henvendelsen skete paa samtlige Fagorganisationers Vegne i Saaromraadet fra de egentlige (»frie«) Fagforeninger til »Det katolske Forbund af Arbejdskvinder,« ialt ca. 150,000 Arbejdere. Man krævede Ophævelse af et Dekret af 2. Maj 1923, hvorved der nedlægges Forbud, og fastsættes strænge Straffe for at gaa Strejkevagt o. l. Der henvises til, at dette Dekret er ganske unødvendigt, da Arbejderne i Saar altid har vist en mønsterværdig Holdnind under deres Lønkampe f. Eks. en 9 Ugers Strejke ved Jernværkerne i 1921 og en 14 Ugers Strejke i Kulminerne 1923. Man ignorerer Fagorganisationerne, skønt Traktaten forpligter til at anerkende dem.

Man krævede Arbejdernes lovmæssige Stilling forbedret og gjort mere klar. Nu er det saaledes, at hvor der overhovedet eksisterer »Arbeiter Ausschüsse« har disse meget faa Rettigheder, og mange Arbejdsgivere ignorerer dem ganske. Man krævede Oprettelse af faglige Domstole, hvis Kendelser er juridisk bindende og en lovmæssig Bassis for de faglige Overenskomster. Endelig krævede man 8 Timersdagen fastlagt ved Lov og hævdede iøvrigt den Anskuelse, af de af Arbejdsorganisationen vedtagne Konventioner og andre Sociale Foranstaltninger rent automatisk burde træde ikraft i Saaromraadet, som jo bestyres under selve Folkenes Forbund.

Henvendelsen blev kraftigt understøttet af den tyske Arbejderrepræsentant *Herm. Müller*, idet han dog betonede, at den var foretaget uden Samraad med de tyske Samvirkende Fagforbund.

Arbejdergruppen foranledigede, at Sagen kom frem til Drøftelse paa Konferensen. Der vedtoges sluttelig en Resolution, som formentlig imødekommer Saar-Arbejdernes Ønsker saa vidt som det staar til Arbejderorganisationen, idet Styrelsesraadet opfordres til »at forhandle med Folkeforbundsraadet om, paa hvilken Maade Arbejdsforholdene i Saaromraadet — til Fyldestgørelse af Fredstraktatens Bestemmelser — kan reguleres i Overenstemmelse med de lokale Arbejderorganisationers Ønske og under Anvendelse af de af Folkeforbundet antagne Principper;.....«

Dagen før Kongressen aabnedes, foregik den højtidelige Grundstensnedlæggelse til Arbejdsorganisationens nye Hus. Siden Oprettelsen har Bureauet boet til Leje under Forhold, som i flere Henseender er mindre til-

*) Et Landomraade af Tyskland yderst mod Vest op ad Elsas og det øvrige Frankrig. Ifølge Fredstraktaten styres det for et Tidsrum af 15 Aar af Folkenes Forbund, Landet er rigt paa Kulminer, og dets Kulproduktion skal i det nævnte Tidsrum tilfalde Frankrig som Erstatning for de af Tyskland ødelagte Kulminer i Nordfrankrig.

fredstillende. Folkenes Forbund har bevilget de nødvendige Midler til en ny Bygning, og Svejts har skænket en Byggegrund med god Beliggenhed. Konferencens Medlemmer og Bureauets Personale overværede Højtideligheden i stort Antal.

Siden forrige Konference var Irland bleven selvstængig Stat og indmeldt i Folkenes Forbund. Der var saaledes for første Gang en irsk Delegation tilstede paa Arbejdskonferencen. Arbejderrepræsentanten var vor Partifælle *Thomas Johnson*, en støt og solid Arbejderskikkelse: Han er Lederen af saavel den politiske som den faglige Arbejderbevægelse i Irland.

I Tilslutning til Konferencen afholdtes et internationalt Møde af Statistikere. I dette deltog for Danmark Departementschef *Adolf Jensen* og Lektor *C. V. Bramsnæs*.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Arbejdsmænd i Jernindustrien.

Arbejdsmændene hos Firmaerne Eickhoff, Mattiessen & Dittmann, A/S »Atlas«, F. L. Smidth & Co og Hørsholm Jernstøberi havde stillet Krav om Timelønsforhøjelser, men ovennævnte Firmaer afviste alle de fremsatte Krav. Sagerne behandledes derefter ved Mæglings- og Timandsmøder, uden at Arbejdsgiverne vilde gøre noget Tilbud om Lønforhøjelser.

Den 12. og 20. November fremsatte Dansk Arbejdsmandsforbund derfor 1ste og 2det Strejkevarsel overfor de 5 Firmaer.

Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Strejkevarslernes Lovlighed og bebudede Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret. I den Anledning afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. November. Paa dette Møde stillede Arbejdsgivernes Repræsentanter et Forslag om Lønforhøjelser for nogle af Firmaernes Vedkommende. Forhøjelserne var imidlertid saa smaa, at Arbejdernes Repræsentanter ikke kunde tiltræde disse, hvorfor Mødet endte uden Resultat.

Den 20. November indbragte Arbejdsgiverforeningen Klage for Den faste Voldgiftsret, hvor Sagen behandledes ved et forberedende Møde den 24. November. Det lykkedes ikke at forlige Sagen, men Hovedorganisationerne opfordredes til ved en ny Forhandling at søge Stridsspørgsmaalene løst.

Den nye Forhandling fandt Sted den 30. November, men førte heller ikke til noget Resultat, hvorefter Sagen, som Nr. 728, blev procederet i Retten den 1. December.

Efter Proceduren opfordrede den samlede Ret Parterne til endnu en Gang at søge Sagen ordnet ved en Forhandling; begge Parter indgik paa at følge Rettens Opfordring.

Parterne samledes til nyt Møde den 6. December i Arbejdsgiverforeningens Lokaler, og denne Gang lykkedes det endeligt at enes om følgende Forlig:

Dansk Arbejdsmandsforbund tilbagekalder de under henholdsvis 12. og 20. November fremsendte Strejkevarsler overfor 5 Medlemmer af Jernindustriens Sammenslutning.

Der ydes følgende Tillæg for de Arbejdsmænd, der omfattedes af Mæglingen:

Hos Firmaet Eickhoff 4 Øre pr. Mand pr. Time.
» Firmaet Matthiessen & Dittmann 3 Øre pr. Mand pr. Time.
» A/S »Atlas« 2 Øre pr. Mand pr. Time.
» Firmaet F. L. Smidth & Co. 2 Øre pr. Mand pr. Time.
» Hørsholm Jernstøberi 1 Øre pr. Mand pr. Time.

Tillægene gælder for den Uge, for hvilken der aflønnes Fredag den 7. December d. A.

Desuden betaler Hørsholm Jernstøberi Kr. 3,00 til hver af de i Sagen omhandlede Arbejdere.

## Havnearbejderne hos A/S Frederiksholms Trælasthandel.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Kobenhavns Havn har klaget over, at Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund den 16. November etablerede Arbejdsstandsning ved Losning af hugget Tømmer fra Sejleren »Naima« til A/S Frederiksholms Trælasthandel.

Ved Henvendelse til Dansk Arbejds-

mandsforbund lykkedes det at faa Arbejdet genoptaget den følgende Dag.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. December, hvor man enedes om følgende:

Parterne er enige om at henvise Spørgsmaalet om Arbejdernes Ret til at kræve Tillægsbetaling for Losning af hugget Tømmer paa Sættevogn til faglig Voldgift. Denne Voldgift skal ogsaa afgøre Spørgsmaalet om eventuel Tilbagebetaling af det af Aktieselskabet under Protest betalte Beløb.

Arbejdsgiverforeningen har ikke herved fraskrevet sig Retten til at forelægge Den faste Voldgiftsret Spørgsmaalet om Arbejdsstandsningens Lovlighed.

### Havnearbejdere i Nykøbing, Mors.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. December behandledes 2 Uoverensstemmelser mellem Havnearbejderne i Nykøbing Mors og den stedlige Arbejdsgiverforening.

Den første Sag drejede sig om, at Arbejderne krævede Winchmand fra Land ved Losning af ikke-skandinaviske Damp- og Motorskibe. Arbejderne indrømmede, at der ikke findes nogen Winchmands-Bestemmelse i Nykøbing, Mors, men paaberaabte sig, at det har været Skik og Brug i en Aarrække at benytte Winchmand fra Land, naar der ikke er Tale om skandinaviske Skibe.

Den anden Sag drejede sig om, at Havnearbejderne i Slutningen af September nægtede at paabegynde Losningen af »Vaterrat«, der var indkommet med en Trælast til A/S Nye Tømmerhandel, med mindre de fik Timelønnen garanteret.

Arbejdet blev paabegyndt, efter at Firmaet under Protest havde givet et Tillæg af 50 Kr. til den overenskomstmæssige Takst.

Mødet endte uden, at der opnaaedes noget Resultat, hvorefter Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

### Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere paa A/S Gerofabrikken.

Under 5. December afsendte Forbundet Strejkevarsel overfor A/S Gerofabrikken i Anledning af, at Jernindustriens Sammenslutning nægtede at afholde Timandsmøde angaaende en Klage fra Forbundet over, at Gerofabrikken uanset, at der bestaar en Prisaftale, som ikke skelner mellem, om Arbejdet udføres af Kvinder eller Mænd, uden Forhandling har nedsat Kvindernes Løn.

Arbejdsgiverforeningen protesterede imod Strejkevarslets Gyldighed, hvorfor der den 10. December afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og paa dette Møde enedes man om følgende:

Den bebudede Strejke aflyses.

Der afholdes Timandsmøde om Sagen Torsdag den 13. ds. Kl. $10^1/_2$ Formiddag.

### Stenhuggerne hos Stenhuggerfirmaet Brd. Larsen.

Firmaet Illum lader for Tiden opføre en større Bygning i Gothersgade i København. Denne Bygning skal beklædes med Sandsten. For ca. 3 Aar siden forhandlede Dansk Stenindustriarbejderforbund med Firmaet og dets Arkitekt om Sagen, ved hvilken Lejlighed der fra Firmaets Side blev givet Løfte om, at der ikke vilde blive indført færdige udenlandske Sten, forinden Forbundet var underrettet herom. Dette Løfte er ikke holdt. Firmaet har indført samtlige færdige Sten til Bygningen fra Tyskland.

Paa Grund af dette Løftebrud har Forbundet blokeret Bygningen for alt Stenhuggerarbejde, idet de indførte Sten paa forskellig Maade skal tilpasses paa selve Byggepladsen.

Et Medlem af Stenhuggermesterforeningen, Brdr. Larsen, har imidlertid paataget sig noget af Arbejdet, og da Stenhuggersvendene nægtede at arbejde for Firmaet Brdr. Larsen paa Illums Bygning, klagede Arbejdsgiverforeningen til De samvirkende Fagforbund.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. December, hvor man under Hensyn til, at Brdr. Larsen allerede for et Aar siden har overtaget Arbejdet i Stueetagen, enedes om følgende:

»Arbejdet hos Brdr. Larsen ved Stueetagen paa Illums Byggeforetagende i Gothersgade genoptages Fredag den 21. ds.

Forbundet forbeholder sig dog at tilstille Arbejdsgiverforeningen Blokadevarsel overfor Illum, forsaavidt angaar Arbejde paa de øvrige Etager. Heroverfor forbeholder Arbejdsgiverforeningen sig sin Stilling.«

Ved Blokadevarsler af 21. og 28. December har De samvirkende Fagforbund derefter paa Dansk Stenindustriarbejderforbunds Vegne blokeret alt Stenhuggerarbejde til og paa Firmaet Illums Bygning, med Undtagelse af Stueetagen, ogsaa naar Arbejdet overtages af Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen.

## Arbejdsløsheden i November 1923.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i November Maaned er en Fortsættelse af de for de tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Ved Udgangen af November Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 11,4 mod 7,6 ved Udgangen af Oktober.

Der har for Byggefagene og Arbejdsmændene været en meget stærk Stigning i Arbejdsløsheden i Løbet af November Maaned, navnlig i Provinsen. Stigningen falder navnlig paa Maanedens sidste Uge, da Vejrforholdene i høj Grad vanskeliggjorde Arbejdet i Bygge- og Arbejdsmandsfagene.

| Novbr. 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 2. Nov. | 9. Nov. | 16. Nov. | 23. Nov. | 30. Nov. |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygn.-Industri | 11528 | 12,1 | 13,6 | 14,2 | 15,4 | 17,5 |
| AndenIndustri | 56949 | 9,6 | 9,4 | 9,2 | 9,2 | 9,1 |
| Handel..... | 5759 | 10,4 | 10,3 | 10,3 | 9,9 | 9,9 |
| Arbejdsmænd. | 30176 | 7,9 | 8,2 | 8,6 | 9,7 | 11,6 |
| Ialt... | 104412 | 9,4 | 9,6 | 9,7 | 10,1 | 10,8 |
| Provinserne: | | | | | | |
| Bygn.-Industri | 19043 | 5,2 | 6,4 | 8,3 | 9,9 | 17,6 |
| AndenIndustri | 55348 | 8,0 | 8,3 | 8,5 | 8,6 | 8,8 |
| Handel..... | 6654 | 7,4 | 7,2 | 7,1 | 7,1 | 6,9 |
| Arbejdsmænd. | 63540 | 5,6 | 6,0 | 6,6 | 8,9 | 13,2 |
| Ialt... | 144585 | 6,5 | 7,0 | 7,6 | 8,8 | 11,8 |
| Hele Landet. | 248997 | 7,8 | 8,1 | 8,4 | 9,3 | 11,4 |

## Den faste Voldgiftsret.

Sag. Nr. 729.
Kuske og Flyttefolk hos
Brdr. Rosendahl.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 55—56.

Aar 1923 den 7. December Kl. $11^1/_2$ Em. holdt Retten forberedende Møde i Anledning af *Sag Nr. 729:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Vognmandsforenings og dennes Medlem Firmaet Brdr. Rosendahls Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Kuskenes Fællesforbunds Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist og for Firmaet Brdr. Rosendahl Hr. E. Rosendahl.

*For Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Forretningsfører Vald. Petersen og Sekretær Niels Hansen, Kuskenes Fællesforbund ved Formand Vald. Larsen og Sekretær Casper Christoffersen.

*Der fremlagdes* Klage af 26. November 1923 og Tilsvar af 5. December 1923.

Sagen forhandledes, og Forlig blev indgaaet saaledes:

Kuskenes Fællesforbund beklager, at man ved den paaklagede Lejlighed er optraadt skarpt og lover fremtidig at paatale efter Regler om Behandling af faglig Strid, hvilken Fremgangsmaade ogsaa anvendes, saafremt Firmaet sidder Bestemmelsen om fortrinsvis Anvendelse af Kuskenes Fællesforbunds Medlemmer overhørig.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. $2^3/_4$ Em.

*K. Sindballe.*

/ E. Steincke.

Sag Nr. 730.
Brolæggere hos Entreprenør J. L. Nielsen, Odense.
*Et Lærlingespørgsmaal.*

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse* af 12. December 1923 i Sag Nr. 730: Dansk Arbejdsgiverforening paa Odense EntreprenørforeningsVegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Brolæggerforbunds Vegne.

Fra den 1. Maj d. A. at regne antog Entreprenør J. L. Nielsen, Odense, der er Medlem af Odense Entreprenørforening, en 37-aarig Arbejdsmand ved Navn Svend Andersen i Brolæggerlære. Ifølge den indgaaede Lærekontrakt skulde Læretiden være fem Aar, og Lønnen i Læretiden skulde begynde med 35 Kr. og stige til 50 Kr. ugentlig.

Dansk Brolæggerforbund har forlangt den indgaaede Lærekontrakt ophævet, og Spørgsmaalet om Berettigelsen af dette Krav er under denne af Dansk Arbejdsgiverforening paa Odense Entreprenørforenings Vegne anlagte Sag indbragt til Paakendelse af Den faste Voldgiftsret.

De Indklagede gør gældende, at ingen, som er fyldt 18 Aar, kan antages i Brolæggerlære, og at Entreprenør J. L. Nielsen overhovedet ikke er berettiget til at antage nogen Lærling, da han ikke opfylder en ved den gældende Overenskomsts § 20 fastslaaet Betingelse, hvorefter en Entreprenør kun maa antage en Lærling »for hver 2 Brolæggere, der gennemsnitlig beskæftiges i Virksomheden«.

Det er oplyst, at en Række lokale Overenskomster i Faget, bl. a. ogsaa for Odense, har indeholdt Bestemmelser om, at ingen, som var over 18 Aar, kunde antages som Lærling i Faget. Disse Overenskomster er imidlertid ophørt at være gældende, og der foreligger nu en for hele Provinsen med Undtagelse af Nordre Birk gældende Overenskomst af 10. April 1922. I denne findes der intet om, at ældre Personer ikke kan antages som Lærlinge. De Indklagede gør nu gældende, at det skyldes en Fejltagelse, at en saadan Bestemmelse ikke er kommet med i den nye Overenskomst. Det maa ogsaa antages, at Spørgsmaalet om at udelade den omtalte Bestemmelse ikke har været Genstand for Forhandling mellem Parterne forud for Overenskomstens Oprettelse. Men det findes betænkeligt heraf at drage den Konsekvens, at Bestemmelsen stadig skulde kunne anses som gældende, saa meget mere som Bestemmelsens Udeladelse kan staa i Forbindelse med, at den nye Overenskomst har et videre Omraade end de tidligere lokale Overenskomster, der havde Bestemmelsen. Vilde de Indklagede paaberaabe sig, at der forelaa en Fejltagelse, burde de ogsaa snarest muligt være fremkommet med Paastand derom, men de har først under denne Sag fremsat en saadan Paastand.

Hvad Omfanget af Entreprenør J. L. Nielsens Virksomhed angaar, er det oplyst, at han først i Januar d. A. begyndte at drive Virksomhed som Brolægningsentreprenør, at han de første Maaneder kun beskæftigede en Svend, at han vel senere har haft to Svende, men at den ene af disse undertiden har været syg og undertiden har arbejdet i en anden Entreprenørs Tjeneste. Det maa paa den anden Side antages, at Nielsen i de sidste Maaneder forgæves har søgt at faa flere Svende i Arbejde, og det maa efter de foreliggende Oplysninger antages, at hans Virksomhed nu har naaet et saadant Omfang, at han er i Stand til at beskæftige to Svende. Herefter maa han ogsaa være berettiget til at have en Lærling, og da der intet foreligger om, at den under denne Sag omhandlede Lærekontrakt skulde være oprettet pro forma eller med noget andet Formaal end det at skaffe Svend Andersen Uddannelse som Brolægger, findes de Indklagede ikke at kunne kræve Kontrakten ophævet.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med 150 Kr. hver.

*Kendelse.*

*De Indklagede kan ikke kræve den under Sagen omhandlede Lærekontrakt ophævet.*

*Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 * KØBENHAVN DEN 19 JANUAR 1923 * 20 AARGANG

## Den internationale Arbejdsorganisations 5. Konference.

Geneve 22—29 Oktober 1923.

(Ved *Peder Hedebol.*)

III.

Den førnævnte amerikanske Foredragsholder *W. F. Cameron* indledede med at erklære, at »Forebyggelsen af Arbejdsulykker nu er bleven et vigtigt Led i amerikansk Forretnings- og Industriliv.« Han udvikler videre, hvorledes det, at gøre noget, for at reducere Antallet af Dødsfald og Lemlæstelser i i farlige Industrivirksomheder, fra at være et mere sværmerisk Ønske har udviklet sig til et »praktisk Ideal.«

Adskilligt i Mr. Camerons Tale inviterer til Modsigelse eller paa anden Maade til Bemærkninger; men det skal jeg ganske lade ligge. Paa adskillige Punkter kommer typiske amerikanske Synspunkter frem. Netop derved bliver Talen interessant for evropæiske Læsere.

Han gav nogle Oplysninger om Udviklingen af amerikansk Fabrikslovgivning. Forud for 1907 var den amerikanske Lovgivning saaledes, at Arbejderen praktisk talt selv havde Ansvaret for sin egen Sikkerhed. Arbejdsgiverne gik fri af enhver Klage i Flertallet af Tilfælde. »Det moderne Sikkerhedsarbejde paa Baggrund af den almindelige Anskuelse, at Ulykkestilfælde var uundgaaelige, og at Hovedansvaret, naar de indtraf, hvilede paa den tilskadekomne Person.

Omsider gik det dog op, selv for Arbejdsgivere, som en af de første nævnte han *United States Steel Corporation* — at »Ulykker er en daarlig Forretning«, og i Stedet for at se sig om efter Undskyldning, eller rejse Spørgsmaalet om, hvis Skylden var, skulde man fæstne Opmærksomheden paa »hvorledes denne Ulykke kunde have været undgaaet.« Heraf fremgik Bestræbelser for, at gøre Arbejdspladsen saa vel indrettet som muligt og at undervise Arbejderne angaaende Ulykkestilfældenes Karakter og vække hans Interesse for at rette paa farefulde Sædvaner.

Pressen begyndte nu ogsaa at skrive om Detailler ved Ulykkestilfælde, derved vaktes den uafhængige Offentligheds Interesse, hvilket resulterede i Vedtagelsen af Fabrikslove. Den første Fabriksinspektør var bleven ansat ca. 50 Aar tidligere i Staten Massachusetts (den mest »evropæiske« af Staterne); men der var faa eller ingen Bestemmelser for ham at gaa efter. Nu er der Fabrikslove af forskelligt Indhold i alle de 48 Stater, og Fabriksinspektionen er blevet et Led i Enkeltstats- Regeringernes Tjeneste.

I 1908 udstedte Præsident *Taft* en Forordning, som etablerede Forsikring for »Ulykker i Tjenestetiden« i Hærens og Flaadens Virksomheder og ved Panama Kanalen. Dette efterfulgtes af en Agitation i de industrielle Stater for en Arbejder-Ulykkesforsikring ved Lov, og i de følgende Aar blev mange saadanne Love vedtaget. Adskillige af disse blev dog erklæret for at være forfatningsstridige, hvorved visse Grundlovsændringer blev fornødne. Nu har 44 Stater samt Hawaii, Philipinerne og Alaska Ulykkesforsikringslove, omfattende alt med Undtagelse af Landbrug og Husgerning. I 1916 vedtog Kongressen (Unionsrigsdagen) en Lov om Ulykkesforsikring for al Civiltjeneste.

»Hvad har Ulykkesforsikringslov-

givningens Betydning været for Sikkerheden? Siden Industrien har maattet betale Regningerne for alle Ulykkestilfælde, har de større Arbejdsgivere begyndt at lære af Hyppigheden og Omfanget af Ulykkestilfældene, Antallet af Menneskeliv tabt under Produktionsprocessen, det ødelagte Materiel, Afbrydelserne af Virksomhedens normale Forløb. De fandt ved Undersøgelsen, at Flertallet af Ulykkestilfælde kunde forhindres. De opdagede, at det er billigere at hindre Ulykker end at betale for dem. Det økonomiske Motiv for Sikkerhed fik sit stærkeste Stød fremad ved Lovene om Ulykkesforsikring for Arbejdere.«

Konkurrencen mellem Ulykkesforsikringsselskaber har ogsaa bidraget dertil ved Hjælp af Sikkerheds Inspektion.

Unionsregeringen har nu 5 Departementer til Fremme af Sikkerhedstjenesten nemlig for Jernbaner, Materialeprøve, Miner, Kemi samt Arbejdsministeriets statistiske Afdeling for dette specielle Anliggende.

Trods alt dette er Problemets Betydning ingenlunde gaaet op for alle, Navnlig er mange Arbejdsgiveres Holdning utilfredsstillende, de er modvillige mod Ulykkesforsikringen, og dens Princip, som afviger saa fuldstændigt fra Fortiden, de er forskrækkede for Omkostningerne. De giver fortsat Arbejderne Skylden for indtrædende Ulykkestilfælde og praktiserer ikke noget Sikkerhedsprogram for deres Virksomheder.

»En Hindring paa Sikkerhedsarbejdets Vej bestaar i Menneskets instinktmæssige Uvilje til at tænke paa ubehagelige Ting, en Kendsgerning, som nu er vel fastslaaet af Psykologer. Jordskælv, Hungersnød, Pest paatvinger sig almindelig Opmærksomhed og Offervilje; men Nedstyrtningen af en Arbejder hist og her, Dag for Dag, maaske langt borte, gaar ret upaaagtet hen. Der er et Øjebliks Sorg i Nabolaget — og Livets Strøm gaar videre. Paa lignende Maade tænker hver enkelt Arbejder paa et Ulykkestilfælde som noget der maaske kan hænde en anden men ikke ham selv.«

Det er ogsaa ofte vanskeligt at faa den øverste Ledelses Opmærksomhed i tilstrækkelig Grad, optaget som den er af den individuelle Virksomheds store Problemer vedrørende Produktion og Finanser.

Lad os vende os til den amerikanske Sikkerheds Bevægelses mere filosofiske Side. Bevægelsen vil aldrig naa almindelig Anerkendelse før dens opbyggende og fornuftmæssige Side bliver almindeligt kendt. Ordene *Safety first* (Sikkerheden først)* har gjort megen Skade. Dette Feltraab er negativt, men intet varigt Fremskridt er nogensinde naaet ved et negativt Princip, Bevægelsens indre Mening er at bevare Menneskelivet, for at det kan fortsætte Livets Æventyr. Hvis Livet er værd at leve, er det ogsaa værd at bevare, og den rigtige Kurs maa da være at møde Livets Farer uden Frygt, men med Kendskab til deres Væsen. Dette maa gaa ind i Bevidstheden. Det maa ogsaa læres Børnene, ligesom man lærer dem at tale.

Dette kan ogsaa nemmes af den vidtskuende Forretningsmand. Han ser at Sikkerhed er i Slægt med Virkekraft, at enhver Ulykke eller nær-var-sket Ulykke skader Produktionen. Sikkerhed har derfor en positiv Betydning for den vaagne Arbejdsleder. Overfor den forøgede Mangfoldighed af Kraftmaskiner, maa det ikke overlades den blotte instinktmæssige Selvopholdelsesdrift alene at skabe de nye Sædvaner; men det videnskabelige Sikkerhedsarbejde maa tages tilhjælp for at fremhjælpe og fremskynde Udviklingen.

Metoden er desuden demokratisk, idet den bygger paa Samarbejde mellem Arbejdsgiver og Arbejder.

Fremgangsmaaden er oftest den, at Fabriksledelsen tager det første Skridt, idet den proklamerer, og fra nu af vil denne paagældende Fabrik gøre det til et Forretningsprincip, at skabe Sikkerhed for enhver af dens Arbejdere, og at den først vil gøre sin Del ved at indrette Bygninger og Maskineri derefter. Det andet Skridt, er i Reglen at udvælge en egnet Organisator til at ofre al sin Tid paa Sikkerhedsarbejdet.

»Derefter følger et Møde for alle Ar-

* (Et Slagord, som Bevægelsen selv har skabt i Propagandahensigt).

bejderne, og Indledningstalen holdes af Direktøren, som siger at Selskabet er ved at indskrive et nyt Blad i sin Historie, at et Studium af Aarsagerne til Ulykker i denne Fabrik viser, at nogle af dem kan forhindres ved Sikkerhedsforanstaltninger; men at det iøvrigt i mange Tilfælde vil komme an paa Samarbejde mellem Ledelse og Arbejdere.«

Derefter følger et specielt Møde for Fabrikkens Formænd, der dannes Udvalg af Formænd og Arbejdere og Oplysnings- og Organisationsarbejdet føres videre under Ledelse af den føromtalte Organisator paa dette specielle Omraade. Det viser sig ofte, at Arbejderen kun kender lidet til Ulykkesaarsager udenfor hans egen personlige Erfaring. Det gælder da om at udvide hans Kendskab paa dette Omraade. Dette kan ske ved Foredrag, Lysbilleder, Films og ved Plakater. Mange Steder bruger man, paa et iøjnefaldende og stærkt belyst Sted at opslaa Illustrationer og Beskrivelser angaaende ethvert indtraadt Ulykkestilfælde i den paagældende Fabrik. Undertiden søger man etableret en Kappestrid mellem forskellige Fabrikker eller Afdelinger og f. Eks. udsætte en Pris af en eller anden Slags for det bedste Resultat paa dette Omraade for et eller andet Tidsrum. Mange Virksomheder skaber en herhen hørende Literatur for Arbejderne og deres Familier. Undertiden gaar man til mere drastiske Foranstaltninger, f. Eks. at gøre Uforsigtighed til Afskedigelsesgrund.

Bevægelsens første Kongres afholdtes i Milwaukce 1912 og her oprettedes *The National Safety Council,* som siden har holdt 12 Kongresser. Organisationen omfatter 3400 Medlemmer bestaaende af industrielle Virksomheder, Jernbaneselskaber, Assuranceselskaber, offentlige Institutioner og Enkeltpersoner. Organisationen er af den Opfattelse, at mindst 75% af Ulykkestilfældene kan forhindres. Den har skabt en stor Literatur, Bøger, Tidsskrifter og Smaaskrifter. Den virker stærkt ved Plakater. Over 3000 forskellige Plakater er i Millioner af Eksemplarer bleven omdelt. Der er oprettet en National Oplysnings Børs for al herhen hørende Oplysning, og der beskæftiges Experter og Organisatorer til Raadighed for Byer, som ønsker at aabne Kampen mod Ulykkestilfældene paa deres Omraade.

Mange lokale Erhvervsorganisationer har sluttet sig til Bevægelsen, ligesom den har givet Stødet til omfattende Bestræbelser for Tilvejebringelsen af tilbørligt sikret Maskineri, og til Codificering af Sikkerhedsforskrifter paa de forskelligste Omraader.

Taleren kom sluttelig ind paa en Betragtning over Forholdet mellem Europa og Amerika og hvad den ene kan lære af den anden. Som noget ganske nyt — og efter hans Mening specielt amerikansk — nævnte han, at i nogle af Staterne var herhen hørende Lovforslag bleven udarbejdet i Kommissioner, hvori ogsaa Arbejdere og Arbejdsgivere havde Sæde.

En af hans Slutningsbemærkninger er værd at holde fast:

»Sikkerheds Problemet er et Verdensproblem. Dets Løsning er af vital Betydning for vort internationale industrielle Liv. Trivslen af enhver Nation afhænger af dens Arbejderes Produktivitet, som igen i høj Grad afhænger af Arbejderens Sikkerhed, Helbred og Velfærd. At standse Ulykkestilfældenes umaadelige Spild vil forbedre Vilkaarene for Industrien, for Abejderne og for Nationen som Helhed.«

Under Debatten om Sikkerhedsproblemet paa Konferencen fremkom en engelsk Embedsmand *Gerald Bellhouse* med interressante Udtalelser gaaende ud paa, at Maskineriet spiller en langt mindre Rolle overfor Antallet af Ulykkestilfælde, end almindeligt antaget. »For Eksempel i Storbritanien sidste Aar,« udtalte han, »var det samlede Antal Ulykkestilfælde, som indberettedes til Inspektørerne, omkring 100.000, og af dette Antal skyldtes mindre end 30.000 Maskineriet, og selv af disse 30.000 kan sansynligvis mindre end Halvdelen skrives paa Kontoen: Ikke-Tilstedeværelse af de rette Sikkerhedsanordninger.«

Taleren var en stor Ven af det amerikanske »Sikkerhedsarbejde« og fremførte eksempelvis Forholdene fra en stor Fabriksvirksomhed i Scheffield, hvor man har indrettet sig paa lignende

Vis. Resultatet var, at Antallet af Ulykkestilfælde, som i 1919 havde været 347, dalede til 80 i 1922. »Hyppighedsraten,« d. v. s. Antallet af Ulykkestilfælde for hver Million Arbejdstimer, dalede i samme Tidsrum fra 50 til 28, og »Alvorlighedsraten« d. v. s. Antallet af tabte Dage for hver 1000 Arbejdstimer, dalede fra 3.05 til 0.7.

Arbejderrepræsentanten *Tom Moore* fra Kanada fremdrog, hvorledes man i Provinsen Ontario, som er den vigtigste i industriel Henseende af Kanadas Provinser, at Forsikringsvejen opmuntrer Arbejdsgiverne til at indrette deres Virksomheder saaledes, at Ulykker i størst mulig Udstrækning bliver undgaaet. Det sker ved at variere Præmierne under Hensyn hertil i opad — eller nedadgaaende Retning. Forskellen kan naa op til 55 %.

*Charles Hauck*, en overordnet Embedsmand ved Fabriksinspektionen i Østrig udtalte bl. a.:

»Et andet meget vigtigt Spørgsmaal er Beskyttelsen af Arbejdernes Sundhed. En af de største Bekymringer, som plager Arbejderne, er den Kendsgerning, at han kan miste sin Arbejdsævne. Men det er faktisk saaledes, at færre Arbejdere mister Arbejdsævnen ved Ulykkestilfælde end ved Arbejds-Sygdomme. Udbredelsen af saadanne Sygdomme er højst alvorlig, og der bør vises denne Sag megen Opmærksomhed. Her er atter Erhvervs-Vejledningen af stor Vigtighed, fordi Arbejderens fysiske Konstitution ofte har Betydning m. H. til hans Modstandskraft overfor Arbejdssygdomme.«

# Udlandet.

## Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrige fejrer sit 25-Aars Jubilæum.

Ved en Kongres som afholdtes i Begyndelsen af August Maaned 1898 i Stockholm, hvor en Række Landsforbund og enkeltstaaende Fagforeninger var repræsenteret, besluttedes det at oprette en faglig Landsorganisation i Sverrige, og det vedtoges at Landsorganisationens Virksomhed skulde paabegyndes den 1 Jaunuar 1899.

Landsorganisationen havde saaledes den 1 Januar 1924 virket i 25 Aar, og Jubilæet fejredes ved en storstilet Festlighed i Stockholm.

Festlighederne bestod af en Koncert om Eftermiddagen i Auditorium, hvor der tillige holdtes en Festtale af Landsorganisationens Formand fra 1900 til 1920, *Herman Lindqvist*, og overbragtes en Hilsen fra det socialdemokratiske Parti af Partiets Formand, *Hjalmar Branting*.

Om Aftenen afholdtes en Fest i Stockholms Stadshus (svarende til Københavns Raadhus), hvor der holdtes Tale af Landsorganisationens nuværende Formand, *Arvid Thorberg*, samt overbragtes Hilsner fra den internationale faglige Central i Amsterdam af *J. Oudegeest*, fra det internationate Arbejdsbureau i Geneve af *Baismer*, fra Landsorganisationerne i Belgien af *C. Mertens*, Frankrig af *L. Jouhaux*, Tyskland af *Th. Leipart*, Finland af *Eduard Huttunen*, Norge af *Ole O. Lian* og Danmark af *Carl F. Madsen*.

Madsen overrakte, i Tilslutning til sin Hilsningstale, Landsorganisationens Formand en Vase af københavnsk Porcelæn, smukt pyntet med Blomster.

I Anledning af Jubilæet har Landsorganisationen ladet udarbejde et stort og smukt Festskrift, som skildrer de mest bemærkelsesværdige Begivenheder i Landsorganisationens Historie, og i en klar og let overskuelig Form giver Oplysning om de økonomiske og organisatoriske Bevægelser indenfor Landsorganisationen i de svundne 25 Aar.

## Kampen om 8-Timers-Dagen i Svejts.

I Juni 1919 blev der under Pres af Arbejderklassen og de daværende Forhold, foretaget en meget betydelig Ændring i den svejtsiske Fabrikslov, idet

der i Stedet for en Maksimalarbejds-Uge paa 59 Timer, blev fastslaaet en 48-Timers-Arbejdsuge.

Bestemmelsen traadte i Kraft den 1. Januar 1920 og omfattede alle Arbejdere, mandlige og kvindelige, som var beskæftigede i industrielle Virksomheder.

Et Aar senere blev en lignende Lov vedtaget for Samfærdslen, Jernbaner, Post og Telegraf. Ved en Folkeafstemning blev sidstnævnte Lov vedtaget med et Flertal paa ca. 100.000 Stemmer.

I Svejts, som i andre Lande, rejser Magthaverne nu atter Hovedet, og angriber paa det voldsomste 8-Timers-Dagen. Overalt arbejdes der fra deres Side paa at undergrave den nugældende Arbejdstid. I mange Virksomheder lover man Arbejderne Lønforhøjelser, naar de vil gaa med til en forøget Arbejdstid. Arbejderne tror dog ikke paa disse Lokketoner, der er for ofte blevet blæst i falske Trompeter, de afviser kategorisk ethvert Forsøg i den Retning; thi aldrig har Arbejderne, Funktionærer og Bestillingsmænd, i saavel offentlige som private Bedrifter, staaet saa endrægtig samlede som ved den afgørende Kamp om 8-Timers-Dagen.

Naar her tales om den afgørende Kamp om 8-Timersdagen, maa dette ses i Belysning af, at der for ca. 1½ Aar siden af Rigsdagen blev vedtaget en Ændring til Loven, hvorefter Arbejdstiden under en almindelig økonomisk Krise kan forlænges til 54 Timer ugentlig, dog ikke over 10 Timer daglig.

I Tider hvor denne Forudsætning ikke er til Stede kan Ministeren dog tillade hele Industrier eller enkelte Fabrikker, at forlænge Arbejdstiden til 54 Timer ugentlig, naar vigtige Grunde kan retfærdiggøre det.

Lovens Varighed er fastsat til 3 Aar og efter den Tid træder den nuværende Lov atter i Kraft, forsaavidt der da ikke forinden er vedtaget en hel ny Lov.

Naar det i Lovteksten hedder, at Ministeren efter at have hørt de centrale Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer om Forudsætningerne for Bestemmelsernes Anvendelse er til Stede, saa er man af Erfaring ikke i Tvivl om hvad det betyder.

Af den nuværende Regering, som er udsprunget af Overklassen, kan Arbejderne ikke vente Forstaaelse for sine Synspunkter, det bliver derimod altid Arbejdsgivernes, der vil blive det afgørende.

Paastanden om Kriseforanstaltning er ikke andet end et Paaskud til at komme bort fra den 48-Timers-Uge. For alle der kender lidt til Forholdene, er det en afgjort Sag, at Ministeren betragter Lovens Vedtagelse som en Generalfuldmagt til at forringe den nugældende Arbejdstid.

Men netop fordi Arbejderne ved Besked med dette, har de efter at Loven var vedtaget, benyttet sig af den Ret, Grundloven giver den svejsiske Befolkning, til inden 3 Maaneders Forløb, at kræve Folkeafstemning. For at kunne forlange Folkeafstemning om en af Rigsdagen vedtagen Lov maa der herom fremsættes Begæring fra 30.000 Borgere. Inden den fastsatte Frists Udløb havde den faglige Landsorganisation imidlertid indleveret over 200.000 Underskrifter. Ministeriet blev fuldkommen konsterneret herover, og vovede ikke da at bringe det Forslag, som man ansaa for tvingende nødvendig og som blev pisket igennem i Rigsdagen, frem til Folkets Afgørelse. Først nu, altsaa efter halvandet Aars Forløb vover man Forsøget.

*Folkeafstemning vil herefter finde Sted den 17. Februar 1924.*

Med den største Interesse vil Arbejderne over hele Verden følge de svejtsiske Arbejderes Kamp for Bevarelsen af 8-Timers Dagen.

## Fagorganisationerne i Svejts.

Ifølge Aarsberetningen for 1922 fra den faglige Landsorganisation i Svejts er der fortsat nogen Tilbagegang i Medlemstal at notere i de svejtsiske Fagorganisationer. Dette skyldes den økonomiske Krise, som er vedvaret Aaret igennem.

Den 31. December 1921 var de tilsluttede Forbunds samlede Medlemstal 179.291, den 31. December 1922 der-

imod kun 154.692. Tilbagegangen i Løbet af Aaret 1922 er saaledes 24.599 eller 13—14 pCt. I Forhold til Medlemstallet i Aarene 1919—20 er Tilbagegangen ialt ca. 30 pCt. Sidste Aars Medlemstab har gjort sig gældende i alle de tilsluttede Forbund.

Ved en Bedømmelse af Organisationernes Stilling med Hensyn til Medlemstab maa man imidlertid ogsaa tage i Betragtning, at Antallet af selve de ved Industrien beskæftigede Arbejdere er aftaget ganske betydeligt siden 1919. Det viser sig saaledes, at i Aarene 1918—22 er Antallet af de Arbejdere, som er Fabriksloven underkastet, gaaet tilbage med 20,15 pCt.

## Hvorfor bliver der nægtet Indvandrere Adgang til De forenede Stater.

De fornylig af Indvandringsmyndighederne i Washington for Aaret 1923 offentliggjorte Tal viser, at der i Aarets Løb er indvandret ialt 522.919 Udlændinge til De forenede Stater, og at der i det samme Tidsrum kun er blevet nægtet 20.610 Udlændinge eller mindre end 4 pCt. af det samlede Antal Adgang til Landet.

Tilbagevisningen af et stort Antal Personer er sket paa Grundlag af den Antagelse, at de sandsynligvis vilde falde den offentlige Velgørenhed til Byrde. For at afgøre, hvorvidt en Udlænding eventuelt vilde komme i dette Tilfælde, blev bl. a. følgende Omstændigheder taget i Betragtning: Den paagældendes Profession; Antallet af de i Amerika eller i Udlandet levende Personer, til hvis Livsunderhold han er forpligtet at bidrage; de bestaaende Arbejdsmuligheder og det Pengebeløb, som han fandtes i Besiddelse af. Det maa i denne Forbindelse ikke lades ude af Betragtning, at de Oplysninger, som eventuelt tilfredsstiller de amerikanske Konsuler i Europa, ikke altid er fyldestgørende for den amerikanske Indvandringsinspektør. Den amerikanske Konsuls Visum borger saaledes ikke for en fri Indrejse i Landet. I sidste Instans er De forenede Staters Indvandringsmyndigheder de afgørende.

Udelukkede blev endvidere 2095 Analfabeter, da Indvandringsloven kræver, at enhver Indvandrer skal kunne læse. Det staar Indvandreren frit at vælge det Sprog, hvori han ønsker at aflægge Prøven.

De udelukkedes tredjestørste Gruppe danner de saakaldte Kontraktarbejdere. Mange Indvandrere er af den Mening, at kun saadanne bliver nægtet Adgang, som har undertegnet en bestemt Arbejdskontrakt. Den paagældende Bestemmelse i Loven angaaende Kontraktarbejdere udelukker dog ogsaa saadanne Arbejdere, som ad anden Vej har truffet Aftaler om Antagelse af Arbejde og saaledes blevet foranlediget til at udvandre til Amerika. Naar en Person gennem Annoncer i Bladene er blevet foranlediget til at udvandre til Amerika, betragtes han nøjagtig paa samme Maade som Kontraktarbejder, som den, hvis Rejse er bleven betalt af et Firma, der paatænker at beskæftige ham som Arbejder i Virksomheden. En Undtagelse fra denne Regel gøres kun for de faglærte Arbejdere, naar der findes Mangel paa saadanne. I saa Tilfælde maa dog Arbejdsdepartementet i Washington forud udstede en særlig Indrejsetilladelse. Andre Grunde for Udelukkelsen er smitsomme Sygdomme og under visse Omstændigheder ogsaa Vanførhed. Ogsaa i disse Tilfælde ligger Afgørelsen hos Indvandringsmyndighederne.

Endelig er 2680 Udlændinge udelukkede paa Grund af, at det tilladte Antal Indvandrere fra deres Land allerede var naaet ved deres Ankomst. Dette Antal beviser, at den vigtigste Grund for Tilbagevisningen af Indvandrere skyldes denne Bestemmelse i Loven. De forenede Staters Indvandringsdepartement offentliggør regelmæssig Tallene angaaende Antallet af Indvandrere fra hvert Land. (I. F. C.)

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd hos Entreprenørfirmaerne N. C. Monberg og Saaby & Lerche.

Den 7. Januar afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund, over at ovennævnte Entrepenørfirmaer, der i

Forening har et Uddybningsarbejde i Drogden, antog Arbejdere til dette Arbejde til en lavere Betaling end fastsat i en mellem Forbundet og N. C. Monberg gældende Overenskomst.

Paa Fællesmødet oplystes det, at Firmaerne den 29. November 1923 havde afsluttet en Overenskomst med Sømændenes Forbund om Betalingen for Udførelsen af dette Arbejde, hvilken Overenskomst de følte sig berettigede til, og agtede at følge.

Fællesmødet endte saaledes uden Resultat, og Dansk Arbejdsmandsforbund har senere indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

**Ovnsættere hos Mattissen & Dittmann.**

Hos ovennævnte Firma fik Ovnsætterne ved en Overenskomst, der afsluttedes den 6. December og omhandlede Timelønstillæg hos 5 forskellige Firmaer indenfor Jernindustrien, et Timelønstillæg paa 3 Øre i Stedet for et krævet saakaldet »Smedetillæg« for de Timer, i hvilke der udførtes Smedearbejde.

Da de paagældende Arbejdere fik meddelt, at Firmaets Repræsentant under Forhandlingerne skulde have udtalt, at de ikke udførte Smedearbejde, afleverede de deres Smedeværktøj til Firmaet.

Efter en Klage herover fra Jern- og Metalindustriens Sammenslutning afholdtes et Fællesmøde den 17. December, hvor man enedes om følgende:

I Anledning af en Klage fra Jern- og Metalindustriens Sammenslutning over en paastaaet Arbejdsvægring hos Firmaet Matthissen & Dittmann, erklærer Dansk Arbejdsmandsforbund ikke at ville støtte Arbejderne i deres Vægring ved at udføre saakaldt »Smedearbejde«, men drage Omsorg for, at Forbundets Medlemmer udfører Arbejdet i samme Udstrækning som forinden Forliget af 6. December.

Dansk Arbejdsgiverforening og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning frafalder under Forudsætning af, at ovenstaaende sker Fyldest, videre Forfølgning af den paastaaede Arbejdsvægring.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 732.
Havnearbejdere i København.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 62.

Aar 1923 den 14. December Kl. 5 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 732:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havns Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Næstformand, Dr. juris. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn ved Bestyrelsesmedlemmerne Overforvalter Mammen og Kontorchef Joh. Schrøder.

*For Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Forretningsfører Vald. Petersen, Havnearbejdernes Fællesforbund ved Formand M. Darup.

*Der fremlagdes* Klage af 3. December 1923 med 3 Bilag og Tilsvar af 11. December 1923.

Sagen forhandledes mellem Parterne. Retsformanden bemærkede, at der jo nu forelaa en faglig Voldgiftskendelse, hvorefter den i sin Tid iværksatte Arbejdsstandsning maatte antages at have været ulovlig. Da Sagen tilmed syntes uden større principiel Interesse, vilde han tilraade de Indklagede godvillig at betale det Beløb, de ved Kendelsen var tilpligtet at betale.

De Indklagede indgik herpaa.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 5,40 Em.

*K. Sindballe.*

/ E. Steincke.

Sag Nr. 733.
Murere hos Murermester Rasmussen, Taastrup.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 59—60.

Aar 1923 den 14. December Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa

Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 733:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Murermestre i Østifternes Vegne mod Murerforbundet i Danmark paa egne og Forbundets Glostrup-Taastrup-Afdelings Vegne.

Næstformand, Dr. juris. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist og Sekretær V. Th. Thorbjørnsen, Centralforeningen af Murermestre i Østifterne ved Formanden, Murermester Rasmus Hansen, Centralforeningens Afdeling i Nordsjælland ved Fr. Lehmberg og Glostrup-Taastrup Murermesterforening ved Formanden, Murermester H. Nielsen.

*For Indklagede mødte:* Murerforbundet i Danmark ved Formanden Kr. Petersen, Kasserer Jens Jensen og Næstformand M. Madsen, Fagforeningen i Taastrup ved Formand Th. Hannibal.

*Der fremlagdes* Klage af 4. December 1923 og Tilsvar af 7. December 1923.

Sagen forhandledes, og Forlig sluttedes saaledes:

Det henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift, hvilket Beløb Svendene maatte have til Gode hos Murermester Rasmussen. Voldgiftsretten skal bestaa af de samme Repræsentanter for Svendene og den samme Opmand, som tidligere har haft med Mellemværendet at gøre, medens Klagerne forbeholder sig at erstatte deres Repræsentanter i den tidligere Voldgiftsret med nye, idet de tidligere Medlemmer af Voldgiftsretten efter Klagernes Anbringende ikke ønsker at fungere paany. Voldgiftsretten skal lægge de tidligere Mæglingsresultater og Voldgiftskendelser til Grund, saavidt disse rækker. Dens Kendelse skal være inappellabel.

De Indklagede skal drage Omsorg for, at Hr. Laugesen faar Svende til det paagældende Arbejde senest Mandag den 17. ds.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4,20 Em.

*K. Sindballe.*

/ E. Steincke.

## Sag Nr. 734.
## Bogbindere hos Firmaet C. Schönemann, Nyborg.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 61.

Aar 1923 den 14. December Kl. 4½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 734:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsernes og dennes Medlem Firmaet C. Schönemann, Nyborgs, Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Bogbinderforbundet i Danmarks og dette igen paa dets Nyborg-Afdelings Vegne.

Næstformand, Dr. juris. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist, Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen ved Bestyrelsesmedlem, Fabrikant Fuhrmann, Firmaet C. Schönemann ved Overfaktor Thielst.

*For Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Bogbinderforbundet ved Formand P. Hansen og Hovedkasserer Kr. Eriksen.

*Der fremlagdes* Klage af 5. December 1923 med 2 Bilag og Tilsvar af 12. December 1923.

Sagen forhandledes mellem Parterne.

De Indklagede erklærede, at Firmaet ikke var udsat for nogen Blokade, og at det derfor stod enhver Bogbindersvend frit for at tage Arbejde hos Firmaet til den Løn, vedkommende Arbejder og Arbejdsgiver maatte kunne blive enige om. Dette lovede Forbundet at bringe til dets Medlemmers Kundskab.

Man enedes herefter om at stille Sagen i Bero indtil videre.

Retten hævet Kl. 4,50 Em.

*K. Sindballe.*

/ E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN.

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 * KØBENHAVN DEN 26. JANUAR 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Januar 1924.**

**Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Februar 1924.**

*Forretningsudvalget*
*for*
*De samvirkende Fagforbund.*

## Til Organisationerne.

Organisationernes Opmærksomhed henledes paa, at *E. Svendsen* er *fratraadt* som Kasserer for De samvirkende Fagforbund, og at *Alfr. Christiansen* er konstitueret som Kasserer i hans Sted.

Alle Pengeforsendelser til De samvirkende Fagforbund bedes derfor adresseret til *Alfr. Christiansen.*

Organisationerne anmodes dernæst om, ved Indsendelse af Pengebeløb til de to Indsamlinger, som er iværksat af De samvirkende Fagforbund, udtrykkelig at anføre paa Postanvisningskuponen, om Beløbet er til »Tyske Børn« (Fælleskomitéen) eller til »Tyske Fagforeninger«.

## Arbejdslønnen i Industrien.

April Kvartal 1923.

Siden April 1918 har der paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, i Statistiske Efterretninger meddelt kvartalsvise Opgørelser af Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen, Efter de for April Kvartal 1923 foreliggende Lønoplysninger er Gennemsnitsfortjenesten pr. Time paa sædvanlig Maade beregnet efter den samlede Udbetaling i Kvartalet eller — for visse Fag — i Juni Maaned, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet uanset om der er arbejdet i Timeløn eller i Akkord.

Lønstatistikken omfatter denne Gang ca. 105.000 Arbejdere, beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, mod ca. 97.000 Arbejdere i Januar Kvartal. For Kvartalerne i 1922 omfattede Lønstatistikken 95 à 100 000 Arbejdere i 1921 kun 85 à 90.000 Arbejde, men i 1920 ca. 110.000 Arbejdere. Bevægelsen i Tallene skyldes hovedsagelig Forandringer i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere.

En Sammenligning af Lønstatistikkens Arbejdertal i April og Januar Kvartaler 1923 viser en stærk Stigning i Antallet af Arbejdere i Bygningsfagene, ialt godt 3.000 Arbejdere. Indenfor Jern- og Metalindustrien er der en Fremgang paa ca. 400 for Smede og Maskinarbejdere og paa ca. 200 for Arbejdsmændene. Ogsaa for Teglværks- og Jord- og Betonarbejdere er der stærk Stigning i Arbejderantallet fra Jannuar til April Kvartal. De forskellige Grupper af Arbejdere beskæftigede indenfor Cigarindustrien viser en samlet Opgang paa 3—400 Arbejdere.

## Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

| Fag | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Ant. Arb. pr. 30/6 1923 | Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Ant. Arb. pr. 30/6 1923 | Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 |
| | | Øre | Øre | | Øre | Øre |
| *Næringsmiddelindustri:* | | | | | | |
| Bagerier, Svende | 973 | 170 | 172 | 121 | 151 | 152 |
| Møllere, — | 73 | 159 | 155 | 198 | 125 | 125 |
| Chokoladefabr., fagl. Arb. | 58 | 173 | 172 | 19 | 151 | 148 |
| — ufagl. Arb. | 67 | 131 | 133 | 8 | 132 | 130 |
| — Kvinder | 396 | 82 | 81 | 64 | 73 | 72 |
| Margarinefabr., ufagl. Arb. | 60 | 120 | 120 | 358 | 118 | 118 |
| — Kvinder | 35 | 65 | 65 | 171 | 65 | 65 |
| Slagterier, ufagl. Arb. | 239 | 143 | 143 | 782 | 125 | 125 |
| — Kvinder | 19 | 75 | 74 | 68 | 69 | 69 |
| Bryggerier, ufagl. Arb. | 1867 | 140 | 144 | 465 | 129 | 137 |
| — Kvinder | 858 | 104 | 111 | 493 | 88 | 91 |
| Spritfabrikker, ufagl. Arb. | 38 | 135 | 143 | 251 | 135 | 143 |
| — Kvinder | 44 | 103 | 108 | 13 | 103 | 109 |
| Sukkerfabr., ufagl. Arb. | 543 | 154 | 156 | 686 | 118 | 120 |
| — Kvinder | 219 | 79 | 82 | 48 | 68 | 65 |
| Div. Fag, ufagl. Arb. | 90 | 141 | 143 | 256 | 120 | 121 |
| — Kvinder | 98 | 84 | 83 | 249 | 76 | 81 |
| *Tobaksindustri:* | | | | | | |
| Cigarfabr., Cigarmagere | 825 | 142 | 142 | 955 | 132 | 139 |
| — ufagl. Arb. | 108 | 137 | 142 | 154 | 120 | 123 |
| — Kvinder | 2261 | 96 | 98 | 1560 | 79 | 81 |
| *Tekstilindustri:* | | | | | | |
| Tekstilfabr., Mænd | 691 | 128 | 127 | 2040 | 121 | 122 |
| — Kvinder | 2038 | 91 | 91 | 2935 | 83 | 81 |
| Rebslagerier, Svende | 12 | 117 | 119 | 20 | 115 | 119 |
| — ufagl. Arb. | 28 | 115 | 115 | 39 | 109 | 110 |
| — Kvinder | 125 | 71 | 73 | 63 | 62 | 61 |
| Possementfaget, Svende | 22 | 149 | 141 | — | — | — |
| — Kvinder | 22 | 81 | 80 | — | — | — |
| Sejlmagersvende | 14 | 202 | 218 | 24 | 138 | 142 |
| *Beklædningsindustri:* | | | | | | |
| Skræddersvende | 354 | 170 | 171 | 37 | 149 | 151 |
| Syersker | 1021 | 83 | 86 | 415 | 70 | 69 |
| Skomagersvende | 34 | 162 | 151 | 7 | 123 | 126 |
| Skotøjsarbejdere, Mænd | 1045 | 164 | 163 | 121 | 129 | 134 |
| — Kvinder | 850 | 93 | 93 | 58 | 68 | 71 |
| *Læderindustri:* | | | | | | |
| Garverier, Svende | 144 | 192 | 187 | 86 | 165 | 161 |
| — ufagl. Arb. | 132 | 162 | 160 | 199 | 147 | 142 |
| *Bygningsindustri:* | | | | | | |
| Blikkenslagersvende | 285 | 190 | 200 | 172 | 136 | 137 |
| Bygningssnedkersvende*) | 782 | 193 | 194 | 1148 | 134 | 136 |
| Glarmestersvende | 97 | 156 | 157 | 62 | 123 | 122 |
| Malersvende | 1384 | 176 | 192 | 583 | 132 | 134 |
| Murersvende | 1177 | 251 | 247 | 2332 | 149 | 139 |
| Murarbejdsmænd | 890 | 195 | 195 | 2346 | 119 | 119 |
| Stukkatørsvende | 50 | 193 | 190 | 6 | 152 | 147 |
| Tømrersvende | 858 | 211 | 222 | 1973 | 137 | 140 |
| Arbmd. hos Tømrere | 52 | 138 | 141 | 127 | 118 | 114 |
| Linoleumspaalæggere | 60 | 174 | 152 | 1 | 132 | 132 |
| Isoleringsmontører | 52 | 185 | 198 | 11 | 176 | 179 |

*) Herunder for Provinsen tillige andre Snedkersvende.

# Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

| Fag | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Ant. Arb. pr. 30/6 1923 | Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Ant. Arb. pr. 30/6 1923 | Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 |
| | | Øre | Øre | | Øre | Øre |
| *Træ- og Møbelindustri:* | | | | | | |
| Bødkersvende | 146 | 185 | 186 | 255 | 144 | 149 |
| Børstenbindersvende | 34 | 170 | 170 | 20 | 140 | 138 |
| Billedskærersvende | — | — | — | 20 | 135 | 134 |
| Drejersvende | 39 | 162 | 156 | 57 | 137 | 140 |
| Forgyldere | 20 | 179 | 183 | 25 | 150 | 155 |
| Karetmagersvende | — | — | 191 | — | — | — |
| Kurvemagersvende | 22 | 120 | 128 | — | — | — |
| Møbelsnedkersvende | 639 | 164 | 168 | 64 | 135 | 138 |
| Maskinsnedkere | 367 | 158 | 158 | 1145 | 128 | 126 |
| Træindustriarbejdere, ufagl. | 305 | 127 | 127 | 556 | 109 | 108 |
| Træindustri, Kvinder | 100 | 82 | 83 | 57 | 81 | 80 |
| Pianoarbejdere | 218 | 181 | 185 | 7 | 147 | 146 |
| Piskearbejdere | — | — | — | 13 | 121 | 133 |
| Sadelmager- og Tapetserersvende | 238 | 174 | 166 | 140 | 137 | 137 |
| *Ler-, Sten- & Glasindustri:* | | | | | | |
| Jord- og Betonarbejdere | 1647 | 166 | 171 | 2037 | 111 | 115 |
| Andre Arbmd. ved Jordarb. | — | — | 150 | 466 | 111 | 118 |
| Brolæggersvende | 56 | 267 | 248 | 44 | 179 | 131 |
| Stenhuggerier, Svende | 105 | 194 | 174 | 309 | 128 | 118 |
| — ufagl. Arb. | 68 | 144 | 140 | 79 | 111 | 111 |
| Grus- og Skærvefabr., Arbmd. | — | — | — | 345 | 119 | 117 |
| Teglværker — | — | — | — | 3920 | 121 | 115 |
| Cementfabrikker — | — | — | — | 1498 | 131 | 127 |
| Keram. Industri, fagl. Arb | 158 | 167 | 171 | 55 | 125 | 125 |
| — ufagl. - | 213 | 140 | 140 | 94 | 106 | 107 |
| — Kvinder | 413 | 105 | 105 | 45 | 74 | 73 |
| Terrazzoarbejdere | 42 | 157 | 161 | 8 | 122 | 123 |
| *Jern- o. a. Metalindustri:* | | | | | | |
| Blikkenslagersvende | 161 | 182 | 176 | 88 | 152 | 154 |
| Elektrikere | 573 | 161 | 163 | 560 | 152 | 151 |
| Formere | 355 | 197 | 197 | 569 | 161 | 161 |
| Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere | 310 | 152 | 154 | 103 | 135 | 130 |
| Gørtlere | 120 | 167 | 166 | 42 | 143 | 146 |
| Kobbersmede | 61 | 205 | 189 | 59 | 169 | 168 |
| Malersvende | 150 | 193 | 188 | 233 | 156 | 155 |
| Metalslibere | 139 | 173 | 175 | 66 | 139 | 132 |
| Metaltrykkere | 80 | 196 | 190 | 25 | 152 | 164 |
| Skibstømrere | 143 | 192 | 194 | 255 | 151 | 152 |
| Smede- og Maskinarbejdere | 5078 | 181 | 180 | 4793 | 149 | 150 |
| Træarbejdere | 357 | 172 | 175 | 714 | 147 | 154 |
| Div. fagl. Arbejdere | 56 | 179 | 173 | 71 | 150 | 156 |
| Arbejdsmænd | 3184 | 139 | 139 | 3879 | 124 | 124 |
| Kvinder | 1570 | 81 | 78 | 399 | 73 | 72 |
| *Kemisk Industri:* | | | | | | |
| Farversvende | 31 | 154 | 149 | — | — | — |
| Oliemøller, Arbmd. | 500 | 135 | 137 | 691 | 131 | 135 |
| Svovlsyrefabr. | 84 | 148 | 148 | 199 | 127 | 144 |
| Tændstikfabr., Arbmd. | 78 | 147 | 150 | — | — | — |
| — Kvinder | 199 | 81 | 84 | — | — | — |
| Forsk. Industrier, Arbm. | 941 | 133 | 135 | 253 | 130 | 118 |
| — Kvinder | 934 | 76 | 77 | 219 | 64 | 65 |

## Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

| Fag | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Ant. Arb. pr. 30/6 1923 | Gennemsn. Timefortj. April Kvtr. 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 | Ant. Arb. pr. 30/6 1923 | Gennemsn. Timefortj. April Kvtr 1923 | Gennemsn. Timefortj. Jan. Kvt. 1923 |
| | | Øre | Øre | | Øre | Øre |
| *Grafisk Industri:* | | | | | | |
| Papirfabrikker, Arbmd. | 167 | 127 | 131 | 824 | 117 | 120 |
| — Kvinder | 40 | 89 | 91 | 268 | 74 | 75 |
| Bogtrykkerier m. v.: | | | | | | |
| Typografer | 1488 | 197 | 199 | 1056 | 183 | 182 |
| Stentrykkere | 141 | 182 | 185 | 84 | 152 | 152 |
| Kemigrafer | 91 | 169 | 176 | — | — | — |
| Ufagl. Arb. | 140 | 149 | 150 | 55 | 144 | 145 |
| Kvinder | 324 | 96 | 96 | 114 | 80 | 80 |
| Litografiske Etabl., ufagl. Arb. | 36 | 135 | 136 | 20 | 113 | 112 |
| — Kvinder | 65 | 93 | 93 | 28 | 75 | 74 |
| Bogbinderier, Svende | 257 | 188 | 190 | 128 | 135 | 137 |
| — Kvinder | 340 | 99 | 99 | 63 | 73 | 70 |
| Papirvareindustri, ufagl. Arb. | 54 | 129 | 132 | — | — | 131 |
| — Kvinder | 262 | 83 | 83 | 76 | 72 | 76 |
| Æskefabrikker, Kvinder | 206 | 88 | 88 | 122 | 80 | 79 |
| *Handel og Transport:* | | | | | | |
| Lager- og Pakhusarbejdere | 1232 | 122 | 122 | 2180 | 114 | 118 |
| Havnearbejdere | 423 | 220 | 217 | 621 | 196 | 196 |
| Kvinder | 89 | 74 | 74 | 31 | 66 | 81 |
| *Forskelligt:* | | Kr. pr. Uge. | | | Kr. pr. Uge. | |
| Formænd | 661 | 101.64 | 102.72 | 714 | 81.24 | 80.26 |
| Fyrbødere | 369 | 69.96 | 70.07 | 684 | 64.22 | 64.64 |
| Chauffører | 687 | 65.32 | 65.35 | 364 | 56.97 | 57.44 |
| Kuske | 1243 | 62.09 | 62.69 | 1063 | 54.07 | 54.63 |

En Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og for kvindelige Arbejdere henholdsvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles omstaaende. Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det haves i Erindring, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gennemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Oversigtens Tal er fremgaaet af store Arbejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at Gruppen »Formænd« er udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i April Kvartal 1923 i Hovedstaden 219 Øre, i Provinsen 175 Øre og i hele Landet 196 Øre. Deres Antal er imidlertid saa forholdsvis lille, at Udeladelsen af deres Lønninger kun betyder en ringe Ændring i de samlede Gennemsnit.

Af Oversigten fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under et i April Kvartal 1923 var 134 Øre. For faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 165 Øre, for Arbejdsmænd 132 Øre og for Kvinder 85 Øre. For de i København beskæftigede 50.000 Arbejdere udgjorde Timefortjenesten 145 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 183 Øre, for Arbejdsmænd 145 Øre og for Kvinder 90 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistikken 55.000 Arbejdere, hvis gennemsnitlige Timefortjeneste var 124 Øre; for faglærte Arbej-

| | Ant. Arb. 30. Juni 1923 | Gennemsn. Timefort. April Kvartal 1923 | Januar Kvartal 1923 | Oktbr. Kvartal 1922 | Oktbr. Kvartal 1920 | Aaret 1914 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre |
| *København* | | | | | | |
| Faglærte Arbejdere..... | 20261 | 183 | 182 | 193 | 263 | 67,1 |
| Ufaglærte » ..... | 16796 | 145 | 145 | 156 | 214 | 47,5 |
| Ialt Mænd ..... | 37057 | 165 | 165 | 177 | 242 | 61,0 |
| Kvindelige Arbejdere... | 13234 | 90 | 90 | 95 | 136 | 32,3 |
| Samtlige. Arbejdere .... | 50291 | 145 | 145 | 154 | 216 | 54,4 |
| *Provinsen* | | | | | | |
| Faglærte Arbejdere..... | 19132 | 146 | 146 | 152 | 218 | 54,8 |
| Ufaglærte. » ..... | 28061 | 123 | 125 | 132 | 186 | 40,8 |
| Ialt Mænd..... | 47193 | 132 | 133 | 140 | 200 | 48,2 |
| Kvindelige Arbejdere... | 7924 | 78 | 78 | 81 | 122 | 25,7 |
| Samtlige Arbejdere..... | 55117 | 124 | 124 | 131 | 190 | 44,9 |
| *Hele Landet* | | | | | | |
| Faglærte. Arbejdere .... | 39393 | 165 | 166 | 174 | 242 | 61,3 |
| Ufaglærte » .... | 44857 | 132 | 133 | 141 | 197 | 45,5 |
| Ialt Mænd..... | 84250 | 147 | 147 | 156 | 219 | 55,0 |
| Kvindelige Arbejdere... | 21158 | 85 | 85 | 90 | 131 | 29,6 |
| Samtlige Arbejdere..... | 105408 | 134 | 134 | 142 | 203 | 50,2 |

dere i Provinsen var Lønnen 146 Øre, for Arbejdsmænd 123 Øre og for Kvinder 78 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 37 Øre for faglærte Arbejdere, 22 Øre for Arbejdsmænd, 12 Øre for Kvinder og 21 Øre for samtlige Arbejdere. Det maa dog fremhæves, at de for København og Provinsen beregnede Gennemsnitslønninger, for samtlige Arbejdere under et, paavirkes af Arbejdertallets forskellige Fordeling mellem faglærte og ufaglærte og mellem Mænd og Kvinder, og indenfor disse Grupper øver den forskellige Fordeling mellem Fagene Indflydelse paa Gennemsnitstallene.

Sammenlignet med Lønningerne i Januar Kvartal viser Lønningerne i April Kvartal kun meget faa Forandringer. Selve Gennemsnitsantallet for Timefortjenesten for alle de i Statistikken indbefattede Arbejdere er det samme i begge Kvartaler, nemlig 134 Øre. At Lønniveauet saaledes har været nogenlunde uforandret skyldtes, at det store Flertal af Arbejderoverenskomster kun har været underkastet Reguleringer i Henhold til den generelle Overenskomst mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Hovedorganisationer af 4. April 1922.

Efter at de fleste Lønninger i Henhold til denne Overenskomst paa Grund af Pristallets Nedgang fra 212 i Januar 1922 til 198 i Januar 1923 var nedsat med 6 pCt. i Februar 1923, vil der i Almindelighed ikke være sket nogen Forandring i Lønforholdene før i August 1923, da de fleste Lønninger paa Grund af Pristallets Stigning fra 198 i Januar til 204 i Juli forhøjedes med 3 pCt.

Af den Tabel, der udviser Gennemsnitsfortjenesten i de enkelte Fag, henholdsvis for April og Januar Kvartaler samt Arbejdertallet ved Udgangen af April Kvartal, vil man se, at der i langt de fleste Fag ligesom i Gennemsnitstallene for samtlige Fag kun er indtraadt smaa Forandringer i Lønningerne. Hvor der er Afvigelser, skyldes det særlige Forhold, blandt hvilke følgende skal nævnes. For Arbejdere i Bryggerier og Spritfabrikker er der ligesom i de foregaaende Kvartaler en mindre Nedgang i Lønnen, svarende til, at der i 1922 sluttedes en 2-aarig Overenskomst med en jævn mindre

Lønnedsættelse gennem hele Overenskomstperioden. For Linoleumspaalæggere og Provinsens Murere er der nogen Opgang i Lønnen; disse Fag fik ny Arbejdsoverenskomster i Foraaret 1923. For de københavnske Malere er der i April Kvartal udbetalt noget mindre i Akkordoverskud end i Januar Kvartal, og den gennemsnitlige Timefortjeneste ligger derfor lidt lavere; omvendt er der for Stenhuggersvende udbetalt noget større Akkordoverskud i April end i Januar Kvartal. For Brolæggere, der fik ny Overenskomst i Foraaret 1923, er der sket en Stigning i Lønnen.

I øvrigt har Aarstiden ikke ringe Indvirkning paa Lønforholdene for alle Arbejdere i Byggefagene og dermed beslægtede Virksomheder (bl. a. Teglværkerne), og det er derfor vanskeligt at afgøre, hvor stor en Del af Stigningen i de ovennævnte Arbejderes Løn, der skyldes Aarstiden, og hvor meget der skyldes de ændrede Overenskomster (Priskuranter).

Efter April Kvartal er de fleste Arbejdslønninger, som ovenfor nævnt, steget med 3 pCt. i August, og det nuværende Lønniveau kan saaledes regnes i Almindelighed at ligge ca. 3 pCt. over de for April Kvartal 1923 beregnede Tal. Gennemsnitsfortjenesten for faglærte Arbejdere i hele Landet under eet maa herefter anslaas til ca. 170 Øre, for ufaglærte Arbejdere til ca. 136 Øre og for Kvinder til ca. 88 Øre.

# Udlandet.

## International Kamp imod 8-Timers Arbejdsdagen.

*Resolution fra Den internationale faglige Central.*

Spørgsmaalet om Produktionens Forøgelse er:

1) *et teknisk Problem,* hvis Løsning forudsætter forbedrede Værktøjsmaskiner for Serieproduktionen, endvidere bestemte Arbejdsmetoder og højtkvalificerede Arbejdere og Arbejdsledere;
2) *et moralsk og socialt Problem,* som i sig selv indebærer, at Arbejderne har en vis Medvirknings- og Medbestemmelsesret i Bedrifterne;
3) *et internationalt Problem,* idet Nationerne i finansiel, industriel og kommersiel Henseende kommer i et stadig større gensidigt Afhængighedsforhold, og der i alle Lande ved Siden af nyttige og rationelle ogsaa findes undværlige og urationelle Industrier.

I alle Lande, saavel i dem med daarlig som med god Valuta, er den ødelagte økonomiske og moralske Ligevægt, Salget til Spotpriser, Handelskriserne, Arbejdsløsheden og Fordyrelsen af Leveforholdene en Følge af den almindelige Usikkerhed, Fredstraktatens økonomiske Fejltagelser, den overhaandtagende Protektionisme, Spekulationen og Tilbageholdelsen af Varer, Forskellen i de forskellige Landes Valuta, de svigtende Budgetter, den endnu ikke paafulgte Løsning af Skadeserstatningsspørgsmaalet og Spørgsmaalet om den interallierede Gæld.

Alle Nationer bør tilstræbe den størst mulige Udbytning af deres naturlige Rigdomme og agte paa de levedygtige Industriers Velgaaende, endvidere paa Udbygningen af den tekniske Fuldkommengørelse af Produktionsmidlerne, Arbejdsdelingen, Forhøjelsen af den individuelle Produktion gennem en Reform af Oplysningsvæsenet, paa Industriernes Gruppering, Landbrugets Fremme gennem Anvendelsen af de nyeste Metoder og tekniske Fremskridt, Forøgelsen af Transportmidlerne samt endelig paa Opnaaelsen af en international Forstaaelse angaaende den størst mulige Cirkulationsfrihed for Raamaterialer og Varer.

Den nationale Genrejsnings Problem er delvis identisk med den internationale moralske og økonomiske Genrejsnings Problem.

Arbejdsgiverne og Regeringerne, som kun i ringe Grad bekymrer sig om Freden og Arbejdernes Velgaaende, tilstræber en varig Formindskelse af Lønningernes Købeevne, enten gennem en Forøgelse af Seddelfabrikationen eller gennem Afskaffelsen af Loven om 8-Timersdagen, under det bedrageriske Paaskud, at 8-Timersdagen er Aarsagen til alle de Vanskeligheder, som

Krigen, deres egen Uforsigtighed, Inkompetence, deres Uvirksomhed og Viljeløshed har skabt og forplantet videre.

Angrebene paa 8-Timersdagen har til Formaal at erstatte den 48-Timers Arbejdsuge med 54- eller 60-Timers Arbejdsugen og er et Bevis for, at Arbejdsgiverne og Regeringerne tilstræber at nedtrykke Arbejderklassens moralske, økonomiske og sociale Niveau og paa ingen Maade — af hvad Art deres gentagne, hykleriske Forsikringer end maatte være — viser Vilje til at fremme Arbejdernes Velgaaende.

De herskende Klasser viser sig saaledes ude af Stand til at løse de af dem selv fremkaldte og forøgede Vanskeligheder.

Ud fra alle disse Betragtninger paahviler der Arbejderne i alle Lande den dobbelte Pligt, for det første af al Kraft at modsætte sig selv den ringeste Krænkelse af Loven om 8-Timersdagen, og for det andet uden Tøven at fordre og tilkæmpe sig Medvirknings- og Medbestemmelsesretten i alle industrielle, kommersielle, finansielle og Landbrugs-Virksomheder, med det Formaal at organisere den størst mulige Forøgelse af Produktionen og Vareudbytningen Landene imellem og at modsætte sig Overgevinster, Beskyttelsestolden, Spekulationen og den aageriske Opstabling af Varer.

Arbejderklassen bør besvare Arbejdsgivernes Offensiv mod 8-Timersdagen med en Offensiv til Fordel for Arbejdernes Medvirknings- og Medbestemmelsesret. Naar Arbejdsgiverne vil give Beviser for deres mod 8-Timersdagen rettede Paastande, bør de først og fremmest indrømme Aandens og Haandens Arbejdere Andel i Bedrifternes Ledelse og Kontrol, hvorpaa Arbejderne har et berettiget Krav, som de om fornødent vil vide at tilkæmpe sig.

Amsterdam, den 11. Januar 1924.

*Forretningsudvalget for*
*Den internationale faglige Central.*

# Litteratur.

## »Den internationale Fagbevægelse.«

*Internationalt Tidsskrift.*
*Udkommer hver 3. Maaned paa Tysk, Engelsk og Fransk.*
*Udgivet af*
*Den internationale faglige Central, Amsterdam.*
*Abonnementspris: Kr. 5,00 aarlig.*

Med nærværende tillader vi os at henlede Opmærksomheden paa Tidsskriftet »Den Internationale Fagbevægelse«, som siden Januar 1921 udkommer i det tyske, engelske og franske Sprog og saaledes nu paabegynder sin fjerde Aargang.

»Den Internationale Fagbevægelse« er det eneste Tidsskrift, som regelmæssig bringer Artikler omhandlende Fagbevægelsen og alle den faglige Kamps Problemer. Herved tages der særlig Hensyn til alle de Spørgsmaal af økonomisk og almen Art, som under og efter Krigen er blevet aktuelle og betydningsfulde for Arbejderklassen. Disse Spørgsmaal behandles af fremstaaende Repræsentanter for den internationale Arbejderbevægelse. Endvidere publiceres alle Den internationale faglige Centrals officielle Beslutninger i dette Tidsskrift, der ligeledes bringer Beretninger fra de tilsluttede faglige Landsorganisationers Kongresser og om alle vigtige Begivenheder indenfor Arbejderbevægelsen i de forskellige Lande. En særlig Del af Tidsskriftet er helliget Fortegnelsen og Anmeldelsen af Fagforenings- og Arbejderliteraturen, vigtige Publikationer vedrørende Sociallovgivningen, Arbejder-Oplysningsvæsenet og lign. For Fagforeningernes Tillidsmænd samt overhovedet for Fagforeningsfolk og alle andre, som ønsker sig underrettet om de internationale Arbejderspørgsmaal, er »Den Internationale Fagbevægelse« en uundværlig Vejleder.

Abonnement kan tegnes hos Boghandelen »Fremad«, som har Eneretten for Den internationale faglige Centrals Publikationer i Danmark.

Af de for Aargangen 1924 allerede tilsagte Bidrag fremhæver vi følgende:

Ing. Dr. Bruno Wagner: Muligheden af en international Arbejderbank; Dr.

Harry Laidler: Den amerikanske Arbejderbevægelse og dens Fremtidsudsigter; L. Jouhaux: Betragtninger og Kendsgerninger angaaende den private Vaabenfabrikation; C. Ilg: Det internationale Metalarbejderforbunds Udvikling; Fr. Hodges: Bjergarbejder-Internationalens Vækst og Betydning samt endvidere en udførlig Fremstilling fra meget sagkyndig Side omhandlende Arbejdsforholdene og Arbejderspørgsmaalet i det revolutionære Rusland i Aarene 1917 til 1923.

*

Blandt Medarbejderne ved Tidsskriftet nævner vi: Prof. Ayusawa (Japan), Sven Backlund (Sverige), F. Bramley (England), K. Dürr (Svejts), Gertrud Hanna (Tyskland), Peter Hedebol (Danmark), P. Hiemstra (Holland), Fr. Hodges (England), L. Jouhaux (Frankrig), Dr. Tokijiro (Japan), A. Knoll (Tyskland), Th. Leipart (Tyskland), Matsumoto (Japan), C. Mertens (Belgien), Spencer Miller Jr. (Forenede Stater), Sherwood Eddy (Forenede Stater), Prof. Dr. H. Sinzheimer (Tyskland), Oskar Petersen (Norge), Sigfrid Hansson (Sverige), R. Tayerle (Czekoslovakiet), R. Tremelloni (Italien), P. Umbreit (Tyskland), B. P. Wadia (Engelsk-Indien), Dr. Martin Wagner (Tyskland), J. Oudegeest og Joh. Sassenbach.

## International Arbeiterbildung

*Udgivet af Den internationale faglige Central, Amsterdam.*

*(Pris 2 Kroner).*

Denne Bog bringer en Række af udførlige Beretninger om Arbejderoplysningens Stilling i ikke mindre end 15 Lande, det vil sige i næsten alle Lande, som paa en eller anden Maade har gjort sig bemærket paa Arbejderoplysningsvæsenets Omraade. Desuden indeholder Bogen en Beretning om den i 1922 i Bryssel afholdte internationale Oplysningskonference, og beretter om Metoderne, Virksomhedsomraadet og Resultatet af Arbejderoplysningen i de forskellige Lande. Den ogsaa i det Ydre smukt udstyrede Bog vil allerede ved Materialets Fylde uden Tvivl være velkommen i alle Kredse, der interesserer sig for det proletariske Opdragelsesarbejde, samt navnlig for alle dem, der selv arbejder paa dette Omraade, og som kunde ønske Underretning om Arbejderoplysningens hidtidige Arbejde og fremtidige Opgaver.

Bogen kan faas i Bog- og Papirhandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København K.

## Den internationale faglige Centrals nye Aarbog

Den om kort Tid udkommende statistiske Aarbog 1922/23, der samtidig vil kunne gøre god Tjeneste som Adressebog for den internationale Fagbevægelse og andre internationale Organisationer, indeholder bl. a. en Fortegnelse over Medlemmerne af I. F. C.s Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse, de tilsluttede faglige Landsorganisationers, de enkelte Forbunds og de internationale Fagsekretariaters Adresse og Medlemsantal. Endvidere indeholder Bogen en Oversigt over de forskellige Retninger indenfor Fagbevægelsen, en sammenlignende Oversigt over Fagbevægelsens Stilling i Aarene 1921 og 1922, en Adressefortegnelse over alle Organisationer, som er tilsluttet Ungdoms-Internationalen, den Kooperative Internationale og det Internationale Kvindelige Arbejderforbund samt en udførlig specificeret Oversigt over Landsorganisationernes og de enkelte Forbunds Indtægter, Udgifter og Formue ved Udgangen af 1921.

Bogen udkommer med engelsk, tysk og fransk Tekst. Da den kun vil udkomme i et begrænset Antal Eksemplarer, bedes man i Tide indsende sin Bestilling. Bogen kan bestilles hos: Bog- og Papirhandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København. Pris 4,50 danske Kroner.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ✻ KØBENHAVN DEN 2. FEBRUAR 1923 ✻ 20 AARGANG

## Arbejdsløsheden

### Rigsdagsudvalgets Møde

Det af Rigsdagen nedsatte Udvalg var af Indenrigsministeren sammenkaldt til Møde den 24. Januar.

Til Bedømmelse af Arbejdsløshedssituationen forelaa nogle af Arbejdsdirektoratet udarbejdede skematiske Tabeller, hvoraf det fremgik, at der den 18. Januar var tilmeldt Arbejdsanvisningskontorerne: 52.644 arbejdsløse Medlemmer af de anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Anerkendt som berettiget til ekstraordinær Understøttelse var 27 Kasser med 149.065 Medlemmer, disse havde 34.027 Arbejdsløse eller gennemsnitlig 22,8 pCt. Det var dog ikke muligt at se, hvor mange der havde vedtægtsmæssig Understøttelse.

39 Kasser med 102.964 Medlemmer og 18.617 Arbejdsløse eller gennemsnitlig 18 pCt. var ikke anerkendte som berettigede til ekstraordinær Understøttelse. Skulde de Beregninger, Indenrigsministeren lægger til Grund for sin Afgørelse af, hvilke Kasser der kan anerkendes som berettigede til ekstraordinær Understøttelse, bruges rent automatisk, vilde Beregningen medføre, at 11 Kasser med 30.762 Arbejdsløse, som nu har Anerkendelse, vilde blive uddraget den ekstraordinære Understøttelse, og kun 16 Kasser med 3265 Arbejdsløse vilde fortsat kunne bevare Anerkendelse. Desuden vilde der kunne komme et Par mindre Kasser med, som for Tiden ikke har Anerkendelse.

De socialdemokratiske Repræsentanter protesterede ganske naturligt imod, at der blev truffet nogen Afgørelse paa Grundlag af de foreliggende Beregninger, som aldrig er godkendt af de socialdemokratiske Repræsentanter. Disse fremsatte derimod Forslag om, at de Kasser, som har Anerkendelse, bevarer denne, og at der blandt de Kasser, som ikke har Anerkendelse, medtages de flest mulige under den ekstraordinære Understøttelse.

Mødet endte med, at Indenrigsministeren lovede at tage de faldne Udtalelser under Overvejelse, men han tilkendegav dog som sin Opfattelse, at et Par Kasser, som nu havde Anerkendelse, maatte udgaa, og at der til Gengælde kunde være Tale om at medtage et Par Kasser, som ikke har Anerkendelse.

Det er en frygtelig Fejl ved Loven, at der ingen bestemte Regler er at gaa efter ved Afgørelsen af, om der er Krisetilstand i Fagene eller ikke, og at hele Afgørelsen af dette vigtige Spørgsmaal er overladt til Indenrigsministeren. En Forandring heri er paakrævet, og forhaabentlig lykkes det ved den Revision af Loven, som for Tiden foretages af et af Landstinget nedsat Udvalg, at naa dertil. Indtil videre maa man have Lov til at haabe paa, at Indenrigsministeren vil forstaa den for de Arbejdsløse saa vanskelige og alvorlige Situation og ved sin Afgørelse tage Hensyn til den Nød og Elendighed, der er til Stede i de tusinde smaa Hjem.

---

### Arbejdsløsheden i December 1924.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i December Maaned er en Fortsættelse af de for de tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Ved den sidste Opgørelse for December Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag 16,0 pCt. mod 11,4 pCt. ved Udgangen af November. Stig-

ningen har været særlig stærk i Provinsen, hvor Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag er steget fra 11,8 pCt. ved Udgangen af November til 18,6 pCt. ved Udgangen af December, medens der for Hovedstaden er en forholdsvis svagere Stigning fra 10,8 pCt. til 13,0 pCt.

| December 1923 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 7. Dec. | 14. Dec. | 21. Dec. | 28. Dec. |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygningsindustri | 11528 | 18,3 | 18,0 | 18,7 | 20,7 |
| Anden Industri.. | 56949 | 9,3 | 8,7 | 9,5 | 10,7 |
| Handel ..... | 5759 | 9,6 | 9,2 | 8,9 | 9,0 |
| Arbejdsmænd ... | 30176 | 11,3 | 10,2 | 11,1 | 13,7 |
| Ialt... | 104412 | 10,9 | 10,2 | 10,9 | 13,0 |
| Provinserne: | | | | | |
| Bygningsindustri | 19043 | 20,4 | 21,4 | 22,7 | 31,6 |
| Anden Industri.. | 55348 | 9,2 | 10,1 | 10,2 | 12,7 |
| Handel ..... | 6654 | 6,8 | 6,7 | 6,6 | 6,6 |
| Arbejdsmænd ... | 63540 | 14,6 | 14,1 | 15,8 | 20,9 |
| Ialt... | 144585 | 12,9 | 13,2 | 14,1 | 18,6 |
| Hele Landet... | 248997 | 12,1 | 11,9 | 12,8 | 16,0 |

Af de i Tabellen anførte Faggrupper er det særlig Byggefagene og Arbejdsmandsgruppen, der viser Stigning, medens Stigningen for Industrifagene er forholdsvis svagere. For Handelsfagene er der sket en mindre Nedgang i Arbejdsløshedsprocenten i Løbet af Maaneden.

Stigningen falder for alle Fag ganske overvejende paa Maanedens sidste Uge, og den almindelige Tendens til Stigning, der altid findes i de første Vintermaaneder, er i Aar forstærket ved de for Byggearbejderne ugunstige Vejrforhold.

Det maa endvidere bemærkes, at der i December Maaned for nogle Fag er aabnet Adgang til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse, og det er muligt, at der i de paagældende Fag (herunder bl. a. visse Afdelinger indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund) er en Del Arbejdere, der allerede tidligere har været uden Beskæftigelse, men som først har meldt sig arbejdsløse, da der er aabnet Adgang for Vedkommende til at opnaa Understøttelse; nogen større Betydning kan der dog efter foreliggende Oplysninger ikke tillægges dette Forhold.

## Arbejdernes Oplysningsforbund

Fra 1. Januar er *Arbejdernes Oplysningsforbund* traadt i Virksomhed, og Bestræbelserne for at organisere Oplysningsarbejdet indenfor den danske Arbejderklasse har dermed fundet sin Form. Forbundet er stiftet af den samlede Arbejderklasse, af Fagbevægelsen, Socialdemokratiet, Ungdomsbevægelsen og Kooperationen, og dets Formaal er at udvikle Arbejdernes kulturelle, økonomiske, faglige og politiske Oplysning og Dannelse.

Forbundet er et *Fællesorgan* for de altbestaaende Organisationer, og det har ingen selvstændige faglige eller politiske Opgaver. Dets Omraade omfatter udelukkende Oplysningsarbejdet.

Denne Side af Arbejderbevægelsens forgrenede Virksomhed har hidtil savnet et særligt Organ, der kunde forene de spredte Kræfter, frugtbargøre de bestaaende Oplysningsinstitutioner og skabe nye Former for Arbejderoplysning.

Med Arbejdernes Oplysningsforbund er Begyndelsen gjort. Og paa Arbejderne selv beror det, hvilken kulturel Betydning og praktisk Nytte, Forbundet skal faa. Kun paa den Enkeltes Interesse, Aarvaagenhed og Dygtighed kan Oplysningsvirksomheden bygges. Derfor henvender Oplysningsforbundet sig til alle Fag, til alle Medlemmer i politiske og kooperative Organisationer.

Vel er alle Fremskridt i Arbejderbevægelsen naaet gennem den organiserede Fællesvilje, gennem Solidariteten; men det er ikke derfor af mindre Betydning, hvorledes den enkelte Arbejder er rustet til Livets og Arbejderklassens Opgaver. Paa den Enkeltes *Forstaaelse*, hans *Kundskab* til Tingene, hans *Vurdering* af Situationerne, afhænger i Virkeligheden hele Arbejderklassens Stilling.

Oplysningsforbundets Opgave bliver at vække og tilfredsstille Arbejdernes Trang til *positive Kundskaber* i Historie, Økonomi, Samfundslære, socialistisk Teori, Fagbevægelsens Grundsætninger, overhovedet alle Emner med

Tilknytning til Arbejderbevægelsen, Tiden og Fremtiden.

Denne Trang til Oplysning er sikkert til Stede i Arbejderklassen. Det raske Fremskridtstempo i 1918—20, de senere Nedgangsaar, Samfundssvindelen, som efterhaanden afsløres, Begivenhederne i den store Verden — alt har det grebet ind i Arbejderens Levevis, hans Tankesæt og klassemæssige Stilling. Og nye Problemer er rejst, forøget Ansvar lagt paa Arbejderklassens Skuldre, — paa alle Omraader trænges til Klaring og Afklaring, til sikker Viden og fast Tro.

Gennem en udvidet *Skole-* og *Foredragsvirksomhed* vil Oplysningsforbundet søge at organisere sit Arbejde, og gennem *Studiekredse* vil Spørgsmaal som Fagbevægelsens Retsstilling, Lønningsprincipper, Bedriftsraad og Socialisering blive taget op.

Som denne Virksomhed stiller Krav til den Enkeltes Flid og Interesse, vil den naturligvis ogsaa stille Krav til Arbejderbevægelsens økonomiske Ydeevne. Men det er en kendt Regel, at naar der løftes i Flok, kan der naas store Ting. Og det er Bestyrelsens Haab, at den samlede Arbejderklasse ogsaa i Fællesskab vil kunne magte denne Side af Opgaven.

Til Formand for Arbejdernes Oplysningsforbund er valgt Lektor, Landstingsmand *C. V. Bramsnæs*, og til Leder af det daglige Arbejde Typograf *Harald Jensen*. Forbundets Kontor er Rømersgade 22, 4. Sal Sidebygningen. Telf. Byen 6906. Sekretæren er til Raadighed med alle Oplysninger vedrørende Forbundets Organisation og kommende Virksomhed.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Havnearbejdere i København.

*Losning af Trælast.*

Den 7. Januar opstod der Strid om Betalingen for Losning af Dækslasten (Træ) fra S/S »Nautik« til A/S Silvan, der havde overdraget Entreprisen til Firmaet Werner & Jørgensen. Aarsagen til Striden var, at Dækslasten var overiset, hvorfor Arbejderne krævede en Ekstrabetaling af 600 Kr. for Arbejdet og nægtede at modtage et Tilbud om, at der sattes ekstra 2 Mand om Bord til at skille Brædderne ad. Firmaet betalte saa under Protest de 600 Kr., men kræver nu, at Havnearbejdernes Fællesforbund erstatter Beløbet.

Den 12. Januar afholdtes et Fællesmøde herom, men da dette endte uden Resultat, har Arbejdsgiverne senere indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

## Havnearbejdere i København.

*Sortering af Trælast.*

Den 12. Januar 1924 afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Klage fra Arbejdsgiverne over, at nogle Havnearbejdere, der den 28. December 1923 havde truffet Aftale om en Pris for Sortering af en Trælast, der var oplosset uden Sortering, efter et Par Timers Arbejde nægtede at fortsætte hermed, hvis de ikke fik Daglønnen garanteret. Da Firmaet, A/S Baltisk Trælasthandel, nægtede dette, forlod Arbejderne Arbejdet, og Firmaet maatte da slutte en ny Akkord med andre Arbejdere. Denne blev 230 Kr. højere, og dette Beløb kræver Arbejdsgiverne erstattet af Havnearbejdernes Fællesforbund.

Da Forbundet nægtede at indgaa herpaa, indbragte Arbejdsgiverne Klage for Den faste Voldgiftsret.

## Havnearbejdere i København.

*Omladning af Splitved.*

Den 4. December 1923 opstod der en Uoverensstemmelse ved Omladning af Splitved fra M/S »Haukur« til M/S »Elin«, og da Enighed ikke paa anden Maade opnaaedes, blev Arbejdet efter Arbejdernes Ønske udført paa Timeløn. Dette bevirkede, at Arbejdet varede længere, end Arbejdsgiverne havde beregnet, og Rederiet krævede derfor Erstatning for 4 Liggedage paa 4800 Frcs., og Arbejdsgiverne hævder, at Arbejdslønnen har andraget ca. 1700 Kr. mere, end Overenskomsten fastsætter, hvilke Beløb de nu kræver erstattet af Havnearbejdernes Fællesforbund.

Om denne Sag afholdtes Fællesmøde den 12. Januar 1924, men da dette endte uden Resultat, indbragte Arbejdsgiverforeningen Klage til Den faste Voldgiftsret.

# Udlandet.

## 8-Timers-Arbejdsdagen i Tyskland

Ved Forordning af Folkeraadet i Tyskland gennemførtes 8-Timers Arbejdsdagen i nævnte Land den 1. Januar 1919. Paa det daværende Tidspunkt var Arbejdsgiverne fuldkommen indforstaaet med, at 8-Timersdagen skulde gennemføres, men siden den Tid er der i Tyskland som i andre Lande gaaet Agitation i Spørgsmaalet om 8-Timersdagen, og overalt, hvor Reaktionen er ved Magten, søger man at aftvinge Arbejderne de Fordele, de for nogle Aar siden opnaaede, som Resultatet af de Lidelser, Krigen bragte. I Tyskland har Agitationen nu ført til det Resultat, at der af Regeringen, under 21. December f. Á., er udstedt en Forordning om Arbejdstiden, som traadte i Kraft den 1. Januar 1924; denne anerkender i Princippet Forordningen af 1919, men muliggør, at der i en Række Tilfælde kan dispenseres fra 8-Timers Arbejdsdagen.

Ifølge »Gewerkschafts-Zeitung« kan der dispenseres fra Loven i følgende Tilfælde:

Den *regelmæssige Arbejdstid* er som for *8-Timersdagen*, henholdsvis *48-Timersugen*, hvis manglende Timer kan indhentes i den efterfølgende Uge. Undtagelserne gælder:

1. for *Tarifoverenskomster: Forlængelse* (§ 5) indtil 10 Timers Varighed (§ 9), i livs- og sundhedsfarlige Næringsveje, særlig i Stenkulsbjergværker, med den Indskrænkning, at Overskridelsen er paatrængende nødvendig under Hensyn til Almenvellet, tillige maa der tages Hensyn til, at Arbejderne besidder mangeaarig Øvelse, saaledes at man uden Betænkelighed kan gaa med til en Forlængelse, og i alle Tilfælde dog ikke over en halv Time (§ 7).

2. for Næringsgrenene hvor Arbejderne ikke er beskæftiget hele Arbejdstiden gennem *Tarifoverenskomst* eller *ministeriel Regulering* (§ 2);

3. for midlertidige Arbejder, der *i Nødsfald* eller *for at forhindre, at Raastoffer ødelægges*, eller *for at forhindre, at Arbejdsproduktet mislykkes*, maa foretages uopholdeligt (§ 10);

4. ubeskaaret de forannævnte Undtagelser 2 Timer *daglig 30 Dage om Aaret efter Arbejdsgiverens frie Valg* (§ 3);

5. efter Horing af den *lovmæssige Bedriftsrepræsentation* ved Arbejde med Bevogtelse af Bedriftsanlæg, ved Genoptagelse henholdsvis Opretholdelse af hele Bedriften, ved Losning og Ladning af Skibe i Havn eller Jernbanevogne for mandlige Arbejdere over 16 Aar indtil 2, for kvindelige og unge Arbejdere indtil 1 Times Merarbejde (§ 4);

6. saafremt ingen overenskomstmæssig Regulering foreligger, gennem de paagældende *Nærings- eller Bjergopsigtsembedsmænd* efter Horing af den lovmæssige Bedriftsrepræsentation, naar bedriftstekniske Grunde foreligger, særlig ved Bedriftsforstyrrelser gennem Naturbegivenheder, Ulykkestilfælde eller andre uafvendelige Forstyrrelser eller *af almindelige samfundsøkonomiske Grunde* (§ 6).

*Tarifbestemmelser* med mindre Arbejdstid end den lovmæssig tilladte *kan opsiges med 30 Dages Varsel* (§ 12).

*Forklarende Bemærkninger til Forordningen om Arbejdstiden.*

I Anledning af Regeringens Forordning om Arbejdstiden i Tyskland, har Allgemeiner Deutscher Gewerkschafts-Bunds udgivet en Pjece, som nærmere belyser de Forandringer, der er foretagne i den tidligere Forordning, ligesom den indeholder indledende og vejledende Bemærkninger. Vi gengiver i Oversættelse *Forordet* til Pjecen, som er saalydende:

Tysklands Arbejdere var med blandt de første, der, takket være deres fremskredne Organisationer, tilkæmpede sig 8-Timersdagen. Den store Omvæltning

efter Verdenskrigen var dog nødvendig dertil. Den 12. November 1918 bekendtgjorde det af Folket valgte Raad i sit Opraab bl. a. følgende: »Senest den 1. Januar 1919 vil den 8-Timers Maksimalarbejdsdag træde i Kraft.« Men allerede inden, dette Opraab var fremkommet, havde Legien, Stegerwald og undertegnede som Repræsentanter for Fagorganisationerne overfor de store Arbejdsgiverforbund forlangt den øjeblikkelige Anerkendelse af 8-Timersdagen for hele Arbejderklassen og ogsaa gennemført dette Krav. Ganske vist fremkom Arbejdsgiverrepræsentanterne først med Indvendinger. Sluttelig opgav som den første Walther Rathenau Modstanden og erklærede, at han indsaa, at Arbejderstanden, der i flere Aartier havde forfægtet Kravet om 8-Timersdagen som sit Ideal, nu paa sin Sejersdag maatte have dette Krav indfriet. Det var den 12. November 1918, og den 15. November fulgte Underskrifterne fra alle de Arbejdsgiverorganisationer, det til den Tid havde været muligt at faa Forbindelse med, paa den bekendte Overenskomst med Fagforbundene, hvis Punkt 9 indeholder følgende Bestemmelse: »*Højden for den daglige regelmæssige Arbejdstid bliver for alle Virksomheder fastsat til 8 Timer.* Formindskelse af Fortjenesten paa Grund af denne Forkortelse af Arbejdstiden maa ikke finde Sted.« Denne Overenskomst er ingensinde bleven opsagt og har derfor fremdeles Gyldighed.

Saaledes var 8-Timersdagen i Tyskland gennem fri Overenskomst virkeliggjort, og uden større Rivninger gennemførtes den i kort Tid i det ganske Land. Folkerepræsentationens Raad offentliggjorde Overenskomsten i officiel Form den 15. November 1918 med den Anmodning til Lederne af Statsvirksomhederne at tage Hensyn til denne i de af dem ledede Virksomheder. Lederne af Lands- og Kommunevirksomheder anbefaledes det samme. Den 23. November 1918 fulgte Rigsdepartementet for den samfundsmæssige Demobiliserings »Anordning om Reguleringen af Arbejdstiden for industrielle Arbejdere«, og den 18. Marts 1919 »Forordning om Arbejdstiden for Funktionærer i Tiden for den samfundsmæssige Demobilisering«. Begge disse lovmæssige Forordninger gav 8-Timersdagen Lovkraft.

Det tyske Eksempel gav Stødet til, at 8-Timersdags-Bevægelsen i de øvrige Lande befordredes paa en uanet Maade. Det ene Land fulgte efter det andet, og allerede efter et Aars Forløb var 8-Timersdagen indført i saa godt som alle Europas Lande. Paa den første internationale Arbejdskonference i Washington i Oktober 1919 fik den international Anerkendelse gennem den, med Tilslutning fra Regerings- og Arbejdsgiverrepræsentanterne trufne Beslutning, at Regeringerne i alle Verdens Lande forpligtedes til at forelægge Parlamenterne Lovforslag om 8-Timersdagens Gennemførelse. Med dette uventet hurtige Resultat i andre Lande var ogsaa den eneste Betingelse opfyldt, som de tyske Arbejdsgivere i November 1918 havde knyttet til deres Tilslutning.

Det varede imidlertid kun faa Aar, førend der i alle Lande, og ikke mindst i Tyskland, fremkom en stadig heftigere Modagitation. I Tyskland opfandtes hurtigt Slagordet om 8-Timersdagens skematiske Anvendelse. Man kaldte det Idioti, at f. Eks. Vejret under Høhøsten o. s. v. skulde rette sig efter 8-Timersdagen. Her maa erindres, at Landarbejderne straks i Januar 1919 med sine Arbejdsgivere havde oprettet »Foreløbig Landarbejdsordning«, der gælder den Dag i Dag, og hvis § 3 lyder: »Den daglige Højstarbejdstid andrager i 4 Maaneder (naturligvis om Vinteren) gennemsnitlig 8, i 4 Maaneder gennemsnitlig 10 og yderligere i 4 Maaneder 11 Timer. Derover ydede Overtimer betales særskilt.« Saaledes ser den skematiske Gennemførelse af 8-Timersdagen ud i Landbruget. For Industri, Handel og Haandværk blev der imod 8-Timersdagen ført følgende i Marken: Tyskland er allerede, foruden de skrækkelige Reparationsforpligtelser, et forarmet Land, der ikke kan tillade sig en saadan Luksus som 8-Timersdagen, i hvert Fald ikke nu. Ja der fandtes endogsaa Medlemmer og Repræsentanter for det socialdemokratiske Parti, der i Ord og Skrift gentagende

og kraftigt understøttede Arbejdsgivernes Argumenter overfor de Fagorganisationer, der fastholdt 8-Timersdagen.

Det er selvindlysende, at der i dette Forord ikke er Plads til at beskrive hele 8-Timersdagens Skæbne i Tyskland, selv om en saadan nøjagtig Skildring kunde være vigtig for den fremtidige Betragtning. Jeg véd vel, at ogsaa mange Arbejdere har syndet meget imod denne baade i Begyndelsen og ogsaa senere. Ikke saadanne, som i Aar og Aartier før 1918 ved de aarlige Majfester har demonstreret for den med Forstaaelse og varme Hjerter. Men til disse Millioner gamle, af Arbejderbevægelsens Idealer fyldte Forkæmpere, kom andre Millioner, hovedsagelig tillokket af de nu opnaaede store Resultater; disse andre Millioner, der aldrig tidligere har deltaget, ikke var i Besiddelse af nogen eller kun ringe Idealisme, vil nu desuagtet tale med og mange Gange endog straks tage Førerskabet.

Alle disse uskolede Arbejderes Synder imod 8-Timersdagen forbedrer imidlertid ikke de Argumenter imod dennes Bibeholdelse, der indtil nu er fremført af Arbejdsgiverne og deres Drabanter. Jeg har altid vurderet dem sagligt og har ogsaa fuld Forstaaelse af mange af Arbejdsgivernes Besværligheder, men med deres Bekæmpelse af 8-Timersdagen har de Uret. Og jeg vil aldrig anerkende deres Grunde hertil, fordi de ikke slaar til. Gennem lange Tider bedyrede disse Herrer, at 8-Timersdagen skulde bibeholdes principielt, men der maatte være Mulighed for efter Behov forbigaaende at arbejde længere. Da Fagorganisationernes Svar herpaa altid var, at Overarbejde jo var muligt i Henhold til de bestaaende Overenskomster, og at hver Organisation sikkert var villig til at forhandle om nødvendige Overtimer, saa forstummede den principielle Talen om Bibeholdelse af 8-Timersdagen. Den politiske Reaktion er nu kommen de principielle Modstandere af 8-Timersdagen tilgode, takket være ogsaa Arbejderpartiets Politik, der desværre ikke altid har forstaaet at varetage Arbejdernes virkelige Interesser. Til den politiske Reaktion er nu ogsaa kommet Arbejdsgivernes forbedrede økonomiske Magtstilling. Og nu har de sluttelig, trods det urigtige i Paastanden, naaet det Resultat, at den lovmæssige 8-Timersdag i Tyskland er mærkbar rokket. Først har Flertallet i Rigsdagen ladet Demobiliseringsforordningen udløbe, i Stedet for at forlænge den igen, og ikke sørget for en Afgørelse af det i lange Tider foreliggende Arbejdstidslovforslag. Derpaa er den nye Arbejdstidsforordning fremkommet og traadt i Kraft, som jeg paa de følgende Sider skal gengive i sin Ordlyd efter Offentliggørelsen i »Deutscher Reichsanzeiger« af 22. December 1923, og med Forklaringer til hver enkelt Paragraf. Jeg tror og venter, at Læserne vil anerkende mine Anmærkninger som rent saglige; thi selv om jeg, i Overensstemmelse med den store Masse af Arbejdere og Funktionærer, ikke er indforstaaet med saa mange af den nye Forordnings Bestemmelser, saa hævder jeg selvfølgelig den Opfattelse, at Love i en Retsstat maa følges, saa længe de bestaar.

Ogsaa Fagorganisationerne vil underkaste sig Forordningen. Men de vil bekæmpe de Bestemmelser, der imod deres Vilje er blevet til Lov, og ikke ophøre med at kræve deres Forandring eller Afskaffelse. Dette Forords Opgave er at give denne Beslutning et oprigtigt og ærligt Udtryk, og samtidig anraabe alle Medlemmer af Organisationerne sammen med den øvrige Arbejderstand om igennem deres Repræsentanter til enhver Tid kraftigt og enigt at understøtte denne Beslutning.

Berlin, 7. Januar 1924.

*Th. Leipart.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 * KØBENHAVN DEN 9. FEBRUAR 1923 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheden

*Indenrigsministerens Bekendtgørelse vedrørende Udbetaling af ekstraordinær Understøttelse.*

Den 1. Februar udsendte Indenrigsministeren Bekendtgørelse om, hvilke Fag der havde faaet Anerkendelse som berettigede til ekstraordinær Understøttelse.

Bekendtgørelsen er saalydende:

Efter stedfunden Forhandling med det i § 28 i Lov Nr. 529 af 22. December 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. omhandlede Rigsdagsudvalg fastsættes herved følgende:

§ 1.

Fra og med den 1. Februar 1924 at regne vil ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov Nr. 529 af 22. December 1921 kunne ydes til arbejdsløse henhørende til følgende Fag og Brancher af Fag:

*Fag:*

Arbejdsmænd, Bageriarbejdere, Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere, Bogbinderi- og Papirvarearbejdere, Bogtrykkere, Børsteindustriarbejdere, Elektrikere, Forgyldere, Gartneriarbejdere, Glasarbejdere, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Gørtlere, Handels- og Kontormedhjælpere, Kobbersmede, Kurvemagere, Landarbejdere, Landkokke, Metalarbejdere, Metaltrykkere, Rebslageriarbejdere, Riggere og Sejlmagere, Skibstømrere, Sømænd og Urmagere.

*Brancher af Fag:*

Indenfor Sadelmagere og Tapetserere: Piskemagere.

Indenfor Snedkerfaget: Modelsnedkere.

Som henhørende til foranstaaende *Fag* anses:

a) saadanne Personer, der er Medlemmer af en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse omfattende et af ovenstaaende Fag, og

b) saadanne andre Personer — hvad *enten* de er arbejdsløshedsforsikrede i en af følgende statsanerkendte Arbejdsløshedskasser: Arbejdsledernes og dermed ligestillede tekniske Funktionærers Arbejdsløshedskasse, Arbejdsløshedskassen for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne eller i De kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse, *eller* slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede —, der igennem den deres Arbejdsløshedskort paaførte Angivelse af deres Erhverv dokumenterer, at de normalt søger Beskæftigelse som Lønarbejdere i et af ovenstaaende Fag.

Som henhørende til ovennævnte *Brancher af Fag* anses saadanne arbejdsløse, der dokumenterer:

1. *at* de den *15. Januar 1924* havde eller — hvis de da var arbejdsløse — søgte Beskæftigelse som Lønarbejdere (Arbejdsledere) i en af de angivne Brancher, og

2. *at* endvidere deres Arbejdsløshedskort udviser, at de stadig tilhører en af disse Brancher.

Rigtigheden af den arbejdsløses Dokumentation af det under Punkt 1 omhandlede og af Arbejdsløshedskortets Angivelse af Erhverv (Branche) skal være bekræftet — efter forudgaaende Undersøgelse — af vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor, indenfor hvis Omraade den Arbejdsløshedskasse-Afdeling, som den arbejdsløse tilhører, er beliggende, eller — for Personer, der ikke er arbejdsløshedsforsikrede — af det kommunale Ar-

bejdsanvisningskontor, ved hvilket vedkommende er indtegnet som ledig.

For saa vidt en arbejdsløs, der *normalt* søger Beskæftigelse som Lønarbejder i en af de angivne Brancher, paa Grund af, at han den 15. Januar 1924 midlertidigt havde Arbejde *udenfor* vedkommende Branche, hindres i at dokumentere det under Punkt 1 omhandlede, vil Understøttelse dog kunne ydes ham, naar han paa en efter det kommunale Arbejdsanvisningskontors og vedkommende Hjælpekassebestyrelses Skøn fyldestgørende Maade dokumenterer, at han *normalt* søger Beskæftigelse som Lønarbejder i en af de fornævnte Brancher. Det foran under Punkt 2 opstillede Krav skal endvidere være fyldestgjort. —

Klage over Hjælpekassernes Afgørelse i Henhold til nærværende Paragrafs Bestemmelser vil indenfor et Tidsrum af en Maaned kunne forelægges Arbejdsdirektøren, hvis Afgørelse atter kan indankes for Indenrigsministeren.

§ 2.

Saafremt et Fag, der ikke henhører til de i § 1 nævnte, formener, at der indenfor Faget eller en Branche af dette maa skønnes at herske en saadan ekstraordinær Arbejdsløshed, at Understøttelse i Henhold til fornævnte § 31 bør ydes til Fagets (Branchens) arbejdsløse, og saafremt vedkommende Fag er i Stand til at anføre anden Begrundelse herfor end tidligere anført eller til iøvrigt at fremkomme med nye Oplysninger, kan Indenrigsministeren paa derom indgivet Andragende optage Faget (Branchen) blandt de forannævnte til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse berettigede Fag.

§ 3.

Ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse udbetales efter de i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 21. Marts 1922, jfr. § 1 i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 28. September 1923, indeholdte Regler, jfr. dog nærværende Paragrafs Indhold.

*En Betingelse for Udbetalingen af Understøttelse er, at den paagældende arbejdsløse gennem Attest fra vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor dokumenterer, at han den 15. Januar 1924 — personligt eller gennem en anerkendt Arbejdsløshedskasse — var tilmeldt Kontoret som ledig, eller at han er blevet ledig efter denne Dag og staar tilmeldt ved Kontoret som ledig.*

Paa Grundlag af derom fra Arbejdsnævnet modtagen Indstilling fastsættes *som gældende for Februar Maaned 1924* følgende særlige Regler for Udbetaling af *fortsat Hjælp og Tillægshjælp hertil:*

Uanset den i § 1 a i Indenrigsministeriets fornævnte Bekendtgørelse af 21. Marts 1922 indeholdte Bestemmelse — hvorefter *fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør ligesom Tillægshjælp hertil* højst kan ydes i 90 Dage indenfor et Tidsrum af 12 paa hinanden følgende Maaneder — vil den omhandlede Hjælp dog i Tiden fra og med den 1. Februar 1924 til og med den 29. Februar 1924 være at yde til saadanne arbejdsløse indenfor de til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse berettigede Fag, som *den 31. December 1923 i Henhold til de almindelige Regler havde opbrugt* deres fortsatte Hjælp. Med Hensyn til *Begyndelsestidspunktet for denne særlige fortsatte Hjælp* i Februar Maaned 1924 gælder følgende Regler:

1. Til arbejdsløse, der i Tiden fra den 21. December 1923 til den 31. Januar 1924 har oppebaaret særlig fortsat Hjælp *i Henhold til § 3 i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 20. December 1923* vil den særlige fortsatte Hjælp i Februar Maaned kun være at yde fra og med den 15. Februar 1924.
2. Til de øvrige fornævnte arbejdsløse vil den særlige fortsatte Hjælp være at yde fra det Tidspunkt at regne, da der er forløbet 4 Uger, siden de opbrugte deres fortsatte Hjælp i Henhold til de almindelige Regler.

§ 4.

Ved Opgørelsen af, i hvilket Antal Dage en arbejdsløs indenfor 12 paa hinanden følgende Maaneder har oppebaaret fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør — jfr. Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 21. Marts 1922 § 1 a, — vil fortsat Hjælp ydet i Januar og Februar Maaned 1924 *ikke* kunne medregnes, hvad

enten denne fortsatte Hjælp er ydet i Henhold til de almindelige Regler eller i Henhold til de særlige Bestemmelser i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 20. December 1923 § 3 og nærværende Bekendtgørelses § 3.

§ 5.

Idet iovrigt henvises til den i § 3 i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 1. Februar 1922 vedrørende Nødhjælpsarbejder indeholdte Bestemmelse om, hvilke arbejdsløse der kan tages i Arbejde ved Nødhjælpsarbejder, bemærkes, at fra og med den 1. Februar 1924 at regne vil indtil videre kun arbejdsløse, der henhører til et af de i nærværende Bekendtgørelses § 1 i nævnte Fag eller Brancher eller til et Fag (en Branche), der med Hjemmel i nærværende Bekendtgørelses § 2 senere optages blandt de til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse berettigede Fag, kunne tages i Arbejde ved Nødhjælpsarbejder.

De den 31. Januar 1924 ved et Nødhjælpsarbejde beskæftigede Personer vil, indtil de opnaar andet Arbejde af over midlertidig Beskæftigelses Varighed (i Almindelighed 3 Uger, jfr. vedkommende Fags Arbejdsløshedskasses Vedtægt), kunne *forblive* i Arbejde derved, selv om de i Henhold til Bestemmelsen i foranstaaende Stykke ikke fra nævnte Dato at regne vilde kunne *antages* til Arbejde.

Uanset Bestemmelsen i nærværende Paragrafs 1. Stk. bemyndiges Arbejdsdirektøren til paa derom af vedkommende Kommunalbestyrelse indgivet Andragende undtagelsesvis at meddele Tilladelse til, at der antages andre end de i 1. Stk. omhandlede arbejdsløse til Udførelse af et Nødhjælpsarbejde i Tilfælde, hvor det — efter Henvendelse til vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor — har vist sig umuligt blandt de i vedkommende Kommune værende arbejdsløse, som henhører til de til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse berettigede Fag (Brancher af Fag), at tilvejebringe et til vedkommende Nødhjælpsarbejdes Udførelse tilstrækkeligt Antal kvalificerede Arbejdere.

§ 6.

I de i § 33, Stk. 1, i Lov Nr. 529 af 22. December 1921 omhandlede Kursus for arbejdsløse vil fra og med den 1. Februar 1924 kun kunne deltage saadanne arbejdsløse, der henhører til et af de i nærværende Bekendtgørelses § 1 nævnte Fag eller Brancher eller til et Fag (en Branche), der med Hjemmel i nærværende Bekendtgørelses § 2 senere optages blandt de til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse berettigede Fag. Endvidere vil der fra nævnte Tidspunkt kun kunne ydes saadanne arbejdsløse den i Lovens § 33, Stk. 3, omhandlede Understøttelse til Skoleophold.

Dog vil arbejdsløse, som ikke henhører til et af de fornævnte Fag (Brancher af Fag), men hvis Deltagelse i et af de i Lovens § 33, Stk. 1, omhandlede Kursus er paabegyndt før 1. Februar 1924, eller som før denne Dag er begyndt at oppebære Understøttelse i Henhold til Lovens § 33, Stk. 3, kunne vedblive at deltage i det paagældende Kursus eller at oppebære fornævnte Understøttelse, indtil vedkommende Kursus er afsluttet eller Bevillingen udløbet.

§ 7.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. Februar 1924 og er i det længste gældende indtil den 15. Marts 1924.

Samtidig bortfalder følgende af Indenrigsministeriet udstedte Bekendtgørelser:

1. Bekendtgørelse af 9. Juni 1923 vedrørende Udbetaling af ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov Nr. 529 af 22. December 1921 m. m.
2. Tillægs-Bekendtgørelse af 20. December 1923 til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 9. Juni 1923 vedrørende Udbetaling af ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov Nr. 529 af 22. December 1921 m. m.

*

Af Fortegnelsen over Fag, som hidtil har haft Anerkendelse som berettigede til ekstraordinær Understøttelse, er udgaaet Arbejdslederne, Bødkerne, Drejerne, Arbejdsmændene for Gentofte-Lyngby og Skraatobaksarbejderne.

Til Gengæld er der taget 3 Kasser med, som ikke havde Anerkendelse,

nemlig: Bogbinderne, Landarbejderne og Metaltrykkerne.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, som hidtil kun har været delvis berettiget til ekstraordinær Understøttelse, er nu blevet anerkendt som fuldtberettiget. Dette er ganske naturligt af overordentlig stor Betydning for Medlemmerne af denne Kasse.

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Nævns-Kendelse i Spørgsmaalet om Betaling for 2- og 3-Holds Drift i Havnebyerne.

Det i Henhold til Overenskomsten af 4. April 1922 nedsatte Nævn angaaende Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift har paa Henstilling af Dansk Arbejdsgiverforening haft til Behandling Spørgsmaalet om *Vilkaarene for Etablering af Skiftholdsarbejde for Havnearbejde i Kobenhavns Havn og Provinshavnene.*

Nævnet har angaaende denne Sag holdt Møder den 6. December f. A., ved hvilket Møde Repræsentanter for Sammenslutningen af Havne- og Kobmandsorganisationer i Danmark og for Dansk Arbejdsmandsforbund forelagde Sagen, og den 18. December f. A. og 8. Januar d. A. Arbejdsgiverforeningen har i Nævnet været repræsenteret af d'Hrr. Overingeniør Warming, Direktør Overgaard og Konsul Foverskov, De samvirkende Fagforbund af d'Hrr. Sekretær Nygaard, Formand I. A. Hansen og Formand Martin Petersen, Forligsinstitutionen af Kontorchef Dalhoff.

Angaaende denne Sags hidtidige Forløb skal man bringe følgende i Erindring.

Under Henvisning til Bestemmelsen i Overenskomsten af 4. April 1922 om, at der i de Organisationer, hvor der rejses Krav derom, optages Forhandling om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift, blev der i Juni 1922 af Sammenslutningen af Havne- og Kobmandsorganisationer fremsat Krav om saadan Forhandling overfor Dansk Arbejdsmandsforbund, der imidlertid bestred Sammenslutningens Berettigelse til at kræve Forhandling, eventuelt Nævnsbehandling om Skiftarbejde indenfor Havne- og Kobmandsorganisationerne under Henvisning til, at fornævnte Bestemmelse havde Hensyn til de Forhold — specielt Industriens — hvor det er muligt at etablere Skiftarbejde af mere konstant Karakter. Man enedes imidlertid om at forelægge Spørgsmaalet om Bestemmelsens Forstaaelse i saa Henseende for Nævnet om Skiftholdsarbejde.

Nævnet udtalte i Skrivelse af 9. August 1922, at Forhandling vedrørende Skiftarbejde indenfor Havne- og Kobmandsorganisationerne ikke paa Forhaand kunde afvises, og at Nævnet var villigt til, naar der havde været Forhandling mellem Parterne, og denne ikke havde ført til noget Resultat, at optage Sagen til Behandling.

Der kom derefter Forhandlinger i Gang mellem Underorganisationerne, dels omhandlende Skiftarbejde ved Losning og Ladning i Provinshavnene, hvorom der udvekledes Forslag mellem Parterne, uden at man dog naaede til en Afgørelse, dels om Skiftarbejde i Korntørrerier, ved Foderbehandling, i Maltgørerier og hos Frøfirmaer, hvorom der ved Forhandlingerne heller ikke opnaaedes Enighed; men dette Spørgsmaal blev senere som en særlig Sag indanket for Nævnet, der under 2. Marts 1923 har afgivet Kendelse herom; og dels endelig om Losning og Ladning i Kobenhavns Havn.

Under Forhandlingen om dette sidste Spørgsmaal blev det af Havnearbejdernes Fællesforbund med Støtte af Dansk Arbejdsmandsforbund gjort gældende, at Sammenslutningen havde afskaaret sig fra at faa Spørgsmaalet om Vilkaar for Skiftarbejde i Kobenhavns Havn indbragt for Nævnet, idet man henviste til en Overenskomst af 4. Maj 1922, hvorefter »alle særlige Forhandlinger for saa vidt angaar de mellem Parterne bestaaende Overenskomster hermed er tilendebragte, saaledes at ingen Uoverensstemmelser vil være at forelægge Hovedorganisationerne eller Nævnene«. Havnesammenslutningen gjorde imidlertid gældende, at det var en tydelig Forudsætning, at der med Hensyn til en anden Bestemmelse i samme Overenskomst: »De i Forliget af 4. ds. forudsatte Forhandlinger paa-

begyndes umiddelbart efter, at Arbejdet er genoptaget«, sigtedes til Forhandlinger om Skiftarbejde, og at Forbundet ikke kunde forudsætte, at man frafaldt Forhandling paa dette Omraade. Arbejdsgiverforeningen forelagde derefter for Nævnet Spørgsmaalet om, hvorvidt Københavns Havn vilde kunne faa Bestemmelser for Skiftarbejde paadomt ved Nævnet og ønskede samtidig Afgørelsen om Skiftarbejde ved Provinshavnene holdt tilbage, indtil det formelle Spørgsmaal vedrørende Københavns Havn var afgjort.

Nævnet traf under 22. Januar 1923 den Afgørelse, at man med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Nævnet maatte have Kompetence til at fastsætte Bestemmelser angaaende Arbejde i 2- og 3-Holds Drift for Københavns Havn, ikke mente, at Nævnet selv kunde afgøre det, idet Spørgsmaalet formentlig maatte afhænge af Forstaaelsen af den under 4. Maj 1922 trufne Vedtagelse mellem Arbejdsgiverforeningen og Havnearbejdernes Fællesforbund. Dette Spørgsmaal maatte formentlig afgøres efter de almindelige Regler for Afgørelse af Uoverensstemmelser om Forstaaelse af gældende Overenskomster.

Spørgsmaalet fandt derefter sin Afgørelse ved en faglig Voldgift, efter hvis Kendelse af 9. September 1923 »Havnearbejdernes Fællesforbund bør være pligtigt at indgaa paa Forhandling med Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark om, eventuelt paa Nævnsbehandling af Spørgsmaalet, om Vilkaarene for Etablering af Arbejde ved Københavns Havn«.

Der kom nu Forhandlinger i Gang, først mellem Underorganisationerne og siden mellem Hovedorganisationerne. Disse endte imidlertid uden Resultat, og Sagen er derefter under 10. November 1923 saavel for Københavns Havns som for Provinshavnenes Vedkommende af Arbejdsgiverforeningen indbragt for Nævnet.

Paa Nævnets Møde den 6. December, hvor Sagen blev forelagt for Nævnet, blev der saavel af Arbejdsgivernes som af Arbejdernes Repræsentanter fremlagt Forslag til en Ordning. Disse Forslag, der var udvekslede mellem Parterne under deres forudgaaende Forhandlinger, var dog i høj Grad afvigende fra hinanden og tillige paa væsentlige Punkter principielt afvigende fra de af Nævnet afsagte Kendelser vedrørende de forskellige Industrier, Nævnet har haft til Behandling. Paa Mødet blev det fra Arbejdsgivernes Side særlig fremhævet, at en Ordning med Skiftarbejde vilde være af Betydning for Udnyttelsen af de maskinelle Anlæg i Havnene, for Skibenes hurtige Ekspedition og dermed for de danske Havnes Evne til at konkurrere navnlig med de tyske Havne og for Mulighederne for at drage Transittrafikken her til Danmark. Arbejdernes Forslag kunde Arbejdsgiverne aldeles ikke tiltræde, da det bl. a. ikke vilde gøre Arbejde med skiftende Hold billigere, end Arbejdet nu var med Over- og Natarbejde. Endvidere fremhævedes det fra Arbejdsgiverside, at det var af Betydning at faa en Ordning inden de forestaaende Overenskomstforhandlinger, som man lettere maatte kunne komme over, naar dette Spørgsmaal var løst. Arbejdernes Repræsentanter ønskede principielt Sagen afvist af Nævnet, idet de gjorde gældende, at Indførelse af Skiftarbejde i Havnene ikke, som Tilfældet kan være i Industrien, vil medføre en forøget Arbejdsmængde og dermed Beskæftigelse for flere Arbejdere, men kun betyder en Nedsættelse af den Indtægt, den enkelte Arbejder nu kan opnaa, medmindre Tillægsbetalingen bliver saa stor, at der for Havnene faktisk ikke opnaas nogen Besparelse. Havnene har nu ved Adgangen til Over- og Natarbejde al den Arbejdskraft, de har Brug for. Konkurrenceforholdene i tyske Havne er saa skiftende, at der ikke kan træffes nogen varig Ordning under Hensyn til dem, og i svenske og norske Havne anvendes ikke Skiftarbejde. En Kendelse fra Nævnet vil let give Anledning til mange Vanskeligheder, naar den skal anvendes i Praksis, og for de forestaaende Overenskomstforhandlingers Forløb vil den være uden Betydning, idet de ved en eventuel Kendelse fastsatte Regler vilde blive opsagt til Ophør samtidig med Overenskomsterne. Subsidiært vilde Arbejderne anbefale en Ordning i Overensstemmelse med deres Forslag.

Indenfor Nævnet har der ikke kunnet opnaas Enighed i Spørgsmaalet om, hvorvidt der af Nævnet skulde træffes en Ordning med Hensyn til Etablering af Skiftarbejde i Havnene, eller om Sagen skulde opgives. Arbejdsgivernes Repræsentanter har holdt paa, at Sagen skulde afgøres, Arbejdernes Repræsentanter paa, at Sagen skulde afvises.

Dette Spørgsmaal vil herefter være at afgøre af Forligsinstitutionen ved Opmandskendelse.

Det kan ikke bestrides, at det under visse Forhold kan være af Interesse for Havnene at have Adgang til at arbejde med skiftende Hold, forudsat at Tillægsbetalingen herfor betyder en mindre Udgift end Tillægene for Over- og Natarbejde. Men paa den anden Side ligger Forholdene anderledes her end i Industrien. Naar der indenfor Nævnet har været Enighed om det ønskelige i for en Række forskellige Industrier at træffe en Ordning for Skifthold sarbejde, var det ud fra den Betragtninng, at dette betød en Udvidelse af de paagældede Virksomheders Produktivitet, der baade kom Bedriften til Gode ved en større Udnyttelse af den i Virksomheden bundne faste Kapital og Arbejderne ved, at flere fik Beskæftigelse. Det samme vil ikke i Almindelighed og ikke i samme Grad gøre sig gældende ved Havnene, hvis Virksomheds Omfang kun under særlige Forhold eller i specielle Tilfælde vil være bestemt af, om Arbejdsomkostningerne ligger noget højere eller lavere.

Endvidere har der i Nævnet været Enighed om, at Indførelsen af Skifthold ikke skulde betyde det samme som Indførelsen af billigt Overarbejde, hvorfor det ogsaa i de allerede afsagte Kendelser er bestemt, at først naar Skiftholdsarbejdet er af en vis permanent Karakter, bliver Tillægene herfor mindre end Tillægene for Overarbejde. Men tilsvarende Bestemmelser (om Varsling, om Arbejdets Varighed o. s. v.) for Skiftarbejde i Havnene vil i høj Grad begrænse Anvendeligheden — bortset fra visse specielle Omraader af Havnearbejdet. Opgives eller indskrænkes disse Bestemmelser, faar Foranstaltningen en ganske ensidig Karakter af en Lønnedsættelse.

Betragtninger af denne Art har været afgørende for, at Havnearbejderne paa alle denne Sags forskellige Stadier har været Modstandere af, at den oftnævnte Bestemmelse i Overenskomsten af 4. April 1922 skulde finde Anvendelse for dem, og afgørende for at Arbejdernes Repræsentanter i Nævnet i denne Sag — modsat saa godt som alle de Sager, der iøvrigt har været behandlet i Nævnet — har næret ganske overvejende Betænkeligheder ved en Løsning af Sagen ved Nævnskendelse.

Hertil kommer, at Bestemmelsernes nærmere Udformning frembyder adskillige særlige Vanskeligheder, for saa vidt angaar Havnearbejdet, Vanskeligheder, der ikke er løst ved de Bestemmelser, Nævnet gennem lange Forhandlinger er naaet til Enighed om for de forskellige Industrifag. Nævnets Formand har for Nævnet skitseret en Ordning, der var i principiel Overensstemmelse med Nævnets tidligere Kendelser, uden dog at indeholde bestemte Satser for Tillægsbetalingen. Den saaledes skitserede Ordning mente Arbejdsgiverne at kunne tiltræde, forudsat at Satserne ikke overskred en bestemt Grænse, men de kunde dog ønske adskillige Enkeltheder ændrede. Arbejderne mente ligeledes, at forskellige Ændringer og Tilføjelser var nødvendige og vilde overhovedet kun kunne tiltræde under Forudsætning af Satser, der laa langt over, hvad Arbejdsgiverne tænkte sig. Til en i Praksis anvendelig Løsning af Sagen synes der at udkræves en ret indgaaende Forhandling mellem de i Sagen direkte interesserede Parter, der har den fornødne tekniske Kendskab, og det vil mulig herunder vise sig hensigtsmæssigt at komme ind paa en Deling af Opgaven, idet der synes at være visse Arter af Havnearbejde, paa hvilke Skiftholds-Reglerne for Industrien efter Omstændighederne kunde tilpasses, andre Arter, hvor Skifthold ikke lader sig anvende eller kun kan etableres efter ganske særlige Regler.

Det maa erkendes, at det med Hensyn til fremtidige Forhandlinger om Overenskomsterne for Havnene er af overordentlig stor Betydning, at de befris for det mest mulige Konfliktstof, og at det derfor alene af den Grund vilde være ønskeligt, om der kunde til-

vejebringes en for begge Parter akceptabel Ordning med Hensyn til Skiftholdsarbejde, paa hvis Betimelighed der fra Arbejdsgivernes Side lægges saa megen Vægt. Men der synes ikke at kunne opnaas noget i den Retning ved, at Sagen nu ordnes ved en Kendelse, der sandsynligvis bliver sagt op, saaledes at hele Sagen dog kommer under Debat ved de forestaaende Overenskomstforhandlinger, og uden at der har været Lejlighed til at prøve den trufne Ordning i Praksis.

Samtlige foran fremhævede Omstændigheder tagne i Betragtning finder Forligsinstitutionen at maatte afgøre Spørgsmaalet med følgende

*Kendelse.*

Det findes under de foreliggende Forhold ikke hensigtsmæssigt ved Kendelse af Nævnet i Overenskomsterne for Havnearbejde at indføre almindeligt gældende Regler for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift; men det henstilles, at Sagen optages til fornyet Forhandling indenfor de direkte interesserede Underorganisationer.

*J. Dalhoff.*

## Spørgsmaal om Stempelafgift af Kollektive Overenskomster.

I Sommeren 1923 blev et Fagforbund indviklet i en Retssag, hvorunder Forbundet for Retten fremlagde to Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold.

Disse Overenskomster blev »anholdte« i Retten, og der blev af Sjællands Stiftamt udstedt en Resolution, hvori det fastsloges, at de paagældende Overenskomster var stempelpligtige i Henhold til Stempelloven, og det paalagdes Forbundet at indbetale et Beløb af 4 Kr. i Stempelafgift for hver Overenskomst.

Forbundet henvendte sig derefter til De samvirkende Fagforbund om Sagen, hvilket foranledigede, at Fagforbundene fremsatte en Besværing over det skete til Skattedepartementet samt en Anmodning til Departementet om at træffe en almindelig Afgørelse om, at kollektive Overenskomster ikke er stempelpligtige, idet man udførligt motiverede sit Standpunkt, at man ikke kunde anse det for berettiget, at kollektive Overenskomster krævedes stemplet.

Som Svar paa denne Henvendelse har Skattedepartementet under 6. Februar tilsendt De samvirkende Fagforbund en saalydende Skrivelse:

»I en hertil indsendt Skrivelse af 6. December 1923 har De samvirkende Fagforbund udbedt sig en almindelig Afgørelse af, om kollektive Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere eller mellem disses Organisationer angaaende Løn- og Arbejdsvilkaar er stempelpligtige.

Foranlediget heraf skal man, efter at Sagen har været forelagt for Finansministeren, herved meddele, at man ikke gør Fordring paa Stempelafgift af saadanne Overenskomster.«

(Sign.) *Michael Koefoed.*

Med denne Afgørelse har det foreliggende Spørgsmaal faaet en tilfredsstillende Afslutning, idet den hidtil herskende Usikkerhed om dette Forhold er bragt ud af Verden.

# Udlandet.

## Hjælpen til de tyske Fagorganisationer.

Fra den internationale faglige Central har vi modtaget Meddelelse om, at den iværksatte Hjælpeaktion indtil den 18. Januar har givet følgende Resultat:

| | omregnet i Gylden |
|---|---|
| Amerika: 1.200 Dollars | 3.180 |
| Argentina: 822 holl. Gylden | 822 |
| Belgien: 28.300 belg. Francs, 16.438 schweiz. Francs, 666 holl. Gylden | 17.340 |
| Bulgarien: 95 holl. Gylden | 95 |
| Danmark: 101.800 danske Kroner, 54.450 schweiz. Francs, 4.982 holl. Gylden | 77.875 |
| England: 1.905 eng. Pund, 7.000 schweiz. Francs, 2.520 holl. Gylden | 27.438 |
| Finland: 8 Dollars, 2916 schweiz. Francs | 1.262 |
| Frankrig: 12.735 franske Francs, 3.069 schweiz. Francs, 140 holl. Gylden | 3.208 |
| Holland: 41.600 holl. Gylden, 11.000 schweiz. Francs | 46.660 |
| Irland: 85 eng. Pund | 968 |
| Italien: 22.000 Lire, 30 eng. Pund | 2.762 |
| Jugoslavien: 30 schweiz. Francs, 253 belg. Francs | 42 |
| Letland: 19.500 lettiske Rubler | 195 |
| Luxemburg: 600 lux. Francs, 525 schweiz. Francs, 100 belg. Francs | 318 |
| Norge: 7.920 norske Kroner, 6.096 holl. Gylden | 9.106 |
| Østrig: 393.661.000 østr. Kroner, | |

| | |
|---|---|
| 59.285 schweiz. Francs, 3.573 Dollars 1 | 51.698 |
| Rumænien: 2.000 Lei | 20 |
| Rusland: 4.000 schweiz. Francs | 1.840 |
| Sverige: 104.530 svenske Kroner, 35.060 schweiz. Francs, 10.700 holl. Gylden | 99.999 |
| Schweiz: 47.300 schweiz. Francs, 595 holl. Gylden | 22.353 |
| Skotland: 150 eng. Pund | 1.708 |
| Spanien: 4.550 Pesetas, 74 schweiz. Francs | 1.581 |
| Czekoslovakiet: 102.914 czekiske Kroner, 31.986 schweiz. Francs, 3.850 holl. Gylden | 26.797 |
| Ungarn: 13.660.000 ung. Kroner, 50 Dollars, 1.000 schweiz. Francs, 230.000 østr. Kroner | 2.101 |
| Desuden fra I. F. C. | 10.000 |
| Fra Litografernes internationale Fond 2.000 belg. Francs | 220 |
| Forskellige Gaver fra Litografernes Internationale 200 eng. Pund | 2.278 |
| Fra Tekstilarbejdernes Internationales Fond 400 eng. Pund | 4.556 |

Hvilke Beløb omsat i amerikansk Mønt giver *150.000 Dollars.*

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 731.

**Murarbejdsmænd hos Murermestrene Carl Thiel & Søn.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse* af 12. December 1923 i Sag Nr. 731: Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Murer- og Stenhuggerlaugs Vegne mod Murarbejdsmændenes Fagforening paa egne og 10 Arbejderes Vegne.

Under denne Sag paastaar Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Murer- og Stenhuggerlaugs Vegne Murarbejdsmændenes Fagforening eller subsidiært den nævnte Fagforening solidarisk med ti navngivne Medlemmer af den idømt Bod for Lørdag Morgen den 17. November d. A. ulovligt at have nedlagt Arbejdet paa Laugets Medlemmer, Murermestrene Carl Thiel & Søn's Arbejdsplads, Nygade 3.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

De paagældende Arbejdere, der arbejdede i Akkord, nedlagde Arbejdet uden Varsel, fordi Carl Thiel & Søn ikke vilde efterkomme et Krav om forøget Forskudsudbetaling. Uanset, om dette Krav var berettiget eller ej, maa Arbejdsstandsningen herefter statueres at have været ulovlig, idet Kravet i hvert Fald maatte have været ført frem ad den i den gældende Overenskomst anviste Vej for Behandling af faglige Stridsspørgsmaal. Murarbejdsmændenes Fagforening har ogsaa erkendt Strejkens Ulovlighed. Fagforeningen hævder imidlertid, at der ikke kan lægges den noget til Last i Anledning af det passerede, idet Strejken er iværksat af Arbejderne paa egen Haand, og idet Fagforeningen har gjort, hvad der stod i dens Magt for hurtigst muligt at faa Arbejdet genoptaget. I saa Henseende er det oplyst, *at* Carl Thiel & Søn Lørdag Formiddag den 17. November satte sig i Forbindelse med Fagforeningen, *at* dennes Formand Mandag Formiddag søgte Forhandling med Firmaet, der imidlertid henviste til, at Sagen maatte gaa til Forhandling mellem Organisationerne, *at* Lauget i Skrivelse af 19. November, modtaget af Fagforeningen den 20. November, paatalte det passerede, og *at* det lykkedes Fagforeningen at faa Folkene til at genoptage Arbejdet fra og med den 22. November om Morgenen. Under disse Omstændigheder findes det betænkeligt at paalægge Fagforeningen noget Ansvar. Derimod findes hver af de strejkende Arbejdere at burde betale 40 Kr. i Bod til Lauget.

Sagens Omkostninger findes Murarbejdsmændenes Fagforening at burde betale med 300 Kr.

*Kendelse.*

*Nedennævnte Arbejdere bør hver betale 40 Kr. i Bod til Københavns Murer- og Stenhuggerlaug: Peter Andersen, Skyttegade 13 [3], Chr. Jensen, Amagergade 1, Ernst Lorentsen, Nørrebrogade 166 A [4], Aug. Svendsen, Vodroffs Tværgade 16 [4], Louis Jacobsen, Nørrebrogade 223 B [1], Ejner Andersen, Nansensgade 31 B, August Jensen, Amagergade 1, Elof Nielsen, Fredensgade 16, G. Groos, Aabenraa 4 [1], Marius Nielsen, Gormsgade 3 [2].*

*Sagens Omkostninger betaler Murarbejdsmændenes Fagforening med 300 Kr.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 * KØBENHAVN DEN 16. FEBRUAR 1924 * 20 AARGANG

## Prisniveauet.

(Af »Statistiske Efterretninger«.)

Den sidste af de Beregninger, som Det statistiske Departement siden Juli 1915 har foretaget over Prisstigningens Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget, blev foretaget i Juli 1923, og Resultatet er offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 21, 1923. (Se »Arbejderen« Nr. 7, 20. Aargang.)

Ved Beregningerne er man hidtil gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var før Krigen, og man har derefter beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter gældende Priser. Det Forbrug, som saaledes har været benyttet ved Beregningerne, var opstillet i Overensstemmelse med en fra 1909 foreliggende Statistik over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa gennemsnitlig 5 Personer, saaledes at der regnedes med en samlet aarlig Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2000 Kr. Departementet har været klar over, at Forudsætningen om en uforandret Sammensætning af Forbruget blev mindre sikker, jo længere man fjernede sig fra det Tidspunkt, da Forbrugets Sammensætning var konstateret ved statistiske Undersøgelser af Husholdningsregnskaber, men at foretage Forandringer heri lod sig først gøre, naar der forelaa nye, tilstrækkeligt omfattende Forbrugs-Undersøgelser.

Saadanne Undersøgelser lod sig ikke med Fordel foretage i Krigens Aar eller i Aarene umiddelbart efter Krigen, idet de stærke Prisbevægelser i disse Aar vilde give for stor Usikkerhed med Hensyn til Forbrugets Sammensætning, og navnlig maatte man frygte, at Resultaterne af Undersøgelserne kun vilde have øjeblikkelig Værdi og derfor kun vanskeligt vilde kunne anvendes ved fremtidige Prisniveau-Beregninger.

Departementet udsatte derfor den nye, almindelige Forbrugs-Undersøgelse til 1922, for hvilket Aar ca. 900 Familier omkring i Landet og af forskellige Samfundsklasser har fulgt Departementets Anmodning om at føre Regnskab i særlige herfra udsendte Regnskabsbøger, og ca. 600 af disse Bøger blev efter Aarets Udgang tilbagesendt Departementet. I »Statistiske Efterretninger« Nr. 3, 1924, er givet en foreløbig Redegørelse for Resultaterne af dette Materiales Bearbejdelse.

Da der saaledes nu foreligger nyt Materiale angaaende et almindeligt Husholdningsforbrugs Sammensætning, har Departementet ment det rigtigst at føre de fremtidige Pristalsberegninger over paa det Grundlag, som de nye Undersøgelser har givet. Ved denne Overførelse er man gaaet ud fra det almindelige Princip, at der maatte være Kontinuitet mellem de tidligere og de fremtidige Pristalsberegninger, saaledes at Sammenligninger tilbage saavidt muligt umiddelbart kunde foretages. Navnlig maatte det i saa Henseende være nødvendigt, at det nye Pristalsbudget havde samme samlede Udgiftsbeløb som det tidligere anvendte Budget ,og Budgettet maatte ligeledes være tilvejebragt ved Gennemsnitsberegninger over Budgetter fra den samme Samfundsklasse som tidligere.

Udfra disse Synspunkter har man maattet fastholde, at Pristalsbudgettet er et Arbejderbudget. Det tidligere Pristalsbudget var i Hovedtrækkene tilvejebragt paa Grundlag af københavnske Arbejderfamiliers Forbrug, men denne Begrænsning har man ikke ment at

*Udgiftsstigning, beregnet i Procent af Udgiften i Juli 1914*
(Udgiften i Juli 1914 = 100):

| | Juli 1914 | Juli 1916 | Juli 1917 | Juli 1918 | Juli 1919 | Juli 1920 | Juli 1921 | Juli 1922 | Juli 1923 | Jan. 1924 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Fødevarer | 100 | 146 | 166 | 187 | 212 | 253 | 236 | 184 | 188 | 194 |
| Klæder, Fodtøj, Vask | 100 | 160 | 190 | 260 | 310 | 355 | 248 | 217 | 239 | 254 |
| Bolig | 100 | 102 | 105 | 108 | 113 | 130 | 141 | 155 | 160 | 160 |
| Brændsel og Belysning | 100 | 175 | 220 | 275 | 292 | 563 | 401 | 301 | 282 | 288 |
| Skatter, Kontingenter og lign. | 100 | 100 | 100 | 100 | 162 | 227 | 301 | 255 | 254 | 254 |
| Andre Udgifter | 100 | 121 | 146 | 197 | 224 | 147 | 214 | 203 | 206 | 207 |
| I alt | 100 | 136 | 155 | 182 | 211 | 262 | 237 | 199 | 204 | 209 |

burde opretholde, og der er derfor valgt et Budget, som hviler paa Gennemsnit af Arbejderbudgetter saavel fra Hovedstaden som fra Provinsbyerne og Landdistrikterne. Denne Omstændighed medfører, at de absolute Tal i Budgettet ikke kan tages som Udtryk for Udgifterne i nogen bestemt Del af Landet, men Budgettets Formaal er jo i det hele ikke at give Udtryk for absolute Udgiftsbeløb; det er Forholdet mellem Udgifter til forskellige Tidspunkter, der skal belyses, og dette opnaas formentlig bedst ved at give Budgettet saa bred Basis som muligt.

Da Husholdningsregnskaberne er ført i Aaret 1922, har man valgt de Grupper, hvis Budget gennemsnitlig svarede til det samlede Udgiftsbeløb i det tidligere Pristalsbudget i Juli 1922, idet man gaar ud fra, at dette Tal kan betragtes som Gennemsnittet af hele Aaret 1922. Dette Udgiftsbeløb androg 3987 Kr. Ved at føre hver af det nye Budgets Hovedposter frem til Juli 1923, med de Prisstigningsprocenter, som kendes fra det gamle Budget for Tiden Juli 1922 til Juli 1923, bliver de 3987 Kr. til 4078 Kr. Det gamle Budgets Udgiftsbeløb i Juli 1923 var 4081 Kr., og der viser sig saaledes god Overensstemmelse med Hensyn til de to Budgetters Bevægelse i Aaret Juli 1922—Juli 1923.

Imidlertid maa der ogsaa spørges om Forholdet mellem det nye og det gamle Budget med Hensyn til Prisbevægelsen i det samlede Tidsrum 1914—1923, med andre Ord: om Forskellen i de to Budgetter med Hensyn til Fordelingen af den samlede Udgiftssum paa de enkelte Budgetposter bevirker en Forskel i Prisstigningen for hele Budgettet. En saadan Undersøgelse foretages ved at føre Udgiftsbeløbene for de enkelte Poster i det nye Budget tilbage fra 1923 til 1914. Denne Tilbageføring foretages saaledes, at man anvender de fra de tidligere Prisberegninger kendte Stigningsprocenter fra 1914—23 for Budgettets enkelte Poster. Nedenstaaende meddeles Hovedposterne i det nye Budget 1923 og disse Hovedposter ført tilbage til 1914 ved Stigningsprocenterne fra det gamle Budget.

| | Udgift Juli 1923 | Stigningsprocent Juli 1914—Juli 1923 | Beregnet Udgift Juli 1914 |
|---|---|---|---|
| Fødevarer | 1561 | 88 | 831 |
| Klæder, Fodtøj, Vask | 537 | 139 | 226 |
| Bolig | 397 | 60 | 248 |
| Brændsel og Belysning | 229 | 182 | 81 |
| Skatter, Kontingenter o. l. | 516 | 154 | 203 |
| Andre Udgifter | 838 | 106 | 407 |
| Ialt | 4078 | — | 1996 |

Reduktionen af de enkelte Budgetposter i 1923 med den særlige Prisstigningsprocent for hver enkelt Post giver et samlet Udgiftsbeløb i 1914 paa 1996 Kr. Stigningen fra dette samlede Udgiftsbeløb til det samlede Udgiftsbeløb i 1923 udgør 104 pCt. Dette svarer netop til den samlede Prisstigning paa det gamle Budget fra 1914 til Juli 1923, 104 pCt. (Pristal 204), og det viser sig saaledes, at Forskellen i Fordeling af Udgifterne ikke medfører nogen Forskel i Prisstigningen for det samlede Budget. Det kan bemærkes, at tilsvarende Beregninger er foretaget for det nye Budget for Tidsrummet 1914—1922,

og at det nye Budget ogsaa ved disse Beregninger viste samme Prisstigning som det gamle Budget.

Den saaledes forefundne Overensstemmelse mellem Prisstigningen fra 1914—23 for de to Budgetter muliggør direkte Sammenligning mellem de tidligere beregnede Pristal og de Pristal, som beregnes paa Grundlag af det nye Budget, og i ovenstaaende Tabel over Udgiftsstigningen er Beregningerne paa det nye Budget for Januar 1924 derfor indføjet umiddelbart i Rækken af de tidligere beregnede Pristal.

Med Hensyn til Fremskaffelse af Prisoplysninger og Beregningernes Udførelse er man gaaet frem ganske paa samme Maade som ved tidligere Beregninger. Gennemsnitspriserne for de enkelte Varer eller Varegrupper er for Fødevarer, Brændsel og Belysning og en Del andre Varer beregnet paa Grundlag af Priser, indhentede af Kommunalbestyrelserne, fra Hovedstaden, Provinsbyerne og noget over 100 Landkommuner. Prisbevægelsen for Beklædning, Isenkramvarer, Husholdningsartikler o. s. v., for hvilke der ikke haves direkte Prisoplysninger, er beregnet paa Grundlag af Oplysninger, som Departementet har modtaget fra forskellige Organisationer og større Handels- og Produktionsfirmaer med særlig Sagkundskab paa disse Omraader, saavel for Hovedstaden som for det øvrige Land. Ligesom ved de tidligere Beregninger har man anvendt Gennemsnittet af Priserne for de to sidste Kvartalsundersøgelser, denne Gang altsaa for Oktober 1923 og Januar 1924.

Beregningerne giver til Resultat, at Stigningen siden Juli 1914 har været: for Fødevarer 94 pCt., for Klæder, Fodtøj og Vask 154 pCt., for Bolig 60 pCt., for Brændsel og Belysning 188 pCt., for Skatter, Kontingenter o. s. v. 154 pCt., for andre Udgifter 107 pCt., og den samlede Stigning for hele Budgettet udgør 109 pCt. Siden Juli 1923 er Indekstallet for Prisstigningen (Pristallet) steget med 5 Points.

I Overensstemmelse med tidligere Beregninger er Prisstigningen for Bolig holdt uforandret fra Juli til Januar, idet Juliberegningerne hviler paa Grundlag af den aarligt foretagne Statistik over Huslejestigningen (for November 1922). Ligeledes er Skatter og Kontingenter uforandret som ved Beregningen i Juli 1923.

Det skal tilføjes, at Pristalsberegningen for Januar 1924 vilde have givet samme Resultat, hvis Beregningerne var foretaget paa Grundlag af det hidtil anvendte Budget.

Men Hensyn til den Beregning af Prisforskydningen, der efter Tjenestemandsloven af 12. September 1919 skal anvendes ved Fastsættelsen af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg for Halvaaret April-September 1924, har man ikke foretaget den Omlægning af Budgettet, der som foran omtalt er foretaget med Hensyn til Beregningen af det almindelige Pristal, idet Tjenestemandslovens § 91 fastsætter, at Beregningen foretages efter »det af Det statistiske Departement ved Beregningen af Bevægelsen i Detailpriserne hidtil benyttede Normalregnskab«. Beregningerne er saaledes foretaget paa det gamle Budget, men iøvrigt vilde Resultatet med Hensyn til Tjenestemændenes Dyrtidstillæg være blevet det samme, hvis Beregningerne var udført paa Grundlag af det nye Budget.

For den Del af det tidligere Budget, der indgaar i Beregningerne af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg (Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig), d. v. s. alle Udgiftsposterne i det omhandlede Husholdningsbudget undtagen de to sidste (Skatter, Kontingenter o. s. v. og Andre Udgifter), var Udgiften i Juli 1919 3466 Kr.

Efter Tjenestemandsloven blev Dyrtidstillægget fastsat til 702 Kr. aarlig for Gifte (fra Oktober 1919), og dette Tillæg skal for hvert Halvaar pr. 1. Oktober og pr. 1. April forhøjes eller nedsættes med 54 Kr. aarlig for hver fulde 3 pCt., Udgiftstallet ændres i Forhold til Udgiftstallet i Juli 1919. Ugifte Tjenestemænd faar to Tredjedele af Dyrtidstillægget for gifte Tjenestemænd.

Siden den første Fastsættelse af Dyrtidstillægget har Udgiftstallet og dermed Dyrtidstillægget forandret sig paa følgende Maade:

| | Udgiftstal | Stigning | | Dyrtidstillæg pr. Aar Gifte | Ugifte |
|---|---|---|---|---|---|
| | Kr. | i pCt. | | Kr. | Kr. |
| Juli 1919 ..... | 3466 | — | 1/10 19—31/3 20 | 702 | 360 |
| Januar 1920 .... | 4020 | 16,0 | 1/4 20—30/9 20 | 972 | 648 |
| Juli 1920 ..... | 4302 | 24,1 | 1/10 20—31/3 21 | 1134 | 756 |
| Januar 1921 .... | 4363 | 25,9 | 1/4 21—30/9 21 | 1134 | 756 |
| Juli 1921 ..... | 3716 | 7,2 | 1/10 21—31/3 22 | 810 | 540 |
| Januar 1922 .... | 3220 | ÷ 7,1 | 1/4 22—30/9 22 | 594 | 396 |
| Juli 1922 ..... | 3076 | ÷ 11,2 | 1/10 22—31/3 23 | 540 | 360 |
| Januar 1923 .... | 3023 | ÷ 12,8 | 1/4 23—30/9 23 | 486 | 324 |
| Juli 1923 ..... | 3167 | ÷ 8,6 | 1/10 23—31/3 24 | 594 | 396 |
| Januar 1924 .... | 3274 | ÷ 5,5 | 1/4 24—30/9 24 | 648 | 432 |

Den sidste Beregning giver altsaa en Nedgang i Udgiftstallet fra Juli 1919 paa 192 Kr. eller 5,5 pCt., og Dyrtidstillæget bliver herefter for Halvaaret April—September 1924 at beregne efter et aarligt Beløb af 648 Kr. for gifte og 432 Kr. for ugifte.

# Detailpriserne i Januar 1924.

Ved Indberetninger fra Kommunalbestyrelserne i København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, fra samtlige Købstadskommuner og fra noget over 100 Landkommuner er der for Januar Maaned 1924 — paa samme Maade som for de foregaaende Kvartaler — fremskaffet Oplysninger til Beregning af Gennemsnits-Detailpriser for Landets forskellige Dele. Oplysningerne er indsamlede i første Uge af Januar Maaned.

I omstaaende Tabel er meddelt Resultaterne af de foretagne Gennemsnitsberegninger, og til Sammenligning er anført de tilsvarende Gennemsnitspriser for Oktober og Juli Maaneder 1923.

Priserne viser fra Oktober til Januar for nogle Varers Vedkommende en Stigning, der dog som Regel ikke er særlig stor; for andre Varer har Priserne været uforandrede, kun for Sukker har Priserne været faldende.

Af Mel- og Grynsorterne viser Kartoffelmel, Risengryn og Sagogryn Prisstigning, medens Priserne for de øvrige Mel- og Grynsorter har været uforandrede.

Sukkerprisen er fra Oktober til Januar faldet med 6—7 Øre pr. kg.

Svedsker og Rosiner er steget med 12—14 Øre pr. kg; Ølprisen er uforandret.

Smørprisen er gaaet 7 Øre op pr. kg, Margarinepriserne er steget med 9—13 Øre pr. kg. Sødmælk er steget med 1 Øre pr. Liter, de øvrige Mælkepriser er uforandrede.

Ægpriserne er steget betydeligt.

Priserne paa Kød og Flæsk viser kun ringe Forandring fra Oktober til Januar, derimod er Prisen paa Svinefedt steget stærkt.

For Kartofler og Grøntsager har Priserne været ret uforandrede.

Gas- og Elektricitetspriserne er ligeledes uforandrede, derimod er Kul- og Kokspriserne steget, navnlig i Hovedstaden.

Siden første Uge af Januar, da der indhentedes Prisoplysninger, har der for flere Varers Vedkommende været ikke uvæsentlige Prisforandringer. Efter Oplysninger, der er indhentede i Hovedstaden, er Rugbrødsprisen steget med 12 Øre pr. 4 kg, Kaffeprisen er steget med 40—50 Øre pr. kg, Sukkerprisen er gaaet ca. 15 Øre op pr. kg, og ogsaa for andre Kolonialvarer har der været nogen Prisstigning. Det kan endvidere anføres, at Noteringen for Smør i Begyndelsen af Februar var 5,29 Kr. pr. kg mod 5,17 Kr. i Begyndelsen af Januar, derimod viser Noteringen for Æg et stærkt Fald, nemlig fra 4,20 Kr. pr. kg i Begyndelsen af Januar til 3,00 Kr. i Begyndelsen af Februar.

*Gennemsnits-Detailpriser for Januar 1924, Oktober og Juli 1923.*

| | | Hoved-staden | | Køb-stæderne | | 110 Landkomm. | | Gennemsnit for hele Landet | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Jan. 1924 | Okt. 1923 | Jan. 1924 | Okt. 1923 | Jan. 1924 | Okt. 1923 | Jan. 1924 | Okt. 1923 | Juli 1923 |
| | | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre | Øre |
| Rugbrød | 4 kg | 97 | 97 | 105 | 104 | 104 | 102 | 102 | 101 | 107 |
| Sigtebrød | kg | 58 | 58 | 54 | 54 | 54 | 53 | 55 | 55 | 56 |
| Franskbrød | — | 81 | 81 | 82 | 83 | 80 | 80 | 81 | 81 | 81 |
| Flormel | — | 45 | 45 | 46 | 46 | 45 | 45 | 45 | 45 | 46 |
| Byggryn, danske | — | 49 | 50 | 48 | 47 | 47 | 46 | 48 | 48 | 48 |
| Havregryn, danske | — | 92 | 92 | 88 | 88 | 82 | 82 | 87 | 87 | 88 |
| Semoulegryn | — | 68 | 66 | 70 | 69 | 67 | 67 | 68 | 67 | 68 |
| Kartoffelmel | — | 67 | 57 | 63 | 54 | 60 | 52 | 63 | 54 | 54 |
| Risengryn | — | 94 | 87 | 84 | 81 | 79 | 78 | 86 | 82 | 82 |
| Sagogryn | — | 118 | 114 | 115 | 111 | 111 | 106 | 115 | 110 | 108 |
| Gule Ærter, Victoria, afskallede | — | 128 | 123 | 108 | 110 | 100 | 101 | 112 | 111 | 113 |
| Hugget Melis Nr. 1 | — | 102 | 107 | 103 | 110 | 102 | 108 | 102 | 108 | 117 |
| Farin, lyst, Nr. 1 | — | 88 | 94 | 89 | 97 | 89 | 96 | 89 | 96 | 103 |
| Kaffe | — | 448 | 443 | 425 | 420 | 407 | 406 | 427 | 423 | 423 |
| Te, alm. Kongo | — | 935 | 907 | 891 | 881 | 885 | 875 | 904 | 888 | 847 |
| Tørrede, amerik. Æbler, ringede | — | 210 | 199 | 214 | 192 | 204 | 185 | 209 | 192 | 199 |
| Tørrede Abrikoser | — | 270 | 309 | 269 | 318 | 256 | 294 | 265 | 307 | 392 |
| Svedsker m. Sten | — | 179 | 152 | 128 | 123 | 117 | 112 | 141 | 129 | 131 |
| Rosiner, Valencia | — | 239 | 214 | 198 | 190 | 185 | 177 | 207 | 194 | 195 |
| Fiskeboller, færøiske | ½ kg | 83 | 83 | 88 | 89 | 88 | 90 | 86 | 87 | 89 |
| Henkogte Ærter, grove | — | 88 | 85 | 92 | 91 | 90 | 89 | 90 | 88 | 85 |
| Hvidtøl, Nr. 1 | 1/1 Fl. | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 |
| Bajersk Øl | ½ Fl. | 29 | 29 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 |
| Smør, lurmærket | kg | 573 | 574 | 562 | 554 | 553 | 540 | 563 | 556 | 406 |
| Margarine (animalsk) | — | 275 | 263 | 238 | 226 | 226 | 211 | 246 | 233 | 229 |
| Plantefedt (Palmin) | — | 190 | 179 | 194 | 182 | 193 | 181 | 192 | 181 | 179 |
| Vegetabilmargarine | — | 196 | 190 | 186 | 181 | 183 | 176 | 188 | 182 | 182 |
| Mejeri-Ost | — | 226 | 220 | 187 | 159 | 175 | 161 | 196 | 180 | 180 |
| Æg, nylagte, danske | Snes | 650 | 481 | 586 | 468 | 555 | 442 | 597 | 464 | 263 |
| — præserverede | — | 373 | 345 | 367 | 309 | 369 | 326 | 370 | 327 | — |
| Sødmælk | Liter | 45 | 44 | 37 | 36 | 34 | 33 | 39 | 38 | 32 |
| Helskummet Mælk | — | 16 | 16 | 12 | 12 | 11 | 10 | 13 | 13 | 11 |
| Kærnemælk | — | 24 | 24 | 14 | 14 | 12 | 12 | 17 | 17 | 15 |
| Oksekød (Forkød) | kg | 232 | 223 | 208 | 206 | 204 | 198 | 215 | 209 | 216 |
| — (skært Kød) | — | 367 | 370 | 292 | 288 | 278 | 278 | 312 | 312 | 317 |
| Kalvekød (Forkød) | — | 240 | 234 | 207 | 208 | 189 | 188 | 212 | 210 | 212 |
| Fersk Svinebov | — | 217 | 230 | 247 | 255 | 241 | 250 | 235 | 245 | 236 |
| Svine-Rygben, fra Slagteri | — | 65 | 74 | 53 | 54 | 58 | 59 | 59 | 62 | 53 |
| Mørbrad | — | 482 | — | 422 | 418 | 416 | 408 | 440 | — | 400 |
| Saltet Brystflæsk | — | 301 | 323 | 291 | 297 | 282 | 292 | 291 | 304 | 293 |
| Islandsk Lammekød, Forbov | — | 178 | 183 | 188 | 185 | 189 | 186 | 185 | 185 | 160 |
| Røget, benløs Skinke | — | 442 | 453 | 480 | 482 | 483 | 479 | 468 | 471 | 468 |
| Svinefedt, krydret, dansk | — | 299 | 276 | 275 | 231 | 272 | 225 | 282 | 244 | 226 |
| Spegepølse | — | 598 | 592 | 450 | 445 | 434 | 435 | 494 | 491 | 489 |
| Ferske Sild | — | 108 | 71 | 85 | 66 | 84 | 69 | 92 | 69 | 97 |
| Torsk | — | 120 | 100 | 74 | 64 | 79 | 70 | 91 | 78 | 63 |
| Rødspætter | — | 276 | 233 | 179 | 161 | 162 | 145 | 206 | 180 | 197 |
| Klipfisk | — | 149 | 151 | 146 | 147 | 138 | 140 | 144 | 146 | 149 |
| Hvidkaal | — | 13 | 17 | 17 | 17 | 17 | 16 | 16 | 17 | — |
| Gulerødder | — | 28 | 26 | 22 | 21 | 20 | 20 | 23 | 22 | (147) |
| Kartofler, i større Partier | 50 kg | 874 | 725 | 686 | 602 | 609 | 499 | 723 | 609 | — |
| — i mindre Partier | kg | 21 | 18 | 18 | 17 | 16 | 15 | 18 | 17 | 20-57 |
| Køkkensalt | — | 19 | 18 | 18 | 18 | 17 | 17 | 18 | 18 | 18 |
| Amerikansk Vaskesoda | — | 15 | 15 | 16 | 17 | 16 | 16 | 16 | 16 | 16 |
| Brun Sæbe, prima | — | 98 | 92 | 98 | 93 | 95 | 91 | 97 | 92 | 101 |
| Petroleum, Water white | Liter | 31 | 31 | 29 | 29 | 29 | 29 | 30 | 30 | 30 |
| Skotske Nøddekul | hl | 491 | 466 | 485 | 479 | 490 | 479 | 489 | 475 | 474 |
| Knuste Koks, leveret | — | 451 | 410 | 411 | 390 | 426 | 409 | 429 | 403 | 375 |
| Elektricitet | kwt. | 50 | 50 | 65 | 66 | 66 | 68 | 60 | 61 | 62 |
| Gas | m³ | 30 | 30 | 36 | 36 | 39 | 40 | 35 | 35 | 36 |
| Optændingsbrænde | kg | 11 | 13 | 10 | 10 | 10 | 9 | 10 | 11 | 11 |
| Herrestøvler, Boxcalf, gennems. | Par | 2498 | 2501 | 2410 | 2412 | 2408 | 2420 | 2439 | 2444 | 2449 |
| Forsaaling og Bagflikning af do. | — | 837 | 840 | 834 | 838 | 788 | 782 | 820 | 820 | 827 |

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd paa Sukkerfabrikken »Vestsjælland«.

Den 4. December 1923 lod Sukkerfabrikken »Vestsjælland« ved et Opslag paa Fabrikken bekendtgøre følgende:

»Af Mangel paa Roer standses Fabrikken fra Onsdag Morgen den 5. ds. Kl. 6 Morgen til Lørdag Morgen den 8. ds. Kl. 6 Morgen. Alt Mandskab, der ikke bliver særlig tilsagt, skal ikke møde før deres respektive Vagter Lørdag.«

Et Krav om Betaling for de 3 Dage, Standsningen varede, blev afvist af Fabrikken under Paaberaabelse af, at den foretagne Standsning maa føres ind under Begrebet »force majeure«.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde den 21. Januar.

Mødet endte uden Resultat. Parterne er dog enige om, at Dansk Arbejdsmandsforbund kan indbringe Sagen enten for Den faste Voldgiftsret eller for en faglig Voldgiftsret uden Afholdelse af nyt Møde.

### Kvindelige Arbejdere paa A/S Aalborg Halmvarefabrik.

Fabrikken havde klaget over, at de paa Fabrikken beskæftigede Kvinder den 20. December 1923 havde forladt Arbejdet under Paaberaabelse af, at den til Flaskehylsterfabrikation udleverede Halm indeholdt for mange Tidsler.

Klagen behandledes paa et Fællesmøde den 4. Januar 1924. Mødet endte uden Resultat. Forbundet har senere meddelt, at Sagen er bragt i Orden ved lokal Forhandling.

### Læder- og Skindarbejdere hos A/S Dansk Garveri i Lyngby.

Forbundet havde klaget over, at Aktieselskabet Dansk Garveri i Lyngby havde antaget Arbejdsdrenge til Arbejde, som hos andre Læderfabrikanter udføres af voksne mandlige eller kvindelige Arbejdere til overenskomstmæssig fastsatte Lønninger.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde den 9. Januar, hvor man enedes om følgende Ordning:

Det bemærkes udtrykkeligt, at Overenskomsten mellem Foreningen og Forbundet ikke skal være nogen Hindring for, at der ved passende Arbejde ogsaa beskæftiges Arbejdsdrenge. Hvis disse beskæftiges ved Akkordarbejde, ved hvilket der i samme Virksomhed ogsaa beskæftiges Mænd, betales de med samme Akkordsats som de mandlige Arbejdere.

I Betragtning af, at Akkordforholdene hos A/S Dansk Garveri, Lyngby, endnu ikke er ordnede, henvises Anvendelsen af ovenstaaende Aftale paa de heromhandlede Forhold til lokal Forhandling.

Ved den lokale Forhandling, der fandt Sted den 14. Januar, enedes man om, at Fabrikken i nogle Tilfælde maa beskæftige Arbejdsdrenge, naar disse betales med den for Kvinder gældende Timeløn.

### Tekstilarbejdere hos A/S Raulunds Fabrikker, Odense.

Ved Varsler af 27. November og 5. December f. A. har Forbundet etableret Blokade overfor Firmaet fra den 13. December.

Anledningen til Blokaden var, at Firmaet, der har en Akkordpriskurant, i Oktober antog Kvinder paa Timeløn. Efter Forbundets Protest herimod, afskedigede Firmaet 2 Mand og truede med at afskedige endnu flere for derefter at beskæftige uorganiserede Folk.

Under Forhandlingerne har Firmaet krævet en Reduktion paa 30 pCt., Forbundet har tilbudt at gaa med til en Reduktion paa 10 pCt.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 12. Januar, hvor man enedes om at afgøre Konflikten saaledes:

Den af Forbundet iværksatte Blokade hæves straks.

Den indtil 1. Februar 1924 for A/S Roulunds Fabrikker gældende Løntarif nedsættes med $12^1/_2$ pCt. fra 1. Februar 1924.

Ved Afslutningen af Mødet erklærede Direktør Andersen, at de afskedigede Arbejdere skal tages først i Arbejde.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ✻ KØBENHAVN DEN 23. FEBRUAR 1924 ✻ 20 AARGANG

## Overblik over Fagbevægelsen i Danmark.

For snart 4 Aar siden indtraadte der her i Landet en økonomisk Krise, som i Omfang og Langvarighed er uden Sidestykke i vort Lands Historie. De fleste af de Bedrifter, som var skudt op under Krigen, har maattet indstille Virksomheden, enten fordi de ingen Livsbetingelser havde, eller fordi Indehaverne havde bortsvindlet Aktiekapitalen og Forretningernes Formuer. Men ogsaa Indehaverne af gamle Virksomheder havde handlet i høj Grad letsindigt, fordi de under Højkonjunkturerne havde undladt at konsolidere deres Forretninger, saa de var i Stand til at modstaa den Nedgangsperiode, som enhver med blot ringe Kendskab til Handelslivet maatte kunne forudse vilde komme.

Dertil kom Bankernes vilde Spekulationer og Ledernes samvittighedsløse Bortsvindlen af flere Hundrede Millioner Kroner, som rystede Samfundet i sin Grundvold, idet disses Sammenbrud rev mange Bedrifter med i Afgrunden.

Det ligger i Sagens Natur, at alle disse Begivenheder har sat sit dybe Præg paa Arbejdsforholdene i vort Land. Arbejderne har i høj Grad maattet undgælde for de Synder, andre Samfundsklasser har begaaet. I stort Tal har Arbejderne maattet forlade Arbejdspladserne, og for manges Vedkommende har Ledigheden varet baade hele og halve Aar. Sidste Sommer var der dog nogen Bedring i Arbejdsforholdene, men nu er vi atter oppe paa en omfattende Arbejdsløshed, som dog for en stor Del skyldes den strenge Vinter, vi har haft siden Midten af December f. A. Udsigterne for et frugtbart Arbejdsaar er dog langtfra lyse. Derimod kan der ventes en følelig Stigning af det nuværende Prisniveau. Kronens Købeevne er nemlig i den senere Tid gaaet betydelig ned. Priserne paa de Varer, som vi maa tage hjem fra Udlandet, forhøjes i samme Forhold, som Kronen daler i Værdi. Dertil kommer, at Bankerne har strammet Kreditgivningen og samtidig hævet Udlaansrenten betydelig. Det ligger i Sagens Natur, at alle disse Foreteelser maa tages i Betragtning ved Bedømmelsen af den faglige Situation.

Den bitre faglige Kamp i Begyndelsen af Aaret 1922, som varede 8—10 Uger, endte som bekendt med et Forlig mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund. Forliget gik bl. a. ud paa, at samtlige Lønninger skulde nedsættes med 15 pCt. fra den 10. April 1922. Overenskomsten mellem Hovedorganisationerne af 17. Maj 1919 om 8-Timersdagen blev fornyet, og Betalingen for Overarbejde blev fastsat til 25 pCt. Tillæg for den første Overtime efter Arbejdstidens Ophør, $33^1/_3$ pCt. for den anden Overtime. Betalingen for Overarbejde derudover og for Søn- og Helligdagsarbejde samt Natarbejde forblev uforandret.

Efter Overenskomsten tilkom der Hovedorganisationerne Ret til at paatale Misbrug af Overarbejde, for saa vidt saadan Ret til Paatale ikke var sikret de enkelte Organisationer.

Til Forliget var endvidere knyttet en Bestemmelse om, at der skulde foretages en Regulering af Lønnen i August Maaned 1922 med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet var højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned.

Denne Regulering kunde Organi-

sationerne dog fri sig for ved at forlænge Overenskomsterne et Aar. Reguleringen skulde da først foretages i Februar 1923. Da det efterhaanden, som Tiden skred frem, stod klart, at Augustreguleringen vilde give en Lønreduktion, besluttede Organisationerne sig til at forlænge Overenskomsten et Aar. I Februar fandt Reguleringen Sted, og Lønnen blev da reduceret med 6 pCt., hvilket var den samme Procent, hvormed Lønningerne skulde have været reduceret i August 1922, saafremt man ikke havde forlænget Overenskomsterne, og der var herved opnaaet dette, at Reduktionen blev udskudt i et halvt Aar.

Overenskomsten om Arbejdstiden, der var optaget i Forliget som et særligt Afsnit, blev opsagt af Arbejdsgiverforeningen i December 1922 til Ophør den 1. April 1923. Nogen større Betydning fik denne Opsigelse dog ikke. Bestemmelsen om 8-Timersdagen er nemlig indgaaet som Led i de allerfleste Fags Overenskomster og er fremdeles gældende inden for Industri og Haandværk her i Landet. 8-Timersdagen er endvidere gældende i Stats- og Kommunevirksomheder.

I Aaret 1923 har der ikke været større Brydninger mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne, idet man har levet paa de forlængede Overenskomster. Dermed være ikke sagt, at der har været Stilstand i Fagforbundene. Livet har stadig pulseret ret stærkt.

Ifølge Bestemmelsen i de fornyede Overenskomster skulde der i August f. A. atter indtræde en Lønregulering eller en Fornyelse af Overenskomsterne. Denne Gang valgte Fagforbundene at tage Reguleringen, fordi der var Udsigt til Lønforhøjelse, og der skete da ogsaa en Lønforhøjelse af 3 pCt., derefter var Forliget af 1922 ude af Verden, og Organisationerne var fritstillede med Hensyn til den fremtidige Lønpolitik.

Den 11. September f. A. traadte Hovedorganisationerne sammen til Forhandling om Spørgsmaalet om Muligheden af atter at forny Overenskomsterne.

Ved Mødet opnaaedes Enighed om at anbefale Organisationerne at træde i Forhandling straks med det Formaal at søge tilvejebragt Enighed om Betingelserne for en Fornyelse af de i 1924 udløbende Overenskomster, og for at give de kontraherende Parter tilstrækkelig Tid til at forhandle, blev Opsigelsesfristen, som i Regelen er tre Maaneder, forkortet til én Maaned, og hvis der ikke inden den Tid finder Opsigelse Sted, løber Overenskomsten videre et Aar.

I Overensstemmelse med den saaledes afsluttede Overenskomst er der ført Forhandlinger i en Række Fag, som i flere Tilfælde har ført til Enighed om Indholdet af de nye Overenskomster. Dette er saaledes Tilfældet i følgende Fag:

| | | |
|---|---|---|
| Smede- og Maskinarbejderforbundet | 11.300 | Mdl. |
| Formerforbundet | 1.700 | — |
| Gørtler- og Metalarbejderforbundet | 400 | — |
| Metaltrykkerforbundet | 130 | — |
| Jern- og Metalsliberforbundet | 300 | — |
| Træindustriarbejderforbundet | 3.500 | — |
| Skibstømrerforbundet | 480 | — |
| Skotøjarbejderforbundet med Fabrikkerne | 3.350 | — |
| Karetmagerforbundet med Jernindustrien og Karetmagermesterforeningen i København | 370 | — |
| Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderforbundet | 1.000 | — |
| Skræddere i Lagerbranchen | 4.300 | — |
| Landarbejderforbundet | 8.000 | — |
| Typografforbundet (Københavns Afd.) | 3.000 | — |

Det Antal Arbejdere, som omfattes af de afsluttede Overenskomster i det kommende Aar, omfatter ca. 38.000 Medlemmer.

Der er dog ogsaa Fag, i hvilke Forhandlingerne ikke har ført til Resultat, dette gælder bl. a. Tekstilarbejderne, Kedel- og Maskinpasserne samt Kemigraferne, og disse Fags Forbund har derfor fremsat Varsel om Strejke. I nogle andre Fag er Forhandlingerne ogsaa endt, uden at Enighed er tilvejebragt, og dertil kommer Arbejdsmæn-

denes store Organisation, som endnu ikke har fornyet en eneste af sine mange Overenskomster.

## Arbejdsgiverforeningen varsler Stor-Lockout.

Under 16. ds. modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen Meddelelse om:

»At vi (Arbejdsgiverforeningen) agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor De samvirkende Fagforbunds Medlemmer i det Omfang, som efter den kompetente Forsamlings Bestemmelse maatte anses for nødvendig for at skaffe Ro i Arbejdsforholdene.«

Som Grund for denne alarmerende Meddelelse angives, at Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har fremsat Krav om Lønforhøjelse og sendt Varsel om Strejke fra Lørdag Morgen den 23. ds., og at Tekstilarbejderforbundet ligeledes har varslet Strejke fra Mandag Morgen den 25. ds. paa Krav om Lønforhøjelse, samt at Dansk Arbejdsmandsforbund har opsagt saa godt som alle sine løbende Overenskomster og fremsat vidtgaaende Krav om Lønforhøjelser. Arbejdsgiverforeningen gør iøvrigt opmærksom paa, at naar Kedel- og Maskinpasserne og Tekstilarbejderne saaledes udæsker til Kamp, tager Arbejdsgiverforeningen Kampen op og forlanger saa, at hele Overenskomstforholdet skal bringes i Orden. Skrivelsen slutter med at udtale et Ønske om, at de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg snarest træder sammen for at drøfte Muligheden af, om Konflikten kan undgaas.

Vi staar saaledes atter overfor Muligheden af meget alvorlige Sammenstød med Arbejdsgiverforeningen. Ansvaret kastes i første Linie over paa Kedel- og Maskinpasserne og Tekstilarbejderne, fordi de har dristet sig til at fremsætte Krav om nødvendige Lønforhøjelser, og da disse er blevet nægtet, har afgivet Strejkevarsel. Kravene er imidlertid meget minimale og absolut ikke fremsat som noget Ultimatum, hvad Arbejdsgiverforeningen jo ogsaa er vidende om.

For Arbejdsmændenes Vedkommende stiller Sagen sig saaledes, at der vel i en Række Tilfælde er fremsat Krav om højere Løn, fordi man anser det for absolut paakrævet, at de Lønninger, der ligger nede omkring 50 Kr., faar et Tillæg, men Forbundet har indtil Dato kun iværksat en eneste Arbejdsstandsning hos et mindre Firma i Odense, og først efter, at Arbejdsgiverforeningen har fremsat sit Lockout-Varsel, har Dansk Arbejdsmandsforbund meddelt Arbejdsgiverforeningen, at det agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer etableres Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening i det Omfang, den kompetente Forsamling maatte finde fornødent, for paa denne Maade at faa tilvejebragt en for Forbundet og dets Medlemmer tilfredsstillende Ordning af de Lønforhold, der omfattes af samtlige de indtil nu udløbne Overenskomster, saa nogen Nødvendighed af at spille op til Storkamp er der absolut ikke. Hele den foreliggende Lønsituation vilde let kunne være bragt i Orden, hvis Arbejdsgiverforeningen blot stillede sig en Smule forstaaende, men her er det gaaet som saa ofte før, at Arbejdsgiverforeningen ved sine Beslutninger fratager Arbejdsgiverne enhver Ret til at imødekomme selv de nok saa beskedne Krav fra Arbejderne.

Vi skal saaledes erindre om, at Arbejdsgiverforeningen under 11. December f. A. vedtog en Beslutning om, at Krav om Lønforhøjelse fra Arbejdernes Side ikke maatte imødekommes. Det er denne Beslutning, som har medført, at Forhandlingerne er kørt fast saavel hos Arbejdsmændene som hos Tekstilarbejderne og Kedel- og Maskinpasserne. Men Arbejdsgiverforeningen maa da forstaa, at de Beslutninger, som den fatter, ikke kan være afgørende for De samvirkende Fagforbund eller for de til De samvirkende Fagforbund sluttede Organisationer. Er det nødvendigt at faa visse Ting ændret i Overenskomsterne for at forny disse, er det kun rimeligt, at Organisationerne fremsætter Krav om saadanne Ændringer. Vil saa Arbejdsgiverforeningen hellere staa fast ved sine Beslutninger fremfor at

imødekomme beskedne Krav og lade det komme til Storkamp og derved ødelægge Erhvervslivet, saa er Ansvaret herfor ikke Arbejdernes.

Naar Arbejdsgiverforeningen fremsætter Ønske om Forhandling mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, vil vi naturligvis stille os imødekommende overfor et saadant Ønske; men der kan ikke træffes nogen Aftale mellem de to Forretningsudvalg angaaende Løn- og Arbejdsvilkaar. Ved Forhandlinger om Løn- og Arbejdsvilkaar maa de paagældende Organisationers Ledelse være repræsenteret, og Afgørelsen om, hvorvidt en Overenskomst kan afsluttes eller ikke, ligger hos de vedkommende Organisationer selv.

## Dansk Arbejdsmandsforbund afgiver Strejkevarsel.

Som Følge af Arbejdsgiverforeningens Varsel om Lockout har Dansk Arbejdsmandsforbund under 18. ds. afgivet Strejkevarsel. Forbundet gør opmærksom paa, at alle Forhandlinger er forblevet resultatløse, og udtaler sin Formodning om, at dette skyldes den af Arbejdsgiverforeningen tagne Beslutning om, at der ikke bør finde Lønforhøjelser Sted, uagtet mange af Lønningerne ligger helt nede paa ca. 50 Kr. pr. Uge.

Overfor Arbejdsgiverforeningens Lockout-Varsel udtaler Forbundet:

»Da vi jo af Erfaring fra tidligere Tid véd, at Arbejdsgiverforeningen ved den endelige Fastsættelse af Lockout'ens Omfang, i egen Kampinteresse, plejer at undtage visse Industrier og Arbejdsgrupper, og da vort Forbund naturligvis ikke roligt kan blive staaende i den Stilling, at Arbejdsgiverforeningen slaar løs paa os og vore Medlemmer paa de Omraader, hvor det passer dem, uden at vi gør Gengæld og slaar igen, nødes vi ved nærværende til i eget Selvforsvars Interesse at meddele, at vi agter at forelægge for en kompetent Forsamling Forslag om, at der af Dansk Arbejdsmands Forbunds Medlemmer etableres Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening i det Omfang, den kompetente Forsamling maatte finde fornødent, for paa denne Maade at faa tilvejebragt en for vor Organisaion og vore Medlemmer tilfredsstillende Ordning af de Lønforhold, der omfattes af samtlige de indtil nu udløbne Overenskomster.«

## Dansk Tekstilarbejderforbund afgiver 2. Varsel om Strejke.

Blandt de Forbund, som har Overenskomstspørgsmaalet uløst, er ogsaa Dansk Tekstilarbejder Forbund.

Dette Forbund har nu afgivet 2. Varsel om Strejke. Varslet gælder baade Tekstilfabrikant-Foreningen og Foreningen af Farvermestre. Dette vil praktisk talt sige, at Konflikten omfatter samtlige Forbundets Medlemmer, altsaa op imod 10.000 Personer.

Strejken vil træde i Kraft Tirsdag Morgen den 26. ds.

## De samvirkende Fagforbunds Svar til Dansk Arbejdsgiverforening.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg afholdt Møde den 20. Februar og vedtog at give Arbejdsgiverforeningen et saalydende Svar:

Til
Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiverforening.

I Skrivelse af 16. ds. meddeler det ærede Forretningsudvalg, at det agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor De samvirkende Fagforbunds Medlemmer i det Omfang, som efter den kompetente Forsamlings Bestemmelse maatte anses for nødvendige for at fremskaffe Ro i Arbejdsforholdene.

Som Grund for denne Beslutning fremføres, at Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Dansk Tekstilarbejderforbund har fremsat Lønkrav og Strejkevarsler, samt at Dansk Arbejdsmandsforbund har opsagt saa godt som alle sine løbende Overenskomster, uden at Forhandlingerne om disse Overenskomsters Forlængelse har ført til noget Resultat.

Saaledes foranlediget skal vi tillade os at bemærke, at de Krav, der er fremsat fra Dansk Kedel- og Maskinpasser-

forbund og fra Dansk Tekstilarbejderforbund, og som bruges som Paaskud for Udstedelsen af Lockoutvarslet, forekommer os at være saa minimale, at Arbejdsgiverforeningen kunde have imødekommet disse Krav, uden at Industrien saaledes som paaberaabt havde lidt noget derved. Saafremt Arbejdsgiverforeningen havde indtaget denne mere fornuftige Holdning under Forhandlingerne, havde Konfliktstoffet været ude af Verden, og den dybe Bekymring, som Arbejdsgiverforeningen nu giver det Udseende af at nære for Industrien, kunde have været sparet.

For Arbejdsmændenes Vedkommende ligger Forholdet saaledes, at Lønningerne for mange af disse er helt nede paa ca. 50 Kr. om Ugen. Da disse lave Lønninger, naar Hensyn tages til den herskende Dyrtid, er ganske utilstrækkelige, er det forstaaeligt, at Dansk Arbejdsmandsforbund fremsætter Krav om Lønninger, som gør det muligt for disse Arbejdere at friste Tilværelsen paa en nogenlunde menneskelig Maade.

Det er iøvrigt vor Overbevisning, at hele den foreliggende Lønsituation kunde være bragt i Orden, hvis Arbejdsgiverforeningen ikke havde lagt sig i Vejen, men her er det gaaet som saa ofte før, at den ved sine kategoriske og diktatoriske Beslutninger hindrer Parterne i at naa til Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaar. Ved Overenskomsten af 11. September f. A. mellem Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund var der givet de kontraherende Parter Adgang til Forhandling om Betingelserne for en Forlængelse af de løbende Overenskomster; men ved Arbejdsgiverforeningens Beslutning af 7. December f. A. om, at der ikke maa indrømmes Arbejderne Lontillæg, gøres denne Aftale illusorisk, og naar Forhandlingerne i de ovenfor nævnte Fag og flere andre Fag er bristede, maa det uden Tvivl tilskrives netop denne Beslutning.

Arbejdsgiverforeningen maa imidlertid kunne forstaa, at dens Beslutninger ikke kan være bestemmende for den Lønpolitik, De samvirkende Fagforbund og de tilsluttede Fagforbund mener at burde føre, men at det er Hensynet til Arbejderne, hvis Interesser disse Organisationer er sat til at varetage, der er det afgørende. Skal der derfor være Mulighed for at naa til Enighed om en Fornyelse af de opsagte Overenskomster, maa der ved kommende Forhandlinger af Arbejdsgiverne tages fornødne Hensyn til de vedkommende Arbejderes særlige Lønforhold.

Vil Arbejdsgiverforeningen ikke dette, men holder fast ved sin diktatoriske Beslutning og kræver blind Underkastelse af Arbejderne, da er Kampen uundgaaelig; men Ansvaret for de Ulykker, der herved rammer Erhvervslivet, er da ikke vort, men Arbejdsgiverforeningens.

Det af det ærede Forretningsudvalg fremsatte Ønske om Forhandling mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg kan vi imødekomme, og vi foreslaar, at et Fællesmøde afholdes i Morgen Torsdag den 21. Februar Kl. 1 Eftermiddag.

P. F. V.
*Carl F. Madsen.*
/ Alfr. Christiansen.

## Arbejdsstandsningen udsættes.

Efter Aftale fandt der den 21. Februar et Møde Sted mellem Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, paa hvilket den foreliggende Situation blev diskuteret, og der opnaaedes til Slut Enighed om følgende:

Ved Mødet den 21. ds. mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg enedes man om, at der forstkommende Mandag den 25. ds. afholdes Møde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, for Dansk Arbejdsmandsforbund og for interesserede Arbejdsgiverorganisationer for at forhandle om Arbejdsmændenes Overenskomstforhold. Endvidere afholdes, ligeledes under Hovedorganisationernes Medvirkning, Fællesmøde Onsdag den 27. Februar angaaende Kedel- og Maskinpassernes Overenskomstforhold og Torsdag den 28. angaaende Tekstilindustriens og Farveriernes Overenskomstforhold.

Den af Kedel- og Maskinpasserforbundet til Lørdag den 23. ds. varslede Strejke udsættes til Lørdag den 1. Marts og den af Tekstilarbejderforbundet

overfor Tekstilfabrikantforeningen og Mesterforeningen for Farveriejere til Mandag den 25. ds. varslede Strejke udsættes til Mandag den 3. Marts.

Dansk Arbejdsgiverforening erklærer sig villig til ikke at udsende noget 2. Varsel om Arbejdsstandsning, forinden ovennævnte 3 Møder har fundet Sted.

København, den 21. Februar 1924.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
*Carl F. Madsen.*
For Dansk Arbejdsgiverforening:
*H. Langkjær.*

### Kemigrafernes Overenskomstforhold.

Imellem Dansk litografisk Forbund og dets Afdeling »Kemigrafen« og Reproduktionsanstalternes Principalforening har der i lang Tid været ført Forhandlinger om Forlængelse af Kemigrafernes Overenskomst, der var opsagt til Ophør den 1. Januar 1924.

Disse Forhandlinger førte imidlertid ikke til et for Kemigraferne tilfredsstillende Resultat, og Dansk litografisk Forbund varslede da Strejke for Kemigraferne til Ikrafttræden den 15. Februar.

Den 13. Februar forsøgtes der saa en Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken, men heller ikke her lykkedes det at opnaa en for Kemigraferne akceptabel Ordning, og Strejken blev da iværksat.

Samme Dag afholdt Dansk Arbejdsgiverforening Hovedbestyrelsesmøde, og paa dette vedtog man i Anledning af Striden med Kemigraferne at foretage en Lockout overfor hele Litograffaget, og det første Varsel herom modtog vi den 16. Februar.

### Bogbinderforbundet varsler Strejke.

Bogbinderforbundet har varslet Strejke overfor Firmaet De forenede Protokolfabrikkers Virksomhed i Krystalgade 15, København, i Anledning af, at Firmaet til Stadighed beskæftiger 2 Kvinder ved Svendearbejde. Ifølge Overenskomstens § 8 maa Kvinder kun undtagelsesvis udføre Svendearbejde.

Ved et Fællesmøde den 11. Februar behandledes Sagen i Arbejdsgiverforeningen.

Man enedes om at henvise Sagen til fortsat organisationsmæssig Behandling. De afgivne Strejkevarsler toges tilbage.

### Papirindustriarbejdernes Overenskomst i Orden.

Ved et Fællesmøde den 18. Februar mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Papirfabrikkerne og Papirindustriarbejderforbundet opnaaedes Enighed om en Overenskomstordning for Fagets Udøvere. Overenskomsten har Gyldighed fra og med forrige Lønningsuge og gælder til 1. Februar 1925.

# Udlandet.

## Den faglige Situation i Norge.

Fra den norske faglige Landsorganisations Formand, Ole O. Lian, har vi modtaget følgende Meddelelse:

Ved revisionen av overenskomsterne i 1923 lykkedes det stort set at opnaa en fornyelse av de gamle overenskomster. I flere fag lykkedes det ogsaa at opnaa en mindre lønsforhøielse, dog først efterat der hadde paagaat streiker, saaledes for typograferne, bokbinderne, papir-, cellulose- og træmasseindustriarbeiderne og i elektrokemisk og kemiskteknisk industri. Lønsforhøielsen dreiet sig om ca. 5 pct. Forøvrig blev alle overenskomster prolongert.

En undtagelse herfra var *Jernindustrien* (de mek. verksteder, skibsbyggerier m. v.).

Overenskomsten for jernindustrien utløp i april 1923 og var den første av vaartarifferne som kom under revision. Det er en gammel erfaring her i landet, at forhandlingerne om overenskomst i jernindustrien danner indledningen til aarets øvrige tarifforhandlinger. Lykkes det at komme til enighet om jernoverenskomsten, pleier man i almindelighet ogsaa stort set at ordne de andre større overenskomster uten konflikt. Staar derimot forhandlingerne i jernindustrien i stampe, staar dette gjerne som en stængsel for positive forhandlinger i de andre fag.

Efter langvarige forhandlinger og

mægling for riksmæglingsmanden fremsatte denne et forslag om prolongation av overenskomsten i jernindustrien. Arbeidsgiverne hadde krævet store lønsnedslag. Dog skulde der være adgang til en nedsættelse av lønnen med 5 pct. fra oktober, hvis det officielle prisindekstal for september var under 232. Ved overenskomstens avslutning var indeksen 236. Overenskomsten skulde gjælde til 1. april 1924.

Dette forslag blev ved avstemning vedtat av arbeiderne i jernindustrien.

Da prisindeksen for september forelaa viste det sig, at den var sunket til 230, og arbeidsgiverne nedsatte lønnen med 5 pct. fra 28. oktober. Dette lønsnedslag førte til et spontant utbrudd fra arbeiderne, som forlot arbeidsplassen og gik ut i streik. Det var særlig i Kristiania at dette gjorde sig gjældende, og ca. 4.000 arbeidere i jernindustrien har nu streiket i ca. 4 maaneder, uten at det har været mulig at løse den knute som er opstaat ved denne konflikt, som forsaavidt er illoyal, idet den er iverksat uten medvirkning fra forbundenes side.

Aarsaken til denne konflikt kan væsentlig søkes deri, at reduktionen av prisindeksen ikke var en følge av billigere levnetsmidler, men paa grund av at der i flere byer gjennem beslutninger i de kommunale parlamentariske forsamlinger var vedtat skattetabeller som gjorde *skattebyrderne* mindre for dem, som stod paa lav fortjeneste. Dette bidrog til at sænke prisindeksen netop i den maaned — september — som var avgjørende for lønsreduktionen. Men forholdet er jo det, at arbeiderne holder paa at stræve med betalingen av skatter for forrige aar, saa skattelettelsen ikke paa nogen maate hadde indflydelse paa deres levevilkaar i det øieblik lønsnedslaget blev dekreteret av arbeidsgiverforeningen. Tok man bort skatten fra indeksberegningen, viste det sig at priserne for matvarer, brændsel, husleie o. lign. var stigende. Dertil kom at arbeiderne var av den opfatning, at det var urimelig at den fordel som var skapt ved at der gjennem politisk virksomhet var opnaadd skattelettelser skulde gaa i arbeidsgivernes lommer. Endvidere var forholdet det, at skattelettelserne kun rammet enkelte grupper av arbeidere, likesom lettelsen heller ikke omfattet alle byer.

Arbeiderne var altsaa av den opfatning, at den i tarifoverenskomsten fastsatte reduktion av 5 pct. ikke hadde noen *reel* begrundelse, mens arbeidsgiverne paa sin side holdt paa sin *formelle* ret til lønsreduktion.

Denne konflikt er fremdeles uløst.

*

Foruten denne konflikt paagaar for tiden streik i transportvirksomheten (losse- og lastearbeide ved havn og kjøring til og fra brygger).

Overenskomsterne for transportvirksomheten utløp for Kristianias og Østlandets vedkommende i mai og for det øvrige land i oktober ifjor. Nogen overenskomst lykkedes det ikke at opnaa, men arbeidet fortsatte paa de gamle vilkaar. Ved de nye forhandlinger som optokes i januar maaned opnaaddes heller ikke noen enighet, og transportarbeiderne gik omkring den 20. januar til streik.

Denne konflikt har ført til arbeidsstans ved en række fabrikker og andre bedrifter grundet mangel paa raavarer eller som følge av at produkterne ikke blev lastet eller skibet.

Tiltrods for gjentagende forsøk fra riksmæglingsmandens side er det ikke lykkedes at opnaa noen enighet om ny overenskomst. Dette skriver sig væsentlig fra at arbeidsgiverforeningen nu under henvisning til jernkonflikten har krævet specielle garantier for overenskomsternes overholdelse og knyttet dette krav til opgjøret i transportarbeiderkonflikten.

Som garantier kræves et depositum av fra 50 til 100 kr. pr. arbeider som omfattes av overenskomsten.

Om dette spørgsmaal har der været forhandlinger mellem hovedorganisationerne. Arbeidsgivernes repræsentanter holdt paa sit krav, mens landsorganisationens repræsentanter erklærte at et saadant spørsmaal ikke kunde diskuteres, idet det var definitivt avgjort, at fagorganisationen ikke kunde indgaa paa andre garantier end dem som de nuværende overenskomster indeholdt.

Arbeidsgiverforeningen gik da til at erklære lockout i følgende industrier og fag:

*1. opbud:*

Jernindustrien (dem som ikke allerede var i streik),
Bygningsfagene,
Entreprenørerne,
Kr.a Mørtelverk,
Skofabrikkerne,
Tekstilindustrien,
Tobaksfabrikkerne,
Bergverkerne,
Trævarefabrikkerne,
Møbelsnekkerne,
Skrædderne,
Sprængstoffabrikkerne.

*2. opbud:*

Bryggerierne,
Chokoladeindustrien,
Den elektrokemiske industri,
Norsk Hydro,
Sagbrukene,
Boktrykkerne,
Bokbinderne,
Litograferne,
Sydvaranger.

Sekretariatet erklærte derpaa sympatistreik i: Papir-, cellulose- og træmasseindustrien.

Lockouterne og streikerne vil omfatte ca. 70.000 arbeidere.

For jernindustrien traadte lockouten iverk torsdag den 14. ds., for den øvrige del av 1. opbud og for sympatistreiken i papirindustrien trær arbeidsstansen ikraft den 21. ds., for 2. opbud fra 28. ds.

Vi har git denne lille oversigt forat vore kamerater i Danmark kan faa kjenskap til den vanskelige stilling, hvori den norske fagorganisation for tiden befinder sig.

## International Fagforeningskongres i Wien 2—7 Juni 1924.

Paa den internationale faglige Centrals Hovedbestyrelsesmøde den 8. November f. A. vedtoges det at indkalde den næste internationale Fagforeningskongres til den 2. Juni 1924 i Wien. Kongressen antages at vare i 6 Dage. Angaaende Repræsentationen paa Kongressen foreskriver Lovene følgende:

»Enhver paa Kongressen repræsenteret Landscentral har 1 Stemme for hver paabegyndt 200.000 Medlemmer, 2 Stemmer for 250.000—500.000 Medlemmer, for hvilke der er betalt Bidrag til Den internationale faglige Central. Afstemning skal foretages, naar en Tredjedel af Kongressens Medlemmer forlanger det.«

Kongressen faar følgende

*Dagsorden:*

1) Formandens Aabningstale.
2) Valg af Mandatudvalg og andre Udvalg.
3) Hovedbestyrelsens Beretning om Virksomheden og Revisorernes Beretning. (Forelægges af Joh. Sassenback).
4) Lovændringer. (Forelægges af J. W. Brown).
5) Organisatorisk Forbindelse mellem I. F. C. og internationale Fagsekretariater.
6) Behandling af de indkomne Forslag.
7) Den internationale faglige Centrals Stilling i den internationale Arbejderbevægelse. (Indledes af Th. Leipart).
8) Den internationale sociale Lovgivning. (Indledes af I. Oudegeest).
9) International Kamp mod Krig og Militarisme. (Indledes af L. Jouhaux).
10) Den internationale Kamp om 8-Timersdagen.
    a) Arbejdsgivernes og Regeringernes Angreb.
    b) Arbejderklassens Forsvarsmidler, indbefattet Bedriftsraads-Spørgsmaalet. (Indledes af C. Mertens.
11) Valg.
    a) Valg af Lande, blandt hvis Repræsentanter Hovedbestyrelsen skal samensættes.
    b) Valg af Medlemmer til Hovedbestyrelsen.
    c) Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget.
    d) Valg af internationale Sekretærer.
    e) Valg af det Land, hvori den næste Kongres skal afholdes.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 * KØBENHAVN DEN 1. MARTS 1924 * 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Febr. 1924.**

**Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1924.**

*Forretningsudvalget*
*for*
*De samvirkende Fagforbund.*

## Udlandet.

### Det Internationale Arbejdsbureaus Forvaltningsraads Møde.

Den 29. Januar 1924 traadte det internationale Arbejdsbureaus Forvaltningsraad sammen til Møde.

Ved Mødets Aabning blev Frøken Margaret Bonfield, det engelske Arbejdsministeriums parlamentariske Sekretær og den engelske Regerings Delegerede i Forvaltningsraadet, budt velkommen af Formanden, der ligeledes ønskede Dr. Leymanns Efterfølger, Dr. Feig, velkommen som Repræsentant for den tyske Regering.

Under Mødet beskæftigede man sig først med den Beretning, som var forelagt af Direktøren for Arbejdsbureauet, over dets Virksomhed i de sidste Maaneder, men om Resultatet af de sidst opnaaede Ratifikationer af de internationale Arbejdskonferencers Overenskomstforslag fandt der derimod en Tankeudveksling Sted. For Tiden er der anmeldt 92 Ratifikationer i den foreskrevne Form. Desuden underrettede den polske Regerings Repræsentant Forvaltningsraadet om, at der i hans Land af de kompetente Myndigheder var blevet ratificeret 13 Overenskomster. Ogsaa den italienske Regerings Repræsentant kunde oplyse, at en Ratifikation af alle de internationale Arbejdskonferencers Overenskomster med Undtagelse af den om 8-Timersdagen var forestaaende.

En Beretning fra Direktøren om Anvendelsen af Grundsætningerne for Foreningsfrihed, som er nedlagt i Fredsoverenskomstens Artikel 13, blev bekendtgjort, og det blev overdraget Direktøren at fortsætte Arbejdet paa dette Omraade.

Paa 2 Møder blev særlig Spørgsmaalet om Ratifikation af Washingtoner Overenskomsten angaaende 8-Timersdagen og 48-Timersugen drøftet. De franske Arbejdsgiveres Repræsentant udtalte sig for Ratifikationen, dog pegede han hen paa, at 8-Timersdagen blev opgivet i Tyskland med den Motivering, at der krævedes en længere Arbejdstid for at kunne betale Reparationerne. I Betragtning af, at Tysklands ansvarlige Mænd, deriblandt ogsaa Rigsdagens Præsident, i den sidste Tid udtrykkelig havde kundgjort Tysklands Vilje til at betale Reparationerne, forekom det den franske Arbejdsgiverrepræsentant umotiveret at ville forbyde det tyske Folk en længere Arbejdstid, naar denne var nødvendig for Opfyldelsen af Forpligtelserne.

Den tyske Arbejdsgiverrepræsentant udtalte som sin Mening, at Tyskland først maatte spare og derefter arbejde haardere. Han tiltraadte ogsaa den Opfattelse, at den forlængede Arbejdstid udelukkende var vedtaget for at mulig-

gøre Betalingen af Reparationerne. De tyske Arbejdsgivere er overbeviste om, at Forlængelsen af Arbejdstiden kun er en forbigaaende Forholdsregel, som er blevet paakrævet af usædvanlige Omstændigheder.

Den tyske Arbejderstands Repræsentant betonede, at Spørgsmaalet om 8-Timersdagen i Øjeblikket er Kernepunktet i Europas sociale Interesser. Ogsaa den tyske Arbejderstand har stedse været af den Mening, at Reparationerne skal betales, dog maa Forsøget ikke gøres saaledes, at hele Byrden ved denne Betaling bliver væltet over paa Arbejdernes Skuldre. Naar Produktionen i Tyskland maa forhøjes, saa gives der andre Midler dertil end Forlængelse af Arbejdstiden. Den tyske Regerings Repræsentant sluttede sig til den Opfattelse, at der mellem Forlængelse af Arbejdstiden og Nødvendigheden af Reparationsbetalingen er et nøje Sammenhæng. Tyskland har kun et Middel til at sikre sig sin Genopbyggelse og sin Frihed, og dette ene Middel er: Anspændt Arbejde. Men der gives endnu andre Midler til at forøge Produktionen end en Forlængelse af Arbejdstiden. Naar den tyske Regering, adlydende Nøden, tillader Overarbejde, saa har den dog opretholdt Grundsætningen for 8-Timersdagen. Saa snart der indtræder normale økonomiske Forhold, vil man ogsaa igen vende tilbage til Arbejdstidens normale Varighed.

Den franske Arbejderrepræsentant erklærede, at Forvaltningsraadet ikke kunde dele de franske og tyske Arbejdsgiverrepræsentanters Opfattelse og ikke kunde tilstaa nogen som helst Nation Ret til at sætte sig ud over de Grundsætninger, som er gældende for Arbejdstidens Længde. Reparationsspørgsmaalet angaar enhver Franskmand ganske uden Klasseforskel. De franske Arbejdere har af alle Kræfter understøttet de Bestræbelser, som har til Hensigt at løse Reparationsproblemet og bringe Europa Freden; men de er imod at gøre Betalingerne af Reparationerne afhængige af Arbejdstidens Forlængelse i Tyskland.

Forlængelsen af Arbejdstiden vil overhovedet ikke bringe nogen Produktionsforøgelse. Under de nuværende Omstændigheder vil den have det modsatte til Følge. Det internationale Arbejdsbureau maa af al Magt stræbe henimod, at Washingtoner Overenskomsten angaaende Arbejdstiden ratificeres.

Repræsentantinden for den britiske Regering betonede, at Spørgsmaalet om Arbejdstiden havde international Betydning. Den nuværende Arbejdsminister, der var Formand for det Udvalg, der paa Washingtoner Konferencen beskæftigede sig med Spørgsmaalet om 8-Timersdagen, vil stræbe henimod at muliggøre en samtidig Gennemførelse af 8-Timersdagen i alle Lande. I Storbritannien har Erfaringen vist, at Produktionen ikke forøges ved en lang Arbejdstid, den maa tilbagevise den Opfattelse, at Spørgsmaalet om Reparationsbetalingen og Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forlængelse er uadskilleligt forbundne med hinanden.

Direktøren for det internationale Arbejdsbureau fremhævede Betydningen af Tilkendegivelserne fra den tyske Regerings, Arbejdsgivernes og Arbejderrepræsentanternes Side med Hensyn til den fælles Beredvillighed til Reparationernes Betaling. Disse Erklæringer betød et Skridt paa Vejen til den økonomiske Fred. Direktøren bemærkede ogsaa, at Forlængelsen af Arbejdstiden i Tyskland i Overensstemmelse med de tyske Regeringsrepræsentanters og de tyske Arbejdsgiveres Erklæring udelukkende var af forbigaaende Natur; men det internationale Arbejdsbureau maatte alligevel ikke forholde sig rolig, naar man gik bort fra Grundsætningerne i Washingtoner Overenskomsten. Produktionsforøgelsen var ogsaa mulig uden Forlængelse af Arbejdstiden; men det var særlig vigtigt, at der blev skaffet en Garanti for, at den forventede Produktionsforøgelse i Tyskland hovedsagelig blev anvendt til Betaling af Reparationerne, og at Byrden af Reparationerne ikke alene blev paalagt Arbejderstanden. Hvis alle Stater allerede havde ratificeret Washingtoner Overenskomsten, saa behøvede man ikke at nære nogen Frygt, saa kunde Tyskland paaberaabe sig Overenskomstens Artikel 14, som tillader en Afvigelse fra sine Bestemmelser i Tilfælde af Krig eller ved andre Farer for den nationale Sikkerhed. De øvrige Stater vilde i dette

Tilfælde have Pligt og Magt til at vaage over, at der ikke blev gaaet uden om Overenskomstens Grundsætninger uden tvingende Nødvendighed.

Ved Slutningen af Forhandlingerne vedtog Forvaltningsraadet enstemmigt en Beslutning, som paalagde Direktøren at fortsætte sine Bestræbelser for Opnaaelse af Ratifikation af de forskellige Overenskomster. Han skal ved Midler, der er egnede til Publicering, henlede den offentlige Opmærksomhed paa disse Overenskomster og lægge Grundvolden, som fører til deres Vedtagelse; han skal tillige offentliggøre de Erfaringer, man hidtil har gjort ved Anvendelse af Overenskomsterne.

Forvaltningsraadet besluttede, at følgende Punkter skal sættes paa Dagsordenen ved den internationale Arbejdskonference i 1925:

1. Almindelig Beretning om Socialforsikring.
2. Arbejderulykkesforsikring.

## Kampen om 8-Timersdagen

### 8-Timersdagen i Schweiz
### Rigsdagens Beslutning om Arbejdstidens Forlængelse forkastet.

I »Arbejderen« Nr. 29/1924 oplyste vi, at den schweiziske Regering for ca. 1½ Aar siden havde vedtaget en Ændring i Loven om 8-Timersdagen. Ændringen gik ud paa, at Arbejdsugen under en økonomisk Krise kunde forlænges fra 48 Timer til 54 Timer. Vi oplyste tillige, at Arbejderne havde benyttet deres Ret til at kræve Folkeafstemning om denne Regeringshandling.

Denne Folkeafstemning har nu fundet Sted den 17. Februar og har givet det glædelige Resultat, at en betydeligt Flertal har nnedstemt Rigsdagens Beslutning. Der er nemlig afgivet 431.000 Stemmer mod og kun 314.000 Stemmer for Ændringen.

Vi ønsker vore schweiziske Kammerater til Lykke med det opnaaede Resultat.

### Storbritanien og Ratificeringen af Konventionen om 8-Timersdagen.

En Deputation fra det britiske Fagforeningsforbund havde i sidste Uge Foretræde hos den britiske Arbejdsminister Tom Shaw. Deputationen opfordrede den britiske Regering til at ratificere Washingtoner Konventionen om 8-Timersdagen. Sekretæren for de britiske Fagforbunds Generalraad, Bramley, udtalte ved den Lejlighed, at Opretholdelsen af den engelske Standard vilde have tilsvarende Forbedringer af Leveforholdene i andre Lande til Følge. Arbejdsministeren erklærede sig indforstaaet med Deputationens Ønske og lovede, at Regeringen i en nær Fremtid vilde tage hele dette Spørgsmaal op til velvillig Behandling.

### Det første Angreb paa 8-Timersdagen i Østrig.

Det første Anslag mod 8-Timersdagen er fornylig planlagt af »Alpinen Montangesellschaft« (Stinnes), som ved de stedfundne Forhandlinger med Fagforeningernes Repræsentanter afviste Arbejdernes Krav om en generel Lønforhøjelse under den Motivering, at en Lønforhøjelse kun kunde komme i Betragtning, naar Arbejdernes Repræsentanter vilde træde i Forhandling om en Forlængelse af Arbejdstiden. Denne Opfattelse blev opretholdt af Arbejdsgiverrepræsentanten, tiltrods for at han var vidende om, at Loven om 8-Timersdagen udelukker enhver Forlængelse af Arbejdstiden, og at der kun i Undtagelsestilfælde tillades et begrænset Antal Overtimer, som da maa betales med et Tillæg af 50 pCt. Forhandlingerne endte da ogsaa uden Resultat.

Dermed er Kampen om 8-Timersdagen paabegyndt i Østrig. Arbejderbedriftsraadene ved »Alpinen Montangesellschaft«s forskellige Virksomheder har allerede været samlet til Konference, og man er vis paa, at hele den østrigske Arbejderklasse vil understøtte dem i deres Kamp for Bevarelsen af 8-Timersdagen. »Der Bergmann«, de østrigske Bjergarbejderes Organ, skriver i denne Forbindelse: »Den østrigske Arbejderklasse maa nu regne med, at Kampen vil udbryde i nær Fremtid. Thi den Metode, at besvare Arbejdernes Krav om Lønforhøjelse, som er en Følge af den af Regeringens Skattepolitik fremkaldte Dyrtid, med Fordringen om Ophævelse af 8-Timersdagen, maa ubetinget føre til sociale Kampe. Vi bør slutte Rækkerne og op-

byde al vor Kraft for at forhindre, at det gaar tabt, for hvilket vi med den største Offervillighed har kæmpet i over 30 Aar.«

Ogsaa de østrigske Fagforbund har afholdt en Bestyrelseskonference, hvor der vedtoges en Resolution, der giver Udtryk for Fagforeningernes Vilje til med alle til Raadighed staaende Midler at afværge dette Attentat paa Arbejdernes Livsinteresser. Fagforeningerne opfordres til at træffe alle Forberedelser for at kunne yde kraftig Modstand mod Arbejdsgivernes Bestræbelser.

(I. F. C.)

## International Anti-Krigs-Dag 1924.

(Ved *Joh. Sassenbach.*)

Krigsfarerne kan ikke afvendes derved, at der først i sidste Øjeblik, naar Spændingen er paa sit højeste, foretages fortvivlede Skridt. Vigtigere er det bestandigt og uafladeligt at bekæmpe Krigsviljen.

Før Verdenskrigen, som udbrød for 10 Aar siden, vidste Folkene i Europa næppe nok, hvad Krig i Virkeligheden betød. Under Krigen lærte de Krigens Tragik at kende og begyndte at hade Krigen. Dette Had blev endnu stærkere efter Krigen, da man var i Stand til at overse dens Resultater og kaste et Blik bag Kulisserne.

Skal fremtidige Krige undgaas, maa dette Had ikke forsvinde. Det er et helligt Had, som bør holdes vedlige. Folkene maa ikke forglemme de dem af Krigen paaførte Lidelser, Krigsdeltagerne ikke deres Savn og de skændige Handlinger, som de blev tvunget til at udføre imod deres Vilje, Krigsinvaliderne ikke de udstaaede Lidelser og de Efterladte ikke deres Døde.

Ligesom den Enkelte ikke har Ret til med Magt at gennemtvinge sin Vilje og slaa sin Modstander ned, saaledes kan denne Ret heller ikke indrømmes en enkelt Stat; ogsaa her findes en højere Enhed, som enhver har at underordne sig. Ogsaa her er Vold og Voldsmidler ikke tilladelige, men et Udslag af Barbari og en Forsyndelse mod Menneskeheden. Hvor man ikke er i Stand til ad venskabelig Vej at afgøre Stridsspørgsmaalene, maa det ligesom i det private Liv være muligt at skabe Voldgiftsinstitutioner, som kan sikre den Enkeltes Ret bedre end det Menneskeslagteri, som kaldes Krig, og hvorved ikke Fornuften og Retten, men den raa Kraft gør Udslaget.

Alle Folkeklasser har Grund til at hade Krigen og arbejde hen til en fredelig Bilæggelse af alle mellemfolkelige Stridigheder. Først og fremmest gælder dette dog for Arbejderklassen, som allerede for længe siden lærte i Klassefællen paa den anden Side Grænsen ikke at se Fjenden, men derimod Vennen, den Ligesindede med de samme Interesser.

Det var Arbejderklassen, der først af alle atter søgte sammen for at gaa de fælles Veje, det er ogsaa den, der for Tiden er den ubønhørligste Modstander af Krigsskraalet og Krigsrustningerne og alt, hvad der kan føre til nye Krige. Utrætteligt hæver den i alle Lande sin Røst imod Krigen, og Tiaarsdagen for Verdenskrigens Udbrud maa være Anledningen til at give særlig højlydt Udtryk for Afskyen mod Krigen.

For at dette kan ske, har Den internationale faglige Central vedtaget at foranstalte en international Anti-Krigs-Dag den tredje Søndag i September 1924. Gennem denne Demonstration skal Arbejderne i alle Lande sættes i Stand til paa samme Dag at give Udtryk for deres Antipati mod Krigen og for deres Ønsker om et fredeligt Samarbejde Folkene imellem. Der er ikke Tvivl om, at denne Opfordring villigt vil blive fulgt, og at Raabet »Krig mod Krigen« paa denne Dag vil lyde Verden over.

Dog ikke blot den 21. September, men under hele Aaret 1924 skal dette Raab lyde. Dertil skal Forberedelserne for Anti-Krigs-Dagen, som nu maa paabegyndes i alle Lande, sikkert give tilstrækkelig Lejlighed, og Anti-Krigs-Dagens Ekko skal endnu genlyde i lang Tid.

(I. F. C.)

## Organisationsforholdene i Jugoslavien.

De samvirkende Fagforbund har modtaget en Indbydelse til den faglige Landsorganisations Kongres i Belgrad. Da Indbydelsen er ledsaget af inter-

essante Oplysninger om Organisationsforholdene i Jugoslavien, gengiver vi Skrivelsen, der i Oversættelse er saalydende:

Belgrad, den 25. Januar 1924.

Ærede Partifæller.

Den 27 .og 28. April finder den faglige Landsorganisations første ordinære Kongres Sted i Belgrad.

Den faglige Landsorganisation er tilsluttet den internationale faglige Central i Amsterdam, og dens Fagorganisationer tilhører de betræffende internationale Fagsekretariater.

Ved at sende en Repræsentant til denne Kongres vil De bevise det jugoslaviske Proletariat ikke alene en stor Ære, men en virkelig Tjeneste.

Vor faglige Landscentralorganisation er opstaaet paa følgende Maade:

Før Krigen tilhørte de faglige Organisationer i de Lande, som nu danner Jugoslavien, Fagforenings-Internationalen i Berlin. Efter Krigen øvede den russiske Revolution en stor Indflydelse paa Flertallet af de nydannede Organisationer, og disse indtog en reserveret Holdning overfor Amsterdam-Internationalen. Denne Sindsstemning udnyttede den russiske Regerings Agenter til at faa Størsteparten af Arbejderne til at forlade den organisationsmæssige Klassekamps Veje og tilstræbe ved et Kup at erobre den politiske Magt, og i Forventning herom blev Arbejder ude af Stand til at føre enhver Art af virkelig politisk Virksomhed.

Den bolschevikiske Kampmetode bragte imidlertid ikke alene sig selv til Undergang, men trak ogsaa hele Arbejderbevægelsen med i Afgrunden. Ved en Udvidelse af Lovgivningen til Statens Beskyttelse blev der af det unge Bourgeoisi og Militæret indledet en hensynsløs Reaktion.

Under disse Omstændigheder følte den socialistisk tænkende Del af Arbejderne sig forpligtet til at gaa sine egne Veje. Først genoprettedes i 1920 det tilintetgjorte socialistiske Parti. Og i Løbet af 1921 blev de forskellige faglige Organisationer genoprettet, den ene efter den anden, og paa en Landskonference den 9. Januar 1922 sluttede de sig sammen i den nu bestaaende faglige Landsorganisation. Dermed var hele den *jugoslaviske Arbejderbevægelse* genoprettet.

Det af Regeringen forbudte kommunistiske Parti genoprettedes ogsaa straks, under Navnet: »Det uafhængige Arbejderparti«. Ligeledes oprettede Kommunisterne egne Fagforeninger. Saaledes maatte vi føre Kampen paa to Fronter; imod den kapitalistiske Reaktion til den ene Side og imod Kommunisternes Bagvaskelses- og Ødelæggelsespolitik til den anden Side, med svage Kræfter og smaa Midler.

Den borgerlige Regering og de borgerlige Partier søger stadig at opretholde Uenigheden blandt Arbejderne. Hist og her forbydes en kommunistisk Forsamling, og en eller anden faar et Par Dages Fængsel — hvilket er tilstrækkelig til, at de kan fremtræde som Martyrer, hvorved de faar Betingelser for at fastholde en Del af Arbejderne i deres Organisationer. Men enhver større økonomisk Kamp, der føres enten af vore eller Kommunisternes Organisationer, bliver undertrykt med Magt, hvorved det bliver umuligt saavel for dem som os at vokse sig store og stærke. Den Slags Handlinger fra Regeringen støtter kun Kommunisterne, men da de trods dette ikke kan komme videre, kaster de sig rasende over os paa deres Forsamlinger.

Men selv om vore Vanskeligheder saaledes er store, er vi dog blevet en Kraft, som baade det økonomiske og politiske Liv maa regne med. I Aarene 1919 og 1920 havde Kommunisterne Overtaget, men nu er de svagere end vi. Da vi stiftede vor Centralorganisation, talte vi 25.000 Medlemmer, men nu er dette Tal tredoblet.

Af denne korte Oversigt fremgaar det sikkert, at det vil være nyttigt for os at kunne hilse paa Repræsentanter for den udenlandske Arbejderbevægelse af Amsterdam-Retningen, naar vi nu afholder vor første Kongres. Vi ønsker gerne at kunne forestille Repræsentanter fra Amsterdam-Internationalen for vor Arbejderklasse for derved at vække deres internationale Samvittighed og rette Forstaaelse af Internationalismen.

Vi beder om rettidig Meddelelse om Ankomsten af Deres Delegerede, for at vi, hvis der skulde blive rejst Vanske-

ligheder for deres Indrejse, kan overvinde disse.

Med kammeratlig Hilsen

*Lika Pavitsevits,*
Sekretær.

Forretningsudvalget har behandlet Indbydelsen paa et Møde den 6. Februar, men har vedtaget ikke at kunne imødekomme denne paa Grund af forskellige Forhold, bl. a. af Hensyn til den Tid, der nødvendigvis maa medgaa til den lange Rejse, og ingen kan jo vide, hvorledes den faglige Situation ser ud til den Tid. Men vi sender en Hilsen til Kongressen.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Havnearbejdere i Aarhus.

Den 5. December 1923 standsedes Arbejdet ved Losning af Bomuldsfrøkager fra S/S »Louise« i Aarhus Havn som Følge af, at Kaptajnen forlangte, at Losningsarbejdet om Bord skulde udføres af Skibets Folk.

Efter nogle faa Timers Standsning indgik Kaptajnen paa at lade hele Losningsarbejdet udføre af Havnearbejdere, hvorefter Arbejdet blev genoptaget.

Arbejdsgiverne i Aarhus Havn paaklagede Forholdet til Arbejdsgiverforeningen, i hvilken Anledning der afholdtes Fællesmøde den 22. December 1923. Mødet endte uden Resultat.

Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret sammen med lignende Sager fra Korsør og Randers.

## Havnearbejdere ved Losning af S/S »Nautilus«.

I Juli 1922 opstod en Uoverensstemmelse med Hensyn til en eventuel Tillægsbetaling ved Udbæring af Varer paa længere Distance.

Uoverensstemmelsen medførte en kortere Arbejdsstandsning.

Naar Sagen først kom til Behandling ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Februar 1924, skyldes det, at Rederiet har sagsøgt Ladningsmodtageren for Betaling af Overliggedagspenge. Sagen har været procederet ved Sø- og Handelsretten og derefter ved Højesteret, som den 10. December f. A. har dømt, at en Strejke af den foreliggende Art ikke kunde henføres under den i Certepartiet tagne Strejkeklausul.

Ved Fællesmødet enedes man om følgende Udtalelse:

»I Anledning af en Standsning af Arbejdet ved Losning af S/S »Nautilus« for Firmaet Werner & Jørgensen paa Firmaet Louis Thomsens Vegne erkender Havnearbejdernes Fællesforbund, at Forbundet ikke ved den opstaaede Uoverensstemmelse burde have standset Arbejdet, men at Uoverensstemmelsen burde have været behandlet efter Regler for Behandling af faglig Strid, og beklager den stedfundne Arbejdsstandsning.«

# Arbejdsløsheden i Januar 1924.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Januar Maaned er en Fortsættelse af de for de tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

| Januar 1924 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 4. Jan. | 11. Jan. | 18. Jan. | 25. Jan. |
| | | pCt | pCt. | pCt. | pCt. |
| Hovedstaden: | | | | | |
| Bygningsindustri | 11634 | 23,5 | 30,4 | 32,1 | 33,2 |
| Anden Industri.. | 62538 | 11,0 | 11,1 | 11,4 | 11,6 |
| Handel ..... | 6288 | 13,2 | 13,4 | 13,3 | 13,5 |
| Arbejdsmænd ... | 30482 | 16,1 | 16,0 | 16,9 | 17,9 |
| Ialt... | 110942 | 13,8 | 14,6 | 14,7 | 15,7 |
| Provinserne: | | | | | |
| Bygningsindustri | 18995 | 39,5 | 43,8 | 45,5 | 46,8 |
| Anden Industri.. | 56361 | 13,3 | 12,4 | 10,6 | 12,2 |
| Handel ..... | 7176 | 7,6 | 7,8 | 8,0 | 8,1 |
| Arbejdsmænd ... | 63035 | 25,9 | 29,8 | 31,3 | 32,1 |
| Ialt... | 145567 | 21,9 | 23,8 | 24,0 | 25,1 |
| Hele Landet... | 256509 | 18,4 | 19,8 | 20,2 | 21,0 |

Ved den sidste Opgørelse for Januar Maaned var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag 21,0 pCt. mod 16,0 pCt. ved Udgangen af December. Stigningen har været særlig stærk i Provinsen, hvor Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag er steget fra 18,6 pCt. ved Udgangen af December til 25,1 pCt. ved Udgangen af Januar, medens der for Hovedstaden er en forholdsvis svagere Stigning fra 13,0 pCt. til 15,7 pCt.

Af de i Tabellen anførte Faggrupper er det særlig Byggefagene og Arbejdsmandsgruppen, der viser Stigning, men ogsaa for Handelsfagene er der efter Julesæsonen en betydelig Stigning i Arbejdsløshedsprocenten.

Arbejdsløshedsprocenten er for Byggefagene omtrent som i Aarene 1910—14, for Arbejdsmændene lidt større, og for Industrifagene betydeligt større end før Krigen.

## Literatur.

*Det internationale Arbejdsbureaus Produktionsundersøgelse.*

*Anden Del af Rapporten er nu udkommet.*

Det meddeltes for nogle Maaneder siden, at det internationale Arbejdsbureau havde udsendt første Del af Beretningen om den store Produktionsundersøgelse, som lige siden Efteraaret 1920 har beskæftiget en af Bureauets Afdelinger under Ledelse af den bekendte Socialøkonom, Professor Edger Milhaud. Hensigten med denne Undersøgelse, hvortil Initiativet toges ved Arbejdsbureauets Styrelsesmøde i Juni 1920 af den italienske Arbejdsgiverrepræsentant Pisolli, var oprindelig at udfinde, i hvor høj Grad de forskellige Forholdsregler, tagne indenfor det industrielle Omraade, saasom Indførelsen af 8-Timersdagen, Afskaffelsen af Akkordarbejdet indenfor visse Industrier etc., kunde siges at være Aarsagen til den Nedgang i Produktionen, som paa dette Tidspunkt kunde noteres. Siden den Gang, da Beslutningen blev taget om at iværksætte denne Undersøgelse »af den industrielle Produktion i de forskellige Lande set i Forhold til Arbejdsvilkaarene og Leveomkostningerne«, har den økonomiske Situation jo fuldstændig forandret sig. Første Del af Rapporten gav en Oversigt over disse Forandringer i den økonomiske Verdenssituation og de Vanskeligheder af forskellig Art, som man iøvrigt har mødt, medens Undersøgelsen stod paa (saaledes var blandt andet Professoren ved Sygdom i længere Tid forhindret i at deltage i Arbejdet), og de Diskussioner, den har givet Anledning til indenfor og udenfor Arbejdsbureauets Styrelse. Denne første Del indeholder forøvrigt hovedsagelig en Beretning om Planen for Undersøgelsen og dens Forløb, Fortegnelse over raadspurgte Organisationer, Institutioner og Private, endvidere en 200 Sider stor Produktionsbibliografi opsat paa Grundlag af de Svar, som man har modtaget fra de forskellige Regeringer, samt 40 statistiske Tabeller og henved Hundrede Diagrammer.

Den nu udkomne anden Del[1]) behandler den Del af Undersøgelsen, som vedrører Studiet af selve Fakta, den almindelige Udvikling af Produktionen i Tiden før Krigen til Aarene 1921 og 1922 og de tilsvarende Forandringer af det gennemsnitlige Produktionsresultat pr. Arbejder. De to resterende Dele af Rapporten vil blive helliget en Forklaring af Produktionskrisen og de foreslaaede Hjælpemidler saavel som de indhøstede Erfaringer.

Anden Del har et Omfang af ikke mindre end 1356 Sider, hvoraf næsten tusind er helliget den almindelige Produktionsudvikling. Man studerer efter Tur et stort Antal Produkter fra et internationalt Synspunkt under følgende Forskrifter: mineralsk Brændsel, Mineralier og Metaller, kemiske Produkter, Jordbrugsprodukter til Brug for Industrien (Gummi, Bomuld, Uld etc.), Jordbrugsprodukter til Fortæring samt Kvæg, endvidere nogle Eksempler paa »les industries de transformations« som Skibsbygning og Tekstilindustri samt endelig Husbygningsvirksomheden.

Det statistiske Materiale, som har dannet Grundlaget for de forskellige

[1]) Bureau International du Travail: Enquête sur la production. Rapport général, Tome II.

foretagne Sammenligninger er meget fuldstændigt og repræsenterer i mange Tilfælde mere end $^{9}/_{10}$ af Verdensproduktionen. I Almindelighed har man fulgt den Metode, at man først har givet en almindelig Oversigt over Udviklingen af Total-Produktionen af omhandlede Produkter indenfor det Tidsrum, der omfattes af Rapporten, og derefter har man fulgt Forandringerne i Produktionen indenfor hver af følgende fire Grupper Lande: De krigsførende Lande i Central- og Østeuropa, de krigsførende Lande i Vesteuropa, de under Verdenskrigen neutrale europæiske Lande og de ikke-europæiske Lande, for at udfinde de relative Fluktuationer i hvert Land.

Det Afsnit af den nu udkomne Del, som er helliget Produktionsresultatet pr. Arbejder, er inddelt i tre Kapitler, som henholdsvis omhandler Spørgsmaalet om Metoden, Produktionsresultatet pr. Arbejder i de forskellige Lande og visse kompletterende Oplysninger vedrørende Produktionsresultatet i Jordbruget.

Den nu udsendte anden Del (der som tidligere nævnt indeholder næsten halvandettusind Sider) af Produktionsrapporten, som illustreres af omkring 330 Diagrammer og indeholder henved 700 statistiske Tabeller, maa siges at være en ualmindelig rig Materialesamling for alle, som studerer aktuelle sociale og økonomiske Problemer.

De resterende to Dele ventes at foreligge færdige om kort Tid. Den fuldstændige Rapport vil kun blive publiceret paa Fransk, men den vil derimod i sammentrængt Form ogsaa blive udgivet paa de andre vigtigere Sprog, saasom Engelsk og Tysk.

### »Den moderne Socialisme«

af Gleichen-Russwurm hedder en nylig udkommen Bog, der foreligger i dansk-norsk Oversættelse, og som betyder en værdifuld Forøgelse af den sociale Literatur. Bogen er en ypperlig Indledning til de sociale Teorier førende op til de socialistiske Teoretikere. Forfatteren begynder med St. Simon og dennes Disciple Bayard og Enfantin, gaar over Fourier, August Comtes, Robert Owen, Louis Blanc, giver en Redegørelse for den borgerlige Socialøkonomi, indtil de store Profeter Lassalle og Marx træder frem og holder Dommedag over dem. Med blændende Klarhed har Forfatteren udsondret det, som er værdifuldt, fuldendt og har Livets Ret i Marx' store profetiske Kompleks. Efter denne dybtgaaende Skildring af Lassalle og Marx følger Forfatteren saa den umiddelbare Udvikling af Socialismen efter Marx, tegner et Billede af Tolstoy og ender med en begejstret Karakteristik af den største og originaleste Tænker efter Marx — Jean Jaurès, hvis Liv og Lære er altfor lidt kendt udenfor Frankrig, og som satte Socialismen ind i Menneskelighedens Ramme.

Gleichen-Russwurms Bog er i al sin Knaphed en samlet Indførelse i den socialistiske Tankeverden helt fra de ældste Tider til vore Dage, den giver et grundigt historisk Fodstykke for Marx' Indsats i Socialismens Historie, en helstøbt Bedømmelse af denne og en Udsigt over dens Følger. Vi kan slutte os til, hvad vor norske Partifælle Olav Kringen skriver om Bogen: »Det er noget af det modneste og myndigste, som er skrevet om Socialisme og Socialdemokrati«.

Arbejderpartiets Boghandel »Fremad« har Bogen paa Lager.

## Den faste Voldgiftsrets Kendelser
### for Aaret 1922

samlet og udgivet ved Rettens Foranstaltning af Sekretæren, Hr. E. Steincke, er nu udkommet og kan faas paa De samvirkende Fagforbunds Kontor til en Pris af 4 Kr.

Vi gør opmærksom paa, at Kendelserne for de foregaaende Aar ogsaa kan faas paa Kontoret. *Kassereren.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 * KØBENHAVN DEN 8. MARTS 1924 * 20 AARGANG

## Den faglige Situation.

I »Arbejderen« Nr. 34, hvori vi gav en udførlig Oversigt over de seneste Begivenheder indenfor den faglige Bevægelse. oplyste vi ogsaa, at der ved et Møde den 21. Februar mellem Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund var tilvejebragt Enighed om at udsætte de varslede Strejker og Lockouter i 8 Dage og i Mellemtiden prøve nye Forhandlinger. I Overensstemmelse hermed fandt der Mandag den 25. Februar et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, *Dansk Arbejdsmandsforbund* og Repræsentanter for en Række industrielle Virksomheder.

Ved Mødet blev der af Forbundets Repræsentanter givet udførlig Rede for de fremsatte Krav og en Begrundelse af disse. Efter en længere Forhandling erklærede Arbejdsgiverforeningens Formand, Bogtrykker Langkjær, at de af Arbejdsmændene fremsatte Krav var uantagelige, og Mødet endte derfor uden Resultat.

Den 27. Februar var der Fællesmøde om *Kedel- og Maskinpassernes* Overenskomstforhold, hvor det lykkedes at naa til Enighed om et Forslag, om hvilket der for Tiden foretages Afstemning. Svaret skal foreligge senest den 8. Marts. Den varslede Strejke er udsat, til Svaret foreligger, og bortfalder, hvis Forslaget vedtages.

I modsat Fald kan Strejken iværksættes med 7 Dages Varsel.

For *Tekstilarbejdernes* Vedkommende var der Fællesmøde den 28. Februar. Forhandlingerne endte imidlertid uden Resultat.

Forligsmanden havde imidlertid taget Affære og indkaldt til Forligsprøve den 3. Marts. Den varslede Strejke udsattes til den 8. Marts.

Resultatet af Mødet blev, at Forligsmanden fremsatte et Forligsforslag, som han anmodede Parterne om at tage Stilling til og afgive Svar paa Fredag den 7. Marts Kl. 12.

Med *Glassliberne* har der ligeledes været afholdt Fællesmøde, men ogsaa dette endte uden Resultat, og det samme var Tilfældet for *Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne, Børstenbinderne, Gartnerne* hos de københavnske Handelsgartnere og paa Planteskolerne samt Kvinder paa Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder i Odense.

I Anledning af *Kemigrafernes* Strejke har Arbejdsgiverforeningen varslet Lockout overfor samtlige Medlemmer af Litografisk Forbund. Lockouten kan iværksættes den 8. Marts.

### Arbejdsgiverforeningen varsler »Stor-Lockout«.

Under 29. Februar har Arbejdsgiverforeningen fremsat 2. Varsel om Lockout. Dette er saalydende:

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Besvarelse af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 20. ds. angaaende den foreliggende Overenskomstsituation samt i Fortsættelse af vor anbefalede Skrivelse af 16. ds. tillader vi os herved at udtale følgende:

Vi mener at kunne afstaa fra at komme ind paa en nærmere Drøftelse af Indholdet af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 20. ds., idet vi henholder os til de af vore Repræsentanter paa Mødet mellem Hovedorganisationerne den 21. s. M. fremførte mundtlige Udtalelser. Vi konstaterer blot, at praktisk talt alle pr. 1. Februar d. A. udløbne Overenskomster med andre Fag end Dansk Arbejdsmandsforbund nu

er fornyet. Undtagelser herfra danner *Dansk Tekstilarbejderforbund*, angaaende hvis Forhold der i Gaar fandt en resultatløs Drøftelse Sted mellem Hovedorganisationerne, og som har varslet Strejke til Ikrafttræden den 3. Marts, *Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund*, hvor Bestræbelserne for at tilvejebringe en Forlængelse af Overenskomsten ligeledes har vist sig forgæves, og *Dansk litografisk Forbund*, der siden den 15. Februar har opretholdt Strejke overfor Reproduktionsanstalternes Principalforening.

For de pr. 1. Marts udløbne Overenskomster gør lignende Forhold sig gældende. Ogsaa her staar samtlige Afdelinger under Dansk Arbejdsmandsforbund tilbage, medens der for de andre Fag kun mangler nogle faa Overenskomster, deriblandt *Børsteindustriens*, hvis Arbejdere har tilstillet os et 1. Strejkevarsel.

Endelig peger vi paa, at Dansk Arbejdsmandsforbund siden den 3. Januar d. A. har holdt en Strejke gaaende overfor et enkelt af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, *A/S Hagen & Sievertsen*, Odense.

Under disse Omstændigheder maa Arbejdsgiverforeningen nu søge ordnede Forhold bragt tilveje, idet vore Medlemmer ikke kan fortsætte Arbejdet under den stadige Trusel imod Arbejdsfreden, der ligger i Dansk Arbejdsmandsforbunds Holdning, og med de øvrige Konflikter uløste, som for Tiden er løbende eller varslede.

I Overensstemmelse med den af vor kompetente Forsamling eenstemmigt trufne Vedtagelse vil der derfor fra og med Lørdag den 8. Marts d. A. ved den normale Arbejdstids Begyndelse blive iværksat Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund i nedennævnte Omfang:

Samtlige Medlemmer af Organisationer under De samvirkende Fagforbund, beskæftigede hos Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark med følgende Undtagelser:

a) de hos Medlemmer af Foreningen af industrielle Reparationsværksteder beskæftigede Arbejdere;
b) de ved Reparation af Gas- og Vandledninger samt de ved Reparationsarbejde hos Dansk Maalerfabrik og hos A/S P. W. Hallengreen & Søn beskæftigede Arbejdere. For A/S M. P. Allerups Eftf., Odense, træder Lockouten for Glødeovnsarbejderne først i Kraft fra og med Onsdag den 19. Marts ved normal Arbejdstids Begyndelse. For de paa Galvaniseringsanstalterne beskæftigede Arbejdere træder Lockouten først i Kraft fra og med Fredag den 14. Marts ved normal Arbejdstids Begyndelse;
c) de ved Hestebeslag beskæftigede Arbejdere;
d) de ved koncessionerede Virksomheder (Elektricitetsværker, Sporvejsselskaber, Jernbaneselskaber o. a.) beskæftigede Arbejdere;
e) de ved Fabrikation af Crown-Kork og Blikdaaser til Næringsmidler beskæftigede Arbejdere;
f) de ved Reparation af Fiskerifartøjer beskæftigede Arbejdere;
g) de som Kedel- og Maskinpassere beskæftigede Arbejdere;
h) de som Kuske og ved Pasning af Heste beskæftigede Arbejdere samt Chauffører og Vagtfunktionærer.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer, beskæftigede hos følgende Organisationer:

Kalk- og Teglværksforeningen af 1893 og Foreningen for Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm samt Ladby Teglværk, dog med Undtagelse af de hos A/S Københavns Mørtelværker beskæftigede Arbejdere. For Brændere vil Lockouten dog først træde i Kraft fra og med Lørdag den 22. Marts ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Foreningen af danske Cementfabrikker og Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker. For Cementfabrikkernes Vedkommende træder Lockouten for de ved Roterovnsanlægene beskæftigede Arbejdere dog først i Kraft fra og med Torsdag den 13. Marts ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Entreprenørforeningen i København og Provinsen, Centralforeningerne for Murermestre i Jylland og

Østifterne og Københavns Murer- og Stenhuggerlaug.

Fra samtlige ovennævnte Tilfælde undtages de som Kuske og ved Pasning af Heste beskæftigede Arbejdere samt Chauffører.

Idet vi bemærker, at vi naturligvis fremdeles er rede til Forhandling med De samvirkende Fagforbund for at søge de løbende og varslede Konflikter bilagt, tillader vi os iøvrigt at meddele, at forsaavidt den af os nu bebudede Arbejdsstandsning ikke skulde medføre en for os tilfredsstillende Ordning, forbeholder vi os paa Grundlag af vor anbefalede Skrivelse af 16. ds. at fremsende et yderligere — dette Varsel supplerende — 2. Varsel om udvidet Arbejdsstandsning overfor andre Medlemmer af De samvirkende Fagforbund end de forannævnte.

P. F. V.
*H. Langkjær.*
/ Sophus Agerholm.

Lockouten vil, hvis den iværksættes, berøre ca. 35.000 Medlemmer.

Deraf ca. 21.200 indenfor Jernindustrien. Faglærte Arbejdere ca. 12.800, ikke-faglærte 6700 og Kvinder 1700.

I de andre Industrier, som Varslet nævner, vil blive inddraget ca. 13.200 Arbejdsmænd.

Som sædvanlig har Arbejdsgiverforeningen undtaget en Række Virksomheder fra Lockouten.

### Dansk Arbejdsmandsforbund varsler Strejke.

Under 1. Marts meddelte Dansk Arbejdsmandsforbund Arbejdsgiverforeningen, at Forbundet fra og med Mandag den 10. Marts ved normal Arbejdstids Ophør vil etablere Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmer af

Foreningen af Arbejdsgivere i Margarineindustrien,

Foreningen af danske Oliemøllere*),

Foreningen af industrielle Reparationsværksteder, for saa vidt angaar Arbejde for de i heromhandlede Arbejdsstandsning inddragne Virksomheder,

A/S De danske Sukkerfabrikker,

A/S Sukkerfabrikken »Vestsjælland« i Gørlev,

Sukkerfabrikken »Nykøbing«, Nykøbing Falster og

A/S Kaffesurrogatfabrikken »Danmark« i Hedehusene

samt overfor

Kalk- og Teglværksforeningen af 1893, for saa vidt angaar de hos A/S Kobenhavns Mørtelværker beskæftigede Arbejdere samt Brændere paa samtlige Værker,

Foreningen af danske Cementfabrikker, for saa vidt angaar de ved Roterovnsanlægene beskæftigede Arbejdere,

og herunder Standsning af al Kørsel og anden Transport af Varer eller Materialier til eller fra de af Arbejdsgiverforeningens nu udsendte eller det bebudede senere supplerende Lockoutvarsel eller af vort Strejkevarsel omfattende Arbejdsgivere, selv om denne Transport besørges af andre Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen.

*) I Skrivelse af 4. Marts meddelte Forbundet, at der efter »Foreningen af danske Oliemøllere« skulde staa: »og Aarhus Oliefabrik«.

### Svar fra De samvirkende Fagforbund til Dansk Arbejdsgiverforening.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg var i Anledning af den spændte Situation indkaldt til Møde den 3. Marts og vedtog at sende Arbejdsgiverforeningen følgende som Svar paa dens Lockoutvarsel:

Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiverforening.

I Skrivelse af 29. f. M. meddeler det ærede Forretningsudvalg, at der fra og med Lørdag den 8. Marts d. A. ved den normale Arbejdstids Begyndelse vil blive iværksat Arbejdsstandsning overfor samtlige Medlemmer af Organisationer tilsluttet De samvirkende Fagforbund, beskæftiget hos Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark, dog med visse Undtagelser, samt overfor Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, som er beskæftiget hos følgende Organisationer:

Kalk- og Teglværksforeningen af 1893 og Foreningen for Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm samt Ladby Teglværk,

Foreningen af danske Cementfabrikker og Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker,
Entreprenorforeningen i København og Provinsen,
Centralforeningerne for Murermestre i Jylland og Østifterne og Københavns Murer- og Stenhuggerlaug;
ligeledes med nogle nærmere betegnede Undtagelser.

Endvidere meddeler Forretningsudvalget, at for saa vidt den varslede Lockout ikke skulde føre til en for Arbejdsgiverforeningen tilfredsstillende Ordning, forbeholder den sig paa Grundlag af Skrivelsen af 16. Februar at fremsende et yderligere — dette Varsel supplerende — 2. Varsel om udvidet Arbejdsstandsning overfor andre Medlemmer af De samvirkende Fagforbund.

Den Lockout, som Arbejdsgiverforeningen saaledes med koldt Overlæg vil iværksætte overfor ca. 40.000 Arbejdere, savner enhver rimelig Begrundelse. Vi skal saaledes erindre om, at der i Overensstemmelse med Aftalen af 11. September f. A. mellem Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, om at anbefale de tilsluttede Organisationer at træde i Forhandling for at søge tilvejebragt Enighed om Betingelserne for en Forlængelse af de i 1924 udløbende Overenskomster, er afsluttet nye Overenskomster om Løn- og Arbejdsvilkaar i følgende Fag:

Smede- og Maskinarbejderforbundet,
Formerforbundet,
Gørtler- og Metalarbejderforbundet,
Metaltrykkerforbundet,
Jern- og Metalsliberforbundet,
Træindustriarbejderforbundet,
Skibstømrerforbundet,
Skotøjarbejderforbundet med Fabrikkerne,
Karetmagerforbundet med Jernindustrien og Karetmagermesterforeningen i København,
Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderforbundet,
Skræddere i Lagerbranchen,
Landarbejderforbundet,
Typografforbundet (Københavns Afdeling),
Kvindeligt Arbejderforbund,
Forgylderne,
Papirarbejderne,
Snedkerne i Jernindustrien,
Litografer og
Tobaksarbejdere.

Dertil kommer yderligere nogle Smaa-Overenskomster.

Der er saaledes tilvejebragt Enighed i 19 Fag omfattende ca. 50.000 Arbejdere. Tilbage er Dansk Tekstilarbejderforbund og Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, som har varslet, men ikke iværksat nogen Arbejdsstandsning*). De eneste Strejker, der er løbende for Tiden, er de smaa Strejker i det ganske faatallige Kemigraffag samt nogle enkelte Arbejdsmænd hos Firmaet Hagen & Sievertsen i Odense.

Tilbage er Arbejdsmændene, som ganske vist ikke endnu har forlænget de opsagte Overenskomster, men at Arbejdsgiverforeningen kaster hele Ansvaret derfor over paa Dansk Arbejdsmandsforbund, maa vi tage bestemt og afgjort Afstand fra. Det er rigtigt, at Dansk Arbejdsmandsforbund har fremsat Krav om Lontillæg, men det er ogsaa rigtigt, at disse Krav i intet Tilfælde er fremsat som Ultimatum, og at Arbejdsgiverne er blevet oplyst om, at Kravene kun var at betragte som Forhandlingsgrundlag. Naar Arbejdsgiverne i forskellige Industrier desuagtet kategorisk efter Arbejdsgiverforeningens Paabud har nægtet enhver Forhandling om de af Arbejderne fremsatte Krav, maa den ogsaa tage Ansvaret for de resultatløse Forhandlinger.

Det maa heller ikke glemmes, at Dansk Arbejdsmandsforbund uagtet den afvisende Holdning fra Arbejdsgivernes Side har ladet de opsagte Overenskomster løbe uforandret videre og ikke i noget Tilfælde, udover den lille Strejke i Odense, har fremsat et eneste Strejkevarsel. Varslet om Strejke blev først afgivet, efter at Arbejdsgiverforeningen havde erklæret Krigen.

Den af Arbejdsgiverforeningen saaledes fremkaldte alvorlige Situation hviler altsaa paa et yderst spinkelt Grundlag og staar ikke i noget som

*) Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund oplyser, at det endnu ikke har afgivet Strejkevarsel.

helst rimeligt Forhold til de foreliggende Uoverensstemmelser.

Det ligger iøvrigt i Sagens Natur, at de Fagforbund, som har fornyet deres Overenskomster uden større Forbedringer, har gjort det i Tillid til, at der herved var tilvejebragt Ro indenfor deres Omraade. Naar nu Arbejdsgiverforeningen desuagtet udelukker 13 à 14.000 Arbejdere, for hvem der er afsluttet Overenskomst, er dette kun egnet til yderligere at nedbryde Tilliden til Værdien af de Aftaler, der sluttes med Arbejdsgiverforeningen, og vil vanskeliggøre Samarbejdet i Fremtiden.

Overfor Arbejdsgiverforeningens Meddelelse om, at den forbeholder sig senere at udvide Lockouten overfor andre Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, nedlægger vi Protest, fordi vi anser en saadan Udvidelse i Strid med Varselsbestemmelsen i Septemberforliget, og gør opmærksom paa, at vi har til Hensigt, for saa vidt en saadan Udvidelse agtes iværksat eller iværksættes, at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

For saa vidt Arbejdsgiverforeningen herefter opretholder Truslen om den udvidede Lockout, anmoder vi om en Forhandling med det ærede Forretningsudvalg om Sagen, hvilken Forhandling da kan tjene som det forberedende Møde for Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har bemærket, at den ærede Arbejdsgiverforening erklærer sig villig til yderligere Forhandling for at søge de løbende og varslede Konflikter bilagt. Ogsaa vi er naturligvis rede til enhver Forhandling i saa Henseende.

P. F. V.

*Carl F. Madsen.*

# Udlandet.

## Den tyske Arbejderklasses Modstand mod 8-Timersdagens Afskaffelse.

Arbejdsgiverne i de forskellige Lande udenfor Tyskland ynder i deres egne Lande at vække den Forestilling, at de tyske Arbejdere med let Hjerte giver Afkald paa 8-Timersdagen og i den nationale Genrejsnings Interesse er rede til at arbejde 9, 10 eller flere Timer daglig. I hvor høj Grad de tyske Arbejdere end i deres egen Interesse ønsker deres Lands økonomiske Genrejsning, da deres eget Vel og Ve er afhængig heraf, modsætter de sig dog afgørende Arbejdsgivernes Planer om at prisgive 8-Timersdagen, som de fleste tyske Arbejdere gennem deres faglige Kamp allerede før Krigen var kommen meget nær. Hvor man er gaaet med til en længere Arbejdstid, var Sulten og Elendigheden Aarsagen, ikke den frie Vilje eller Arbejderklassens Eftergivenhed. Overalt i Tyskland udkæmpes heftige Kampe om Bevarelsen af 8-Timersdagen, og der vilde i den Retning kunne gøres betydeligt mere, hvis ikke Fagforeningernes Kasser var tomme som en Følge af Pengenes Værdiforringelse. Et er sikkert: Saasnart de tyske Fagforeninger atter er i Besiddelse af deres fulde Aktionsdygtighed, vil en af deres første Bestræbelser være at fjerne den af Nøden paatvungne Forlængelse af Arbejdstiden.

# Den faste Voldgiftsret.

**Sag Nr. 735.**

**Havnearbejdere i Nykøbing, Mors.**

**(Et Winchmann-Spørgsmaal)**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 13. Februar 1924 i Sag Nr. 735: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Fagforening i Nykøbing, Mors' Vegne.

Som det fremgaar af Fremstillingen i Rettens Kendelse af 2. December 1921 i Sag Nr. 529 har Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger paa Grundlag af en Kongres-Beslutning af 1916 efterhaanden i en Række lokale Overenskomster — men dog langtfra i alle — faaet optaget Bestemmelser om, at der altid eller under visse nærmere angivne Betingelser skal tages Winchmænd fra Land.

I den siden 25. April 1922 gældende Lontarif mellem Havnearbejdernes Fagforening og Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing, Mors, findes ingen Bestemmelse om Winchmænd, og Dansk Arbejdsgiverforening har —

under Henvisning dertil — for Sammenslutningen af Havne- og Kobmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing, Mors, indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Fagforening i Nykøbing M.s Vegne og paastaaet Fagforeningen tilpligtet at tilbagebetale et Beløb af 750 Kr. 62 Øre, som Fagforeningen ved Losning af 6 Dampere i Tidsrummet September—December 1923 under Trusel om Arbejdsstandsning og mod Skibets og Ladningsmodtagerens Protest har tvunget Modtagerne til at betale til Winchmænd fra Land. Da der under Sagens mundtlige Forhandling fra de Indklagedes Side for nogle af Skibenes Vedkommende er fremsat Indsigelse mod Rigtigheden af de af Klagerne som udbetalte opgivne Beløb, har Klagerne ændret deres Paastand derhen, at der forlanges Tilbagebetaling af, hvad der efter nøjagtig Opgørelse faktisk er udbetalt som Løn til de paagældende Winchmænd.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning til, at det i hvert Fald i de sidste 4 Aar har været Kutyme i Nykøbing, Mors, at tage Winchmænd fra Land ved Losning af Skibe, der ikke var danske, norske eller svenske.

Klagerne har benægtet Rigtigheden heraf og ved en fremlagt Erklæring støttet denne Benægtelse.

Da der nu ikke fra de Indklagedes Side er givet nærmere Forklaring angaaende denne paastaaede Kutyme eller oplyst noget til Støtte for, at en saadan Kutyme eksisterer, og da det tilmed maa have Formodningen mod sig, at en saadan Kutyme, om den eksisterede, ikke skulde have sat sig noget som helst Spor i Overenskomsten af 1922, maa Retten gaa ud fra, at Kravet om Winchmænd fra Land har været uden Hjemmel, og Klagernes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Klagerne har endvidere paastaaet Fagforeningen paalagt en Bod, fordi den d. 26. September 1923 har iværksat Arbejdsstandsning overfor Losningen af en Ladning Trælast fra Sejleren »Vaterrat« og opretholdt denne Standsning i 2 Dage, indtil der af Ladningsmodtageren under Protest var betalt et Tillæg af 50 Kr. til den i Overenskomsten fastsatte Akkordpris.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning til, at Overenskomstens Satser er lavere end andetsteds, og at der derfor sædvanlig ydes et Tillæg, naar Ladningen som her — 43 Standard i 12 Dimensioner — er besværlig at losse.

Da der imidlertid maa gives Klagerne Medhold i, at Standsningen har været ulovlig, vil der være at paalægge Fagforeningen en Bod, efter Omstændighederne af 50 Kr.

Sagens Omkostninger findes at burde paalægges Dansk Arbejdsmandsforbund med 300 Kr.

*Kendelse.*

*Dansk Arbejdsmandsforbund bør paa Havnearbejdernes Fagforening i Nykøbing, Mors' Vegne til Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark paa Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing, Mors' Vegne d e l s betale det Beløb, som sidstnævnte Forenings Medlemmer efter nøjagtig Opgørelse har betalt for Winchmænd fra Land ved Losningen af de i Klagen nævnte 6 Skibe, dog ikke udover 750 Kr. 62 Øre, d e l s betale en Bod af 50 Kr.*

*Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsmandsforbund med 300 Kr.*

### Sag Nr. 736.
### Arbejdsmænd ved et Uddybningsarbejde i Drogden.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 30. Januar 1924 i Sag Nr. 736: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Entreprenorforeningens og denne igen paa Firmaet N. C. Monbergs Vegne.

Den 24. Juli 1919 er der mellem Firmaet N. C. Monberg og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening sluttet en Overenskomst om Betaling m. m. ved Uddybningsarbejde, hvis § 1 er saalydende:

»Til Hovedoverenskomst mellem Entreprenorforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening er truffet følgende særlige Overenskomst for Arbejdere paa Uddybningsmaskiner, Elevatorer, Bugserbaade og Pramme, Arbejder ved Slidskerne i Land, i det hele taget ved Uddybningsmateriellet under

dettes Drift — herunder ogsaa Dykkerarbejde.«

Denne Overenskomst har været gældende siden da, idet den først i Midten af denne Maaned er opsagt til 1. April 1924, formentlig sammen med Hovedoverenskomsten.

Firmaet Monberg har sammen med Firmaet J. Saabye & C. Lerche overtaget Arbejdet ved Uddybning af Drogden, et Arbejde, der er begyndt i Slutningen af November 1923 og antages at ville vare ca. 2 Aar.

Den 29. November 1923 har disse Firmaer med Sømændenes Forbund sluttet en Overenskomst »ang. Lønforholdene paa »Newport« og »Johanne« eller andre Uddybningsmaskiner, som Entreprenørerne maatte faa i Anvendelse ved Kobenhavn«. »Newport« er en Uddybningsdamper af ny Type, »Johanne« en Dykker- og Stenfiskerbaad, og efter hvad Entreprenørerne har erklæret, er det — uanset de almindelige Udtryk »eller andre Uddybningsmaskiner« — ikke Meningen at bringe Overenskomsten i Anvendelse paa andre Maskiner end de nævnte Skibe og eventuelt andre af samme Type. Overenskomsten, der kun skal gælde, »saa længe Arbejdet i Drogden varer«, tager overhovedet kun Sigte paa Arbejdet i Drogden. Iøvrigt er Overenskomstens Hovedbestemmelse denne, at »Dæksfolkene ombord paamønstres i Henhold til Søloven og betales med Kr. 180 maanedlig paa Skibets Kost«.

Under denne Sag har nu De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa Entreprenørforeningens og denne igen paa Firmaet N. C. Monbergs Vegne for Overenskomstbrud, idet Klagerne gør gældende, at Firmaet har handlet i Strid med Overenskomsten af 24. Juli 1919 med Jord- og Betonarbejderne ved at indgaa Overenskomsten af 29. November 1923 med Sømændenes Forbund, og det saa meget mere, som den sidstnævnte Overenskomst fastsætter en Løn, der er væsentlig lavere end den førstnævntes, nemlig 180 Kr. maanedlig plus Kosten, i Stedet for en Løn, der beregnet maanedlig alt i alt ligger noget over 300 Kr.

De Indklagede, der hævder, at Betalingen efter Sømands-Overenskomsten — naar man i Overensstemmelse med Dansk Dampskibsrederiforenings Forhyringsregler regner Kosten = 3 Kr .75 Øre om Dagen — ikke er lavere end den ved Overenskomsten af 1919 fastsatte, paastaar Frifindelse.

Uddybningsdamperen »Newport« adskiller sig fra de hidtil anvendte Uddybningsmaskiner, der fylder det Opgravede i Pramme, som derefter bugseres derhen, hvor de tømmes, ved selv at modtage det Opgravede og ved egen Kraft transportere det bort. Det er et Skib paa ca. 750 Brutto Tons, der er indregistreret og har Fartcertifikat. Det har en Besætning, bestaaende af en Fører, en Styrmand, 2 Maskinmestre, en Kok og en Kokkedreng, en Fyrbøder, en Nattevagt samt 4 Mand, der passer hver sit Dampspil, og 2 Mand, der sørger for det Opgravedes Fordeling i Lastrummet og holder Øje med Sten, Maskinuheld m. v. Baaden »Johanne« har 2 Mand ombord. Det er om dette Dæksmandskab samt Fyrbøderen, at Sagen drejer sig. »Newport« har hidtil arbejdet i 23 Dage.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Indklagede gjort gældende, at en Arbejdsgiver, der har en Overenskomst om et Arbejde med en Organisation, i al Almindelighed maa have Ret til angaaende det samme Arbejde at slutte en aabenlys Overenskomst paa andre Vilkaar med en anden Arbejderorganisation, samt at dette i hvert Fald maa gælde i det foreliggende Tilfælde, fordi Forudsætningerne for Overenskomsten af 1919 ikke er tilstede her, hvor det ikke drejer sig om Uddybningsmateriel af den hidtil brugte Art, men om et Skib, der er Sølovgivningen underkastet og derfor ogsaa skal være behørig bemandet med paamønstret Mandskab.

Der kan dog ikke gives de Indklagede Medhold i disse Betragtninger.

I Overensstemmelse med, hvad der i en noget ligeartet Sag (Nr. 268) er udtalt i Rettens Kendelse af 29. Januar 1919, maa det antages, at en Arbejdsgiver, der har sluttet Overenskomst med en Arbejderorganisation om en vis Slags Arbejde, ikke uden fyldestgørende særlig Grund er berettiget til at tilintet-

gore eller svække en saadan Overenskomsts Værdi ved at slutte Overenskomst med en anden Organisation om samme Art Arbejde. Det ses endvidere ikke godtgjort, at der her foreligger fyldestgørende Grund for en Afvigelse. At »Newport« maa forsynes med Mandskab, der er tilstrækkelig søkyndigt til at udføre den Sejlads, som der under Uddybningsarbejdet her kan blive Tale om, er udtrykkelig erkendt af Klagerne, men disse hævder, at de ogsaa kan skaffe saadant Mandskab, idet dette tages ikke blandt Jord- og Betonarbejderne i Flæng, men indenfor en særlig Kreds, der er samlet i »Uddybningsarbejdernes Klub«, og bestaar af Mænd, som er vant til Uddybningsarbejde, og som for den største Dels Vedkommende har sejlet som Sømænd. At Klagerne kan skaffe kvalificeret Mandskab, er da i Virkeligheden ogsaa erkendt af Firmaet derigennem, at det har tilbudt Medlemmer af Afdelingen Arbejdet, naar de vilde overtage det paa Somandsforbundets Vilkaar.

Forsaavidt de Indklagede derhos har paaberaabt sig Myndighedernes Krav om Paamønstring, maa dertil bemærkes, at hvis saadan ogsaa er krævet med Hensyn til de hovedsagelig med selve Gravningen beskæftigede Mænd, maa disse naturligvis underkaste sig denne og de deraf følgende Pligter og Baand, hvis de vil have Arbejdet, og en Nægtelse fra deres Side maatte berettige Firmaet til at søge til Sømændenes Forbund. Men der er intet oplyst om, at man fra Afdelingens eller dens Medlemmers Side har nægtet at efterkomme et Krav i saa Henseende.

Forsaavidt der endelig fra Firmaets Side maatte have været Grund til Ængstelse for, at Uddybningsarbejderne støttet paa Søloven skulde stille Krav udenfor Overenskomsten, kunde dette vel give Anledning til en Forhandling mellem Firmaet og Afdelingen. Derimod har denne Mulighed ikke kunnet berettige Firmaet til uden videre at betragte den indgaaede Overenskomst som ikke eksisterende.

Idet det saaledes maa statueres, at der af Firmaet er handlet i Strid med Overenskomsten af 1919, findes der at burde paalægges det en Bod, der efter Omstændighederne sættes til 500 Kr., hvorhos de Indklagede vil have at betale Sagens Omkostninger.

*Kendelse.*

*Firmaet N. C. Monberg bør til Dansk Arbejdsmandsforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne betale en Bod af 500 Kr. Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiverforening paa Entreprenørforeningens Vegne med 300 Kr.*

Sag Nr. 737.

Kuske hos Vognmand A. Duchwaider.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 65—66.

Aar 1924 den 1. Februar Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 737:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Vognmandsforenings Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Kuskenes Fællesforbunds Vegne.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Fuldmægtig W. Elmquist, Københavns Vognmandsforening ved dens Formand Vognmand Stenbjerge og Vognmand A. Duchwaider.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Dansk Arbejdsmandsforbund ved Hovedbestyrelsesmedlem Th. Petersen, Kuskenes Afdeling ved Formand Vald. Larsen og Sekretær C. Christoffersen.

*Der fremlagdes:* Klage af 18. Januar 1924 med 1 Bilag og Tilsvar af 24. s. M. med 1 Bilag samt en Skrivelse af 21. Januar 1924 fra De samvirkede Fagforbund.

Sagen drøftedes mellem Parterne, hvorefter Klagerne begærede Sagen foreløbig stillet i Bero.

Sagen udsat.

Retten hævet Kl. $4^1/_4$ Em.

*E. Tybjerg.*

/ E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 * KØBENHAVN DEN 15. MARTS 1924 * 20 AARGANG

## Den faglige Situation.

*Kedel- og Maskinpasserne.* I sidste Nr. af »Arbejderen« meddelte vi, at der ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne var opnaaet Enighed om et Forslag til Overenskomst for Kedel- og Maskinpasserne, og at dette Forslag var til Afstemning blandt Medlemmerne. Denne Afstemning er nu tilendebragt og har givet det Resultat, at Forslaget er vedtaget med en ringe Majoritet, og dermed er de overenskomstmæssige Forhold i dette Fag bragt i Orden for Aaret 1924—25.

*Tekstilarbejderne* har ligeledes ved Afstemning over det af Forligsmanden fremsatte Mæglingsforslag faaet Flertal herfor, og Forholdene indenfor Tekstilindustrien er dermed ogsaa bragt i Orden.

*Bager- og Konditorifaget.* Her er der ved direkte Forhandlinger mellem de kontraherende Parter tilvejebragt Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaarene i København, Jylland og Lolland-Falster.

*Bødkerne paa Cementfabrikkerne* har ligeledes faaet ordnet deres Overenskomstforhold.

*Børsteindustriarbejderne* har ogsaa opnaaet Enighed med Fabrikantforeningerne om en Forlængelse af Overenskomsterne.

*Kvindeligt Arbejderforbund* har forlænget Overenskomsten med Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Jern-, Metal- og Kludebranchen.

*Skand. Sadelmager- og Tapetserer-forbund* har forlænget Overenskomsten med Rejsetøjfabrikanterne.

*Arbejdsmændene.* I Anledning af den Situation, der er fremkaldt ved, at der endnu ikke er tilvejebragt Overenskomst for Arbejdsmændene, havde Forligsinstitutionen indkaldt Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund samt Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og for Arbejdsgiverne indenfor en Række Industrier til Møde den 6. Marts.

Ved Mødets Begyndelse meddelte Departementschef Adolph Jensen, at Forligsmændene i Henhold til Loven om Mægling i Arbejdsstridigheder vilde optræde i Fællesskab. Der blev derefter givet Parterne Lejlighed til at udtale sig om den foreliggende Situation og om de Uoverensstemmelser, som var til Stede. Efter Fællesmødet fremsattes fra Forligsmændene en saalydende Henstilling:

Forligsmændene henstiller

*at* Dansk Arbejdsgiverforening udsætter de til Lørdag Morgen den 8. ds. varslede Lockouter til Torsdag Morgen den 13. ds., og at Dansk Arbejdsmandsforbund udsætter de til Mandag Aften den 10. ds. og Onsdag Aften den 12. ds. varslede Strejker til Lørdag Aften den 15. ds., samt

*at* der optages Forhandlinger mellem Parterne vedrørende de nu udløbne Overenskomsters almindelige Bestemmelser samt forskellige Særoverenskomster, idet saadanne Forhandlinger dels ikke har været ført, dels ikke er afsluttet. Disse Forhandlinger paabegyndes senest Lørdag Morgen den 8. ds. og skal være tilendebragt Søndag Aften den 9. ds.

København, den 6. Marts 1924.

*Michael Koefoed. Adolph Jensen.*
*J. Bülow.*

Henstillingen tiltraadtes og Lockouten var dermed udsat til Torsdag

Morgen den 13. Marts og de varslede Strejker til Lørdag Aften den 15. Marts.

Hele Lørdagen og Søndag til langt ud paa Natten blev der forhandlet i en Række forskellige Udvalg om de almindelige Bestemmelser.

Mandag den 10. Marts Kl. 10 Form. mødte de samme Repræsentanter hos Forligsmanden, som var mødt den 6. Marts. Hele Dagen og en Del af Natten gik med at aflægge Beretning om de førte Partsforhandlinger og Resultatet heraf, og Dagen efter fortsattes fra Kl. 10 Form. til Kl. 1 om Natten. Paa dette Tidspunkt var Forligsmændene efter meget Besvær og efter mange og langvarige Forhandlinger med Parterne naaet saa vidt, at de mente at kunne forme et paatænkt Mæglingsforslag. Af Hensyn til det sene Tidspunkt og for at alle Deltagerne kunde faa en haardt tiltrængt Hvile, blev Forhandlingerne afbrudte og udsatte til næste Dag. Onsdag Kl. 10 Form. fortsattes de afbrudte Forhandlinger og varede, kun afbrudt af en kort Spisepavse, til Kl. 7 Aften, paa hvilket Tidspunkt Forligsinstitutionens Formand fremsatte et Mæglingsforslag. Paa dette Mæglingsforslag skal Parterne afgive Svar senest Mandag den 24., og de varslede Lockouter og Strejker blev som Følge heraf udsatte, til Svarene er afgivet.

*Kemigraferne.* Efter Forligsmandens Henstilling førtes der en Forhandling den 8. Marts mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Dansk litografisk Forbund og Dansk litografisk Principalforening samt Reproduktionsanstalternes Principalforening om den af Kemigraferne iværksatte Strejke. Mødet blev imidlertid kun af kort Varighed, fordi Arbejdsgiverne opretholdt deres tidligere indtagne Standpunkt om ikke at imødekomme Kemigrafernes Krav. Et Møde hos Forligsmanden Tirsdag den 11. Marts forløb ligeledes uden Resultat. Forligsforhandlingerne blev imidlertid genoptaget den 12. Marts og endte med, at Forligsmanden fremsatte et Mæglingsforslag, som Parterne skulde tage Stilling til og give Svar paa til Lørdag den 15. ds. Forsaavidt Mæglingsforslaget vedtages, genoptager Kemigraferne Arbejdet Mandag den 17. om Morgenen.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Børsteindustriarbejderne hele Landet.

Efter at Børsteindustriarbejdernes Forbund forgæves havde ført Forhandlinger med de to Fabrikantforeninger om Overenskomstens Forlængelse, fik det efter derom fremsat Anmodning Sanktion til at varsle Strejke. Første Strejkevarsel afsendtes den 16. Februar, men forinden 2det Varsel afsendtes, blev der — den 6. Marts — afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen med Repræsentation for Hovedorganisationernes Forretningsudvalg og for de direkte interesserede Parter.

Det lykkedes paa dette Fællesmøde at opnaa Enighed om et Forslag til Overenskomst, og dette Forslag blev ved Afstemning blandt Forbundets Medlemmer vedtaget, ligesom ogsaa Fabrikanterne gav deres Tilslutning til Overenskomstforslaget, og der er altsaa nu tilvejebragt ordnede Forhold i Børsteindustrien indtil 1. Marts 1925.

## Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund

har direkte med Dansk Arbejdsgiverforening afsluttet en Overenskomst, den saakaldte Landsoverenskomst, som var opsagt til Udløb den 1. Februar 1924. Efter resultatløse Partsforhandlinger afholdtes et Fællesmøde den 28. Januar, og da Arbejdsgiverne her fastholdt ikke at ville give noget Løntillæg, søgte og fik Forbundet Sanktion til at afsende Strejkevarsler, hvorefter 1. Varsel afsendtes den 8. Februar og 2. Varsel den 15. Februar. I Henhold til dette skulde Arbejdet nedlægges den 23. Februar hos samtlige Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen med Undtagelse af Bagerier, Brødfabrikker, Bryggeriforeningen og Entreprenørforeningen.

Et nyt Fællesmøde den 16. Februar sluttede ogsaa uden at der opnaaedes Enighed, hvorefter Arbejdsgiverforeningen sendte De samvirkende Fagforbund det første Lockoutvarsel, og derefter kom Mødet mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg den 21. Februar, hvor man, som det vil erindres, enedes om Udsættelse af de varslede Strejker og Tilbageholdelse af Arbejdsgivernes andet Lockoutvarsel,

indtil forskellige Forhandlinger var førte.

I Henhold hertil skulde Kedelpasserstrejken udsættes til Lørdag den 1. Marts, og der skulde afholdes nyt Fællesmøde den 27. Februar. Her enedes man endelig om et Overenskomstforslag, der med Forhandlingsudvalgets Anbefaling skulde forelægges Medlemmerne, og Svaret skulde afgives senest den 8. Marts. Forkastedes Forslaget, skulde Strejken kunne iværksættes med 7 Dages Varsel.

Forslaget blev imidlertid, om end med en meget lille Majoritet, vedtaget, og Sagen gik hermed i Orden og Strejken bortfaldt.

For Lønningernes Vedkommende gennemførtes, at Lønnen for Dagdrift forhøjedes med 2 pCt., Opfyringsbetalingen forhøjedes fra Kr. 5,81 til Kr. 7,00 og Spisetidsbetalingen fra 11,62 8,71, 5,81 og 2,90 til 15,00, 11,75, 7,50 og 3,75. Tillæget for kontinuerlig 6 Døgnsdrift fra 2,00 til 3,50 og 7 Vagtsdrifterne med ca. 2,50 pr. Uge. Endelig forhøjedes Søndagstillægene fra 2,47 og 6,58 til 2,55 og 7,00.

Samtlige Lønninger reguleres op eller ned i August i Henhold til Pristallet.

I Overenskomsten foretoges et Par uvæsentlige Ændringer, og dennes Udløbstid bliver fremtidig 1. April i Stedet for 1. Februar; en Ændring, der var ønsket af begge Parter.

### Litografernes Overenskomstforlængelse.

Overenskomsten mellem Dansk litografisk Forbund og Dansk litografisk Principalforening, der var udløben den 1. Januar 1924, opnaaedes der Enighed om at forlænge til 1925 ved et Møde mellem Parterne den 18. December 1923.

Der gennemførtes adskillige Forbedringer i Overenskomsten, og for Lønningernes Vedkommende enedes man om en Forhøjelse af Minimallønningerne med ca. 10 à 12 Kr. pr. Uge, samtlige personlige Lønninger under 70 Kr. skulde have et Tillæg af 2 Kr. pr. Uge og personlige Lønninger mellem 70 og 75 Kr. skulde have et Tillæg af 1 Kr. pr. Uge. Ved Renskriften af Overenskomsten bestred Arbejdsgiverne, at det havde været Meningen, at ogsaa Sliberne skulde have Del i de personlige Løntillæg. Forbundet nægtede da at godkende Overenskomsten, og efter en Henvendelse til De samvirkende Fagforbund afholdtes da et Fællesmøde den 21. Januar. Her nægtede Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter at deltage i dette paa sædvanlig Maade; det maatte forme sig som en forsat Forhandling mellem Parterne, saaledes at Arbejdsgiverforeningen stod frit med Hensyn til Godkendelse af det, hvorom der eventuelt opnaaedes Enighed. Aarsagen hertil var den forholdsvis store Forhøjelse af Minimallønningerne, som Principalerne hævdede at være gaaet med til ved en Fejltagelse, men som de dog vilde vedstaa.

Mødet endte med Enighed om, at de personlige Tillæg skulde gælde Litografer og Trykkere, og de nye Lønninger skulde træde i Kraft fra og med den 12. Januar.

Dansk litografisk Forbunds Medlemmer sanktionerede Overenskomsten, og da Arbejdsgiverforeningen ikke har modsat sig denne, gik Sagen hermed i Orden.

### Papirindustriarbejdernes Overenskomstforhandlinger.

Den mellem Papirindustriarbejderforbundet og Papirfabrikkerne gældende Overenskomst blev opsagt af begge Parter til Ophør den 1. Februar 1924. Ved de Forhandlinger, som derefter optoges mellem Parterne, opnaaedes der Enighed om en Række Ændringer i Overenskomstens almindelige Bestemmelser og i de for de forskellige Fabrikker gældende Akkordprislister, hvorimod der ikke blev Enighed om de fremtidige Timeløns- og Akkorsatser. Under disse Forhold afholdtes der den 4. Februar et Fællesmøde under Medvirkning af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, uden at der opnaaedes Enighed om Lønspørgsmaalet. De afbrudte Forhandlinger genoptoges paa et nyt Møde den 18. Februar, hvor der opnaaedes Enighed om at forlænge Overenskomsten til 1. Februar 1925 med de Ændringer, hvorom Parterne var enige, samt at der til de faste Lønninger og Overarbejdssatser ydes et Tillæg af 2 pCt. Et paa Akkordsatserne gældende Fradrag af 3 pCt. bortfalder. For Skiftarbejde ydes et ekstra Tillæg af 7 Øre pr. Time for

Tiden fra Kl. 10 Aften til 6 Morgen, saaledes at Tillægget her bliver ialt 12 Øre pr. Time.

Endvidere foretages August-Regulering paa samtlige Lønninger op eller ned med 1 pCt. for hver pCt. Pristallet i August 1924 er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1924.

### Tekstilarbejderforbundets Overenskomstforhold.

Mellem Tekstilarbejderforbundet og de med dette kontraherende Arbejdsgiverorganisationer (Tekstilfabrikantforeningen og Mesterforeningen for Farverier) førtes der i Slutningen af Aaret 1923 og noget ind i det nye Aar en Række Forhandlinger om Vilkaarene for Forlængelse af den gældende Overenskomst. Da disse Forhandlinger forblev resultatløse, blev Overenskomsten opsagt til Ophør den 1. Februar 1924.

Da der ved senere Forhandlinger hellerikke opnaaedes Enighed, varslede Forbundet Strejke hos Medlemmer af de to Organisationer. Denne Strejke var varslet til Iværksættelse den 25. Februar. Ved et Møde mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer, som afholdtes den 21. Februar, enedes man imidlertid om at henstille til Forbundet at udsætte de varslede Strejker en Uge, for at der kunde blive Lejlighed til en Forhandling paa et Fællesmøde under Medvirkning af Repræsentanter for Hovedorganisationerne. Forbundet fulgte Henstillingen, og Fællesmødet afholdtes den 28. Februar, men forløb resultatløst.

Under disse Forhold greb Forligsinstitutionen ind og henstillede til Forbundet, at Strejken igen blev udsat. Strejken udsattes derefter til Lørdag den 8. Marts, og Forligsmanden indkaldte til et Møde om Konflikten, som afholdtes den 3. Marts. Dette Møde blev af meget lang Varighed og sluttede med, at Forligsmanden stillede et Mæglingsforslag vedrørende Overenskomstforholdet med begge Arbejdsgiverorganisationer.

Fredag den 7. Marts forelaa Svar fra samtlige interesserede Parter, gaaende ud paa, at Forslaget var vedtaget, hvorefter de varslede Strejker aflystes.

Foruden en Del Ændringer i Overenskomstens almindelige Bestemmelser sker der for Lønningernes Vedkommende en Ændring, hvorefter disse forhøjes i Overensstemmelse med Februarpristallet med 2 pCt. En enkelt Gruppe (Forrettere) faar desuden Ugelønnen forhøjet med 2 Kr.

Der foretages en Regulering i August 1924, hvorefter Lønningerne forhøjes eller nedsættes med 1 pCt. for hver pCt., Pristallet til den Tid er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1924.

### Stukkatører hos Firmaet Hans Chr. Berg & Flyge.

Mellem Stukkatørforbundet og ovennævnte Firma, der har noget Arbejde i Entreprise paa Politigaarden, opstod der for nogen Tid siden Uenighed om Svendenes Betaling, og da lokale Forhandlinger ikke førte til Enighed, og Firmaet tilbageholdt Pengene, varslede Forbundet Strejke overfor Firmaet.

Der afholdtes da et Fællesmøde den 14. Februar, hvor man enedes om at henvise Uoverensstemmelsen angaaende Stilladspenge og Timelønsarbejdet til Afgørelse ved faglig Voldgift, og Spørgsmaalet om Betaling for Opsætning af smaa Gesimser i Kontorerne forbeholdt Forbundet sig at forelægge Den faste Voldgiftsret til Afgørelse. Mesterforeningen krævede ogsaa dette Spørgsmaal afgjort ved faglig Voldgift.

Den varslede Strejke aflystes.

### Arbejdsmænd paa Kaffesurrogatfabrikken »Danmark«. Hedehusene.

Mellem ovennævnte Virksomhed og Dansk Arbejdsmandsforbund udløb den gældende Overenskomst den 1. Februar 1924. Ugelønnen er 50 Kr. 40 Øre, og der er ingen Adgang til Akkord. Arbejderne krævede Ugelønnen forhøjet til 56,00. Arbejdsgiverne tilbød en midlertidig Overenskomst til 15. April imod, at der i den Tid betaltes en Timeløn af 1,10 inklusive Februarreguleringen og Sikkerhed for større Tillæg, hvis der senere skulde blive ydet Arbejdsmændene i lignende Industrier saadanne.

Da ingen af Parterne vilde antage de fremsatte Tilbud, endte Mødet uden Resultat.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 * KØBENHAVN DEN 22. MARTS 1924 * 20 AARGANG

## Prisbevægelsen i Danmark og andre Lande.

I Tilslutning til de i Statistiske Efterretninger Nr. 5 1924 meddelte Resultater af de i Januar i Aar foretagne Beregninger over Prisniveauet i Danmark, skal i det følgende meddeles nogle Oplysninger om Prisevægelsen i forskellige andre Lande.

I de tre skandinaviske Lande og Finland er Grundlaget for Prisberegningerne bragt i saa nær Overensstemmelse med hinanden, som de særlige Forhold i hvert enkelt Land muliggør, og en Sammenligning mellem Prisbevægelsen i disse Lande kan derfor foretages nogenlunde sikkert saavel for de samlede Udgifter i et Budget som for de enkelte Hovedposter i Budgettet. En Sammenligning af Prisbevægelsen i andre Lande lader sig derimod kun foretage med Forbehold, idet Grundlaget for Beregningerne varierer noget fra Land til Land. Selv om en direkte Sammenligning af Tallene for Prisstigningen i de enkelte Lande saaledes kun er mulig med tilnærmelsesvis Sikkerhed, vil Tallene formentlig afgive et godt Grundlag for en Vurdering af Prisbevægelsen indenfor hvert enkelt Land.

I nedenstaaende Oversigt er for de fire Lande, Danmark, Sverige, Norge og Finland, givet en Sammenstilling af Pristallene fra Januar 1923 til Januar 1924 (for Norge December 1923). Beregningerne hviler paa de samlede Udgifter i et Normal-Husholdningsbudget, og Prisstigningen er beregnet i pCt. i Forhold til Udgiften i 1914 saavel for det samlede Budget som for de forskellige Udgiftsgrupper i Budgettet.

*Danmark* har gennem hele Aaret 1923 haft Stigning i Prisniveauet; i *Sverige* var der Nedgang i den første Halvdel

| Danmark | Prisstigning fra 1914 Jan. 1924 pCt. | Juli 1923 pCt. | Jan. 1923 pCt. |
|---|---|---|---|
| Fødevarer | 94 | 88 | 80 |
| Klæder, Fodtøj, Vask | 154 | 139 | 120 |
| Bolig | 60 | 60 | 55 |
| Brændsel og Belysning | 188 | 182 | 177 |
| Skatter, Kontingenter o. l. | 154 | 154 | 169 |
| Andre Udgifter | 107 | 106 | 103 |
| I alt | 109 | 104 | 98 |

| Sverige | Prisstigning fra Juli 1914 Jan. 1924 pCt. | Juli 1923 pCt. | Jan. 1923 pCt. |
|---|---|---|---|
| Føde og Nydelsesmidler | 62 | 58 | 66 |
| Beklædning | 92 | 96 | 103 |
| Bolig | 78 | 63 | 63 |
| Brændsel og Belysning | 81 | 85 | 88 |
| Skatter | 101 | 111 | 163 |
| Øvrige Udgifter | 87 | 88 | 90 |
| I alt | 76 | 74 | 83 |

| Norge | Prisstigning fra Juli 1914 Dec. 1923 pCt. | Juni 1923 pCt. | Dec. 1922 pCt. |
|---|---|---|---|
| Madvarer | 126 | 113 | 115 |
| Beklædning | 129 | 130 | 137 |
| Husleje | 73 | 73 | 73 |
| Brændsel og Belysning | 158 | 142 | 136 |
| Skatter[1]) | — | — | — |
| Øvrige Udgifter | 146 | 144 | 151 |
| I alt | 134 | 136 | 138 |

[1]) Skatter er medregnet ved Beregningen af det samlede Stigningstal.

| Finland | Prisstigning fra Juli 1914 Jan. 1924 pCt. | Juli 1923 pCt. | Jan. 1923 pCt. |
|---|---|---|---|
| Fødevarer | 989 | 902 | 1008 |
| Beklædning | 938 | 965 | 990 |
| Husleje | 881 | 871 | 704 |
| Brændsel | 1406 | 1401 | 1245 |
| Skatter | 2284 | 2426 | 2426 |
| I alt | 1055 | 1011 | 1049 |

af Aaret, medens Slutningen af Aaret atter viser en mindre Prisopgang. I *Norge* har Bevægelsen i Aaret 1923 været omtrent som i Sverige; naar Pristallet for det samlede Budget viser et lidt mindre Tal for December 1923 end for Juli 1923, medens de enkelte særlig nævnte Poster i Budgettet hovedsagelig viser Stigning, skyldes det, at Skattebeløbet paa Grundlag af nye Beregninger er gaaet en Del ned. Som Helhed har Norge det højeste Prisniveau i de tre skandinaviske Lande, i Slutningen af Aaret 1923 134 pCt. Stigning fra 1914, medens Sverige paa samme Tidspunkt havde en Stigning paa 76 pCt. og Danmark en Stigning paa 109 pCt. Den største Hovedgruppe, Fødevarer, er i Danmark steget med 94 pCt., i Sverige 62 pCt. og i Norge 126 pCt. Udgiften til Bolig er steget stærkest i Sverige, nemlig med 78 pCt. mod en Stigning af 60 pCt. i Danmark og 73 pCt. i Norge. For Sveriges Vedkommende er dette højere Tal for Stigning i Husleje fremkommet i Løbet af det sidste halve Aar, idet Stigningen i Juli 1923 kun androg 63 pCt. Den forøgede Stigning staar i Forbindelse med den Ophævelse af Huslejereguleringen, som har fundet Sted i Sverige fra 1. Oktober 1923.

I *Finland* har Prisniveauet i det sidste Aar ligget omtrent uforandret, ca. 10 Gange saa højt som i 1914.

I nedenstaaende Tabel meddeles paa Grundlag af det af Det internationale Arbejdsbureau i Genève udgivne Maanedsskrift »International Labour Review« (Revue internationale du Travail) Oplysninger fra en Række forskellige Lande om Prisstigningen siden 1914 for et Husholdningsbudget, der dog som foran nævnt er noget forskelligt sammensat og derfor ikke giver et fuldt ud sikkert Grundlag for indbyrdes Sammenligning.

For Landene i Europa viser Tallene en noget forskellig Prisbevægelse i Aaret 1923. De fire Lande med lavest Prisniveau er England, Holland, Schweiz og Sverige, hvor Stigningen siden 1914 andrager ca. 70—80 pCt. I *England* var der Prisnedgang fra Januar til Juli 1923, men siden har der atter været Opgang, saaledes at Prisniveauet ligger omtrent ens i Begyndelsen og Slutningen af Aaret. *Holland* har holdt et nogenlunde uforandret Prisniveau i Aarets Løb, medens der i *Schweiz* har været Stigningstendenser. I *Belgien* og *Frankrig* har Priserne været stigende i Aarets Løb. *Italien* har nærmest haft uforandret Prisniveau, og i *Czekoslovakiet* har der været en svag Nedgang i Priserne.

Prisstigningen siden 1914.

| | Sidste Opgørelser | | Juli 1923 | Jan. 1923 |
|---|---|---|---|---|
| | Maaned | pCt. | pCt. | pCt. |
| Lande i Europa | | | | |
| England | Jan. 24 | 77 | 69 | 78 |
| Frankrig | Sept. 23 | 231 | 234 | 200 |
| Belgien | Dec. 23 | 370 | 329 | 283 |
| Holland | Sept. 23 | 73 | 73 | 76 |
| Schweitz[1]) | Dec. 23 | 67 | 64 | 55 |
| Italien | Okt. 23 | 402 | 387 | 405 |
| Czechoslovakiet[1] | Okt. 23 | 801 | 821 | 841 |
| Finland | Jan. 24 | 1055 | 1011 | 1049 |
| Norge | Dec. 23 | 134 | 136 | 138 |
| Sverige | Jan. 24 | 76 | 74 | 83 |
| Danmark | Jan. 24 | 109 | 104 | 98 |
| Lande udenfor Europa: | | | | |
| Forenede Stater i Nord-Amerika | Sept. 23 | 72 | 70 | 69 |
| Kanada | Dec. 23 | 50 | 45 | 50 |
| Australien[1]) | Sept. 23 | 61 | 64 | 45 |
| New-Zealand | Okt. 23 | 48 | 46 | — |
| Indien | Dec. 23 | 57 | 53 | 56 |
| Syd-Afrika | Nov. 23 | 33 | 30 | 31 |

[1]) Kun Fødevarer

I *Landene udenfor Europa* synes der at have været en nogenlunde almindelig Tendens til Prisopgang i det sidste halve Aar.

For Tyskland, Østrig og Polen er Pristal ikke medtaget i den tabellariske Oversigt. For *Tysklands* Vedkommende foregik der i 1923, navnlig i den sidste Halvdel af Aaret, en fuldstændig Prisrevolution. I Januar 1923 laa Prisniveauet ca. 1000 Gange over Prisniveauet i 1914, i Juni Maaned var Prisniveauet 8000 Gange over Niveauet i 1914. Derefter stiger Priserne fuldstændig katastrofalt: August ca. 600.000 Gange Prisniveauet i 1914, Septbr. 15 Mill. Gange, Oktbr. 3657 Mill. Gange, Novbr.

657.000 Mill. Gange, Decbr. $1^1/_4$ Billion Gange Prisniveauet i 1914. Indførelsen af Guldmark-Regning (Rentemark) medførte dog i Slutningen af Aaret en Standsning i Prisstigningen, og Papirmarken stabiliseredes praktisk talt i Forholdet: 1 Rentemark = 1 Billion Papirmark (1 Dollar = 4,20 Rentemark). Indførelsen af Guldmark-Regning medførte et Tryk paa Prisniveauet, saaledes at dette var noget nedadgaaende i December og Begyndelsen af Januar Maaned. Efter Pris-Beregninger paa Grundlag af Rentemark skulde Prisniveauet for et samlet Budget i Begyndelsen af Januar 1924 ligge omkring 110, d. v. s. at Udgifterne i Rentemark skulde ligge ca. 10 pCt. over Udgifterne i 1914. Dette forholdsvis lave Prisindex skyldes bl. a., at Huslejeposten i Budgettet kun andrager ca. en Fjerdedel af det tilsvarende Beløb i 1914.

I *Østrig* har Prisniveauet i sidste Halvdel af 1923 været nogenlunde uforandret, medens *Polen* har haft en meget betydelig Stigning paa Grund af stærkt faldende Valuta.

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd i Kaolin- Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm.

Den 22. Januar afholdtes et Fællesmøde angaaende Forlængelse af Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen for Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm, der udløb den 1. Februar 1924.

Fra Arbejdernes Side krævedes Timelønnen, der er 94 Øre, forhøjet til 1,10 foruden andre Ændringer i Overenskomsten, bl. a. Genindførelse af den gamle Overtidsbetaling paa 50 og 100 pCt.

Arbejdsgiverne krævede Timelønnen nedsat til 90 Øre og Arbejdstiden forlænget til 9 Timer daglig i Tiden 15. April til 15. Oktober og 8 Timer daglig den øvrige Tid af Aaret. Da ingen af Parterne vilde give Afkald paa de fremsatte Krav, sluttede Fællesmødet uden Resultat.

### Visitationsforhold paa A/S. Carl Lunds Fabrikker.

Den 31. Januar afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Uenighed mellem ovennævnte Virksomhed og dennes Arbejdere om den Maade, hvorpaa Firmaet i Fremtiden agtede at foretage Visitation.

Der var mødt Repræsentanter for 8 forskellige Forbund, og man enedes om at henvise Spørgsmaalet til Behandling paa et fælles Mæglingsmøde, der skulde finde Sted paa Virksomheden Fredag den 8. Februar.

### Bogbindere hos Firmaet F. Schur & Co. Horsens.

Ovennævnte Firma, der er Medlem af Litografisk Principalforening, driver et Bogbinderi og en mindre Kartonagefabrik.

Paa Bogbinderiet er lavet en Vægkalender, hvis Bagklædning er udført af Kvinder paa Kartonagefabrikken. Dette Arbejde er imidlertid efter Overenskomsten Svendearbejde.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Marts, hvor Firmaet efter Arbejdsgiverforeningens Henstilling erklærede, at det indgik paa at betale de omtalte Kvinder Svendeløn for det omstridte Arbejde.

### Kedel- og Maskinpasserne hos Entreprenørerne.

Efter at den almindelige Landsoverenskomst mellem Kedel- og Maskinpasserforbundet og Dansk Arbejdsgiverforening var endelig vedtaget, optoges Forhandlinger med Entreprenørforeningen, der har en særlig Overenskomst med Forbundet.

Disse Forhandlinger førte ikke til Enighed, og der afholdtes da et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirken den 17. Marts, hvor man enedes om en ny Overenskomst.

Ugelønnen for Certifikatindehavere forhøjedes fra Kr. 70,19 til Kr. 72,00 og for Kontrolbogsindehavere fra 68,26 til 70,00.

Betalingen for at passe Maskinen i Spisetiderne forhøjedes fra henholdsvis 0,97, 0,73, 0,48 og 0,24 til 1,28, 0,96, 0,64

og 0,32 efter Spisetidernes forskellige Længde.

Opfyringsbetalingen forhøjedes fra Kr. 8,71 pr. Uge til Kr. 11,00.

Overarbejdsbetalingen forbedredes derhen, at der fremtidig betales 100 pCt. Tillæg for den fjerde Overarbejdstime imod tidligere 50 pCt., og for Helligdagsarbejde indtræder 100 pCt.s Betalingen fremtidig fra Kl. 12 Middag imod tidligere fra Kl. 4 Eftermiddag.

For Arbejde med skiftende Hold blev Nævnskendelsen af 12. December 1922 indført.

Samtlige Lønninger reguleres i August opad eller nedad i Henhold til Pristallet. Overenskomstens Udløbstid, der hidtil var 1. Februar, forandredes til 1. April, og de nye Lønninger fik tilbagevirkende Kraft fra den Lønningsuge, der indeholder den 16. Februar.

## Kvinder i forskellige Industrier.

*A/S Fyns Konservesfabrik, Odense.*

Efter at lokale Forhandlinger om den pr. 1. Januar 1924 udløbne Overenskomst med Kvindeligt Arbejderforbund var endte uden Resultat, afholdtes et Fællesmøde den 1. Februar, der heller ikke bragte Enighed til Veje.

Paa et Fællesmøde den 14. Marts var Sagen igen til Behandling sammen med andre Overenskomster, og dette resulterede i Overenskomstens Forlængelse til 1. Januar 1925.

Ugelønningerne forhøjedes for Kvinder fra 14—16 Aar fra Kr. 19,22 til 22,00 og for Kvinder fra 16—18 Aar fra Kr. 20,87 til 23,60, over 18 Aar fra Kr. 28,27 til 31,00. Løst antagne Arbejderskers Timeløn udregnes efter den højeste Ugelønssats, divideret med 48, tidligere var det efter den Lønsats, Arbejdersken tilhørte.

Lønningerne reguleres i August i Henhold til Overenskomsten af 4. April 1922.

*Johan og Axel Hornbech, Hadsund.*

Paa samme Møde opnaaedes Enighed om at forlænge Overenskomsten med Kvindeligt Arbejderforbund til 1. Februar 1925.

Ugelønnen, der var Kr. 28,45, forhøjedes til 31,00; en Ugeløn, gældende for de første 5 Uger, der var ca. 2 Kr. lavere, fik en tilsvarende Forhøjelse.

Løst antagne Arbejderskers Timeløn udregnes fremtidig efter højeste Ugelønssats, divideret med 48.

Lønningerne reguleres i August i Henhold til Overenskomsten af 4. April 1922.

*Kalk- og Teglværksforeningen af 1893.*

Kvindeligt Arbejderforbund har Overenskomst for Teglværkerne i Hedehusene og Hillerød, og Spørgsmaalet om Forlængelse af denne Overenskomst til 1. Februar 1925 behandledes ogsaa paa Fællesmødet den 14. Marts. Der opnaaedes Enighed herom saaledes, at Overenskomsten udvides til ogsaa at omfatte Teglværket »Sofienberg« og saaledes, at der til den samlede Ugefortjeneste lægges 2 pCt. Lønningerne reguleres i August i Henhold til Overenskomsten af 4. April 1922.

Hvor en af Parterne ønsker det, skal der optages lokale Forhandlinger om Akkordpriserne.

*A/S Sukkerfabrikken »Nykøbing«, Falster.*

Med denne Fabrik opnaaedes Enighed om Forlængelse af Overenskomsten med Kvindeligt Arbejderforbund til 1. Februar 1925.

Betalingen for Arbejde i Dagdrift forhøjes fra 66 til 67 Øre pr. Time og i Kampagnen fra 70 til 72 Øre pr. Time.

Lønningerne reguleres i August opad eller nedad i Henhold til Pristallet fra og med den Uge, dette offentliggøres.

## Kvinderne paa Sukkerraffinaderiet »Phønix« og Lyngby Sukkerraffinaderi.

Overenskomsten mellem Kvindeligt Arbejderforbund og A/S De danske Sukkerfabrikker for ovennævnte Virksomheder udløb den 1. Februar 1924, og da Forhandlingerne mellem Parterne om dens Forlængelse var endte uden Resultat, afholdtes et Fællesmøde herom den 24. Januar.

Her enedes man om at optage en ny lokal Forhandling om Forbedring af og Indførelse af nye Akkorder samt et Timelønstillæg for Sækkerystning. Opnaaedes Enighed om disse Ting, var det en Forudsætning, at Kvindeligt Arbejderforbund frafaldt Kravet om en almindelig Forhøjelse af Timelønnen, og begge Parter tiltræder Regulering i

Februar og August Procent for Procent paa sædvanlig Maade. Timelønningerne var i Dagdrift 0,65 og i 2- og 3-Skift 0,73.

Ved de derefter førte lokale Forhandlinger opnaaedes der Enighed om de nævnte Akkorder, og til Timelønningerne opnaaedes et Tillæg af 4 Øre pr. Time for Sækkerystning og 2 Øre pr. Time for Rengøring.

Da de paagældende Arbejdere ved en foretagen Afstemning gav dette sin Tilslutning, er Overenskomsten dermed fornyet til 1. Februar 1925. Den omfatter ialt 260 Kvinder.

### Sadelmagere og Tapetserere paa Dansk Karosserifabrik.

Mellem Dansk Karosserifabrik og Firmaets Sadelmagersvende var opstaaet en Uoverensstemmelse angaaende Betalingen for et Stykke Arbejde. Uoverensstemmelsen medførte, at Sadelmagersvendene den 27. Februar standsede Arbejdet uden Varsel.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 3. Marts og endte med følgende Forlig:

Forbundet erkender, at Strejken er ulovlig, og drager Omsorg for, at Arbejdet genoptages Tirsdag Morgen den 4. ds.

Firmaet erklærer sig villig til efter Arbejdets Genoptagelse at drøfte det omhandlede Betalingsspørgsmaal med Arbejderne, og saafremt en Ordning ikke opnaas, at lade Spørgsmaalet afgøre ved Mægling, eventuelt Voldgift.

Parterne er enige om, at Sagen hermed er afgjort, og at der fra begge Sider tilstræbes gode Arbejdsforhold paa Pladsen.

## Udlandet.

### Arbejdsløn og Arbejdstid i U. S. A.

Det amerikanske arbejdsstatistiske Bureau har foretaget en Undersøgelse om den overenskomstmæssige Arbejdsløn og Arbejdstid for 860.000 organiserede Arbejdere i de vigtigste Byer den 15. Maj 1923.

Den gennemsnitlige Timeløn var 95,2 Cent mod 87,3 Cent samme Dag Aaret forud. Timelønnen er steget 9 pCt. siden 1922 og 111 pCt. siden 1913. Ugelønnen er i samme Tidsrum steget 9 pCt. og 99 pCt., idet Arbejdstiden var den samme i 1923 som i 1922, men 6 pCt. lavere end i 1913.

I 1923 arbejdede 68 pCt. af de omhandlede organiserede Arbejdere 44 Timer om Ugen eller derunder, 3 pCt. 44—48 Timer, 18 pCt. 48 Timer, 7 pCt. 48—60 Timer, 3 pCt. 60 Timer og 1 pCt. over 60 Timer. Af Folkene med den længste Arbejdstid var et stort Antal Chauffører og Kuske.

Særlig høje Lønninger fandtes indenfor Byggefagene, hvor Gennemsnittet var 1,068 Dollars, og Murerne stod med 1,321 og over $1^1/_2$ Dollars for en Specialgruppe. Blandt de lavest lønnede kan nævnes Chauffører med 0,574 Dollars og kvindelige Bogbinderiarbejdere med 0,507 Dollars.

### Arbejdstid og Arbejdspræstation. England.

Ved de Forhandlinger, som Sekretær Bevin fra Transportarbejderforbundet har ført med de respektive Arbejdsgiverorganisationer, og som sluttelig førte til Strejkens Udbrud, kom ogsaa Spørgsmaalet om Arbejdspræstationen paa Tale. Bevin kunde ved denne Lejlighed fastslaa den interessante Kendsgerning, at Arbejdsgiverne forinden 8-Timersdagens Indførelse maatte nøjes med en Arbejdspræstation af 200 Tons pr. Hold, medens det tilsvarende Tal nu, da der arbejdes 1—2 Timer mindre pr. Dag, er ca. 300 Tons.

### Den russiske Fagbevægelse.

I de af den Internationale Arbejdsorganisation udgivne »Informations Sociales« gives en interessant Fremstilling af den russiske Fagbevægelses Stilling.

Indtil Februar 1922 blev de russiske Fagforeninger understøttede af Regeringen med store Beløb. Derfor maatte de udøve forskellige statlige Funktioner. I Februar 1922 fritoges de for disse Forpligtelser og maatte fra da af selv sørge for de nødvendige Midler for Fagforeningernes Administration. Kun den faglige Landscentral understøttes af Regeringen. Kontingentet udgør 2 pCt. af Lønnen, og Indskudet er lig en halv Dagløn.

En saa fundamental Ændring af Forholdet mellem Staten og Fagbevægel-

sen maatte naturnødvendig medføre store Vanskeligheder. Indtil Aaret 1922 blev alle Arbejdere ganske enkelt indskrevne som Medlemmer af Fagforeningerne. Deres Medlemsskab paaførte dem ingen finansielle Forpligtelser. Medlemsafgiften afholdtes af Bedriftskasserne. Man maatte saaledes først indføre det individuelle Kontingentsystem. Hvad angaar Fagforeningernes Administration, maatte Fagforeningernes Bestræbelser i første Linie gaa ud paa at formindske det store Antal af fastlønnede Funktionærer, som var blevet ansatte, da Fagforeningerne endnu maatte forvalte den sociale Forsikring og ledede Faguddannelsen, Arbejdernes Forplejning o. s. v. Det viste sig nødvendigt at foretage store Personalindskrænkninger.

Medlemskontingenterne indløber kun langsomt, de resterende Bidrag udgør mellem 10 og 40 pCt. Da der dog maatte findes Dækning for de ordentlige Udgifter, har man atter maattet tage Tilflugt til offentlig Understøttelse. Den faglige Landscentralisation har da ogsaa i Maanederne Januar—Marts 1923 modtaget ialt 3,5 Trillioner Rubler af Staten (efter den gældende Kurs lig 100.000 Guldrubler). Dette Beløb er næsten udelukkende fordelt blandt de lokale Organisationer.

De fastlønnede Funktionærers Antal er endnu meget stort og var den 1. Juli 1923 4064. Naar man imidlertid betænker, at Fagbevægelsen i Aaret 1921 havde ca. 20.000 fastlønnede Funktionærer, har Forholdet dog udviklet sig i den rigtige Retning. Mellem 80 og 90 pCt. af Fagforeningernes samlede Udgifter falder paa Lønninger og Administration.

Af ovenstaaende Oplysninger faar man det Indtryk, at den russiske Fagbevægelse trods alle bestaaende Vanskeligheder mere og mere udvikler sig i den Retning, som Fagbevægelsen har taget i de fleste andre Lande.

### De spanske Arbejdere.

Som allerede tidligere meddelt, synes Diktatorerne i Spanien at ville indtage en anden Holdning overfor de spanske Fagforeninger, i Særdeleshed da overfor den den faglige Internationale i Amsterdam tilsluttede spanske Fagforeningscentral. For nogen Tid siden forsøgte Diktatorerne ved Dannelsen af en Kommission for Afslutning af en Handelsoverenskomst at stille de katolske Fagforeninger paa lige Fod med de moderne Fagforbund. Disse nægtede dog at dele Repræsentationen af de spanske Arbejdere med en anden Organisation, som paa ingen Maade kunde siges at varetage Arbejdernes Interesser.

Da det har vist sig, at de moderne organiserede Arbejdere ikke har til Hensigt at tilkøbe sig en ukonstituel Regerings Gunst gennem Underdanighed, har de paadraget sig Diktatorernes Unaade. Fornylig blev det da ogsaa meddelt i Amtsbladet, at Regeringen havde overdraget Studiet af Arbejdsproblemets sociale og økonomiske Sider til visse beføjede Institutioner med det Formaal at bringe Landets Sociallovgivning op i Højde med andre fremskredne Landes. Regeringen benyttede samtidig denne Lejlighed til at fremsætte en Del Trusler imod den moderne Fagbevægelse. Man kan kun tyde denne Fremgangsmaade saaledes, at den forsætlig søger at provocere en Konflikt med Fagforeningerne. Hvad angaar Forholdet mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne erklærede Regeringen, at Grundlaget for Forholdet mellem begge Parter maatte være Agtelsen for Landets Love, Ordenens Opretholdelse og Udelukkelse af alle de Elementer, som ophidsede til Strejker og Uroligheder. Endvidere skal Spørgsmaalet om tvungen Voldgift ved Arbejdskonflikter tages under Overvejelse. I Bekendtgørelsen bliver Arbejderne i Katalonien roste, fordi de i de sidste Maaneder har forøget Produktionen, medens Arbejderne i de andre Dele af Landet efter Regeringens Mening endnu ikke synes at have indset, at Retten til en Løn i Henhold til Livsstandarden er afhængig af den bedst mulige Udnyttelse af Arbejdstiden. Sluttelig udtaler Regeringen, at den med alle Midler vil befri Arbejderne lor enhver fagorganisatorisk Tvang.

## Kampen om 8-Ottetimersdagen.

### Belgien.

Den sidste Uge vil være af særlig Betydning i 8-Timersdagens Historie.

Torsdag den 14. Februar forkastede det belgiske Parlament med 137 mod 20 Stemmer og 12 blanke enhver Ændring af Loven om 8-Timersdagen. Et af Regeringen stillet Kompromisforslag forkastedes med 97 mod 67 Stemmer, medens 6 Repræsentanter undlod at stemme.

### Skotøjarbejderne i Tyskland.

Hovedbestyrelsen for det tyske Skotøjarbejderforbund meddeler, at det er lykkedes at afværge Skotøjsfabrikanternes Angreb paa 8-Timersdagen. Efter en Forhandling, der varede 4 Dage, var det muligt atter at afslutte Overenskomst om en ny Rigstarif, hvori 8-Timersdagen var fastslaaet.

Det lykkedes desuden ved disse Forhandlinger at tilbagevise de øvrige paatænkte Forringelser af Løn- og Arbejdsvilkaarene.

## Krig mod Krigen

### Fagforenings-Internationalens nye Anti-Krigsplakat.

Den internationale faglige Central i Amsterdam har udsendt en ny Anti-Krigsplakat betitlet: De Overlevende — Krig mod Krigen! og tegnet af den bekendte tyske Kustnerinde Käthe Kollwitz. Tegningen har et Format af 70—80 cm og er trykt paa godt Papir.

»Social-Demokraten«, København, skrev følgende om denne Plakat:

»Plakaten illustrerer paa gribende Maade Krigens forfærdelige Virkninger. Man ser de Overlevende: Enken, Børnene, de Krigsblinde og de sultende Gamle samlet i en virkningsfuld Komposition. Tegningen udstraaler den krasseste og uhyggeligste Realisme, men er samtidig præget af en kunstnerisk Overlegenhed, der hæver den op i et højt Plan. Plakaten er en af de bedste kunstneriske Protester mod Krigsvanviddet, som vi nogensinde har set.«

Vi gør opmærksom paa, at Käthe Kollwitz Tegning kan købes i Boghandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København K., til en Pris af Kr. 2,50 pr. Eksemplar.

## Den faste Voldgiftsret.

### Sag Nr. 740.

**Bogbindere hos Firmaet Heinrich Meyer & Co., Svendborg.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 76—77.

Aar 1924 den 14. Marts Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 740:* Heinrich Meyer & Co. mod De samvirkende Fagforbund paa Bogbinderforbundets Vegne.

Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Heinrich Meyer og Frede Meyer.

*For Indklagede mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard og for Bogbinderforbundet Formand P. Hansen, Hovedkasserer Kr. Eriksen.

*Der fremlagdes* Klage af 13. Februar 1924 og Tilsvar af 19. Februar 1924 samt Skrivelse af 20. Februar 1924, hvori Klagerne begærede Udsættelse.

Sagen drøftedes mellem Parterne og forligtes saaledes:

Boycottingen hæves straks, Petersen, som Firmaet selv erklærer er en dygtig og ordentlig Arbejder, indtræder i sin Plads snarest, Forbundet vil bl. a. gennem sin Tillidsmand bestræbe sig for, at Petersen ikke oftere giver Anledning til Strid ved at indblande sig paa Omraader, der hører under Tillidsmanden.

Sagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 3,20 Em.

*Poul Hansen.*

/ P. R. Stavnstrup.

### Sag Nr. 742.

**Guld- Sølv- og Elektropletarbejdere hos A/S Carl M. Cohrs Sølvvarefabrik i Fredericia.**

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 77—78.

Aar 1924 den 14. Marts Kl. 3¾ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 742:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmarks og A/S Carl M. Cohrs Sølvvarefabrik i Fredericias Vegne mod De sam-

virkende Fagforbund paa Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbunds Vegne og dette solidarisk paa en Række navngivne Arbejderes Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For Dansk Arbejdsgiverforening Fuldmægtig W. Elmquist, for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark Direktør Charles Hansen og Sekretær Vald. Jensen, for Foreningen af Sølvvarefabrikanter Formanden Fabrikant Knud Hansen, for Cohrs Sølvvarefabrik Direktør Møller og Forretningsfører Meyer.

*For Indklagede mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund Formanden G. Schou, Hovedbestyrelsesmedlem Alf. Christensen, for Fredericia Afdelingen fhv. Formand Otto Hansen og Formand Eiler Nielsen.

*Der fremlagdes* Klage af 16. Februar 1924 med 1 Bilag og Tilsvar af 25. Februar 1924.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Forbundets Formand og den tidligere Fagforeningsformand for Fredericia-Afdelingen Otto Hansen samt Direktør Møller giver forskellige Oplysninger angaaende det passerede. Sagen forliges derefter saaledes:

Der betales et Beløb af 10 Kr. for hver af de Arbejdere, der har deltaget i Strejken; disse Beløb er at betragte som Bod for de enkelte Arbejdere, men indbetales af Fredericia-Afdelingen til Firmaet.

Sagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 4,45 Em.

*Poul Hansen.*

/ P. R. Stavnstrup.

Sag Nr. 743.

**Stenindustriarbejderne hos Firmaet Brdr. Larsen.**

(Blokaden overfor Arbejdet ved A. C. Illums Bygning).

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 78—79.

Aar 1924 den 14. Marts Kl. 4,50 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 743:* Dansk Arbejdsgiverforening for Stenhuggermesterforeningen paa Firmaet Brdr. Larsens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Stenindustriarbejderforbunds Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For Dansk Arbejdsgiverforening Kontorchef C. Plum og Fuldmægtig W. Elmquist, for Stenhuggermesterforeningen Formanden Stenhuggermester Mohr, for Firmaet Brdr. Larsen Stenhuggermester L. Larsen.

*For Indklagede mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Stenindustriarbejderforbundet Formand Janus Ipsen og Hovedbestyrelsesmedlem Carl Andersen, for Københavns Afdeling Formand Carl Nyboe og Bestyrelsesmedlem Ejner Brandt.

*Der fremlagdes* Klage af 19. Februar 1924 med 4 Bilag og Tilsvar af 27. Februar 1924.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Hovedorganisationernes Repræsentanter var enige om at ønske, at Sagen ikke foreløbig procederes, idet Firmaet Brdr. Larsen har under Overvejelse at foreslaa Bygherren et Sagsanlæg ved de almindelige Domstole (Næringsloven?).

Der vil blive givet Retten nærmere Besked fra Klagerne, om Sagen skal trækkes tilbage eller senere procederes.

Retten hævet Kl. $5^3/_4$ Em.

*Poul Hansen.*

/ P. R. Stavnstrup.

## Det aarlige ordinære Repræsentantskabsmøde.

Forretningsudvalget har paa sit Møde den 13. ds. vedtaget, at det ordinære Repræsentantskabsmøde i Aar skal afholdes den 16. (St. Bededag) og 17. Maj i Forsamlingsbygningen Rømersgade 22.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 * KØBENHAVN DEN 29. MARTS 1924 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1924.**

**Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1924.**

*Forretningsudvalget*
*for*
*De samvirkende Fagforbund.*

## Den nye Arbejdsløshedslov.

*(Af Hovedkasserer A. Johansen.)*

Den 1. April træder den af Rigsdagen ændrede Arbejdsløshedslov i Kraft, og det vil derfor være af Interesse at fremdrage Hovedpunkterne i de Forandringer, der er sket ved den hidtil gældende Lov, hvis Levetid iøvrigt kun har været meget kort, nemlig $2^1/_4$ Aar, og som oven i Købet gennem en Mangfoldighed af ministerielle Bekendtgørelser Tid efter anden er blevet omformet paa en Maade, der laa meget langt fra de Forudsætninger, hvorunder Loven i December 1921 blev vedtaget ved et Forlig paa Rigsdagen.

Et af de Punkter, der gav størst Anledning til Strid i 1921, var Forsøget paa at gennemføre et specielt Kontrolkort, hvis Opgave skulde være direkte at drage Arbejdsgiverne ind i Arbejdsløshedskassernes Understøttelsesforhold, men ved Forhandlingerne paa Rigsdagen lykkedes det i sidste Øjeblik at indskrænke dette Korts Anvendelse til en Rækkevidde, der ikke fjernede sig synderligt fra den af Arbejdsløshedskasserne tidligere anvendte Praksis. Det var først, da Arbejdsdirektoratet, og selvsagt i Forstaaelse med Ministeriet, forsøgte paa gennem et Cirkulære at kæde Arbejdsgivernes Anmeldelser om Arbejdsfratrædelser sammen med Arbejdsløshedskortet, at der blev Anledning for Arbejdsløshedskasserne til at gribe ind og protestere imod dette Brud paa Forudsætningerne. Ved Siden heraf var Bestemmelserne i Cirkulæret af en saadan Natur, at de ikke lod sig praktisere, og da tilmed Arbejdsgiverne ganske undlod at overholde Bestemmelserne om deres Anmeldelsespligt, blev hele Kortordningen et Paradenummer, der kun paaførte Arbejdsløshedskasserne en Række forøgede Udgifter uden paa nogen Maade at opfylde de Forventninger, der fra anden Side var stillet til Ordningen. Ved Lovbehandlingen i forrige Rigsdagssamling, hvor der ingen Enighed opnaaedes mellem Partierne, forsøgte de konservative Partier at gennemføre Lovforslaget i deres egen Affattelse, herunder ogsaa det oprindelig foreslaaede »Hundetegn«, men dette strandede paa, at Landstinget ikke var beslutningsdygtigt den paagældende Dag, og at Rigsdagen samme Dag skulde hjemsendes.

Hvad der nu er sket er, at dette Kort ganske forsvinder overalt, hvor der er Tale om vedtægtsmæssig Understøttelse, selv om Medlemmerne tillige oppebærer ekstraordinær Tillægshjælp og Børnehjælp, og der skal kun anvendes Kort i de Tilfælde, hvor de Arbejdsløse oppebærer fortsat Hjælp hos Kommunerne. For den Sags Skyld havde det sikkert været klogest for alle Parter helt at stryge Kortet, som i hvert Fald ikke bliver lettere at anvende som

Kontrol end under den tidligere Ordning, men de konservative Partier, hvis Kælebarn Kortet var blevet, kunde ikke bekvemme sig til i denne Omgang at erkende Kortets Fiasko og krævede fortsat Plads for Skiftingen, uanset at der derved i høj Grad lægges Hindringer i Vejen for en virkelig sund Kontrol af de Arbejdsløse, der oppebærer fortsat Hjælp.

I Forbindelse med Arbejdsløshedskortets Bortfald for Arbejdsløshedsforsikringens Vedkommende staar Spørgsmaalet om Reduktion af Statens og Kommunernes Tilskud, idet Enighed om Kortets Bortfald tilvejebragtes ved, at Arbejdsløshedskasserne for deres Del paatog sig en lidt større Andel af Udgifterne til Arbejdsløshedsforsikringen, end de hidtil havde haft. Efter den tidligere gældende Ordning tilvejebragtes ca. 55 pCt. af Kassernes Indtægt gennem Medlemskontingentet og de resterende 45 pCt. gennem Stats- og Kommunetilskud. Forslaget, som det nu er gennemført, forhøjer Kassernes Part til ca. 60 pCt., og Stats- og Kommunetilskud nedsættes tilsvarende. Rent umiddelbart nedsættes Statstilskudet fra 50 til 35 pCt. af Medlemskontingentet og Kommunetilskudene fra $33^1/_3$ til 30 pCt. af Medlemsbidragene, og saafremt Arbejdsløshedskassernes Kontingent vedbliver at være det samme, vil Nedskæringen af de offentlige Tilskud være forholdsvis større end den førnævnte Nedsættelse, men da Kassens Udgifter ikke indskrænkes, maa den skete Forringelse af Indtægterne dækkes ved Supplering paa anden Maade, og dette kan kun ske ved, at Medlemsbidraget forhøjes. Forhøjelsen skal imidlertid ikke være saa stor, som den skete Nedsættelse af de offentlige Tilskud andrager, idet de offentlige Tilskud jo stiger samtidig med, at Medlemsbidraget forhøjes. Tager man f. Eks. det Tilfælde, at Medlemsbidraget efter den gamle Lov udgjorde 36 Kr. aarlig, vilde hertil komme et Statstilskud paa 18 Kr. aarlig og, i hvert Fald teoretisk, Kommunetilskud paa 12 Kr. aarlig, tilsammen 66 Kr. Med de nu fastsatte offentlige Tilskud vil et Medlemskontingent paa 36 Kr. i Stedet for som tidligere 30 Kr. nu give tilsammen 23 Kr. 40 Øre i Tilskud, og der skal altsaa inddækkes 6 Kr. 60 Øre. Forhøjes Medlemsbidraget imidlertid blot med 4 Kr., vil de offentlige Tilskud stige med 2 Kr. 60 Øre til 26 Kr., hvorved man atter er oppe paa en samlet Indtægt af 66 Kr. Noget andet er, at en saadan Regulering ikke kan siges at være øjeblikkelig paakrævet, hvis en Kasses Formuesomstændigheder er gode, men i Overvejelserne vil for adskillige Kasser ogsaa Spørgsmaalet om det hensigtsmæssige i straks at regulere det ordinære Kontingent staa i Forbindelse med eventuelt Bortfald af Ekstrakontingent og derved gøre den øjeblikkelige Gennemførelse lettere. I Forbindelse med Kontingentspørgsmaalet bemærkes, at Kassernes Bidrag til Arbejdsløshedsfonden bortfalder fra 1. April, og derved lettes jo Kassernes Budget i nogen Grad, selv om dette Bidrag med 5 pCt. af Kontingentindtægten ingen afgørende Rolle har spillet.

Det, som egentlig gav Anledning til Behandlingen af Arbejdsløshedsloven, var imidlertid Spørgsmaalet om Dagpengenes Størrelse. Der var i den bestaaende Lov en Bestemmelse, der fastslog, at Dagpengenes Maksimum skulde underkastes en Revision ved Udgangen af Aaret 1922, og et Forslag, der tog Sigte paa at nedsætte Maksimum med 50 Øre pr. Dag, blev ogsaa fremsat af de konservative Partier og vedtaget af disse paa Rigsdagen med Undtagelse af den før omtalte 3die Behandling i Landstinget paa Rigsdagssamlingens sidste Dag, hvor Forslaget bortfaldt paa Grund af, at Tinget ikke var beslutningsdygtigt. Hvis ikke denne Tilfældighed var indtruffet, vilde saavel Nedskæringen som iøvrigt ogsaa Gennemførelsen af Kontrolkortet (Hundetegnet) i udvidet Format have været en Kendsgerning. Ved Behandlingen i sidste Rigsdagssamling har Spørgsmaalet om Dagpengenes Maksimum været holdt noget i Baggrunden, indtil Mulighederne for Enighed paa de andre Omraader opnaaedes, og ved den endelige Vedtagelse er Dagpengesatserne bibeholdt i den hidtidige Størrelse, saaledes at højeste Understøttelsessats for Familieforsørgere kan sættes til 4 Kr. pr. Dag og for Ikke-Forsørgere til 3 Kr. 50 Øre pr. Dag.

To mindre Ændringer, som er sket,

vil under alle Forhold blive modtaget med Tilfredshed.

Den ene Ændring vedrører Adgangen til Dispensation fra den i Lovens § 18 Stk. 4 værende Begrænsning: 10 Maaneders Arbejde i 2 Aar. Adgangen til Dispensation har hidtil været forbeholdt de Kasser, der havde Anerkendelse for ekstraordinær Arbejdsløshed, men er nu ændret til ogsaa at kunne gives til Kasser, der blot indenfor 2 Aar har haft 1 Aars Anerkendelse for ekstraordinær Arbejdsløshed. Det mest naturlige havde været at lade Adgangen være aaben for enhver Kasse, naar Arbejdsløsheden indenfor dens Omraade talte derfor, uden Hensyn til om Kassen kom ind under Reglerne for Anerkendelse af ekstraordinær Arbejdsløshed eller ej, men Forbedringen, som den er, betyder dog i alle Tilfælde en Fordel.

Den anden Ændring omhandler Kassernes Adgang til at yde Understøttelse under indskrænket Arbejdstid, og her var den gældende Bestemmelse saaledes, at den nærmest udelukkede Kasserne fra at gøre Brug deraf, idet den t. Eks. kun tillod at yde Medlemmer, hvis Arbejdstid var nedsat til 3 Dage ugentlig, Understøttelse for 1 Dag pr. Uge, hvilket Supplement ikke havde synderlig Indflydelse paa Overvejelserne af, hvorvidt de paagældende Medlemmer skulde forblive i Arbejdet under de indskrænkede Forhold, eller om de skulde kaste los og muligvis forgæves søge sig noget andet Arbejde. Ved den gennemførte Ændring er Mulighederne aabnet for, at Supplementsunderstøttelsen i det anførte Tilfælde kan gives for flere af de ledige Dage og derved gøre det til en Fordel for Medlemmet at blive i Arbejdet paa de indskrænkede Forhold fremfor at risikere at komme til at gaa paa Understøttelsen alene, selv om den ydes i sit fulde Omfang.

Afsnittet om den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse er den Del af Loven, der er undergaaet størst Forandring, idet Adgangen til at faa ekstraordinær Arbejdsløshed anerkendt nu hviler paa ret faste Regler, medens det efter den tidligere Lov afgjordes efter den nuværende Indenrigsministers stærkt svingende, men stadig nedadgaaende Tilbøjeligheder, der yderligere stimuleredes af det konservative Flertal i det Rigsdagsudvalg, med hvilket Ministeren forhandlede om denne Anerkendelse. Hvad der paa dette Omraade er præsteret af Vilkaarlighed med deraf følgende Savn for Tusinder og atter Tusinder af Arbejdsløse er saa ofte fremhævet, at en Gentagelse heraf er overflødig. Det, som nu er gennemført, er en Tilbagevenden i det væsentlige til de Regler, der tidligere var udarbejdet for de saakaldte Krisefonds i Arbejdsløshedskasserne, hvorefter der skal anerkendes at være ekstraordinær Arbejdsløshed i et Fag, naar der i hver af de 2 forudgaaende Maaneder er konstateret en Arbejdsløshed, der ligger 50 pCt. over et for 14 Aar udregnet Gennemsnit for de tilsvarende Maaneder i Aaret. For Brancher af Fag, samt for meget smaa Fag er Procenten fastsat noget højere. Anerkendelse for ekstraordinær Arbejdsløshed ophører, naar Arbejdsløshedsprocenten i højst 2 Maaneder har været mindre end de føromtalte 50 pCt. over 14 Aars Gennemsnit. Dagetallet, for hvilket der kan ydes ekstraordinær Understøttelse i Løbet af et Aar, har som Begrænsning opefter samme Omfang som Kassens vedtægtsmæssige Understøttelse, og det ligger herefter i Kassernes egne Hænder, saa langt deres Evne rækker, at afpasse Dagetallet for den ekstraordinære Understøttelse gennem Nedsættelser eller Forhøjelser af den vedtægtsmæssige Understøttelses Dagetal pr. Aar.

Det vil imidlertid være at tage under Overvejelse, at samtidig med, at en Kasse forlænger sit Dagetal, udskyder den ogsaa det Tidspunkt, hvor den fortsatte Hjælp indtræder, og paatager sig derved i hvert Fald i den første Ende en Del af de Byrder, der ellers vilde paahvile Arbejdsløshedsfonden, medens denne imidlertid til Gengæld faar saa meget større Forpligtelser, hvis Arbejdsløshedstilfældene er langtrækkende nok til at omfatte hele den Tid, hvori der kan faas ekstraordinær Understøttelse.

Derimod skal Størrelsen af de daglige Understøttelser som hidtil indstilles af det saakaldte C-Nævn, der ogsaa har forstaaet at gøre sig gældende som »Nedskærer«. Imidlertid er C-Nævnet, der nu ogsaa skal gøre Indstilling om Anerkendelse af ekstraordinær Ar-

bejdsløshed, idet Rigsdagsudvalget er bortfaldet, blevet udvidet med 4 Rigsdagsrepræsentanter, og derved er de direkte Arbejdsgiveres hidtil overvejende Indflydelse i hvert Fald blevet brudt. Om den forøgede Rigsdagsrepræsentation er bedre sindet, vil Tiden vise, men den har den Fordel fremfor Arbejdsgiverne, at den i hvert Fald er til at faa i Tale udenfor Nævnet.

C-Nævnet skal altsaa indstille Størrelsen af de daglige Understøttelser, og det var her, at det gamle C-Nævn gjorde sig bemærket ved at gøre den fortsatte Hjælp en Trediedel mindre end den vedtægtsmæssige Understøttelse, ligesom det ogsaa var herfra, Impulsen udgik til at stille Kommunerne frit med Hensyn til, om de vilde yde fortsat Hjælp til Ugifte eller ej. Det sidste Spørgsmaal er C-Nævnet afskaaret fra at røre ved nu, idet Loven er ændret saaledes, at Ugifte har Krav paa at faa fortsat Hjælp; men Loven fastsætter ganske vist den Indskrænkning, at hvor der er flere samboende Familiemedlemmer, der er arbejdsløse, faar kun den egentlige Forsørger fuld Understøttelse, medens de øvrige arbejdsløse Familiemedlemmer maa nøjes med halvt saa meget, som de ellers vilde have faaet.

For Nødhjælpsarbejdets Vedkommende er der gennemført Bestemmelser, der saavidt gørligt tilsikrer dem, der beskæftiges ved saadanne Arbejder, at faa de almindelig gældende overenskomstmæssige Betalinger, men for at opretholde Fordelen ved at faa andet Arbejde i Stedet for Nødhjælpsarbejdet, skal der af Lønnen tilbageholdes 15 pCt., hvilket Beløb indgaar i Arbejdsløshedsfonden og derved kommer til at virke til Fordel for de Arbejdsløses Understøttelse. Baggrunden for disse Ændringer var den, at Arbejdsgiverne, der var saa emsige for at faa indført Arbejdsgiverbidrag til Arbejdsløshedsfonden i Forventning om, at de kunde bruge den Indflydelse, de derved opnaaede, til Fordel for Arbejdsgiverformaal, havde, efter at de fastsatte Bidrag var begyndt at virke i deres fulde Omfang, faaet Kærligheden at føle gennem en mægtig Utilfredshed hos deres Medlemmer, en Utilfredshed, der i første Omgang gav sig Udslag i, at Industriens Arbejdsgivere forlangte Bidraget fra Landbrugets Arbejdsgivere fordoblede, medens man ved den oprindelige Fastsættelse af Bidraget og formodentlig i Forventning om øget Fordel i andre Henseender godmodigt havde ladet Landbruget slippe med et Bidrag, der for de fleste Landbrugeres Vedkommende kun udgjorde en Femtedel af det højeste Bidrag for Industriens Arbejdsgivere. Familietvisten blev dog dæmpet, men ved Lovens Revision gjaldt det nu for Arbejdsgiverne om at blive aflastet for dette kedelige Bidrag, og det var denne Løftestang, der førte Forhandlingerne til den endelige Ordning. Arbejdsgiverbidraget, der tidligere udgjorde gennemsnitlig 9 Kr. pr. beskæftiget Arbejder, og som højst kunde være 15 Kr. og mindst 3 Kr., blev i den nye Lov fastsat til omtrent Halvdelen heraf, nemlig et ensartet Bidrag af 5 Kr. pr. beskæftiget Arbejder for alle Industrigrene og 2 Kr. i Landbruget. Det Beløb, som skal kunne opsamles i Arbejdsløshedsfonden, nedsattes fra 50 Mill. til 30 Mill., og Statens Bidrag blev foruden den Trediedel af den udbetalte Understøttelse, som Staten ogsaa efter den hidtidige Lov skulde udrede, yderligere fastsat til at være 10 pCt. af det indgaaende Medlemsbidrag fra Arbejdsløshedskasserne. Fondens Indtægter er selvsagt blevet betydelig reducerede, og skulde Fonden komme ud for de samme Ydelser, som den har været præsenteret for i de sidste 2 Aar, kunde Stillingen blive ret vanskelig, da den Vej, der er givet i Loven til at faa yderligere Statstilskud, er baade trang og besværlig, men forhaabentlig vil Tilstandene i den kommende Tid bedre sig saaledes, at man ikke behøver at nære Bekymringer i saa Henseende.

Alt i alt maa den nye Lov hævdes at være en betydelig Forbedring, og selv om der paa visse Omraader har maattet resigneres, saa er dette sket i Forbindelse med et iøvrigt fra alle Sider støttet Ønske om for Fremtiden at uddrage Arbejdsløshedsforsikringen af den politiske Strid og give den Tid og Ro til at fæstne sig. Tilstanden, som den i de senere Aar har formet sig med stadige Angreb paa og Ændringer af Arbejdsløshedsloven og Arbejdsløshedskasser-

nes Virksomhed, var efterhaanden blevet uudholdelig for Arbejdsløshedskasserne.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Arbejdsmændenes Overenskomstforhandlinger.

I »Arbejderen« Nr. 37 fandtes der en Redegørelse for de Forhandlinger, som var ført angaaende de af Arbejdsmændenes Overensomster, der var udløbne til og med d. 15. Marts 1924.

Redegørelsen endte med at meddele, at Forligsmændene havde stillet et Mæglingsforslag, hvorpaa Svar skulde afgives Mandag den 24. Marts. Dansk Arbejdsmandsforbund sendte Mæglingsforslaget ud til Afstemning i sine Afdelinger, og den 24. Marts kunde der gives Forligsinstitutionen Meddelelse om, at Forslaget var vedtaget, idet 15.774 havde stemt *Ja*, 12.803 stemte *Nej*, medens 1501 havde svaret: *Stemmer ikke* eller havde afgivet blanke Stemmesedler, og 204 Stemmesedler var ugyldige. Ved Afslutningen af Optællingen manglede der endnu Indberetning fra 30 af Forbundets 401 Afdelinger, og 3 Afdelinger havde meddelt, at deres Generalforsamling havde vedtaget, at de ikke vilde deltage i Afstemningen. Motiveringen herfor fandtes i Resolutioner, som var vedtagne af de paagældende Generalforsamlinger, hvorefter man fandt Forligsforslaget saa daarligt, at man ikke vilde stemme derfor, men paa den anden Side har man ikke under de forhaandenværende Omstændigheder villet tage Medansvaret for at styrte Landet ud i en omfattende Arbejdskamp.

Samtidig forelaa Meddelelse om, at Dansk Arbejdsgiverforening havde vedtaget Mæglingsforslaget.

Da Forslaget saaledes er tiltraadt af begge Parter, er dermed den i Anledning af denne Konflikt varslede Lockout og de som Følge af Lockoutvarslet varslede Strejker aflyste.

## Arbejdsløsheden i Februar 1924.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Februar Maaned er en Fortsættelse af de for de tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

| Februar 1924 | Antal Arbejdere | Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 1. Fbr. | 8. Fbr. | 15. Fbr. | 22. Fbr. | 29. Fbr. |
| Hovedstaden: | | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. | pCt. |
| Bygn.-Industri | 11806 | 29,5 | 30,3 | 32,6 | 32,8 | 32,2 |
| AndenIndustri | 59687 | 11,7 | 11,4 | 10,9 | 10,7 | 10,1 |
| Handel..... | 5820 | 9,9 | 10,2 | 9,7 | 9,5 | 9,3 |
| Arbejdsmænd. | 30418 | 17,3 | 15,6 | 17,9 | 17,7 | 18,1 |
| Ialt... | 107731 | 15,1 | 14,6 | 15,2 | 15,0 | 14,8 |
| Provinserne: | | | | | | |
| Bygn.-Industri | 19191 | 43,2 | 43,1 | 44,9 | 45,1 | 45,9 |
| AndenIndustri | 57615 | 11,9 | 11,9 | 11,6 | 11,6 | 11,7 |
| Handel..... | 6603 | 7,5 | 7,5 | 7,6 | 7,8 | 7,4 |
| Arbejdsmænd. | 63170 | 32,1 | 31,1 | 33,4 | 33,4 | 35,0 |
| Ialt... | 146579 | 24,5 | 24,1 | 25,2 | 25,2 | 26,1 |
| Hele Landet. | 254310 | 20,5 | 20,1 | 21,0 | 20,9 | 21,3 |

Ved Udgangen af Februar var Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag under et 21,3 mod 21,0 pCt. ved Udgangen af Januar, altsaa næsten uforandret. Ogsaa indenfor de forskellige Hovedgrupper af Arbejdere har Bevægelserne kun været smaa. Der har været nogen Bedring i Beskæftigelsesforholdene for Handels- og Kontormedhjælpere, og i Hovedstaden tillige en lille Bedring for Industriarbejderne. Derimod er Arbejdsløshedsprocenten steget lidt for Arbejdsmændene.

Arbejdsløshedsprocenten for Januar og Februar Maaneder svarer ret nøje til Procenterne for de samme Maaneder i 1923.

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 746.

Landarbejdere hos Proprietær Munck, Karlebygaard.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 80—82.

Aar 1924 den 21. Marts Kl. 3¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 746:*

De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt paa egne og Proprietær Munck, Karlebygaards, Vegne.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Landarbejderforbundet Formand Oskar Levinsen, Afdelingsformand for Midtlolland Søren Christensen, Landarbejderne Søren Rasmussen, Chr. Willadsen.

*For Indklagede mødte:* Overretssagfører Engelhardt, Proprietær Overgaard, Direktør Holten-Andersen, Gaardejer Chr. Olsen, Branddirektør Schou, Proprietær Munck.

*Der fremlagdes Klage* af 1. Marts 1924 med 2 Bilag og Tilsvar af 8. Marts 1924.

Sagen forhandledes med Parterne, og Parterne enedes om, at det Antal løbende Favne, der er luget, stiller sig saaledes:

| | | |
|---|---|---|
| For Søren Rasmussen: | 1. Gang | 25512 |
| | 2. » | 31947 |
| | 3. » | 31947 |
| For Chr. Willadsen: | 1. Gang | 25362 |
| | 2. » | 31797 |
| | 3. » | 24847 |
| For Johannes Hansen: | 1. Gang | 61122 |
| | 2. » | 48252 |
| | 3. » | 55202 |

Iøvrigt forligtes Sagen saaledes, at Søren Rasmussen faar Betaling for 3. Gang Lugning samt for Depotet, ialt 94 Kr. 59 Øre samt Ret til Efterbetaling i Forhold til det af ham udførte Arbejde, og at der i Erstatning for Optagning og for den dertil hørende Efterbetaling udbetales ham af Proprietær Munck ialt 400 Kr. den 1. April d. A. gennem Organisationen.

Chr. Willadsen faar Betaling for 3. Gangs Lugning samt for Depotet, ialt 85 Kr. 17 Øre, hvorhos han har Krav paa Efterbetaling i Forhold til det af ham udførte Arbejde, og i Erstatning for Optagning og for den dertil hørende Efterbetaling faar udbetalt af Proprietær Munck 150 Kr., der betales den 1. April d. A. gennem Organisationen.

Hvad endelig Johannes Hansen angaar afgøres Sagen for hans Vedkommende paa den Maade, at Proprietær Munck, i hvis Hus han bor, giver ham Kvittering for et Aars Husleje til 1. Maj 1924, saaledes at alt Mellemværende mellem Munck og Johannes Hansen dermed er afgjort.

Sagen var dermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. $5^1/_2$.

*E. Tybjerg.*

/P. R. Stavnstrup, fung.

## Sag Nr. 748.
### Arbejdsmænd hos Murermestrene i Haslev.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 79—80.

Aar 1924 den 21. Marts Kl. $2^3/_4$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 748:* De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dets Haslev Afdelings Vegne mod Hovedorganisationen af Mesterforeninger i Byggefagene paa Landet i Danmark paa Murermestrene i Haslevs Vegne.

Retsformand, Dr. juris E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Næstformand Jens Larsen, Sekretær Georg Hansen, for Haslev Afdelingen Formand Vald. Jørgensen.

*For Indklagede mødte:* For Hovedorganisationen Formanden, Murermester H. Ehlers, Næstformand Jens Andersen, Bestyrelsesmedlem H. P. Eriksen og Murermester Hansen, Haslev.

*Der fremlagdes* Klage af 7. Marts 1924 med 1 Bilag og Tilsvar af 12. Marts 1924.

Sagen forhandledes mellem Parterne, og Retsformanden udtalte, at en faglig Voldgiftskendelse maatte efterkommes. De Indklagede erklærede herefter, at Kendelsen vilde blive efterkommet en af de første Dage, og Klagerne tog i Henhold hertil deres Klage tilbage.

Retten hævet Kl. $3^1/_4$.

*E. Tybjerg.*

/P. R. Stavnstrup, fung.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 * KØBENHAVN DEN 5. APRIL 1924 * 20 AARGANG

## Arbejdsløshedskasserne.

Kasser der har faaet Anerkendelse som berettigede til ekstraordinær Understøttelse.

Efter Indstilling fra Arbejdsnævnets Afdeling for ekstraordinær Arbejdsløshed fastsættes i Henhold til § 28 i Lov af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. herved følgende:

§ 1.

Fra og med den 1. April 1924 at regne vil ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov af 4. Marts 1924 kunne ydes til arbejdsløse henhørende til følgende Fag og Brancher af Fag:

Fag:

Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere, Bogbinderi- og Papirvarearbejdere, Bogtrykkere, Elektrikere, Forgyldere, Gartneriarbejdere, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Gørtlere, Handels- og Kontormedhjælpere, Kurvemagere, Landarbejdere, Metalarbejdere, Rebslageriarbejdere, Riggere og Sejlmagere, Skibstømrere, Snedkere, Sømænd, Tømrere og Urmagere.

Brancher af Fag:

Indenfor Skotøjsarbejderne: *Haandskomagere.*

Indenfor Arbejdsmandsfaget: *Havnearbejdere* og *Jord- og Betonarbejdere.*

1) Som henhørende til foranstaaende *Fag* anses:
   a) saadanne Personer, der er Medlemmer af en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse omfattende et af ovenstaaende Fag, og
   b) saadanne andre Personer — hvad *enten* de er arbejdsløshedsforsikrede i Arbejdsløshedskassen for Gentofte-Lyngby og Gladsakse Sogne *eller* slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede —, der igennem den deres Arbejdsløhedskort paaførte Angivelse af deres Erhverv dokumenterer, at de normalt søger Beskæftigelse som Lønarbejdere i et af ovenstaaende Fag.
2) Som henhørende til foranstaaende *Brancher af Fag* anses saadanne Personer, der *enten* er Medlemmer af en af følgende Arbejdsløshedskasser: Arbejdsmændenes, Skotøjarbejdernes og Gentofte-Lyngby og Gladsakse Sognes Arbejdsløshedskasse *eller* slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede, og som kan dokumentere, at de inden nærværende Bekendtgørelses Ikrafttræden havde eller —, hvis de da var arbejdsløse — søgte Beskæftigelse som Lønarbejdere i en af de angivne Brancher.

Rigtigheden af den arbejdsløses Dokumentation af det anførte Forhold skal være bekræftet — efter foregaaende Undersøgelse — af vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor, indenfor hvis Omraade den Arbejdsløshedskasse-Afdeling, som den arbejdsløse tilhører, er beliggende, eller — for Personer, der ikke er arbejdsløshedsforsikrede — af det kommunale Arbejdsanvisningskontor, ved hvilket vedkommende er indtegnet som ledig.

For *ikke-arbejdsløshedsforsikrede* Personers Vedkommende er det tillige en Betingelse for at oppebære Understøttelse, at den paagældendes Arbejdsløshedskort udviser, at han tilhører en af de angivne Brancher.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. April 1924.

Indenrigsministeriet, den 29. Marts 1924.

*Kragh.* / J. Bülow.

### Arbejdsgiveres Forpligtelser ved Antagelse af Arbejdere under ekstraordinær Arbejdsløshed.

Efter Lov af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. § 31, Stykke 10—12, paahviler der fra og med den 1. April 1924 en Arbejdsgiver følgende Forpligtelser, naar han antager til Arbejde af mere end een Dags Varighed en Arbejder, der *tilhører* et Fag eller en Branche, hvori der af Indenrigsministeren er erklæret at herske ekstraordinær Arbejdsløshed:

I.

*Ved Antagelse* til Arbejde — hvad enten det sker efter eller uden Anvisning — *paahviler* det Arbejdsgiveren at *afkræve* Arbejderen det for ham udstedte Arbejdsløshedskort for paa den dertil indrettede øverste Del af Kortet at give dette Paategning om Datoen for Arbejdets Paabegyndelse og forsyne det med sin (Firmaets) Underskrift. Efter Paategningen leveres Kortet tilbage til Arbejderen.

II.

*Ved Arbejdets Ophør paahviler det* Arbejdsgiveren *ufortøvet* paa den dertil indrettede andet Del af Arbejdsløshedskortet at give dette Paategning om Datoen for Arbejdets Ophør og forsyne det med sin (Firmaets) Underskrift.

III.

*Vægrer* en Arbejder sig ved at afgive sit Arbejdsløshedskort til Paategning, *eller* nægter han at være i Besiddelse af et Arbejdsløshedskort, *paahviler* det Arbejdsgiveren *omgaaende at tilstille det nærmeste kommunale Arbejdsanvisningskontor* saa fyldige Oplysninger som muligt om Antagelsen og herunder saavidt muligt Arbejderens Navn og Bopæl samt — hvis Arbejderen er Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse — Arbejdsløshedskassens Navn og hans Nummer i denne.

*Denne Anmeldelsespligt bortfalder* imidlertid i Tilfælde af, at Arbejderen ved en Erklæring fra den Institution, af hvilken ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse udbetales i vedkommende Kommune, godtgør, at han,

*forsaavidt* han er Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, ikke nyder *anden* ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse *end Tillægshjælp til vedtægtsmæssig Understøttelse,* og

*forsaavidt* han ikke er Medlem, ikke nyder *ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse.*

IV.

De under I, II og III nævnte Forpligtelser paahviler Arbejdsgiveren, hvad enten den paagældende Arbejder antages til Arbejde i vedkommende Arbejdsgivers Erhverv eller private Tjeneste.

V.

Overtrædelser staffes med Bøder.

*Indenrigsministeriet, den 29. Marts 1924.*

## Maj-Demonstrationen 1924.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har i Lighed med tidligere Aar beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Afholdelse af Demonstration den 1. Maj, og har besluttet atter at søge en saadan afholdt overalt, hvor der er Mulighed herfor.

Selv om direkte Angreb paa 8-Timersdagen kun i enkelte Tilfælde har været fremme i indeværende Foraars Overenskomstforhandlinger fra Arbejdsgivernes Side, saa er der dog stadig et intensivt Arbejde i Gang for at undergrave denne. I hele den borgerlige Presse lades intet Tilfælde ubenyttet til at lægge denne for Had. Tendentiøse og usande Fremstillinger om Forholdene i Udlandet kan daglig konstateres, hvorimod virkelige Kendsgerninger om 8-Timersdagens urokkelige Bestaaende og Gennemførelse paa nye Omraader forties.

Ogsaa fra Regeringens Side lægges tydeligt Uvilje for 8-Timersdagens Gennemførelse for Dagen, hvilket ikke alene har medført, at denne ikke, som vort Krav stadig har været og er, er blevet lovfæstet, men man har ogsaa søgt administrativt at komme den til Livs overalt, hvor Mulighed herfor har været til Stede.

Det gaar derfor ikke an, at Arbejderne holder sig i Ro. Interessen for 8-Timersdagens Bevarelse og Lovfæstelse maa holdes levende i videst mulig Udstrækning, og hertil er den

aarligt tilbagevendende Majdemonstration et velegnet Middel.

Forretningsudvalget retter derfor en Opfordring til alle Arbejdere om at fejre 1ste Majdagen med almindelig Arbejdshvile i saa stor Udstrækning som muligt.

Fagforeningerne anmodes om i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Fællesorganisationerne at foranstalte Møder den 1. Maj, eventuelt i Forbindelse med Procession gennem Gaderne.

Festtegn og Sange vil som tidligere kunne faas til Anskaffelsespris hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer Alfr. Christiansen, Nørre Farimagsgade 49[1], København K.

P. F. V.

*Carl F. Madsen.*

/ Hans Jacobsen.

# Literatur

## Et interessant Arbejde om Fabrikstilsynet i de forskellige Lande.

Under Titlen »Factory Inspection. Historical development and present organisation in certain countries«[1]) har det internationale Arbejdsbureau i Genève fornylig udgivet en systematisk Oversigt over den historiske Udvikling og den nuværende Organisation af Fabrikstilsynet i 25 Lande.

Udarbejdelsen af denne Oversigt foretoges i Forening med Forberedelserne til den femte internationale Arbejdskonference, som afholdtes i Genève forrige Oktober, og hvor der, som man mulig erindrer, blev vedtaget en »Henstilling« vedrørende det vigtige Spørgsmaal om de almindelige Principper for Fabrikstilsynets Organisation. Ved Konferencen forelaa Rapporten kun i Korrektur, hvorved de ved Konferencen tilstedeværende Delegerede og Eksperter fik Lejlighed til, inden Arbejdet udsendtes i sin endelige Form, at gennemse de Dele af samme, som vedrørte deres eget Land. Hensigten med Rapporten var at give de Delegerede et saa fuldstændigt som muligt Overblik over de nu raadende faktiske Forhold i de forskellige Lande og derved skabe et fastere Grundlag for Konferencens Forhandlinger end den sædvanlige af Arbejdsbureauets diplomatiske Afdeling udarbejdede Oversigt over Regeringernes Svar paa Arbejdsbureauets Spørgeskema. De i Rapporten behandlede Lande er: England, Frankrig, Tyskland, Belgien, Nederlandene, Schweiz, Østrig, Czekoslovakiet, Polen, Jugoslavien, Ungarn, Danmark, Sverige, Norge, Finland, Italien, Spanien, De forenede Stater, Kanada, Australien, Ny Zealand, Sydafrika, Indien, Japan og Uruguay.

I Forordet til dette interessante Arbejde, som sikkert udgør den rigeste og mest paalidelige Kilde til Oplysninger vedrørende denne vigtige Sag, skrives der blandt andet følgende:

Allerede ved et hastigt Gennemsyn af disse Oversigter finder man en Mængde Forskelligheder og Ejendommeligheder. I et Land er Fabrikstilsynet en Politi- og Kontrolopgave, i et andet Land repræsenterer det Samfundet i Spørgsmaal vedrørende Arbejderbeskyttelseslovgivningen paa samme Maade som den offentlige Anklager, naar det gælder Straffeloven, i et tredje er Fabriksinspektionens hovedsagelige Opgave at virke som sagkyndig Raadgiver i Spørgsmaal vedrørende industriel Organisation. I visse Tilfælde spiller Arbejderorganisationerne en betydelig Rolle i Inspektionssystemet og udøver stor Indflydelse paa Administrationen af Arbejderbeskyttelsen. I andre Lande er det Frygten for, at Inspektørerne skal udøve deres Funktioner paa en vilkaarlig Maade og til Fordel for Arbejdsgiverne, som særlig falder i Øjnene. I de skandinaviske Lande har de lokale administrative Myndigheder en vis Betydning indenfor Inspektionsorganisationen; ellers er Centralisationen næsten overalt praktiseret i stor Udstrækning. Endelig ser man, at der i nogle Lande til Begrebet Fabrikstilsyn knyttes visse Forestillinger om Velgørenhed og Hjælpevirksomhed. Men trods alle nationale Særpræg synes det dog, som om Fabriksinspektionen er vokset frem og har udviklet sig med Henblik paa at møde visse ensartede herskende Krav. I alle sine mange og vekslende Former synes den dog i Hovedsagen indenfor sin historiske Ud-

[1]) 316 Sider. 5 sh. Ogsaa paa Fransk.

vikling at have fulgt samme Veje eller i hvert Fald tenderet i samme Retning trods visse Afvigelser.

Fra i Begyndelsen at have udgjort en ret ubetydelig Politiopgave, udøvet af Personer med saa godt som ingen Autoritet, har Fabriksinspektionen i Løbet af de sidste Aartier udviklet sig i en betydelig Grad. Den bliver for hvert Aar mere omfattende, effektiv og rig paa Muligheder takket være de hygiejniske Problemers og Sikkerhedsforanstaltningernes voksende Betydning for Arbejderbeskyttelseslovgivningen og dens Gennemførelse, det Undersøgelsesarbejde, som kræves til Belysning af disse Problemer, og den Hjælp, der ydes baade af Arbejdsgivere og af Arbejdere, og som paa dette Omraade mere end paa noget andet er ønskeligt og nødvendigt. Kontrasten mellem vore Dages Fabriksinspektion og de første Komitéer eller Nævn, som uden Vederlag skulde kontrollere Overholdelsen af nogle faa rudimentære Forskrifter, er et slaaende Vidnesbyrd om Fabrikstilsynets kraftige og hurtige Udvikling og den Betydning, det har opnaaet indenfor det industrielle System. *D.*

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 738.

Havnearbejdere i København.

Losning af S/S „Sønderborg", S/S „Nautik", Omladning fra M/S „Haukur" til M/S „Elin" og Sortering af Trælast.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 8. Marts 1924 i Sag Nr. 738: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne i Anledning af Brud paa Septemberforliget og den gældende Overenskomst, hvori sidstnævnte Forbund i de 4 nedenfor omtalte Tilfælde skal have gjort sig skyldig. Klagerne har nedlagt Paastand om, at Fællesforbundet dels ikendes Bod, dels i det enkelte dømmes efter de ved hvert Forhold nedenfor nærmere angivne Paastande.

De Indklagede procederer i det hele til Frifindelse.

I. Da man den 30. Oktober 1923 paa Grund af Regnvejr ikke havde kunnet arbejde om Formiddagen ved Losning af S/S »Sønderborg«, ønskede de til dette Arbejde mønstrede Havnearbejdere at gaa hjem Kl. 1. Efter Forlangende af vedkommende Firmas Repræsentant maatte de imidlertid vente længere, og da Vejret ikke blev bedre, blev de hjemsendt Kl. 3. For Tiden fra Kl. 1—3 forlangte Arbejderne Ventepenge, som de den næste Dag krævede udbetalt med 88 Kr. 43 Øre, inden de vilde paabegynde Arbejdet. Da Firmaet ansaa Kravet for uberettiget, og en Henvendelse til Fællesforbundet viste sig ikke at føre til noget, betaltes Beløbet under Protest. Da Forbundet har nægtet at medvirke til, at det paagældende Ventepengespørgsmaal undergives Prøvelse ved faglig Voldgiftsret, og Klagerne derhos mener, at Forbundet overenskomststridig skal have givet sine Medlemmer Instruktioner om, at de kun mod Ventepenge maa blive paa vedkommende Arbejdsplads udover Kl. 1, paastaar de under denne Sag Forbundet tilpligtet at tage nævnte Instruktion tilbage og lade Spørgsmaalet om Berettigelsen af Ventepengekravet i det ovennævnte Tilfælde afgøre ved faglig Voldgiftsret.

Den paagældende Overenskomstbestemmelse giver Krav paa Ventepenge, »naar det under ordinær Arbejdstid forlanges, at Arbejderne skal vente udover en Time, for de efterfølgende Timer, forsaavidt Ventetiden ikke er foraarsaget af Vejrliget.« Klagernes Standpunkt er det, at saavel ifølge Ordlyden som ifølge den faktisk gældende Sædvane, maa Arbejderne uden Ventepenge afvente Vejrligets Bedring i ubegrænset Tid. De Indklagede hævder derimod, at Arbejderne ifølge en til Overenskomsten knyttet fast Sædvane kun anses pligtige til vederlagsfrit at vente i et vist nærmere angivet begrænset Omfang.

Forbundet benægter at have udstedt nogen særlig Instruktion til sine Medlemmer, men vil paa Medlemmers Spørgsmaal have givet det Svar, at de

bør vente en rimelig Tid, f. Eks. en halv Dag, samt at de, hvis der stadig ikke er Udsigt til Vejrforbedring, godt kan gaa hjem. Men vil have tilføjet, at Arbejderne selv maa sørge for at være til Stede, naar Vejret bedres, men paa den anden Side ikke er afskaaret fra at lade sig mønstre til Arbejde, som kan udføres paa Trods af Vejret.

Da Spørgsmaalet om, hvorledes den ovennævnte Overenskomstbestemmelse er at forstaa, særlig ogsaa hvorvidt dens Ordlyd er begrænset ved bindende faglig Kutyme, henhører under faglig Voldgiftsrets Afgørelse, findes Klagernes Paastand om det her omhandlede Spørgsmaals Henvisning til Afgørelse ved saadan Voldgiftsret at burde tages til Følge, saaledes at Spørgsmaalet om Tilbagebetalingen af de Kr. 88,43 kommer til at bero paa det Udfald, som den faglige Voldgiftsretssag faar.

Da noget tilsvarende gælder med Hensyn til Beskaffenheden af de af Forbundet afgivne Svar eller Instruktioner, skal nærværende Ret ikke for Tiden udtale sig nærmere om dette Punkt af Sagen.

For Nægtelsen af at medvirke til faglig Voldgiftsbehandling af Ventepengespørgsmaalet har Forbundet paadraget sig Bodsansvar, hvorom nærmere henvises til, hvad nedenfor skal bemærkes under IV.

II. Den 4. December 1923 skulde ca. 155 Kubikfavne Splitved for Københavns Stewedore Co. omlades fra M/S »Haukur« til M/S »Elin«. Firmaet, der vil have anset en Bestemmelse i den for Kularbejde gældende Overenskomst, hvorefter Losning af Splitved betales med Kr. 1,50 pr. Kubikfavn pr. Mand, anvendelig ogsaa paa Omladning, vil under en Besigtigelse, der blev foretaget af Grosserer Ancher Nielsen paa vedkommende Arbejdsgiverorganisations Vegne og Forbundets daværende Formand, have aftalt med vedkommende, at Arbejdet skulde udføres i Akkord til ovennævnte Pris. Paa Grund af Arbejdernes Modstand blev Arbejdet imidlertid udført i Timeløn, idet der dog fra Arbejdsgivernes Side blev protesteret mod, at man ikke var villig til at udføre Arbejdet i Akkord som ovennævnt. Faglig Voldgift forlangtes ikke fra Arbejdsgivernes Side, fordi man der gik ud fra, at Akkordaftale var truffet.

Idet Klagerne nu hævder, at der under Arbejdet er udvist Obstruktion, saaledes at Arbejdet har taget 10 Dage i Stedet for allerhøjst 5, og at Arbejdsudgiften er bleven 4602 Kr. 29 Øre, medens den i Akkord paa Grundlag af ovennævnte Takst kun vilde være bleven 2931 Kr. 82 Øre, paastaar Klagerne Forbundet tilpligtet at erstatte Stewedore Compagniet Differencen — altsaa 1670 Kr. 47 Øre samt desuden betale dette Kompagni 4800 frcs., som vedkommende Rederi skal have krævet i Overliggedagspenge.

Det kan efter Sagens Oplysninger ikke anses bevist, at den ovennævnte Overenskomstbestemmelse (1 Kr. 50 Øre pr. Mand pr. Kubikfavn) er anvendelig paa en Omladning som den heromhandlede, og det kan derhos ej heller anses bevist, at nogen endelig Akkordaftale er truffen, idet der i alt ingen Enighed var opnaaet om et eventuelt Akkordholds Størrelse. Det har derefter været berettiget, at Arbejdet er krævet udført i Timeløn.

Efter de Indklagedes Angivende er Arbejdet ikke forsinket mere, end selve dets særlige Beskaffenhed har medført; men hvordan det nu end forholder sig hermed, er det i alt Fald ikke oplyst, at der over for Forbundet rettidig er fremsat Klage paa dette Punkt med en saadan Klarhed, at der kan være Spørgsmaal om at tilpligte Forbundet at betale de i Klagernes Paastand omhandlede Beløb.

De Indklagede vil herefter paa dette Punkt af Sagen være at frifinde.

III. A/S Baltisk Trælandel traf den 28. December 1923 Aftale med 4 Havnearbejdere om Sortering af noget oplosset Trælast (Rosbunke); nogle Timer efter Arbejdets Begyndelse nægtede de paagældende efter Klagernes Fremstilling at fortsætte til den aftalte Takst, der var den samme, som efter Overenskomsten betales for »Oplosning fra Sejler«; der skete Henvendelse til Forbundet. Dettes Formand lovede efter sin Forklaring at bringe Sagen i Orden, *hvis* en virkelig Aftale var truffen, men Formanden vil derefter kun have kunnet finde den ene af de paagældende Arbejdere, som paa Forespørgsel be-

nægtede, at der var truffet nogen endelig Aftale, og Forbundet erklærede saa den 29. December om Eftermiddagen, at det herefter intet kunde have med Sagen at gøre paa dette Grundlag. I Skrivelse af s. D. gjorde Arbejdsgiverorganisationen Forbundet ansvarligt for, hvad Aktieselskabet maatte komme til at betale mere. Der blev derefter med andre Arbejdere truffet Aftale om Betaling af ialt 450 Kr. Forbundet har under Proceduren erklæret at have været rede til at hjælpe Aktieselskabet til en ny og virkelig Akkordaftale som Slumpakkord paa ca. 300 Kr.

Klagerne, der hævder, at Aktieselskabet havde Krav paa at faa Arbejdet udført for det Beløb, som skulde være betalt efter den paaberaabte første Aftale, hvilket vilde udgøre 220 Kr., paastaar Forbundet dømt til at betale Differencen mellem 220 Kr. og 450 Kr., altsaa 230 Kr.

Efter Sagens Oplysninger maa der gaas ud fra, at den ovennævnte Takstbestemmelse for »Oplosning fra Sejler« ikke uden videre er anvendelig paa Sortering af Rosbunker; og da den paaberaabte Aftale om Sortering til denne Takst ikke i Overensstemmelse med Tømmerhandleroverenskomstens § 20 er truffet skriftligt, findes Forbundet i nærværende Tilfælde ikke at kunne gøres ansvarligt som af Klagerne paastaaet, men vil ogsaa paa dette Punkt af Sagen være at frifinde.

IV. Den 7. Januar 1924 skulde der losses en Dækslast af Træ, som ankom med S/S »Nautik« til A/S »Silvan«. Da Dækslasten var overiset, foretoges der den 8. s. M. om Formiddagen en Besigtigelse af Direktør C. A. Andersen for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Fællesforbundets Formand A. Jørgensen. Direktør Andersen erklærede, at Lastens Tilstand ikke kunde give Arbejderne Krav paa større Betaling end Overenskomstens almindelige Takst og henviste til, at der Dagen efter vilde kunne forhandles om Sagen i Arbejdsgiverforeningen. Forbundets Formand krævede Afgørelse straks og foreslog, at der skulde betales ekstra ialt 600 Kr. Direktør Andersen tilbød, at man vilde sætte i alt Fald en Mand ekstra for hvert Lossehold til at hugge Isen bort. Forbundets Formand erklærede ikke at kunne indgaa herpaa. Arbejderne (15 Mand om Bord) forlod derefter Arbejdsstedet, hvad den paagældende Entreprenør protesterede imod, idet han ansaa det som en ulovlig Arbejdsstandsning. Entreprenøren betalte derefter de 600 Kr. ledsaget af en Protest, som Forbundsformanden nægtede at modtage. Klagerne paastaar nu Forbundet tilpligtet til at tilbagebetale disse 600 Kr. til Entreprenøren, Firmaet Werner & Jørgensen.

Forbundet burde ikke have stillet Forslaget om Betaling af de 600 Kr. under Forhold som de foreliggende, hvor det maatte opfattes som et Ultimatum under Trusel om Arbejdsstandsning, og Arbejdsgiverne maatte saa meget mere opfatte Situationen saaledes, da Arbejderne gik samlet bort ganske kort efter Frokostpavsen.

Entreprenørfirmaet har herefter i og for sig Krav paa Tilbagebetaling af de 600 Kr., men da det, som Sagen foreligger, maa anses udelukket, efter at saa lang Tid er hengaaet, gennem faglig Voldgift at faa fastslaaet, i hvilken Grad Dækslasten var overiset, og hvorvidt Situationen, som Forbundet hævder, faldt ind under de i Overenskomstens § 20 omhandlede »ekstraordinære Forhold, som ikke er nævnt i denne Priskurant«, mener Retten ikke at burde tilpligte Forbundet at tilbagebetale mere end et Beløb, som skønsmæssig fastsættes til 300 Kr., idet Retten under de foreliggende mangelfulde Oplysninger mener at maatte tage Hensyn til de Merudgifter, som Entreprenøren vilde have haft, hvis der, som tilbudt, var bleven sat en Mand ekstra til for hvert Lossehold.

For sit Forhold paa dette Punkt af Sagen samt for sit Forhold med Hensyn til den ovenfor under I omhandlede Nægtelse af Medvirken til faglig Voldgift, findes Forbundet derhos at maatte paalægges en Bod, hvis Størrelse vil være at fastsætte under Et til 300 Kr., og som vil være at tillægge Dansk Arbejdsgiverforening.

Sagen giver iøvrigt Retten Anledning til at udtale, at vel bør der, som tidligere udtalt i Rettens Domme, ofte i Tilfælde af Tvist forholdes saaledes, at Betaling — henholdsvis Arbejdsydelse

— sker under Protest og Tvisten derefter indbringes for en Voldgiftsret, men en saadan Fremgangsmaade bør ikke benyttes, før vedkommende Parter har forsøgt at enes gennem en *virkelig* Realitetsforhandling om de Spørgsmaal, der er dem imellem.

Sagens Omkostninger, 600 Kr., vil efter Sagens Udfald være at betale med Halvdelen af hver af Parterne.

*Kendelse.*

*Det ovenfor under I omhandlede Spørgsmaal om Krav paa Ventepenge henvises til Behandling ved faglig Voldgiftsret.*

*Havnearbejdernes Fællesforbund bør til Dansk Arbejdsgiverforening i Bod betale 300 Kr. Fællesforbundet bør derhos til Firmaet Werner & Jørgensen betale 300 Kr. Iøvrigt bør de Indklagede være fri for Klagernes Tiltale i denne Sag.*

*Sagens Omkostninger, 600 Kr., betales med 300 Kr. af Dansk Arbejdsgiverforening paa vedkommende Underorganisations Vegne og med 300 Kr. af De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.*

Sag Nr. 739.
Telefonfunktionærer hos Fyns kommunale Telefonselskab.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af* 13. Februar 1924 i Sag Nr. 739: Dansk Arbejdsgiverforening paa Fyns kommunale Telefonselskabs Vegne mod Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark og dennes Fyns Afdeling.

Af Proceduren fremgaar, at de Indklagede, Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark, ønsker en Ordning, hvorefter Jordarbejde, Rejsning af Master, Haandlangerarbejde og lign. udføres af Arbejdsmænd, henhørende under Dansk Arbejdsmandsforbund, medens »Telefonarbejde« udføres — foruden selvfølgelig af Selskabets faste Tjenestemænd — af løst antagne Arbejdere, henhørende under Centralorganisationen og lønnede med en for saadant fagligt Arbejde fastsat højere Løn. Heroverfor hævder derimod Klagerne, Fyns kommunale Telefonselskab, at en saadan skarp Sondring er praktisk uigennemførlig, (naar f. Eks. en Arbejder, staaende paa Jorden, hjælper til ved at holde en Traad, er han almindelig Arbejdsmand, men gaar han op ad en Stige med Traaden, vilde han blive Telefonarbejder o. s. v.), og at den for Selskabet brugbare Ordning er den, at Selskabet kan anvende de paa almindelig Arbejdsmandsløn antagne løse Arbejdere til al Slags herhenhørende Arbejde, og senere efter sit Skøn, naar Vedkommende er blevet fortrolig med denne Art Arbejde — altsaa har gennemgaaet en Slags Læretid — og derhos har vist Anlæg og Interesse for saadant Arbejde, kan overføre ham til de højere lønnede Arbejderes Klasse.

Ved et Reglement af 1920 tilsikredes der Telefonselskaberne 2 Maaneders uindskrænket Anvendelse af Folk, der var antagne paa Arbejdsmandsvilkaar. Ved Reglementets Revision i 1922 forlængedes de 2 Maaneder til 3 Maaneder. Dette Reglement blev imidlertid opsagt af Fyns kommunale Telefonselskab til 1. April 1923, bl. a. under Hensyn til, at man vilde bort fra denne Tidsbegrænsning, og det blev — efter Klagernes Anbringende — under Forhandlingerne i Sommeren 1923 om et nyt Reglement m. m. udtrykkelig fremhævet, at dette var Selskabets Standpunkt. Klagerne har videre forklaret, at det ved Hjælp af Indrømmelser paa andre Punkter lykkedes det at gennemføre sit Standpunkt, idet Tidsbegrænsningen bortfaldt ved det Reglement, hvorom Enighed opnaaedes den 29. August 1923 paa et Møde mellem Selskabet og Centralorganisationens Fyns Afdeling, og som traadte i Kraft den 1. Oktober 1923. Endelig har man fra Selskabets Side fremhævet, at der inden Vedtagelsen herskede Klarhed over, at Selskabet ikke var forpligtet til at beholde alle de løst antagne Arbejdere, der den 1. Oktober 1923 havde arbejdet 3 Maaneder for det, til den højere Løn.

Under Henvisning til det her anførte har Selskabet under denne Sag paaklaget, at Fyns Afdelingen med Centralorganisationens Sanktion den 14. Januar 1924 har tilsendt sine Medlemmer — hvoriblandt findes en Del af de paa almindelig Arbejdsmandsløn antagne løse Arbejdere — en Meddelelse — der iøvrigt er en Gentagelse af tid-

ligere lignende Meddelelser, som dog under de stedfundne Forhandlinger er blevet tilbagekaldte — gaaende ud paa, at »fra Mandag den 21. Januar 1924 fra Arbejdstidens Begyndelse ophører alt Telefonarbejde for de som Arbejdsmænd lønnede«, hvorhos det i en Tilføjelse »indtrængende henstilles til alle ved Selskabet beskæftigede at være hinanden behjælpelige med, at dette paa det strengeste bliver gennemført«.

Klagerne har paastaaet Centralorganisationen tilpligtet at tilbagekalde denne Meddelelse og paalagt Bod for det ved dens Udsendelse begaaede Overenskomstbrud.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de dels gør gældende, at Reglementet formentlig ikke kan betragtes som en Overenskomst, dels — uden egentlig at bestride, hvad der fra Klagernes Side er anført om Indholdet af Forhandlingerne — i al Almindelighed hævder, at de har opfattet det hele Forhold anderledes.

I en under Sagen fremlagt Udskrift af en af Repræsentanter for Selskabet og Fyns Afdelingen underskrevet Protokol over et den 29. August 1923 holdt Møde hedder det:

»Til Forhandling forelaa Reglement af 1923 for løst beskæftiget Personale ved Fyns kommunale Telefonselskab.

Der opnaaedes Enighed om det af Selskabet fremsendte Forslag med følgende Ændringer:

Under 1., 3. Stk., 3. Linie rettes Ordet »hverken« til »ikke« og i samme Stykke 4. Linie udgaar Ordene »eller Mødepenge . . . . at møde«.

Telefonselskabets Repræsentanter bekræftede tidligere givet Tilsagn om, at der normeres 25 nye Telefonarbejderstillinger, og der gaves Løfte om at give skriftlig Meddelelse til indtil 25 af de nuværende Reservearbejdere om, at disse lønnes efter Reglementets I.

Den af Centralorganisationen overfor Selskabet etablerede Blokade ophæves straks.

Dette Reglement træder i Kraft samtidig med Tjenestemændenes Reglementer.«

Idet Retten maa gaa ud fra, at det under Sagen som Bilag 4 fremlagte Reglement er overensstemmende med, hvad der saaledes er vedtaget paa Mødet den 29. August 1923, maa det statueres, at Reglementet efter dets Tilblivelsesmaade er at betragte som en Overenskomst.

Da endvidere Reglementet intet indeholder om Begrænsning hverken med Hensyn til Tid eller med Hensyn til Arbejdets Art af Selskabets Benyttelse af det i Reglementet omtalte »løst beskæftigede Personale«, der »lønnes efter de paa det paagældende Arbejdssted gængse Lønninger«, maa Retten videre statuere, at Meddelelsen af 14. Januar 1924 har været overenskomststridig.

Forsaavidt de Indklagede under Proceduren tillige har gjort gældende, at denne Sag bør afgøres af det Opmandsnævn, der omhandles i Forhandlingsreglernes § 5, hvortil Reglementets Fællesregler henviser, kan der heller ikke heri gives dem Medhold. Forhandlingsreglerne, der er vedtagne af Parterne og den 9. August 1923 stadfæstede af Ministeriet for offentlige Arbejder, er vel paa flere Punkter uklare; men da der mellem Parterne er Enighed om, at de skal forstaas saaledes, at Opmandsnævnet kun træder i Virksomhed, naar enten begge Parter forlanger det, eller Sagen har været til forgæves Forhandling for Hovedorganisationerne, vil nærværende Sag, der ikke har været til saadan Forhandling, ikke — alene efter de Indklagedes Forlangende — kunne henvises til Opmandsnævnet.

I Anledning af det begaaede Overenskomstbrud findes der at burde paalægges Centralorganisationen en Bod af 200 Kr. Den vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

*Kendelse.*

*Den ovenomtalte med Sanktion af Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark den 14. Januar 1924 udsendte Meddelelse bør som overenskomststridig tilbagekaldes.*

*Til Dansk Arbejdsgiverforening paa Fyns kommunale Telefonselskabs Vegne betaler Centralorganisationen en Bod af 200 Kr. Endvidere betaler Centralorganisationen Sagens Omkostninger med 300 Kr.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 * KØBENHAVN DEN 12. APRIL 1924 * 20 AARGANG

## Stor-Konflikten i Norge.

### Skandinavisk Konference.

Paa Initiativ af vort Forretningsudvalg fandt der en Konference Sted den 4. og 5. April mellem Repræsentanter for de tre skandinaviske Landes faglige Landsorganisationer.

*For Norge* var til Stede: Ole O. Lian, Halvard Olsen og Oskar Olsen.

*For Sverige:* Arvid Thorberg, Johan Olav Johanson og Eric Lange.

*For Danmark:* Carl F. Madsen, Alfr. Christiansen, J. A. Hansen og Martin Petersen.

*Carl F. Madsen* bød velkommen og udtalte, at naar vort Forretningsudvalg havde ønsket denne Konference, var det for at komme til Bunds i den Strid, der for Tiden udkæmpes med de norske Arbejdsgivere.

*Lian* gav derefter en meget udførlig Skildring af den faglige Situation i Norge, hvoraf det væsentlige er gengivet i en Artikel i »Arbejderen« Nr. 34 (23. Februar 1924).

Af de Udtalelser, som Lian iøvrigt fremsatte, anfører vi følgende:

Det er ganske urigtigt, naar Arbejdsgiverne i Norge erklærer, at Konflikt-Situationen er en Følge af den saakaldte »ulovlige Jernstrejke«.

Sagen er den, at bag Arbejdsgivernes Angreb paa den norske Fagorganisation ligger der ganske andre Interesser skjult end de, som tilkendegives officielt.

Siden 1921 har de norske Arbejdsgivere uafbrudt lagt hele deres Styrke mod den faglige Landsorganisation. Lønafslag og Forringelse af Arbejdsvilkaarene hørte saa at sige til Dagens Orden.

I 1923 tog Fagorganisationen til Genmæle, og det lykkedes at opretholde de gamle Arbejdsvilkaar og endvidere at opnaa adskillige Forbedringer med Hensyn til Arbejdsvilkaarene. Dette er utvivlsomt et medvirkende Motiv til Arbejdsgivernes Angreb.

Naar det nu fra Arbejdsgivernes Side paastaas, at det er den saakaldte ulovlige Arbejdsstandsning i Jernindustien, som er den egentlige Aarsag til Konflikten, er dette ganske misvisende.

Overenskomsten i Jernindustrien udløb iøvrigt den 1. April, og der bestaar saaledes ingen organisationsmæssige Overenskomstforhold om Løn- og Arbejdsvilkaar i Jernindustrien; men alligevel fortsætter Arbejdsgiverne med deres stejle Modstand, og de forlanger, at vi skal indgaa paa de saakaldte »Garantier«.

Det vil sige, at Fagorganisationen skal stille et Depositum paa 50—100 Kr. pr. Medlem, som skal være til Arbejdsgivernes Raadighed, hvis Arbejderne optræder i Strid med Overenskomsten.

Altsaa: Selv om Organisationen gør alt, hvad den kan, for at overholde de trufne Aftaler, saa skal den hæfte for maaske en enkelt Mands Optræden.

De organiserede Arbejderes Stilling til de norske Arbejdsgiveres Krav om Garantier er imidlertid uden Hensyn til politisk og faglig Opfattelse den at tilbagevise Arbejdsgivernes Krav.

Men Hensyn til Spørgsmaalet om, at Overenskomsterne skal overholdes, er Meningen blandt norske Arbejdere ikke anderledes end blandt Arbejderne i Sverige og Danmark. De er fuldkommen indforstaaet med, at indgaaede Aftaler skal holdes. Strejken i Jernindustrien er kun et spontant Udbrud, som ogsaa kendes i andre Lande, fremkaldt af Harme over, at Arbejdsgiverne gik Arbejdernes Interesser for nær. Men Kravet, som Arbejdsgiverne stiller om

»Garantier«, vil det ikke lykkes dem at gennemføre.

Repræsentanterne fra Sverige og Danmark var fuldkommen enige med Lian i de af ham fremførte Synspunkter, og efter en meget indgaaende Drøftelse gav dette sig Udtryk i følgende enstemmige Udtalelse:

»Den 4. og 5. April afholdtes i København en Konference af Repræsentanter for de faglige Landsorganisationer i Danmark, Sverige og Norge.

Konferencen drøftede indgaaende den Situation, som er opstaaet i Norge, ved at »Norsk Arbejdsgiverforening« har lockoutet 60.000 Arbejdere for at gennemføre et Krav om saakaldte Garantier i Overenskomstforholdet. Konferencen er enig om, at de mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne indgaaede Aftaler skal overholdes. Til Grund for denne Opfattelse ligger, at Overeskomsterne virkelig sikrer Arbejderne visse Fordele, og at de Forudsætninger, som er afgørende ved Overenskomsternes Indgaaelse, fremdeles er til Stede. Det afhænger derefter i høj Grad af Arbejdsgivernes Optræden, om saadanne Overenskomster overhovedet skal oprettes.

Det er saaledes Konferencens Opfattelse, at de norske Arbejdsgiveres Forsøg paa at indføre de krævede Garantier, i Arbejderklassens Interesse maa bekæmpes med alle til Raadighed staaende Midler. I denne Kamp stiller de fagorganiserede Arbejdere i Sverige og Danmark sig helt ud paa de norske Arbejderes Side.«

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd paa Danske Farve- og Lakfabrikker.

I Anledning af en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over, at Arbejderne paa Danske Farve- og Lakfabrikker, Finsensvej 36, gentagne Gange havde afholdt Møder i Arbejdstiden, fandt der et Fællesmøde Sted den 31. Marts, hvor man enedes om følgende:

De mellem Parterne paa Mødet D. D. drøftede Uoverensstemmelser vedrørende Danske Farve- og Lakfabrikker, Finsensvej Nr. 36, optages til Behandling efter Regler for Behandling af faglig Strid, og Arbejdsgiverforeningen giver Tilsagn om at stille det bebudede Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret i Bero, indtil de dermed forbundne Møder har været afholdt. Samtidig giver Fagforeningen for sit Vedkommende Tilsagn om, at der i samme Tidsrum ikke afholdes flere Møder i Arbejdstiden.

Med Hensyn til nødvendigt forefaldende Overarbejde erklærer Fagforeningen, at dette ikke vil blive nægtet. Fagforeningen forbeholder sig Adgang til Paatale overfor formentlige Misbrug af Overarbejde.

### Glasslibere hele Landet.

Efter resultatløse Partsforhandlinger om Forlængelsen af den den 1. Marts 1924 udløbne Overenskomst mellem Dansk Glasarbejderforbund og Fabrikantforeningen af Glasslibere i Danmark afholdtes et Fællesmøde den 29. Februar. Dette endte, uden at der opnaaedes Enighed, og Forbundet varslede da Strejke til Ikrafttræden den 22. Marts ved Arbejdstidens Ophør.

Et nyt Fællesmøde den 21. Marts endte ligeledes resultatløst, og Strejken syntes derefter uundgaaelig, men den 22. Marts kom der Forhandlinger i Stand mellem Parterne, og her opnaaedes Enighed om et Forslag, der skulde forelægges Medlemmerne, hvorefter Strejken udsattes, til Resultatet forelaa. Forslaget blev vedtaget og Strejken bortfaldt.

Den nye Overenskomst, der gælder 1 Aar, indeholder 2 pCt.s Forhøjelse af Minimallønningerne og andre Lønninger og en Regulering i August i Henhold til Overenskomsten af 4. April 1922. I Tilslutning hertil opnaaedes Enighed om yderligere personlige Løntillæg til alle Fagets Udøvere fra 2 til 6 Øre pr. Time.

### Guld- Sølv- og Elektropletfagets Overenskomstforhandlinger.

Efter flere forgæves Forhandlinger var disse blevet afbrudt, men blev efter Henstilling fra Forligsmændene gen-

optagne den 13. Marts ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen under Hovedorganisationernes Medvirken.

Mødet resulterede i følgende Forslag:

Overenskomsten af 1. Februar 1922 med tilhørende Tillæg mellem Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark, som er forlænget til 1. Februar 1924, forlænges for 1 Aar fra dens Udløbstid med nedennævnte Ændringer, som er gældende for saavel Guld- og Sølvfagene som Elektropletfaget:

De overenskomstmæssige Minimallønninger og Mindstebetalingen for Timelønsarbejde fastsættes til følgende:

| | Minimalløn. | Mindstebetaling for Timeløns-arbejde. |
|---|---|---|
| Faglærte Arbejdere ..... | 74 | 95 |
| Udlærlinge det 1. Aar efter udstaaet Læretid ..... | 70 | 95 |
| Polerere, som har arbejdet mindst 1 Aar ved Faget og er fyldt 18 Aar ..... | 50 | 56 |
| Mandlige Fabrikarbejdere i Alderen 18—19 Aar .... | 70 | 75 |
| i Alderen 19—20 Aar .... | 70 | 85 |
| over 20 Aar ..... | 70 | 95 |
| Kvindelige Fabrikarbejdere over 18 Aar ..... | 45 | 56 |
| de første 3 Maaneder dog | 40 | 50 |

Værkstedspriskuranterne og dermed ligestillede faste Akkordpriser kan opsiges fra begge Sider med 1 Maaneds Varsel til den 1. Juni, 1. Juli, 1. August eller 1. September. Ved Fornyelse af Prislisterne træffer Parterne selv Aftale om Varighed og Opsigelsesfrist.

Bestemmelsen, hvorefter Virksomhederne kan erholde fri Forhandling om Priskuranterne, naar Krav herom anmeldes inden 14 Dage fra den ny Overenskomsts Ikrafttræden, bibeholdes.

Endvidere gælder for Elektropletfabrikantforeningens Medlemmer (Elektropletfaget) det under Dags Dato vedtagne Tillæg til Overenskomsten.

Forlængelsen sker iøvrigt paa Grundlag af Aprilforligets Bestemmelser om Regulering og Forlængelse, dog saaledes, at »Februar-Reguleringen« beregnes paa Grundlag af Forskellen mellem Pristallene i Februar 1924 og August 1923.

Overenskomsten er indgaaet under Forbehold af de respektive Organisationers Sanktion. Parternes Svar skal foreligge senest Lørdag den 22. ds.

I Tilfælde af Vedtagelse træder Overenskomsten i Kraft fra og med den Lønningsuge, i hvilken Lørdag den 22. indgaar.

*Tillæg.*

For Virksomheder under Elektropletfabrikantforeningen gælder følgende særlige Bestemmelser:

Naar Elektropletarbejdere, der sædvanligvis arbejder i Akkord, og hvis Timeløn er ansat under Hensyn hertil, sættes til Reparationsarbejde, gives der et Tillæg af 17 Øre pr. Time. Elektropletarbejdere, der antages til Reparationsarbejde, og hvis Timeløn er ansat under Hensyn hertil, faar ikke dette Tillæg.

For Pressere og Tilskærere, der har været beskæftiget 3 Aar ved Faget, er Minimallønnen 74 Øre (Mindstebetalingen 95 Øre).

For kvindelige Arbejdere mellem 16 og 18 Aar er Minimallønnen 39 Øre pr. Time (Mindstebetalingen 50 Øre).

*Polererne.*

De hidtil gældende Bestemmelser og Akkordpriser forbliver uforandrede, dog ændres 1. Stykke til: »Nedenstaaende Polerpriser er gældende, hvad enten Arbejdet udføres direkte ved Virksomheden, paa de af Arbejdsgiveren oprettede Polerstuer, eller som Hjemmearbejde. Alt Udlæg ved Polering paa Polerstuer, saavel Pulver, Papir, Sæbe o. a., betales af Fabrikanten.«

Prisen for Stegefad oval 27 C ændres til pr. Stk. Kr. 0,90.

Forslaget er senere tiltraadt af begge Parter.

## Hanskemagerfagets Overenskomstforhold.

Efter at der forgæves var forhandlet mellem Handskemagerforbundet og Handskemagerlauget angaaende Vilkaarene for Fornyelse af den pr. 1. April udløbne Overenskomst, blev der af

Handskemagerforbundet varslet Strejke overfor Laugets Medlemmer til Ikrafttræden den 2. April om Aftenen.

Under disse Omstændigheder afholdtes der, under Medvirkning af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, et Fællesmøde den 1. April. Ved dette Møde opnaaedes der Enighed om et Forslag til Overenskomst under Forbehold af Parternes Sanktion, og den varslede Strejke udsattes.

Overenskomstforslaget tiltraadtes efter et Par Dages Forløb af begge de interesserede Organisationer, og Overenskomsten er dermed fornyet og gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Foruden en Del Forbedringer i Akkordprislisterne opnaaedes der et Lontillæg af 3 pCt., samt Enighed om en Regulering af Lønningerne i August 1924 i Henhold til det til den Tid foreliggende Pristal.

### Dansk Skrædderforbunds Overenskomster pr. 1. Marts og 1. April.

Til ovennævnte Datoer havde Dansk Skrædderforbund opsagt følgende Overenskomster:

Klassificeret Priskurant for København,
Klassificeret Priskurant for Provinserne,
Priskurant for Leverancearbejde,
Priskurant for kvindelige Herreskræddere i Provinserne,
Klassificeret Priskurant for København — Priskurant for Uniformer,
Klassificeret Priskurant for Provinserne — Priskurant for Uniformer,
Klassificeret Priskurant for Provinserne — Butikspriskurant,
Priskurant for Svende og Syersker hos Foreningen af Skræddermestre og Herrekonfektionister i Danmark,
Priskurant for Foreningen af Firmaer for Tilvirkning af Kjoler og Bluser,
Priskurant for Foreningen af danske Herrelingerifabrikanter,
Priskurant for Mesterforeningen for Farveri- og Vaskeriejere,
Priskurant for Drengearbejde i Magasin du Nord — Priskurant for Drengedragter, udført af Kvinder,
Priskurant for A/S V. Wegener & M. J. Madsen, Vejle Forklædefabrik.

I Løbet af Efteraaret og Vinteren var der ført et stort Antal Forhandlinger mellem Forbundet og Beklædningsindustriens Sammenslutning, men da disse ikke førte til et tilfredsstillende Resultat, varslede Forbundet Strejke til Ikrafttræden den 1. April.

Der kom da et Fællesmøde i Stand den 27. Marts, hvor man efter ca. 20 Timers Forhandling enedes om et Forslag om Overenskomstens Forlængelse for et Aar. Forslaget skulde forelægges Medlemmerne, og Svaret herpaa skulde afgives senest den 3. April.

Strejken udsattes og bortfaldt, da Forslaget blev vedtaget.

De nye Overenskomsters Hovedgrundlag er Februarreguleringen og en Regulering i Henhold til Pristallet i August, men der er gennemført en ret omfattende Revision af forskellige Prislister, hovedsagelig i opadgaaende Retning, og adskillige af Overenskomsterne har ogsaa faaet særlige højere Tillæg, saaledes at Lønforhøjelserne i sin Helhed er betydeligt større, end selve Pristalsstigningen pr. Februar 1924 kunde berettige til.

### Smedene paa A/S S. P. M. Knudsens Barnevognsfabrik.

Den 15. Marts afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Betalingsstrid mellem A/S P. M. Knudsens Barnevognsfabrik og de paa Virksomheden beskæftigede Smede. Det lykkedes ikke at opnaa Enighed, og Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig eventuelt at klage til Den faste Voldgiftsret.

### Rørlæggerne i København.

Den 7. April afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Klage fra Arbejdsgiverne over, at nogle Rørlæggere havde nægtet at paabegynde noget nyt Arbejde efter den gamle Priskurant, og hvis Fornyelse der ved førte Forhandlinger ikke var opnaaet Enighed om.

Paa Fællesmødet, ved hvilket foruden Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund ogsaa Blikkenslagerfagforeningen af 1873 og Gas- og Vandarbejdernes Fagforening af 1875 var repræsenteret, enedes man om, at der samme Aften optoges nye Partsforhandlinger mellem alle de interesserede Parter.

# Udlandet.

## England.

En af de engelske Fagforeninger fornylig foretagen Undersøgelse angaaende de tilsluttede Fagforeningsmedlemmers Arbejdstid bragte følgende Resultat: For over $3^1/_2$ Millioner Medlemmer gælder den 48-Timers Arbejdsuge, medens 800.000 Medlemmer kun arbejder 42 Timer ugentlig. Af de ialt 15 Millioner engelske Arbejdere arbejder ca. 10 til 12 Millioner 48 eller færre Timer ugentlig.

— Den fornylig afsluttede Færdselsstrejke i London endte med Vedtagelsen af et Kompromisforslag. I Stedet for den fordrede Lønforhøjelse af 8 sh opnaaede Sporvognsfunktionærerne en Forhøjelse af 6 sh. To Momenter fortjener særlig at fremhæves ved denne Konflikt. For det første Arbejdernes glimrende Solidaritet, idet Omnibusfunktionærerne traadte i Sympatistrejke, og Funktionærer ved Undergrundsbanen truede med Sympatistrejke. For det andet den Omstændighed, at det lykkedes offentlig at fastslaa den Kendsgerning, at Sporvejsselskabet ikke er i Stand til at betale sine Funktionærer en ordentlig Løn, hovedsagelig af den Grund, at dette Privatselskab ikke kan magte de Krav, som Færdselsforholdene i en stor By stiller. (I. F. C.)

## Kampen om 8-Timersdagen i Luxemborg.

Ved Fornyelsen af Overenskomsterne forsøger Arbejdsgiverne i Luxemborg, i Lighed med hvad der forsøges af Arbejdsgiverne i andre Lande, at gøre eventuelle Lønforhøjelser afhængige af en Forlængelse af Arbejdstiden. Arbejdsgiverforeningens Formand har udtalt sig for Anvendelse af denne Taktik, og det er ogsaa lykkedes at gennemføre en »foreløbig« Forlængelse af Arbejdstiden i en Storbedrift indenfor Metalindustrien. Regeringen understøtter Arbejdsgivernes Bestræbelser efter bedste Evne. Landsorganisationens Ledelse har nu taget Stilling til dette Spørgsmaal og vedtaget en Resolution, hvori det bl. a. hedder: »Dette Attentat paa Arbejdernes Livsinteresser bør afslaas, og der maa ydes bestemt Modstand mod alle Angreb paa Arbejderklassens sociale Rettigheder. Alle Arbejderorganisationer opfordres til at træffe de nødvendige Forberedelser til at yde afgjort Modstand mod ethvert Forsøg paa at forringe 8-Timersdagen.« Endvidere rettedes en Henstilling til Regeringen om at ratificere Washington Overenskomsten om 8-Timersdagen. (I. F. C.)

## Belgien.

I et Interview, som en Medarbejder ved »Peuple« (Bryssel) har haft med den nye belgiske Arbejdsminister Tschoffen, har denne bl. a. fremsat følgende Udtalelser angaaende sit socialpolitiske Program: Regeringen paatænker, forinden Valgene finder Sted, at forelægge og gennemføre et Lovforslag om Alderdomsunderstøttelse samt Pensionering af Bjergarbejdere. Spørgsmaalet om Socialforsikringen, Revisionen af Ulykkesforsikringsloven samt Fremme af den tekniske Uddannelse vil i ganske særlig Grad beskæftige Regeringen. Regeringen vil endvidere drage Omsorg for, at Loven om 8-Timers Arbejdsdagen bliver overholdt. I den allernærmeste Fremtid skal en Kommission, bestaaende af Repræsentanter for Industrien og Arbejderne, Rigsdagsmedlemmer og Sagkyndige, indlede en upartisk Undersøgelse af Følgerne af denne Lovs Anvendelse, baade hvad angaar Produktionen og de derigennem for Arbejderne skabte moralske og økonomiske Forhold. Det for Fagforeningerne yderst farlige Dekret angaaende Arbejdsløshedsunderstøttelsen, med hvilket den afgaaede Arbejdsminister paatænkte at rette et særlig haardt Slag mod Fagforeningerne, skal umiddelbart optages til fornyet Prøvelse. (I. F. C.)

## Czekoslovakiet.

Den 2. Marts afholdt Hovedbestyrelserne for de den czekoslovakiske Landsorganisation tilsluttede Forbund et Møde, hvor bl. a. forskellige Organisationsanliggender blev behandlet. Det oplystes herunder, at Landsorganisationen for Tiden tæller 350.000 Medlemmer, og at flere af de tilsluttede Forbund nu kan konstatere en Opgang i Medlemsantallet. Mødet tog skarp Stilling imod de kommunistiske Splittel-

sesmænd. Med Henblik paa, at den i Aaret 1921 vedtagne Lov om Statstilskud til Arbejdsløshedskasser nu skal træde i Virksomhed, blev der opstillet forskellige Fordringer, bl. a. krævedes, at Statstilskudet mindst skal udgøre 100 pCt. af den udbetalte Arbejdsløshedsunderstøttelse, og at dette Tilskud ogsaa fortsat skal ydes, selv om Arbejdsløshedskassens Midler er udtømte. Ved den forestaaende Behandling af Loven om Alderdoms- og Invalideforsikringen skal der rejses Krav om Indførelse af en Socialforsikring, som sikrer Arbejderne de samme Rettigheder som Statens Tjenestemænd. Endvidere skal det henstilles til Regeringen at fremme Handelen med Rusland.

(I. F. C.)

## Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 749.

Lagerarbejdere hos Medlemmer af Vestsjællands Roedyrkerforening.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 82—84.

Aar 1924 den 28. Marts Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 749:* De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Vestsjællands Sukkerroedyrkerforening og 12 navngivne Medlemmer.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Landarbejderforbundet Formand Oskar Levinsen, Landarbejder Chr. Hansen.

*For Indklagede mødte:* For samtlige Indklagede Sagfører P. Chr. Petersen, Slagelse, for Vestsjællands Roedyrkerforening Næstformand, Landbrugskandidat Fr. Olsen og Bestyrelsesmedlem, Gaardejer Jørgen Rasmussen, af de indklagede Roedyrkere: Gaardejerne Chr. Christensen, Baadslunde, P. Christensen, Buchwald, Fr. Jensen, Chr. Christensen, Enggaard, og Proprietærerne Chr. Olsen og Joh. Asmussen.

*Der fremlagdes* Klage af 12. Marts 1924 med 2 Bilag og Tilsvar fra Vestsjællands Roedyrkerforening af 21. Marts 1924, Tilsvar fra de under Nr. 1—5, 8—10 og 12 Indklagede af 21. Marts 1924, Tilsvar fra den under Nr. 7 Indklagede af 21. Marts 1924 samt fra den under Nr. 11 Indklagede af 26. Marts 1924.

Sagen forhandledes med Parterne, og der viste sig, i alt Fald ikke for Tiden, Mulighed for et Forlig. Da det til Sagens nærmere Oplysning vil være nødvendigt at foretage Parts- og Vidneafhøringer inden Retten, og dette bedst vil kunne ske paa selve den paagældende Egn, enedes man om at udsætte Sagens Hovedforhandling her for Retten en Maaneds Tid. Man var derhos enig om, at disse Afhøringer alle saa vidt muligt skulde afholdes ved Retten i Slagelse Købstad.

Retten meddelte herefter dels Landarbejderforbundet paa Klagernes Vegne, dels Sagfører P. Chr. Petersen af Slagelse paa de Indklagedes Vegne Tilladelse til at foretage den til nærværende Sags Oplysning fornødne Afhøring dels af de i Klagen under 1—12 nævnte Indklagede, dels af Vidnerne, Arbejdsmand Jacob Knudsen, Kirkerup, Tjenestekarl Kr. Larsen, Enggaard pr. Slagelse, med flere.

Retten hævet Kl. 5,00 Em.

*E. Tybjerg.*

/P. R. Stavnstrup, fung.

## Meddelelse fra Kassereren.

I Henhold til Lovens § 18 skal Administrationsbidraget indbetales forud 2 Gange aarligt, hver Gang med Halvdelen, inden Udgangen af hvert Aars April og Oktober Maaned.

Ved nærværende tillader jeg mig at anmode de Organisationer, som endnu ikke har indbetalt ovennævnte Bidrag for 1ste Halvdel af Aaret 1924, om inden denne Maaneds Udgang at indsende Beløbet til Undertegnede.

— Det halvaarlige Administrationsbidrag er 30 Øre for heltbetalende og 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

12. April 1924.

*Alfr. Christiansen,*
Kasserer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42-43 ✻ KØBENHAVN DEN 26. APRIL 1924 ✻ 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1924.**

**Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1924.**

*Forretningsudvalget*
*for*
*De samvirkende Fagforbund.*

## Maj-Manifest

### fra Fagforenings-Internationalen, Amsterdam.

I Anledning af den forestaaende 1. Majdag retter Den internationale faglige Central en indtrængende Appel til alle Landsorganisationer om at sætte alle Kræfter ind paa at gøre denne Arbejdets internationale Festdag til en storslaaet og magtfuld Demonstration, saaledes som den nuværende Situation fordrer det.

Forud for alle andre Fordringer bør den internationalt organiserede Arbejderklasse stille Kampen for Freden.

Mod Krigen og Militarismen maa Kampen først og fremmest føres.

Arbejderklassens Fredsbestræbelser har sin Rod i dens Klassebevidsthed og staar i nøje Sammenhæng med dens Fremskridts- og Frihedsidéer, som, hvilende paa Solidariteten mellem alle Nationer, gør den til en uforsonlig Modstander af Krigen og tvinger den til uløseligt at sammenknytte Frihedens og Retfærdighedens Idé med Fredsidéen.

Proletariatets Fredsvilje danner Udgangspunktet for hele den internationale Arbejderbevægelse. At arbejde for Freden hedder at arbejde for Proletariatets Befrielse.

Denne Sandhed var uomstødelig til alle Tider, den er det i Dag mere end nogensinde.

Hele Verden, og i Særdeleshed Europa, kan kun genrejses af Krigens Elendighed og Ruiner gennem Freden — gennem en Fred, som muliggør et Samarbejde mellem Folkene, der mere end nogensinde maa forene deres Kræfter for at gøre en Ende paa den økonomiske Desorganisation og det finansielle Sammenbrud, som føjer nye Katastrofer til de af Krigen foraarsagede.

Overfor den økonomiske Nationalisme, som hviler paa den værste sociale Reaktion, og hvoraf kun de besiddende drager Fordel, maa Arbejderklassen fordre en international Organisation af Verdensøkonomien, der maa opbygges paa Grundlag af et fredeligt Samarbejde mellem Folkene og Princippet om en international Fordeling af Raastofferne.

Højt og tydeligt maa Arbejderklassen hæve sin Røst for Gennemførelse af sine Grundsætninger og Fordringer.

Den maa fordre en virkelig Organisering af Freden gennem almindelig Afrustning, for saaledes at befri Folkene for de utaalelige Byrder, og Oprettelse af en obligatorisk Voldgiftsdomstol til Bilæggelse af internationale Tvister.

Arbejderklassen maa endvidere kræve den sociale Retfærdighed, som med Rette tilkommer den, og stræbe efter en stadig større Udvidelse af Arbejdernes Rettigheder.

Den internationale Arbejderlovgivning maa ikke forblive et dødt Bogstav:

Overenskomsterne maa gennem lovfæstede Bestemmelser blive til levende Virkelighed.

De arbejdende, Skaberne af al Rigdom, af hvis Arbejde Samfundet lever, kræver deres Andel i Kontrollen og Forvaltningen ved Organiseringen og Fordelingen af Produktionen.

Der maa holdes fast ved de sociale Rettigheder som 8-Timers Arbejdsdagen og Socialforsikringen, disse vigtige erobrede Poster, og uafladeligt maa der arbejdes hen til en almindelig Udvidelse af disse Rettigheder.

Erobringen af Arbejdernes Medbestemmelsesret samt Reorganiseringen af Samfundsøkonomien er nødvendigt for en virksom Bekæmpelse af Undertrykkelse af den kapitalistiske Indflydelse og til Forberedelse af en social Ordning, i hvilken Arbejdets Frugter ikke mere tilfalder de besiddende og begunstigede, men derimod hele Samfundet.

Med disse Fordringers Sejr vil Arbejderklassen bringe Beviset for, at den er moden til Opfyldelsen af sin historiske Mission: Arbejdets Befrielse gennem Fred og social Retfærdighed.

Disse Fordringer bør give Majdagen 1924 Indhold og Præg.

Overalt, i alle Lande maa Fagforenings-Internationalens Opraab finde Gehør hos Arbejderne. Proletariatets Masseopbud bør være et overvældende Bevis for dets Kraft, dets vaagnende Bevidsthed, dets Vilje til Sejr.

For Forbedringen af vore Kaar!
For social Retfærdighed!
For Friheden!
For Verdensfreden!

*Forretningsudvalget for*
*Den internationale faglige Central:*
*L. Jouhaux, Th. Leipart, C. Mertens,*
Næstformænd.
*J. Oudegeest, J. Sassenbach, J. W. Brown,*
Sekretærer.

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Arbejdsmænd hos Entreprenør Jensen i Randers.

Ved et Fællesmøde den 9. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Dansk Arbejdsmandsforbund og Randers Vognmandsforening vedrørende foreliggende Uoverensstemmelser om Løn- og Arbejdsvilkaarene for Renovationsarbejderne, opnaaedes Enighed om at forlænge den opsagte Overenskomst til 1. April 1925 med den Ændring, at de nuværende Ugelønninger 62 Kr. og 60 Øre og 66 Kr. 60 Øre hæves til henholdsvis 66 Kr. og 71 Kr. Betalingen for Overarbejde fastsættes til 1 Kr. 30 Øre pr. Time.

## Droske-Chauffører i Randers.

Samme Dag, Forhandlingerne førtes om Renovationsarbejdernes overenskomstmæssige Forhold, behandledes ogsaa en Sag vedrørende Droske-Chaufførerne i Randers.

Fra Chaufførernes Afdeling var der fremsat et Forslag til ny Overenskomst, indeholdende ret vidtgaaende Krav om Forbedringer i Overenskomsten.

Fra Arbejdsgivernes Side blev der, og vistnok med Rette, fremsat den Paastand, at Chaufførernes Overenskomst var fornyet ved Forligsmandens Mæglingsforslag af 12. Marts, og at de fremførte Krav derfor var uberettigede. Desuagtet lykkedes det at opnaa et Tillæg af 3 Kr. til Ugelønnen for de faste Droske-Chauffører.

## Billedskærerne hele Landet.

Den 2. April afholdtes et Fællesmøde mellem Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet paa den ene Side og Billedskærermestrene og Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre paa den anden Side angaaende Fornyelsen af Billedskærerfagets Overenskomst, der var udløben den 1. April.

Der opnaaedes Enighed om Fornyelse af Overenskomsten til 1. April 1925 paa følgende Vilkaar: Minimallønnen forhøjes fra Kr. 1,22 til Kr. 1,25, de personlige Lønninger med 3 pCt. og Akkordprislisterne med 2 pCt.

I August finder en Regulering Sted Procent for Procent op eller ned paa sædvanlig Maade.

## Glasarbejderne paa Holmegaard Glasværk.

Overenskomsten mellem Dansk Glasarbejderforbund og Holmegaards Glas-

værk, der udløb den 1. April, var, efter resultatløse Partsforhandlinger og varslet Strejke fra den 31. Marts ved Arbejdstidens Ophør, til Behandling paa et Fællesmøde den 31. Marts.

Her opnaaedes, under Forbehold af Sanktion, Enighed om et Forslag til Fornyelse af Overenskomsten, hvorefter Strejken udsattes.

Den nye Overenskomsts Lønninger er 2 pCt. højere end den gamles, og Lønningerne reguleres i August i Henhold til Pristallet.

Endvidere indførtes den Forandring, at den Del af Arbejderne, der hidtil har faaet leveret frit Brændsel, fremtidig faar 250 Kr. aarlig som Erstatning herfor; den hidtidige Erstatning var 200 Kr. aarlig.

Ved den foretagne Afstemning blev Forslaget imidlertid forkastet, men forinden Fristen for Svarets Afgivelse var udløbet, afholdtes et nyt Fællesmøde den 14. April. Da dette heller ikke bragte Enighed, kunde Strejken etableres med 48 Timers Varsel, men forinden dette skete, opnaaedes Enighed ved en lokal Forhandling den 16. April, hvorefter Sagen gik endelig i Orden. Det nye Forslag adskiller sig fra det fra 31. Marts deri, at Brændselsgodtgørelsen udstrækkes til at omfatte de saakaldte Andensvende, og de Arbejdere, der bor i Fabrikkens Huse, fik Sikkerhed for at faa installeret tidssvarende Kakkelovne, hvor saadanne ikke fandtes i Forvejen.

### Karetmagerne hele Landet.

Ved Forhandlingerne i Aarhus den 31. Marts og 1. og 2. April opnaaedes der Enighed mellem Sammenslutningen af Karetmagermestre i Danmark og Dansk Karetmagerforbund om en ny Overenskomst. Denne træder i Kraft den 15. April og er gældende til 1. April 1926.

Angaaende Akkordpriserne er der opnaaet adskillige Forbedringer, i Hestevognsprislisten navnlig med Hensyn til Priserne paa Reparationer.

Automobilprislisten skal udregnes for hver enkelt Type, men da der til denne Udregning, saavel som til en Omregning af hele Prislisten og Trykning af denne, vil medgaa længere Tid, vil den nye Overenskomst med tilhørende Prisliste først kunne ventes udsendt omkring Midten af Maj Maaned.

Minimallønnen er fra 15. April 137 Øre pr. Time for ældre Svende, for Svende det første Aar efter udstaaet 4-aarig Læretid 117 Øre og for Svende det andet Aar efter udstaaet 4-aarig Læretid samt det første Aar efter udstaaet 5-aarig Læretid 125 Øre pr. Time.

Bestemmelsen om 20 pCt. Tillæg til Timelønnen for Løntimer udover 16 Timer pr. Uge bortfalder.

Følgende nye Bestemmelser er indført i Overenskomsten:

Paa Værksteder, hvor der arbejder en enkelt Svend, kan denne, naar begge Parter er enige derom, arbejde paa Timeløn, men i saa Tilfælde er Timelønnen for ældre Svende mindst 151 Øre og for Svende det første Aar efter udstaaet 4-aarig Læretid 131 Øre og det andet Aar efter udstaaet 4-aarig Læretid samt for Svende det første Aar efter udstaaet 5-aarig Læretid 139 Øre pr. Time.

I Godtgørelse for eget Værktøjshold betales som hidtil 2 Øre pr. Time. Og Bestemmelsen om tvungen Akkord bibeholdes.

### Malerne i Jernindustrien.

Efter resultatløse Forhandlinger mellem Malerforbundet og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning om Fornyelsen af den den 1. Marts udløbne Overenskomst for Malere i Jernindustrien afholdtes et Fællesmøde den 21. Marts, hvor der under Forbehold af Sanktion opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst.

I Akkordprislisterne for Skibsmalerne gennemførtes nogle Forbedringer, og samtlige Akkordpriser fik et Tillæg paa 2 pCt.

Timelønnen forhøjedes med 7 Øre til ialt Kr. 1,33, hvoraf de 25 Øre er Akkordafsavnstillæg. Der skal ingen Augustregulering finde Sted. Forskudsudbetalingen paa Akkord bliver dog ændret paa samme Maade, som det sker for de øvrige Fag indenfor Jernindustrien. For A/S »Skandia« i Randers skal der optages lokal Forhandling om Forskudsudbetalingens Størrelse.

Der skal i Overenskomsttiden nedsættes et Udvalg til at revidere Skibsmalerprislisten.

Overenskomsten løber nu til 1. Marts 1925, da begge Parter har tiltraadt Forslaget.

### Sporvognsstrejke i Aarhus.

Fra Dansk Arbejdsmandsforbund modtog vi under 29. Marts d. A. Meddelelse om, at Forhandlingerne med A/S Aarhus elektriske Sporveje, hvis Overenskomst med Arbejdmændenes Fagforening i Aarhus udløb den 1. April, havde været resultatløse, idet der kun var opnaaet Enighed om nogle rent redaktionelle Ændringer, medens det havde været ganske umuligt at naa til Enighed om Lønforholdene og visse andre betydelige Bestemmelser i Overenskomsten. Som Følge heraf havde Dansk Arbejdsmandsforbund overfor A/S Aarhus elektriske Sporveje fremsat Strejkevarsel, som var bebudet iværksat Onsdag den 16. om Aftenen.

For at søge at naa til en Forstaaelse angaaende den forliggende Strid, blev der den 15. April afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne. Mødet blev ret langvarigt, idet det strakte sig over Tiden fra Kl. 2 Eftermiddag til Kl. 3½ næste Morgen. Det viste sig nemlig, at der angaaende de almindelige Bestemmelser forelaa store Uoverensstemmelser, og desuden var der en betydelig Divergens angaaende de krævede Lønninger. Man tog først fat paa en Gennemgang af de almindelige Bestemmelser, og ved et energisk Arbejde lykkedes det at naa til Enighed om de væsenligste af disse, dog alt under den Forudsætning, at der ogsaa tilvejebragtes Enighed om Lønspørgsmaalet. Forhandlingerne endte imidlertid uden Resultat, idet Selskabet støttet af Arbejdsgiverforeningen ikke paa langt nær vilde imødekomme de af Arbejderne fremsatte Krav. Lønkravene var følgende:

*Yngste Lønklasse.*

Nuværende Aarsløn Kr. 3539,25 = ca. 146 Øre pr. Time.

Funktionærernes Krav ca. Kr. 4210,00 = ca. 173 Øre pr. Time.

*Ældste Lønklasse.*

Nuværende Aarsløn Kr. 3909,60 = ca. 161 Øre pr. Time.

Funktionærernes Krav ca. Kr. 4660,00 = ca. 192 Øre pr. Time.

I den anførte nuværende Løn er indbefattet et ydet Tillæg paa 144 Kr. til den overenskomstmæssige Aarsløn. Fra Selskabets Side er afgivet Tilbud om, at disse 144 Kr. bibeholdes som fast Tillæg til Aarslønnen, samt at denne forhøjes med 2 pCt. ifølge Pristallet for Februar. Herefter vil Aarslønnen blive følgende:

Yngste Lønklasse Kr. 3610,04 = ca. 149 Øre pr. Time.

Ældste Lønklasse Kr. 3987,79 = ca. 164 Øre pr. Time.

Som Begrundelse for de fremsatte Krav fremføres, at Lønningerne ved Sporvejene i Odense er oppe i den Højde, som kræves i Aarhus, og at den ligger noget under de Lønninger som betales af Københavns Kommune og af Sporvejsselskabet i Nordsjælland.

Som Følge af, at Forhandlingerne endte uden Resultat, har Funktionærerne ved Aarhus elektriske Sporveje, som bebudet nedlagt Arbejdet Onsdag den 16. April om Aftenen.

## Udlandet.

### International Fagforenings-Kongres i Wien.

Den ordinære internationale Fagforeningskongres afholdes i Dagene den 2.—7. Juni d. A. i Wien.

Kongressens Dagsorden er følgende:

1. Præsidentens Aabningstale.
2. Valg af Udvalg til Prøvelse af Mandat og andre Kommissioner.
3. Bestyrelsens Beretning om Virksomheden, Regnskabsaflæggelse og Revisorernes Beretning.
   Indledes af *Joh. Sassenbach.*
4. Ændring af Statuter.
   Indledes af *J. W. Brown.*
5. Organisatorisk Forbindelse mellem I. G. B. og de internationale Fagsekretariater.
   Indledes af *J. Oudegeest.*
6. Afgørelse af indbragte Andragender.

7. I. G. B. Stilling i den internationale Arbejderbevægelse.
   Indledes af *Th. Leipart.*
8. Den internationale sociale Lovgivning.
   Indledes af *J. Oudegeest.*
9. Den internationale Kamp mod Krig og Militarisme.
   Indledes af *L. Johaux.*
10. Den internationale Kamp om 8-Timersdagen.
a) Arbejdsgivernes og Regeringernes Angreb.
b) Arbejderklassens Forsvarsmiddel Bedriftsraadsspørgsmaalet indbefattet.
   Indledes af *C. Mertens.*
11. Valg.
a) Valg af Lande, af hvis Repræsentanter Bestyrelsen bliver sammensat.
b) Valg af Medlemmer til Bestyrelsen.
c) Valg af Medlemmer til Bureauet.
d) Valg af internationale Sekretærer.
e) Valg af det Land, hvor den næste Kongres skal finde Sted.

*

Onsdag den 28. Maj: Møde af Forretningsudvalget for I. F. C.

Torsdag den 29. og Fredag den 30. Maj: Møde af Hovedbestyrelsen for I. F. C.

Lørdag den 31. Maj: International faglig Kvinde-Konference.

Lørdag den 31. Maj og Søndag den 1. Juni: Fælleskonference af Repræsentanter for de internationale Fagsekretariater og Forretningsudvalget for I. F. C.

Alle disse Konferencer afholdes i i den østrigske Landsorganisations Lokaler, Ebendorferstrasse 7, medens selve Kongressen afholdes i Konzerthaus, Lothringerstrasse 20.

*

Hovedbestyrelsen for I. F. C., som samles til Møde den 29. og 30. Maj i Wien, har som sin første Opgave at tage Stilling til Forretningsudvalgets hidtidige Virksomhed, samt opstille en Aktions- og Finansplan for den fremtidige Virksomhed, som saa skal forelægges og godkendes af Kongressen. Endvidere skal den forberede Kongressens Arbejde og behandle Spørgsmaalet om I. F. C.s Stilling til de ander Internationaler.

*

Den faglige Kvinde-Konference, der skal afholdes forud for den internationale Fagforeningskongres, skal bl. a. behandle Spørgsmaalet om, paa hvilken Maade de kvindelige Arbejdere bedst kan tilføres Fagforeningerne, samt de faglige Landsorganisationers Stilling til det internationale kvindelige Arbejderforbund. Det forventes, at de kvindelige Kongresdeltagere først og fremmest delegeres til denne Konference.

*

Dagsordenen ved den Fælleskonference af Repræsentanter for de internationale Fagsekretariater og I. F. C.s Forretningsudvalg omfatter følgende Punkter:

Godkendelse af de paa Konferencen den 9. og 10. November vedtagne Beslutninger. — De internationale Fagsekretariaters Kompetence med Hensyn til Lønbevægelser, Strejker, Lockouter, Overenskomster og Boycot. Bestemmelser for Understøttelsesaktioner i Tilfælde af Arbejdskonflikter. — Behandling af Spørgsmaalet om den gensidige Understøttelse af Fagsekretariater, der befinder sig i Vanskeligheder. — Valg af tre Medlemmer og tre Suppleanter i den permanente Kommission for de internationale Fagsekretariaters Repræsentation i Hovedbestyrelsen for I. F. C. — Fagsekretariaternes Opgaver med Hensyn til 8-Timers Arbejdsdagen, Fabrikstilsynet og andre sociale Anliggender.

### Kampen om 8-Timers Arbejdsdagen i Tyskland.

Repræsentantskabet for den faglige Landsorganisation i Tyskland vedtog paa sit sidste Møde at indlede en Aktion for Afholdelse af en Folkeafstemning (Referendum) til Fordel for Indførelse af den lovfæstede 8-Timersdag. Der nedsattes et Udvalg paa 5 Mand til at træffe de nødvendige Forberedelser i Sagen. (I. F. C.)

### Den faglige Landsorganisation i Sverrig.

I Aaret 1923 kunde de den svenske Landsorganisation tilsluttede Forbund

notere en Fremgang i Medlemsantallet paa 20,105 eller ca. 7 %. De mandlige Medlemmers Antal steg med 18,486 eller 6,9 %, de kvindelige Medlemmers med 1,619 eller 6,6 %. Landsorganisationens samlede Medlemsantal var den 1. Januar 1924 313,000. (I. F. C.)

### De svenske Arbejderes Anvendelse af Fritiden.

I Forbindelse med en af Socialstyrelsen foretagen Enquête angaaende de med Indførelsen af den lovfæstede 8-Timers Arbejdsdag gjorte Erfaringer med Hensyn til Arbejdernes Anvendelse af Fritiden har det svenske Arbejder-Oplysningsforbund foretaget en Undersøgelse om dette Spørgsmaal, som omfattede 95 Byer fordelt over hele Landet. Af de indsendte Besvarelser fremgaar det, at Oplysningsarbejdet siden 8-Timersdagens Indførelse har gjort store Fremskridt, saavel med Hensyn til Antallet af Studiekursus'er som med Hensyn til Antallet af Deltagere. Medens saaledes Antallet af Studiekursus'er i Aaret 1916/17 udgjorde 138, steg dette Antal i 1920/21 til 615 og i 1922/23 til 845. Ogsaa Elevantallet i Folkehøjskolerne er steget.

Fra mange Steder meldes, at Selvbyggerbevægelsen har gjort uanede Fremskridt. I Bofors har saaledes ca. 500—600 Arbejdere siden 1920 bygget sit eget Hus, i Hissmofors har Arbejderne i deres Fritid bygget et Forsamlingshus med Bibliotek og Læseværelser. Ogsaa Kolonihavebevægelsen har antaget et stort Omfang. Overalt meldes, at Interessen for Sport, Kunst og Musik er tiltaget.

Ved den foretagne Undersøgelse har man særlig haft Opmærksomheden henledt paa Spørgsmaalet om, hvorvidt der blandt Arbejderne bestod Tilbøjelighed til at udføre lønnet Arbejde i deres Fritid. Dette Spørgsmaal blev overalt besvaret benægtende. Kun i Undtagelsestilfælde forekom dette.

Beretningen slutter med Bemærkningen om, at Loven om 8-Timersdagen har vist sig at være en vigtig Faktor i Kulturlivet og kan betragtes som en Velsignelse for Lønarbejderne.

(I. F. C.)

# Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 747.

Landarbejdere hos Sukkerroedyrkerforeningen for Assens.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 84—85.

Aar 1924 den 9. April Kl. 2½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 747:* De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger paa Foreningen af Sukkerroedyrkere til Assens Sukkerfabrik og 5 navngivne Medlemmers Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard og for Landarbejderforbundet Formanden Oscar Levinsen.

*For Indklagede mødte:* Overretssagfører Engelhardt og Formanden for De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger Gaardejer Lund.

*Der fremlagdes Klage* af 6. Marts 1924 med 1 Bilag samt Tilsvar af 1. April 1924.

Overretssagfører Engelhardt bemærkede, at Gaardejer Niels Madsen, Ørslevgaard pr. Ejby, vistnok havde ordnet Forholdet til sine Arbejdere.

Parterne enedes om at søge gennemført følgende Forlig vedrørende de andre Stridsspørgsmaal:

1) Gaardejer H. P. Hansen, Blangstrup pr. Turup, skulde til Carl Nielsen betale 169 Kr. 47 Øre.

2) Gaardejer Jens Hansen, Stensgaard, Sandager pr. Assens, skulde til Sofus Petersen betale 85 Kr. 88 Øre og til Marius Jensen 75 Kr.

3) Gaardejer Jens P. Knudsen, Byllerup pr. Nr. Aaby, skulde til P. Sørensen betale 98 Kr. 12 Øre.

4) Gaardejer J. Drudsgaard, Ebberup, skulde til H. A. T. Thode betale 150 Kr. og til J. Jørgensen 150 Kr.

Sagen udsattes herefter indtil videre.

Retten hævet Kl. 3,50 Em.

*K. Sindballe.*

P. R. Stavnstrup, fung.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 * KØBENHAVN DEN 3. MAJ 1924 * 20 AARGANG

## Krig mod Krigen.

### Manifest til Arbejderne i alle Lande.

Tiaarsdagen for Verdenskrigens Udbrud er ikke mere fjern, den skæbnesvangre Augustdag, hvor den første Kanontorden indledede Verdenskrigens grufulde Massemord, og som Menneskeheden altid vil mindes med Rædsel.

I fire Aar hang truende Uvejrsskyer over den med Blod og Taarer gødede Jord. I fire Aar sønderrev Folkene hinanden lig vilde Dyr. Tusindvis af unge Mennesker, Nationens Blomst, beruset af de af Storhedsvanvid lidende Kapitalistklassers Slagord, maatte lade Livet for den Løgn, at de kæmpede for Demokratiet og for Menneskehedens endelige Befrielse for Krigens Svøbe.

Saa kom Freden, som ikke er nogen Fred, som med bidende Ironi har tilintetgjort alle Illusioner, som saa mange velmenende Optimister nærede og næsten troede virkeliggjort.

Og allerede ruster Staterne paany til nye Kampe.

I Mellemtiden søger Videnskaben i Laboratorierne efter nye, endnu langt skrækkeligere Midler til at dræbe og tilintetgøre Menneskene. Hver og een véd, at en ny Krig med Hensyn til Grusomhed og Rædsler langt vil overgaa alle tidligere Krige. En ny Krig vil fremmane en Kamp, hvor hvert Vindpust vil føre Død og Fordærvelse med sig, en Kamp med giftige Gasarter og Bakterier, som ikke vil give Rum for personlige Heltegerninger, og i hvilken Menneskene vil blive udryddet lig Utøj.

Tiden læger mange Saar. Bitterheden, Hadet og Hævnfølelsen kan i Aarenes Løb udviskes og ophøre. Et Had bør dog leve videre i Menneskets Hjerte, et Had, som kun forbryderisk Letsindighed kan udslette: Det hellige Had mod Krigen!

En Magt findes i Verden, som er en Borgen for, at dette Had ikke forsvinder.

Da Menneskeheden i Betragtningen af den gennem Krigen opstaaede Ruinhob var ved at overvældes af Fortvivlelse, da var det Arbejderklassen, der som den første atter hejste Internationalens Fane. Det var den internationale Arbejderklasse, det internationale Proletariat, som først lod Raabet lyde: Ned med Krigen! Proletariatet er den Magt, som kan umuliggøre Krigen. Naar denne Fredens Armé vil — og den maa ville — da vil dens Masseopbud lig en advarende Trusel dundre dem i Ørene, som i kold Beregning og af skamløs Vindesyge paany søger at tilrettelægge Krige, som for Aar frem i Tiden vilde styrte Menneskeheden ud i Elendighed og Sorg.

Arbejdere! Kammerater i alle Lande! Den tredie Søndag i September indeværende Aar organiserer Den internationale faglige Central en international Anti-Krigsdag. Den socialistiske Arbejder-Internationale, den Kooperative-Internationale og Ungdoms-Internationalen vil deltage i denne Demonstration.

Denne Dag bør være en Mønstringsdag for den internationale Fredsarmé. Endnu mere: den maa blive et advarende Signal for alle de Magter, som tror ustraffet at kunne haane Folkenes ubøjelige Fredsvilje.

Kamerater!

Demonstrer i Tusindevis paa vor internationale Anti-Krigsdag!

Krig mod Krigen! Leve Verdensfreden!

*Den internationale faglige Central:*

*Léon Jouhaux, Th. Leipart, C. Mertens,*
Næstformænd.

*Jan Oudegeest, Joh. Sassenbach, John W. Brown,* Sekretærer.

Amsterdam, Nederl. Verbond van Vakvereenigingen, *R. Stenhuis.*
Belgrad, Glavni Radnickt Savez Jugoslavije, *Luka Pavicevic.*
Berlin, Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund, *Th. Leipart.*
Berlin, Allgemeiner Frier Angestelltenbund, *S. Aufhäuser.*
Bern, Schweizerischer Gewerkschaftsbund, *Karl Dürr.*
Bryssel, Commission Syndicale de Belgique, *Corn. Mertens.*
Budapest, Magyarországi Szakszervezeti Tanács, *S. Jaszai.*
Jerusalem, Gen. Fed. of Jewish Labour in Erez Israel, *D. Ben-Gurion.*
Johannesburg, South African Industrial Federation, *A. Crawford.*
Klausenburg, Cons. Gen. al Uniunilor Muncitoresti din Romania, *Geza Hofer.*
København, De samvirkende Fagforbund i Danmark, *Carl F. Madsen.*
London, The Trades Union Congress General Council, *Fred. Bramley.*
Luxemburg, Gewerkschaftskommission Luxemburgs, *P. Krier.*
Madrid, Union General de Trabajadores, *Francisco L. Caballero.*
Mailand, Confederazione Generale del Lavoro, *d'Aragona.*
Ottawa, The Trades and Labor Congress of Canada, *T. Moore.*
Paris, Confédération Générale du Travail, *Léon Jouhaux.*
Prag, Odborové Sdruzeni Cekoslovenské, *R. Tayerle.*
Riga, Latvijas Arodbiedribu Centralbirojs, *E. Morics.*
Warschau, Zwiazek Stowarzyszen Zawodowych w Polsce, *Z. Zulawski.*

# Udlandet.

## Den internationale Arbejdskonferences arbejdsretlige Beslutninger.

### Over 100 Ratifikationer.

Paa de hidtil afholdte fem Arbejdskonferencer blev 16 Udkast til internationale Overenskomster og 20 Forslag vedtaget. Indenfor de Stater, der er Medlemmer, er Overenskomstforslagene allerede blevet ratificerede i 133 Tilfælde. Deraf ser man, at Tanken om paa Socialpolitikens Omraade at gøre et internationalt Forsøg paa at gaa foran har slaaet dybe Rødder.

### Overenskomsten om 8-Timersdagen.

Den internationale Overenskomst angaaende 8-Timersdagen og 48-Timersugen i industrielle Virksomheder er i den seneste Tid blevet behandlet i Parlamenterne i de forskellige Stater. — Fornylig erklærede *den britiske Arbejdsminister* Tom Shaw i Underhuset, at han i den nærmeste Tid vilde indbringe et Lovforslag, som angaar disse Overenskomster. — I *Østrig* gav Nationalraadet Washingtoner Overenskomsten om 8-Timersdagen den forfatningsmæssige Stadfæstelse under Forbehold af, at Overenskomsten træder i Kraft, naar denne er blevet ratificeret af de europæiske Stater, der er Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation, og som har den største industrielle Betydning (Belgien, Tyskland, Frankrig, Storbritannien og Italien) og af samtlige Nabostater (Jugoslavien, Polen og Schweiz, Czekoslovakiet og Ungarn), som staar i økonomisk Forbindelse med Østrig. I Britisk-Columbia kom en Lov om 8-Timersdagen i Stand, som er i Overensstemmelse med den forbeholdsfri Antagelse af den omtalte Overenskomsts Bestemmelser. Det er hidtil den eneste af Kanadas Provinser, som har en saadan Lov. Bestræbelserne paa at forlænge den lovfæstede Arbejdstid blev afværget i *Schweiz* og *Belgien.*

### Andre Overenskomster.

Paa det sidste Møde i det internationale Arbejdsamts Forvaltningsraad erklærede den *italienske* Regerings Repræsentant, at hans Land gik ud paa at ratificere alle internationale Overenskomster om Arbejderbeskyttelse, som vilde komme til Behandling i Parlamentet, med Undtagelse af dem, der angik den industrielle 8-Timersdag. Fra *Polen* kom ved samme Lejlighed Erklæring om, at 13 Arbejdsoverenskomster er blevne ratificerede. Det østrigske Parlament har foruden den fastsatte Ratifikation

af Overenskomsten om 8-Timersdagen besluttet Ratifikationen af 6 andre Overenskomster fra den 1. og 3. internationale Arbejdskonference. Den *britiske* Indenrigsminister har stillet en Gennemførelse af Overenskomsten angaaende Anvendelsen af Blyhvidt til Malning i Udsigt. Arbejdsministeren i *Letland* har underrettet det internationale Arbejdsamt om, at de kompetente Parlamentsudvalg bifalder Ratifikationen af visse af Arbejdskonferencens Overenskomstforslag i 1921.

### Arbejdsløshedsunderstøttelse i De forenede Stater i Amerika.

I Tidsskriftet »Industrial and Labour Information« (udgivet af det internationale Arbejdsamt) berettes der om Resultatet af en Forbedring af Arbejdsløshedsunderstøttelsen, som er blevet gennemført i to amerikanske Byer. Det drejer sig om Byen Springfield i Staten Massashusetts og Racine i Staten Wisconsin. Der forelaa en Statistik over 366 Arbejdere, af hvilke ca. $^2/_3$ havde været arbejdsløse i 12 Maaneder eller længere. Alle disse Arbejderes Stilling havde — med Undtagelse af 4 — været saaledes, at de under Mangelen paa en varig Beskæftigelse af og til havde været i Stand til at fortjene noget enten ved kommunalt Nødhjælpsarbejde eller ved Beskæftigelse af forbigaaende Art. I mange Tilfælde havde Familiemødre, som ikke tidligere arbejdede udenfor Hjemmet, været nødsagede til at tage Lønarbejde, og paa denne Maade formaaede 116 Kvinder at underholde Familien i Nødens Tid. At holde Kostgængere og Fremlejning af Beboelseslejligheder bidrog ogsaa hertil — om end kun i mindre Grad. $^2/_3$ af Familierne havde gjort Gæld for at skaffe Næringsmidler. Fra mere end $^3/_4$ af alle Familier blev der berettet om anden Gæld og Laan. Henved Halvdelen af Familierne havde tilsat deres Sparepenge fra tidligere Dage. Ca. Halvdelen lagde Beslag paa Velgørenheden. I det hele var de fra forskellige Kilder flydende Underholdsmidler ikke tilstrækkelige til at bevare de Arbejdsløses og deres Familiers Sundhed.

### Arbejdstiden i Ruhrdistriktet.

Paa Grundlag af Fuldmagtsforordningen, ved hvilken den tyske Rigsdag gav Regeringen overordentlige Fuldmagter, blev der paany udstedt Bestemmelser om Arbejdstiden, som vel opretholdt Princippet om 8-Timersdagen, men dog tillod vidtgaaende Undtagelser gennem Tarifoverenskomster. Hvor det ikke kom til Forlig ved en Overenskomst, kunde der gennem Anordninger fra Øvrigheden fastsættes Undtagelser. Virkningen af Forordningen om den nye Arbejdstid var særlig følelig i Ruhrdistriktet, hvor Arbejdstiden navnlig i Bjergværk og Stor-Jernindustrien blev betydelig forlænget. Denne Sagernes Stilling behandler en Artikel i et af de sidste Hæfter af Tidsskriftet »Industrial and Labour Information« (udgivet af det internationale Arbejdsamt, Genf). I denne Artikel peges der hen paa, at det økonomiske Liv i Ruhrdistriktet blev fuldstændig lammet gennem Besættelsen og dens Følger. Efter den passive Modstands Ophør standsede ogsaa Ruhrhjælpen Betalingerne. Arbejdsgiverne i Ruhr, der imidlertid havde sluttet en Overenskomst med Micum, erklærede sig kun beredte til at genoptage Virksomhederne paa Betingelse af, at Arbejderne vilde indgaa paa en Forlængelse af Arbejdstiden. Efter lange Forhandlinger mellem Repræsentanter for Organisationerne paa begge Sider og efter gentagne Indgreb fra Rigsarbejdsministeriet blev Overenskomster underskrevne. Endskønt disses Bestemmelser hyppig fandt en afgjort Modstand i Arbejderkredse, blev Overenskomsterne nu i Almindelighed overholdte. Særlige Afgørelser blev paa Grund af de gennemførte Ophævelser truffne angaaende de Bedriftsarter, hvor en kortere Arbejdstid er nødvendig paa Grund af Arbejdets Art. Her maa 54-Timersugen fordelt paa 6 Arbejdsdage ikke overskrides. Ellers er den yderste Grænse 59 Timer ugentlig.

### Lige Løn for lige Arbejde.

Et af den svenske Regering i Aaret 1921 nedsat Udvalg, under hvilket sorterer Hævning af Løn og Pension for kvindelige Statsansatte, udgav for nylig sin Beretning, der næsten omfattede 300 Sider. Tidsskriftet »Industrial and Labour Information«, der bliver udgivet af det internationale Arbejdsamt, bringer en Oversigt over det vigtigste

Indhold af denne Beretning. Udvalget anbefaler et nyt Lønsystem og Indførelsen af *Socialløn*. En vis Forskel mellem Mands- og Kvindelønninger anser Udvalget for rimelig af følgende Grunde:

1. Sygdomshyppigheden er hos kvindelige Funktionærer 40 pCt. større end hos mandlige.
2. Kvinderne indtager med Hensyn til Alderdomspension en Særstilling, deres Kvalifikationsalder er i Almindelighed 3 Aar kortere end Mænds, medens deres Leveaar er flere.
3. Der bestaar en Forskel i Kvantiteten af Kvinders og Mænds Ydelse.
4. Mændene skal aflægge en Militærtjenestetid. Staten kan heller ikke lade de paa Arbejdsmarkedet almindelig gældende Lønninger ude af Betragtning.

Efter Udvalgets Forslag skal Forholdet i Lønningerne i de laveste Klasser (1—6) for Kvinders Vedkommende være 14 pCt. mindre end Lønningerne for Mænd, i 7.—9. Klasse skal Forskellen andrage 12 pCt., i 10.—12. Klasse 10 pCt., i 13. og 14. Klasse 8 pCt. I de højere Tjenesteklasser (fra Klasse 15 og opad) skal der ingen Forskel bestaa i Lønningerne for Mænd og Kvinder. I Stillinger, hvor Oprykningen afhænger af bevist fortjenstlig Ydelse, skal Kvinder lønnes i samme Forhold som Mænd med Fradrag af det Beløb, som Manden maa betale til Enke- og Børnepension.

### En Forordning om Fagforeninger i Kina.

Den kinesiske Regering har for nylig bekendtgjort Udkast til en Forordning, der gaar ud paa at godkende Fagorganisationerne. Dette Skridt er et nyt Bevis paa de store Forvandlinger, der i Kina fuldbyrdes paa det økonomiske og det socialpolitiske Omraade. Tidsskriftet »Industrial and Labour Information« (udgivet af Internationaler Arbejdsamt) bringer et Resume af Bestemmelserne i Udkastet til Forordningen. Efter dette skal et Fags Arbejdere til Varetagelse af deres økonomiske Velfærd og fælles Interesser være berettigede til at danne Fagforeninger, som Retsmyndighedernes juridiske Personer bistaar. Til Fagforeningernes Opgaver hører den gensidige Understøttelse af Medlemmerne, Forbedring af Arbejdsbetingelserne, Undersøgelse af Arbejdsforholdene, Aflæggelse af Forslag til Regerigen med Hensyn til Sociallovgivning og Aflæggelse af Svar paa Forespørgsler fra Autoriteterne. For at stifte en Fagforening kræves der, at mindst 10 Arbejdere indgiver et Andragende, som gaar ud paa Oprettelsen af en saadan, og som maa være bilagt Vedtægterne. Andragendet er at indbringe til den stedlige Øvrighed. Den foresatte Øvrigheds Samtykke er ogsaa nødvendig for Arbejderne i offentlige Virksomheder eller i det Offentliges Tjeneste. Andragsstillerne maa ved Andragendet om Oprettelse af en Fagforening indgive saavel deres Navn som Alder, Fødested, Beskæftigelse og Bopæl. En Fagforenings Beslutning og Resultatet af Valg af Bestyrelse maa meddeles den foresatte Øvrighed. Øvrigheden kan anordne Opløsning, hvis der fattes eller gennemføres Beslutninger, som er rettede mod den bestaaende Statsform, eller som truer med at forstyrre den offentlige Fred, eller udsætter Samfundets normale Liv for Fare, standser Trafiken eller paa anden Maade truer Staten eller Nationen.

*

### De engelske Lønkonflikter.

Havnearbejdernes og Trafikpersonalets resultatrige Lønbevægelser samt den i den sidste Tid indtraadte Nedgang i Arbejdsløsheden har opmuntret de andre Arbejdere til Indledning af Lønbevægelser. Saaledes kræver Arbejdsmandsforbundet en Lønforhøjelse af 10 % for alle organiserede Arbejdere samt en lignende Lønforhøjelse for de kvindelige Arbejdere. Tekstilarbejderne i Uldindustrien fordrer en Lønforhøjelse af 10 %. Ogsaa Pottemagerne fordrer en Forbedring af Lønvilkaarene tiltrods for Arbejdsgivernes Krav om en Nedsættelse af Lønnen med 10 %. Byggeindustriarbejdernes Landsforbund kræver 2 d mere i Timen. I Skibsbygningsindustrien synes en Konflikt uundgaaelig, da alle Mæglingsforsøg hidtil var resultatløse.

(I. F. C.)

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Havnearbejdere i Aarhus.

Ved et Fællesmøde den 15. April behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at Havnearbejderne i Aarhus, som beskæftiges ved Det forenede Dampskibsselskabs Rutebaade, havde nægtet at udføre Overarbejde, idet Arbejderne krævede, at der skulde arbejdes igennem i Spisetiderne og fortsættes til Arbejdets Slutning.

Arbejderne hævdede, at der var mangeaarig Koutume for denne Arbejdsordning, hvilket Arbejdsgiverne vel ikke bestred, men mente dog at kunne ændre naarsomhelst.

Ved Mødet kunde der ikke opnaas Enighed om det foreliggende Stridsspørgsmaal, hvorefter Arbejdsgiverforeningen erklærede at ville indbringe Sagen til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret, og Klage blev derefter indbragt den 26. April.

## Remisearbejderne hos A/S København-Slangerup Banen.

Ved et Fællesmøde den 23. April opnaaedes der Enighed om Fornyelsen af Overenskomsten mellem A/S København-Slangerup Banen og dets Remisearbejdere, der staar tilsluttet Dansk Arbejdsmandsforbund.

Timelønnen forhøjedes med 5 Øre til Kr. 1,13, og Arbejdstiden fastsattes til 8 Timer daglig. I den sidst afsluttede Overenskomst i Foraaret 1919 var den fastsat til 9 Timer daglig, men var nu nede paa $8^1/_2$ Time. Lønnen reguleres i August i Henhold til Pristallet. Den nye Overenskomst er gældende til 1. April 1925.

## Keramikere paa Porcelænsfabrikkerne og hos Pottemagermestrene.

Overenskomsterne mellem Keramisk Forbund og Porcelænsfabrikkerne samt Pottemagermestrene deler sig i 3 Grupper, nemlig de gamle Procelænsfabrikker: Gruppe A., de tekniske Porcelænsfabrikker: Gruppe B. og Pottemagerne: Gruppe C. Medens Udløbstiden for Gruppe B. og C. var 1. Februar, var Udløbstiden for Gruppe A. den 1. Maj.

Angaaende Overenskomstforholdet for Grupperne B. og C. var der ført en Række Forhandlinger mellem Parterne, uden at der var opnaaet Enighed, og da et Fællesmøde den 23. Marts ligeledes forløb uden Resultat, fremsatte Forbundet 1ste Varsel om Strejke overfor de tekniske Porcelænsfabrikker og Pottemagermesterforeningen. Dansk Arbejdsgiverforening besvarede omgaaende dette Strejkevarsel med at give 1ste Lockoutvarsel overfor samtlige Medlemmer af Forbundet.

Ved et nyt Fællesmøde den 4. April genoptoges Forhandlingerne, og der opnaaedes ved dette Møde Enighed om et Forslag til ny Overenskomst, ikke alene for Gruppe B. og C., men ogsaa for Gruppe A., hvis Overenskomst endnu ikke var udløbet. Dette Forslag tiltraadtes senere af Forbundets Medlemmer og de paagældende Arbejdsgiverorganisationer. Foruden om nogle Tillæg til Timelønningerne og Akkordsatserne enedes man om, at Udløbstiden fremtidig bliver den 1. Maj for samtlige Overenskomster.

## Kvinderne paa Mejerierne og beslægtede Virksomheder i Odense og Omegn og paa Margarinefabrikkerne.

Overenskomsterne mellem ovennævnte Virksomheder og Kvindeligt Arbejderforbund var efter resultatløse Partsforhandlinger til Behandling paa Fællesmøder den 5., 14. og 27. Marts, uden at det var muligt at opnaa Enighed.

Der var varslet og iværksat Strejke overfor Mejerierne i Odense, hvorimod en Strejke overfor Margarinefabrikkerne og en Sympatistrejke af Arbejdsmænd i alle Virksomhederne paa Forligsinstitutionens Henstilling blev udsat, hvorefter der blev afholdt et Møde hos Forligsmanden den 12. April. Dette Møde endte med, at der stilledes Mæglingsforslag i begge Tilfælde, og da disse Mæglingsforslag vedtoges af begge Parter, bortfaldt Strejkerne.

For Margarinefabrikkerne var Ugelønnen over hele Landet tidligere Kr. 30,98 i Dagdrift og Kr. 32,68 i 2- og 3-Holdsdrift. I den nye Overenskomst bliver den i Dagdrift Kr. 32,25 i Provinsen og Kr. 33,00 i København og Frederiks-

berg, i 2- og 3-Holdsdrift henholdsvis Kr. 34,75 og Kr. 35,50.

I Mejerierne var Ugelønnen tidligere Kr. 27,98 de første 3 Maaneder og derefter Kr. 30,98. I den nye Overenskomst bliver den Kr. 29,00 de første 6 Uger og derefter Kr. 32,00 pr. Uge.

Samtlige Lønninger reguleres i August i Henhold til Pristallet.

I Overenskomsten for Margarinefabrikkerne gennemførtes nogle Forbedringer i »Almindelige Bestemmelser«, der dog ikke har større Betydning.

### Skotøjarbejderne paa de mekaniske Fodtøjsreparations-Værksteder.

Den 8. April afholdtes et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Mesterforeningen for de mekaniske Reparationsværksteder, København, og Dansk Skotøjarbejderforbund for at forhandle om en ny Overenskomst i Stedet for den opsagte, der var udløbet den 1. April.

Fra Forbundets Side var der fremsat Krav om Løntillæg, medens der fra Mestrenes Side var stillet Krav om Lønreduktioner.

Fællesmødet resulterede imidlertid i, at der opnaaedes Enighed om et Forslag til ny Overenskomst.

Arbejderne opnaaede herved et Tillæg paa Prislisternes Grundsatser, som formentlig vil give et Tillæg til Lønnen af 2—3 Kr. pr. Uge. Paa Ekstraarbejdet blev der foretaget nogle faa og uvæsentlige Omlægninger.

Mindsteugelønnen, som var 62 Kr. ÷ 3 pCt., blev hævet til 64 Kr. ÷ 1 pCt.

I August foretages en Regulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent Pristallet er højere eller lavere end det pr. Februar offentliggjorte Pristal. Reguleringen træder i Kraft fra og med den Lønningsuge, hvori Pristallet offentliggøres.

### Snedkerne hele Landet.

Ved Forhandlinger mellem Fællesforeningen af danske Snedkermestre og Snedkerforbundet var man naaet til Enighed om adskillige Ting vedrørende »Almindelige Bestemmelser«, men derimod ikke om Lønningerne og et af Forbundet rejst Krav om, at den københavnske Bygningsprisliste fremtidig skulde gælde ogsaa i Provinsen.

Der afholdtes da et Fællesmøde den 26. Marts, men da dette endte uden Resultat, varslede Forbundet Strejke til Ikrafttræden den 11. April.

Et nyt Fællesmøde den 9. April endte ligeledes uden Resultat, og Strejken syntes uundgaaelig, men paa Forligsmandens Henstilling udsattes Strejken, og der blev da Forhandling i Forligsinstitutionen den 15. April.

Denne Forhandling resulterede i, at Forligsmanden stillede et Mæglingsforslag, der tiltraadtes af begge Parter, hvorefter Strejken bortfaldt. Mæglingsforslaget hæver Minimallønnen fra Kr. 1,11 til Kr. 1,15. Alle personlige Timelønninger hæves med 4 Øre, og Timelønningerne, der herefter udgør Kr. 1,16 til Kr. 1,22, fik et yderligere Tillæg af 4 Øre, Kr. 1,23 fik et yderligere Tillæg af 3 Øre, Kr. 1,24 fik et yderligere Tillæg af 2 Øre og Kr. 1,25 et yderligere Tillæg af 1 Øre.

For Akkordernes Vedkommende blev Priserne ført tilbage til den Højde, de havde i Foraaret 1922, hvilket betyder en Forhøjelse af ca. 3 pCt.

Samtlige Lønninger skal reguleres i August i Henhold til Pristallet.

Forbundets Krav om, at den københavnske Bygningsprisliste ogsaa skal gælde for Provinsen, blev ikke gennemført. Herom indeholder Mæglingsforslaget følgende Bestemmelse:

»Umiddelbart efter nærværende Overenskomst Indgaaelse paabegyndes Forhandlinger mellem Snedkerlauget og Snedkerforbundet om Revision af den i København nugældende Prisliste for Bygningssnedkerarbejde. Saasnart denne Revision er afsluttet, optages Forhandling mellem Centralforeningerne og Snedkerforbundet om de Betingelser, paa hvilke den ny københavnske Priskurant kan bringes til Anvendelse i Provinsen.«

Forhandlingerne om Bygningsprislistens Revision skal sammen med andre nedsatte Udvalgs Arbejder være tilendebragt inden den 15. December 1924.

Den nye Overenskomst gælder til 1. April 1925.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ❁ KØBENHAVN DEN 10. MAJ 1924 ❁ 20 AARGANG

## Den faglige Situation.

Det vil erindres, at den spændte Lønsituation, hvori vi befandt os i Begyndelsen af Marts Maaned, blev udløst ved et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag til Bilæggelse af Konflikten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Arbejdsgiverforening. Forligsforslaget omfattede alle til og med den 15. Marts udløbne og ikke fornyede Overenskomster om Løn- og Arbejdsvilkaar mellem Organisationer og Virksomheder, der er tilsluttet Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Arbejdsgiverforening.

I Forbindelse hermed blev der stillet Forslag til Bilæggelse af Striden blandt Kemigraferne og Dansk litografisk Principalforening.

Efter Godkendelsen af dette Forligsforslag syntes der banet Vej for en fredelig Løsning af de tilbagestaaende Forhandlinger om Løn- og Arbejdsvilkaarene i Fag, hvis Overenskomster udløb senere paa Aaret.

I det store og hele maa det ogsaa siges, at det er lykkedes at naa til Enighed om en Fornyelse af langt de fleste Overenskomster. Men hermed være ikke sagt, at det er sket uden større Besvær, tværtimod er det saaledes, at det næsten aldrig lykkes Parterne selv at naa til Enighed. Sagerne havner derfor som Regel i Hovedorganisationerne, og her tages saa fat, hvor Parterne slap. I en Del Tilfælde lykkes det ogsaa ved disse Forhandlinger at naa til Enighed. I andre Tilfælde brister Forhandlingerne, og i saa Fald følger der umiddelbart derefter Varsel om Strejke. Et saadant Varsel ledsages da ofte med et Varsel fra Arbejdsgiverforeningen om Lockout af større eller mindre Omfang. I Konflikter af mere vidtrækkende Omfang, og som er af samfundsmæssig Betydning, griber Forligsinstitutionen ind og søger ved Mægling at bilægge Striden ved Fremsættelse af Mæglingsforslag. Som Regel lykkes det paa den Maade at faa Konflikterne bragt til en Afslutning, men det hænder ogsaa, at Mæglingsforslagene forkastes. Dette er saaledes sket med et Mæglingsforslag til Bilæggelse af Bogbinderkonflikten, og den varslede Strejke er derefter iværksat. Arbejdsstandsningen omfatter ca. 2500 mandlige og kvindelige Medlemmer.

Bryggeriarbejdernes Forbund, som staar udenfor De samvirkende Fagforbund, har forkastet en Overenskomst, som var tilvejebragt under Medvirken af Forligsmændene, men var tiltraadt og underskrevet af Formanden for Forbundet og af Formanden for Bryggeriarbejdernes Fagforening. I denne Konflikt, som omfatter hele Landet, deltager ca. 4500 Arbejdere.

Iøvrigt er der i nogle mindre Fag iværksat Arbejdsstandsning. Det gælder saaledes for de elektriske Sporveje i Aarhus, hvor 29 Mand er i Strejke, hos Arbejdsgiverne i Jern-, Metal- og Kludebranchen strejker 145 Arbejdere, Drejerne i København og Jylland har 100 Mand, Gartnere hos Handelsgartnere i København og Planteskoleejere i Danmark 200 Mand, Rebslagerne hos Foreningen af danske Rebslagere 195 Mand og Stenarbejderne hos Bornholms Stenhuggermesterforening har 86 Mand i Strejke.

De Strejker, der saaledes er etableret af Organisationer, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund, omfatter alt i alt ca. 4000 Arbejdere.

Herudover er der varslet Strejke for

Arbejdsmændene i Cementvareindustrien i Vejle og Svendborg Tagpap- og Cementvarefabrik med 24 Mand. Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenørerne i København med 3200 Mand. Forligsmanden har dog efter langvarige Forhandlinger stillet Mæglingsforslag til Bilæggelse af Striden. For faglærte og ikke-faglærte Arbejdere paa Læder- og Skindfabrikkerne er varslet Strejke for 800 Arbejdere. Arbejdsmændene paa Svovlsyrefabrikkerne har forkastet et af Forligsinstitutionen fremsat Mæglingsforslag og har varslet Strejke for 550 Arbejdere. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund har varslet Strejke for Kranførerne m. fl. hos Københavns Frihavns Aktieselskab.

Nogle varslede Strejker overfor Møens Stenminer, Bødkerne hos Lauget i København og Centralforeningen i Provinserne, samt Møllerne paa de københavnske Handelsmøller er udsatte, fordi der ved nye Forhandlinger er opnaaet Enighed om Forslag til nye Overenskomster.

Det fremgaar heraf, at heller ikke de varslede Strejker hverken er mange eller særlig omfattende, de berører knapt 5000 Arbejdere. Saafremt nu ogsaa Jord- og Betonarbejderne tiltræder Mæglingsforslaget, omfatter de løbende Varsler kun ca. 1500 Arbejdere.

Naar der nu ses hen til, at der indtil Dato er sluttet ca. 1000 nye Aftaler, som omfatter langt de fleste af De samvirkende Fagforbunds 233.000 Medlemmer, synes der jo ikke at være nogen større Fare for, at det ikke skulde lykkes at naa til Enighed om de tilbageværende uløste Lønaftaler.

Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse er imidlertid atter bleven nervøs over Vanskelighederne ved at faa det hele til at falde tilrette og har under 3. Maj d. A. sendt De samvirkende Fagforbund en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Herved tillader vi os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse paa sit Møde i Gaar har gjort den foreliggende faglige Situation til Genstand for indgaaende Drøftelse, og man ønsker herefter at henlede det ærede Forretningsudvalgs Opmærksomhed paa, at Situationen i den senere Tid har taget en for Arbejdsfreden ret truende Vending derved, at Arbejderorganisationerne i en stor Række Tilfælde dels har iværksat og dels givet Varsel om Arbejdsstandsninger, i flere Tilfælde efter Forkastelse af Overenskomster trufne mellem Hovedorganisationerne eller af Forslag stillede af Statens Forligsmænd.

Til Belysning heraf skal vi give følgende Oversigt:

Dansk Gartnerforbund har siden den 28. Marts d. A. opretholdt Strejke overfor Foreningen af arbejdsgivende Handelsgartnere i København og Omegn og Foreningen af Planteskoleejere i Danmark.

Dansk Arbejdsmandsforbund har overfor Aarhus elektriske Sporvej iværksat Strejke fra den 16. April.

Bogbinderforbundet i Danmark har, efter at have forkastet Forligsmandens Mæglingsforslag, iværksat Strejke overfor Bogbinderlauget og Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne fra den 23. April.

Drejerforbundet har overfor Drejerlauget, Drejermestrenes Centralforening og Træindustriens Fabrikantforening for Jylland iværksat Strejke fra den 24. April.

Dansk Stenindustriarbejderforbund har overfor en Del Medlemmer af Bornholms Stenhuggermesterforening iværksat Strejke fra den 28. April.

Dansk Arbejdsmandsforbund har overfor Jern-, Metal- og Kludebranchen iværksat Strejke fra den 30. April.

Desuden har Dansk Arbejdsmandsforbund varslet Strejke overfor Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik til Iværksættelse med 24 Timers Varsel, efter at Arbejderne har forkastet Forligsmandens Mæglingsforslag.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening har varslet Strejke overfor Entreprenørforeningen, Københavns Murer- og Stenhuggerlaug, Københavns Vognmandsforening, Stukkaturfagets Mesterforening, Foreningen af Mosaikfabrikanter i Danmark og Foreningen af Fabrikanter af fugefri Gulve. De uhyre vanskelige Forhandlinger om dette Fags Lønforhold foregaar i disse Dage i Forligsinstitutionen.

Endvidere har Dansk Arbejdsmandsforbund varslet Strejke overfor Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening og Svendborg Tagpap- og Cementvarefabrik til den 5. Maj.

Dansk Arbejdsmandsforbund har fremsendt Strejkevarsel overfor Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening og C. Reiermanns Papfabrik samt overfor Akt. Møens Stenminer, overfor hvem der ligeledes foreligger Strejkevarsel fra Landarbejderforbundet for de kvindelige Arbejderes Vedkommende.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Læder- og Skindarbejderforbund har sendt Strejkevarsel overfor Foreningen af danske Læderfabrikanter.

Mølleriarbejderforbundet har overfor Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening varslet Strejke til Ikrafttræden den 10. Maj.

Bødkerforbundet har sendt Strejkevarsel overfor Bødkerlauget og Centralforeningen af Bødkermestre i Provinserne.

Rebslageriarbejderforbundet har varslet Strejke overfor Foreningen af danske Rebslagerier til 6. Maj efter at have forkastet den mellem Hovedorganisationerne trufne Overenskomst.

Endelig har Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund sendt Københavns Frihavns-Aktieselskab Varsel om Strejke for Kranførere, Lokomtivførere og Reparatører.

Hertil kommer, at Overenskomstforholdene endnu ikke er ordnede paa saa vigtige Omraader som samtlige Havnebyer samt de fleste Chauffør-, Kuske- og Lagerarbejder-Overenskomster, og vi henstiller derfor til det ærede Forretningsudvalg at gøre hele den foreliggende Situation til Genstand for nøje Overvejelse.

Arbejdsgiverforeningen kan ikke erkende, at Erhvervssituationen i den sidste Tid skulde være undergaaet saadanne Forandringer, at de Krav, Arbejderne nu overalt fremmøder med, skulde kunne anses for berettigede, og vor Hovedbestyrelse har derfor med Bestemthed taget Afstand fra de Forsøg, der fra Arbejderorganisationernes Side gøres paa at fremtvinge gunstigere Vilkaar end de, der er aftalt for den overvejende Del af de allerede afsluttede Overenskomster.

Skulde det ærede Forretningsudvalg mene, at man lettest ved en mundtlig Konference mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg opnaar at faa tilvejebragt den paakrævede Klarhed over den faglige Situation, er vi meget villige til at deltage i en saadan Drøftelse, men vi tillader os i saa Fald at henstille, at denne finder Sted hurtigst muligt.

P. F. V.
*H. Langkjær.*
/ Carl Plum.

Vort Forretningsudvalg, som behandlede Sagen paa sit Møde den 7. Maj, tiltraadte Arbejdsgiverforeningens Henstilling om et Fællesmøde, og dette fandt da Sted Dagen efter.

Arbejdsgiverforeningens Formand, Bogtrykker Langkjær, beklagede sig over de langtrukne Forhandlinger, som var ved at vokse Arbejdsgiverforeningen over Hovedet. Hr. Langkjær oplyste, at der endnu var 280 uløste Overenskomster, og at der i de seneste Dage yderligere var fremsat 6 Strejkevarsler, og pegede paa, at den økonomiske Situation fremdeles var den samme og derfor ikke nu saa lidt som tidligere indbød til at gaa videre med Lønkrav. Langkjær, som blandt sine mange forskellige Egenskaber besidder en Del Dristighed, viste dette ved at paastaa, at De samvirkende Fagforbund bærer Ansvaret for og maa tage Ansvaret for den af Bryggeriarbejderne iværksatte Strejke.

Under den paafølgende Debat blev Langkjær erindret om, at Arbejdsgiverforeningen selv er ansvarlig for de Besværligheder, der er forbundet med at komme igennem de mange forskellige Overenskomster, bl. a. derved, at den bevidst har søgt at realisere sin »Kongstanke« om at lade alle Overenskomster udløbe samtidig, og fordi Arbejdsgiverne i de fleste Tilfælde er for ubevægelige og handler altfor skematisk uden Hensyn til de forskelligartede Forhold, som er raadende i de forskellige Fag.

Det ligger i Sagens Natur, at vi maatte tage Afstand fra Paastanden om, at De samvirkende Fagforbund var

ansvarlige for Bryggeriarbejdernes Strejke og stemple denne Paastand som det Nonsens, den var.

Mødet endte med, at man enedes om følgende:

1) Der optages under Hovedorganisationernes Ledelse hurtigst muligt Forhandlinger med Tilkaldelse af Parterne angaaende Overenskomstforholdene i de Fag, hvori der er iværksat eller varslet Strejke, med Undtagelse af Forholdene i de Fag, der falder ind under Pkt. 2.
2) Der optages mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Arbejdsgiverforening Forhandling om Gruppering af de Overenskomstforhold vedrørende Dansk Arbejdsmandsforbunds og Kvindeligt Arbejderforbunds Medlemmer, som endnu ikke er i Orden.

Efter Mødet er man fra begge Sider i fuld Beskæftigelse med at planlægge nye Forhandlingsmøder, og forhaabentlig vil det med en Smule Imødekommenhed fra begge Sider lykkes at naa til Enighed, saaledes at der kan tilvejebringes Ro i Arbejdsforholdene i Resten af Aaret.

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Brolæggere i Aarhus, Esbjerg, Odense og Randers.

Efter Sanktion af Forretningsudvalget havde Dansk Brolæggerforbund opsagt den med Entreprenør- og Vognmandsforeningerne i Provinserne gældende Overenskomst til Ophør 1. Marts. Da det ikke ved de førte Partsforhandlinger var lykkedes at opnaa Enighed om Betingelserne for Overenskomstens Forlængelse, blev der den 20. Marts afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor det under Forbehold af de respektive Organisationers Sanktion lykkedes at opnaa Enighed om en ny Overenskomst paa følgende Vilkaar:

I.

I § 3 B, Punkt 1, ændres »130 Øre« til »133 Øre«.

II.

§ 5 udgaar og erstattes med følgende: »Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1924 offentliggjorte Pristal foretages en Regulering af samtlige Lønninger, saaledes at Lønningerne vil være at forhøje eller formindske 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1924. Denne Regulering træder i Kraft fra og med den Lønningsuge, i hvilken det paagældende Pristal offentliggøres.«

III.

Det for Akkordsatserne hidtil gældende Fradrag af 3 pCt. ændres til et Fradrag af 1 pCt.

IV.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med Fredag den 21. Marts 1924.

Paa dette Forslag skulde Parterne afgive Svar senest den 27. Marts, og da Fristen var udløben, forelaa der Meddelelse om, at alle Parter havde vedtaget Overenskomsten.

## Den internationale Fagforeningsbevægelse.

Den af den internationale faglige Central i Amsterdam for nylig udgivne Aarbog for 1923/24 frembyder et righoldigt Materiale til Bedømmelse af den internationale Fagforeningsbevægelses Betydning. En tabellarisk Oversigt oplyser om Medlemsstyrken indenfor de til den internationale faglige Central hørende Landsorganisationer efter Medlemsantallet ved Slutningen af Aaret 1922, og til Sammenligning er ogsaa Medlemsantallet for det foregaaende Aar angivet. For Tiden er 24 Landscentraler tilsluttet den internationale faglige Central. Siden 1921 er Argentina, Grækenland, Norge og Peru udtraadt. Ny tiltraadte er Palæstina og Rumænien. Ialt er den internationale faglige Central ved Udgangen af 1922 tilsluttet af 18.185.531 Medlemmer, deraf 2.857.887 Kvinder. (I disse Tal er medtaget Palæstina, som tiltraadte 1. Januar 1923.) Opgivelserne af Med-

lemsantallene blev givet af næsten alle Landscentralerne. Kun for Bulgarien og Sydafrika er Tallene for 1921 brugt i Stedet for 1922. Antallet af kvindelige Medlemmer mangler foruden for disse to Lande tillige for fire andre Landscentraler.

I nedenstaaende Oversigt er der oplyst om Medlemstallet i de enkelte Landscentraler i Aarene 1921 og 1922. De Tal, som staar foran Medlemsantallet, angiver det samlede Antal af Organiserede, som ligeledes er optaget i Aarbogen, og heraf ser man, hvormange af disse der er tilsluttet Landscentralen i hvert enkelt Land.

Af alle de I. F. C. tilsluttede Lande staar Tyskland højest med 8.576.414 Medlemmer, hvoraf 7.908.516 tilhører »Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund« og 667.898 »Allgemeiner freier Angestelltenbund«. Begge Hovedforbund gælder efter den internationale faglige Centrals Love som en denne tilsluttet Landscentral. Derefter følger England med 4.369.268 og Østrig med 1.049.949 Medlemmer. Af de øvrige betydelige Landscentraler har Belgien 618.871 Medlemmer, Czekoslovakiet 388.294, Kanada 117.814, Danmark 232.574, Frankrig 757.847, Holland 201.045, Ungarn 202.956, Italien 401.054, Polen 411.056, Spanien 239.861, Sverige 292.917 og Schweiz 162.192. Siden 1921 er Tallet af de i den internationale faglige Central forenede Medlemmer forringet med 3.806.084 = 17,3 pCt. Heraf falder 365.885 paa de udtraadte Lande. Den øvrige Tilbagegang fordeles paa 13 Landscentraler, medens 5 Lande kan notere en Tilvækst. Blandt Lande med Tilbagegang i Medlemstallet maa særlig nævnes Italien, som havde en meget stærk Tilbagegang paa 798.946 Medlemmer = 66,6 pCt. Dette staar i Forbindelse med den fascistiske Terror, der udøves i dette Land. En af Aarsagerne til det aftagende Medlemsantal kan tilskrives Kommunisternes skadelige Agitation mod Fagforeningerne;

| Land | Samlet Antal Organiserede 1922 | De den internationale faglige Central tilsluttede Landscentralers Medlemsantal 1921 | 1922 | | Af- eller Tilgang af Medlemmer fra 1921 til 1922 pCt. |
|---|---|---|---|---|---|
| | | ialt | ialt | deraf Kvinder | |
| Argentina | *143.000* | 74.958 | — | — | — |
| Østrig | 1.128.054 | 1.079.777 | 1.049.949 | 232.712 | ÷ 2,8 |
| Belgien | 780.907 | 698.384 | 618.871 | 52.208 | ÷ 11,4 |
| Bulgarien | 54.103 | 14.803 | 14.803 | | — |
| Czekoslovakiet | 1.505.499 | 827.761 | 388.294 | 70.950 | ÷ 53,1 |
| Kanada | 276.621 | 164.883 | 117.814 | | ÷ 28,6 |
| Danmark | 307.574 | 242.545 | 232.574 | 38.056 | ÷ 4,1 |
| Frankrig | 1.395.847 | 756.243 | 757.847 | 78.255 | + 0,2 |
| Tyskland | 11.263.920 | 8.417.200 | 8.576.414 | 1.906.672 | + 1,9 |
| Grækenland | *170.000* | 170.000 | — | — | — |
| England | 5.580.000 | 6.559.933 | 4.369.268 | 302.900 | ÷ 33,4 |
| Holland | 639.925 | 223.718 | 201.045 | 10.424 | ÷ 10,1 |
| Ungarn | 249.146 | 152.577 | 202.956 | 21.263 | + 33,0 |
| Italien | 3.443.444 | 1.200.000 | 401.054 | 39.793 | ÷ 66,6 |
| Lettland | 25.450 | 22.607 | 12.350 | | ÷ 45,4 |
| Luxemburg | 12.600 | 20.968 | 12.100 | | ÷ 42,4 |
| Norge | *83.600* | 95.927 | — | — | — |
| Palæstina | 8.250 | — | 8.000 | 1.242 | — |
| Peru | *25.000* | 25.000 | — | — | — |
| Polen | 1.232.567 | 365.190 | 411.056 | 42.903 | + 12,6 |
| Sydafrika | 90.000 | 50.000 | 50.000 | | — |
| Spanien | 582.180 | 240.113 | 239.861 | | ÷ 0,1 |
| Sverige | 324.917 | 313.208 | 292.917 | 25.134 | ÷ 6,5 |
| Schweiz | 238.667 | 225.822 | 162.192 | 21.265 | ÷ 28,2 |
| Jugoslavien | 76.156 | 50.000 | 66.166 | 14.110 | + 32,3 |
| Tilsammen | 29.215.827 | 21.991.615 | 18.185.531 | 2.857.887 | ÷ 17,3 |

men Hovedaarsagen er dog den Produktionskrise, som i 1922 mere eller mindre haardt ramte alle Industrilande med Undtagelse af Tyskland, og som kom til Udtryk ved en stærk Arbejdsløshed. Den forklarer ogsaa de engelske Fagforeningers Tilbagegang i Medlemsantallet, der for et Land som England, der ejer en saa gammel, skolet Fagforeningsbevægelse, er ret betydelig.

Af Lande, der kan fremvise en Forøgelse af Medlemsantallet, maa nævnes Ungarn med en Tilvækst af 33 pCt. og Jugoslavien med 32,3 pCt. Ogsaa Polen har forøget sit Medlemsantal med 12,6 pCt., hvilket dog hovedsagelig kan føres tilbage til nye Forbunds Tilslutning til den derværende Landscentral. Blandt Lande med en Medlemsforøgelse er ogsaa Tyskland. Mod 1921 beløber den sig til 1,9 pCt. inkl. den Tilvækst, som A. F. A. Forbundet fik. I Frankrig forblev Medlemsantallet omtrent det samme i begge Aar.

Medlemsantallets Tilbagegang, som ramte Flertallet af Landene, er i og for sig beklagelig; men den vil betyde meget lidt, naar man betænker, at Antallet paa Fagforeningsmedlemmer, som er forenet i »Internationaler Gewerkschaftsbund«, efter Verdenskrigens Afslutning paa et Aar steg fra 10 til 23 Millioner. En Periode, hvor Forøgelserne befæstedes, maatte følge denne stormende Fremgang. Den økonomiske Krise bragte en forholdsvis ringe Tilbagegang. Er der først een Gang ved Løsning af Reparationsproblemet for de deri deltagende Lande skabt fri Bane for deres økonomiske Udviklig, saa vil det paany gaa fremad paa fast Grund.

Fortegnelsen over de internationale Fagsekretariater med deres tilsluttede Landsorganisationer tager en meget stor Plads i Aarbogen. Den fuldstændige Adresse er vedføjet alle Organisationer. Derved har Aarbogen tillige en stor Værdi som Adressebog for den internationale Fagbevægelse. Vi kan dog ikke her gaa i Detailler angaaende denne omfangsrige Fortegnelse, til hvilken yderligere kommer Ungdoms-, kvindelige Arbejderes- og Foreningssekretariater. Tallet paa Fagsekretariaterne er 28, der i Slutningen af 1922 omfattede 18.174.373 Medlemmer. Ogsaa her er der i Forhold til forrige Aars Medlemsantal konstateret en Formindskelse paa 2.115.809 = 10,4 pCt.

I et meget omfangsrigt Tabelværk er der ogsaa givet en Fremstilling af Indtægterne, Udgifterne og Kassebeholdningen hos de Organisationer, der er tilsluttet Landscentralerne, tilligemed Landscentralernes Regnskaber. Der foreligger dog kun Kasseopgørelser fra 12—13 Lande. I Tabellerne er Summerne for de enkelte Lande angivet i Landets Mønt og for at opnaa en ensartet Sammeligning for alle Landes Vedkommende omregnet efter hollandsk Møntfod i Gylden. En saadan Omregning efter en ensartet Maalestok er nødvendig, hvis en Sammenligning overhovedet skal kunne udføres. For det paagældende Beretningsaar svigter imidlertid en saadan Sammenligning for Organisationer i Lande, der hjemsøges af en stærk Inflation. Det er nødvendigt at henvise til denne Mangel paa Kasseoversigt for at forebygge en falsk Vurdering af de finansielle Ydelser i valutasvage Lande paa Grundlag af de omregnede Summer. Der behøves kun at henvises til, at i Tyskland f. Eks. udgjorde Papirmarkens virkelige Værdi indenfor Riget dobbelt saa meget som Omregningen i Guld.

Af de større Lande, som staar udenfor »Internationaler Gewerkschaftsbund«, kan nævnes Amerika og Rusland. Efter Opgivelsen i Aarbogen tæller den amerikanske Landscentral 2.926.468 Medlemmer og den russiske 4.494.226. Den første holder sig som bekendt borte fra »Internationaler Gewerkschaftsbund«, fordi Forbundet efter dets Præsident Gompers Mening virker for revolutionært. I Modsætning hertil betegner den russiske Central, der tillige danner Sædet for »Roten Gewerkschafts Internationale«, »Internationaler Gewerkschaftsbund« som en Sammenslutning af gule Fagforeninger. Mellem de to Anskuelser, der er stik imod hinanden, staar som Sandhed, at »Internationaler Gewerkschaftsbund« er og vil vedblive at være den eneste Forbindelse mellem de paa Klassekampens Grund staaende Arbejdere i alle Lande.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ❋ KØBENHAVN DEN 17. MAJ 1924 ❋ 20 AARGANG

## Stor-Konflikten i Norge.

Den faglige Landsorganisation i Norge havde indkaldt sit Repræsentantskab til Møde den 11. Maj. Man skulde tage Stilling til et af Rigsmæglingsmanden fremsat Forslag til Løsning af Stor-Konflikten. Resultatet var imødeset med vældig Interesse og Spænding over hele Landet.

Rigsmæglingsmandens Forslag var saalydende:

1. »Den i Oktober Maaned i Fjor iværksatte Strejke inden for en Del af Jernindustrien bringes straks til Ophør.
2. De iværksatte Lockouter, Strejker og Sympatistrejker hæves. Tidspunktet for Arbejdets Genoptagelse fastsættes af Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation.
3. Efter at Arbejdet er genoptaget, paabegyndes straks Forhandlinger om de Tariffer, som er udløbet.«

Til dette Forslag knytter sig følgende Protokoltilførsel, som offentliggøres i Forbindelse med Forslaget:

»Med Hensyn til de af Arbejdsgiverforeningen rejste Krav om Sikkerhed for, at Tarifferne fremtidig bliver overholdt, bemærkes:

Under Møder, som Rigsmæglingsmanden har haft med Repræsentanter for Arbejderne, har disse henvist til, at Landsorganisationen overfor Socialdepartementet har erklæret, at »indgaaede Aftaler skal holdes«. Arbejdernes Repræsentanter har overfor Rigsmæglingsmanden udtalt, at der efter deres Opfattelse heri ligger tilfredsstillende og tilstrækkelige Garantier for Arbejdsgiverforeningens, Landsorganisationens og Fagforbundenes fremtidige Tariffer.

Rigsmæglingsmanden ser i denne Udtalelse i Forbindelse med det Faktum, at Jernarbejderne i Kristiania nu genoptager Arbejdet, en saa bestemt Tagen Afstand fra fremtidige ulovlige Konflikter, at man heri maa have Garanti for Pligten til at faa Overenskomsterne overholdte.

Med Hensyn til Ordningen af Genantagelse af Arbejderne bliver Aftaler herom at træffe mellem vedkommende Forbund og Arbejdsgiverforeningen.

Med Hensyn til Transportarbejderkonflikten bemærkes, at der før har været foretaget Mægling i denne ved Højesteretsassessor Paulsen som udnævnt Mæglingsmand særligt for dette Fag. Det har under denne Mægling ikke vist sig muligt at bringe Parterne saa nær hinanden, at der har kunnet fremsættes noget Forslag til nye Tariffer. Som Følge heraf — og for at undgaa, at den isolerede Konflikt stiller sig hindrende i Vejen for en Løsning af hele Situationen — foreslaar Rigsmæglingsmanden, at de nye Tariffer for Losnings- og Lastningsarbejdet fastsættes ved frivillig Voldgift. Det er Forudsætningen, at Arbejdet i dette Fag genoptages samtidig med Arbejdet i de øvrige Fag, jfr. Forslagets Post 2, 2. Punktum.«

*

Repræsentantskabets Forhandlinger, der fortes for lukkede Døre, begyndte Kl. 12 Middag under Ledelse af Landsorganisationens Formand: Ole Lian. Først over Midnat var Forhandlingerne færdige og endte med, at Rigsmæglingsmandens Forslag blev forkastet.

*

*Repræsentantskabet vedtog følgende Udtalelse:*

I.

Det af Rigsmænglingsmanden fremsatte Forslag til Ordning af Konflikten kan ikke akcepteres.

II.

Som Grundlag for en Losning beslutter Repræsentantskabet at foreslaa følgende:

1. De iværksatte Lockouter og Sympatistrejker, Jernstrejken og de øvrige Strejker hæves. Tidspunktet for Arbejdets Genoptagelse fastsættes af Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation.
2. For Arbejdet genoptages, maa Overenskomsten for Losnings- og Lastningsarbejde ordnes.
3. Efter at Arbejdet er genoptaget, paabegyndes straks Forhandlinger om de Tariffer, som er udlobet.

Med Hensyn til Ordningen af Genantagelse af Arbejderne og Spørgsmaalet om, fra hvilken Tid de nye Tariffer skal gores gældende, bliver Aftaler herom at træffe mellem vedkommende Forbund og Arbejdsgiverforeningen.

Naar Forslag fremkommer om Losning af Konflikten, skal dette oversendes til Behandling i alle Fagforeninger, som deltager i Strejken eller Lockouten.

*

*Oskar Olsen og Ole O. Lian om Rigsmæglingsmandens Forslag og Repræsentantskabets Beslutning*

Efter at Rigsmæglingsmandens Forslag var fremsat, kom Transportkonflikten i Forgrunden. Forslaget indeholdt en Bestemmelse om, at den skulde løses ved frivillig Voldgift. »Arbejderbladet« har spurgt Transportarbejderforbundets Formand, Oskar Olsen, om hvilke Indvendinger han havde at gore mod en saadan Losning.

— Rigsmæglingsmandens Forslag om Voldgift var helt uantagelig for Transportarbejderne, siger Olsen. Man maa huske paa, at disse Arbejdere nu har kæmpet i 4 Maaneder for sine Lon- og Arbejdsvilkaar. Rent bortset fra den principielle Side, var det derfor naturligt og forklarligt, at Forslaget blev enstemmigt forkastet fra vor Side.

— Arbejdernes Krav er altsaa de samme nu som før?

— De Krav, vi har fremsat, er saa rimelige, at hvis der var nogen Fornuft hos den anden Part, kunde Transportkonflikten helt have været undgaaet.

— Men er Medlemmernes Kampevne ikke stærkt svækket efter denne lange Strejke?

— Fra alle Kanter af Landet faar vi Anmodning om, at Kampen ikke afsluttes, førend et akceptabelt Resultat er opnaaet, og det er mit Indtryk, at Transportarbejdernes Villie og Evne til at føre Kampen er usvækket. Det er ogsaa betegnende, at ingen har brudt ud under denne langvarige Konflikt.

— Men Arbejdsgiverne har jo særlig lagt an paa at knække Transportarbejderne?

— Deres Fremgangsmaade har bare bidraget til at styrke Sammenholdet. I Stavanger, Bergen og Trondhjem har de averteret efter Folk, som er lovet fast Arbejde i Havnene. Ifølge Arbejdsgivernes egne Oplysninger har ingen af vore Medlemmer meldt sig, og det er en stor Skuffelse for Dampskibsekspeditørerne. De er kurerede for Lysten til at binde sig til andre Arbejdere end de gamle, efter at de har set det Arbejde, som udføres af Strejkebryderne.

— Du mener altsaa, at Repræsentantskabets Beslutning var den eneste rigtige?

— Ja, det er jeg overbevist om, og jeg er ogsaa overbevist om, at den vil blive modtaget med Begejstring af alle organiserede Arbejdere, og ganske særlig af Transportarbejderne.

»Arbejderbladet«s Medarbejder har ogsaa henvendt sig til Landsorganisationens Formand, Ole O. Lian, og bedt ham om at udtale sig om Situationen.

— Efter Repræsentantskabets Beslutning er Stillingen jo blevet klarere, udtalte Hr. Lian. Rigsmæglingsmandens Forslag var uantageligt af flere Grunde. Hvorfor skulde Jernarbejderne stilles i en Særstilling med Hensyn til Arbejdets Genoptagelse. Er det ikke Hovedsagen, at Arbejdet bliver genoptaget over hele Linien, og det er dette, som indeholdes i Repræsentantskabets Forslag Pkt. 1.

— Og Transportarbejderkonflikten?

— Den maa ordnes først. Denne Konflikt er godkendt af Landsorganisatio-

nen, og de Krav, som Transportarbejderne stiller, er meget rimelige. Her har Arbejdsgiverne heller ikke noget ulovligt at paaberaabe sig. Det er rent ud sagt en Skandale, om Arbejdsgiverforeningen nu stiller sig saaledes, at hele Konflikten skal gøres uloselig som Følge af et ordinært Krav om Lontillæg. Sker det, saa er det et nyt Bevis paa, at bag det hele ligger i Virkeligheden Arbejdsgiverforeningens Forsøg paa Lontrykkeri. Ordningen af Transportkonflikten er derfor et Hovedspørgsmaal, og Transporttariffens Indhold vil være af Betydning for hele Tarifarbejdet i Aar.

— Synes Tidspunktet for Tariffernes Ikrafttræden at være overladt Forbundene?

— Ja. Det maa være et rimeligt Krav, at de nye Arbejdsvilkaar bliver gældende fra Arbejdets Genoptagelse.

— Vil et eventuelt Forslag til Forlig blive forelagt alle de Arbejdere, som er i Konflikt?

— Ja, og det behøver ikke at tage saa lang Tid. Alt i alt en Uge maaske. Vi har ment, at Løsningen af en saadan Stor-Konflikt, hvor Sammenholdet og Offervillien har bestaaet en Ildprøve, bør forelægges direkte for Arbejderne. Det er ikke altid, at en saadan Fremgangsmaade kan benyttes, af praktiske og taktiske Grunde kan det som oftest ikke lade sig gøre; men det var Repræsentantskabets Opfattelse, at i nærværende Tilfælde maa det prøves.

## Maj-Demonstrationen 1924.

I Henhold til Cirkulære Nr. 4 af 1. April angaaende Afholdelse af en Demonstration for Kravet om 8-Timers Arbejdsdagens Fastsættelse ved Lov har der overalt i Danmarks Provinsbyer og i en stor Del Stationsbyer, ja selv i Landsbyer, været afholdt Demonstrationsmøder den 1. Maj. Overalt har Deltagelsen i disse Møder været særlig stor i Aar, og dette skyldes i første Række det stadig voksende Krav om at faa 8-Timersdagen lovfæstet; men tillige har den stolte politiske Valgsejr bidraget til at give Møderne en saa stor Deltagelse. Mange Steder har de forskellige Fagforeninger og socialdemokratiske Foreninger foranstaltet Processioner gennem Gaderne, og disse Processioner har haft en usædvanlig Størrelse. Paa alle Møderne har man tilkendegivet sin Glæde over, at Socialdemokratiet er vokset saa stærkt, at det er blevet Landets største og førende Parti og har kunnet overtage Regeringen.

Vi gengiver nedenfor den paa Møderne enstemmig vedtagne Resolution, som udtaler vore Krav om, at den danske Regering og Rigsdag opfylder de Løfter om 8-Timersdagens Ophøjelse ved Lov, som blev givet, da Fredstraktaten blev underskrevet.

*Resolution ved Majfesten 1924.*

Den internationale Arbejderbevægelses Krav om 8-Timersdagens Gennemførelse ved Lov har atter samlet Danmarks Arbejdere til Demonstration den 1. Maj, for i Forening med Verdens øvrige Arbejdere at understrege Berettigelsen af Kravets Gennemførelse.

Den høje kulturelle Værdi, der ligger i 8-Timersdagens Gennemførelse, har den danske faglige Arbejderbevægelse jo allerede for ca. 5 Aar siden fremskaffet, og Arbejderne er stadig villige til at bringe de største Ofre for at bibeholde 8-Timersdagen, hvis saadant skulde kræves.

Det er imidlertid ikke fuldt tilstrækkeligt, hvad der hidtil er sket. Vort gamle Krav om Lovfæstelse maa stadig fremholdes, og vor tidligere fremsatte Protest imod, at den afgaaede Regering ikke ratificerede Washington-Overenskomsten, maa gentages.

Efter Sejren ved Valgene den 11. April forventer Forsamlingen, at den socialdemokratiske Regering vil fremsætte Forslag overfor Rigsdagen om Ratifikation af Konventionen om 8-Timersdagen, og udtaler Haabet om, at det maa lykkes den at bryde de andre Partiers hidtidige Modstand mod at lovfæste 8-Timersdagen og derved blive i Stand til at hidføre en for Arbejderne heldig Afslutning af Sagen.

Forsamlingen udtaler endvidere sin ubrydelige Vilje til fortsat at staa sammen i Enighed om at tilbageslaa ethvert Angreb fra Reaktionen, ligemeget

fra hvilken Side det maatte komme, og i sin Tro paa, at det nu efter de trange Aar atter lysner for Arbejderbevægelsen, saaledes at der er skabt Mulighed for Fredens fortsatte Bestaaen og derigennem bedre Betingelser for at naa vort endelige Maal: »Socialismens Gennemførelse«.

# Arbejdslønnen i Industrien.

## Juli Kvartal 1923.

Siden April 1918 har der paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, i Statistiske Efterretninger været meddelt kvartalsvise Opgørelser af Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Efter de for Juli Kvartal 1923 foreliggende Lønoplysninger er Gennemsnitsfortjenesten pr. Time paa sædvanlig Maade beregnet efter den samlede Udbetaling i Kvartalet, for Arbejdere i Jernindustrien dog i Juli-August Maaneder og for visse andre Fag September Maaned, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet, uanset om der er arbejdet i Timeløn eller i Akkord.

Lønstatistikken omfatter denne Gang ca. 106.000 Arbejdere, beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, mod ca. 105.000 Arbejdere i April og ca. 97.000 Arbejdere i Januar Kvartal. For Kvartalerne i 1922 omfattede Lønstatistikken 95 à 100.000 Arbejdere, i 1921 kun 85 à 90.000 Arbejdere, men i 1920 ca. 110.000 Arbejdere. Bevægelsen i Tallene skyldes hovedsagelig Forandringer i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere.

En Sammenligning af Lønstatistikkens Arbejdertal i Juli og April Kvartaler 1923 viser nogen Stigning i Antallet af Arbejdere i Bygningsfagene, ialt ca. 1300 Arbejdere, hvoraf 4—500 falder paa Bygningssnedkere. Ogsaa for Jord- og Betonarbejdere er der Stigning i Arbejderantallet fra April til Juli Kvartal. De forskellige Grupper af Arbejdere beskæftigede indenfor Cigarindustrien viser en samlet Opgang paa 3—400 Arbejdere; derimod er det Antal Tekstilarbejdere, for hvilke der foreligger Lønoplysninger, faldet med 8—900 Arbejdere.

En Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og for kvindelige Arbejdere henholdsvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles hosstaaende. Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det haves i Erindring, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gennemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Oversigtens Tal er fremgaaet af store Arbejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at Gruppen »Formænd« er udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i Juli Kvartal 1923 i Hovedstaden 225 Øre, i Provinsen 175 Øre og i hele Landet 199 Øre. Deres Antal er imidlertid saa forholdsvis lille, at Udeladelsen af deres Lønninger kun betyder en ringe Ændring i de samlede Gennemsnit.

Af Oversigten fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under et i Juli Kvartal 1923 var 137 Øre. For faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 167 Øre, for Arbejdsmænd 134 Øre og for Kvinder 86 Øre. For de i København beskæftigede 51.000 Arbejdere udgjorde Timefortjenesten 148 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 186 Øre, for Arbejdsmænd 148 Øre og for Kvinder 91 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistikken 55.000 Arbejdere, hvis gennemsnitlige Timefortjeneste var 127 Øre; for faglærte Arbejdere i Provinsen var Lønnen 148 Øre, for Arbejdsmænd 126 Øre og for Kvinder 79 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 38 Øre for faglærte Arbejdere, 22 Øre for Arbejdsmænd, 12 Øre for Kvinder og 21 Øre for samtlige Arbejdere.

Sammenlignet med Lønningerne i April Kvartal viser Lønningerne i Juli

| | Antal Arbejdere pr. 30/9 1923 | Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | April Kvartal 1923 Øre | Oktbr. Kvartal 1922 Øre | Oktbr. Kvartal 1920 Øre | Aaret 1914 Øre |
|---|---|---|---|---|---|---|
| København | | | | | | |
| Faglærte Arbejdere ..... | 20.509 | 186 | 183 | 193 | 263 | 67,1 |
| Ufaglærte — ..... | 16.897 | 148 | 145 | 156 | 214 | 47,5 |
| I alt Mænd .. | 37 406 | 168 | 165 | 177 | 242 | 61,0 |
| Kvindelige Arbejdere .... | 13.309 | 91 | 90 | 95 | 136 | 32,3 |
| Samtlige Arbejdere ..... | 50.715 | 148 | 145 | 154 | 216 | 54,4 |
| Provinsen | | | | | | |
| Faglærte Arbejdere ..... | 20.240 | 148 | 146 | 152 | 218 | 54,8 |
| Ufaglærte — ..... | 27.623 | 126 | 123 | 132 | 186 | 40,8 |
| I alt Mænd .. | 47.863 | 134 | 132 | 140 | 200 | 48,2 |
| Kvindelige Arbejdere .... | 7.754 | 79 | 78 | 81 | 122 | 25,7 |
| Samtlige Arbejdere ..... | 55.617 | 127 | 124 | 131 | 190 | 44,9 |
| Hele Landet | | | | | | |
| Faglærte Arbejdere ..... | 40.749 | 167 | 165 | 174 | 242 | 61,3 |
| Ufaglærte — ..... | 44.520 | 134 | 132 | 141 | 197 | 45,5 |
| I alt Mænd .. | 85.269 | 149 | 147 | 156 | 219 | 55,0 |
| Kvindelige Arbejdere .... | 21.063 | 86 | 85 | 90 | 131 | 29,6 |
| Samtlige Arbejdere ..... | 106.332 | 137 | 134 | 142 | 203 | 50,2 |

Kvartal en lille Stigning. For samtlige Fag under et steg Lønnen fra 134 Øre i April Kvartal til 137 Øre i Juli Kvartal. Det store Flertal af Arbejdsoverenskomster var i Henhold til den generelle Overenskomst mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Hovedorganisationer af 4. April 1922 i August 1923 underkastet en Regulering efter Pristallet, der steg fra 198 i Januar 1923 til 204 i Juli samme Aar.

Denne Stigning medførte for de fleste Fag en Lønstigning paa 3 pCt., men da Stigningen først fandt Sted i August, virkede den kun i ca. Halvdelen af Juli Kvartal. Hertil svarer, at den gennemsnitlige Løn fra April til Juli Kvartal ikke er steget med fulde 3 pCt.

Af den Tabel, der viser Gennemsnitsfortjenesten i de enkelte Fag henholdsvis i April og Juli Kvartaler, samt Arbejderantallet ved Udgangen af Juli Kvartal, vil man se, at der i langt de fleste Fag kun er Tale om ret smaa Forandringer i Lønningerne, som Regel saaledes, at Lønnen i Juli Kvartal ligger lidt højere end Lønnen i April Kvartal. Hvor der er Afvigelser fra denne almindelige Bevægelse, skyldes det særlige Forhold, blandt hvilke følgende skal nævnes. For Arbejdere i Bryggerier og Spritfabrikker er der en mindre Nedgang i Lønnen som Følge af, at der i 1922 for disse Arbejdere sluttedes en særlig Overenskomst, i Henhold til hvilken der gennem hele den 2-aarige Overenskomstperiode skulde finde en jævn, mindre Lønnedsættelse Sted. Lønnedgangen for de kobenhavnske Skræddersvende er kun tilsyneladende, idet Tilskærere, der tidligere har været medregnet, nu er udeladt. Medtages Tilskærerne, faar man i Stedet for en Nedgang i Lønnen fra 170 til 161 Øre en Stigning fra 170 til 172 Øre. Tilskærernes Gennemsnitsfortjeneste var i København 189 Øre pr. Time. Ligesom ved tidligere Opgørelser er Lønningerne for flere Byggefag noget paavirkede af, om der i Kvartalet har fundet faa eller mange Udbetalinger Sted af Akkordoverskud. Specielt for Murerne i Provinsen kan nævnes, at der i Foraaret 1923 blev afsluttet en helt ny Overenskomst. Nedgangen i de kobenhavnske Stenhuggersvendes Timefortjeneste skyldes udelukkende Nedgang i Udbetalingen for Akkordarbejde, ligesom ogsaa Stigningen i Fortjenesten for Jernindustriens Malere og for Metalsliberne skyldes Akkordudbetalingerne.

Efter Juli Kvartal har de i nogle Arbejdsoverenskomster fastsatte Lønninger faaet 2 pCt.s Tillæg ved Februarreguleringen i 1924, for andre Fag er

der sluttet helt nye Overenskomster, der som Helhed har givet en omtrent tilsvarende Forhøjelse af Lønningerne. Gennemsnitsfortjenesten for faglærte Arbejdere i hele Landet under ét maa herefter anslaas til for Tiden at være 172—173 Øre, for ufaglærte Arbejdere 138—139 Øre og for Kvinder 88—89 Øre.

*Arbejdslønnen i forskellige Industrier.*

| Fag: | København Antal Arb. pr. 30/9 1923 | København Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | København April Kvartal 1923 Øre | Provinsen Antal Arb. pr. 30/9 1923 | Provinsen Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | Provinsen April Kvartal 1923 Øre |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Næringsmiddelindustri: | | | | | | |
| Bagerier, Svende | 982 | 174 | 170 | 52 | 150 | 151 |
| Møller, — | 61 | 162 | 159 | 202 | 129 | 125 |
| Chokoladefabr., fagl. Arbejdere | 58 | 172 | 173 | 18 | 153 | 151 |
| — ufagl. Arbejdere | 77 | 132 | 131 | — | — | — |
| — Kvinder | 532 | 82 | 82 | 56 | 71 | 73 |
| Margarinefabr., ufagl. Arbejdere | 56 | 124 | 120 | 290 | 120 | 118 |
| — Kvinder | 33 | 67 | 65 | 166 | 67 | 65 |
| Bryggerier, ufagl. Arbejdere | 1939 | 137 | 140 | 497 | 126 | 129 |
| — Kvinder | 960 | 101 | 104 | 570 | 84 | 88 |
| Spritfabr., ufagl. Arbejdere | 34 | 132 | 135 | 247 | 132 | 135 |
| — Kvinder | 44 | 98 | 103 | 10 | 99 | 103 |
| Sukkerfabr., ufagl. Arbejdere | 463 | 152 | 154 | 855 | 118 | 118 |
| — Kvinder | 177 | 78 | 79 | 49 | 65 | 68 |
| Diverse Fag, ufagl. Arbejdere | 115 | 140 | 141 | 246 | 119 | 120 |
| — Kvinder | 123 | 83 | 84 | 223 | 80 | 76 |
| Tobaksindustri: | | | | | | |
| Cigarfabr., Cigarmagere | 932 | 144 | 142 | 920 | 134 | 132 |
| — ufagl. Arbejdere | 107 | 140 | 137 | 142 | 122 | 120 |
| — Kvinder | 2449 | 99 | 96 | 1629 | 81 | 79 |
| Tekstilindustri: | | | | | | |
| Tekstilfabr., Mænd | 626 | 132 | 128 | 1895 | 126 | 121 |
| — Kvinder | 1655 | 97 | 91 | 2660 | 86 | 83 |
| Rebslagerier, Svende | 12 | 118 | 117 | 22 | 121 | 115 |
| — ufagl. Arbejdere | 31 | 115 | 115 | 24 | 114 | 109 |
| — Kvinder | 122 | 74 | 71 | 55 | 63 | 62 |
| Possementfaget, Svende | 25 | 148 | 149 | — | — | — |
| — Kvinder | 19 | 81 | 81 | — | — | — |
| Sejlmagersvende | 15 | 207 | 202 | 22 | 140 | 138 |
| Beklædningsindustri: | | | | | | |
| Skræddersvende | 220 | 161 | 170 | 33 | 145 | 149 |
| Syersker | 1060 | 86 | 85 | 430 | 71 | 70 |
| Skomagersvende | 33 | 162 | 162 | — | — | — |
| Skotøjarbejdere, Mænd | 1051 | 170 | 164 | 134 | 136 | 129 |
| — Kvinder | 849 | 96 | 93 | 70 | 78 | 68 |
| Læderindustri: | | | | | | |
| Garverier, Svende | 168 | 192 | 192 | 78 | 167 | 165 |
| — ufagl. Arbejdere | 168 | 163 | 162 | 204 | 150 | 147 |
| Bygningsindustri: | | | | | | |
| Blikkenslagersvende | 327 | 193 | 190 | 259 | 138 | 136 |
| Bygningssnedkersvende*) | 827 | 185 | 193 | 1595 | 136 | 134 |
| Glarmestersvende | 116 | 157 | 156 | 72 | 124 | 123 |
| Malersvende | 1441 | 179 | 176 | 723 | 136 | 132 |
| Murersvende | 1241 | 259 | 251 | 2501 | 155 | 149 |
| Murarbejdsmænd | 890 | 194 | 195 | 2390 | 121 | 119 |
| Stukkatørsvende | 59 | 194 | 193 | 6 | 165 | 152 |

*) Herunder for Provinsen tillige andre Snedkersvende.

*Arbejdslønnen i forskellige Industrier.*

| Fag: | København | | | Provinsen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Antal Arb. pr. 30/9 1923 | Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | April Kvartal 1923 Øre | Antal Arb. pr. 30/9 1923 | Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | April Kvartal 1923 Øre |
| Tømrersvende | 894 | 227 | 211 | 2411 | 143 | 137 |
| Arbejdsmænd hos Tømrere | 34 | 137 | 138 | 116 | 121 | 118 |
| Linoleumspaalæggere | 53 | 182 | 174 | — | — | — |
| Isoleringsmontører | 48 | 247 | 185 | 16 | 170 | 176 |
| **Træ- og Møbelindustri:** | | | | | | |
| Bødkersvende | 137 | 179 | 185 | 269 | 150 | 144 |
| Børstenbindersvende | 49 | 159 | 170 | 30 | 131 | 140 |
| Billedskærersvende | — | — | — | 30 | 144 | 135 |
| Drejersvende | 44 | 159 | 162 | 68 | 141 | 137 |
| Forgyldere | 23 | 185 | 179 | 28 | 155 | 150 |
| Karetmagersvende | 43 | 185 | — | — | — | — |
| Kurvemagersvende | 19 | 124 | 120 | — | — | — |
| Møbelsnedkersvende | 641 | 167 | 164 | 99 | 135 | 135 |
| Maskinsnedkere | 398 | 163 | 158 | 1181 | 132 | 128 |
| Træindustriarbejdere, ufagl. | 302 | 130 | 127 | 535 | 111 | 109 |
| Træindustri, Kvinder | 125 | 84 | 82 | 46 | 84 | 81 |
| Pianoarbejdere | 238 | 184 | 181 | 14 | 146 | 147 |
| Sadelmager- og Tapetserersvende | 253 | 173 | 174 | 180 | 132 | 137 |
| **Ler-, Sten-, Glasindustri:** | | | | | | |
| Jord- og Betonarbejdere | 1947 | 176 | 166 | 2647 | 114 | 111 |
| Brolæggersvende | 51 | 274 | 267 | 46 | 195 | 179 |
| Stenhuggerier, Svende | 112 | 184 | 194 | 303 | 129 | 128 |
| — ufagl. Arbejdere | 54 | 142 | 144 | 105 | 113 | 111 |
| Grus- og Skærvefabr., Arbejdsm. | — | — | — | 308 | 122 | 119 |
| Teglværker — | — | — | — | 3774 | 125 | 121 |
| Cementfabr. — | — | — | — | 1481 | 132 | 131 |
| Keram. Industri, fagl. Arbejdere | 153 | 170 | 167 | 56 | 129 | 125 |
| — ufagl. — | 243 | 139 | 140 | 74 | 108 | 106 |
| — Kvinder | 420 | 104 | 105 | 42 | 72 | 74 |
| Terrazzoarbejdere | 52 | 159 | 157 | 9 | 123 | 122 |
| **Jern- o. a. Metalindustri:** | | | | | | |
| Blikkenslagersvende | 159 | 184 | 182 | 81 | 155 | 152 |
| Elektrikere | 585 | 161 | 161 | 573 | 151 | 152 |
| Formere | 346 | 199 | 197 | 577 | 163 | 161 |
| Guld-, Sølv- og Elektropletarb. | 296 | 156 | 152 | 104 | 139 | 135 |
| Gørtlere | 134 | 165 | 167 | 50 | 145 | 143 |
| Kobbersmede | 49 | 203 | 205 | 69 | 169 | 169 |
| Malersvende | 116 | 212 | 193 | 184 | 162 | 156 |
| Metalslibere | 136 | 181 | 173 | 68 | 140 | 139 |
| Metaltrykkere | 84 | 195 | 196 | 25 | 160 | 152 |
| Skibstømrere | 75 | 198 | 192 | 229 | 155 | 151 |
| Smede- og Maskinarbejdere | 4845 | 181 | 181 | 4860 | 150 | 149 |
| Træarbejdere | 305 | 178 | 172 | 719 | 151 | 147 |
| Diverse fagl. Arbejdere | 49 | 179 | 179 | 67 | 157 | 150 |
| Arbejdsmænd | 3134 | 140 | 139 | 3810 | 124 | 124 |
| Kvinder | 1581 | 81 | 81 | 366 | 75 | 73 |
| **Kemisk Industri:** | | | | | | |
| Farversvende | 35 | 156 | 154 | — | — | — |
| Oliemøller, Arbejdsmænd | 515 | 134 | 135 | 820 | 135 | 131 |
| Svovlsyrefabr. — | 87 | 147 | 148 | 210 | 137 | 127 |
| Tændstikfabr., Arbejdsmænd | 82 | 145 | 147 | — | — | — |
| — Kvinder | 172 | 82 | 81 | — | — | — |

*Arbejdslønnen i forskellige Industrier.*

| Fag: | København Antal Arb. pr. 30/9 1923 | Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | April Kvartal 1923 Øre | Provinsen Antal Arb. pr. 30/9 1923 | Gennemsnitlig Timefortjeneste Juli Kvartal 1923 Øre | April Kvartal 1923 Øre |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Forsk. Industrier, Arbejdsmænd | 1025 | 136 | 133 | 254 | 136 | 130 |
| — Kvinder ..... | 994 | 76 | 76 | 292 | 66 | 64 |
| Grafisk Industri: | | | | | | |
| Papirfabrikker, Arbejdsmænd .. | 168 | 129 | 127 | 825 | 119 | 117 |
| — Kvinder ..... | 32 | 89 | 89 | 270 | 76 | 74 |
| Bogtrykkerier m. v.: Typografer.. | 1495 | 201 | 197 | 1029 | 186 | 183 |
| — Stentrykkere | 144 | 186 | 182 | 86 | 159 | 152 |
| — Kemigrafer . | 102 | 170 | 169 | — | — | — |
| — ufagl. Arb... | 143 | 153 | 149 | 59 | 142 | 144 |
| — Kvinder ... | 319 | 98 | 96 | 108 | 82 | 80 |
| Litograf. Etabl., ufagl. Arbejdere | 36 | 139 | 135 | 22 | 116 | 113 |
| — Kvinder ..... | 66 | 96 | 93 | 30 | 76 | 75 |
| Bogbinderier, Svende ..... | 299 | 187 | 188 | 132 | 138 | 135 |
| — Kvinder ..... | 374 | 99 | 99 | 75 | 75 | 73 |
| Papirvareindustri, ufagl. Arb. ... | 53 | 130 | 129 | — | — | — |
| — Kvinder ..... | 230 | 84 | 83 | 76 | 73 | 72 |
| Æskefabrikker, Kvinder ..... | 171 | 88 | 88 | 104 | 79 | 80 |
| Handel og Transport: | | | | | | |
| Lager- og Pakhusarbejdere ..... | 1070 | 127 | 122 | 2233 | 117 | 114 |
| Havnearbejdere ..... | — | 212 | 220 | — | 187 | 196 |
| Kvinder ..... | 67 | 77 | 74 | 34 | 70 | 66 |
| Forskelligt: | | Kr. pr. Uge. | | | Kr. pr. Uge. | |
| Formænd ..... | 703 | 104,88 | 101,64 | 742 | 81 23 | 81,24 |
| Fyrbødere ..... | 382 | 71,09 | 69,96 | 720 | 65,11 | 64,22 |
| Chauffører ..... | 720 | 67,11 | 65,32 | 386 | 58,94 | 56,97 |
| Kuske ..... | 1270 | 64,07 | 62,09 | 1124 | 55,93 | 54,07 |

# Udlandet.

## Fagforeningskongres i Ungarn.

Den 30. Marts afholdt den ungarske Landsorganisation en overordentlig Kongres. Som eneste Punkt paa Dagsordenen stod: »Den økonomiske Stilling og Dyrtiden«. Kongressen var besøgt af 366 Delegerede. Beretningsaflæggeren Gal, Landsorganisationens Sekretær, henviste til, at Arbejderklassens Stilling nu var saa elendig som tænkes kunde. Den almindelige Arbejders Gennemsnitsløn udgør 260,000 Kr. om Ugen, medens Udgifterne til de nødvendigste Livsfornødenheder er beregnet til 600,000 Kr. pr. Uge. I Tilslutning til Beretningen fandt der en udførlig Diskussion Sted, hvori de fleste Talere udtalte sig for Anvendelse af radikalere Kampmidler. Rigsdagsmand Kabek, Metalarbejderforbundets Sekretær, udtalte, at de spredte Kampe i Betragtning af den herskende Situation nu var uden Betydning og at Arbejderklassen maatte gaa over til at forberede Generalstrejken. Denne Udtalelse hilstes med stormende Begejstring. Flere Talere drøftede ogsaa Spørgsmaalet om, hvorvidt det ikke vilde være praktisk, om de socialdemokratiske Rigsdagsmænd som Protest mod de bestaaende Forhold skulde nedlægge deres Mandater. Mod dette Forslag blev der dog fremført, at de 27 socialdemokratiske Rigsdagsmænd vel var magtesløse overfor de 200 borgerlige Rigsdagsmænd, men at de dog var i Stand til fra Rigsdagstribunen offentlig at fremsætte Arbejdernes Krav og Ønsker (I. F. C.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ❁ KØBENHAVN DEN 24. MAJ 1924 ❁ 20 AARGANG

## De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde.

I

Fredag den 16. og Lørdag den 17. Maj 1924 afholdt De samvirkende Fagforbund sit ordinære Repræsentantskabsmøde i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22, København. Med Forretningsudvalget havde 156 Repræsentanter givet Møde.

Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskabet.
3. Valg af en Kasserer. (Eventuelt Valg af Næstformand og en Sekretær).
4. Anmodning fra Specialarbejderforbundet om Optagelse i De samvirkende Fagforbund.
5. Anmodning fra Litografisk Forbund om Strejkeunderstøttelse under Kemigrafkonflikten.
6. Organisationsstriden mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Kommunalarbejderforbund.
7. Indstilling fra Udvalget angaaende Udgivelse af et Tidsskrift.
8. Forslag fra Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbundet om det faglige Stof i »Social-Demokraten«.
9. Arbejdernes Oplysningsforbund. (Spørgsmaal om Kontingent).
10. Beretning fra det om Lærlingelovens Revision nedsatte Udvalg.
11. Spørgsmaal om Oprettelse af et Lærlingesekretariat.
12. Verdens-Demonstrationen den 21. September mod Krig og Militarisme.
13. Spørgsmaal om Oprettelse af et Pensionsfond for Forbundenes Tillidsmænd.
14. Opførelse af en Fagforeningsbygning.

Formanden, *Carl F. Madsen*, aabnede Mødet og bød Forsamlingen Velkommen og konstaterede Repræsentantskabsmødets lovlige Indvarsling. Oplyste dernæst, at Dagsordenen var forøget med et Punkt (Opførelse af en Fagforeningsbygning), og anmodede Forsamlingen om at godkende Dagsordenen, saaledes som den nu forelaa. Forsamlingen godkendte Dagsordenen, hvorefter Formanden foreslog, at der valgtes 2 Dirigenter til at lede Mødet og 2 Hjælpesekretærer til at assistere de faste Sekretærer.

Til Dirigenter valgtes: *Vilh. Nygaard* og *Jul. Schrøder*.

Til Hjælpesekretærer valgtes: *Chr. Nielsen*, Tekstilarbejderforbundet, og *S. Munch*, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

### ad 1. Formandens Beretning.

Formanden, *Carl F. Madsen*, henviste til den trykte Beretning, men vilde derudover fremsætte nogle Bemærkninger og udtalte bl. a. følgende:

Den 31. December 1923 var Medlemsantallet 233.116, nemlig 195.066 mandlige og 38.050 kvindelige, fordelt i 50 Forbund og 1 enkeltstaaende Forening. Ialt

er der 2184 Afdelinger i Forbundene, hvad der betyder 43 Afdelinger mindre end i Fjor. Medlemsantallet er foroget med 542.

Med Hensyn til Ind- og Udmeldelser kunde Taleren oplyse, at Dansk Arbejdsmandsforbund havde annulleret sin Beslutning om at udtræde, medens Dansk Plejerforbund er udmeldt fra 1. November 1923. Kurvemagernes Forbund er opløst, men tilbage er Kurvemagernes Fagforening.

Der er nogle Personskifter i Forretningsudvalget, idet Fru Sofie Rasmussen er udtraadt af Forretningsudvalget efter at være fratraadt som Formand for Kvindeligt Arbejderforbund, i Stedet for er Suppleanten, Arn. Nielsen, tiltraadt; Th. Stauning er udtraadt efter at være blevet Statsminister. I hans Sted har Partiet valgt Fr. Andersen som dettes Repræsentant. Forretningsudvalget har afholdt 36 Møder og været repræsenteret ved 195 Møder i Arbejdsgiverforeningen, 10 i Forligsinstitutionen og 96 i Den faste Voldgiftsret. Endvidere har Forretningsudvalget været repræsenteret paa 21 Kongresser, hvoraf 14 i Danmark og 7 i Udlandet. I Aarets Løb har der været afholdt 3 Formandsmøder.

Endvidere har Forretningsudvalget været repræsenteret i og deltaget i Arbejdet i en Række Kommissioner og Udvalg.

Der er ydet økonomisk Støtte af forskellig Art. Saaledes er der ydet Dansk Gartnerforbund 1000 Kr. til Agitation og Dansk Forening for Socialpolitik 300 Kr. En Indsamling til nødlidende tyske Børn har indbragt 57.659 Kr. Denne Indsamling er ikke afsluttet, det samme gælder en Indsamling til Hjælp for tyske Fagforeninger.

Til Storkonflikten i Norge har De samvirkende Fagforbund ydet 316.000 Kr. En Indsamling blandt Forbundene og Fagforeningerne har indtil nu indbragt 49.710 Kr. Hertil kommer de meget store Beløb, som er ydet af Forbund, der har Gensidighed med norske Fagforbund. Formanden gav dernæst nogle Oplysninger om den norske Storlockout, hvor der fornylig har været Afstemning om et af Rigsmæglingsmanden fremsat Forslag til Løsning af Konflikten, der imidlertid er forkastet af Landsorganisationens Repræsentantskab.

De samvirkende Fagforbund har deltaget i Behandlingen af 78 Sager i Den faste Voldgiftsret.

Formanden omtalte derefter nærmere Salget af De samvirkende Fagforbunds Ejendomme i Frederiksborggade og Vendersgade.

Omtalte udførligt den Krise, som havde præget Erhvervslivet i 1923 med den omfattende Arbejdsløshed, og de Bestræbelser, som der fra De samvirkende Fagforbunds Side er udfoldet for at skaffe de Arbejdsløse bedre Understøttelvilkaar, hvilke Bestræbelser havde givet ret gode Resultater.

Taleren gik derefter over til en Omtale af Lønbevægelsen i Beretningsaaret og bemærkede, at i Henhold til Forliget af 4. April 1922 fornyede de fleste Fag deres Overenskomster til 1924, hvorved de første Maaneder forløb nogenlunde rolige. I Begyndelsen af Juli afholdtes et Formandsmøde, hvor man drøftede Spørgsmaalet om Betimeligheden af igen at forlænge Overenskomsterne paa et Aar. Der var mest Stemning for at undlade at forlænge, og de fleste Fag tog Augustreguleringen, der gav et Tillæg til Lønningerne paa 3 pCt.

Arbejdsgiverforeningen paastod nu, at hermed var Overenskomsterne opsagt, hvilket vi bestred var Tilfældet. Overenskomsterne var fremdeles gældende, indtil de opsagdes med det i Overenskomsterne fastsatte Varsel. I dette Standpunkt gav Forligsinstitutionen os Medhold.

Efter Ønske fra Arbejdsgiverforeningen afholdtes der den 11. September et Møde mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, hvor man enedes om at opfordre Organisationerne til at træde i Forhandling om Mulighederne for at forlænge Overenskomsterne yderligere et Aar, og for at skaffe den nødvendige Tid hertil nedsattes Opsigelsesfristen til 1 Maaned. Hvis Opsigelse ikke fandt Sted, løber Overenskomsterne videre et Aar. Paa Repræsentantskabsmødet i Maj 1923 vedtoges det, at Forretningsudvalget skulde søge optaget en Forhandling med Arbejdsgiverforeningen med det Formaal at genoprette den generelle Overenskomst om Arbejdstiden. Denne Forhandling blev imidlertid

ikke indledet, fordi Forretningsudvalget ansaa det for taktisk klogere ikke at røre ved det Spørgsmaal, forinden man var klar over Arbejdsgivernes Stilling til dette Spørgsmaal. Fra Arbejdsgivernes Side er der kun i nogle enkelte Tilfælde rejst Krav om Forlængelse af Arbejdstiden, hvilke Krav dog igen er frafaldet.

Den første Organisation, der forlængede sin Overenskomst i Henhold til Forlængelsesbestemmelsen i Aprilforliget, var Centralorganisationen af Metalarbejdere, hvorefter der fulgte nogle enkelte andre Fag.

Dansk Arbejdsmandsforbund har fremsat en Protest mod, at Centralorganisationen af Metalarbejdere har afsluttet Overenskomst paa saa tidligt et Tidspunkt, fordi det efter Forbundets Formening vilde vanskeliggøre det for de efterfølgende Fag at gennemføre tiltrængte Forbedringer; Forretningsudvalgets Stilling hertil var, at da Generalforsamlingen efter Forslag af Dansk Arbejdsmandsforbund havde vedtaget, at der ikke mere maa afsluttes generelle Aftaler om Løn- og Arbejdsvilkaar, var der ingen Grund til at beklage sig over, at de enkelte Forbund selv søgte at ordne deres Overenskomstforhold saaledes, som de paagældende Forbund mener, at det gavner dem mest. Formanden knyttede hertil nogle Bemærkninger om Dansk Arbejdsmandsforbunds Taktik under Overenskomstforhandlinger, hvilken Taktik efter Talerens Mening medførte en Sammenklumpning af Sagerne.

I de allerfleste Fag opnaaedes der ikke Enighed om Vilkaarene for Forlængelse af Overenskomsterne, dette var navnlig Tilfældet for Arbejdsmændenes Vedkommende. Følgen heraf var, at Overenskomsterne blev opsagte.

Naar det ikke lykkedes at faa Overenskomsterne forlænget, var Aarsagen hertil efter Arbejdsgivernes Paastand, at særlig Arbejdsmændene havde fremsat meget vidtgaaende Krav. Den væsentligste Grund til, at Forhandlingerne gik i Staa, var vel nok, at Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse paa sit Møde den 7. December 1923 besluttede at meddele sine tilsluttede Organisationer, at den ansaa det for at være uforsvarligt at gaa med til en Forhøjelse af Arbejdslønningerne. Tværtimod vilde Arbejdsgiverforeningen anse det for nødvendigt at gaa til en Nedsættelse af Lønningerne i visse Fag og til en længere Arbejdstid. Følgen af Arbejdsgivernes Stilling resulterede i, at en Række Strejkevarsler blev afgivet. Forretningsudvalget havde ved Sanktion til at opsige Overenskomsterne opfordret Organisationerne til Forsigtighed og pegede paa, at Tiderne ikke var til at foretage større Fremstød. Arbejdsløsheden var stor, og Forholdene i Udlandet, særlig i Tyskland, var meget vanskelige. Den 16. Februar fremsatte Arbejdsgiverforeningen et omfattende Lockoutvarsel og fremførte som Grund herfor, at der var fremsat Strejkevarsler fra Kedel- og Maskinpasserforbundet og Tekstilarbejderforbundet, samt at Dansk Arbejdsmandsforbund havde opsagt saa godt som alle sine Overenskomster, uden at det havde været muligt indtil da at opnaa Enighed om en eneste. Dette Lockoutvarsel besvaredes af Dansk Arbejdsmandsforbund med et omfattende Strejkevarsel. I Forbindelse hermed protesterede Forretningsudvalget overfor Arbejdsgiverforeningen mod Lockoutvarslet, hvad der foraarsagede, at der den 21. Februar afholdtes et Fællesmøde mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg. Man enedes her om at udsætte de varslede Strejker og Lockouter og optage Forhandlinger om Arbejdsmændenes, Tekstilarbejdernes og Kedel- og Maskinpassernes Overenskomster. Medens Kedel- og Maskinpasserne blev enige med Arbejdsgiverne om ny Overenskomst, maatte Tekstilarbejderne til Forligsmanden, der stillede et Mæglingsforslag, der vedtoges af de interesserede Parter. Forhandlingerne med Arbejdsmændene forløb uden Resultat, hvorefter Arbejdsgiverforeningen fremsatte 2det Varsel om Lockout omfattende ca. 35.000 af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer, hvoraf ca. 21.000 indenfor Jernindustrien. Forligsinstitutionen tog nu Affære og fik de varslede Lockouter og Strejker udsat og førte en Række af Arbejdsmandsforbundets Overenskomster op til Behandling. Den 12. Marts stillede Forligsinstitutionen et Mæglingsforslag omfattende samtlige til og med den 15. Marts udløbne Arbejdsmandsoverenskomster.

Dette Forslag udsendtes til Urafstemning og vedtoges med en lille Majoritet, hvorefter Strejker og Lockouter aflystes.

Sideløbende hermed var en Strejke, der var iværksat af Kemigraferne den 15. Februar, hvorefter Arbejdsgiverforeningen varslede Lockout overfor Litografisk Forbund. Angaaende Løsningen af denne Konflikt stillede Forligsinstitutionen ogsaa et Mæglingsforslag den 12. Marts. Ogsaa dette Forslag vedtoges, og Arbejdet genoptoges. Ved Forhandlinger mellem Parterne var der opnaaet Enighed om adskillige Overenskomster, hvorefter man i det store og hele var færdig med de Overenskomster, der udløb til og med den 15. Marts.

Derefter paabegyndtes Forhandlingerne om de Overenskomster, der udløb 1. April og 1. Maj, der alene for Arbejdsgiverforeningens Vedkommende er ca. 400. Disse Forhandlinger har været ret vanskelige og affødte en Række Strejkevarsler og enkelte iværksatte Strejker. Under disse Forhold fremsatte Arbejdsgiverforeningen Forslag om Afholdelse af et Fællesmøde, der afholdtes den 8. Maj. Man enedes her om, at der hurtigst muligt skulde optages Forhandlinger angaaende Overenskomstforholdene i de Fag, hvor der var varslet eller iværksat Strejke. Disse Forhandlinger er i fuld Gang og har i nogen Grad bragt Resultater. Saa vidt vi kan se, er Overenskomster afsluttet for alle Faglærte med Undtagelse af et Par Fag. Tilbage er en Række Overenskomster vedrørende Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Det er vanskeligt paa nærværende Tidspunkt med Sikkerhed at afgøre Rækkevidden af de opnaaede Resultater. Det kan imidlertid konstateres, at der i alle Tilfælde er opnaaet visse Forbedringer af de hidtidige Løn- og Arbejdsvilkaar. De almindelige Bestemmelser er undergaaet en haardt tiltrængt Revision, hvilket i mange Tilfælde betyder en Forbedring af Lønnen. Dernæst kan det noteres, som et smukt Resultat af Lønbevægelsen, at der ingen Strid har staaet om Bevarelsen af 8-Timers Arbejdsdagen.

Naar vi iøvrigt ser hen til de vanskelige Forhold, hvorunder Organisationerne har ført deres Lønkampe, en haard og lang Vinter, megen Arbejdsløshed, dalende Valuta og indtil 11. April d. A. en arbejderfjendsk Regering, maa de opnaaede Resultater betegnes som betydende og værdifulde.

## Diskussionen.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Det Brev fra Dansk Arbejdsmandsforbund, som Formanden har omtalt, var foranlediget af, at Smedenes Overenskomst kun gik ud paa almindelig Forlængelse med Prisreguleringer. Vi mente, at Formandsmødet havde vist Stemning for at tilstræbe Forbedringer. Det kunde ikke undgaas, at dette indvirkede paa andre Fags Resultater. Smedene kunde med deres Minimalløn og Løfteparagraf bedre slutte paa uforandrede Vilkaar end andre. Man burde have taget Hensyn til de Fag, der ikke har denne Lønordning. Mange Fag var enig med os heri. Det er rigtigt, at vi har reageret imod, at De samvirkende Fagforbund kunde slutte Overenskomster paa Organisationernes Vegne, og her staar vi stadig, men vi ønsker noget mere Samvirke. Smedene kunde godt have ventet. Men trods dette har andre Fag dog naaet betydeligt mere, men under større Besvær, og man kunde være naaet længere, hvis nogle Fag ikke havde sluttet saa tidligt. De samlede Resultater giver os Ret i vor Kritik overfor Smedeforbundet. Det er Kampene i 1921 og 22, der nu har virket og skabt Respekt for vore Organisationer.

Vi har ikke søgt at bunke alt sammen, vi havde fornyet adskillige Overenskomster og havde sluttet flere, hvis Arbejdsgiverforeningen ikke havde nægtet Sanktion hertil. Det var Arbejdsgiverforeningen, der havde bunket det sammen. Det var heller ikke os, der varslede Strejke. De samvirkende Fagforbund maa sikkert erkende, at vi stadig har forsøgt at forhindre Sammenbunkningen baade ved at udsætte Strejker og paa anden Maade. Vi har tidligere søgt at samle Sagerne, men ikke i 1924. Forskellig Taktik kan være nødvendig. Her gælder ingen Dogmer.

*A. Johansen* (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund): Chr. Sørensens Kritik kalder mig frem. Efter sidste Generalforsamlings Beslutning maa vi have Lov til at afgøre vore Sager selv og benytte et for os gunstigt Øjeblik. Hvor længe skulde vi have ventet, maaske til det stod saaledes som saa ofte sket, at Dansk Arbejdsmandsforbund havde drevet Situationen til det yderste. Vi maatte tage Hensyn til de daarlige Resultater fra de sidste Lockouter. Nogle maatte begynde at slutte for at forhindre en ny Lockoutsituation. Hvis Dansk Arbejdsmandsforbund havde indskrænket sig til sin skriftlige Protest til De samvirkende Fagforbund, var det sin Sag; men nogle Artikler i deres Fagblad om denne Sag er med Rette kritiseret paa et Formandsmøde. Vort Overenskomstsystem er 24 Aar gammelt, og var det ikke godt, var det sikkert ikke saa levedygtigt. Jeg tror, at mange er enige om, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Konfliktpolitik ikke altid er heldig, men maaske kan de ikke arbejde paa anden Maade; men dette kan vi ikke lade os bestemme af. Vi har ved vor Taktik bidraget til at undgaa den tredie resultatløse Lockout.

*V. S. Petersen* (Træindustriarbejderforbundet): Vi sluttede ogsaa paa Augustreguleringen tidligt. Chr. Sørensen var ikke heldig med sin Kritik, men Opgaven var ogsaa vanskelig. Dansk Arbejdsmandsforbunds Stilling til Myndighedsspørgsmaalet kan ikke forliges med den fremførte Kritik. Vi har 80 pCt. paa Timeløn med Løfteparagraf, og i det halve Aar efter, at vi sluttede, har vi kunnet udnytte dette stærkt. Jeg tror ikke, det kan skade de Fag, der har Normallønninger, at de Fag med Minimalløn og Løfteparagraf sluttede tidligere.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Vi er enige om, at vi maa ro til samme Side, naar vi er i samme Baad, men det er ikke os, der har roet forkert. Vi har ikke søgt at forandre De samvirkende Fagforbunds Myndighed, det har aldrig været Hensigten, at De samvirkende Fagforbund kunde slutte Lønoverenskomster paa Organisationernes Vegne; det var dette, der søgtes gennemført, og herimod reagerede vi. Vi kritiserer ikke, at der er Frihed for de enkelte Fag, men den Maade, Smedene brugte Friheden paa. Vore mange Overenskomster betinger, at nogle kommer paa Spidsen, og Arbejdsgiverforeningen bruger sin Myndighed til at forhindre, at vi saa vidt muligt opnaar gode Resultater i de enkelte Industrier, da vi naturligvis udnytter dette overfor andre. I vore Artikler i Fagbladet var intet urigtigt fremsat.

*Em. Svendsen:* De samvirkende Fagforbund har helt siden 1899 haft Myndighed til at slutte og forhindre Konflikter med Dansk Arbejdsmandsforbunds Tilslutning, og dette er sket bl. a. i 1902—05—08—11 og senere. Nu er der søgt noget andet fastslaaet og desværre med Held og til Gavn for Arbejdsgiverne. Naar nu Lovens Forandring er en Kendsgerning, er Dansk Arbejdsmandsforbunds Kritik uberettiget. 1922 vilde Dansk Arbejdsmandsforbund ikke slutte sammen med de øvrige Fag og vilde ogsaa have sluttet tidligere i Aar, hvis det havde passet dem.

*Leonhard Hansen* (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund): Jeg er ikke enig med A. Johansen. Vi havde Lov til at slutte, men burde ikke have gjort det af Hensyn til andre, der har lidt derunder. Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer har en lav Løn, og Smedene er Skyld i, at den ikke er hævet mere, end Tilfældet er. Intet Forbund bør slutte paa Forliget af 4. April 1922. At følge Pristallet skaber Sløvhed i Organisationerne. Dansk Arbejdsmandsforbund fører en klog Taktik, som jeg anerkender, og som vi alle brugte forend Opfindelsen af Pristalspolitiken. Vor Mindstetøn er nu 95 Øre, men jeg frygter, at det i Løbet af faa Aar bliver vor Normalløn, betydelig under de Ufaglærtes. Den kommende Tid vil belære Smedenes Ledelse om, at vi ikke fremtidig kan slutte paa Pristallet.

*A. Johansen* (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund): Er man i samme Baad, skal man først og fremmest have samme Maal og søge at undgaa Skærene.

Det kan ikke interessere, at Chr. Sørensen ikke finder Anledning til at tilbagekalde det, der er skrevet i Fagbladet; thi der kendes overhovedet ikke noget Tilfælde, hvor Arbejdsmændene har tilbagekaldt noget.

Naar Leonhard Hansen, Aarhus, her i Dag omtaler Forholdene indenfor Smedeforbundet, skal blot bemærkes, at Overenskomsten er vedtaget i Aarhus, først paa et senere Tidspunkt opfandt han Idéen om Pristallet; men det er vistnok Forhold, der bør ordnes indenfor vore egne Rammer.

*G. Schou* (Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund): Det burde være saaledes, at De samvirkende Fagforbund havde Kompetence; men det er saaledes, at man indenfor De samvirkende Fagforbund særlig bygger paa de store Organisationer. Dette er uheldigt. Organisationerne bør behandles under samme Synsvinkel, enten det er smaa eller store. Henstillede iøvrigt, at det kunde blive berigtiget, at der i Beretningen stod, at hans Forbund sammen med Tekstilarbejderforbundet havde varslet Arbejdsstandsning.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Vilde hævde, at hans Argumenter i Formiddagsmødet var holdt i en saa saglig Tone, at de ikke kunde skabe Bitterhed mellem Organisationerne. Det har altid været min Opgave at arbejde for det bedst mulige Samarbejde. Naar vi har stillet os, som vi har overfor De samvirkende Fagforbund, saa var det fordi, vi saa en Fare for Organisationernes Samarbejde i de Beslutninger, vi var ved at tage indenfor Hovedorganisationen. Det, vi ikke kunde gaa med til, var at gøre De samvirkende Fagforbund til overste Institution indenfor Organisationerne, og det skete i Grunden for at bevare Samarbejdet mellem Organisationerne.

Dansk Arbejdsmandsforbund har aldrig modsat sig Samarbejde, og der er sikkert mange Organisationer repræsenterede her, der vil indromme, at vi med de Organisationer, vi har en vis Tilknytning til, har henstillet, at der fandt et Samarbejde Sted. Vi har her i Danmark altid haft et glimrende Samarbejde, og jeg maa fraraade, at her optages en Diskussion, der kan skade dette Samarbejde og skabe Bitterhed imellem Organisationerne.

*Hans Nielsen*, Aalborg (Dansk Arbejdsmandsforbund): Naar jeg har forlangt Ordet, er det Formandens og V. S. Petersens Udtalelser, der foranlediger det. Det er muligt, at vi Arbejdsmænd mange Gange maa indtage et Standpunkt, som de andre Organisationer ikke kan forstaa. At Arbejdsgiverne ikke kan forstaa os, er uden Interesse, men jeg vilde gerne, at Repræsentanterne fra Organisationerne forstaar os. Det er almindelig bekendt, at Organisationerne hver for sig fraraader Tilgang til dette eller hint Fag. Dette medfører, at Arbejdsmændene staar overfor en Tilgang af Arbejdskraft, som Tid efter anden virker uheldig for os.

Det er blevet sagt saa ofte, at hver Gang Staten foretog sin Undersøgelse af Levnedsmidlernes Priser, da viser det sig, at kort forinden Undersøgelsen falder Priserne, for saa, saa snart denne er afsluttet, atter at stige. Vi kan ikke vedblive at rette os efter dette Pristal. Hvis vi ikke havde staaet overfor Valget, var Forligsforslaget af 12. Marts ikke blevet vedtaget.

Det kan ikke være urimeligt, at Arbejdsmændene har søgt at tilkæmpe sig en Forhøjelse af 6 Øre pr. Time. Paa et Tidspunkt, hvor Lønningerne er steget 2 til 3 Gange, betyder en Forhøjelse af 2 pCt. eller 144 Øre ugentlig ikke ret meget. Vi kan ikke finde os i, at Arbejdsgiverne frækt kommer og tilbyder os 3 Øre i Timen. De maa kunne forstaa, at vi Arbejdsmænd ikke, forinden vi tvinges dertil, gaar med til at modtage et saadant Tilbud fra Arbejdsgiverne, og vi mener dermed at have handlet i den samlede Arbejderklasses Interesser.

*Formanden*: Mine Bemærkninger under Beretningens Aflæggelse om det naturlige i, efter at det var besluttet, at De samvirkende Fagforbund ikke havde Kompetence til at afslutte Lønoverenskomster, at de enkelte Forbund søgte at afslutte Overenskomst i et for dem belejligt Øjeblik, har fremkaldt denne Diskussion, og dette er i og for sig kun godt; thi her er Stedet, hvor Meningerne bør udveksles i Stedet for bag efter at gaa og bære Nag til hverandre.

Paa Formandsmødet var der Enighed om at tiltræde Overenskomsten mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund af 11. September, og derfor kan der kun være Tale om, hvor vidt Centralorganisationen indenfor Metalindustrien har sluttet Overenskomsten 14 Dage eller 3 Uger for tidligt.

En hel Række af Fag har senere gjort det samme. Dette kan ikke bebrejdes de paagældende Organisationer, men det var onskeligt, om det skete kunde medvirke til, at der atter blev etableret et virkeligt Samarbejde Organisationerne imellem.

De Krav, der er fremsat fra Arbejdsmændenes Side, er uimodsagt af Arbejdsgiverne opgjort til ca. 20 pCt., det er derfor sandsynligt, at Kravene har ligget deromkring. Vi bør imidlertid ikke glemme at regne med Forholdene ude i den øvrige Verden, og jeg har ved mine Rejser bragt i Erfaring, hvor vanskelige Forholdene ligger f. Eks. i Tyskland, derfor har jeg under de førte Forhandlinger manet Organisationerne til Forsigtighed for ikke at komme ud i en Stor-Konflikt.

Med Hensyn til Leonhard Hansens Bemærkning om, at vi skal bort fra Pristallet, skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom paa, at vore Modstandere ogsaa arbejder for at komme bort fra Pristallet, og det mener jeg er bemærkelsesværdigt, og man kan ikke paa det nuværende Tidspunkt tiltræde en saadan Tankegang.

Jeg har med mine Bemærkninger kun ønsket at bevise, hvor uberettiget den af Arbejdsmandsforbundet rejste Kritik er.

Dermed afsluttedes Diskussionen, og Beretningen godkendtes enstemmig.

# Arbejdsløsheden.

## Socialministeriets Bekendtgørelse

*af 29. April 1924 om hvilke Fag og Brancher af Fag, der er berettigede til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.*

Efter Indstilling fra Arbejdsnævnets Afdeling for ekstraordinær Arbejdsløshed fastsættes i Henhold til § 28 i Lov af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. herved følgende:

§ 1. Fra og med den 1. Maj 1924 at regne vil ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov af 4. Marts 1924 kunne ydes til Arbejdsløse henhørende til følgende Fag og Brancher af Fag:

Fag:

Bageri- og Konditoriarbejdere, Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere, Bogbinderi- og Papirvarearbejdere, Bogtrykkere, Drejere, Elektrikere, Forgyldere, Gartneriarbejdere, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Gørtlere, Handels- og Kontormedhjælpere, Kurvemagere, Landarbejdere, Metalarbejdere, Rebslageriarbejdere, Riggere og Sejlmagere, Skibstømrere, Snedkere, Sømænd, Tømrere og Umagere.

Brancher af Fag:

Indenfor Skotøjarbejderne: *Haandskomagere.*

1) Som henhørende til foranstaaende *Fag* anses:
   a) saadanne Personer, der er Medlemmer af en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse omfattende et af ovenstaaende Fag, og
   b) saadanne andre Personer — hvad *enten* de er arbejdsløshedsforsikrede i Arbejdsløshedskassen for Gentofte—Lyngby og Gladsakse Sogne *eller* slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede —, der igennem den deres Arbejdsløshedskort paaforte Angivelse af deres Erhverv dokumenterer, at de normalt søger Beskæftigelse som Lønarbejdere i et af ovenstaaende Fag.
2) Som henhørende til foranstaaende *Brancher af Fag* anses saadanne Personer, der *enten* er Medlemmer af Skotøjarbejdernes eller Gentofte—Lyngby og Gladsakse Sognes Arbejdsløshedskasse *eller* slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede,
   og som kan dokumentere, at de inden nærværende Bekendtgørelses Ikrafttræden havde eller, — hvis de da var arbejdsløse — søgte Beskæftigelse som Lønarbejdere i en af de angivne Brancher.

Rigtigheden af den Arbejdsløses Dokumentation af det anførte Forhold skal være bekræftet — efter forudgaaende Undersøgelse — af vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor, in-

denfor hvis Omraade den Arbejdsløshedskasse-Afdeling, som den Arbejdsløse tilhører, er beliggende, eller — for Personer, der ikke er arbejdsløshedsforsikrede — af det kommunale Arbejdsanvisningskontor, ved hvilket vedkommende er indtegnet som ledig.

For *ikke-arbejdsløshedsforsikrede* Personers Vedkommende er det tillige en Betingelse for at oppebære Understøttelse, at den paagældendes Arbejdsløshedskort udviser, at han tilhører en af de angivne Brancher.

§ 2. Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. Maj 1924. Samtidig ophæves Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr. 127 af 29. Marts 1924.

# Den faste Voldgiftsret.

### Sag Nr. 752.
### Tekstilarbejdere paa A/S Carstensens Klædefabrik, Brønderlev.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 85—86.

Aar 1924 den 25. April Kl. 1 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 752:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Tekstilfabrikantforeningens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Tekstilarbejderforbunds Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Fuldmægtig W. Elmquist, Tekstilfabrikantforeningen ved Formanden Fabrikant Sebbelov og Kontorchef Brahe-Christensen og A/S Carstensens Klædefabrik ved Direktør Jens Carstensen.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Tekstilarbejderforbundet ved Formanden Chr. Nielsen og Sekretær Johan Christensen samt Forbundets Brønderslev Afdeling ved Formanden G. Thomsen.

*Der fremlagdes:* Klage af 31. Marts 1924 med 1 Bilag og Tilsvar af 8. April 1924.

Sagen forhandledes mellem Parterne, som derefter indgik følgende Forlig:

Forbundet erkender, at den overfor A/S Carstensens Klædefabrik, Brønderslev, fra 31. Januar—7. Februar 1924 etablerede Arbejdsstandsning har været ulovlig og betaler i den Anledning i Bod til Fabrikken 250 Kr.

Klagerne tog derpaa Klagen tilbage.

Retten hævet.

*K. Sindballe.*

/ E. Steincke.

### Sag Nr. 753.
### Tekstilarbejdere paa Hørsholm Klædefabrik.

*Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 6.* Side 87—88.

Aar 1924 den 25. April Kl. 2,15 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af *Sag Nr. 753:* Dansk Arbejdsgiverforening paa Tekstilfabrikantforeningens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Tekstilarbejderforbunds Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

*For Klagerne mødte:* Dansk Arbejdsgiverforening ved Fuldmægtig W. Elmquist, Tekstilfabrikantforeningen ved Formanden Fabrikant Sebbelov og Kontorchef Brahe-Christensen og A/S Hørsholm Klædefabrik ved Direktør Homann, Vævermester Pohle og Spolemester Müller.

*For de Indklagede mødte:* De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Vilh. Nygaard, Tekstilarbejderforbundet ved Formanden Chr. Nielsen og Sekretær Johan Christensen samt Forbundets Hørsholm Afdeling ved Formanden Ludv. Fremmich.

*Der fremlagdes:* Klage af 31. Marts 1924 med 1 Eksemplar af Fagets Overenskomst og Tilsvar af 8. April 1924.

Sagen drøftedes mellem Parterne, som derefter forligtes saaledes:

Forbundet erkender, at den overfor A/S Hørsholm Klædefabrik henholdsvis den 1. Februar d. A. og 5. s. M. etablerede Arbejdsstandsning har været ulovlig og betaler i den Anledning i Bod til Fabrikken 250 Kr.

Klagerne tog derpaa Klagen tilbage.

Retten hævet.

*K. Sindballe.*

/ E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ❋ KØBENHAVN DEN 31. MAJ 1924 ❋ 20 AARGANG

## Arbejdsløsheds-Statistik.

**Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Maj 1924.**

**Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juni 1924.**

*Forretningsudvalget*
*for*
*De samvirkende Fagforbund.*

## De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde.

II

### ad 2. Regnskabet.

Regnskabet godkendtes enstemmigt og uden Diskussion.

*Formanden:* E. Svendsen har nu overtaget en anden Stilling, og naar han efter 26 Aar forlader De samvirkende Fagforbund, finder jeg Anledning til at sige ham en hjertelig Tak for hans udmærkede og samvittighedsfulde Arbejde gennem de svundne Aar. Kasserergerningen har han varetaget paa fuldt ud tilfredsstillende Maade, og ved Siden deraf har vi lagt Beslag paa ham ved Møder i Arbejdsgiverforeningen, Forligsinstitutionen og mange andre Steder. Vi har altid været glade ved at høre Svendsens Udtalelser om foreliggende Spørgsmaal, og vi har navnlig værdsat hans Arbejde i Københavns Kommunes Hjælpekasse. Det er derfor sikkert i Overensstemmelse med Repræsentantskabets Medlemmer, naar jeg bringer Svendsen en hjertelig Tak for hans store Arbejde i De samvirkende Fagforbunds Tjeneste.

Forsamlingen sluttede sig til Formandens Udtalelse ved at rejse sig.

*Svendsen:* Tak for den Tilkendegivelse, som Medlemmerne udviser. Det var med Vemod, at jeg modtog den Stilling, som jeg nu beklæder, jeg er først og fremmest Fagforeningens Mand. Vi har altid sagt hinanden Sandheden, og selv om vi ikke altid har været enige, saa har vi altid været lige gode Venner, fordi det var Sagen, det drejede sig om. Jeg haaber, at jeg ogsaa i Fremtiden kan bevare Forbindelsen med Repræsentanterne, da jeg vedblivende er Medlem af mit Fags Hovedbestyrelse. Jeg takker for den Forstaaelse, der altid, ogsaa nu, er udvist overfor mig.

*Formanden* erindrede tillige om, at nogle af Forretningsudvalgets Medlemmer, nemlig M. C. Lyngsie og J. A. Hansen, paa Grund af alvorlig Sygdom var forhindrede i at være til Stede, og udbad sig Repræsentantskabets Tilslutning til at sende de nævnte 2 Medlemmer en Hilsen ledsaget af Ønsket om snarlig Helbredelse og Gensyn i vor Midte.

Forsamlingen gav sin fulde Tilslutning til de af Formanden fremsatte Udtalelser.

Villiam Arup var ogsaa forbindret i at være til Stede paa Grund af Sygdom, formentlig er denne dog ikke saa alvorlig som de 2 andre Medlemmers, og vi haaber derfor snart at gense Arup sund og rask ved sit Arbejde.

## ad 3. Valg af Kasserer, Næstformand og Sekretær.

*Formanden* gav en Oversigt over Arbejdet paa Kontoret, der gjorde det onskeligt, at Næstformanden blev en af de fastansatte Tillidsmænd, dette har været gældende i de senere Aar og bør af praktiske Grunde opretholdes.

Efter at Svendsen har fratraadt Kassererpladsen, har Forretningsudvalget konstitueret Alfr. Christiansen hertil, og Christiansen har givet Tilsagn om at modtage Valget som Kasserer. Formanden anbefalede Repræsentantskabet at vælge Christiansen som Kasserer, og at der blev valgt en Næstformand blandt Sekretærerne.

Christiansen valgtes derefter enstemmigt til Kasserer.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Naar jeg tager Ordet for at anbefale Repræsentantskabet at vælge en Næstformand udenfor Kontoret, saa ligger der absolut ingen Kritik af de tidligere Personer; men jeg mener, at det vil være praktisk at vælge en Mand udenfor Kontoret.

*Alfr. Christiansen:* Jeg maa anbefale Repræsentantskabet at bibeholde det nuværende Forhold, det andet vil være i allerhøjeste Grad uheldigt.

*Karl Sørensen* (Dansk Typograf-Forbund) anbefalede, at man bibeholdt den nuværende Ordning.

Som Næstformand foresloges Vilh. Nygaard, der blev enstemmig valgt.

Repræsentantskabet vedtog derefter straks at foretage Valg af en ny Sekretær, og følgende bragtes i Forslag: Typograf Julius Schrøder, Tekstilarbejder Chr. Nielsen, Skotøjarbejder Ch. Kock og Maskinarbejder Vilh. Christensen.

Ved den foretagne skriftlige Afstemning valgtes Vilh. Christensen.

## ad 4. Anmodning fra Specialarbejderforbundet om Optagelse i De samvirkende Fagforbund.

*Formanden* gav en Oversigt over Forretningsudvalgets Stilling til Specialarbejderforbundets Optagelse i De samvirkende Fagforbund. Han anbefalede at henvise Specialarbejderforbundet til at søge Optagelse i enten Dansk Arbejdsmandsforbund eller Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og nægte Optagelsen som selvstændig Organisation i De samvirkende Fagforbund.

*A. Johansen* (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund) beklagede Forretningsudvalgets Stilling og havde haabet, denne Sag kunde have været bragt i Orden, saaledes at Specialarbejderforbundet havde kunnet optages i De samvirkende Fagforbund. Specialarbejderforbundet var jo ikke løbet fra Dansk Arbejdsmandsforbund, det havde aldrig været Medlem der. Smedene havde optaget Specialarbejderne i Kartellet, da de mente at have Pligt dertil for at forhindre, at Organisationen sluttede sig sammen med den fra Arbejdsmandsforbundet løsrevne Organisation for Skibsværftsarbejdere. Forretningsudvalgets Indstilling siger, at Specialarbejderne kan lade sig indmelde i Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, men det forbyder vore nuværende Optagelsesbestemmelser. Jeg kan ikke se, der er nogen Hindring i De samvirkende Fagforbunds Love for at optage Specialarbejderne, da disse ikke er løbet bort fra en bestaaende Organisation indenfor De samvirkende Fagforbund. Jeg henstiller og anbefaler, at man vedtager at optage Specialarbejderforbundet.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): I denne Sag staar Spørgsmaalet om, hvorvidt De samvirkende Fagforbunds Love skal overholdes eller ikke. Det, der er sket, er, at en Del af Skibsværftsarbejderne havde sprængt sig ud fra Dansk Arbejdsmandsforbund. Disse splittedes igen, og en Del deraf — Specialarbejderne — blev indmeldt i Metalarbejder-Kartellet. Her er ikke Tale om, at et gammelt Dogme skal overholdes; men det er en Kendsgerning, at der her er en Gruppe Arbejdere, der har Adgang til at blive Medlemmer af De samvirkende Fagforbund gennem en alt bestaaende Organisation. I de fleste Byer med Skibsværfter staar disse Arbejdere i Dansk Arbejdsmandsforbund, kun i Nakskov og København har de deres selvstændige Organisation.

Jeg anbefaler at sige til Specialarbejderne, at de maa se at finde deres egne Ben, og fraraader at optage Organisationen i De samvirkende Fagforbund.

*Chr. Jensen* (Tobaksarbejderforbundet): Som Tilhænger af Industriforbundstanken er det mig ufatteligt, at Smedene ikke vil optage Specialarbejderne. Det er Smedene og Arbejdsmændene, der spærrer af for en naturlig Udvikling henimod Industriforbund. Vi har haft nogle Vanskeligheder med Smedene paa Tobaksfabrikkerne. Smedene bør optage Specialarbejderne, da disse arbejder sammen med dem paa Arbejdspladserne.

*Vesterskov* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Specialarbejderne føler sig for fine. I Frederikshavn har vi haft Møder med Specialarbejderne uden Resultat. Disse Folk blev slettede, men desuagtet optog Smedene dem. Det er en mærkværdig Paastand af A. Johansen, at disse Folk ikke er løbet fra Dansk Arbejdsmandsforbund. Jeg vil stemme imod, at Specialarbejderne optages som selvstændig Organisation.

*A. Johansen* (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund): Vi har intet imod at optage Specialarbejderne. Vi har netop begyndt paa Industriforbund indenfor vort Omraade. Vi har sluttet os sammen i Kartel. Denne Organisationsform er en Overgang, og det vil være urimeligt for os at optage en enkelt af disse Organisationer, før vi mener, at Tidspunktet er inde dertil. Jeg anbefaler fremdeles at optage Specialarbejderne i De samvirkende Fagforbund.

*Arnold Nielsen* (Dansk Former- og Støberiarbejderforbund): Fordi vi optager Specialarbejderforbundet i De samvirkende Fagforbund, behøver vi ikke at optage enhver. Man maa se paa hver Sag for sig. Selv om der ingen Afdeling har været i Helsingør, har der været Samarbejde med Specialarbejderforbundet. I Kalundborg har Dansk Arbejdsmandsforbund forhindret en Afdelings Oprettelse. Taleren omtalte ligeledes Forholdene i Frederikshavn og Odense. Naar Dansk Arbejdsmandsforbund nægter Folk Overflyttelse og sletter dem for Restance, kan det ikke hindre, at vi optager dem. Specialarbejderne har Betingelser for en særlig Organisation.

*Em. Svendsen:* I 1922 fik vi nye Lovbestemmelser om dette Forhold. Tilføjelsen til § 3 har ikke taget Sigte paa, at Specialarbejderne kunde optages som selvstændigt Forbund. Kan Smedene ikke optage dem, maa vi ikke af Hensyn hertil gøre noget galt. Metalarbejderne kan ved at slutte sig sammen i et Kartel optages samlet i De samvirkende Fagforbund.

*Anton Jensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Specialarbejderne kan ikke optages uden Skade, da det vilde bevirke, at andre udmelder sig af Dansk Arbejdsmandsforbund, bl. a. Arbejdere paa Orlogsværftet.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Det om Helsingør fremførte er ikke rigtigt. Disse Arbejderes Løn og andre Forhold ordnes af Dansk Arbejdsmandsforbund. I Kalundborg har Specialarbejderforbundet ingen Medlemmer, og vi har Overenskomsten. I Odense var det Specialarbejderne, der truede med Strejke, og senere Maskinarbejderne for at tvinge vore Medlemmer over i Specialarbejderforbundet. Specialarbejderne kan udmærket faa lige saa gode Lønforhold under Dansk Arbejdsmandsforbund som sammen med Smedene. Et Arbejdsmandsforbund for Jernindustrien alene maa vi alle modsætte os.

*Hans Nielsen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Smedene vil ikke have Specialarbejderne, jeg forstaar ikke hvorfor, naar de ellers har saa meget Samarbejde. Naar Smedene har deres Sammenslutning færdig, skal Specialarbejderne jo alligevel ind under Smedene. Vedtag Forretningsudvalgets Forslag.

*Chr. Jensen* (Tobaksarbejderforbundet) replicerede til A. Johansen. Hvis Smedene er Industriforbundstilhængere, finder de nok paa Udveje. Johansens Standpunkt vil virke forstyrrende for De samvirkende Fagforbund.

Ved den derefter foretagne Afstemning vedtoges Forretningsudvalgets Indstilling, og Optagelsen er saaledes nægtet.

## ad 5. Anmodning fra Litografisk Forbund om Strejkeunderstøttelse under Kemigrafkonflikten.

*Formanden:* Efter at der indenfor Litografisk Forbund opnaaedes en Overenskomst, kom Kemigraferne indenfor samme Forbund og stillede større Krav overfor Arbejdsgiverne, end Litograferne havde gjort, herpaa vilde Arbejdsgiverne imidlertid ikke indgaa; det kom derefter til Konflikt, uden at vor Sanktion hertil var indhentet. Forretningsudvalget kunde ikke gaa med til at understøtte Forbundet under denne Konflikt, men nu foreligger der en Anmodning fra Litografisk Forbund om Strejkeunderstøttelse, som Forretningsudvalget imidlertid ikke kan anbefale Repræsentantskabet at tiltræde.

*Frederiksen* (Dansk Litografisk Forbund) gav en Fremstilling af Forholdet mellem Litograferne og Kemigraferne, og han gjorde opmærksom paa, at det var to selvstændige Arbejdsgiverorganisationer, og naar Kemigrafernes Krav synes større, er det kun tildels rigtigt; thi deres Lønniveau har tidligere ligget noget højere end Litografernes. Det maatte dog anses for naturligt at opretholde dette Forhold. Vi indrømmer, at vi ikke har indhentet Sanktion til af afsende Strejkevarsel. Det hele drejer sig om ca. 3000 Kr.

*Formanden* kunde ikke tilraade Repræsentantskabet at følge Litograferne under den Synsvinkel, at det kun drejede sig om 3000 Kr.; thi det er det principielle i Spørgsmaalet, der maa være afgørende. Hvis den ene Organisation kan gaa ud i Konflikt uden Sanktion og bagefter komme og forlange Understøttelse, saa kan andre Organisationer gøre det samme.

Efter Bemærkninger af Frederiksen og Carl F. Madsen forkastedes Litografisk Forbunds Anmodning med 38 Stemmer. 32 stemte for Anmodningen.

## ad 6. Organisationsstriden mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Kommunalarbejderforbund.

*Formanden:* Det er ikke med Glæde, jeg forelægger denne Sag. Vi maa nu se at naa til Forstaaelse. Paa Repræsentantskabsmødet i Fjor vedtoges det, at for saa vidt der ikke opnaaedes Enighed mellem de to Organisationer og Forretningsudvalget, maatte Dansk Kommunalarbejderforbund udtræde af De samvirkende Fagforbund. Forretningsudvalget valgte et snævrere Udvalg til at føre de nødvendige Forhandlinger. Vi søgte i Udvalget at finde et Kompromis, og der fandt da først nogle Konferencer Sted med Organisationerne. Da Udvalgets Forslag var udarbejdet, sendtes det til Dansk Arbejdsmandsforbund, men det varede længe, inden vi fik Svar. Derimod fik vi at vide, at Dansk Arbejdsmandsforbund forhandlede med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund om et Samarbejde. Lyngsie spurgtes om Rigtigheden heraf og bekræftede dette, og vi gjorde da Dansk Arbejdsmandsforbund opmærksom paa, at De samvirkende Fagforbund paa Henvendelser fra denne Organisation om Samarbejde havde nægtet dette bl. a. af den Grund, at den bestaar baade af Overordnede og almindelige Arbejdere, og at vi i Forvejen har et kommunalt Forbund i De samvirkende Fagforbund. Imod vor Forventning fortsatte Dansk Arbejdsmandsforbund Samarbejdet med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund. Vi bad da om hurtigt Svar paa vort Forslag, men da vi nægtede at udlevere vor Hjemmelsmand til vore Oplysninger, erklærede Dansk Arbejdsmandsforbund ikke at kunne svare hurtigt. Da vi langt om længe fik Dansk Arbejdsmandsforbunds Svar, gik det ud paa, at Udvalgets Forslag ikke kunde tiltrædes som Forhandlingsgrundlag. Paa Grundlag af Svarene, vi iøvrigt modtog fra Organisationerne, udarbejdedes da et endeligt Forslag saalydende:

»*Forslag*
*til Ordning af Grænseforholdene med Hensyn til kommunale Arbejderes og Tjenestemænds Organisation.*

1. Kommunalt Arbejderforbund faar Adgang til at udvide sine Rammer til Provinsen og til at optage Tjenestemænd og Arbejdere, der lønnes i

Henhold til de af Byraadene vedtagne Regulativer: Gasværksbestyrere, Formænd, Raadhusbude, Skolepedeller, Vandværks- og Belysningsfunktionærer, Hospitalspersonale, Personale ved Torve- og Slagtehaller, Portnere o. l.

2. Gartnere, Værkstedsarbejdere, Kedel- og Maskinpassere, Retortarbejdere, Renovationsarbejdere, Arbejdere beskæftigede ved Opførelse af Bygninger samt ved Anlæg af Kloaker, Pladser, Veje og Gader for Kommunen, skal ligesom Arbejdere hos private Arbejdsgivere, tilhøre de almindelige Fagforeninger.
3. For Arbejdsmænd ved Gasværker o. a., som har opnaaet Rettigheder som Tjenestemænd, træffes særlig Aftale By for By, og saafremt der ikke opnaas Enighed, afgør et Voldgiftsnævn Organisationsspørgsmaalet for disses Vedkommende.«

Vi mener, at dette Forslag tager skyldigt Hensyn til alle Parter. Kan dette Forslag tiltrædes, betyder det, at Dansk Kommunalarbejderforbund kan udvide sin Virksomhed som vedtaget af dets Kongres. Dette bedes ved Afgørelsen erindret. Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund er en Kendsgerning i Provinsen, og er det da rigtigt at forhindre Dansk Kommunalarbejderforbund i at udvide sine Rammer. Vi beklager de af Dansk Arbejdsmandsforbund førte Forhandlinger med et udenforstaaende Forbund, men skal ikke gaa i Enkeltheder og jeg slutter med paa Forretningsudvalgets Vegne at indstille det af Udvalget udarbejdede Forslag til Vedtagelse samt at vedtage følgende Udtalelse:

»Repræsentantskabet, der er gjort bekendt med de Forhandlinger, der er ført mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund, billiger fuldt ud den af Forretningsudvalget tagne Beslutning om ikke at godkende den mellem de to Forbund trufne Aftale om et organisatorisk Samarbejde mellem disse og andre til De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer.

Repræsentantskabet beslutter at godkende det af Forretningsudvalget forelagte Forslag angaaende Dansk Kommunalarbejderforbunds organisatoriske Stilling indenfor De samvirkende Fagforbund, hvorefter der gives Forbundet Adgang til at udvide sin Virksomhed til Provinserne indenfor de i Forslaget fastlagte Rammer.«

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Jeg skal gaa let hen over denne Sag, der er behandlet saa grundigt tidligere. Gang paa Gang er Dansk Kommunalarbejderforbunds Handling underkendt af denne og andre Forsamlinger. Repræsentantskabsmødets sidste Beslutning fastslog ogsaa dette, og at Dansk Kommunalarbejderforbund maatte udtræde af De samvirkende Fagforbund. Vi havde ventet, at denne Beslutning var bleven iværksat, men i Stedet for begyndte man at mægle og at stille Forslag, som vi ikke kunde anerkende. Nogle kendte Partifæller, der er i Ledelsen for Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund henvendte sig da til os om Samarbejde, de erklærede, at de ikke ønskede at have Arbejdere i deres Organisation, disse burde staa i deres Fagforening, men ønskede Samarbejde med os og andre Organisationer paa visse Omraader. Ved Forhandlingerne opnaaedes Enighed om et Forslag, der bestemmer, at en egentlig Arbejder skal staa i sin Fagforening, selv om han bliver Tjenestemand med Maanedslon, Pension o. l.

Efter at begge Organisationer havde tilraadt Forslaget, søgtes de øvrige Organisationers Tilslutning: Smede, Elektrikere, Gartnere, Kedel- og Maskinpassere.

De samvirkende Fagforbunds sidste Forslag, Punkt 3, er ganske i Modstrid med vore tidligere Beslutninger her i Repræsentantskabet, og hvorfor er det kun Arbejdsmænd, der saaledes kan overflyttes. Vi kan ikke slutte os til at blive stillet anderledes end andre Arbejdere. Da der ikke opnaaedes Enighed

med de andre Organisationer, er Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund desværre bortfaldet.

*Axel Olsen* (Dansk Arbejdsmadsforbund): Sagen kunde synes noget indviklet paa Grund af vore Forhandlinger med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund, men dette er ikke Tilfældet, da den omtalte Overenskomst ikke foreligger. Forklaringen paa de af os førte Forhandlinger med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund er det af De samvirkende Fagforbund udarbejdede Forslag, der var os meget ugunstigt. Jeg forstaar ikke Forretningsudvalgets Motiver til at stille det foreliggende Forslag, naar det ikke skal være en Lussing til os, for at vi har ført Forhandlinger med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund. Det kan maaske siges, at vi ikke burde have gjort dette, men det maa ikke være bestemmende for Sagens Afgørelse, denne maa være rent saglig. Det foreliggende Forslag er i Dansk Kommunalarbejderforbunds Favør i Hovedsagen, navnlig er den sidste Bestemmelse uheldig, da en Voldgift skal afgøre Stridigheder. Repræsentantskabet bør holde sig til Generalforsamlingens Beslutning, der er vor højeste Myndighed. Striden mellem os og Dansk Kommunalarbejderforbund er jo ogsaa en Strid for Københavns Vedkommende. Da Klagen kom frem i sin Tid om Maalerkontrollørerne, viste det sig, at Dansk Kommunalarbejderforbund ogsaa havde Medlemmer, der rettelig tilhørte Dansk Arbejdsmandsforbund. Det besluttedes da, at Grænseudvalget i sidste Instans skulde afgøre Striden; men Dansk Kommunalarbejderforbund har aldrig indbragt Sagen af Frygt for Konsekvenserne. Naar der ikke kan opnaas Enighed indbyrdes, maa Generalforsamlingens Beslutning opretholdes, og Dansk Kommunalarbejderforbund maa udtræde, denne Forsamling kan ikke bestemme Grupperingen af, i hvilke Organisationer de kommunale Arbejdere skal staa.

*V. S. Petersen* (Træindustriarbejderforbundet): Det var Repræsentantskabets Mening, at Forretningsudvalget skulde forhandle med de enkelte Organisationer om en eventuel Udvidelse af Dansk Kommunalarbejderforbund til Provinsen; der havde før været Forhandlinger mellem Parterne. Vi maa gøre os fortrolig med Nødvendigheden af en Udvidelse af Dansk Kommunalarbejderforbund til Provinsen. Havde et andet Forbund indladt sig i de Forhandlinger, Dansk Arbejdsmandsforbund har ført med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund, vilde det ikke være blevet tolereret. Jeg anbefaler Indstillingen fra Forretningsudvalget.

*Th. Thomsen* (Dansk Kommunalarbejderforbund): Jeg maa anholde et Par Unøjagtigheder fra Chr. Sørensen og Axel Olsen. Maalerkontrollørerne gik fra vor Organisation og blev optaget i Dansk Arbejdsmandsforbund imod vor og ogsaa De samvirkende Fagforbunds Protest. Vi véd ikke, hvad det er for Arbejdsmænd, vi har taget fra Dansk Arbejdsmandsforbund, og aldrig faaet at vide, hvilke det var. Dansk Arbejdsmandsforbund kunde jo have gaaet til Grænseudvalget.

For os gælder det ikke om at faa de 1000 Medlemmer i Provinsen. Vi handler af Nødværge. Dansk Arbejdsmandsforbund har tolereret, at Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund i lang Tid har haft rene Arbejdsmænd som Medlemmer og har endnu; men optager vi dem, saa reagerer Dansk Arbejdsmandsforbund straks og faar dem smidt ud af Partiet. Lederne for Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund er Byraadssekretæren i Vejle og en Sygehusbestyrer i Aalborg, der har erklæret, at naar de ønsker Samarbejde med Arbejderne, er det for at høste Fordele deraf. Kommunernes Forhold nu gør det ønskeligt for dem at faa fælles Forhandlinger med Over- og Underordnede, men dette maa forhindres. Taleren oplæste en Skrivelse fra Dansk Arbejdsmandsforbund til Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund angaaende det paatænkte Samarbejde, der siges at ville blive til Gavn baade for de Overordnede og til Glæde for alle politiske Partier i Byraadene.

Jeg slutter med at sige, at selv om den paatænkte Overenskomst ikke officielt er vedtaget, praktiseres den dog, og dette har været Tilfældet længe. Lad os faa samme Chance i Provinsen som Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Th. Thomsen fremførte adskillige Urigtigheder. Han hævdede, at vi i lang Tid havde haft Samarbejde med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund og havde tolereret, at de havde Arbejdsmænd, og at vi nu overflyttede Folk dertil. Dette forlanger jeg Beviser for, da det ikke passer. Vi har stødt paa, at Arbejdsmænd har været Medlem af begge Organisationer, og paa, at visse er gaaet til Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund, men dem har vi krævet og faaet tilbage, f. Eks. i Rønne og andre Steder. I den paatænkte Overenskomst fastslaas, at *egentlige* Arbejdere, selv om de er Tjenestemænd, skal staa hos os, men det er dette, Dansk Kommunalarbejderforbund ikke vil. Jeg benægter, at Overenskomsten bestaar i Praksis. Naar man forhandler med en Modpart, gør man selvfølgelig opmærksom paa Modpartens Fordele. Angaaende Maalerkontrollørsagen maatte det være Dansk Kommunalarbejderforbunds Sag at gaa til Grænseudvalget.

Forudsætningerne for, at Dansk Kommunalarbejderforbund skal begrænses til København, bestaar den Dag i Dag, og det betyder meget for os, bl. a. af Hensyn til vor Arbejdsløshedsforsikring, og denne Interesse har andre Organisationer ogsaa. Ogsaa i Lønforhandlinger har det Interesse for os at have de kommunale Arbejdere som Medlemmer.

*Formanden:* Generalforsamlingens Beslutning maa ses i Belysning af Maalerkontrollørsagen, og her udtalte Generalforsamlingen sig imod Dansk Arbejdsmandsforbund, uden at Dansk Arbejdsmandsforbund rettede sig herefter. Vi blev saa senere enige om en Voldgiftsret; men saa kædede Dansk Arbejdsmandsforbund andre Ting til og henviste til Grænseudvalget. Hele denne Sag har været medvirkende til Dansk Kommunalarbejderforbunds Beslutning. Forretningsudvalgets Stilling er naturligvis paavirket af hele denne Sags Forløb. Nu maa vi have en Afslutning paa disse Stridigheder, og vi maa lempe os efter hinanden. Forretningsudvalgets Forslag maa kunne løse Striden i Provinsen, og Grænseudvalget kan løse Striden i København. Punkt 3 i vort Forslag har sin Aarsag i Striden i Silkeborg, hvor nogle Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund var gaaet over i Dansk Kommunalarbejderforbund, og Dansk Arbejdsmandsforbund erklærede da Arbejdsstandsning. I Silkeborg har Arbejderne Flertal, i andre Kommuner var Fremgangsmaaden mere lemfældig. I et saadant Tilfælde er det, at vi har tænkt os Voldgiften. Til Axel Olsen dette: Grunden til, at der efter Repræsentantskabsmødet ikke er forhandlet mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Kommunalarbejderforbund, er, at der havde været saa mange Forhandlinger forinden; men der var dog blevet saadanne, hvis ikke Dansk Arbejdsmandsforbund havde erklæret vort Forslag for uantageligt som Forhandlingsgrundlag og indladt sig med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund. Vi ønsker ikke at give Dansk Arbejdsmandsforbund en Lussing herfor, vort Forslag var kommet alligevel; men selvfølgelig føler vi os brøstholdne over de førte Forhandlinger. Dansk Arbejdsmandsforbund kan ikke, selv om det er stort, være Overledelse for De samvirkende Fagforbund, dette maa vi reagere imod. Følger vi Axel Olsen, faar vi ingen Løsning af den gamle Strid. Paa Dansk Kommunalarbejderforbunds nærforestaaende Kongres vil det blive umuligt at ændre den for 4 Aar siden tagne Beslutning, og selv om Dansk Kommunalarbejderforbund ekskluderedes af De samvirkende Fagforbund, er Striden jo ikke endt, tværtimod vil Striden blive mere bitter og heftig. Vil det derfor ikke være klogere for os alle at enes om at vedtage vort Forslag, og jeg anbefaler at gøre dette.

Der vedtoges nu Afslutning af Debatten med de 6 indtegnede Talere og med 5 Minutters Taletid til hver.

Dirigenten oplæste en af Axel Olsen stillet Resolution saalydende:

»Med Henblik paa den foreliggende Strid mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Kommunalarbejderforbundet henholder Repræsentantskabet sig til Beslutningen i samme Sag paa Repræsentantskabsmodet i Maj 1923.«

*Th. Thomsen* (Dansk Kommunalarbejderforbund) replicerede til Chr. Sørensen angaaende de af ham fremførte Paastande og henviste til en intern Skrivelse fra Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund til dets Afdelinger og til Forholdene i Roskilde. Vi kan ikke modtage Axel Olsens Resolution. Selv om Forslaget ikke tilfredsstiller os, tager vi det af Hensyn til Freden og vil bøje os loyalt herfor, hvis andre ogsaa gør det.

*J. P. Jacobsen* (Gartnerforbundet): Se paa Sagen ud fra Kommunalarbejderforbundets Optræden her i København overfor Gartnerne og fasthold, at Kommunalarbejderforbundet ikke maa udvide sig til Provinsen. Dansk Arbejdsmandsforbund kan kun i ringe Grad bebrejdes for de med Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund førte Forhandlinger. Vi kan ikke tiltræde Forretningsudvalgets Forslag. Vi kan ikke omstøde Repræsentantskabets og Generalforsamlingens tidligere Beslutninger.

*N. Rasmussen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Vedtages Forslaget, kan Dansk Kommunalarbejderforbund fremture i Provinsen som nu i København. I København har Dansk Kommunalarbejderforbund ca. 300 Medlemmer, som er ganske afhængige af de Lønninger, vi fastsætter med vore Entreprenører. Dette Forhold maa ordnes, og jeg forstaar ikke, at Dansk Kommunalarbejderforbund vil have dem. Naar de paagældende Arbejdere ønsker at staa i Dansk Kommunalarbejderforbund, er det for det lave Kontingents Skyld. Vedtages Forretningsudvalgets Forslag, flyttes dette Forhold ogsaa til Provinsen, og Dansk Kommunalarbejderforbund vil vel senere gaa videre til andre Kategorier af Arbejdere. Stem mod Forretningsudvalgets Forslag.

*Axel Olsen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Beslutningen fra i Fjor forudsatte en Forhandling. Der er ingen Uoverensstemmelse mellem mig og Chr. Sørensen. Forretningsudvalgets Forslag er i Dansk Kommunalarbejderforbunds Favør. Det er muligt, at Striden ikke løses, hvis Forslaget forkastes, men den maa vel løses engang. Dansk Kommunalarbejderforbund vil have mere Ret, end vi har givet Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund. Jeg anbefaler mit Forslag, hvori der ligger, at der saa skal forhandles mellem os og Dansk Kommunalarbejderforbund.

*Chr. Sørensen* (Dansk Arbejdsmandsforbund): Formandens Omtale af vor Optræden som særlig ondartet i Silkeborg er ikke rigtig. Naar der ikke blev Strejke i Frederikshavn, Aalborg, Nexø og Nyborg, var det fordi, Arbejderne der bøjede sig.

*(Th. Thomsen:* Vi har aldrig haft Medlemmer i de 3 af disse Byer.)

I den københavnske Sag har vi erklæret os villige til at bøje os for Grænseudvalget. Dansk Kommunalarbejderforbund kan faa den samme Chance som Købstædernes kommunale Tjenestemands-Forbund; men De samvirkende Fagforbund kan vel kun være paa den Side, at egentlige Arbejdere bør staa i Fagforeningerne.

*Formanden:* Jacobsens Fremdragen af Gartnerstriden er mærkelig, da hans Forbund har indvilliget i, at denne Sag ikke behandledes her i Dag. Dansk Arbejdsmandsforbund har hævdet, at der ingen Forhandlinger skulde være. Axel Olsens Forslag er en Fælde, vi ikke bør gaa i, dettes Vedtagelse vil kun udskyde Sagen endnu et Aar. Den eneste forstandige Afslutning er Vedtagelse af vort Forslag.

*Chr. Sørensen:* Ogsaa med Punkt 3.

*Formanden:* Ja.

Man gik derefter til Afstemning. Forretningsudvalgets Forslag vedtoges med 73 Stemmer mod 36.

# Stor-Konflikten i Norge sluttet.

Efter at Repræsentantskabet i Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge havde forkastet Rigsmæglingsmandens Forslag til Bilæggelse af den norske Stor-Konflikt, har den norske Socialminister taget Affære og fremsat et nyt Mæglingsforslag, som er saalydende:

»1. Den i Oktober Maaned i Fjor iværksatte Strejke indenfor en Del af Jernindustrien bringes straks til Ophør.

2. De iværksatte Lockouter, Strejker og Sympatistrejker hæves. Tidspunktet for Arbejdets Genoptagelse fastsættes af Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation.

3. Efter at Arbejdet er genoptaget, paabegyndes straks Forhandlinger om Tariffer, som er udløbet.«

Til dette Forslag knytter sig følgende Protokoltilførsel, som offentliggøres i Forbindelse med Forslaget:

»Med Hensyn til det af Arbejdsgiverforeningen rejste Krav om Sikkerhed for, at Tarifferne fremtidig bliver overholdt, bemærkes:

Under Møder, som Rigsmæglingsmanden har haft med Repræsentanter for Arbejderne, har disse henvist til, at Landsorganisationen overfor Socialministeriet har erklæret, at »indgaaede Aftaler skal holdes«. Arbejdernes Repræsentanter har overfor Rigsmæglingsmanden udtalt, at der efter deres Opfattelse heri ligger tilfredsstillende og tilstrækkelige Garantier for Arbejdsgiverforeningens, Landsorganisationens og Fagforbundenes fremtidige Tariffer.

Rigsmæglingsmanden ser i denne Udtalelse i Forbindelse med det Faktum, at Jernbanearbejderne i Kristiania nu genoptager Arbejdet, en saa bestemt Afstandstagen fra fremtidige ulovlige Konflikter, at man heri maatte have Garanti for Pligten til at faa Overenskomsterne overholdt.

Med Hensyn til Ordningen af Genantagelsen af Arbejderne, bliver Aftaler herom at træffe mellem vedkommende Forbund og Arbejdsgiverforeningen.

Forslagets Punkt 1 og 2 gennemføres saaledes, at al Arbejdsstandsning bringes til Ophør samtidig.

Det er Forudsætningen, at efter at Forslaget er vedtaget, vil al Blokade, alle Strejker og Lockouter blive hævet.

Med Hensyn til Transportarbejderkonflikten bemærkes, at denne fortsætter, indtil der ved fortsatte Forhandlinger og Mægling er opnaaet Enighed om nye Tariffer.«

Indholdet dækker over det tidligere af Rigsmæglingsmanden fremsatte Forslag, dog er der sket den væsentlige Ændring, at Transportarbejderkonflikten er hægtet fra og kan fortsættes, til Overenskomst om fremtidige Løn- og Arbejdsvilkaar er opnaaet, altsaa saaledes som krævet af Arbejderne.

Forslaget, som har været til Afstemning blandt Medlemmerne, er vedtaget, idet 10.672 har stemt for Forslaget og 8247 imod.

Den langvarige, omfattende og bitre Strid er dermed endt. Kampen mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne har kostet det norske Samfund uhyre Ofre, som længe vil føles. Forgæves har Kampen ikke været ført. De kæmpende Parter har lært hinandens Styrke at kende, og de vil i Fremtiden fra begge Sider i højere Grad end hidtil regne dermed. Dette vil formentlig føre til, at de norske Arbejdere atter kommer ind under naturlige og faste organisatoriske Rammer, saa at de atter kan komme i Fodslag med de andre skandinaviske Arbejdere og øvrige Landes organiserede Arbejdere.

# Udlandet.

## Den internationale Arbejdskonference i Genève.

Den aarlige internationale Arbejdskonference i Aar vil blive afholdt i Genève den 16. Juni og paafølgende Dage.

*Konferencens Dagsorden*

er følgende:

I. Anvendelse af Arbejdernes Fritid.

II. Lighed i Behandlingen af indfødte og fremmede Arbejdere i Henseende til Ulykkesforsikring.

III. Ugentlig Driftsstandsning paa 24 Timer i Glasværker med Kummeovne.

IV. Natarbejde i Bagerier.

*Den danske Delegation.*

Til at repræsentere Danmark paa Konferencen har Socialministeriet udpeget nedennævnte:

*Regeringsdelegerede og Raadgivere for disse:*

Finansminister *C. V. Bramsnæs*, Repræsentant og Delegationens Formand.

Fuldmægtig i Socialministeriet *Erik Dreyer*, Repræsentant.

Kontorchef i Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet, Folketingsmand *Sven Trier*, Raadgiver og Suppleant.

Folketingsmand *J. P. Nielsen*, Raadgiver.

Fabrikinspektør, Cand. polyt. Fru *Julie Arenholt*, efter Indstilling fra de danske Kvindeforeninger udnævnt til Raadgiver for Regeringsrepræsentanterne.

*Arbejdsgiverrepræsentant og Raadgiver for denne:*

Direktør *H. C. Ørsted*, Bryssel, Repræsentant.

Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening, Cand. jur. *A. S. Østerberg*, Raadgiver.

*Arbejderrepræsentant og Raadgiver for denne:*

Formanden for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Landstingsmand *Carl F. Madsen*, Repræsentant.

Sekretær i De samvirkende Fagforbund *Peder Hedebol*, Raadgiver.

*Delegationens Sekretær:*

Sekretær i Socialministeriet *Einar Erichsen.*

# Lønbevægelser og Konflikter.

## Stenindustriarbejdere paa Firmaet A. C. Illums Nybygning i Gothersgade.

Vi har tidligere i »Arbejderen« omtalt en Konflikt mellem Stenindustriarbejderforbundet og Firmaet A. C. Illum i Anledning af, at Firmaet har indført færdige Sten fra Tyskland til Firmaets Bygning i Gothersgade.

Efter at Stenhuggerfirmaet Br. Larsen havde overtaget Arbejdet, blandede Arbejdsgiverforeningen sig i Sagen og indbragte Klage for Den faste Voldgiftsret. Ved det forberedende Møde blev Arbejdsgiverforeningen klar over, at den ingen Paataleret havde paa Firmaet Illums Vegne, da dette Firma ikke er Medlem af Arbejdsgiverforeningen som Stenhuggermester; man trak derfor Sagen midlertidig tilbage, idet man havde under Overvejelse at foreslaa Bygherren et Sagsanlæg ved de almindelige Domstole.

Det kom imidlertid ikke til Sagsanlæg, idet Firmaet enedes med Stenindustriarbejderforbundet om at slutte Striden ved følgende Overenskomst:

København, den 25. Marts 1924.

*Overenskomst*

mellem A/S A. C. Illum og Dansk Stenindustriarbejder-Forbund vedrørende Stenhuggerarbejdet paa Firmaets Nybygning, Gothersgade.

Punkt 1. Firmaet forpligter sig til ikke at indføre mere færdigt Stenarbejde fra Udlandet til denne Bygning.

Punkt 2. Alt Arbejde til og paa Bygningen betales i Timeløn stor Kr. 2,67, som udbetales til Stenhuggersvendene pr. Uge + Kr. 0,58, som ifølge Opgørelse videresendes til Forbundet pr. 1ste i hver Maaned.

Punkt 3. Der garanteres mindst et Timeantal af 10.000 Arbejdstimer til ovennævnte Beløb fra Stueetagen at regne.

Punkt 4. A/S A. C. Illum refunderer Dansk Stenindustriarbejder-Forbund Sagens Omkostninger stor Kr. 5000, som udbetales pr. kontant ved denne Overenskomsts Underskrift.

Punkt 5. Augustregulering foretages med 1 pCt. for hver Procent Pristallet er højere eller lavere end i Februar 1924.

Ved denne Overenskomsts Underskrift betragtes alle Uoverensstemmelser mellem Parterne bilagt.

(sign.) pr. pro. A. C. Illum
*Bang.*

f. Dansk Stenindustriarbejder-Forbund
(sign.) *Janus Ipsen.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ❋ KØBENHAVN DEN 7. JUNI 1924 ❋ 20 AARGANG

## De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde.

III

### ad 7. Indstilling fra Udvalget angaaende Udgivelsen af et Tidsskrift.

Dirigenten foreslog at behandle Punkterne 7 og 8 under ét.
Dette vedtoges.

*Peder Hedebol:* Hvis man skulde følge Tobaksarbejderforbundets Kongresvedtagelse, maatte man gaa til at udgive et maanedligt populær-videnskabeligt Tidsskrift, noget i Lighed med det svenske »Fackföreningsrörelsen«. Med Hensyn til Etableringen af et saadant Tidsskrift, da staar det meget nøje sammen med at faa den rigtige Redaktion. Hvis vi gaar dertil, at alle Medlemmer skal modtage et Eksemplar, vil det betyde ret store Udgifter, og gaar man til Abonnement, vil det sandsynligvis blive et meget ringe Antal Abonnenter, der kan være Tale om, og Prisen vil blive 12 Kr. pr. Abonnement pr. Aar. Hvis vi leverer det til alle Medlemmer, vil det komme omkring 21 Øre pr. Eksemplar.

Iøvrigt henviste Taleren til den forelagte Udvalgsbetænkning.

Oprettelse af et Tidsskrift.

Udvalgsbetænkning.

Et fra Tobaksarbejderforbundet i Danmark indsendt Forslag om Oprettelse af et fagligt Maanedsblad er henvist til nærmere Overvejelse i undertegnede Udvalg.

Forslaget, der hidrørte fra det nævnte Forbunds Kongres, var saalydende:

»Kongressen udtaler Ønsket om, at De samvirkende Fagforbund vedtager at udgive et Maanedsblad indeholdende alle Oplysninger om Fagbevægelsen i Ud- og Indlandet.

Skulde tillige være Organet, der fremmede et intimere Samarbejde og en bedre Forstaaelse mellem Ledelsen og Arbejdermasserne.

Bladet skulde kunne erholdes af alle organiserede Arbejdere.«

Udvalget har drøftet Sagen paa en Række Møder og indhentet forskellige Oplysninger, ligesom man har ført Konferencer med De samvirkende Fagforbunds Formand og holdt et Møde med de Forretningsudvalgsmedlemmer, som er knyttet til Kontoret.

Som Forbillede i det ydre har man navnlig set paa det svenske »Fackföreningsrörelsen« og den norske Landsorganisations Meddelelsesblad.

Et populær-videnskabeligt Tidsskrift, og et saadant maatte det antagelig gøres til, kan udbredes paa en af to Maader, enten ved almindeligt Abonnement eller gennem Forbundene, som da maatte lade det gaa videre til deres Medlemmer.

I første Tilfælde maatte man sikkert regne med en meget lille Læsekreds. Herpaa lyder ogsaa Oplysningerne fra Sverige. I andet Tilfælde kan, hvis Forbundene vil interessere sig meget stærkt for Sagen, Oplaget blive meget stort.

Tænker man sig et Maanedsskrift paa 24 Kvartsider og et saa lille Oplag som 1000, da maatte Prisen efter en nøgtern Beregning blive 12 à 15 Kr. aarlig eller altsaa pr. Eksemplar 1 Kr. à 1 Kr. 25 Øre.

Tænker man sig i Stedet for et saa stort Oplag som 300.000, vilde Prisen blive ca. 210 Kr. pr. 1000 Eksemplarer eller ca. 21 Øre pr. Eksemplar, saa maatte Forbundene selv besørge Distribueringen.

I begge Tilfælde mener Udvalget, at Tanken er uigennemførlig, alene af økonomiske Grunde.

Udvalget har dernæst overvejet, om man ikke gennem det alt eksisterende ugentlige Meddelelsesblad »Arbejderen« kunde naa noget af det, som her er tilsigtet.

»Arbejderen« skulde da, som hidtil, bringe alle Meddelelser af Betydning vedrørende de De samvirkende Fagforbund tilsluttede Organisationer, Den faste Voldgiftsret o. s. v. Men Stoffet skulde ordnes paa en anden Maade, og man skulde maaske ogsaa lidt ind paa en polemisk Skrivemaade paa lignende Maade som f. Eks. de ledende Artikler i »Arbejdsgiveren«. Oplysninger fra Udlandet skulde gøres til Genstand for en udvidet og noget mere systematisk Behandling, end det hidtil har været mulig.

Opgaver vilde ikke mangle. Eksempelvis kan nævnes: Alt vedrørende 8-Timersdagen, Bedriftsraadsspørgsmaalet, Organisationsformernes Udvikling, Storkonflikter og interessante Forligssituationer, Valutaforholdene o. s. v. Stoffet maatte fremtræde i ledende Artikler eller i Smaanotitser efter Omstændighederne.

Formaalet skulde være at gøre »Arbejderen« til et saa vidt muligt udtømmende Meddelelsesblad og — ved Aarets Slutning i indbunden Stand — tilsvarende værdifuld som Haandbog og Kildeskrift.

Udgifterne ved en saadan Ændring vilde falde paa 3 Konti:

1. Løn til Redaktør.
2. Honorar for indsendt Arbejde.
3. En noget forøget Udgift til Papir og Trykning.

Hvor meget dette vil andrage, er det umuligt at sige paa Forhaand.

Det vil naturligvis ikke paa langt nær løbe op til de Beløb, der maatte medgaa til Oprettelsen af et egentligt Tidsskrift, men Forretningsudvalget, hvem Sagen har været forelagt, mener dog, at ogsaa denne Plan maa skrinlægges af økonomiske Hensyn, i hvert Fald for Øjeblikket.

København, den 10. Maj 1924.

*Em. Svendsen.* *Chr. Jensen.* *Peder Hedebol.*

## ad 8. Forslag fra Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbundet om det faglige Stof i »Social-Demokraten«.

Fra *Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund* forelaa til Behandling følgende Spørgsmaal:

»Da Repræsentantskabet er af den Mening, at det for Fagbevægelsen vilde have større Betydning, at Pladsen til det faglige Stof i »Social-Demokraten« blev udvidet, og da Tanken om et Tidsskrift eller Ugebladet »Arbejderen«s Udvidelse er opgivet, paalægger man Forretningsudvalget at optage en Forhandling med »Social-Demokraten«s Kontrolkomité om at faa reserveret en hel Side i »Social-Demokraten« til fagligt Stof, ligesom

man giver Forretningsudvalget Bemyndigelse til at standse Udgivelsen af Ugebladet »Arbejderen« og give disse Penge, som dette Blad koster aarligt, som Ækvivalent til »Social-Demokraten« for Udvidelsen af Pladsen til fagligt Stof.«

Forbundets Formand, *H. M. Christensen*, udtalte: Naar vi har stillet det foreliggende Forslag, er det fordi, »Social-Demokraten«s Behandling af det faglige Stof ikke tilfredsstiller. Og vi mener ikke, at det faglige Stof, der nu findes i »Social-Demokraten«, berettiger til at have en faglig Medarbejder. Bladet burde indeholde mere i den Retning, f. Eks. en særlig Side. Vi finder det formaalstjenligt, at dette skete paa Bekostning af Bladet »Arbejderen«. Det viser sig ulige lettere at faa faglige Meddelelser i Provinspressen end her i København.

*Peder Hedebol:* Jeg tror ikke, at man skal gaa med til den af Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbundet foreslaaede Ordning, vi bør opretholde »Arbejderen«, den kommer ikke alene til de indenfor De samvirkende Fagforbund staaende, men ogsaa de udenforstaaende kan abonnere, de 16—17.000 Kroner vil være uden Betydning paa »Social-Demokraten«s Regnskab.

De internationale Beretninger er af overordentlig stor Interesse, og jeg har, saa vidt min Tid har tilladt mig, søgt gennem »Social-Demokraten« eller »Arbejderen« at gøre dette Stof almindelig bekendt.

Vel kniber det noget at faa dette Stof frem gennem »Social-Demokraten«, og derfor er jeg ikke helt uenig med Barber Christensen i hans Kritik, men paa den anden Side, naar det drejer sig om aktuelle Spørgsmaal, saa stiller Bladet sig meget imødekommende, og det bør man ikke se bort fra ved Bedømmelsen af det foreliggende Spørgsmaal. Jeg kan derfor ikke tiltræde det af Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbundet rejste Spørgsmaal om, at der indledes Forhandlinger med »Social-Demokraten«s Redaktion om det faglige Stof paa det foreslaaede Grundlag.

Efter at H. M. Christensen og Hedebol endnu en Gang havde haft Ordet, vedtoges den af Udvalget vedrørende Punkt 7 fremsatte Indstilling uden Afstemning, medens det af H. M. Christensen stillede Forslag forkastedes med alle Stemmer mod 2.

## ad 9. Arbejdernes Oplysningsforbund.

*Formanden:* Paa et tidligere Repræsentantskabsmøde har vi beskæftiget os med Spørgsmaalet om Arbejdernes Oplysningsforbund. Efter at Landstingsmand Bramsnæs paa Mødet havde holdt et indledende Foredrag, vedtog man enstemmigt at tilslutte sig Tanken. Det, der foreligger her i Dag, er, om man vil tilslutte sig Oplysningsforbundet, og om man vil svare et Kontingent af 4 Øre pr. Medlem.

Vi har været noget i Tvivl, om vi var berettiget til at tage en saadan Beslutning, idet der ude i Organisationerne kunde rejses Tvivl om Repræsentantskabets Kompetence; men vi mener ikke, vi har Lov til at udskyde Spørgsmaalet et Aar endnu. Jeg foreslaar, at vi allerede nu vedtager at tilslutte os Oplysningsforbundet og at yde et Bidrag af 4 Øre pr. Medlem for dette Aar, og at vi saa tager Spørgsmaalet op til Behandling paa næste Generalforsamling eventuelt i Forbindelse med en Kontingentforhøjelse.

Efter at *Em. Svendsen* havde fremsat nogle Bemærkninger, som Formanden svarede paa, vedtoges det fremsatte Forslag enstemmigt.

## ad 10. Beretning fra det om Lærlingelovens Revision nedsatte Udvalg.

*Hans Jacobsen:* Lærlingeloven skal som bekendt revideres til Efteraaret, og Ministeriet har ønsket en Erklæring fra De samvirkende Fagforbund om, hvorledes deres Stilling vilde være hertil. Der har været nedsat et Udvalg i De sam-

virkende Fagforbund angaaende denne Sag, og vi har udsendt et Spørgeskema til de forskellige Forbund angaaende disses Stilling, men har kun faaet faa Besvarelser. Resultatet af Udvalgets Overvejelser foreligger i det til Repræsentanterne udleverede Udkast. Jeg maa dog gøre opmærksom paa, at det, der staar i Udvalgsbetænkningen Side 2, 3. Stk., angaaende Lærlingelønningerne, mener vi ikke at kunne forandre, da disse er fastsatte af en Generalforsamling, men tror dog, at de er for høje efter de nuværende Forhold, saa jeg skal ganske henstille, om Repræsentantskabet vil foreslaa lavere Satser.

I den følgende Diskussion deltog J. P. Jønsson (Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund), Martin Petersen (Snedkerforbundet), Leonhard Hansen (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund), Chr. Jensen (Tobaksarbejderforbundet), Carl Andersen (Stenindustriarbejderforbundet) og Indlederen.

Efter at et af Martin Petersen stillet Forslag om en Nedsættelse af de foreslaaede Lærlingelønninger var vedtaget, blev det saaledes ændrede Forslag fra Udvalget enstemmigt vedtaget.

## ad 11. Spørgsmaal om Oprettelse af et Lærlingesekretariat.

*Alfr. Christiansen:* Paa Generalforsamlingen i 1922 vedtog man at tilraade Lærlingeforbundet at opløse sig, og Forbundene paatog sig Organiseringen af Lærlingene. Dette tiltraadte Lærlingeforbundet paa et senere Tidspunkt, men tilraadede da samtidig, at der indenfor De samvirkende Fagforbund blev oprettet et Lærlinge-Sekretariat, som skulde bestaa af Repræsentanter fra De samvirkende Fagforbund, Socialdemokratisk Forbund og Danmarks socialdemokratiske Ungdomsforbund. Den Udgift, ca. 3000 Kr., dette vilde koste, skulde afholdes af De samvirkende Fagforbund. Denne Tanke har vi beskæftiget os med sammen med den københavnske Fællesorganisation. Senere har vi behandlet Sagen paa et Formandsmøde, men Tanken fandt ikke nogen særlig Tilslutning.

Der blev nedsat et Udvalg til at arbejde videre med Spørgsmaalet, og mit Indtryk er, at Ungdoms-Forbundet ikke er synderlig begejstret for at tage denne Opgave op. Dette blev senere refereret for Forretningsudvalget, og man er der af den Mening, at der ikke er nogen Grund til Oprettelse af et særligt Sekretariat, det kan De samvirkende Fagforbund godt paatage sig, hvad der forøvrigt allerede finder Sted, idet vi overfor Offentligheden og Staten staar som Varetager af Lærlingenes Forhold. Jeg anbefaler Repræsentantskabet at tiltræde følgende Resolution:

> »Repræsentantskabet tager de givne Meddelelser angaaende Spørgsmaalet om Oprettelse af et Lærlingesekretariat til Efterretning og beslutter, at de Opgaver, der eventuelt skulde have været røgtet af det paatænkte Sekretariat, i Fremtiden, ligesom hidtil, varetages af De samvirkende Fagforbund gennem Forretningsudvalget og den daglige Ledelse af Fagforbundenes Kontor.«

Resolutionen tiltraadtes enstemmigt uden Diskussion.

## ad 12. Verdensdemonstrationen den 21. September mod Krig og Militarisme.

*Formanden:* For 2 Aar siden deltog De samvirkende Fagforbund i Den internationale faglige Centrals Kongres i Rom. Her vedtoges det at iværksætte en kraftig Agitation imod Militarisme og Krig. Der blev udstedt Mærker til Salg i Organisationerne til dette Formaal, men der sælges for lidt. Jeg har lovet at henstille til Organisationerne at sætte Kraft i Salget af Mærkerne. Det er ligeledes vedtaget at afholde en Demonstration imod Krigen den 21. September 1924, og ogsaa her er vi blevet opfordret til at arbejde for Afholdelse af Demonstrationen. I Forbindelse med Socialdemokratisk Forbund har man nedsat et

Udvalg til at forberede Sagen, og jeg vil gerne have Repræsentantskabets Tilslutning til følgende Resolution:

»Repræsentantskabet tiltræder fuldt ud den af Hovedbestyrelsen for Den internationale faglige Central tagne Beslutning om, at der i September d. A. iværksættes en Verdensdemonstration imod Krig og Militarisme, og vedtager at virke for, at denne Beslutning bringes til Udførelse, bl. a. ved Afholdelse af Møder i de forskellige Byer, og at disse faar den størst mulige Tilslutning.«

Resolutionen tiltraadtes enstemmigt.

## ad 13. Spørgsmaal om Oprettelse af et Pensionsfond for Forbundenes Tillidsmænd.

*Chr. Jensen* (Tobaksarbejderforbundet): Det foreliggende er et Forslag fra mig personlig, ikke fra min Organisation; men jeg mener, at det er et Spørgsmaal, der har Krav paa en Løsning; thi Organisationsarbejdet er i høj Grad enerverende, og de fleste vil efter at have været i Organisationernes Tjeneste være saa godt som afskaarne fra at gaa tilbage til Faget. Det kan maaske siges, at er Aldersrenteydelsen stor nok til Arbejderne i Almindelighed, saa maa den ogsaa være det for Funktionærerne. De større Organisationer kan maaske nok hver for sig løse denne Opgave, men for de mindre Organisationer er den uoverkommelig. Den rent forsikringsmæssige Ordning er vist nok for kostbar. Det Land, der efter min Mening er længst fremme paa dette Omraade, er vel nok den svenske Centralorganisation, og jeg anbefaler følgende Udtalelse:

»Repræsentantskabet tiltræder i Princippet Tanken om Oprettelse af et Pensionsfond for Fagforeningsfunktionærere.

Repræsentantskabet vedtager derfor at paalægge Forretningsudvalget at udarbejde Regler for et saadant Fond, baade med Hensyn til Forbundenes Ydelse til Fondet, som Reglerne for Udbetalingen af Fondet.

Forslag herom forelægges for førstkommende Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund.«

Forslaget vedtoges.

## ad 14. Opførelse af en Fagforeningsbygning.

*Formanden:* Vi har mange Gange beskæftiget os med Spørgsmaalet: Køb af en Ejendom. Det, der nu foreligger, efter at vore Ejendomme er solgte, er den Tanke, om vi ikke i Fællesskab med vore øvrige store Institutioner kunde skaffe os en Bygning. Fællesorganisationen i København har 232.000 Kr. til at rejse en Bygning for. Ved at sælge vor Obligation, som vi har staaende i de Ejendomme, som nu er solgte, i Forbindelse med det indbetalte Beløb til Byggefonden kan vi disponere over ca. 236.000 Kr. Vi har i et Fællesudvalg ført Forhandlinger med Kommunen om Køb af en Grund. I Nærheden af Smedenes Bygning kan erholdes en Grund, og i det projekterede Hus vil kunne paaregnes en Lejeindtægt af ca. 85.000 Kr. Fællesudvalget har vedtaget at anbefale Tanken. Socialdemokratisk Forbund raader dog ikke over de samme Midler som De samvirkende Fagforbund og Arbejdernes Fællesorganisation. Arbejdernes Landsbank vil ogsaa nok finansiere et saadan Foretagende. Formanden fremviste herefter forskellige Tegninger til den paatænkte Bygning. Han mente, at vi ved forenede Kræfter nok kunde magte Opgaven, naar de forskellige af Arbejderpartiets Institutioner vilde være med. Men for saa vidt Banken ikke vilde være med som Lejer af Stueetagen, kunde Tanken ikke realiseres.

Naar jeg her anmoder om Repræsentantskabets Tilslutning til Tanken, er det altsaa en Betingelse, at disse Institutioner skal være med, og hvis dette ikke

kan ske, maa Planen bortfalde. Men da vi snart skal sige Besked til Kommunen, anmoder jeg om Tilslutning til følgende Udtalelse:

»Under Forudsætning af, at Tanken om Opførelse af et Fagforeningshus vinder Tilslutning fra alle interesserede Parter, saaledes som det er Forudsætningen, bemyndiges Forretningsudvalget til at anvende Byggefondens Midler — 110.000 Kr. — og de i Ejendommene: Frederiksborggade 41 og Vendersgade 26, paa Obligationer indestaaende 126.000 Kr. til dette Formaal.

Endvidere bemyndiges Forretningsudvalget til at sikre De samvirkende Fagforbund nødvendige Lokaler i Bygningen.«

Jeg anbefaler Repræsentantskabet at slutte sig hertil og under den Form, at hvis den foreliggende Sag glipper i første Omgang, da at give Forretningsudvalget Bemyndigelse til at fortsætte Bestræbelserne for at skaffe en anden Bygning.

*R. Rude* (Bødkerforbundet): Jeg mener, dette Spørgsmaal er for stort for os, det maa være Generalforsamlingen, der træffer Beslutning i denne Sag.

*Formanden:* Denne Sag taaler ikke Udsættelse til Generalforsamlingen, da vi saa risikerer ikke at kunne faa de nævnte Grunde.

*E. Svendsen:* Jeg vil ønske, denne Sag kan realiseres. Vi lider under Mangel paa Lokaler, og det er nødvendigt snart at skaffe saadanne. Jeg henstiller at støtte Forslaget.

*Johs. Jensen* (Snedkerforbundet): Sporene skræmmer. Da vi tog den Beslutning at købe Ejendommen i Frederiksborggade, var det fordi, Forretningsudvalget den Gang udtalte, at det vilde være en Fejl, hvis vi ikke købte den paagældende Ejendom, senere har Sagkundskaben erklæret, at denne var fuldstændig umulig at restaurere, og derfor er jeg meget betænkelig ved at anbefale at arbejde videre for Anskaffelse af en Ejendom. Jeg er enig med Bødker Rude i, at det er tvivlsomt, om denne Forsamling er kompetent til at tage en saadan Beslutning.

*Martin Petersen* (Snedkerforbundet): Jeg er ikke enig med Johs. Jensen; thi det, han talte om, var ikke om det foreliggende Spørgsmaal, men om en gammel Ejendom, og at de foretagne Undersøgelser ikke var foretagne saa samvittighedsfuldt som ønskeligt. Jeg beklager, at Banken efter Forlydende er ved at trække sig tilbage fra Realisationen af Tanken.

Det er imidlertid nødvendigt for Fællesorganisationen at faa nye Lokaler, da den skal ud af sine nuværende Lokaler idenfor en ret kort Tid.

Jeg anbefaler den foreliggende Resolution, der er af en saadan Beskaffenhed, at hvis det ikke lykkes at realisere Planen paa det paatænkte Sted, saa kan der bygges et Administrationshus et andet Sted paa en forholdsvis billigere Grund.

*G. Schou* (Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund) vilde erkende Nødvendigheden af, at vi fik de nødvendige Lokaler. Det, vi skal have, er en Bygning for Fællesorganisationen og De samvirkende Fagforbund og enkelte andre Organisationer, som kunde ønske Lokaler der.

*Formanden:* Det er meget godt at være forsigtig, men man kan ogsaa til Tider være for forsigtige. Saafremt vi var blevet ved Beslutningen i 1913 om at paaligne Medlemmerne 1 Kr., kunde vi allerede den Gang have bygget os et Hus og for den halve Pris af, hvad det nu vil koste. Jeg kan forsikre, at alle Forhold paa det nøjeste er undersøgt af virkelig praktiske Folk, og jeg vil gerne under hele Sagens Udvikling forhandle med bygningskyndige indenfor Organisationerne.

Det er ikke rigtigt, at Banken er sprunget fra. Selvfølgelig kan vi ikke føre den oprindelige Tanke igennem uden Banken, da ingen anden Institution vil kunne betale en tilsvarende Leje.

Forretningsudvalgets Resolution vedtoges.

# Socialministeriet.

(Efter »Social Forsorg«.)

Som Resultat af Folketingsvalget den 11. April 1924 har Danmark faaet sit første socialdemokratiske Ministerium, der blev udnævnt den 23. April. Ministeriet er dannet af fhv. Minister Th. Stauning, der selv foruden Statsministerporteføljen har overtaget Ministeriet for Industri, Handel og Søfart. Af de øvrige Ministre kan her nævnes de to Socialpolitikere, Lektor ved Universitetet, cand. polit. C. V. Bramsnæs, der er blevet Finansminister, og Præsident for Invalideforsikringsretten K. K. Steincke, der er blevet Justitsminister, og endelig Redaktør Fr. J. Borgbjerg, der er udnævnt til Socialminister.

Samtidig med Ministerudnævnelserne har Danmark igen — for anden Gang — faaet et særligt Ministerium for sociale Anliggender, og der er forhaabentlig denne Gang Udsigt til, at Socialministeriet vil blive opretholdt, selv om de politiske Magtforhold skulde blive ændrede.

Det første Skridt i Retning af et Socialministerium blev taget den 18. November 1918, idet den daværende Indenrigsminister, Ove Rode, efter derom fremsat Ønske midlertidig blev fritaget for Ledelsen af de »sociale Sager vedrørende Arbejderforhold«, der derefter blev henlagt under Minister u. P. Th. Staunings Ledelse.

Det næste Skridt blev gjort den 19. Juli 1919, da Indenrigsministeriet deltes i et Departement for indenrigske Sager og et Socialdepartement. Sidstnævnte Departement kom til at omfatte de Sager, der var henlagt under Minister Stauning, samt de øvrige sociale Sager (Fattigvæsen, Alderdomsunderstøttelse, Enkebørnsunderstøttelse, Hjælpekasser m. m.), der stadig blev ledet af Indenrigsminister Rode selv.

Den 5. April 1920 blev derefter det første Socialministerium oprettet, idet Københavns Finansborgmester J. Jensen blev udnævnt til Socialminister i Forretningsministeriet Friis. Under det nye Ministerium blev henlagt de hidtil under Indenrigsministeriets Socialdepartement hørende Anliggender.

Dette første Socialministerium fik imidlertid kun Lov til at bestaa i nøjagtig een Maaned. Efter Folketingsvalget den 26. April 1920 traadte Ministeriet Friis den 5. Maj tilbage for Venstreministeriet Neergaard, og Socialministeriets Sager blev samtidig ført tilbage til Indenrigsministeriets Socialdepartement under Indenrigsminister Sigurd Berg (senere Indenrigsminister, Dr. phil. O. Kragh).

»Social Forsorg« udtalte dengang, at man maatte haabe paa, at Socialministeriet snarest maatte blive genoprettet, og at det da maatte faa overdraget ikke alene de sociale Anliggender fra Indenrigsministeriet, men ogsaa de sociale Sager, der hidtil havde hørt under andre Ministerier.

Ønsket om Socialministeriets Genoprettelse er altsaa nu blevet opfyldt, og ogsaa Udvidelsen af dets Forretningsomraade har fundet Sted.

Samtidig med Udnævnelsen af det socialdemokratiske Ministerium har der i det hele fundet en større Omfordeling Sted af Sagerne mellem visse af Ministerierne. Omfordelingen berører Indenrigs-, Justits-, Undervisnings-, Finans- og Handelsministerierne.

Indenrigsministeriet har hidtil bestaaet af to Departementer, hver omfattende to Kontorer, nemlig Departementet for indenrigske Anliggender, bestaaende af »Kommunekontoret« og »2det Kontor« (Indfødsret, Udskrivningsvæsen m. v.), og Socialdepartementet, bestaaende af »Socialkontoret« og »Kontoret for offentlig Forsorg«. De hidtil under Socialkontoret hørende Sager er nu henlagt til Socialministeriet med Undtagelse af: Boligvæsenet, Enkebørnsunderstøttelsen, Hjælpekasserne og Understøttelse efter Fattiglovens Kap. VI (Fattighjælp uden Fattighjælps Virkning). Samtidig har Indenrigsministeriet afgivet Sagerne vedrørende Beværternæring, Overenskomsten med Spritfabrikkerne og Lovgivningen angaaende Avance og Truster, hvilke Sager er overført til Handelsministeriet, der har skiftet Navn til Ministeriet for Industri-, Handel og Søfart. Som Erstatning for de mistede Sager har Indenrigsministeriet fra Justitsministeriet faaet overdraget alle Sager angaaende Sundhedsvæsen og Bygningsvæsen.

Det nyoprettede Socialministerium har fra Indenrigsministeriets Social-

kontor faaet overdraget Sagerne angaaende Lærlingeforhold, Arbejderforhold, Mægling og Voldgift i Arbejdsstridigheder, Arbejdsanvisning, Fabrik- og Dampkedeltilsyn, Tilsynet med udenlandske Arbejdere, Helligdagsarbejde i Fabrikker m. v., Butikslukning, Sygekasser, Begravelseskasser, Invalideforsikring, Arbejdsløshedskasser, Ulykkesforsikring og Livsforsikring. Socialministeriet har dernæst faaet overdraget Indenrigsministeriets Afdeling for internationalt socialpolitisk Samarbejde samt følgende Sager fra Justitsministeriet: Tilsyn med den offentlige Børneopdragelse, herunder Værgeraadene, Tilsynet med Børn, Statens Sindssygehospitaler, Fødselsanstalten i Jylland, Statshospitalet og Krigsinvalideskolen i Sønderborg samt Epileptikerhjemmet i Nyborg. Endelig har Socialministeriet fra Finansministeriet faaet Sager angaaende Tilstaaelse af Invalideforsørgelse og fra Undervisningsministeriet faaet alle Sager angaaende Aandssvage, Døvstumme, Blinde og Vanføre, Statens Institut for Talelidende, samt den offentlige Børneforsorg, herunder Ungdomshjem, Skolehjem, Optagelses- og Iagttagelseshjem, Børnehjem samt forebyggende Børneforsorg.

I Socialministeriet er saaledes nu navnlig samlet den almindelige Arbejderlovgivning, Arbejderbeskyttelseslovene, den sociale Forsikring, Børneforsorgen, Abnormskolevæsenet, og Sindssygevæsenet. Derimod har Indenrigsministeriet beholdt den sociale Forsørgelseslovgivning, nemlig Fattigloven, Aldersrenteloven, Hjælpekasseloven, Enkebørnsloven m. fl., hvilke Love var henlagt under det første Socialministerium i 1920.

Grunden til, at man nu har unddraget Socialministeriet Forsørgelseslovgivningen, er formentlig, at denne Lovgivning er meget stærkt knyttet til Kommunestyret, og at man derfor har ment, at Indenrigsministeriet, hvorunder de kommunale Sager iøvrigt hører, burde beholde Forsørgelseslovgivningen med dens indviklede mellem-kommunale Refusionsregler. Man har altsaa ment, at den Samhørighed, som er til Stede mellem Forsørgelseslovgivningen og den øvrige Sociallovgivning er mindre end Samhørigheden mellem Forsørgelseslovgivningen og Kommunallovgivningen, og at der derfor ved den trufne Ordning vil blive færre Fællesanliggender mellem Indenrigsministeriet og Socialministeriet end efter Ordningen af 1920.

Dette kan maaske heller ikke benægtes, men det maa paa den anden Side fremhæves, at Udviklingen indenfor Forsørgelseslovgivningen gaar i Retning af at erstatte de enkelte Kommuners Skøn over Enkelttilfældene med faste Regler og »Takster« i selve Lovene, jfr. saaledes Aldersrenteloven, og i det hele at paavirke den (i al Fald delvis) forældede Forsørgelseslovgivning i mere moderne Retning, altsaa nærme den til de Principer, som ligger til Grund for den øvrige Sociallovgivning. Med Henblik paa en Revision af Forsørgelseslovgivningen og overhovedet paa Sociallovgivningens Fremtid er der derfor formentlig meget, som maa have talt for en Genoplivelse af Ordningen fra 1920 og dermed for de særlige Muligheder, som vilde indeholdes i Socialministeriets Overtagelse af hele Sociallovgivningen.

Den Ordning, der nu er truffet, maa imidlertid først og fremmest karakteriseres som et stort og længe ventet Fremskridt, navnlig paa Grund af Socialministeriets Overtagelse af de sociale Anliggender, som hidtil har hørt under andre Ministerier end Indenrigsministeriet.

Den trufne Ordning danner Grundlaget for Opnaaelse af den hidtil savnede Ensartethed imellem vigtige Grene af vor Sociallovgivning, og det maa ønskes, at den maa virke til Gavn og Fremgang for vort Land og til paany at skabe Danmark en Førerstilling paa Socialpolitikens Omraade. *B.-R.*

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Jord- og Betonarbejdere i København.

Efter forgæves Forhandlinger mellem Entreprenørerne og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening om en ny Overenskomst behandledes Sagen i et Fællesmøde den 7. April, ligeledes uden

Resultat, hvorefter Dansk Arbejdsmandsforbund afgav Strejkevarsler.

Forligsmanden indkaldte da til Møde den 25. April, men først efter 5 Dages og Nætters Møder naaede man saa langt, at Forligsmanden den 6. Maj saa sig i Stand til at stille et Mæglingsforslag.

Foruden en Række Forbedringer paa Akkordprislisterne forhøjedes Timelønnen med 6 Øre.

Forligsmanden stillede samtidig Forslag til Bilæggelse af Konflikterne hos Firmaet N. C. Monberg, Saabye & Lerche og hos Firmaet Højgaard & Schultz i Korsør.

Forligsmandens Mæglingsforslag blev senere tiltraadt af samtlige interesserede Parter.

### Kvinder hos Firmaet Jacob Holm & Sønner.

Efter forgæves Forhandlinger mellem Parterne behandledes Sagen ved et Fællesmøde den 30. April, hvor man under Forbehold af Organisationernes Sanktion enedes om at forlænge den gældende Overenskomst af 10. April 1922 med følgende Ændringer:

For de kvindelige Arbejdere indføres samme Arbejdstidsfordeling som for de mandlige Arbejdere.

De timelønnede Arbejdersker erholder et Tillæg af 3 Øre pr. Time.

De gældende Timetillæg for Polering, Kabelgarnsspinding og Forspinding forhøjes ikke, derimod forhøjes Tillægene for Maskinhegling og Skæring til 12 Øre og Tillægene i Karteriet til 7—9 Øre. Til Akkordfortjenesterne lægges 2 pCt.

Som ny Paragraf indføjes følgende Bestemmelse:

For Etablering af 2- og 3-Holdsdrift betales et Tillæg til hvert Hold paa henholdsvis 11 pCt. og 12 pCt. af Timelønnen.

Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1924 udarbejdede Pristal foretages en Regulering af samtlige Lønninger, saaledes at Lønningerne forhøjes eller nedsættes med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1924. Denne Regulering regnes fra og med den Lønningsuge, i hvilken Pristallet offentliggøres.

Parterne er enige om, saafremt Overenskomsten vedtages, da at indredigere ovenstaaende Ændringer i den bestaaende Overenskomst.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med indeværende Lønningsuge og gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Overenskomsten er senere tiltraadt af begge Parter.

### Sporvejsfunktionærer i Aarhus.

Den 12. Maj d. A. fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, hvor man paany forhandlede om Sporvejsstrejken i Aarhus. Ved Mødet lykkedes det at faa tilvejebragt Enighed om de tilbageværende Uoverensstemmelser angaaende de almindelige Bestemmelser, hvorimod det ikke lykkedes at naa til Enighed om Lønnen. Mødet endte derfor uden andet Resultat, end at Parterne i et Forslag havde tilkendegivet, hvor langt man mente at kunne strække sig fra det oprindelige Standpunkt. Fra begge Sider blev der vist Villighed til at strække sig, men ikke nok til at bringe Striden over det døde Punkt. Nogle Dage senere blev der imidlertid optaget nye Forhandlinger i Aarhus mellem de direkte interesserede Parter, og her lykkedes det at naa til Enighed.

Den nye Overenskomst fastsætter følgende Lønninger for Funktionærerne: 1. Lønklasse 3650 Kr. (tidligere 3539 Kr.), 2. Lønklasse 3800 Kr. (3662 Kr.), 3. Lønklasse 3950 Kr. (3786 Kr.), 4. Lønklasse 4100 Kr. (3909 Kr.).

Ferien, der hidtil har været 11 Arbejdsdage, reduceres til 8 Arbejdsdage.

Reservevognstyrerne, der tidligere fik 1 Kr. 18 Øre i Timen, vil fremtidig faa 1 Kr. 21 Øre.

For Dag- og Nattevagter betales 50 pCt. udover de 48 Timer. Timelønnen for disse forhøjes fra 1 Kr. 17 Øre til 1 Kr. 23 Øre. Sporarbejderne faar Timelønnen forhøjet fra 1 Kr. 8 Øre til 1 Kr. 14 Øre.

For Sporrensere og Remisearbejdere fastsættes Timelønnen til 1 Kr. 14 Øre (tidligere 1 Kr. 8 Øre).

Timelønnen for Bivognskonduktører bliver for Søgnedage 1 Kr. 23 Øre (hid-

til 1 Kr. 20 Øre) og for Helligdage 1 Kr. 40 Øre (tidligere 1 Kr. 29 Øre).

Alle de hidtilværende Funktionærer genindsættes i deres Pladser. Kørslen begyndte den 18. Maj om Morgenen. Overenskomsten er gældende for 2 Aar indtil 1. April 1926.

### Arbejdsmænd hos A/S Møns Stenminer.

Den 7. Maj afholdtes et Fællesmøde angaaende Fornyelsen af en mellem ovennævnte Parter indgaaet Overenskomst, som var udløbet den 1. April. Der havde forinden været ført resultatløse Partsforhandlinger, hvorefter Dansk Arbejdsmandsforbund havde varslet Strejke.

Der opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst. Arbejdstiden fastsattes til 8 Timer daglig om Sommeren og 7 Timer daglig om Vinteren. Timelønnen hævedes fra Kr. 0,82 til Kr. 0,97 med Regulering i Henhold til Pristallet i August. Overenskomsten blev gældende fra 1. April 1924 til samme Dato 1925.

### Sadelmagere og Tapetserere hele Landet.

Efter resultatløse Forhandlinger mellem Parterne afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Marts.

Forhandlingerne i Arbejdsgiverforeningen omfattede de københavnske Tapetserere, Sadelmagere og Tapetserere i Provinsen samt Linoleumspaalæggerne i København. Det lykkedes at opnaa Enighed om Prislisten for Tapetserere i København, medens Mødet for de øvrige Spørgsmaals Vedkommende endte resultatløst.

Allerede den 31. Marts indkaldte Forligsmanden til Møde, og de varslede Strejker blev samtidig paa Forligsmandens Henstillig udsat foreløbigt.

Angaaende Linoleumsbranchen lykkedes det at opnaa Enighed om en Række Ændringer til Overenskomsten, saaledes at Forligsmanden undgik at stille Forslag for denne Branche. Paa en samme Aften afholdt Generalforsamling vedtoges den ny Overenskomst.

*Forligsmandens Forslag.*

Til Bilæggelse af Konflikten mellem Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund og henholdsvis Sadelmager- og Tapetsererlauget i København og Centralforeningen for Sadelmager- og Tapetserermestre i Provinsen og Centralforeningerne af Snedkermestre i Østifterne, Jylland og Fyn stiller Forligsmanden følgende Mæglingsforslag:

Overenskomsterne vedrørende Tapetserere og Bygningstapetserere i København samt Sadelmagere og Tapetserere i Provinsen fornyes for et Aar fra deres Udløbstid at regne med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne samt iøvrigt paa følgende Vilkaar:

*Tapetserere i København.*

Den nugældende Minimalløn ligesom de personlige Lønninger forhøjes med 3 pCt.

*Bygningstapetserere i København.*

Tillæget til Akkordsatserne paa 7 pCt. forhøjes til 14 pCt.

*Sadelmagere og Tapetserere i Provinsen.*

1) Minimallønnen fastsættes til 100 Øre i det første Aar efter Læretiden og derefter til 115 Øre.
2) De personlige Timelønninger forhøjes med 4 Øre. For Timelønniner, der herefter udgør
   116—125 Øre gives et yderligere Tillæg paa 4 Øre
   126 » — — 3 »
   127 » — — 2 »
   128 » — — 1 »
3) Alt Arbejde bør saavidt muligt udføres i Akkord. For Akkordarbejde betales efter den for København fastsatte Pris med et Fradrag af 6 pCt.

For alle de her omhandlede Overenskomster finder der ingen Lønregulering Sted i Overenskomstperioden.

København, den 31. Marts 1924.

sign. *J. Dalhoff.*

Svar paa foranstaaende Mæglingsforslag afgives Lørdag den 5. April. De nye Overenskomster træder i Kraft fra og med 1. April d. A.

Begge Parter tiltraadte Forslaget.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ❋ KØBENHAVN DEN 14. JUNI 1924 ❋ 20 AARGANG

## Den sjette internationale Arbejdskonference.

Den 16. Juni aabnes i Genève den sjette internationale Arbejdskonference. Da det kan være af Interesse paa Forhaand at faa et Indblik i de Spørgsmaal, som vil blive behandlede paa denne Konference, vil vi i det følgende give en Oversigt over Konferencens Dagsorden. Det vil næppe være nødvendigt at forklare dette Blads Læsere, hvad den internationale Arbejdsorganisation er, hvorledes den arbejder, og hvad den har udrettet. Man skal blot omtale, at der hidindtil har været afholdt fem almindelige Konferencer, den første i Washington i 1919 og den sidste i Genève i Oktober 1923. Til Konferencen har hver Medlems-Stat — den internationale Arbejdsorganisation regner for Tiden 57 Medlemmer — Ret til at sende fire Delegerede (foruden et vist Antal Raadgivere), hvoraf de to skal være Regeringsdelegerede, en Repræsentant for Arbejderne og en for Arbejdsgiverne; ogsaa de to sidstnævnte udvælges af Regeringen, men efter Samraad med Landets mest repræsentative Arbejder- henholdsvis Arbejdsgiverorganisationer. Den danske Delegation til Aarets Konference bestaar af følgende Personer:

Regeringsdelegerede: Finansminister C. Bramsnæs og Fuldmægtig i Socialministeriet Erik Dreyer.

Raadgivere: Kontorchef i Fabrikstilsynet, Folketingsmand Sven Trier (tillige Suppleant), Folketingsmand J. P. Nielsen og paa Forslag af de danske Kvinders Organisationer: Fabriksinspektør Fru Julie Arenholt.

Arbejderrepræsentant: Landstingsmand Carl F. Madsen, Formand for De samvirkende Fagforbund.

Raadgiver: Landstingsmand Peder Hedebol.

Arbejdsgiverrepræsentant: Direktøren for de nordiske Landes Arbejdsgiverforeningers Bureau i Bryssel H. C. Ørsted.

Raadgiver: Fuldmægtig i Arbejdsgiverforeningen Østerberg.

Delegationens Sekretær: Sekretær i Socialministeriet Einar Erichsen.

Konferencens Dagsorden, som er fastsat af Arbejdsbureauets Styrelse, er i Aar ret omfattende og indeholder Spørgsmaal, som i hvert Fald paa visse Punkter vil vise sig komplicerede og vanskelige at løse. Den lyder som følger:

1) Udvikling af Mulighederne for Anvendelse af Arbejdernes Fritid.
2) Ensartethed i Behandlingen af inden- og udenlandske Arbejdere i Tilfælde af Indtrædelse af Ulykkestilfælde under Arbejdet.
3) Ugentlig Standsning af Driften i Glasværker, hvor Kummeovne benyttes.
4) Natarbejde i Bagerier.

Men desuden vil der som sædvanlig blive behandlet en Del Sager, som ikke staar anført som særskilte Spørgsmaal paa Dagsordenen. Først og fremmest Direktør Thomas' Rapport, der altid har vist sig at have en særlig Evne til at sætte Fart i Diskussionen. Denne Gang vil denne enestaaende Oversigt over, hvad der er foregaaet i Verdens økonomiske og socialpolitiske Liv i Løbet af det sidst forløbne Aar, komme til at vække en endnu større Interesse end sædvanlig. Det er jo en, ikke mindst for det internationale Sociallovgivningsarbejde, særlig begivenhedsrig Periode, som ligger imellem Afslutningen af den

femte og Aabningen af den sjette Arbejdskonference. At Spørgsmaalet om 8-Timersdagen vil blive taget under Diskussion i Forbindelse hermed er ganske sikkert. Blandt andre Spørgsmaal, som ikke staar anført paa den af Arbejdsbureauets Styrelse paa Forhaand fastsatte Dagsorden, men som dog vil blive behandlede paa den kommende Konference, skal nævnes Arbejdsbureauets Rapport om Arbejdsløshedsspørgsmaalet, Miltbrandskommissionens Betænkning og Spørgsmaalet om den Procedure, som skal iagttages ved Revisionen af de internationale Konventioner. Endvidere ventes det, at Resultatet af Undersøgelsen vedrørende Levestandarden i Lande med deprecieret Valuta, der som bekendt sattes i Gang paa de svenske Fagforeningers Initiativ, vil komme til at foreligge færdigt ved Konferecens Begyndelse. Det vilde ganske vist være fristende at gaa lidt nærmere ind paa et Par af de ovennævnte Specialrapporter, men da Pladsen er begrænset, maa vi lade os nøje med at give en kort Oversigt over Konferencens Hovedspørgsmaal, efter de af Arbejdsbureauet paa Grundlag af Regeringernes Svar paa Bureauets Spørgeskema udarbejdede saakaldte »blue reports«. Disse, som skal tjene til Grundlag for Konferencens Forhandlinger, indeholder foruden en Oversigt over de indløbne Svar ogsaa en Sammenstilling af de Slutninger, som kan drages af disse, og Forslag til Resolutioner.

Det første Punkt paa Dagsordenen er som allerede nævnt Spørgsmaalet om »Udvikling af Mulighederne for Anvendelse af Arbejdernes Fritid«. Dette Spørgsmaal fremkommer som en logisk og direkte Fortsættelse af Problemet vedrørende Arbejdstidens Begrænsning. Princippet, som laa til Grund for 8-Timersdags-Konventionen, var jo Ønsket om at skaffe Arbejderne en rimelig Fritid. Som den engelske Delegerede Barnes saa stærkt fremhævede paa Washington-Konferencen 1919: »Det er ikke blot en Standardlov om 8-Timersarbejdsdagen med Ekstrabetaling for Overarbejde, som vi har søgt at opnaa. Vi kæmper for Fritid mere end for Løn. Det erkendes mere og mere, at Arbejderen har Ret til Fritid, til at leve sit Liv ogsaa udenfor Fabrikken, til efter afsluttet Arbejde at have Tid til Rekreation, aandelig Udvikling og Uddannelse og til at hellige sig sine Pligter som Medborger og Familiefader.«

Alt efter som 8-Timersprincipet brød igennem i de forskellige Lande, er dette Spørgsmaals Betydning blevet øget, og det var derfor, at Arbejdsbureauets Styrelse i Fjor besluttede at sætte dette paa den sjette Konferences Dagsorden. Beslutningen gav Anledning til en Del Kritik. Hensigten med den foreslaaede Behandling af dette Spørgsmaal blev misforstaaet af mange, hvilket tydeligt fremgik af Pressediskussionerne i mange Lande, hvorved man særlig, uden at gøre sig den Ulejlighed at sætte sig ind i, hvad Sagen egentlig gjaldt, nøjedes med at kritisere Spørgsmaalets unægtelig noget mindre elegante Formulering. Man syntes paa forskellige Hold at have opfattet Sagen saaledes, at Bureauet vilde søge at formaa Konferencen til at antage en Rekommendation indeholdende detaillerede Regler for den Maade, hvorpaa Arbejderne burde anvende deres Fritid. Dette har naturligvis aldrig været Meningen, og Bureauet fremholdt ogsaa tydeligt i sit udsendte Spørgeskema, at det ikke gjaldt om at faa opsat en »recommendation« med Moralbud eller velmente Raad til Arbejderne om, hvorledes de burde anvende deres Fritid. Hvad Bureauet vilde foreslaa, var en Diskussion om Forbedringen af Mulighederne for Anvendelsen af Fritiden. Det betragtede Spørgsmaalet som et socialpolitisk Problem, hvis Løsning skulde konsolidere det Fremskridt, som opnaaedes i Washington ved at give 8-Timersdagen dens fulde sociale og kulturelle Betydning. Spørgsmaalet er jo af en aldeles ny Art, og det er meget vanskeligt at forudsige, hvor langt Konferencen naar i Behandlingen af samme. Skønt det af de indløbne Svar fremgaar, at Meningerne er delte paa dette Punkt blandt Regeringerne, synes dog Flertallet at være af den Mening, at Spørgsmaalet frembyder tilstrækkelig mange Ligheder i de forskellige Lande og er tilstrækkelig modent til at gøres til Genstand for en »recommendation«, indeholdende en Antydning af de almindelige Principer og de Metoder,

hvorved en nyttig Anvendelse af Fritiden kan fremmes. Følgelig har Bureauet udfærdiget et Forslag til en saadan Rekommendation, som berører følgende Sider af Problemet: Fritidens Beskyttelse, Fritid og social Hygiejne, Institutioner for Anvendelse af Fritiden, almindelige Principer, Udspredning af Oplysninger vedrørende de i de forskellige Lande gjorte Erfaringer.

Andre Lande derimod, for Eksempel England, er af den Mening, at Problemet er saa omfattende, at en Rekommendation, som blev Resultatet af Diskussionerne paa en eneste Konference, nødvendigvis maatte blive saa vag og holdt i saa almene Udtryk, at den vilde blive uden større praktisk Betydning, og foreslaar derfor, at Konferencen begrænser sin Diskussion til en speciel Side af Problemet, for Eksempel Udviklingen af de voksne Arbejderes intellektuelle Liv. Fra en Del Hold fremholdes det ogsaa, at Forskellen i Sædvaner og Traditioner i forskellige Lande gør det særlig svært at opsætte nogle almindelig Rettesnore for Ordningen af dette Spørgsmaal, og i et Svar (Norges) paapeges det, at Forholdsregler fra det offentliges Side, som kun tog Sigte paa Anvendelsen af Arbejderklassens Fritid, for mange Landes Vedkommende i hvert Fald vilde være forfejlede.

En Ting synes man derimod at være fuldt enig om, nemlig Hensigtsmæssigheden af et internationalt Samarbejde for Udveksling af Oplysninger vedrørende de Forholdsregler, som er blevet vedtagne, og de Erfaringer, man har indhøstet paa dette Omraade i de forskellige Lande. Den svenske Regering lægger i sit Svar særlig Vægt paa denne Side af Spørgsmaalet og foreslaar, at den kommende Rekommendation hovedsagelig bør behandle Organisationen af en saadan Udveksling af Oplysninger.

Hvad der nu end monne blive besluttet af Konferencen, maa det siges, at de Diskussioner, som allerede har fundet Sted ved Indførelsen af dette Spørgsmaal paa Dagsordenen for en international Arbejdskonference, det oplysende og i mange Henseender yderst interessante Materiale, som foreligger i Arbejdsbureauets »blue reports« og i en Del Artikler i »International Labour Review« (bl. a. angaaende Forholdene i Finland og Sverige) og de Meningsudvekslinger, der vil komme til at finde Sted paa Konferencen, vil sikkert give stærke Impulser til Bestræbelserne paa dette Omraade.

Der er ogsaa Mulighed for, at Boligspørgsmaalet vil blive taget frem i denne Sammenhæng. En eventuel Beslutning af Konferencen om at lade det internationale Arbejdsbureau optage dette yderst vigtige Problem — som vel nok tiltrods for alle Indvendinger dog fremfor alt er et *Arbejder*problem — til indgaaende Behandling vil naturligvis være af største Betydning og af mange hilses med Tilfredshed.

Spørgsmaalet om Beskyttelse af Arbejdere beskæftigede i Udlandet er fra forskellige Synspunkter blevet studeret af det internationale Arbejdsbureau, saalænge dette har eksisteret. I Versailles-Traktatens Kap. XIII finder man dette Krav paa Beskyttelse af Arbejdere, som arbejder udenfor deres Land, optaget i det for den internationale Arbejdsorganisation opsatte Program for Udførelsen af det sociale Reformarbejde. I Overensstemmelse hermed antog den første internationale Arbejdskonference i Washington en Henstilling om, at de forskellige Lande — paa Grundlag af Gensidighed og paa de Betingelser, som man kunde komme overens om mellem de forskellige Lande — skulde lade fremmede Arbejdere nyde de samme Fordele med Hensyn til Arbejderbeskyttelse og Foreningsret, som i Henhold til Loven tilkommer Landets egne Arbejdere, og desuden indførtes der i den af samme Konference vedtagne Konvention vedrørende Arbejdsløshedsspørgsmaalene en Bestemmelse om fremmede Arbejderes Ret til Arbejdsløshedsunderstøttelse. Spørgsmaalet om at give udenlandske Arbejdere saa god en Retsstilling som muligt staar i nøje Forbindelse med hele Udvandringsproblemet, og det var i Anledning af en Observation fra den af Arbejdsorganisationen udnævnte Emigrationskommission vedrørende Vigtigheden af, at de fremmede Arbejdere behandles ligesom Landets egne Arbejdere blandt andet saa vidt angaar Socialforsikringen, at Arbejdsbureauets Styrelse besluttede, at en Side af dette Spørgsmaal,

Spørgsmaalet om Ulykkesforsikringen, skulde indføres paa næste Konferences Dagsorden.

I det Spørgeskema, som Bureauet udsendte til Regeringerne, blev der givet en Oversigt over dette Spørgsmaals Forhistorie. Man mindede om, at Spørgsmaalet havde været optaget til Diskussion af den internationale Forening for lovbefalet Arbejderbeskyttelse allerede i 1904, og at det senere havde været Genstand for Behandling ved flere af Foreningens senere Møder, og at de Beslutninger, som vedtoges paa disse Møder, som forøvrigt beskæftigede sig ikke blot med Ulykkesforsikringen, men ogsaa med andre Grene af Socialforsikringen — sikkert i væsentlig Grad har bidraget til, at et stort Antal gensidige Traktater er blevet indgaaet mellem forskellige Lande vedrørende disse Forhold (saaledes for Eksempel det nordiske socialpolitiske Samarbejde, som har resulteret i flere Konventioner vedrørende Spørgsmaalet om Erstatning i Tilfælde af Arbejdsløshed og Ulykkestilfælde under Arbejdet).

De Beslutninger, som vil blive vedtagne af Konferencen vedrørende dette for de deri direkte interesserede Parter naturligvis meget vigtige Spørgsmaal, som ogsaa set fra et rent almenmenneskeligt Synspunkt vel er værd at tage i Betragtning, skal komplettere de Forholdsregler, som man allerede har vedtaget paa dette Omraade vedrørende de udenlandske Arbejderes Ligestillelse med Landets egne Arbejdere. Det er ikke let at forudsige, hvilken Form Konferencens Beslutninger vil antage. Bureauet foreslaar to Alternativer, dels en Forslagskonvention eller Rekommendation, hvori Medlemsstaterne opfordres til at fortsætte ad den Vej, de er slaaet ind paa, og afslutte særlige Gensidighedstraktater med hinanden, dels en mere direkte Metode, en Forslagskonvention, som fastslaar Princippet om Ligebehandling af Landets egne og udenlandske Arbejdere med Hensyn til Ulykkesforsikring. Denne eventuelle Forslagskonvention kan antage to Former: den kan enten fastslaa en almindelig Tillempning af Princippet uden nogen Gensidigheds-Betingelse eller indeholde Bestemmelser om, at dens Tillempning begrænses til Borgere i Stater, som har ratificeret den omtalte Konvention. De fleste Regeringer synes at være for den sidstnævnte direkte Metode. Det bør nævnes, at den følgende Arbejdskonference, Sommeren 1925, hovedsagelig vil blive helliget Spørgsmaalet om Ulykkesforsikring i hele dens Udstrækning. Arbejdskonferencen vil saaledes indenfor den nærmeste Fremtid faa Lejlighed til nærmere at undersøge Muligheden af at faa Lovgivningen paa dette Omraade mere ensartet i de forskellige Lande, hvorved i ikke ringe Grad de Vanskeligheder vil kunne ryddes af Vejen, som nu i Henhold til visse Regeringers Mening staar hindrende i Vejen for en almen Gennemførelse af Ligebehandlingsprincipet.

Det er paa Anmodning fra den franske Regering, at den tredje Sag om 24 Timers ugentlig Hvile i Glasværker med Kummeovne (paa Fransk »verreries à bassins) indførtes paa Dagsordenen. Driften i disse Glasværker er kontinuérlig, men der er ingen tekniske Vanskeligheder til Hinder for, at Produktionen afbrydes et vist Antal Timer under Forudsætning af, at Fyrene i Ovnene vedligeholdes. Det gælder saaledes udelukkende et økonomisk Spørgsmaal: at forbruge Brændsel i 24 Timer uden tilsvarende Produktion. Den franske Regering afsluttede sin Anmodning om dette Spørgsmaals Optagelse paa Dagsordenen paa følgende Maade: »Man staar saaledes her overfor et Problem, sam ikke kan løses paa anden Maade end ved en international Overenskomst mellem de forskellige glasfabrikerende Lande, og det er visselig et Spørgsmaal, som den internationale Arbejdsorganisation burde tage op til Behandling.« Dersom Arbejdskonferencen nu antager en Konvention vedrørende dette Spørgsmaal, vil dette komme til at medføre et stort Fremskridt for de deraf berørte Arbejdere. Indførelsen af en ugentlig Standsning paa 24 Timer af Driften i Glasværker med Kummeovne betyder ikke blot, at Arbejderne i denne Industri for Fremtiden kan blive fri hver Søndag — samme Dag som andre Arbejdere, hvilket er af Betydning for deres kulturelle og politiske Interesser — men det letter ogsaa Indførelsen af 48-Timersugen med et tre-Skift System.

Ogsaa det sidste Spørgsmaal paa Dagsordenen gælder kun en bestemt Kategori af Arbejdere, men det interesserer jo den store Almenhed paa en helt anden Maade end det foregaaende Spørgsmaal, og dets Indførelse paa Konferencens Dagsordenen har ogsaa, som man véd, givet Anledning til en voldsom Pressediskussion i mange Lande. Første Gang, denne Sag blev officielt behandlet af den internationale Arbejdsorganisation, var ved den tredje Arbejdskonference i Form af en Resolution, foreslaaet af 12 Regerings- og Arbejderrepræsentanter. Denne Resolution overdrog det til Bureauets Styrelse at studere Spørgsmaalet om Forbud mod Natarbejde i Bagerier og opsætte den paa Dagsordenen for en kommende Konference. Styrelsen mente imidlertid ikke at burde gaa saa langt i sit Forslag og besluttede at fastsætte Forhandlingsemnet til Natarbejde i Bagerier og ikke Forbud mod Natarbejde i Bagerier, hvorved den vilde antyde, at den ønskede at lade Spørgsmaalet staa helt aabent for Konferencen.

De indløbne Svar paa Arbejdsbureauets Spørgeskema, hvori man genfinder alle de Argumenter for og imod Forbud, som er fremkommet ved Diskussionerne her i Landet, viser, at ingen Regering er Modstander af Princippet angaaende Forbud mod Natarbejde i Bagerier, og de fleste af Regeringerne erklærer, at de er for Antagelsen af en Forslagskonvention vedrørende dette Spørgsmaal. Arbejdsbureauet har følgelig opsat et Forslag til en saadan Konvention, hvis vigtigste Bestemmelser gaar ud paa Forbud mod Natarbejde i alle Slags Bagerier i syv paa hinanden følgende Timer, omfattende Tiden mellem 11 Eftm. og 5 Fmd. eller mellem 10 Eftm. og 4 Fmd., naar dette er bedre af Hensyn til Klimaet eller Sæsonen. Desuden kan, i Henhold til Forslaget, begyndende og afsluttende Arbejder, som nødvendigvis maa udføres udenfor den almindelige Arbejdstid, tillades i højst to Timer før og højst en Time efter den Tid, som er fastsat for Arbejdstidens Begyndelse og Afslutning.

Man lægger særlig Mærke til, at Forslaget ikke indeholder nogen Undtagelsesbestemmelse for de fabriksmæssigt drevne Bagerier. Vedrørende dette Punkt er Meningerne ret delte mellem Regeringerne, og heri synes i Virkeligheden at ligge den største Vanskelighed for Løsningen af dette Spørgsmaal. Grunden til, at man altid tidligere særlig har været imod Natarbejdet i Bagerier, og i vide Kredse har støttet Bagerarbejdernes energiske Krav paa dets Afskaffelse, er, at dette Arbejde, som desuden ikke er absolut nødvendigt af tekniske Grunde, udføres af de samme Arbejdere Nat efter Nat. Ved Indførelsen af de fabriksmæssigt drevne Bagerier, hvor Arbejdet blev organiseret i Skift paa en saadan Maade, at intet Skift arbejder om Natten oftere end hver tredje Uge, og hvor endvidere de sanitære Forhold er blevet saa betydelig forbedrede (særlig gælder dette de store kooperative Bagerier), har de særlige Indvendinger mod Natarbejdet i Bagerier mistet en Del i Styrke, og Spørgsmaalet om Forbud er blevet meget kompliceret. Visse Lande har ogsaa tilladt Natarbejde i fabriksmæssigt drevne Bagerier, ikke blot af den Grund, at det er mindre ufordelagtigt for Arbejderne og drives under bedre hygiejniske Forhold, men ogsaa fordi det ofte har muliggjort en Sænkning af Produktionsomkostningerne og derved ogsaa af Brødpriserne. Paa den anden Side udgør Storbageriernes Konkurrence en alvorlig Fare for de mindre Bagerier, som følgelig kræver at blive stillede paa samme Fod som de store Bagerier. Paa Grundlag af de fra Regeringerne indkomne Svar har Bureauet imidlertid som allerede nævnt besluttet ikke at foreslaa nogen Undtagelsesbestemmelser for Storbagerierne. Man er nemlig af den Formening, at med den foreslaaede Afbrydelse paa 7 Timer vil det være muligt at organisere Arbejdet i to Skift. Dersom de organiserede Driften paa denne Maade, vilde de store Bagerier stadig have et økonomisk Overtag over de mindre Bagerier, og det synes, som om det vilde være muligt for dem at indstille Arbejdet i den foreslaaede Tid uden paa nogen Maade at umuliggøre Forbedringer af den maskinelle Udrustning.

Mod det af Arbejdsbureauet opsatte Forslag til en international Konvention kunde muligvis gøres den Indvending,

at der gives Regeringerne for stor Frihed med Hensyn til Tillempningen af Forskrifterne vedrørende Natarbejdets Regulering, at disse ikke er tilstrækkelig nøje definerede. Man maa her huske paa, at Formaalet med en Konvention vedrørende Natarbejde i Bagerier ikke er at stille de forskellige Lande i samme Stilling paa Verdensmarkedet ved jævnt at fordele de økonomiske Byrder, som kunde blive en Følge af den sociale Lovgivning, men kun at fastslaa visse almindelige Rettesnore for en Reform, som det vilde være ønskeligt at faa gennemført i alle Lande. Konventionen skulde udgøre en Minimumsstandard, som først og fremmest skulde tjene til Forbillede for de Lande, som endnu ikke er naaet saa vidt som til en Lovgivning paa dette Omraade. Hvert Land kan jo udstrække og udvikle dette Minimumsprogram, som det finder det tilraadeligt.

For de Lande, som allerede har Love angaaende Bagerinatarbejdets Regulering, vilde Fastslaaelsen af Forbudsprincipet ved Antagelsen af en saadan Forslagskonvention heller ikke være uden Interesse. Hvilken Betydning man indenfor Arbejdsgiverne tillægger denne Sag, viser de store Anstrengelser, som er blevet gjort af de svenske Bagerieierorganisationer for at organisere en international Arbejdsgiveropinion mod Antagelsen af en Konvention, hvis Eksistens — derom er man øjensynlig i disse Kredse ganske overbevist — bl. a. i en betydelig Grad vilde bidrage til at gøre den nuværende provisoriske svenske Lov permanent. *T.*

## Ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Efter Indstilling fra Arbejdsnævnets Afdeling for ekstraordinær Arbejdsløshed fastsættes i Henhold til § 28 i Lov af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. herved følgende:

§ 1.

Fra og med den 1. Juni 1924 at regne vil ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov af 4. Marts 1924 kunne ydes til arbejdsløse henhørende til følgende Fag og Brancher af Fag:

Fag:

Bageri- og Konditoriarbejdere, Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere, Bogbinderi- og Papirvarearbejdere, Bogtrykkere, Drejere, Elektrikere, Gartneriarbejdere, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Gørtlere, Handels- og Kontormedhjælpere, Kurvemagere, Metalarbejdere, Snedkere, Sømænd og Urmagere:

Brancher af Fag:

Indenfor Skotøjsarbejderne: Haandskomagere.

1) Som henhørende til foranstaaende *Fag* anses:

a) saadanne Personer, der er Medlemmer af en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse omfattende et af ovennævnte Fag, og

b) saadanne andre Personer — hvad enten de er arbejdsløshedsforsikrede i Arbejdsløshedskassen for Gentofte-Lyngby og Gladsakse Sogne eller slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede —, der igennem den deres Arbejdsløshedskort paaførte Angivelse af deres Erhverv dokumenterer, at de normalt søger Beskæftigelse som Lønarbejder i et af ovenstaaende Fag.

2) Som henhørende til foranstaaende *Brancher af Fag* anses saadanne Personer, der *enten* er Medlemmer af Skotøjarbejdernes eller Gentofte-Lyngby og Gladsakse Sognes Arbejdsløshedskasse *eller* slet ikke er arbejdsløshedsforsikrede, og som kan dokumentere, at de inden nærværende Bekendtgørelses Ikrafttræden havde eller, — hvis de da var arbejdsløse — søgte Beskæftigelse som Lønarbejdere i en af de angivne Brancher.

Rigtigheden af den arbejdsløses Dokumentation af det anførte Forhold skal være bekræftet — efter forudgaaende Undersøgelse — af vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor, indenfor hvis Omraade den Arbejdsløshedskasse-Afdeling, som den arbejdsløse tilhører, er beliggende, eller — for Personer, der ikke er arbejdsløshedsforsikrede — af det kommunale Arbejdsanvisningskontor, ved hvilket vedkommende er indtegnet som ledig.

For *ikke-arbejdsløshedsforsikrede* Personers Vedkommende er det tillige

en Betingelse for at oppebære Understøttelse, at den paagældendes Arbejdsløshedskort udviser, at han tilhører en af de angivne Brancher.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. Juni 1924. Samtidig ophæves Socialministeriets Bekendtgørelse af 29. April 1924.

Socialministeriet, den 31. Maj 1924.

*F. J. Borgbjerg.*

/ J. Bülow.

# Kongresser.

## Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund.

### 9. Kongres.

I Dagene 17., 18. og 19. April afholdt Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund sin 9de Kongres i København.

Kongressen, der aabnedes af Forbundets Formand *G. Schou*, bestod af 31 Delegerede, 5 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 2 Revisorer.

Som Kongressens Gæster var mødt Sekretær *Vilh. Nygaard* som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund, *Joh. Johansson* for Svensk Metalindustriarbejderforbund og *E. Gabrielsen* for Norsk Guldsmedearbejder-Forbund.

*Beretning.*

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden, som efter nogen Diskussion godkendtes enstemmigt.

En Resolution, der udtalte Kritik overfor De samvirkende Fagforbund, forkastedes med alle Stemmer mod 9.

*Regnskabet.*

Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Endvidere vedtoges følgende af Hovedbestyrelsen stillet Forslag:

»Fra og med Udgangen af April Maaned 1924 ophører al hidtil af Medlemmerne til Forbundet ydet Ekstrakontingent.«

Angaaende Erhvervelse af Aktier i industrielle Virksomheder i Faget vedtoges følgende Forslag:

»Hovedbestyrelsen bemyndiges til efter forudgaaende nøje Undersøgelse og med fornødent Hensyntagen til Forbundets likvide Midler at erhverve enkelte Aktier i industrielle Virksomheder indenfor vore Fags forskellige Brancher.«

*Fagbladet.*

Kongressen diskuterede forskellige Forslag til Ændringer af Fagbladet. Man enedes enstemmigt om følgende Forslag:

»Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til at ændre Fagbladets Format i Lighed med det norske Fagblad. Iøvrigt lægges Fagbladets Fremtid i Repræsentantskabets Haand, saaledes at det paa de ordinære Møder hvert Aar tager det under Behandling og eventuelt indbringer til næste Kongres Forslag om et Redaktionsudvalg.«

*Hjælp til de tyske Fagorganisationer og de norske lockoutede Arbejdere.*

*G. Schou* stillede paa Hovedbestyrelsens Vegne følgende Resolution:

»Hovedbestyrelsen foreslaar, at der af Forbundets Administrationskasse, forudsat at denne har naaet en Kassebeholdning paa Kr. 5000,00, gennem Internationalt Metalarbejderforbunds Sekretariat tilstilles de tyske Fagorganisationer et Beløb fordelt over 3 Rater (1. Juli 1924, 1. Oktober 1924 og 1. Januar 1925) svarende til et samlet Bidrag af Kr. 3,00 pr. Medlem.«

og foreslog tillige at bevilge 1000 Kr. af Strejkekassen til Hjælp til de norske lockoutede Arbejdere, saaledes at de kunde føre deres Kamp til en for dem heldig Afslutning.

Forslaget vedtoges enstemmigt ved, at de Delegerede rejste sig.

Kongressen behandlede derefter en Række Lovændringer.

*Valg af Hovedbestyrelse.*

Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation *G. Schou.*

Til Hovedbestyrelsen valgtes *A. Christensen, C. Johansen* og Frk. *M. Jespersen.*

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Kvinder hos A/S Møns Stenminer.

Kvinderne hos ovennævnte Virksomhed, der er organiserede i Landarbejderforbundet, havde en Overenskomst,

der udløb den 1. April. Da det trak ud med at faa lokale Forhandlinger arrangeret, og Dansk Arbejdsmandsforbund varslede Strejke for sine Medlemmer, sendte Landarbejderforbundet ligeledes Strejkevarsel, og der kom da et Fællesmøde i Stand den 7. Maj.

Her opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst gældende fra 1. April 1924 til 1. April 1925. Arbejdstiden fastsattes til 8 Timer daglig om Sommeren og 7 Timer daglig om Vinteren. Timelønnen fastsattes til Kr. 0,62, den var tidligere Kr. 0,54. Lønningerne reguleres i August i Henhold til Pristallet.

### Pelsberederne i København.

Den Overenskomst Dansk Hatte- og Buntmagerforbund har med Pelsberedernes Arbejdsgiverforening udløb den 1. Marts 1924. Da Partsforhandlingerne strandede, varslede Forbundet Strejke til Ikrafttræden den 26. April. Der afholdtes da et Fællesmøde den 25. April hvor man enedes om at der den 28. April skulde være Forhandlinger mellem Parterne paa Grundlag af det af Arbejderne fremsatte Akkordprislisteforslag. Den varslede Strejke udsattes derfor til den 29. April.

Ved disse Forhandlinger opnaaedes Enighed, hvorfor Strejken bortfaldt og en ny Overenskomst gældende til 1. Marts 1925 underskreves ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 30. April.

### Smede- og Maskinarbejdere hos A/S Burmeister & Wain.

Ved et Fællesmøde den 24. April behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at 18 Maskinarbejdere den 12. Marts havde forladt Arbejdet, fordi de ikke fik imødekommet et Krav om at faa deres Antagelseslønninger forhøjet. Senere er dette Antal forøget med 5 Mand.

Det lykkedes ikke paa Fællesmødet at naa til Enighed om en Ordning af det paagældende Forhold, hvorefter Arbejdsgiverforeningen har indbragt Klage til Den faste Voldgiftsret.

### Tekstilarbejdere paa H. Hauges Trikotagefabrik i Silkeborg.

Ved et Fællesmøde den 6. Maj behandledes en Uoverensstemmelse mellem Tekstilarbejderforbundet og Fabrikant N. Hauge, Silkeborg. Forbundet klagede over, at 2 Arbejdere var afskedigede under saadanne Omstændigheder, at det maatte betegnes som en Lockout, medens Arbejdsgiverforeningen klagede over, at der var etableret offentlig Blokade overfor Virksomheden.

Ved Fællesmødet opnaaedes der Enighed om, at de 2 afskedigede Arbejdere genantages straks, medens Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig Ret til for Den faste Voldgiftsret at indbringe Spørgsmaalet om, hvorvidt Forbundets Stilling til det Krav fra Fabrikanten, som havde givet Anledning til Afskedigelsen, har været berettiget.

## De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde.

### Rettelse.

I Referatet af Diskussionen om den af Formanden aflagte Beretning om Virksomheden, som findes i »Arbejderen« Nr. 47, staar øverst paa Side 304 følgende:

»Naar Leonhart Hansen, Aarhus, her i Dag omtaler Forholdene indenfor Smedeforbundet, skal blot bemærkes, at Overenskomsten er vedtaget i Aarhus; først paa et senere Tidspunkt opfandt han Idéen om Pristallet; men det er vistnok Forhold, som bør ordnes indenfor vore egne Rammer.«

Hovedkasserer A. Johansen oplyser, at han ikke har brugt den i Referatet benyttede Vending, »at Overenskomsten er vedtaget i Aarhus«, hvilket heller ikke er i Overensstemmelse med Virkeligheden, men at han — kort sammentrængt — bemærkede:

»at Overenskomsten var vedtaget af vor Organisation, og at Leonh. Hansen ikke under Forhandlingerne havde taget Standpunkt derimod paa en saadan Maade, at der kunde opstilles noget Forslag deraf, og først paa et senere Tidspunkt opfandt Spørgsmaalet om Pristallet o. s. v.«

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ❋ KØBENHAVN DEN 21. JUNI 1924 ❋ 20 AARGANG

## Den internationale Arbejdsorganisations 5. Konference.

### Genève 22—29. Oktober 1923.

Ved *Peder Hedebol.*

IV.

(Angaaende de tidligere Artikler se »Arbejderen« Nr. 27—29.)

Den officielle danske Tekst af den paa Konferencen vedtagne Henstilling angaaende Fabrikstilsyn er saalydende:

Folkeforbundets internationale Arbejdsorganisations Generalkonference, der er sammenkaldt af det internationale Arbejdsbureaus Styrelsesraad til sin 5te Samling i Genève den 22. Oktober 1923 har,

efter at have truffet Beslutning om at vedtage forskellige Forslag angaaende almindelige Principer for Arbejdstilsyn, hvilket Spørgsmaal udgør Samlingens Dagsorden,

og efter at have vedtaget, at disse Forslag skal have Form af en Henstilling,

den 29. Oktober 1923 vedtaget følgende Henstilling til Overvejelse for Medlemmerne af den internationale Arbejdsorganisation og eventuelt Gennemførelse i Form af national Lov eller paa anden Maade i Overensstemmelse med Versailles-Traktatens Afsnit XIII og de herhenhørende Bestemmelser i de andre Fredstraktater:

I Betragtning af, at Versailles-Traktaten og de øvrige Fredstraktater blandt de Fremgangsmaader og Principer, der maa anses for at være af særlig Vigtighed for Arbejdernes fysiske, moralske og aandelige Kaar, har fremhævet Nødvendigheden af, at der af hver Stat til Sikring af Overholdelsen af Arbejderbeskyttelseslovgivningen oprettes et Tilsyn, omfattende Kvinder,

i Betragtning af, at de af den internationale Arbejderkonferences 1ste Samling vedtagne Beslutninger for visse Landes Vedkommende, hvis Forhold har en særlig Karakter, nødvendiggør Oprettelsen af et Inspektionssystem, hvis de endnu ikke har et saadant,

i Betragtning af, at Nødvendigheden for Oprettelsen af et Arbejdstilsyn vil gøre sig særligt gældende, naar de af de tidligere Konferencer vedtagne Konventioner ratificeres af Organisationens Medlemmer og sættes i Kraft,

i Betragtning af, at det, selvom Oprettelse af Inspektionssystem uimodsigeligt maa anbefales som et af de virksomste Midler til at sikre Gennemførelsen af Konventioner og andre Forpligtelser med Hensyn til Regulering af Arbejdsforhold, dog maa tilkomme hvert enkelt Medlem af Organisationen — der indenfor Omraadet for dets Suverænitet eller Myndighed ene er ansvarlig for Gennemførelser af de af dette Medlem ratificerede Konventioner — under Hensyntagen til de stedlige Forhold selv at fastsætte de Kontrolforanstaltninger, der kan gøre det i Stand til at paatage sig et saadant Ansvar,

i Betragtning af, at det, for at give Medlemmerne Mulighed for ved Oprettelse eller Reorganisation af deres Inspektionssystem at drage Fordel af de allerede indvundne Erfaringer, er ønskeligt at fastslaa de Principer, som, efter hvad Praksis udviser, er bedst egnede til paa en ensartet, nøjagtig og virksom Maade at sikre Gennemførelsen af Konventioner og overhovedet alle Forholdsregler til Arbejdernes Beskyttelse,

*henstiller Konferencen,*

der har besluttet at overlade til hvert enkelt Lands Afgørelse, i hvilket Omfang disse almindelige Principer skal tillempes for særlige Erhvervsomraader og

som i det væsentlige har støttet sig til den lange Erfaring, der allerede er opnaaet fra Tilsynet med Fabrikvirksomheder,

at hvert Medlem af den internationale Arbejdsorganisation tager følgende Principer og Regler under Overvejelse.

## I. Tilsynets Opgave.

1. Det Inspektionssystem, som hvert Medlem i Overensstemmelse med det i Versailles-Traktatens Art. 427, Nr. 9, udtalte Princip er pligtig til at oprette, bør have til Hovedopgave at sørge for Overholdelsen af Love og Bestemmelser angaaende Arbejdsforhold og Beskyttelse af Arbejderne under Udførelsen af deres Hverv (Arbejdstid og Hviletid, Natarbejde, Forbud mod at anvende visse Personer til farlige eller usunde Arbejder eller til Arbejder, der overstiger deres Kræfter, Sundheds- og Sikkerhedsforanstaltninger etc.)

2. I det Omfang, i hvilket det af Hensyn til Inspektørens nemme Adgang til at udøve Kontrol eller af Hensyn til den Erfaring, som Udøvelsen af deres Hovederhverv har givet dem, maa anses for muligt og formaalstjenligt foruden Hovedopgaven at betro Inspektørerne andre Opgaver — som iøvrigt kan variere efter Opfattelse, Traditioner og Skik og Brug i de forskellige Lande — bør saadanne Opgaver kun paalægges dem paa Vilkaar,

a. at de paa ingen Maade kan blive til Skade for Udførelsen af Inspektørernes Hovedopgave,

b. at de saavidt muligt efter selve deres Natur staar i nær Forbindelse med Inspektionens oprindelige Opgave: at sikre Beskyttelsen af Arbejdernes Sundhed og Sikkerhed,

c. at de paa ingen Maade kan forringe den Autoritet og Upartiskhed, som er nødvendig for Inspektørerne i deres Forhold til Arbejdsgivere og Arbejdere.

## II. Inspektørernes Virksomhed og Myndighed.

### *A. Almindelige Bestemmelser.*

3. Der bør ved Lov tillægges Inspektører, der er forsynede med behørig Legitimation, Ret til

a. paa ethvert Tidspunkt om Dagen eller Natten at besøge og inspicere de Steder, hvor de kan have rimelig Grund til at formode, at der er beskæftiget Personer, der staar under Lovens Beskyttelse, samt om Dagen at besøge alle de Steder, i hvilke de kan have rimelig Grund til at formode, at der forefindes Virksomheder, eller Dele af Virksomheder, der er undergivet deres Kontrol; det forudsættes herved, at Inspektørerne, forinden de forlader vedkommende Virksomhed, saavidt muligt giver Arbejdsgiveren eller en Repræsentant for denne Meddelelse om deres Besøg,

b. uden Vidners Overværelse at udspørge det ved Virksomheden beskæftigede Personale og i tjenstligt Øjemed henvende sig om Oplysninger til alle andre Personer, hvis Vidnesbyrd kan synes dem nødvendigt, samt forlange sig forevist alle Registre og Attester, hvis Tilstedeværelse er foreskrevet i Arbejdslovgivningen.

4. Inspektørerne bør ved Ed, eller paa anden med det enkelte Lands administrative Praksis eller Skik og Brug stemmende Maade og under Trusel om Straf eller passende disciplinære Forholdsregler forpligte sig til ikke at røbe Fabrikationshemmeligheder og i det hele taget Driftsmaader, som de under Udøvelsen af deres Hverv faar Kendskab til.

5. Under Iagttagelse af hvert Lands Retsplejeordning og med Forbehold af den Kontrol fra højere Myndighed, som skønnes fornøden, bør Inspektørerne have Beføjelse til direkte at forelægge de Lovovertrædelser, som de konstaterer, for vedkommende kompetente judicielle Myndigheder; i Lande, hvor det ikke er uforeneligt med det gældende Retssystem eller Retsprincipper, bør der tillægges de af Inspektørerne afgivne Rapporter Beviskraft, indtil Bevis føres for det modsatte.

6. I Tilfælde, hvor det er nødvendigt at træffe øjeblikkelige Foranstaltninger for at bringe Installationer eller Indretninger af Lokaler eller Maskiner i Overensstemmelse med Forskrifterne i Love eller Regulativer, bør Inspektørerne have Befojelse til at udstede Paabud (eller, hvis denne Fremgangsmaade ikke er i Overensstemmelse med Retsplejeordningen og den administrative Ordning i Landet, anmode den kompetente Myndighed om at udstede et saadant Paabud) gaaende ud paa, at der inden en vis Frist skal foretages de Ændringer i Indretningen af Lokaler eller Maskiner, som vil være nødvendige til at sikre den fuldstændige og nøjagtige Overholdelse af Love og Bestemmelser om Arbejdernes Sundhed og Sikkerhed.

I Lande, hvor Inspektørens Paabud har Retskraft, bør Iværksættelsen af saadanne Paabud kun kunne udsættes ved Indankning for højere administrativ Myndighed eller for Domstolene, og under ingen Omstændigheder bør Bestemmelser, der har til Hensigt at beskytte Arbejdsgiverne imod vilkaarlige Afgørelser, kunne lægge Hindringer i Vejen for Iværksættelsen af saadanne Foranstaltninger, der er paabudt for at forhindre en overhængende Fare, hvis Eksistens paa tilbørlig Maade er konstateret.

*B. Sikkerhed.*

Lige saa væsentlig Betydning det har, at der ved Lovbestemmelser tillægges Tilsynet den fornødne Myndighed til Udførelse af dets Opgave, lige saa vigtigt er det, at Tilsynet, for at det efterhaanden kan blive mere effektivt, i Overensstemmelse med den Tendens, der gør sig gældende i de ældste og paa dette Omraade mest erfarne Industri-Lande, i stigende Grad bestræber sig for at følge de Sikkerhedsmetoder, der er bedst egnede til at afværge Ulykker og Erhvervssygdomme, for at Arbejdet gennem intelligent Forstaaelse, Oplæring og Samarbejde mellem de interesserede Parter kan blive mindre farligt, sundere og mindre anstrengende.

Følgende Foranstaltninger synes for alle Landes Vedkommende egnede til at fremme denne Udvikling:

a. Om alle indtrufne Ulykkestilfælde bør der ske Anmeldelse til de kompetente Myndigheder, og en af Inspektørernes Hovedopgaver bør være at foretage Undersøgelse af indtrufne Ulykkestilfælde, og i særlig Grad saadanne, som er af alvorligere Karakter, eller som hyppigt indtræffer, for derigennem at søge at udfinde, ved hvilke Forholdsregler de kan afværges.
b. Inspektørerne bør give Arbejdsgiverne Raad og Oplysninger om de bedste Sundheds- og Sikkerhedsforanstaltninger.
c. Inspektørerne bør virke for Samarbejde mellem Arbejdsgiverne, deres Arbejdsledere og Arbejdere til Fremme af den enkeltes Forsigtighed, Anvendelsen af Sikkerhedsforanstaltninger og Fuldstændiggørelsen af Beskyttelsesindretninger.
d. Inspektørerne bør ved systematisk Studium af de tekniske Metoder for Arbejdslokalers Indretning, ved særlige Undersøgelser af Sundheds- og Sikkerhedsproblemer eller paa anden Maade tage Del i Arbejdet for at forbedre og fuldstændiggøre Foranstaltningerne til Beskyttelse af Arbejdernes Sundhed og Sikkerhed.
e. I de Lande, hvor man har fundet det formaalstjenligt at have en særlig Institution for Forsikring mod og Forebyggelse af Ulykkestilfælde, der er ganske uafhængig af Arbejdstilsynet, bør denne Institutions særlige Embedsmænd have Opmærksomheden henledt paa de ovennævnte Principer.

III. Tilsynets Organisation.

*A. Personalets Organisation.*

8. For at Inspektørerne kan være i saa nær Forbindelse som muligt med de Virksomheder, som de inspicerer, og med Arbejdsgiverne og Arbejderne, og for at det mest mulige af deres Tid kan anvendes til effektive Inspektioner, er det ønskeligt, at de, hvis Landets Forhold gør det muligt, har Bopæl i Industridistrikterne.

9. I Lande, som er delt i forskellige Tilsynskredse, vil det — for at opnaa Ensartethed i Anvendelse af Loven i de forskellige Kredse og for at opnaa, at Inspektionerne giver det bedst mulige Resultat — være ønskeligt, at Kredsinspektørerne stilles under Tilsyn af en

Inspektør med særlige Kvalifikationer og Indsigt.

Hvis Landets Industri er af en saadan Betydning, at den kræver Udnævnelsen af flere overordnede Inspektører, bør disse fra Tid til anden samles til Møder for at forhandle om de Spørgsmaal om Anvendelse af Lovbestemmelser eller Forbedring af Arbejdsforhold, der er opstaaet i de deres Myndighed underlagte Distrikter.

10. Arbejdstilsynet bør sortere direkte under en central Statsmyndighed og udelukkende staa under dennes Kontrol; Tilsynet maa ikke i Henseende til Udøvelse af nogen af dets Funktioner staa under en lokal Myndigheds Kontrol eller paa nogen Maade være afhængig af en saadan Myndighed.

11. I Betragtning af de vanskelige videnskabelige og tekniske Problemer, som opstaar for den moderne Industri ved dens Anvendelse af farlige Stoffer, ved Udviklingen af skadeligt Støv og giftige Gasarter, ved Anvendelse af elektrisk Strøm etc., vil det være af Betydning, at Staten benytter Eksperter med særlig Sagkundskab i medicinske, mekaniske, elektrotekniske og lignende Spørgsmaal til at behandle saadanne Problemer.

12. I Overensstemmelse med de i Fredstraktatens Art. 427 angivne Principer bør Tilsynspersonalet omfatte saavel Kvinder som Mænd.

Selvom det ved nogle Forhold eller nogle Arbejder utvivlsomt vil være mest formaalstjenligt at overlade Tilsynet til Mænd, ligesom man i andre Tilfælde maa foretrække at lade Kvinder udøve Tilsynet, bør som almindelig Regel gælde, at de kvindelige Inspektører under Forudsætning af, at de er i Besiddelse af den nødvendige Uddannelse og Erfaring, tillægges de samme Beføjelser og Opgaver og udøve samme Myndighed som de mandlige Inspektører, ligesom de bør have samme Adgang til Avancement til højere Stillinger.

*B. Inspektørernes Kvalifikationer og Uddannelse.*

13. Under Hensyn til den moderne Industris indviklede Beskaffenhed og til Karakteren af de administrative Hverv, som det er overdraget Inspektørerne at udøve ved Lovbestemmelsernes Udførelse i Praksis, og ligeledes under Hensyn til det Forhold, hvori de bør staa til Arbejdsgivere og Arbejdere og til lokale og judicielle Myndigheder, er det af Betydning, at Inspektørerne er i Besiddelse af meget grundig teknisk Indsigt, at de har en god Almendannelse, og at de — gennem deres moralske Egenskaber og Dygtighed — er i Stand til at vinde alles Tillid.

14. Inspektørerne bør ansættes paa en saadan Maade, at de er uafhængige af Regeringsskifter.

De bør være saadan stillede og have en saadan Løn, at de kan modstaa enhver utilbørlig Indflydelse udefra; de maa ikke være økonomisk interesserede i de Virksomheder, som staar under deres Tilsyn.

15. Inden den endelige Udnævnelse bør Inspektørerne underkastes en Prøvetid, i hvilken de kan vise deres Kvalifikationer og uddannes i deres Stilling.

Efter Prøvetidens Udløb bør de kun kunne opnaa Ansættelse, hvis de har vist sig fuldt kvalificerede til at overtage en Inspektørs Pligter.

16. I Lande, hvor Tilsynet er delt i forskellige Kredse, og særlig hvor Landets Industrier er af forskellig Art, er det ønskeligt, at Inspektørerne, navnlig i deres første Tjenesteaar, med passende Mellemrum forflyttes fra Kreds til Kreds, for at de paa denne Maade kan opnaa fuldkomment Kendskab til Tilsynstjenesten.

*C. Formen for Tilsynets Udøvelse.*

17. Under Hensyn til, at der under et Statstilsyn nødvendigvis maa blive større eller mindre Mellemrum mellem Inspektionsbesøgene i de enkelte Virksomheder, er det af væsentlig Betydning:

a. *at* det fastsættes som et absolut Princip, at det er Indehaverne af Virksomhederne eller deres Repræsentanter, som er ansvarlige for Lovens Overholdelse, og at der uden forudgaaende Advarsel fra Inspektøren kan indledes Retsforfølgning imod dem i Tilfælde, hvor der foreligger forsætlig Overtrædelse af Loven, eller hvor der er udvist grov Forsømmelse med Hensyn til Overholdelse af Lovens Forskrifter.

Dette Princip finder dog ikke An-

vendelse i de særlige Tilfælde, hvor Loven forudsætter, at Inspektøren i Forvejen skal give Anvisning paa, at visse Foranstaltninger skal iagttages.

b. *at* Inspektionsbesøgene som almindelig Regel foretages uden forudgaaende Anmeldelse for Arbejdsgiveren.

Det er ønskeligt, at der af Staten træffes passende Foranstaltninger til, at Arbejdsgiverne eller deres Repræsentanter og Arbejdere har Kendskab til Lovbestemmelserne og til de Forholdsregler, der skal iagttages til Beskyttelse af Arbejdernes Sundhed og Sikkerhed, f. Eks. ved at paalægge Arbejdsgiverne at opslaa et Uddrag af Lovens Bestemmelser i deres Virksomheder.

18. Idet det maa tages i Betragtning, at der er stor Forskel imellem de forskellige Virksomheders Størrelse og Betydning, og at der kan gøre sig særlige Vanskeligheder gældende, hvor Virksomhederne ligger spredt over Landdistrikter, maa det anses for ønskeligt, at der mindst een Gang om Aaret af en Inspektør foretages en almindelig Inspektion af hver enkelt Virksomhed, foruden de særlige Inspektionsbesøg, som foretages for at undersøge en over et bestemt Forhold fremsat Klage eller af andre Grunde.

Det maa ligeledes anses for ønskeligt, at der foretages hyppige Inspektioner i de store Virksomheder eller i de Virksomheder, hvis Indretning i Henseende til Arbejdernes Sundhed og Beskyttelse ikke er tilfredsstillende, samt i de Virksomheder, i hvilke der udføres farlige eller usunde Arbejder.

Naar der i en Virksomhed er opdaget alvorlige Uregelmæssigheder, er det ønskeligt, at Inspektøren kort Tid derefter paany aflægger Besøg i Virksomheden, for at konstatere, at Manglerne er afhjulpne.

### *D. Tilsynets Samvirken med Arbejdsgiverne og Arbejderne.*

19. Det er af væsentlig Betydning, at Arbejderne eller deres Tillidsmænd faar fuldstændig fri Adgang til at gøre Anmeldelse for Inspektørerne om enhver Mangel eller Uoverensstemmelse med Loven, der findes i den Virksomhed, hvor de er beskæftigede; saavidt muligt skal enhver saadan Klage omgaaende gøres til Genstand for Undersøgelse af Inspektøren, der skal betragte Klagen som absolut fortrolig, ligesom der ikke maa gives Arbejdsgiveren eller hans Funktionærer Underretning om, at Inspektionsbesøget finder Sted som Følge af en fremsat Klage.

20. For at sikre den bedst mulige Samvirken med Arbejdsgiverne og Arbejderne og deres respektive Organisationer og for at forbedre de Arbejdsforhold, der har Indflydelse paa Arbejdernes Sundhed og Sikkerhed, er det ønskeligt, at Arbejdstilsynet fra Tid til anden forhandler med Repræsentanter for Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer om de i saa Henseende bedst egnede Forholdsregler.

### IV. Inspektørernes Indberetninger.

21. Inspektørerne bør til Centralmyndigheden afgive periodiske Indberetninger, affattet i ensartet Form om deres Arbejde og dets Resultater.

Centralmyndigheden bør saa snart som muligt — og i hvert Fald inden et Aar efter Udgangen af det Aar, der omhandles i Beretningen — offentliggøre en Aarsberetning, indeholdende en almindelig Oversigt over de af Inspektørerne meddelte Forhold.

Kalenderaaret bør altid benyttes ved disse Beretninger.

22. Aarsberetningen skal indeholde en Fortegnelse over de i det paagældende Aar udstedte Love og Bestemmelser angaaende Regulering af Arbejdsforhold.

23. Aarsberetningen skal ligeledes indeholde de statistiske Oversigter, der er nødvendige for at kunne give alle Oplysninger om Tilsynets Organisation og Arbejde og om de opnaaede Resultater.

Oversigterne bør saa vidt muligt give Oplysning om:

a. Tilsynets Organisation og Personaleforhold;

b. Antallet af Virksomheder, der er undergivet Bestemmelserne i de herhenhørende Love og Regulativer, inddelt efter Industrigrupper og med Angivelse af det beskæftigede Antal Arbejdere (Mænd, Kvinder, unge Mennesker og Børn);

c. Antallet af Inspektionsbesøg for hver Art Virksomheder med Angivelse af Antallet af de i de inspicerede Virksomheder beskæftigede Arbejdere (der regnes med det Antal Arbejdere, der var beskæftigede paa det Tidspunkt, da den første Inspektion i det paagældende Aar blev foretaget) og af det Antal af Virksomheder, der er blevet inspiceret mere end een Gang i Aarets Løb;
d. Antallet og Beskaffenheden af de Overtrædelser af Love og Regulativer, der er indbragt for de kompetente Myndigheder, og Antallet og Beskaffenheden af de af disse afsagte Domme;
e. Antallet og Beskaffenheden af samt Aarsagerne til de Ulykkestilfælde og Erhvervssygdomme, om hvilke der er sket Anmeldelse, inddelt efter de forskellige Grupper af Virksomheder.

Efter Indstilling af et af de nedsatte Udvalg vedtoges i Forbindelse med Henstillingens Afsnit om Sikkerhedsforanstaltninger følgende Resolution:

»I Betragtning af den Betydning, som Spørgsmaalet om Sikkerhedsforanstaltninger frembyder, anbefaler Udvalget, at det overdrages Det internationale Arbejdsbureau at foranstalte en Undersøgelse af de Forholdsregler, der allerede er truffet i flere Lande, og som har til Formaal — ved Nedsættelse af Ulykkesforsikringspræmier eller paa anden Maade — at tilskynde Forbedringen af Sundhedsforanstaltninger og Foranstaltninger til Forebyggelse af Ulykker.«

Paa samme Maade vedtoges en anden Resolution saalydende:

»Konferencen opfordrer Det internationale Arbejdsbureau til hvert Aar, paa Grundlag af de aarlige Beretninger fra Arbejdstilsynet i de forskellige Lande, at afgive en almindelig Beretning om de i de forskellige Stater opnaaede Resultater, og til at bestræbe sig for at opnaa den størst mulige Ensartethed ved Forelæggelsen af de forskellige Landes Beretninger, navnlig ved statistiske Oversigter, saaledes at der derigennem kan opnaas et mere nøjagtigt Sammenligningsgrundlag.«

»Under Henvisning til, at Det internationale Arbejdsbureau har forberedt en dokumenteret Beretning om Muligheden for Sammenligning mellem Inspektørernes Beretninger i de forskellige Lande, samt til at denne Beretning, saalænge den ikke foreligger trykt, ikke kan blive tilstrækkelig bekendt, udtaler Udvalget Ønske om, at Konferencen opfordrer Bureauet til at offentliggøre og fordele dette Dokument i det Omfang, som Bureauets Budget tillader.«

Paa Forslag af den schweiziske Arbejderrepræsentant, *Schürch*, vedtog Konferencen følgende Resolution angaaende automatisk Kobling:

»I Betragtning af, at Spørgsmaalene om automatisk Sammenkobling af Vogne har stor Betydning for de ved Jernbanedrift beskæftigede Arbejderes Sikkerhed, anmoder den 5te internationale Arbejdskonference Styrelsesraadet om at fremskaffe Oplysninger fra Regeringer og internationale tekniske og industrielle Organisationer om Spørgsmaalet om automatisk Sammenkobling og derefter afgøre, om en international Overenskomst angaaende dette Spørgsmaal vil være ønskelig af Hensyn til Arbejdernes Interesser.«

I Overensstemmelse med et af den japanske Arbejdererpræsentant stillet Forslag vedtog Konferencen at opfordre Styrelsesraadet til at undersøge Muligheden for paa en kommende Konferences Dagsorden at optage Spørgsmaalet om Opretelse af *et særligt Tilsyn med Arbejdet i Handelsskibe*, forskelligt fra det industrielle Tilsynssystem.

Endelig vedtog Konferencen paa Arbejdergruppens Initiativ en Resolution angaaende *Arbejdsforholdene i Saar-Omraadet.*

Resolutionen har følgende Ordlyd:

»I Betragtning af, at Art. 23, § 4 i Kapitel 2 i Tillæget til Versailles-Traktaten angaaende Saar-Omraadet foreskriver, »at Regeringskommissionen ved Fastsættelse af Arbejdsvilkaarene og Arbejdstiden for Mænd, Kvinder og Børn skal tage saavel Hensyn til de Ønsker, der

fremsættes af de stedlige Arbejderorganisationer som til de af Folkeforbundet antagne Principer«, og i Betragtning af, at denne Paragraf kun kan referere til de i Indledningen til Afsnit XIII og i Art. 427 i nævnte Fredstraktat grundfæstede Principer, og at det er den internationale Arbejdsorganisations Pligt at arbejde for Realisationen af disse Principer, anmoder Konferencen Styrelsesraadet om at tage under Overvejelse, om Raadet ved Generalsekretærens Mellemkomst bør indlede Forhandlinger med Folkeforbundsraadet om, paa hvilken Maade de stedlige Arbejderorganisationers Ønsker kan ske Fyldest, og hvorledes Arbejdsbureaut kan tilbyde Regeringskommissionen sin Bistand til Gennemførelse af »de af Folkeforbundet antagne Principer«.«

# Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmændene og Foreningen af danske Læderfabrikanter.

Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af danske Læderfabrikanter, der var udløben den 15. April, var til Behandling paa et Fællesmøde den 26. April, men dette endte, ligesom forudgaaende Partsforhandlinger, uden at der opnaaedes Enighed.

Der blev da varslet Strejke til den 14. Maj, men den 12. Maj kom der et nyt Fællesmøde i Stand, og her enedes man under Forbehold af Sanktion om en ny Overenskomst gældende til 15. April 1925. Strejken udsattes og bortfaldt, da Overenskomstforslaget blev vedtaget.

Timelønningerne forhøjedes med 3 Øre og Akkorderne med 2 pCt., dog fik Arbejdsmænd, der aldrig har Akkord, et yderligere Tillæg af 2 Øre pr. Time.

Der skal optages lokale Akkordforhandlinger hos Dansk Chromelæderfabrik, Nordisk Læderfabrik, H. P. Lovengreens Garveri og M. I. Ballins Sønner, Valby. Forsaavidt Enighed ikke opnaaedes, skulde Akkordsatserne forblive som hidtil med et Tillæg af 2 pCt.

### Arbejdsmænd hos Tagpap- og Asfaltfabrikanterne.

Da Forhandlinger mellem ovennævnte Organisationer om den bestaaende Overenskomsts Forlængelse til 1. April 1925 ikke havde ført til Enighed, varslede Dansk Arbejdsmandsforbund Strejke til Ikrafttræden den 14. Maj. Der afholdtes da et Fællesmøde den 10. Maj, og her enedes man om at udsætte Strejken i 8 Dage og optage en lokal Forhandling, navnlig om Akkorderne.

Ved disse Partsforhandlinger blev der opnaaet Enighed paa et for Arbejderne akceptabelt Grundlag, hvorefter Strejken blev aflyst.

### Bogbinderne hele Landet.

Bogbinderforbundets Overenskomster med Bogbinderlauget i København og Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen samt for Æskefabrikkerne saavel i København som Provinsen udløb den 1. April, og da nogle lokale Forhandlinger ikke resulterede i Enighed, anmodedes vi den 18. Marts om at foranledige et Fællesmøde afholdt.

Dette fandt Sted den 22. Marts, men endte uden Resultat. Arbejdsgiverne stillede Krav om, at Bogbindernes Akkordpriser skulde reduceres med $16^2/_3$ pCt. og Akkordpriserne paa Æskefabrikkerne i Provinsen skulde reduceres med 10 pCt. Endvidere stillede Arbejdsgiverne Krav om, at en Række Arbejder, der i Henhold til Overenskomstens § 8 hidtil havde været forbeholdt Svendene, fremtidig skulde kunne udføres af Kvinder. Samme Dag sendte Bogbinderforbundet første Varsel om Strejke overfor samtlige Bogbindermestre og Æskefabrikanter, og dette efterfulgtes to Dage senere af et første Varsel om Lockout overfor samtlige Medlemmer af Bogbinderforbundet. Senere afsendtes 2. Varsel om Strejke fra 5. April og Lockout fra 8. April.

Et nyt Fællesmøde den 4. April endte lige saa resultatløst som det foregaaende, da Arbejdsgiverne opretholdt deres urimelige Krav.

Nu greb Forligsinstitutionen ind i Sagen og foranledigede Arbejdsstandsningerne udsat og Parterne indkaldt til Forhandling den 8. April. Efter langvarige Forhandlinger stillede Forligs-

manden den 10. April et Mæglingsforslag, paa hvilket der skulde afgives Svar den 22. April.

Mæglingsforslaget gik i Almindelighed ud paa, at Overenskomsterne fik et Tillæg til Timelønninger og Akkordpriser paa 2 pCt., dog skulde Svendepriskuranten hverken have Reduktion eller Tillæg. Bogbindermestrenes Krav om Forandringen af Overenskomstens § 8 var imødekommet. Dette sidste, der efter en af Forbundet foretaget Undersøgelse betød, at 35 Svende straks vilde blive arbejdsløse, i Forbindelse med at Svendene ingen Lønforhøjelse fik paa Akkorderne, bevirkede, at Mæglingsforslaget forkastedes med stor Majoritet af Arbejderne, medens Arbejdsgiverne vedtog dette. Strejken traadte derefter i Kraft den 23. April og Lockouten den 28. April.

Efter Tilskyndelse af Hovedorganisationens Formænd optoges der den 5. Maj paany Forhandlinger mellem Bogbinderforbundets Formand og Oldermanden for Bogbinderlauget. Her frafaldt Mestrene deres Krav angaaende Ændringen i § 8, men der opnaaedes ikke Enighed om Lønningerne. Forhandlingerne fortsattes dog nogle Dage senere, og den 11. Maj opnaaedes Enighed om et Forslag, der anbefaledes af Forbundets Hovedbestyrelse, og ved en ny Afstemning, der sluttede den 14. Maj, vedtoges Forslaget, og Arbejdet genoptoges den 15. Maj.

Resultatet blev, at Lønningerne forhøjedes med 2 pCt. overalt, dog fik Svendenes Akkordpriser kun et Tillæg af $1^1/_3$ pCt., § 8 bevaredes uforandret, og et af Forbundet rejst Krav om at fastsætte Grænsebestemmelser mellem Bogbinder- og Æskearbejde blev gennemført.

Strejken omfattede ca. 2000 Mænd og Kvinder og Lockouten ca. 300, ialt ca. 2300.

### Landarbejdere og Godsejer Perch Nielsen, Vejrupgaard ved Odense.

I Oktober Maaned 1923 meddelte Landarbejderforbundet, at det havde en løbende Strid med Godsejer Perch Nielsen, Vejrupgaard, idet denne havde nægtet at betale sine Arbejdere en dem tilkommende Efterbetaling for Pasning af 30 Td. Land Sukkerroer, der ialt beløb sig til ca. 2500 Kr.

Forbundet havde etableret Strejke paa Godset, men da denne Strejke ikke havde haft den forønskede Virkning, anmodede man Forretningsudvalget om, at der maatte blive etableret Sympatistrejke overfor Sukkerkogeriet i Odense, saaledes at det forbødes De samvirkende Fagforbunds Medlemmer at behandle, derunder af aflæsse, de Sukkerroer, der leveredes af Godsejer Perch Nielsen til Sukkerkogeriet i Odense.

Forretningsudvalget imødekom den fremsatte Anmodning, og Strejken iværksattes den 21. November 1923.

Aaret løb ud, uden at den foreliggende Strid bilagdes, men ved nogle i Begyndelsen af Maj 1924 optagne Forhandlinger opnaaedes Enighed mellem Landarbejderforbundet og Godsejer Perch Nielsen om Betingelserne for Bilæggelse af den verserende Konflikt, hvorefter De samvirkende Fagforbund hævede den iværksatte Sympatistrejke.

### Læder- og Skindarbejdere og Foreningen af danske Læderfabrikanter.

Overenskomsten mellem ovennævnte Parter udløb den 15. April, og da lokale Forhandlinger strandede, afholdtes et Fællesmøde den 26. April. Dette forløb ogsaa, uden at der opnaaedes Enighed, og der blev da varslet Strejke til Ikrafttræden den 14. Maj; dog undtoges i 2det Varsel A/S Nordisk Læderfabrik, men her varslede Arbejdsgiverforeningen Lockout.

Den 12. Maj kom der imidlertid et nyt Fællesmøde i Stand, og her enedes man under Forbehold af Sanktion om at forlænge Overenskomsten til 15. April 1925. Strejken udsattes og bortfaldt, da Overenskomstforslaget vedtoges.

Timelønningerne for Mændene forhøjedes med 3 Øre og Akkorderne med 2 pCt. Akkordafsavnstillægget forhøjedes fra 6 til 8 Øre. Kvindernes Timeløn forhøjedes med 2 Øre. Endvidere skulde der optages lokale Akkordforhandlinger hos H. P. Løvengreens Garveri og hos M. I. Ballins Sønner, Valby. Opnaaedes der ikke Enighed, skulde der ogsaa her ydes et almindeligt Tillæg paa 2 pCt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

# ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ❋ KØBENHAVN DEN 28. JUNI 1924 ❋ 20 AARGANG

## Lønbevægelser og Konflikter.

### Arbejdsmænd hos Firmaet Jacob Holm & Sønner.

Efter resultatløse Partsforhandlinger afholdtes den 30. April et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor man under Forbehold af de respektive Organisationers Sanktion enedes om at forlænge den gældende Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold for de hos Firmaet Jacob Holm & Sønner beskæftigede Rebslageriarbejdere med følgende Ændringer:

§ 1. Den gældende Arbejdstids Fordeling fra Kl. $7^1/_2$ til $4^1/_2$ i Tiden 1. Oktober til 28. Februar rettes til at være gældende i Tidsrummet 1. Oktober til 31. Marts.

§ 3. Timelønnen fastsættes til Kr. 1,16.

§ 4. Arbejdere i Staal- og Jerntraadsafdelingen erholder 5 Øre pr. Time i Stedet for som tidligere 4 Øre.

For Haandhejling (Bombayhamp undtaget) ydes et Tillæg af 8 Øre pr. Time i Stedet for som tidligere 7 Øre.

Som ny Paragraf indføjes følgende Bestemmelse:

For Etablering af 2- og 3-Holdsdrift betales et Tillæg til hvert Hold paa henholdsvis 11 pCt. og 12 pCt. af Timelønnen.

Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1924 udarbejdede Pristal foretages en Regulering af samtlige Lønninger saaledes, at Lønningerne forhøjes eller nedsættes med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1924. Denne Regulering regnes fra og med den Lønningsuge, i hvilken Pristallet offentliggøres.

Parterne er enige om, saafremt Overenskomsten vedtages, da at indredigere ovenstaaende Ændringer i den bestaaende Overenskomst.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med indeværende Lønningsuge og gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Begge Parter har senere tiltraadt Overenskomsten.

### Havnearbejdere i Aalborg og Nørresundby.

I Anledning af nogle Uoverenstemmelser mellem Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne og Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg og Nørresundby afholdtes et Fællesmøde den 14. April.

Klagen fra Sammenslutningen gik ud paa, at Havnearbejderne i Aalborg havde nægtet at arbejde med Skibenes Winchmen paa S/S »Kobenhavn« og S/S »Jungshoved«.

Paa M/S »Fenja« vilde Kaptajnen selv udlevere sin Last paa Lønningen. Havnearbejderne krævede, at der ogsaa blev antaget Havnearbejdere til det indenbords Arbejde.

I alle 3 Tilfælde er Arbejdsgiverne indgaaet paa Arbejdernes Krav under Protest.

Ved samme Fællesmøde behandledes 2 Klager over Havnearbejderne i Nørresundby.

Den første Klage angik en Strid om Betalingen for Omladning af Trælast fra S/S »Birk« til S/S »Christiansborg«. Striden medførte en Arbejdsstandsning, der varede fra Onsdag den 19. Marts til Fredag Morgen den 21. Marts.

Den anden Klage angik en af Arbejdsmændenes Fagforening i Nørresundby paa en Generalforsamling vedtaget Beslutning angaaende Overarbejde.

Fællesmødet endte med følgende Vedtagelse:

I. S/S »København« og S/S »Jungshoved«.

Da det under Sagens Behandling mellem Hovedorganisationerne er oplyst, at der ikke ved Anvendelse af Winchmænd fra Land er taget tilstrækkeligt Forbehold overfor Fagforeningen, frafalder Arbejdsgiverne den videre Forfølgning af disse Sager.

II. M/S »Fenja«, S/S »Birk« og »Christiansborg«.

Da Enighed ikke opnaaedes, forbeholdt Arbejdsgiverne sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

III. Overarbejdsværing i Nørresundby.

Den af Arbejdsmændenes Fagforening i Nørresundby den 27. f. M. trufne Generalforsamlingsbeslutning ophæves straks.

### Arbejdsmænd paa A/S Otto Mønsteds Margarinefabrik København.

Den 26. April afleverede Tillidsmanden følgende Meddelelse til Firmaet:

»Paa et den 25. April afholdt Klubmøde vedtoges enstemmigt følgende Resolution: Fra D. D. til Aage Thorup er genantaget, maa ingen af Klubbens Medlemmer udover 3 beskæftiges ved Sømning i Pakkeriet, da Grunden til Thorups Afskedigelse ikke er berettiget.«

Firmaet rejste Klage i Anledning af Klubbeslutningen, hvorefter Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.

Sagen forligtes paa følgende Maade:

Dansk Arbejdsmandsforbund erklærer paa Afdelingens Vegne, at den d. 25. April af Arbejderne paa Fabrikken vedtagne Resolution er taget tilbage, hvorfor den stedfundne Arbejdsvægring har været uberettiget.

### Arbejdsmænd hos A/S Dansk Svovlsyre og Superfosfatfabrik.

Efter forgæves Partsforhandlinger og Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen om en ny Overenskomst indkaldte Forligsmanden til Møde i Forligsinstitutionens Lokaler den 23. April.

Mødet endte med, at Forligsmanden stillede et Forslag til Bilæggelse af Striden.

Forslaget blev imidlertid forkastet af Arbejderne.

Ved et nyt Møde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Parterne enedes man om nogle Ændringer, hvorefter den ny Overenskomst blev vedtaget.

### Rebslageriarbejdere og Foreningen af danske Rebslagerier.

Overenskomsten mellem Dansk Rebslageriarbejderforbund og Foreningen af danske Rebslagerier udløb den 1. April. Ved Forhandlinger mellem Parterne opnaaedes Enighed om de almindelige Bestemmelser, men ikke om Timelønningerne.

Der blev da afholdt et Møde under Hovedorganisationernes Medvirken den 2. April, og da dette ogsaa forløb resultatløst, varslede Forbundet Strejke; men forinden denne traadte i Kraft, afholdtes den 29. April et nyt Fællesmøde, og paa dette opnaaedes under Forbehold af Sanktion Enighed om den nye Overenskomst. Den varslede Strejke udsattes, men kunde efter den 3. Maj iværksættes med 24 Timers Varsel, hvis Overenskomstforslaget forkastedes, og da dette skete fra Arbejdernes Side, blev Strejken iværksat.

Som Følge af Mødet den 7. Maj mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, blev der optaget ny Forhandling den 14. Maj, og Forbundets Ledelse havde forinden faaet Mandat til at afslutte Overenskomsten.

Paa dette Møde opnaaedes endelig Enighed, og Strejken hævedes den 17. Maj. Timelønningerne fastsattes saaledes: Faglærte i København Kr. 1,22 og i Provinsen Kr. 1,18 (tidligere henholdsvis Kr. 1,17 og Kr. 1,13). Ufaglærte i Provinsen Kr. 1,13 (tidligere Kr. 1,07) og for Kvinder i Provinsen de første 3 Maaneder 60 Øre og derefter 64 Øre (tidligere de første 3 Maaneder 57 Øre, de næste 6 Maaneder 58 Øre og derefter 60 Øre). De faglærte Rebslagere i Esbjerg fik et ekstra personligt Tillæg af 2 Øre pr. Time straks og yderligere 2 Øres Tillæg inden Udgangen af 1924.

Samtlige Lønninger reguleres i August i Henhold til Pristallet. Overenskomsten, der omfatter ca. 200 af Forbundets Medlemmer, gælder til 1. April 1925.

### Drejerfagets Overenskomstforhandlinger.

Efter at Drejerforbundet havde opsagt de med Drejerlauget i København, Drejermestrenes Centralforening i Danmark og Træindustriens Fabrikantforening i Jylland gældende Overenskomster til Ophør den 1. April, optoges der Forhandling mellem Parterne om Vilkaarene for Fornyelse af de opsagte Overenskomster, uden at der opnaaedes Enighed.

Forbundet fremsendte derefter under 4. April første Strejkevarsel, hvorefter der under Medvirken af Repræsentanter for Hovedorganisationerne afholdtes et Fællesmøde den 14. April.

Dette Møde forløb uden Resultat, og Forbundet afgav Dagen efter andet Strejkevarsel, saaledes at Strejken kunde iværksættes den 24. April.

Et nyt Fællesmøde afholdtes den 23. April, men med samme negative Resultat, hvorefter Strejken iværksattes. Imidlertid havde Arbejdsgiverforeningen varslet Lockout overfor de af Drejerforbundets Medlemmer, som ikke omfattedes af Strejken, hvilken Lockout skulde iværksættes den 13. Maj. Forinden Lockoutens Iværksættelse afholdtes atter et Fællesmøde den 12. Maj, og paa dette Møde opnaaedes der Enighed om et Forslag til Overenskomst, der gik ud til Afstemning blandt Forbundets Medlemmer. Forslaget blev vedtaget, og Arbejdet genoptoges overalt Mandag den 19. Maj.

Ved den ny Overenskomst fastsloges det, at det tidligere Tillæg af 17 Øre pr. Time og Fradrag af 15 pCt. og 6 pCt. og et Tillæg af 3 pCt. bortfalder, og i Stedet for er »Prislisten og Værkstedsakkorderne« gældende med et Fradrag af 4 pCt. En enkelt Gruppe i Prislisten forhøjedes forinden med 10 pCt. Minimallønnen fastsættes til 115 Øre, og nugældende personlige Timelønninger forhøjedes med 4 Øre pr. Time.

### Møllerne paa de københavnske Handelsmøller.

Ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Københavns Handelsmølleres Arbejdsgiverforening og Dansk Mølleriarbejderforbund enedes man om at forlænge Overenskomsten af 29. August 1923 til 1. April 1925 med en Række Ændringer i Lønnen og i de almindelige Bestemmelser.

For Møllersvendenes Vedkommende blev Ugelønnen hævet fra 72 Kr. 69 Øre til 74 Kr. 50 Øre.

Som nye Bestemmelser er følgende optaget i Overenskomsten:

»De Arbejdere, som deltager i Arbejde med skiftende Hold, erholder for den Uge, i hvilken de arbejder fra Kl. 2 Efterm. til Kl. 10 Aften, et Tillæg af 12½ Øre pr. Time for Tiden fra Kl. 6 Efterm. til Kl. 10 Aften.«

»Naar en Mølle i Dogndrift beordrer Arbejdere, der i en Uge normalt arbejder fra Kl. 2—10 eller fra Kl. 10—6, til i samme Uge at arbejde fra Kl. 6—2 eller fra Kl. 2—10, betales der for denne Forskydning af Vagten fremefter et Tillæg af 25 Øre pr. Time for den forskudte Vagt.«

Overarbejdssatserne fastsættes til henholdsvis 2 Kr., 2 Kr. 12 Øre og 2 Kr. 50 Øre pr. Time.

Der tilføjes som nyt Punktum: »Ved Overarbejde, der falder mellem Kl. 10 Aften og 6 Morgen, betales udover de stipulerede Overarbejdssatser et Tillæg af 12½ Øre pr. Time.«

For Pakhusarbejdernes Vedkommende er Ugelønnen hævet fra 69 Kr. 78 Øre til 71 Kr. 50 Øre.

Overarbejdssatserne fastsættes til henholdsvis 1 Kr. 90 Øre, 2 Kr. 05 Øre, 2 Kr. 10 Øre og 2 Kr. 50 Øre pr. Time.

Med Hensyn til Tillidsmandsinstitutionen er Parterne enige om, at der i Overenskomstperioden optages en Forhandling herom.

### Stenindustriarbejdere hele Landet.

Efter forgæves Forhandlinger mellem Parterne om en ny Overenskomst afholdtes et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirkning den 15. April, men ogsaa dette Møde endte uden Resultat.

Den 28. April blev der iværksat Strejke ved Knuseværkerne, Faldhamrene og Lastningsarbejdet for 3 Stenhuggerier paa Bornholm. Strejken blev besvaret af Arbejdsgiverforeningen med Lockout-Varsel overfor Forbundets Medlemmer paa Bornholm, hvorefter Forbundet varslede Strejke for sine øvrige Medlemmer.

Et nyt Fællesmøde blev derefter afholdt den 9. Maj, og her lykkedes det at opnaa Enighed om et Overenskomstforslag.

Forslaget indeholder en Række Forbedringer til Akkordprislisterne og fastsætter følgende

*Timelønninger:*

*Kobenhavn:* Kr. 1,63 paa Plads,
» 1,70 for Byarbejde.
*Provinsen:* » 1,45 paa Plads,
» 1,53 for Byarbejde.

Særlige Tillæg i Henhold til Priskuranten af 1919 forbliver uforandrede.

*Bornholm:*

| | | |
|---|---|---|
| Stenhuggersvende | Kr. | 1,16, |
| Mestersmede | » | 1,18, |
| Øvrige Smede | » | 1,16, |
| Slibere | » | 1,11, |
| Stenkløvere | » | 1,11, |
| Smedehjælpere | » | 1,11. |

Forslaget indeholder endvidere den almindelige Augustreguleringsbestemmelse.

Angaaende den løbende Strejke og de varslede Konflikter vedtoges følgende:

Den af Forbundet overfor Bornholms Stenhuggermestre iværksatte Strejke hæves straks, men kan, for saa vidt Forslaget ikke vedtages, atter iværksættes med 24 Timers Varsel.

Den af Arbejdsgiverforeningen varslede Lockout udsættes saaledes, at den, hvis Forslaget ikke vedtages, kan iværksættes med 24 Timers Varsel.

Overenskomsten er senere vedtaget af de respektive Organisationer og er derefter gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

## Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

I Juni Maaned f. A. udsendte vort Forretningsudvalg et Cirkulære til Arbejdernes lokale Fællesorganisationer med Anmodning om at ville tilstille os Oplysning om følgende:

1. Meddelelse om Fællesorganisationens Navn og Omraade.
2. En Fortegnelse over de Foreninger, som er tilsluttet Fællesorganisationen, samt de enkelte Foreningers Medlemsantal.
3. En Fortegnelse over de Foreninger indenfor Fællesorganisationens Omraade, som har Adgang til at være tilsluttet, men som ikke er dette, samt disse Foreningers Medlemsantal.

De ønskede Oplysninger staar i Forbindelse med en Ændring i Lovenes § 8, som vedtoges af Generalforsamlingen i Oktober 1922, og som er saalydende:

»Om en Sammenslutning af Organisationer kan betragtes som Fællesorganisation efter nærværende Paragraf med Repræsentationsret til Generalforsamlingen, afgøres af Forretningsudvalget, eventuelt Repræsentantskabet.«

Der foreligger Oplysninger fra 106 Fællesorganisationer. Til disse er sluttet 120 politiske Foreninger med 18.451 Medlemmer og 1834 faglige Foreninger med 220.020 Medlemmer. 1367 Fagforeninger tilhører Forbund, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund. 467 Foreninger med 44.359 Medlemmer tilhører Forbund, som ikke er tilsluttet De samvirkende Fagforbund. Udenfor de lokale Sammenslutninger staar 12 politiske Foreninger med 477 Medlemmer og 189 Fagforeninger med 20.248 Medlemmer.

Oplysninger mangler fra 7 Byer eller Landsbyer.

Det er kun i Provinserne, at der er Tale om, at de politiske Foreninger staar sammen med de faglige Foreninger i Fællesorganisationerne.

Ved Bedømmelsen af Medlemsantallet maa tages i Betragtning, at en væsentlig Del af de Medlemmer, som staar i de politiske Foreninger, ogsaa er Medlemmer af Fagforeningerne. Arbejdernes Fællesorganisation i Kobenhavn bestaar udelukkende af faglige Foreninger. Sideløbende med disse har vi de socialdemokratiske Vælgerforeninger. Ved politiske og kommunale Valg bestaar der dog et intimt Samarbejde mellem de politiske og faglige Foreninger.

Af nedenstaaende Fortegnelse fremgaar det iøvrigt, hvorledes de organisatoriske Forhold, forsaavidt angaar Arbejdernes lokale Fællesorganisationer, ser ud i de forskellige Byer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn

## Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

*Juli 1923.*

| Fællesorganisationernes Hjemsted | Politiske og faglige Foreninger tilsluttet Fællesorganisationen | | | | | | | | Udenf. Fællesorganisationerne staaende fagl. Foreninger | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Politiske Foreninger | | Fagl. Foreninger tilh. Landscentralen | | Fagl. Foreninger udenf. Landscentralen | | Fagl. Foreninger ialt | | | |
| | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. |
| Aabenraa | 2 | 110 | 13 | 784 | 7 | 186 | 20 | 970 | 1 | 12 |
| Aalborg | 1 | 140 | 33 | 4059 | 15 | 1675 | 48 | 5734 | 6 | 2678 |
| Aarhus | 4 | 1730 | 56 | 10338 | 15 | 2022 | 71 | 12360 | » | » |
| Aars | 1 | 90 | 3 | 95 | 2 | 54 | 5 | 149 | » | » |
| Assens | 1 | 204 | 11 | 577 | » | » | 11 | 577 | 4 | 90 |
| Assens, Mariager | 2 | 360 | 6 | 368 | 1 | 32 | 7 | 400 | » | » |
| Bogense | » | » | 8 | 174 | 3 | 49 | 11 | 223 | 2 | 15 |
| Braband | 3 | 191 | 2 | 67 | » | » | 2 | 67 | 1 | 70 |
| Brønderslev | 1 | 124 | 10 | 311 | 3 | 69 | 13 | 380 | 1 | 5 |
| Ebeltoft | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Esbjerg | 1 | 1300 | 25 | 1121 | 12 | 588 | 37 | 1709 | 2 | 1615 |
| Faaborg | » | » | 12 | 499 | 4 | 106 | 16 | 605 | 1 | 10 |
| Faxe | 1 | 180 | 5 | 288 | 1 | 24 | 6 | 312 | 1 | 40 |
| Faxe Ladeplads | 1 | 150 | 3 | 137 | » | » | 3 | 137 | 2 | 54 |
| Fredericia | » | » | 32 | 2427 | 10 | 338 | 42 | 2765 | 3 | 64 |
| Frederikshavn | » | » | 17 | 1072 | 6 | 149 | 23 | 1221 | 1 | 10 |
| Frederikssund | » | » | 12 | 679 | 2 | 80 | 14 | 759 | 4 | 138 |
| Frederiksværk | 3 | 464 | 7 | 425 | 2 | 27 | 9 | 452 | 1 | 19 |
| Glamsbjerg | 1 | 75 | 3 | 107 | » | » | 3 | 107 | » | » |
| Glostrup | 2 | 260 | 6 | 311 | 2 | 78 | 8 | 389 | » | » |
| Grenaa | 3 | 330 | 14 | 605 | 7 | 103 | 21 | 708 | 1 | 50 |
| Grindsted | » | » | 2 | 128 | 2 | 27 | 4 | 155 | 1 | 65 |
| Græsted | 1 | 64 | 5 | 228 | 1 | 52 | 6 | 280 | » | » |
| Gørlev | » | » | 3 | 323 | » | » | 3 | 323 | 3 | 35 |
| Haarlev | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Haderslev | » | » | 11 | 744 | 6 | 206 | 17 | 950 | 4 | 182 |
| Hadsten | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Hadsund | 2 | 46 | 5 | 156 | 2 | 15 | 7 | 171 | 2 | 21 |
| Hammel | 1 | 175 | 6 | 174 | 2 | 52 | 8 | 226 | » | » |
| Haslev | » | » | 8 | 276 | 5 | 168 | 13 | 444 | 2 | 70 |
| Havdrup | » | » | 2 | 44 | 1 | 10 | 3 | 54 | 1 | 110 |
| Helsingør | 6 | 1466 | 28 | 2613 | 11 | 539 | 39 | 3152 | 3 | 45 |
| Herning | 2 | 150 | 10 | 624 | 6 | 144 | 16 | 768 | 5 | 116 |
| Hillerød | 3 | 259 | 19 | 845 | 3 | 121 | 22 | 966 | 2 | 69 |
| Hinnerup | 1 | 70 | 3 | 86 | » | » | 3 | 86 | » | » |
| Hjerm | 1 | 27 | 1 | 31 | » | » | 1 | 31 | » | » |
| Hjørring | 1 | 137 | 17 | 639 | 6 | 320 | 23 | 959 | » | » |
| Hobro | 2 | 650 | 8 | 495 | 3 | 173 | 11 | 668 | 2 | 50 |
| Holbæk | » | » | 18 | 1207 | 10 | 287 | 28 | 1494 | 3 | 60 |
| — Amts 2. Valgkr. | 3 | 85 | 5 | 134 | 2 | 45 | 7 | 179 | 3 | 85 |
| Holeby | 4 | 545 | 4 | 385 | » | » | 4 | 385 | » | » |
| Holstebro | 1 | 10 | 15 | 694 | 5 | 106 | 20 | 800 | 3 | 31 |
| Hornslet | 3 | 205 | 3 | 80 | » | » | 3 | 80 | 1 | 20 |
| Horsens | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Hørsholm | 6 | 1238 | 8 | 706 | 2 | 105 | 10 | 811 | » | » |
| Kalundborg | » | » | 14 | 806 | 5 | 124 | 19 | 930 | 4 | 24 |
| Kerteminde | » | » | 4 | 146 | » | » | 4 | 146 | 4 | 67 |
| Kjellerup | 1 | 60 | 2 | 64 | 2 | 30 | 4 | 94 | 1 | 8 |
| Kolding | » | » | 25 | 1328 | 9 | 442 | 34 | 1770 | 4 | 1280 |
| Kolind | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Korinth | » | » | 3 | 122 | » | » | 3 | 122 | » | » |
| Korsør | » | » | 17 | 1307 | 4 | 105 | 21 | 1412 | » | » |
| København | » | » | 158 | 91780 | 43 | 26607 | 201 | 118387 | 11 | 3553 |
| Køge | » | » | 18 | 1051 | 7 | 199 | 25 | 1250 | 2 | 75 |
| Langaa | » | » | 7 | 187 | 2 | 9 | 9 | 196 | 1 | 15 |
| Lemvig | 2 | 82 | 11 | 277 | 3 | 78 | 14 | 355 | » | » |
| At overføre... | 67 | 10977 | 718 | 132124 | 234 | 35544 | 952 | 167668 | 93 | 10851 |

| Fællesorganisationernes Hjemsted | Politiske og faglige Foreninger tilsluttet Fællesorganisationen | | | | | | | | Udenf. Fællesorganisationerne staaende fagl. Foreninger | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Politiske Foreninger | | Fagl. Foreninger tilh. Landscentralen | | Fagl. Foreninger udenf. Landscentralen | | Fagl. Foreninger ialt | | | |
| | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. | Antal Foreninger | Antal Medlemm. |
| Overført... | 67 | 10977 | 718 | 132124 | 234 | 35544 | 952 | 167668 | 93 | 10851 |
| Lyngby | 1 | 800 | 13 | 1533 | 4 | 145 | 17 | 1678 | 1 | 100 |
| Løgstør | 1 | 206 | 4 | 91 | 1 | 8 | 5 | 99 | 1 | 5 |
| Maribo | 2 | 270 | 14 | 883 | 5 | 95 | 19 | 978 | 1 | 60 |
| Marstal | » | » | 4 | 101 | 1 | 10 | 5 | 111 | 1 | 10 |
| Middelfart | 1 | 100 | 7 | 320 | 2 | 48 | 9 | 368 | 3 | 710 |
| Mørke | 2 | 114 | 1 | 65 | » | » | 1 | 65 | 1 | 10 |
| Nakskov | 1 | 120 | 20 | 1457 | 12 | 519 | 32 | 1976 | 1 | 1100 |
| Nyborg | » | » | 19 | 922 | » | » | 19 | 922 | 8 | 233 |
| Nykøbing F. | » | » | 24 | 2214 | 12 | 470 | 36 | 2684 | » | » |
| Nykøbing M. | » | » | 17 | 397 | 7 | 157 | 24 | 554 | 2 | 340 |
| Nykøbing S. | 2 | 194 | 4 | 191 | 3 | 45 | 7 | 236 | 1 | 3 |
| Nysted | 1 | 140 | 1 | 70 | 2 | 30 | 3 | 100 | » | » |
| Næstved | » | » | 18 | 1605 | 5 | 100 | 23 | 1705 | 2 | 92 |
| Nørre Aaby | 2 | 18 | 7 | 177 | » | » | 7 | 177 | 1 | 10 |
| Nørre Sundby | » | » | 4 | 1392 | 3 | 97 | 7 | 1489 | 1 | 49 |
| Odder | » | » | 15 | 373 | 3 | 101 | 18 | 474 | 2 | 18 |
| Odense | » | » | 39 | 4773 | 11 | 1272 | 50 | 6045 | 22 | 4224 |
| Præstø | » | » | 2 | 146 | 1 | 28 | 3 | 174 | 1 | 25 |
| Randers | 2 | 75 | 39 | 3538 | 15 | 973 | 54 | 4511 | 1 | 5 |
| Ribe | 2 | 78 | 9 | 274 | 3 | 66 | 12 | 340 | 1 | 4 |
| Ringe | » | » | 3 | 98 | 2 | 33 | 5 | 131 | 2 | 45 |
| Ringkøbing | 2 | 274 | 11 | 237 | 3 | 27 | 14 | 264 | 2 | 106 |
| Ringsted | » | » | 17 | 658 | 7 | 157 | 24 | 815 | » | » |
| Roskilde | » | » | 23 | 1847 | 8 | 348 | 31 | 2195 | 3 | 30 |
| Rudkøbing | » | » | 14 | 854 | 2 | 46 | 16 | 900 | 3 | 94 |
| Ryomgaard & Omegn | 2 | 110 | 1 | 75 | » | » | 1 | 75 | 1 | 34 |
| Rødby | 3 | 232 | 6 | 125 | 2 | 29 | 8 | 154 | 1 | 60 |
| Rønne | » | » | 17 | 2055 | 7 | 304 | 24 | 2359 | 1 | 6 |
| Sakskøbing | 3 | 310 | 6 | 415 | 3 | 58 | 9 | 473 | 1 | 20 |
| Silkeborg | 1 | 257 | 15 | 857 | 5 | 114 | 20 | 971 | 3 | 370 |
| Sindal | 2 | 116 | 2 | 52 | 1 | 14 | 3 | 66 | » | » |
| Skagen | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Skanderborg | 1 | 40 | 10 | 397 | 4 | 70 | 14 | 467 | » | » |
| Skelskør | 1 | 200 | 4 | 172 | 4 | 45 | 8 | 217 | 4 | 12 |
| Skive | » | » | 18 | 716 | 5 | 246 | 23 | 962 | » | » |
| Skjern | 1 | 160 | 2 | 195 | 2 | 36 | 4 | 231 | 1 | 6 |
| Slagelse | 4 | 890 | 22 | 1380 | 10 | 274 | 32 | 1654 | 2 | 95 |
| Sorø | » | » | 15 | 454 | 5 | 87 | 20 | 541 | » | » |
| Stege | 3 | 350 | 12 | 674 | 2 | 33 | 14 | 707 | » | » |
| Storeheddinge | » | » | 8 | 245 | 1 | 30 | 9 | 275 | 2 | 42 |
| Struer | 2 | 515 | 9 | 524 | 2 | 74 | 11 | 598 | » | » |
| Stubbekøbing | » | » | 10 | 478 | 5 | 54 | 15 | 532 | 1 | 5 |
| Svendborg | » | » | 21 | 1400 | 8 | 356 | 29 | 1756 | 5 | 991 |
| Sæby | » | » | » | » | » | » | » | » | » | » |
| Søllerød Sogn | 1 | 773 | 6 | 474 | 3 | 126 | 9 | 600 | 1 | 10 |
| Sønderborg | » | » | 14 | 1083 | 7 | 438 | 21 | 1521 | 3 | 109 |
| Thisted | 1 | 253 | 13 | 569 | 5 | 168 | 18 | 737 | » | » |
| Thureby og Omegn | 3 | 185 | 2 | 71 | » | » | 2 | 71 | » | » |
| Trustrup og Omegn | 1 | 60 | 3 | 100 | 1 | 12 | 4 | 112 | » | » |
| Tønder | 1 | 1 | 6 | 189 | 4 | 110 | 10 | 299 | 2 | 172 |
| Tørring | 1 | 49 | 3 | 52 | 1 | 5 | 4 | 57 | 1 | 15 |
| Varde | 1 | 250 | 14 | 349 | 4 | 72 | 18 | 421 | 3 | 100 |
| Vejen | » | » | 8 | 366 | 2 | 61 | 10 | 427 | » | » |
| Vejle | » | » | 37 | 3941 | 15 | 872 | 52 | 4813 | 2 | 65 |
| Viborg | 1 | 260 | 21 | 1198 | 8 | 235 | 29 | 1433 | » | » |
| Vordingborg | » | » | 13 | 647 | 4 | 108 | 17 | 755 | » | » |
| Wraa | 1 | 74 | 2 | 68 | 1 | 9 | 3 | 77 | 1 | 12 |
| Ialt... | 120 | 18451 | 1367 | 175661 | 467 | 44359 | 1834 | 220020 | 189 | 20248 |